

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

اداره کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان

مطالعات طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی

شهرستان بائشان - بخش مرکزی

مشاور طرح: مهندسین مشاور آرتا نقشینه شهر

۱۳۹۷

روزگاری که در آن
روزگاری که در آن
روزگاری که در آن
روزگاری که در آن

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فهرست مطالب	أ
فهرست جداول	ث
فهرست نقشه	د
فهرست نمودار	ر

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه:	۱
فصل نخست: شناخت و تحلیل ویژگیهای ساختاری- کارکردی منظومه	۵
۱-۱- موقعیت منظومه	۵
۱-۲- شناسایی مسائل کلیدی منظومه از نگاه جامعه محلی	۱۳
۱-۳- ویژگیهای ساختاری و عملکردی نظام محیطی- بوم‌شناختی	۱۳
۱-۳-۲- ویژگیهای آب و هوایی با تاکید بر آسایش اقلیمی	۳۹
۱-۳-۳- ویژگیها و قابلیت‌های منابع آب سطحی و زیرزمینی (به تفکیک آب شرب و کشاورزی)	۶۲
۱-۳-۴- خصوصیات و پراکنش انواع خاکها و قابلیت استفاده از اراضی	۶۲
۱-۳-۵- خصوصیات و پراکنش پوشش گیاهی و قابلیت استفاده از آنها	۷۰
۱-۳-۶- عرصه‌های با ارزش زیست‌محیطی (حفاظت‌شده و قابل حفاظت)	۷۰
۱-۳-۷- سوانح طبیعی (زلزله، سیل، طوفان، خشکسالی و...)	۷۳
۱-۳-۸- مسایل زیست‌محیطی	۸۷
۱-۳-۹- پوشش زمین	۸۷
۱-۳-۱۰- پهنه‌بندی محیطی- بوم‌شناختی منظومه	۸۷
جمع‌بندی: تدوین قابلیت‌ها و محدودیت‌های محیطی- بوم‌شناختی منظومه	۸۷
۲-۸- قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی- انسانی، زیرساختی و فضایی جهت تولید و عرضه در بخش کشاورزی، صنعت و خدمات روستاهای هدف دهستان یا بخش	۸۸
۱-۴- ویژگیهای نظام کالبدی در سطح سکونتگاهها و منظومه	۸۸
۱-۴-۱- تعداد، وسعت و پراکنش مکانی سکونتگاهها (اعم از شهری، روستایی و عشایری)	۸۸
۱۰۸.	
۱-۴-۲- شبکه ارتباطی درون منظومه‌ای (بین سکونتگاههای منظومه) و برون منظومه‌ای	۱۰۸
۱-۴-۳- کمیت و کیفیت کاربریهای مختلف در سطح منظومه (شامل: کاربری سکونت، کشاورزی، صنعتی، خدماتی، شبکه راهها و سایر کاربریها)	۱۰۸
۱-۴-۴- پراکنش و کیفیت خدمات در وضع موجود	۱۰۸

- ۱-۴-۴-۱- زیرساختها (آب، برق، گاز، راه و ...) ۱۰۸
- ۱-۴-۴-۲- خدمات عمومی (شامل: خدمات آموزشی، بهداشتی-درمانی، ارتباطی و حمل و نقل، رفاهی- فراغتی و ...) ۳۱۱.
- ۱-۴-۵- پهنه‌بندی کالبدی منظومه ۳۱۱
- جمع‌بندی: تدوین قابلیت‌ها و محدودیت‌های کالبدی منظومه ۳۱۱
- ۱-۵-۵- ساختار و عملکرد اجتماعی- فرهنگی در سطح سکونتگاهها و منظومه ۳۱۳
- ۱-۵-۱- ساختار و ترکیب جمعیت ۳۱۳
- ۱-۵-۱-۱- ساختار سنی و جنسی ۳۱۷
- ۱-۵-۱-۲- رشد جمعیت (نرخ رشد، میزان باروری، مرگ و میر و مانند آن) ۳۲۹
- ۱-۵-۱-۳- تحرک جمعیت و مهاجرت ۳۴۷
- ۱-۵-۲- ساختارهای آموزشی ۳۴۷
- ۱-۵-۲-۱- امکانات آموزش تحصیلی، مذهبی و حرفه‌ای ۳۴۷
- ۱-۵-۲-۲- سطح آموزش و سواد (با تاکید بر ساختارهای سنی و جنسی) ۳۴۷
- ۱-۵-۳- مهارت‌های فردی و گروهی ۳۵۸
- ۱-۵-۴- طایفه‌بندی سطح سکونتگاههای منظومه ۳۵۸
- ۱-۵-۵- روابط و مناسبات فردی و گروهی ۳۶۳
- ۱-۵-۵-۱- مشارکت و همیاری ۳۶۳
- ۱-۵-۵-۲- اعتماد جمعی ۳۶۳
- ۱-۵-۵-۳- انسجام اجتماعی در سطح روستاها ۳۶۳
- ۱-۵-۶- ارزشها، باورها و هنجارهای اجتماعی - فرهنگی (دینی - مذهبی و ...) ۳۶۳
- ۱-۵-۷- پهنه‌بندی اجتماعی- فرهنگی (با تاکید بر همگرایی و واگرایی) ۳۶۳
- جمع‌بندی: قابلیت‌ها و محدودیت‌های ساختار اجتماعی- فرهنگی ۳۶۳
- ۱-۶-۱- ساختار و عملکرد اقتصادی در سطح سکونتگاهها و منظومه ۱ ۳۶۵
- ۱-۶-۱- منابع اقتصادی منظومه و روستاهای آن ۳۶۵
- ۱-۶-۱-۱- منابع طبیعی تولید (آب، خاک و ...) ۳۶۵
- ۱-۶-۱-۲- کیفیت و کمیت منابع انسانی (سطح اشتغال، نیروی کار، منابع دانشی رسمی و ضمنی، مهارت‌ها ۳۶۸ و ...) ۳۶۸
- ۱-۶-۱-۳- منابع انرژی و سوخت ۳۹۴
- ۱-۶-۳- ساختار تولید و تاسیسات تولیدی ۳۹۶
- ۱-۶-۴- فعالیت‌های اقتصادی ۳۹۹
- ۱-۶-۴-۱- فعالیت‌های تولید کشاورزی (شامل زراعت، باغداری، دامپروری و ...) ۳۹۹
- ۱-۶-۴-۲- فعالیت‌های تولید صنعتی (شامل صنایع کارگاهی، صنایع دستی، صنایع کارخانه‌ای و ...) ۴۰۲
- ۱-۶-۴-۳- دامنه و شکل فعالیت‌های خدماتی (شامل حمل و نقل، بازرگانی، گردشگری و ...) ۴۰۴

- ۴۰۶ ۱-۶-۵- بازار و بازاریابی تولیدات
- ۴۰۶ ۱-۶-۵-۱- فنون بازاریابی و دسترسی به بازار
- ۴۰۶ ۱-۶-۵-۲- سازوکارهای حاکم بر بازار
- ۴۰۶ ۱-۶-۶- سرمایه‌گذاری و تسهیلات مالی
- ۴۰۷ ۱-۶-۶-۱- منابع تامین سرمایه (رسمی و غیررسمی)
- ۴۰۷ ۱-۶-۶-۲- حجم و دامنه سرمایه‌گذاری (با تاکید بر قابلیتها و موانع)
- ۴۰۸ ۱-۶-۶-۳- ظرفیتها و مسایل دسترسی به منابع مالی و تامین سرمایه
- ۴۰۸ ۱-۶-۷- توان و ظرفیت های کارآفرینی
- ۴۰۸ ۱-۶-۸- زنجیره عرضه و ارزش فعالیت‌های اقتصادی
- ۴۰۸ ۱-۶-۹- وضعیت رقابت پذیری منظومه
- ۴۰۸ ۱-۶-۱۰- پهنه بندی اقتصادی
- ۴۰۸ جمع‌بندی: قابلیتها و محدودیتهای فعالیت‌های اقتصادی
- ۴۰۸ ۱-۷- ویژگی ساختارها و عملکردهای سیاسی- مدیریتی در سطح سکونتگاهها و منظومه
- ۴۰۸ ۱-۷-۱- نهادهای رسمی مدیریت محلی (شورای اسلامی، دهیاری، تعاونیها و ...)
- ۴۰۹ ۱-۷-۲- نهادهای غیر رسمی مدیریت محلی (صندوقهای قرضالحسنه، نهادهای محلی همیاری)
- ۴۰۹ ۱-۷-۳- افراد موثر در مدیریت محلی
- ۴۰۹ ۱-۷-۴- شبکه روابط مدیریتی سازمان ها دولتی، نهادهای رسمی و غیر رسمی در سطح منظومه
- ۴۰۹ ۱-۷-۵- همگرایی و واگرایی سیاست های فرباخشی و بخشی توسعه در منظومه
- ۴۰۹ جمع‌بندی: قابلیتها و محدودیتهای مدیریتی
- ۴۰۹ ۱-۸- ساختار و عملکرد نظام فضایی شبکه سکونتگاهی منظومه
- ۴۰۹ ۱-۸-۱- اجزای تشکیل دهنده شبکه سکونتگاهی
- ۴۰۹ ۱-۸-۲- ساختار فضایی منظومه
- ۴۰۹ ۱-۸-۳- جریانهای فضایی منظومه
- ۴۱۰ ۱-۸-۳-۱- جریان افراد
- ۴۱۰ ۱-۸-۳-۲- جریان محصول (تولید)
- ۴۱۰ ۱-۸-۳-۳- جریان کالاها و خدمات
- ۴۱۰ ۱-۸-۳-۴- جریان سرمایه
- ۴۱۰ ۱-۸-۳-۵- جریان اطلاعات و نوآوری
- ۴۱۰ ۱-۸-۴- پیوندهای فضایی
- ۴۱۰ ۱-۸-۵- کارکرد و سازمان فضایی منظومه
- ۴۱۰ ۱-۸-۵-۱- سلسله مراتب کارکردی شبکه سکونتگاهی
- ۴۱۰ ۱-۸-۵-۲- فعالیت ها و روابط درون منظومه ای
- ۴۱۰ ۱-۸-۵-۳- فعالیت ها و روابط برون منظومه ای (در سطح منظومه های همجوار و ناحیه)

۴۱۰	۱-۸-۵-۴- سازمان فضایی وضع موجود منظومه
۴۱۰	جمع‌بندی: قابلیت‌ها و محدودیت‌های ساختار و سازمان فضایی منظومه (با تاکید بر سامان‌پذیری منظومه).....
۴۱۱	
۴۱۲	۲-۱- جایگاه منظومه در برنامه‌ها و طرح‌های فرادست
۴۱۲	۲-۱-۱- طرح‌های آمایش و توسعه استان
۴۴۴	۲-۱-۳- طرح‌های توسعه و عمران (جامع) ناحیه ای
۴۵۱	۲-۱-۳- سایر طرح‌های تهیه شده در دست اجرا
۵۰۹	۲-۲- تحلیل قابلیت‌ها و محدودیت‌ها و شناسایی عوامل و نیروهای ساختاری- کارکردی مؤثر بر توسعه پایدار منظومه
۵۰۹	۲-۲-۱- محیطی-اکولوژیک
۵۰۹	۲-۲-۲- کالبدی
۵۱۰	۲-۲-۳- اجتماعی-فرهنگی
۵۱۰	۲-۲-۴- اقتصادی
۵۱۰	۲-۲-۵- مدیریتی
۵۱۰	۲-۲-۶- ساختار و سازمان فضایی
۵۱۰	جمع‌بندی: تحلیل اثرگذاری و اثرپذیری و تعیین عوامل و نیروهای کلیدی منظومه
۵۱۰	۲-۲- برنامه‌ریزی فضایی توسعه پایدار منظومه
۵۱۰	۲-۳-۱- تبیین اصول نظری، فرایند و چارچوب عملی برنامه‌ریزی توسعه هماهنگ و پایدار منظومه
۵۱۱	۲-۳-۲- تدوین چشم انداز، اهداف عملی برنامه‌ریزی توسعه هماهنگ و پایدار منظومه
۵۱۲	۲-۳-۳- راهبردها و سیاست‌های اجرایی برنامه‌ریزی توسعه منظومه (فرابخشی و بخشی)

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۰	جدول ۱-۱- تقسیمات سیاسی شهرستان ماهنشان بخش مرکزی مطابق با آخرین تقسیمات سیاسی کشور در سال ۱۳۹۵
۱۷	جدول ۱-۲- ساختار زمین شناسی و لیتولوژی روستاها
۲۳	جدول ۱-۳- میزان شیب

جدول ۱-۴- جهت شیب	۲۵
جدول ۱-۵- معادن محدوده مورد مطالعه	۲۹
جدول ۱-۶- معادن شن و ماسه	۳۸
جدول ۱-۷- حداقل دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۱
جدول ۱-۸- متوسط حداقل دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۱
جدول ۱-۹- حداکثر دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۲
جدول ۱-۱۰- متوسط حداکثر دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۳
جدول ۱-۱۱- میانگین دمای ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۴
جدول ۱-۱۲- متوسط حداکثر رطوبت نسبی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۵
جدول ۱-۱۳- متوسط حداقل رطوبت نسبی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۶
جدول ۱-۱۴- متوسط رطوبت نسبی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۴۷
جدول ۱-۱۵- متوسط مجموع بارش ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۵۰
جدول ۱-۱۶- حداکثر بارش ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-۱۳۷۷	۵۱
جدول ۱-۱۷- متوسط مجموع روزهای یخبندان در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه	۵۳
جدول ۱-۱۸- مجموع ساعات آفتابی در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه	۵۴
جدول ۱-۱۹- طبقه بندی اقلیم بر اساس روش دمارتن	۵۵
جدول ۱-۲۰- گروه های اولیه کلان تقسیم بندی کوپن	۵۷

- جدول ۱-۲۱- گروه های خردتر اقلیمی در طبقه بندی کوپن ۵۷
- جدول ۱-۲۲- انواع آب و هواها در سیستم کوپن ۵۹
- جدول ۱-۲۳- طبقه بندی اقلیم بر اساس روش ایوانف ۶۰
- جدول ۱-۲۴- طبقه بندی اقلیم بر اساس روش آمبرژه ۶۲
- جدول ۱-۲۵- طبقه بندی متوسط حداقل های دما در سردترین ماه سال به درجه سانتیگراد ۶۲
- جدول ۱-۲۶- وضعیت خاک منطقه ۶۳
- جدول ۱-۲۷- پهنه بندی فرسایش منطقه ۶۷
- جدول ۱-۲۸- طبقه بندی حساسیت ذاتی واحدهای سنگ و خاک به فرسایش ۶۸
- جدول ۱-۲۹- پهنه بندی خطر زلزله ۷۳
- جدول ۱-۳۰- کانون های زلزله ۷۳
- جدول ۱-۳۱- فراوانی و میانگین سرعت باد ایستگاه ماهنشان در دوره آماری ۱۳۹۶-۱۳۷۷* ۷۷
- جدول ۱-۳۲- نقاط واقع در معرض زمین لغزش ۸۲
- جدول ۱-۳۳- سوانح رخ داده در سطح منطقه ۸۴
- جدول ۱-۳۴- بافت روستاها ۱۰۰
- جدول ۱-۳۵- سلسله مراتب سکونتگاهی در منظومه ماهنشان ۱۰۴
- جدول ۱-۳۶- رتبه بندی و شاخص مرکزیت در سطح شهرستان ماهنشان ۱۰۵
- جدول ۱-۳۷- وضعیت زیرساخت های روستاهای منظومه ماهنشان ۱۰۹
- ادامه جدول ۱-۳۸- وضعیت زیرساخت های روستاهای منظومه ماهنشان ۱۱۲
- جدول ۱-۳۹- وضعیت ایستگاه های پمپاژ آب به تفکیک روستاها ۳۰۳
- جدول ۱-۴۰- مشخصات شناسه ای روستاهای منظومه ماهنشان ۳۰۴
- جدول ۱-۴۱- وضعیت مخازن آب به تفکیک روستاها ۳۰۶
- جدول ۱-۴۲- روستاهای دارای طرح هادی مصوب ۳۱۰
- جدول ۱-۴۳- پراکنش جمعیت در شهرستان ماهنشان در سال های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ ۳۱۳
- جدول ۱-۴۴- تراکم نسبی جمعیت در سطح شهرستان ماهنشان ۳۱۳
- جدول ۱-۴۵- پراکنش جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان ۳۱۴
- جدول ۱-۴۶- پراکنش جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان ، دهستان اوریاد ۳۱۵

- جدول ۱-۴۷- پراکنش جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان قزل گچیلو ۳۱۶
- جدول ۱-۴۸- جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰.... ۳۱۷
- ادامه جدول ۱-۴۹- جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰ ۳۲۱
- ادامه جدول ۱-۴۹- جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰ ۳۲۳
- ادامه جدول ۱-۴۹- جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰ ۳۲۶
- جدول ۱-۵۰- نحوه توزیع جمعیت در سطح روستاهای منظومه شهرستان ماهنشان در طی دوره های آماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵ ۳۳۰
- جدول ۱-۵۱- تغییرات جمعیتی در طی دوره های سرشماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵ ۳۳۳
- جدول ۱-۵۲- تحولات بعد خانوار در روستاهای هدف شهرستان ماهنشان در دوره های آماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵ ... ۳۴۰
- جدول ۱-۵۳- تغییرات بعد خانوار در روستاهای منظومه ماهنشان- بخش مرکزی از سال ۱۳۴۵-۱۳۹۵..... ۳۴۳
- جدول ۱-۵۴- میزان باسوادی در روستاهای منظومه ماهنشان در دوره های آماری ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ ۳۵۲
- ادامه جدول ۱-۵۵- میزان باسوادی در روستاهای منظومه ماهنشان در دوره های آماری ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ ۳۵۴
- جدول ۱-۵۶- آثار تاریخی در سطح روستاها ۳۵۸
- جدول ۱-۵۷- منابع آب کشاورزی آبدی‌های و تعداد آبدی‌های استفاده کننده از آب رودخانه ها ۳۶۷
- جدول ۱-۵۸- میزان فعالیت و اشتغال در استان و شهرستان ماهنشان- سال ۱۳۹۰ ۳۶۸
- جدول ۱-۵۹- میزان فعالیت و اشتغال در روستاهای منظومه ماهنشان- سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ ۳۶۹
- جدول ۱-۶۰- میزان فعالیت و اشتغال در روستاهای منظومه ماهنشان- سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ ۳۷۳
- جدول ۱-۶۱- میزان فعالیت و اشتغال زنان و مردان در روستاهای منظومه ماهنشان در سال ۱۳۸۵ ۳۸۰
- جدول ۱-۶۲- بارتکفل در روستاهای منظومه ماهنشان از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ ۳۸۴
- جدول ۱-۶۳- تعداد و سهم هر یک از فعالیت های اقتصادی در سطح روستاها ۳۸۷
- جدول ۱-۶۴- سهم هر یک از منابع آب در نظام تولیدات کشاورزی ۳۹۵
- جدول ۱-۶۵- صنایع دستی موجود در روستاها ۳۹۷
- جدول ۱-۶۶- واحدهای صنعتی مستقر در منظومه ۳۹۹
- جدول ۱-۶۷- وضعیت مهمترین تولیدات کشاورزی روستاهای منظومه ماهنشان ۴۰۰

جدول ۱-۶۸- وضعیت محصولات دامی موجود در روستاهای منظومه ماهشان	۴۰۱
جدول ۱-۶۹- سرمایه گذاری های انجام شده در فعالیت های کشاورزی	۴۰۲
جدول ۱-۷۰- وضعیت سرمایه گذاری های انجام شده در حوزه کشاورزی و دامداری	۴۰۲
جدول ۱-۷۱- صنایع موجود در منظومه	۴۰۳
جدول ۱-۷۲- شهرکهای صنعتی مستقر در منظومه	۴۰۳
جدول ۱-۷۳- واحدهای صنعتی مستقر در شهرک صنعتی ماهشان	۴۰۴
جدول ۱-۷۴- وضعیت سرمایه گذاری در بخش گردشگری منظومه	۴۰۵
جدول ۱-۷۵- وضعیت گردشگر پذیری منطقه	۴۰۵
جدول ۱-۷۶- خدمات و تاسیسات پشتیبانی کشاورزی (زراعت، باغداری، دامداری) در دهستان های منظومه ماهشان	۴۰۶
جدول ۱-۷۷- وضعیت دهیاران در منظومه ماهشان	۴۰۸
جدول ۱-۷۸- روستاهای دارای دهیاری در منظومه ماهشان	۴۰۹
جدول ۲-۱- قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۴۱۷
جدول ۲-۲- اهداف کلان و خرد طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی	۵۱۳
جدول ۲-۳- راهبردها و سیاست های اولیه در حوزه اقتصادی	۵۱۴
جدول ۲-۴- اهداف خرد، راهبردها و سیاست های عام منطقه	۳۰۳

فهرست نقشه

عنوان	صفحه
نقشه ۱-۱- موقعیت طبیعی منظومه ماهشان	۸
نقشه ۲-۱- نقشه زمین شناسی منطقه	۱۶
نقشه ۳-۱- نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰۰ زمین شناسی و کانون های زلزله منطقه	۲۰
نقشه ۴-۲- میزان شیب منظومه ماهشان	۲۴

- نقشه ۱-۵- جهت شیب منظومه ماهشان ۲۶
- نقشه ۱-۶- کانوهای زلزله منظومه ماهشان ۲۷
- نقشه ۱-۷- ویژگیهای خاک منظومه ماهشان ۶۴
- نقشه ۱-۸- فرسایش منظومه ماهشان ۶۹
- نقشه ۱-۹- پراکنش مناطق چهار گانه شکار ممنوع و تالابهای بین المللی سازمان حفاظت محیط زیست ۷۲
- نقشه ۱-۱۰- نقشه هم دما منظومه ماهشان ۸۰
- نقشه ۱-۱۱- نقشه هم باران منظومه ماهشان ۸۱
- نقشه ۱-۱۲- محدوده های در معرض زمین لغزش منظومه ماهشان ۸۳
- نقشه ۲-۱- سطح بندی خدمات پیشنهادی در ناحیه زنجان ۴۴۹
- نقشه ۲-۲- حوزه و مجموعه های همگن خدماتی - عملکردی ۴۵۰

فهرست نمودار

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۱- رژیم حرارتی ماهانه ایستگاه سینوپتیک زنجان	۴۵
نمودار ۲-۱- حداقل و حداکثر رطوبتی ماهانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان	۴۷
نمودار ۳-۱- رژیم رطوبتی ماهانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان	۴۸
نمودار ۴-۱- رژیم بارش فصلی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان	۵۲
نمودار ۵-۱- رژیم بارندگی ماهانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان	۵۲
نمودار ۶-۱- حداقل، میانگین و حداکثر بارش ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶	۵۳
نمودار ۷-۱- متوسط مجموع روزهای یخبندان در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه	۵۴
نمودار ۸-۱- مجموع ساعات آفتابی در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه	۵۶
نمودار ۹-۱- مقایسه تبخیر و تعرق پتانسیل (روش تجربی تورنت وایت اصلاح شده) و میانگین بارندگی ایستگاه	۶۱
نمودار ۱۰-۱- نمودار گلباد منطقه در مقیاس ماهانه برای میانگین دوره آماری ۲۰ ساله	۷۶
نمودار ۱۱-۱- هایتروگراف منطقه	۷۸
نمودار ۱۲-۱- آمبروترمیک منطقه	۷۹
نمودار ۱۳-۱- رده بندی ویژگیهای عام کالبدی سکونتگاههای روستایی	۹۸
نمودار ۱۴-۱- وضعیت جمعیت به تفکیک جنسیت در سطح روستاهای منظومه	۳۲۰
نمودار ۱۵-۱- وضعیت جمعیت به تفکیک گروه های سنی بزرگ در روستاهای منظومه	۳۲۸
نمودار ۱۶-۱- روند تغییرات جمعیتی دهستان اوریاد در دوره های مختلف سرشماری	۳۳۶
نمودار ۱۷-۱- روند تغییرات جمعیتی دهستان قزل گچیلو در دوره های مختلف سرشماری	۳۳۷
نمودار ۱۸-۱- روند تغییرات جمعیتی دهستان ماه نشان در دوره های مختلف سرشماری	۳۳۸
نمودار ۱۹-۱- روند تغییرات خانوار در دهستان اوریاد در دوره های مختلف سرشماری	۳۴۵
نمودار ۲۰-۱- روند تغییرات خانوار در دهستان قزل گچیلو در دوره های مختلف سرشماری	۳۴۶
نمودار ۲۲-۱- روند تغییرات خانوار در دهستان ماه نشان در دوره های مختلف سرشماری	۳۴۶
ادامه نمودار ۲۳-۱- روند تغییرات خانوار در دهستان ماه نشان در دوره های مختلف سرشماری	۳۴۷
نمودار ۲۴-۱- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰	۳۴۸

- ادامه نمودار ۱-۲۵- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۳۴۹
- نمودار ۱-۲۶- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان قزل گچیلو در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۳۵۰
- نمودار ۱-۲۷- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۳۵۱
- ادامه نمودار ۱-۲۸- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۳۵۱
- نمودار ۱-۲۹- وضعیت باسوادی روستاهای منطقه ۳۵۸
- نمودار ۱-۳۰- منابع آب کشاورزی دهستان اوریاد ۳۶۶
- نمودار ۱-۳۱- منابع آب کشاورزی دهستان قزل گچیلو ۳۶۶
- نمودار ۱-۳۲- منابع آب کشاورزی دهستان ماهنشان ۳۶۷
- نمودار ۱-۳۳- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ ۳۷۷
- ادامه نمودار ۱-۳۳- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ ۳۷۷
- نمودار ۱-۳۴- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان قزل گچیلو در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ ۳۷۸
- نمودار ۱-۳۵- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ ۳۷۹
- ادامه نمودار ۱-۳۵- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ ۳۷۹

مقدمه:

توسعه در لغت به معنای رشد تدریجی در جهت پیشرفته تر شدن، قدرتمندتر شدن و حتی بزرگ تر شدن است (فرهنگ لغات آکسفورد، ۲۰۰۱) بروکفلید در تعریف توسعه می گوید: توسعه را باید برحسب پیشرفت به سوی اهداف رفاهی نظیر کاهش فقر، بیکاری و نابرابری تعریف کنیم.

به طور کلی توسعه جریانی است که در خود تجدید سازمان و سمت گیری متفاوت کل نظام اقتصادی-اجتماعی را به همراه دارد. توسعه علاوه بر اینکه بهبود میزان تولید و درآمد را دربردارد، شامل دگرگونی های اساسی در ساخت های نهادی، اجتماعی- اداری و همچنین ایستارها و دیدگاه های عمومی مردم است. توسعه در بسیاری از موارد، حتی عادات و رسوم و عقاید مردم را نیز در برمی گیرد. لذا می توان چنین گفت، توسعه را به معنای کاهش فقر، بیکاری، نابرابری، صنعتی شدن بیشتر، ارتباطات بهتر، ایجاد نظام اجتماعی مبتنی بر عدالت و افزایش مشارکت مردم در امور سیاسی جاری تعریف می کند.

امروز تلقی ما از مفهوم توسعه، فرآیندی همه جانبه است (نه فقط توسعه اقتصادی) که معطوف به بهبود تمامی ابعاد زندگی مردم یک جامعه (به عنوان لازم و ملزوم) است. ابعاد مختلف توسعه ملی عبارتند از: توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی، توسعه فرهنگی و اجتماعی، و توسعه امنیتی (دفاعی). مناسب نیست بدون توجه به کلیه ابعاد توسعه، صرفاً به یک جنبه اولویت بخشید و دیگر بخش ها را در دستور کار آینده قرار داد.

یکی از مهمترین عناصر ساختاری توسعه ملی، توسعه سکونت گاه های روستایی در جهت آبادانی، حمایت از مردم، کاهش مهاجرت، کاهش آسیب پذیری مناطق روستایی، توجه ویژه به ابعاد کالبدی، فعالیت های اجتماعی، اقتصادی، و محیطی انسان در مناطق روستایی است که در قالب توسعه همگن، مسکن سالم، محیط امن، خدمات عمومی، خدمات زیربنایی و کاربری زمین مورد توجه قرار می گیرند (Dalal-Clayton, & Dent, ۱۹۹۳:۳۹)

توسعه روستایی یکی از دلنگرانی های جدی در کشورهای در حال توسعه است. گسترش بی رویه شهرها و رشد شتابان جمعیت به اصطلاح شهری، از یک سو و ناپایداری فعالیت های کشاورزی، از دیگر سو، نه تنها فاصله موجود بین شهرها و روستاها را گسترش می دهد، بلکه منابع گوناگون (طبیعی و انسانی) یکی را به نفع دیگری مصادره می کند. آنچه به این فرایند دامن می زند، رویکرد متعارف تصدیگری و نگرش آمرانه و متمرکز از بالا به پایین، است که بدون توجه به نقش اساسی مردم ذینفع و مشارکت آنان در تعیین سمت و سوی نیازها و برنامه های توسعه ای، تاکنون نتوانسته است به طور دلخواه به اهداف از پیش تعیین شده عمران و توسعه روستایی (و البته شهری نیز) دست یابد.

بدینسان، توجه لازم به چند مقوله اساسی الزامی به نظر می آید:

بازنگری در نگرش تصمیم سازان و کارشناسان و دگرگونی در تصور بنیادین آنان نسبت به تحول و توسعه اجتماع روستایی؛

آموزش و ترویج خودگردانی روستایی همراه با ترغیب مشارکت روستائینان؛

توجه اکید به روابط پیچیده و اثرگذار روستایی - شهری؛

تقویت پیوندهای روستایی شهری در قالب رویکردهای مبتنی بر توسعه یکپارچه منطق های.

طرح های توسعه روستایی در انواع مختلف طرح های از جمله طرح توسعه اقتصادی، طرح توسعه اجتماعی، کالبدی روستایی و ... در پی ناکامی راهبردهای پیشین توسعه روستایی در زمینه مسائلی همچون فقر، اشتغال، بهداشت، امنیت غذایی، و پایداری محیط زیست، هنوز توسعه روستایی با مسائل و چالشهای متعدد دست به گریبان است؛ و از همین روست که در سالهای اخیر، بار دیگر توسعه روستایی مورد توجه قرار گرفته است و نظریه پردازان، برنامه ریزان و مجریان حکومتی نیز بر آنند تا با ارائه راهکارها و راهبردهای جدید، از معضلات و مسائل گریبان گیر این نواحی بکاهند. توجه به توسعه پایدار روستایی از راهبردهایی است که در سالهای اخیر، بیشتر کشورها بدان روی آورده اند. این نوع توسعه معطوف به تمامی ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و سیاسی است. حال، این سؤال مطرح است که با توجه به شرایط جوامع روستایی ایران، چه چالشها و مشکلاتی پیرامون توسعه این رهیافت پایداری وجود دارد؟

ارتباط بین روستاها با همدیگر و روستاها با شهر عموماً تابعی از اندازه شهر مرکزی، روستاهای مرکزی، میزان و نوع صنعتی شدن آن و میزان خدمات موجود در مراکز عمده روستایی است. وجود صنایع هم پیوند با کارکردهای اقتصادی روستایی می تواند باعث تقویت وضعیت اقتصادی روستاها به لحاظ انباشت سرمایه، هرچند محدود، شود. این تقویت وضعیت اقتصادی، با تقویت یک بخش و تضعیف و یا حتی حذف برخی بخش های دیگر، می تواند باعث تغییرات در ساختار اقتصادی روستا شود.

بازتعریف نقش نقاط روستایی در فضای محلی - منطقه ای و ملی و دستیابی به توسعه یکپارچه و پایدار مستلزم شناخت نحوه تاثیر عصر صنعت بر روستاهای هر منطقه با توجه به ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، ارتباطی، کالبدی و فضایی است. از طرف دیگر توجه به تفاوتها و نابرابریهای ناحیه ای و مکانی در توسعه روستایی لازم است. با در نظر گرفتن اصول فوق، ضمن نگهداری جمعیت معقول می توان از منابع روستایی به صورت صحیح استفاده کرد و ارتباط سیستماتیک روستا با نقاط روستایی دیگر را برای داشتن نقش مفید و موثر در فضای ملی بازتعریف کرد. این امر علاوه بر بازتعریف نقش روستاها نیازمند بازتعریف نقش روستاهای حوزه نفوذ آنها و به خصوص روستاهای کوچک و متوسط است؛ همچنین شهرها و روستاهای مرکزی که ارتباط تنگاتنگی با محیط روستایی پیرامون خود دارند و هرگونه تغییر و تحول عمده در آنها می تواند ساختارهای موجود در محیط های روستایی را تحت تاثیر شدید خود قرار دهد.

نمودار تغییر و تحول در ساختارهای روستایی در گذر از عصر کشاورزی به صنعتی و انتظار از برنامه ریزی در عصر ارتباطات

فصل تحت

**شناخت و تحلیل ویژگیهای ساختاری -
کارکردی منظومه**

فصل نخست: شناخت و تحلیل ویژگیهای ساختاری - کارکردی منظومه

۱-۱- موقعیت منظومه

همانطور که در بخش اول مطالعات حاضر به تفصیل ذکر گردید ساختار هر نظام عبارت است از بستر و نحوه نظم پذیری بخش ها، عناصر بنیادین یا اجزای زیربنایی تشکیل دهنده آن که در عمل، به صورت کلیتی یکپارچه، فراتر از تک تک این بخش ها، عناصر یا اجزاء در نظر گرفته می شود. در مقابل کارکرد هر نظام، مجموعه فعالیت ها و روابطی را شامل می گردد که با توجه به ویژگیهای ساختاری امکان تحقق می یابند. بدینسان، ارتباطی منطقی بین ساختار و کارکرد هر نظام وجود دارد. به سخن دیگر، از هر نظام تنها بر اساس قابلیت های ساختاری آن می توان فعالیت های مشخص و برقراری روابط معین را انتظار داشت.

بدین ترتیب در این فصل در ابتدا به معرفی موقعیت منطقه به لحاظ طبیعی و سیاسی پرداخته و سپس وضعیت منابع و ساختار نظام حاکم بر منطقه، به تفکیک ساختارهای محیطی - بوم شناختی، کالبدی، تاریخی - فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

- موقعیت منطقه

محدوده مطالعاتی طرح حاضر از بخش مرکزی شامل ۷۵ روستا (هجده روستا خالی از سکنه) و یک نقطه شهری (شهر ماهنشان)، حدود تقسیمات سیاسی بخش مرکزی، دهستان های اوریاد، قزل گچیلو و شهر ماه نشان، شهرستان ماهنشان، واقع در استان زنجان، را شامل می گردد که بخش مرکزی دارای وسعت تقریبی ۱۲۸۲/۴۰ کیلومتر با جمعیتی در حدود ۲۲۲۶۱ نفر (مطابق با سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵) می باشد. بخش مرکزی در شمال شهرستان ماهنشان استان زنجان واقع گردیده است به طوریکه به دلیل عدم عبور محورهای اصلی مواصلاتی از آن نسبت به سایر پهنه های پیرامونی و عبور رودخانه های قزل اوزن و نیز سایر رودخانه های دربند و تخته یورد از مرکز آن در راستای جنوب به شمال، همچنان خصوصیات طبیعی و کشاورزی خود را حفظ نموده است.

دسترسی پذیری بخش مرکزی از طریق راه آسفالتی و اتوبان زنجان - تبریز و همچنین از جاده زنجان - دندی تامین می گردد.

مرکز بخش مرکزی شهر ماهنشان بوده که دارای ۵۴۸۷ نفر جمعیت می باشد. این شهر در غرب استان زنجان واقع شده که از شمال به استان آذربایجان شرقی، از غرب به استان آذربایجان غربی و از جنوب به بخش انگوران شهرستان ماهنشان محدود می گردد.

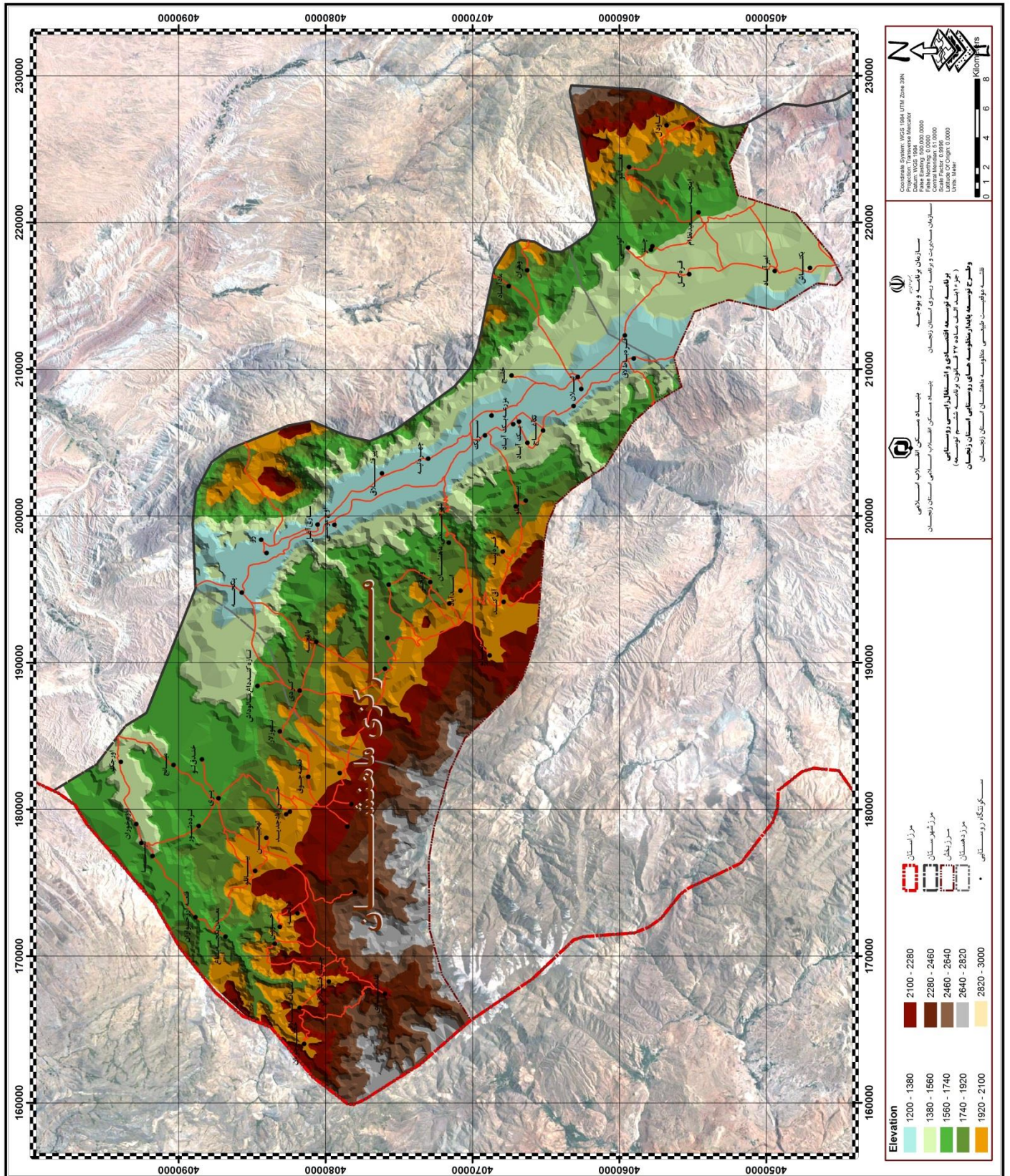
- تبیین موقعیت ریاضی و طبیعی

محدوده مورد مطالعه در چارچوبی از مختصات جغرافیایی $36^{\circ} 54'$ تا $36^{\circ} 45'$ عرض شمالی و $47^{\circ} 37'$ تا $47^{\circ} 12'$ طول شرقی قرار دارد. (مختصات شبکه ای UTM 4087148 تا 470933 شمالی و 734461 تا 697245 شرقی برای زون ۳۸).

بر اساس تحلیل فضایی توپوگرافی انجام شده در GIS محدوده مورد مطالعه در محدوده ارتفاعی مابین 1200 تا 3000 متری از سطح دریاهای آزاد قرار گرفته است.

با توجه به موارد یادشده سکونتگاه های منطقه در سه سطح روستاهای کوهستانی، روستاهای پایکوهی و روستاهای دشتی قابل تقسیم هستند. روستاهای کوهستانی عمدتاً در تراز بالای ۱۵۰۰ متری واقع شده و به لحاظ طبیعی با محدودیت اراضی قابل کشت و حتی اراضی مرتعی برای فعالیت های کشاورزی و دام پروری مواجه هستند. روستاهای پایکوهی در شرایطی هستند که امکان توسعه باغداری و دامپروری را پیدا کرده اند اما از نظر دسترسی به منابع آب و خاک همچنان در محدودیت هستند. روستاهای دشتی با دسترسی به منابع آب سطحی و زیرزمینی حوضه آبریز قزل اوزن و همچنین برخورداری از اراضی هموار و حاصلخیز بر روی سازندهای آبرفتی، امکان توسعه اقتصاد کشاورزی را پیدا کرده اند. همچنین وجود دسترسی های نسبتاً مناسب ورود خدمات رفاهی همچنین تزریق برخی فعالیت های صنعتی و نیمه صنعتی را در کنار این روستاها رقم زده است.

نقشه ۱-۱- موقعیت طبیعی منظومه ماهشان

تبیین موقعیت اداری - سیاسی

روستاهای مورد مطالعه به لحاظ موقعیت اداری - سیاسی منطبق بر بخش مرکزی از شهرستان ماهنشان است که در استان زنجان واقع شده است. جدول شماره ۲-۱ آخرین تقسیمات سیاسی شهرستان ماهنشان و جایگاه روستاهای بخش مرکزی در آن را نمایش داده است. چنانکه در جدول مذکور هم مشخص شده است، بخش مرکزی شامل سه دهستان به نامهای اوریاد به مساحت ۴۹۴۴۸ کیلومتر دارای ۲۹ روستا (پنج روستا خالی از سکنه) به مرکزیت روستای پری و دهستان قزل گچیلو به مساحت ۲۰۲ کیلومتر دارای ۱۰ روستا (دو روستا خالی از سکنه) به مرکزیت روستای برون قشلاق و دهستان ماه نشان به مساحت ۵۸۵/۹۲ کیلومتر دارای ۳۶ روستا (یازده روستا خالی از سکنه) به مرکزیت شهر ماهنشان می باشد. طبق آمار جمعیتی سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ منظومه ماهنشان دارای جمعیتی معادل ۲۹۰۳۶ نفر در قالب ۱۶۱ آبادی و دو شهر می باشد. بخش مرکزی دارای جمعیتی معادل ۱۶۶۷۳ نفر در قالب ۷۵ آبادی و یک شهر می باشد که از این تعداد ۵۴۸۷ نفر در شهر ماه نشان، ۵۱۹۶ نفر در دهستان اوریاد، ۱۹۷۴ نفر در دهستان قزل گچیلو و ۹۶۰۴ نفر در دهستان ماهنشان سکونت دارند.

از مجموع کل جمعیت منظومه بخش مرکزی ماهنشان، ۳۱۶۸۲ نفر (۷۵.۳۵ درصد) در روستاها و ۱۰۲۶۵ نفر (۲۴.۶۵ درصد) در شهر سکونت دارند.

جدول ۱-۱- تقسیمات سیاسی شهرستان ماهنشان بخش مرکزی مطابق با آخرین تقسیمات سیاسی کشور در سال ۱۳۹۵

استان	شهرستان	بخش	شهر / دهستان	آبادی	خانوار	جمعیت	مرد	زن		
زنجان	ماهنشان	مرکزی	اوریاد	بخش مرکزی					۱۱۳۹۸	۱۰۸۶۳
				دهستان اوریاد					۲۷۲۱	۲۴۷۵
				ارزه خوران	۶۲	۲۱۶	۱۱۷	۹۹		
				اورجک	۳۹	۱۴۱	۷۱	۷۰		
				خیرآباد	۱۲۰	۳۹۸	۲۰۸	۱۹۰		
				کلیسا	۵۹	۱۷۹	۹۱	۸۸		
				احمد آباد	۰	۰	۰	۰		
				لرده شور	۶۱	۱۸۲	۹۹	۸۳		
				معدن مس بایچه باغ	۰	۰	۰	۰		
				میانج	۳۰	۹۵	۴۷	۴۸		
				قلعه ارزه خوران	۴۷	۱۵۹	۷۳	۸۶		
				تات قشلاق	۶۱	۱۶۶	۸۶	۸۰		
				چای قشلاقی	۲۶	۷۵	۴۳	۳۲		
				خضرچوپان	۷۴	۲۱۸	۱۰۵	۱۱۳		
				خوبین	۱۰	۵۰	۲۴	۲۶		
				سعیدکندی	۶۹	۲۵۲	۱۲۱	۱۳۱		
				علم کندی	۱۸۰	۵۸۴	۳۰۰	۲۸۴		
				قزلجه	۳۰	۹۲	۴۷	۴۵		
				بیانلو	۴۹	۱۸۱	۸۵	۹۶		
				پری	۲۴۷	۸۵۵	۴۸۵	۳۷۰		
				تازه کند(داغ مالوداش	۰	۰	۰	۰		
				تخته یورد	۸۹	۳۱۲	۱۶۳	۱۴۹		
				توزلار	۰	۰	۰	۰		
				حسن آبادجدید	۰	۰	۰	۰		
				حسن آبادقدیم	۲۰	۵۷	۳۲	۲۵		
				خندق لو	۴۴	۱۴۳	۷۱	۷۲		
				قلعه جوق	۴	۱۷	۷	۱۰		
				لهجین	۸	۲۲	۱۴	۸		
				تازه کندفخرلو	۵۴	۱۶۴	۹۳	۷۱		
				قاضی کندی	۱۱۷	۳۶۵	۲۰۳	۱۶۲		
قره داش	۸۲	۲۵۷	۱۲۶	۱۳۱						
دهستان قزل گچیلو					۱۴۳۷	۴۴۹۶	۲۲۰۹	۲۲۸۷		

استان	شهرستان	بخش	شهر / دهستان	آبادی	خانوار	جمعیت	مرد	زن
			قزل گچیلو	برون قشلاق	۱۵۹	۵۰۹	۲۷۰	۲۳۹
				چتر	۴۷	۱۳۹	۶۸	۷۱
				چناق‌بلاغ	۵۰	۱۶۲	۸۲	۸۰
				گونی	۸۲	۲۵۹	۱۲۰	۱۳۹
				امیرآباد	۷۵	۲۳۲	۱۲۹	۱۰۳
				اینچه سعیدنظام	۱۱	۳۸	۱۵	۲۳
				بکتاش	۰	۰	۰	۰
				قره گل	۱۳۳	۳۷۳	۱۹۵	۱۷۸
				گادل	۰	۰	۰	۰
				مغانلو	۸۶	۲۶۲	۱۲۸	۱۳۴
			ماه نشان	۲۸۶۷	۹۶۰۴	۴۹۱۱	۴۶۹۳	
			ماه نشان	باغچه	۵۵	۱۸۴	۹۵	۸۹
				سهندعلیا	۲۰۱	۶۴۹	۳۳۶	۳۱۳
				کردی	۹۵	۲۸۶	۱۴۹	۱۳۷
				دام لار	۰	۰	۰	۰
				المالو	۷۰	۲۲۳	۱۲۰	۱۰۳
				بای گلی	۰	۰	۰	۰
				سهندسفلی	۲۰۳	۷۳۱	۳۶۶	۳۶۵
				گندی	۶۰	۲۳۴	۱۱۵	۱۱۹
				سرین دره	۲۵	۹۸	۵۲	۴۶
پیرقشلاق	۰	۰		۰	۰			
چهره تپه	۰	۰	۰	۰				
ساری اغل	۴۱	۱۵۲	۸۴	۶۸				
اق کند	۱۳۷	۴۴۴	۲۲۶	۲۱۸				
عوج موسی	۱۱	۳۵	۲۰	۱۵				
قره تپه	۰	۰	۰	۰				
ینگجه سینار	۸۳	۲۵۶	۱۴۲	۱۱۴				
رز	۲۶	۸۹	۵۲	۳۷				
مزرعه اغدوز	۰	۰	۰	۰				
سیدلر	۰	۰	۰	۰				
کوشک	۰	۰	۰	۰				
سرپل / امیر آخور	۲۱۲	۷۱۴	۳۷۰	۳۴۴				
سریک	۲۶۳	۹۰۴	۴۵۵	۴۴۹				
شهرک صنعتی	۰	۰	۰	۰				

استان	شهرستان	بخش	شهر / دهستان	آبادی	خانوار	جمعیت	مرد	زن
				ماهانشان				
				بک اباد	۰	۰	۰	۰
				بهستان	۱۳۲	۴۴۶	۲۳۵	۲۱۱
				تک اغاج	۴۳	۱۴۹	۷۹	۷۰
				مزرعه بک اباد	۰	۰	۰	۰
				مزرعه تک اغاج / چپ	۴	۱۴	۱۰	۴
				چپ				
				بیاملو	۶	۲۵	۱۳	۱۲
				پشتک	۱۰۷	۳۱۶	۱۵۶	۱۶۰
				خلج	۱۵۲	۴۸۴	۲۳۳	۲۵۱
				مادآباد	۱۹۰	۶۶۶	۳۲۴	۳۴۲
				وهران	۱۵۴	۵۳۵	۲۶۱	۲۷۴
				ایلی بلاغ	۳۴۸	۱۱۵۵	۶۰۲	۵۵۳
				مزرعه لیلان	۴۷	۱۵۴	۸۲	۷۲
				قره باطلاق	۱۹۸	۶۵۱	۳۲۹	۳۲۲
				شهر ماهانشان	۱۶۲۶	۵۴۸۷	۲۷۵۹	۲۷۲۸

ماخذ: سرشماری عمومی نفوس و مسکن-سال ۱۳۹۵-مرکز آمار ایران

۲-۱- شناسایی مسائل کلیدی منظومه از نگاه جامعه محلی

این بند پس از تکمیل پرسشنامه ها و اخذ اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد.

۳-۱- ویژگیهای ساختاری و عملکردی نظام محیطی - بومشناختی

۱-۳-۱- ساختار زمین و اشکال ناهمواری

ساختار زمین شناختی

۱- جغرافیا و ریخت شناسی

برگه زمین شناسی ماهنشان در استان زنجان و در شمال باختری ایران قرار دارد. این برگه در محدوده ۳۶ درجه و ۳۰ دقیقه تا ۳۷ درجه عرض های شمالی و ۴۷ درجه و ۳۰ دقیقه تا ۴۸ درجه طول های خاوری قرار دارد و وسعت آن حدود ۲۴۷۲ کیلومتر مربع است.

دسترسی به این منطقه بیشتر از طریق جاده آسفالتی و درجه یک نیک پی - اندآباد- ماهنشان است که به شاهراه تبریز - زنجان می پیوندند و همچنین از طریق جاده درجه دوم نیک پی - مشمیا- ینگجه و ماهنشان نیز امکان پذیر است. راه دوزکند- قره گل- ماهنشان در حاشیه خاوری رودخانه قزل اوزن و راه دندی- آق کند- ماهنشان از دیگر راههایی است که دسترسی به منطقه را هموار می نمایند.

سبکه آبراهه های منطقه مورد مطالعه به داخل رودخانه قزل اوزن می ریزد که ابتدا به سوی شمال باختر امتداد یافته و پس از آنکه رودخانه قلعه چای بدان پیوست به سمت شمال خاور امتداد یافته تا سرانجام به سد سفید رود و دریای خزر می پیوندد.

منطقه ماهنشان با ساختاری از زیر پهنه های موازی شامل رشته کوههایی با جهت شمال باختری- جنوب خاوری است که بین آنها را دشتهایی پست فرا گرفته است. این زیر پهنه ها از شمال خاوری به جنوب باختری به ترتیب زیر است:

۱-۱- حوضه اندآباد- مشمبا، شامل ردیفی ضخیم از رسوبات تخریبی اولیکوسن زیرین (or b , or g) و طبقات

متناوب قرمز و سبز نئوژن وابسته به محیط های کم عمق و تبخیری است که بصورت تپه ماهوری دیده می شوند.

۱-۲- رشته کوههای حبش - نصیرآباد (مغانلو - حبش)، با امتداد طولی حدود ۵۲/۵ کیلومتر و پهنای تا ۱۵

کیلومتر یک زیر پهنه طولی رورانده با ساختار فلسی است که بر اثر انباشتگی ورقه های رورانده با شیب راندگی بطرف شمال خاوری بوجود آمده و در آن واحدهای سنگی پرکامبرین و فاتروزوئیک برونزد دارند.

۱-۳- دشت دوزکند- ماهنشان- ینگجه، با طول تقریبی ۶۲ کیلومتر و پهنای ۵ تا ۱۲/۵ کیلومتر، دارای ویژگی

دشتهای بی آب و علف است و بطور مایل در جهت شمال باختری - جنوب خاوری منطقه را قطع می کند، بوسیله

نهبشته های سیلابی با دریاچه ای محلی از واحد QPI پوشیده می شود. شیب ملایم آن از دوز کند با ارتفاع ۱۶۰۰

متر شروع شده و تا ارتفاع ۱۲۰۰ متر در ینگجه واقع در شمال باختری ادامه می یابد. این دشت، به ویژه در پای

کوهستانهای شمال خاوری، توسط ریزآبه های متعدد دره مانند و ژرف بریده می شوند که سرانجام به رودخانه قزل

اوزن می پیوندند و در راستای دشت مزبور امتداد می یابند. به همین دلیل ، گسترش روستاها معمولاً متفرق و

مجزا هستند و بیشتر در پایانه مز کوهستانها یا تپه ها متمرکزند. ماهنشان با جمعیتی حدود ۷۰۰۰ نفر بزرگترین شهر منطقه مورد مطالعه است.

۴-۱- رشته کوههای ابراهیم آباد- اینچه- آمالو، با ارتفاع ۲۳۸۴ متر از سطح دریا، زیر پهنه آمیخته جنوب باختری را مقابل رشته کوههای حبش - مغالو در جبهه شمال خاوری تشکیل می دهند. این رشته کوه ها در بخش شمال باختری به گونه ای انحصاری از واحدهای سنگی دگرگونه درجه بالا مربوط به زمان پرکامبرین تشکیل شده. در صورتیکه بخش جنوب خاوری از نهشته های نئوژن و بطور دگر شیب پوشیده شده اند. رخدادهای تکنوتیکی این زیر پهنه، درست به مانند رشته کوههای مغالو- حبش، در زیر پهنه شماره (۲) است.

۵-۱- دشت دندی- انگوران، در حاشیه شمال خاوری به پایانه های کوهستانی مربوط است و به طرف جنوب باختری گسترش دارد. این دشت به وسیله نهشته های سیلابی و واریزه ای پوشیده و بوسیله شاخه هایی نظیر حلب رود، کاکارود و انگوران چای بریده شده است. این شاخه های فرعی دره مانند ضمن جریان بطرف شمال، سرانجام به رودخانه اصلی قزل اوزن در منطقه می پیوندند.

زمین شناسی نقشه تخت سلیمان

الف- جغرافیا و ریخت شناسی:

نقشه تخت سلیمان بخشی از نقشه زمین شناسی ۱:۲۵۰۰۰۰ چهارگوش تکاب بین طول شرقی ۰۰ دقیقه و ۴۷ درجه و ۳۰ دقیقه و ۴۷ درجه و عرض شمالی ۳۰ دقیقه و ۳۶ درجه و ۰۰ دقیقه و ۳۷ درجه واقع گردیده است. منطقه ای است کوهستانی و سخت گذر که در زمستانها سر و پوشیده از برف و در تابستانها دارای هوای معتدل می باشد. بلندترین نقطه آن در کوه بلقیس با ارتفاع ۳۳۳۰ متر و پست ترین نقطه آن در شمال روستای قره آقاج بالا با ارتفاع ۱۴۶۴ متر از سطح دریاست. این محدوده میان چهار استان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، زنجان و کردستان تقسیم شده و به دلیل دور افتاده بودن از مراکز و آبادیهای این استانها کارهای عمرانی زیادی در آن صورت نگرفته و از بخشهای محروم به شمار می آید.

بخش شمالی منطقه که بیشتر از سنگهای دگرگونی گنایس، مرمر و آمفیبولیت تشکیل شده، دارای توپوگرافی خشن با دره های پر شیب می باشد، درحالیکه بخش جنوبی آن بیشتر از رسوبهای ماری و ماسه سنگی میوسن تشکیل شده و دارای توپوگرافی ملایمی است.

از کوههای مهم منطقه می توان کوه بلقیس با ارتفاع ۳۳۳۰ متر، کوه قبله داغ با ارتفاع ۳۲۰۸ متر، کوه گورگور با ارتفاع ۲۹۳۰ متر، کوه جان گوتاران با ارتفاع ۲۸۷۵ متر و کوه ایمان خان با ارتفاع ۲۸۶۲ متر را نام برد از رودهای مهم آن می توان به رود آی دوغموش، رودپری، رود قلعه چای، رود انگوران چای، رود دونگه و رود چم آغ دره اشاره نمود. مقدار میانگین بارندگی سالیانه منطقه ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیمتر می باشد. از راههای ارتباطی آن می توان جاده آسفالته تکاب-احمد آباد را نام برد که شهر تکاب را با مناطق دیدنی تخت سلیمان و زندان سلیمان می پیوندد. راه مهم دیگر جاده شنی پری- علم کندی است که یک جاده شنی درجه ۲ بوده و روستاهای شمالی منطقه را به مرکز

بخش ماه نشان متصل می نماید، سایر راه های ارتباطی منطقه اغلب خاکی و اتومبیل رو و در مناطق کوهستانی مالرو می باشند.

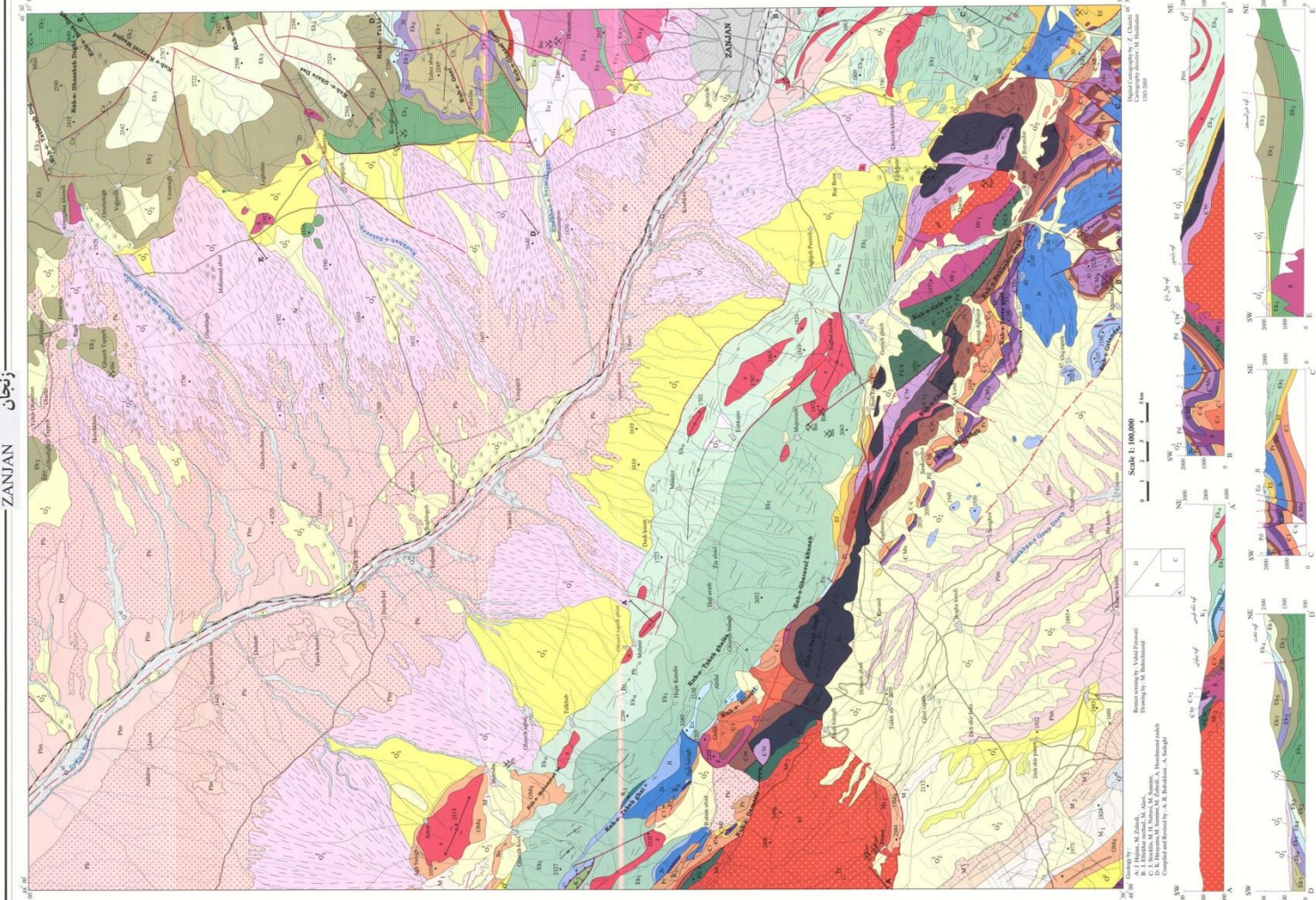
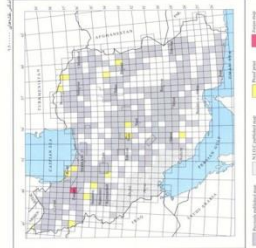
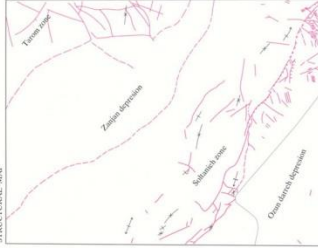
بخش بزرگتری از مردم منطقه بویژه در بخش های شمالی و میانی ترک زبان می باشند، درحالی که در بخش های جنوبی و غربی اغلب کردزبان هستند.

دین مردم منطقه اسلام است، که ترک زبانان شیعه و کردزبانان سنی می باشند. شغل آنها اغلب دامداری و کشاورزی است. بلندیهایی برفگیر شمالی چراگاه های مناسبی را در فصل تابستان تشکیل می دهند و عشایر چاراویماق دامهای خود را در اواسط بهار به این مناطق کوچ داده و تا اوایل پاییز در آنجا می مانند. کشاورزی نیز بصورت کشت دیم گندم و جو در مناطق پست جنوبی رواج دارد. در مناطق پست کنار رودخانه ها نیز تاکستانها و باغهای وسیعی از درختان گردو، سیب، گلابی و تیزی و ... وجود دارد. پرورش زنبور عسل در بخشهای کوهستانی میانی و صنعت فرش بافی در مناطق ترک زبان جنوبی نیز رواج دارد، بطوریکه فرش افشار که در صنعت فرش ایران جایگاه ویژه ای دارد در این مناطق تهیه می گردد. وجود چشمه های آهک ساز و پدیده ها و اشکال طبیعی ایجاد شده از آنها زیبایی ویژه به طبیعت خشن و کوهستانی این منطقه داده که در نظر افراد بومی اسرار فراوانی را در خود پنهان نموده اند. این اسرار با ساختن آتشکده ها و مراکز دینی در پیرامون این چشمه ها با نوعی تقدس آمیخته گشته و وجود ایجاد زندانها و قلعه ها که نشان دهنده برخی رویدادهای اجتماعی آنها در گذشته است محیط را با راز و رمز زیادی همراه ساخته و در فرهنگ افسانه ساز این مردم جای ویژه ای را بخود اختصاص داده است. از مهم ترین مظاهر وجود این چشمه ها میتوان تخت سلیمان، زندان سلیمان، زندان نبی کند، قلعه بردینه و زندان برنجه را نام برد که در این میان وجود آثار باستانی مربوط به زمان ساسانیان (آتشکده آذرگشسب) و مغول (کاخ تابستانی هلاکو) در نزدیکی چشمه تخت سلیمان و آثار بناهای کهن مربوط به هزاره یکم پیش از میلاد مسیح در پیرامون زندان سلیمان حاکی از گذشته پر رونق این مناطق است. بر روی سکوی تراورتنی حاصل از چشمه تخت سلیمان بقایای قلعه ای باستانی دیده می شود که بصورت دیواری پیرامون سکوی بیضی شکل قرار گرفته که به احتمال بقایای شهر باستانی شیز است که بنام کنشک نیز معروف است. وجود چشمه های آب گرم تراورتن ساز و آثار باستانی مجاور همه ساله مسافران زیادی را به این منطقه می کشاند.

۱- چراغی از ریزش سنگها
۲- چینه شناسی
۳- نقشه زمین شناسی منطقه
۴- چینه شناسی

۱- چینه شناسی
۲- چینه شناسی
۳- چینه شناسی
۴- چینه شناسی

نقشه ۱-۲- نقشه زمین شناسی منطقه

LEGEND section containing a detailed list of geological units (e.g., Quaternary, Cenozoic, Paleozoic, Mesozoic) with their corresponding symbols and colors. It also includes a section for 'SYMBOLS' for various geological features like faults, folds, and structural units.

ساختار زمین شناسی و لیتولوژی هر یک از روستاهای هدف در جدول ذیل مشخص شده است

جدول ۱-۲ - ساختار زمین شناسی و لیتولوژی روستاها

ساختار زمین شناسی	ویژگی	روستاهای واقع در ساختار
pCk	شیل اسلیتی با میان لایه های فرعی ماسه سنگ کوارتزی (سازند کهر، سرپهای مراد و سازند کلمرد)	پیرقشلاق - ساری آغل - اوج موسی
OMql	سنگ آهک ریفی توده ای تا ضخیم لایه	سهندعلیا
OMql	سنگ آهک ریفی توده ای تا ضخیم لایه	سهندسفلی - شهر صنعتی ماهنشان
am	آمفیبولیت	علمکندی - قره داش
Qft۲	ذخایر تراسی و مخروط افکنه های کوهپایه ای جدید کم ارتفاع	قره گل - تازه کند فخرلو - امیرآباد
Plms	گلسنگ، ژپیس و ماسه سنگ	اینچه سعیدنظام - اورجک - بکتاش
Qft۱	ذخایر تراسی و مخروط افکنه های کوهپایه ای قدیمی مرتفع	ارزه خوران
Mur	مارن، مارن ژپیس دار، ماسه سنگ و کنگلومرا (سازند قرمز بالایی)	خیرآباد - کلیسا - بنگچه
Plms	گلسنگ، ژپیس و ماسه سنگ	میانج - تازه کند داغ مالوداش - خلج - وهران - ایلی بلاغ - گونی - چتر - چناق بلاغ
pCgn	میگماتیت، گنیس و گرانیت - گنیس	قلعه ارزخواران - تخته یورد - الملو - آق کند - قره تپه - مغانلو - گاودل
Qft۱	ذخایر تراسی و مخروط افکنه های کوهپایه ای قدیمی مرتفع	لرده شور - خندق لو - پری - بیانلو - لهجبین - چهره تپه - سربک - میرآخور - مادآباد - مزرعه بک آباد - پشتوک - مزرعه تک آجاج - بیانلو - بک آباد - تک آجاج - بهستان - لیلان - برون قشلاق - قره باطلاق
OMql	سنگ آهک ریفی توده ای تا ضخیم لایه	معدن بگجه باغ - وایخر - بای گلی - اسداباد
Pr	سنگ آهک توده ای تا متوسط لایه (سنگ آهک روته)	رز - مزرعه آغدوز
OMav	-	سعید کندی - توزلار - خویین - حسن آباد جدید - حسن آباد قدیم - قزلجه - تات قشلاقی - کردی - خضر چوپان - قلعه جوق - باغچه - گندی - چای قشلاقی - قاضی کندی

زمین شناسی ساختمانی و تکتونیک

۲- زمین شناسی ماهنشان

۲-۱- چینه شناسی (واحدهای دگرگونی و غیر دگرگونی)

۲-۱- پرکامبرین:

مجموعه های سنگی پرکامبرین با قدیمی ترین سنگها در کوهستانهای مرتفع و موازی مغاللو- حبش (زیر پهنه شماره ۲) و در کوهسارهای آمالو- اینچه- ابراهیم آباد (زیر پهنه شماره ۳) برونزد دارند. مجموعه های سنگی پرکامبرین در زیر پهنه شماره (۳). شامل سری سنگهای دگرگونه از توالی آناتکتیکی و رختصتهای محدودی از سازند کهر می باشد. در عوض زیر پهنه شماره (۳) با گسترده نسبتا زیاد سازند کهر و بدور از دیگر واحدهای دگرگونه پرکامبرین مشخص می باشد. سری سنگها از توالی آناتکتیکی به ترتیب درجه دگرگونی مجموعه ای از سنگهای دگرگونه درجه متوسط تا درجه بالا را تشکیل داده و شامل واحدهای سنگی زیر است:

الف- گنایس های بورفیربلاستیک تا گرانوبلاستیک (PE gn)

این واحدها از سنگ های دگرگونه درجه بالا، در اطراف روستاهای آمالو و آق کند در پایانه شمال باختری زیر پهنه شماره (۳) برونزد دارد و شامل ردیفی پرستبر از گنایس به رنگ خاکستری روشن با بافت گرادوبلاستیک جهت یافته تا پورفیروبلاستیک چشمی همراه با میان لایه هایی از میکاشیست و آمفیبولیت است. جهت برکوارکی گنایسی (gneissosity) این واحد N۵۰W/۵۴NE است.

میزان میان لایه های آمفیبولیت به سوی افقهای بالایی فراوان گشته و واحد PE gn بتدریج جای خود را به واحد PE a می دهد. واحد PE a نیز به نوبه خود به رخساره شیست سبز (PE m) تبدیل می شود. در صورتیکه با افزایش درجه دگرگونی و افزایش حالت گداز مربوطه، گنایسهای گرانیته با بافت گرانوبلاستیک و در نهایت گرانیتهای لوکوکرات دانه ای (gd) در بخش زیرین واحد (PE gn) توسعه می یابد. در این راستا، ضمن اینکه بخش زیرین واحد (PE gn) به سوی حاشیه همگن می گردد، موجب بروز میگماتیت و گرانیته آناتکسی نیز می گردد.

این دگرگونی از درجه متوسط تا بسیار بالا در نهایت به بروز گرانیته های آناتکتیکی منجر می شود. و به نظر می رسد در فاز کاتانکایی به وجود آمده باشد. شاهد ذوب آناتکتیکی وجود رستیت های (restite) بسیار غنی از بیوتیت است که به عنوان بقایای غیرقابل ذوب در درون گرانیته های آناتکتیک بجا مانده اند.

در این راستا نیز بافت های دگرگونی گوناگون از جمله بافت های بلاستیک، شیستوز و همچنین ساخت میلونیتی پدیدار شده اند. با بررسی این ساخت و بافت، روند اندازه گیری سطوح شیستوزیته و فولیاسیون مجموعه دگرگونی زیر پهنه شماره (۴) از N۳۵W تا N۵۵W متغیر است که با جهت NE/NS از یک فاز فشارشی همسوئی دارند.

ب- واحد میکاشیست فلدسپات کرونا دار همراه با میان لایه هایی از آمفیبولیت و مرمر نواری (PE a)

این نوع واحد دگرگونه، در پایانه شمال باختری زیر پهنه شماره (۴) و در نزدیکی گرانیته آناتکتیکی اینچه قرار دارد.

این واحد شامل میکاشیست کوارتز- فلدسپات گرونادار با بافت لپیتوبلاستیک تا پورفیروبلاستیک همراه با لایه هایی از آمفیبولیت و مرمهای نواری است. میزان بین لایه های آمفیبولیتی بطرف گوشه شمال یاختری و در ورقه زمین شناسی مجاور افزایش یافته و لیتولوژی غالب را تشکیل می دهد.

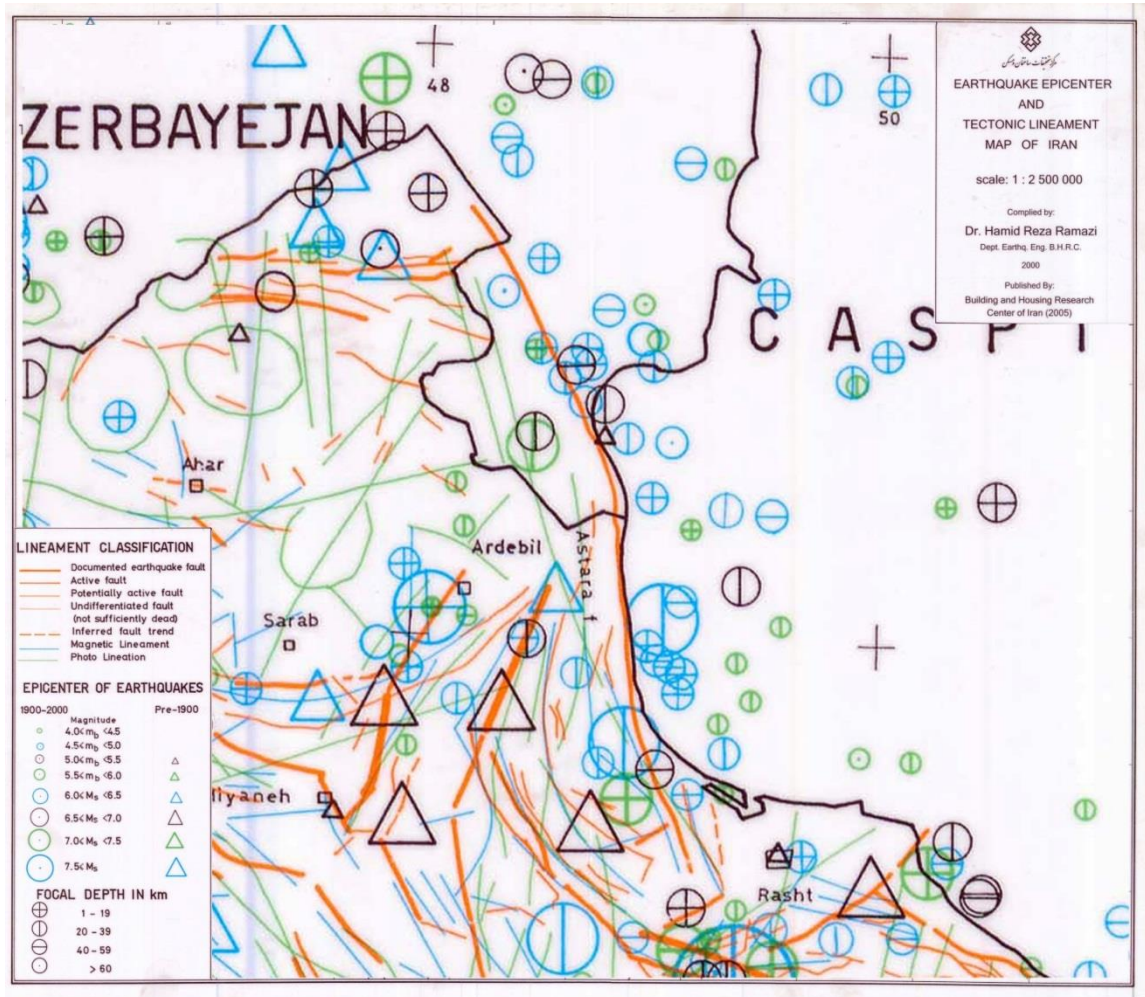
از این واحد گاه فنوبلاست های گرد تا نیمه گرد کوارتز و فلدسپات بوسیله رشته های فیبری شکل میکا و زمینه ای سیلانی با تبلور مجدد در برگرفته شده اند. و در نهایت سنگی را بوجود آورده اند که بی شباهت به بلاستومیلونیت نمی باشد. این سنگ در حقیقت نوعی میلونیت است که در شرایط ایستا تبلور مجدد پیدا کرده است.

این واحد سنگی (PE a) همچنین دربرگیرنده قطعاتی بیگانه و ناهمگون از سنگ اولترامافیک نوع لرزولیت است که به نظر می آید به شیوه تکتونیک و به صورت ورقه های رانده شده جایگزین شده اند. شیب راندگی ورقه ها به طرف شمال خاور (NE) است. سرپانتینی شدن شدید قطعات اولترامافیک ناهمگون یاد شده در بالا ناشی از واکنش سیالات است. به هر حال این سیالات، از طریق مرحله پایانی دگرشکلی از خاستگاه های گرمایی تأمین شده اند. مرمهای نواری همراه کننده واحد (PE a) ، نوعی رخساره دگرگونی - کوارتز- اسمن است که شاید ناشی از اثرات حرارتی گرانیات آتاکتیک اینچه باشد. احتمالاً این گرانیات در زمانی بعد از دگرگونی ناحیه ای، شروع به حرکت کرده و بر سر سنگهای تشکیل دهنده واحد PC a به ویژه مرمهای نواری اثر حرارتی گذارده است.

ب- زمین شناسی تخت سلیمان :

منطقه مورد مطالعه از نظر ساختمانی در محدوده سنندج=سیرجان (اشتوکلین ۱۹۶۸) زون خوی-مهاباد (نبوی ۱۳۵۵) و محل برخورد زون های ساختمانی البرز- آذربایجان، ایران مرکزی و سنندج-سیرجان بوده و از آنرو دارای ویژگیهای زون های یاد شده نیز می باشد.

نقشه ۱-۳- نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ زمین شناسی و کانون های زلزله منطقه

تاریخ تکامل زمین شناسی منطقه

منطقه ماهنشان با ساختاری از زیر پهنه های موازی شامل رشته کوههائی با جهت شمال باختری- جنوب خاوری است که بین آنها را دشتهائی پست فرا گرفته است. این زیر پهنه ها از شمال خاوری به جنوب باختری به ترتیب زیر است:

۱-۱- حوضه اندآباد- مشمبا، شامل ردیفی ضخیم از رسوبات تخریبی اولیکوسن زیرین (or b , or g) و طبقات متناوب قرمز و سبز نئوژن وابسته به محیط های کم عمق و تبخیری است که بصورت تپه ماهوری دیده می شوند.

۱-۲- رشته کوههای حبش- نصیرآباد (مغانلو - حبش)، با امتداد طولی حدود ۵۲/۵ کیلومتر و پهنای تا ۱۵ کیلومتر یک زیر پهنه طولی رورانده با ساختار فلسی است که بر اثر انباشتگی ورقه های رورانده با شیب راندگی بطرف شمال خاوری بوجود آمده و در آن واحدهای سنگی پرکامبرین و فاتروزوئیک برونزد دارند.

۱-۳- دشت دوزکند- ماهنشان- ینگجه، با طول تقریبی ۶۲ کیلومتر و پهنای ۵ تا ۱۲/۵ کیلومتر، دارای ویژگی دشتهای بی آب و علف است و بطور مایل در جهت شمال باختری - جنوب خاوری منطقه را قطع می کند، بوسیله نهشته های سیلابی با دریاچه ای محلی از واحد QPI پوشیده می شود. شیب ملایم آن از دوز کند با ارتفاع ۱۶۰۰ متر شروع شده و تا ارتفاع ۱۲۰۰ متر در ینگجه واقع در شمال باختری ادامه می یابد. این دشت، به ویژه در پای کوهستانهای شمال خاوری، توسط ریزآبه های متعدد دره مانند و ژرف بریده می شوند که سرانجام به رودخانه قزل

اوزن می پیوندند و در راستای دشت مزبور امتداد می یابند. به همین دلیل، گسترش روستاها معمولاً متفرق و مجزا هستند و بیشتر در پایانه مز کوهستانها یا تپه ها متمرکزند. ماهنشان با جمعیتی حدود ۷۰۰۰ نفر بزرگترین شهر منطقه مورد مطالعه است.

۴-۱- رشته کوههای ابراهیم آباد- اینچه- آمالو، با ارتفاع ۲۳۸۴ متر از سطح دریا، زیر پهنه آمیخته جنوب باختری را مقابل رشته کوههای حبش - مغالو در جبهه شمال خاوری تشکیل می دهند. این رشته کوه ها در بخش شمال باختری به گونه ای انحصاری از واحدهای سنگی دگرگونه درجه بالا مربوط به زمان پرکامبرین تشکیل شده. در صورتیکه بخش جنوب خاوری از نهشته های نئوژن و بطور دگر شیب پوشیده شده اند. رخدادهای تکنوتیکی این زیر پهنه، درست به مانند رشته کوههای مغالو- حبش، در زیر پهنه شماره (۲) است.

۵-۱- دشت دندی- انگوران، در حاشیه شمال خاوری به پایانه های کوهستانی مربوط است و به طرف جنوب باختری گسترش دارد. این دشت به وسیله نهشته های سیلابی و واریزه ای پوشیده و بوسیله شاخه هایی نظیر حلب رود، کاکارود و انگوران چای بریده شده است. این شاخه های فرعی دره مانند ضمن جریان بطرف شمال، سرانجام به رودخانه اصلی قزل اوزن در منطقه می پیوندند.

زمین شناسی اقتصادی

۲-۱- پرکامبرین:

مجموعه های سنگی پرکامبرین با قدیمی ترین سنگها در کوهستانهای مرتفع و موازی مغالو- حبش (زیر پهنه شماره ۲) و در کوهسارهای آمالو- اینچه- ابراهیم آباد (زیر پهنه شماره ۳) برونزد دارند. مجموعه های سنگی پرکامبرین در زیر پهنه شماره (۳). شامل سری سنگهای دگرگونه از توالی آناکتیکی و رختصتهای محدودی از سازند کهر می باشد. در عوض زیر پهنه شماره (۳) با گسترده نسبتاً زیاد سازند کهر و بدور از دیگر واحدهای دگرگونه پرکامبرین مشخص می باشد.

سری سنگها از توالی آناکتیکی به ترتیب درجه دگرگونی مجموعه ای از سنگهای دگرگونه درجه متوسط تا درجه بالا را تشکیل داده و شامل واحدهای سنگی زیر است:

الف- گنایس های بورفیربلاستیک تا گرانوبلاستیک (PE gn)

این واحدها از سنگ های دگرگونه درجه بالا، در اطراف روستاهای آمالو و آق کند در پایانه شمال باختری زیر پهنه شماره (۳) برونزد دارد و شامل ردیفی پر ستبراً از گنایس به رنگ خاکستری روشن با بافت گرادوبلاستیک جهت یافته تا پورفیروبلاستیک چشمی همراه با میان لایه هایی از میکاشیست و آمفیبولیت است. جهت برکوارکی گنایسی (gneissosity) این واحد $N50^{\circ}W/54^{\circ}NE$ است.

میزان میان لایه های آمفیبولیت به سوی افقهای بالایی فراوان گشته و واحد PE gn بتدریج جای خود را به واحد PE a می دهد. واحد PE a نیز به نوبه خود به رخساره شیست سبز (PE m) تبدیل می شود.

در صورتیکه با افزایش درجه دگرگونی و افزایش حالت گداز مربوطه، گنایسهای گرانیتی با بافت گرانوبلاستیک و در نهایت گرانیتهای لوکوکرات دانه ای (gd) در بخش زیرین واحد (PE gn) توسعه می یابد. در این راستا، ضمن اینکه بخش زیرین واحد (PE gn) به سوی حاشیه همگن می گردد، موجب بروز میگماتیت و گرانیت آناکتیکی نیز می گردد.

این دگرگونی از درجه متوسط تا بسیار بالا در نهایت به بروز گرانیت های آناتکتیکی منجر می شود. و به نظر می رسد در فاز کاتانکایی به وجود آمده باشد. شاهد ذوب آناتکتیکی وجود رستیت های (restite) بسیار غنی از بیوتیت است که به عنوان بقایای غیرقابل ذوب در درون گرانیت های آناتکتیک بجا مانده اند.

در این راستا نیز بافت های دگرگونی گوناگون از جمله بافت های بلاستیک، شیستوز و همچنین ساخت میلونیتی پدیدار شده اند. با بررسی این ساخت و بافت، روند اندازه گیری سطوح شیستوزیته و فولیاسیون مجموعه دگرگونی زیر پهنه شماره (۴) از N۳۵W تا N۵۵W متغیر است که با جهت NE/NS از یک فاز فشارشی همسوئی دارند.

ب- واحد میکاشیست فلدسپات کرونادار همراه با میان لایه هایی از آمفیبولیت و مرمر نواری (PE a) این نوع واحد دگرگونه، در پایانه شمال باختری زیر پهنه شماره (۴) و در نزدیکی گرانیت آناتکتیکی اینچه قرار دارد. این واحد شامل میکاشیست کوارتز- فلدسپات گرونادار با بافت لپیتوبلاستیک تا پورفیروبلاستیک همراه با لایه هایی از آمفیبولیت و مرمرهای نواری است. میزان بین لایه های آمفیبولیتی بطرف گوشه شمال باختری و در ورقه زمین شناسی مجاور افزایش یافته و لیتولوژی غالب را تشکیل می دهد.

از این واحد گاه فنوبلاست های گرد تا نیمه گرد کوارتز و فلدسپات بوسیله رشته های فیبری شکل میکا و زمینه ای سیلانی با تبلور مجدد در برگرفته شده اند. و در نهایت سنگی را بوجود آورده اند که بی شباهت به بلاستومیلونیت نمی باشد. این سنگ در حقیقت نوعی میلونیت است که در شرایط ایستا تبلور مجدد پیدا کرده است.

این واحد سنگی (PE a) همچنین دربرگیرنده قطعاتی بیگانه و ناهمگون از سنگ اولترامافیک نوع لرزولیت است که به نظر می آید به شیوه تکتونیک و به صورت ورقه های رانده شده جایگزین شده اند. شیب راندگی ورقه ها به طرف شمال خاور (NE) است. سرپانتینی شدن شدید قطعات اولترامافیک ناهمگون یاد شده در بالا ناشی از واکنش سیالات است. به هر حال این سیالات، از طریق مرحله پایانی دگرشکلی از خاستگاه های گرمایی تأمین شده اند. مرمرهای نواری همراه کننده واحد (PE a)، نوعی رخساره دگرگونی - کوارتز- اسمن است که شاید ناشی از اثرات حرارتی گرانیت آناتکتیک اینچه باشد. احتمالاً این گرانیت در زمانی بعد از دگرگونی ناحیه ای، شروع به حرکت کرده و بر سر سنگهای تشکیل دهنده واحد PC a به ویژه مرمرهای نواری اثر حرارتی گذارده است.

ویژگیهای ریخت شناسی (مورفولوژیک)

توپوگرافی و شیب ها

برای تحلیل ویژگی های توپوگرافیک از داده های تراز ارتفاعی در نقشه های توپوگرافی مقیاس ۱:۲۵۰۰۰ استفاده شد. برای این منظور ترازهای توپوگرافی با استفاده از روش های تحلیل فضایی GIS به داده های شبکه ای مدل ارتفاع رقومی (Digital Elevation Model (DEM) تبدیل شد که در نقشه موقعیت طبیعی منطقه نمایش داده شده است. بر این اساس مشخص شد که محدوده مطالعاتی در قلمرو ارتفاعی ۱۲۰۰ تا ۳۰۰۰ متری از سطح دریاهای آزاد واقع شده است. پست ترین قسمت از سمت شمال به جنوب شرق می باشد که بیشتر روستاها از جمله روستاهای قره باطلاق، ایلی بلاغ، بهستان و... در این محدوده می باشند. در حالی که مرتفع ترین قسمت در غرب منطقه و در نزدیکی روستا های قزلجه و خضر چوپان و آلمالو می باشد.

همچنین تحلیل پارامتر شیب (Slope) در ۹ کلاس، کمتر از ۲ درصد، بین ۲ تا ۴ درصد، بین ۴ تا ۶ درصد، بین ۶ تا ۱۰ درصد، بین ۱۰ تا ۱۵ درصد، بین ۱۵ تا ۲۰ درصد، بین ۲۰ تا ۳۰ درصد، بین ۳۰ تا ۵۰ درصد و ۵۰ تا ۱۰۰ درصد انجام شده و نشان داد که اکثر اراضی سکونتگاهی و نواحی زراعتی منطقه در اراضی با شیب کمتر از ۱۰ درصد واقع شده اند. طبقات با شیب بحرانی بالاتر از ۳۰ درصد هم عموماً در دامنه کوه ها (به ویژه روستاهای علمکندی، سعید کندی، قزلجه، خضر چوپان، وایخر، المالو، گاودل، شهر صنعتی ماهنشان، معدن بگجه باغ و بهستان) واقع شده است. که در نقشه میزان شیب منطقه به واقع مشاهده می باشد.

جدول ۱-۳- میزان شیب

میزان شیب	روستاهای واقع شده
۰-۲	-
۲-۴	-
۴-۶	-
۶-۱۰	پیر قشلاق- سهند سفلی- قره گل- اینچه سعید نظام- اورجک- خیرآباد- میانج- لرده شور- خندق لو- پری- ینگجه- رز- لهجبین- مزرعه آغدوز- توزلار- ساری آغل- اوج موسی- قاضی کندی- تازه کند فخرلو- قره داش- چهره تپه- بای گلی- سریک- میرآخور- آق کند- قره تپه- خلج- مزرعه بک آباد- پشتوک- مزرعه تک آغاج- وهران- بک آباد- تک آغاج- ایلی بلاغ- لیلان- برون قشلاق
۱۰-۱۵	-
۱۵-۲۰	-
۲۰-۳۰	سهند علیا- گندی- ارزه خوران- کلیسا- قلعه ارزه خوران- بیانلو- تازه کند داغ مالوداش- خویین- حسن آباد جدید- حسن آباد قدیم- تات قشلاقی- کردی- قلعه جوق- باغچه- چای قشلاقی- تخته یورد- اسدآباد- مادآباد- بیانلو- گونی
۳۰-۵۰	علمکندی- سعید کندی- قزلجه- خضر چوپان- وایخر- المالو- گاودل- شهر صنعتی ماهنشان
۵۰-۱۰۰	معدن بگجه باغ- بهستان

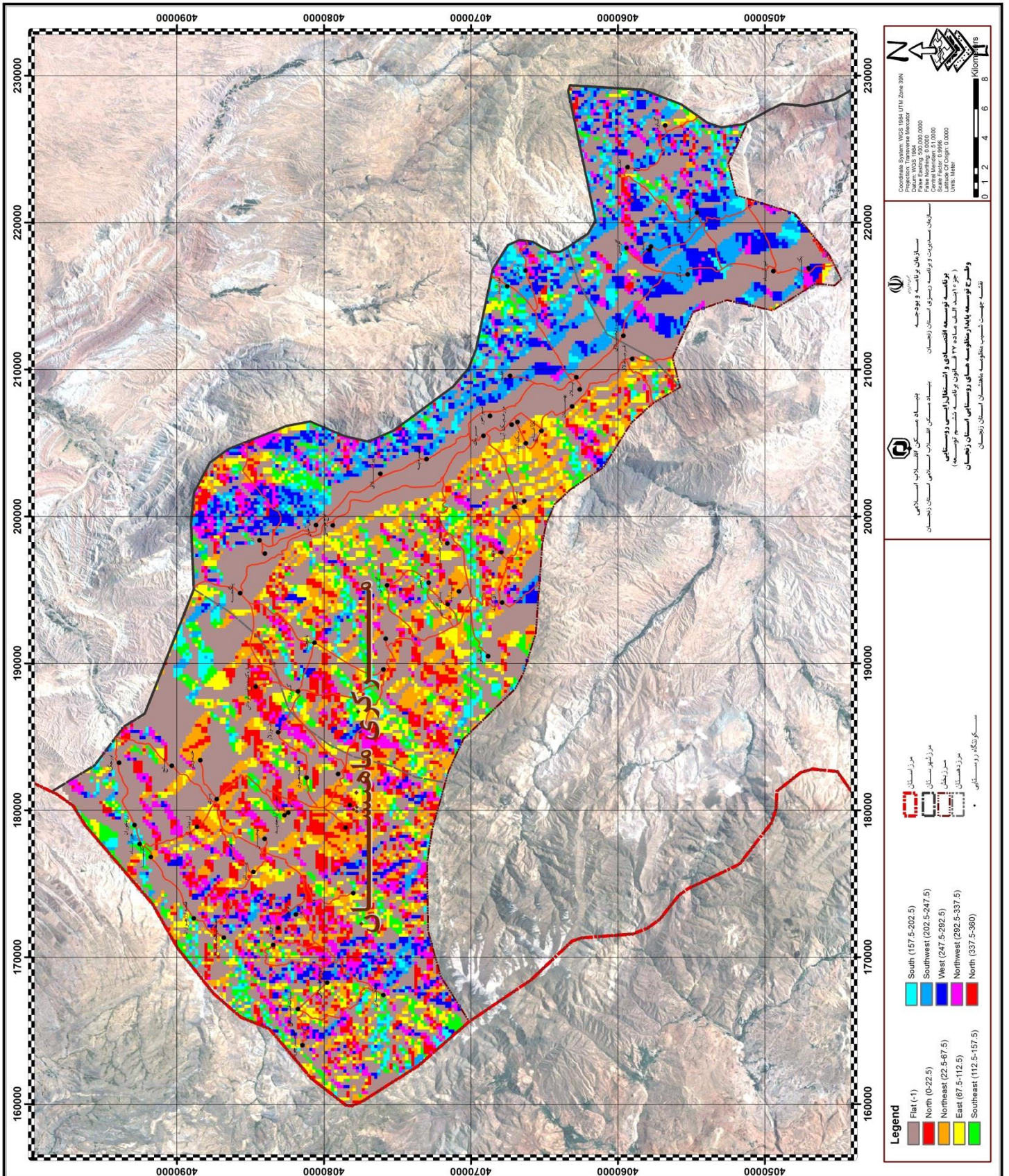
نقشه ۲-۴- میزان شیب منظومه ماهشان

نقشه جهت شیب نیز در ۹ طبقه، هموار، شمال، شمالشرقی، شرق، جنوبشرقی، جنوب، جنوبغربی، غرب و شمالغربی مطابق با ادبیات موجود تهیه شد (مخدوم، ۱۳۸۵: ۱۱۹) و نشان داده شده است بطوریکه اکثر سکونتگاه های منطقه بر روی جهت های شیب های هموار و یا آفتابگیر (شمال شرقی تا جنوب غربی) واقع شده اند.

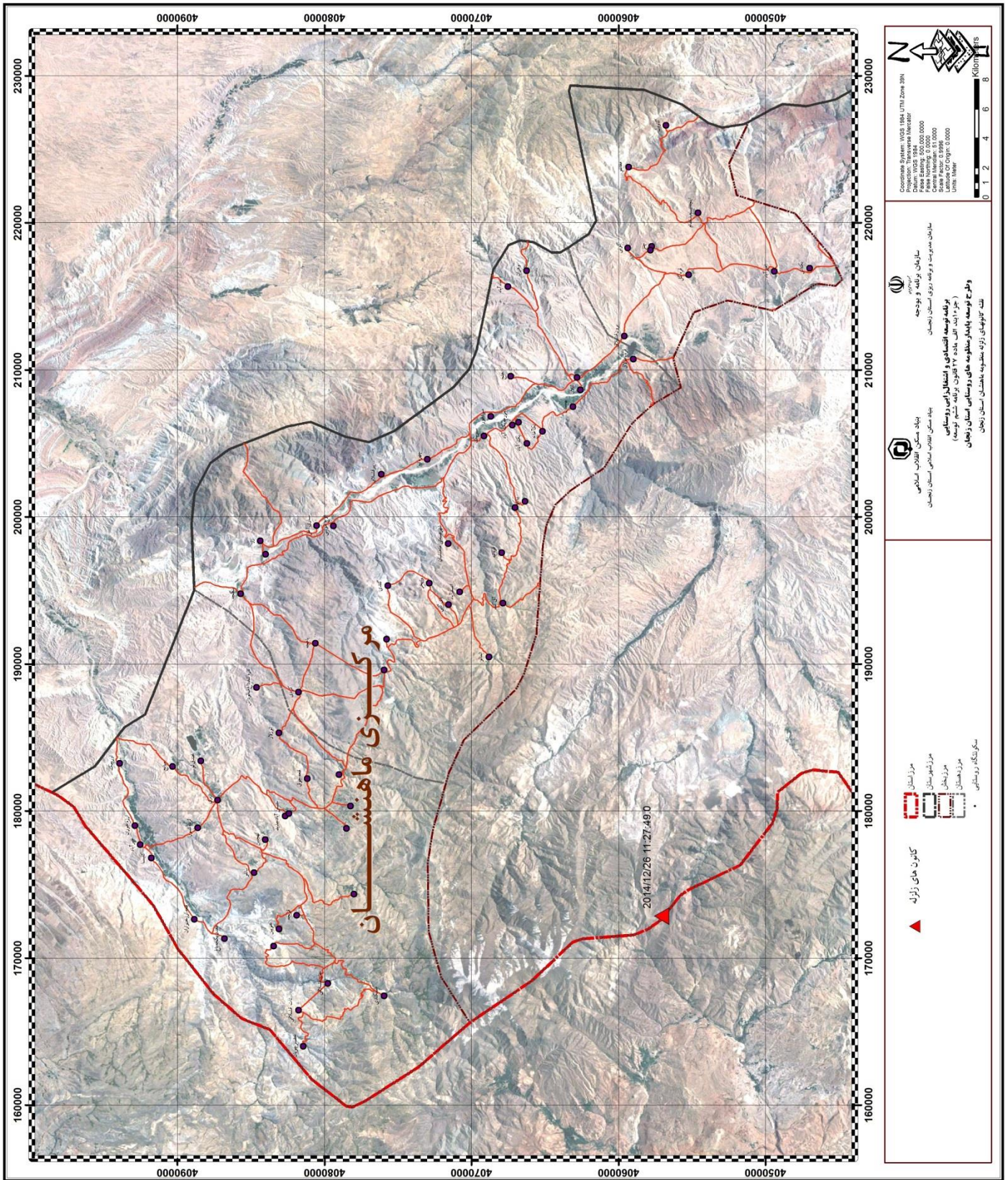
جدول ۱-۴- جهت شیب

میزان شیب	روستاهای واقع شده
هموار	علمکندی- خضرچوپان- چای قشلاقی- قزلجه- معدن بگجه باغ- لهجبین- اورچک- میانج- خندق لو- توزلار- ینگجه- رز- ساری آغل- اوج موسی- گندی- وایخر- شهر صنعتی ماهنشان- مغانلو- برئن قشلاق- امیرآباد- لیلان- قره باطلاق- آلمالو- خلج- مزرعه بک آباد- بیانلو- بهستان- آق کند- پیر قشلاق- چهره تپه- سریک- میرآخور
شمال	خویین- لرده شور- تازه کند داغ مالوداش
شمالشرقی	کلیسا- پری- حسن آباد جدید- بای گلی- اسد آباد- بک آباد- تک آغاچ
شرق	تات قشلاقی- بیانلو- باغچه- گاودل
جنوبشرقی	قلعه ارزه خوران- ارزه خوران- قلعه جوق- کردی
جنوب	خیرآباد- مادآباد
جنوبغربی	قره گل
غرب	چتر- اینچه سعید نظام
شمالغربی	قره تپه- گونی- وهران- بکتاش

نقشه ۱-۵ - جهت شیب منظومه ماهنشان

نقشه ۱-۶- کانوهای زلزله منظومه ماهنشان

معادن

شناخت معادن در محدوده مورد مطالعه از حیث توسعه اقتصادی و توجه به منابع تولیدی آن از اهمیت بسزایی برخوردار است، در محدوده مورد مطالعه به لحاظ شرایط توپوگرافیک و لایه های مختلف زمین، عمدتاً معادن ساختمانی بوده و سایر معادن نیز در صورت وجود داشتن، غیر فعال می باشند.

جدول ۱-۵- معادن محدوده مورد مطالعه

نوع ماده معدنی	ماده خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				خاص	تعمیری	غیر فعال	فعال				
فلدسپات	خارج استان	۲۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰	۱۱.۰۱	۱۰۲ کیلومتری غرب زنجان	۴	۱			۱	۱۵ سال	فرهاد موحد	فلدسپات مغانلو یک	
فلدسپات	خارج استان		۴۲۵۷۶۳	۱۲.۷۵	ماهنشان روستای مغانلو	۷	۱			۱	۱۰ سال	شرکت گسترش معادن و صنایع گوهره	فلدسپات و انتیموان مغانلو ۲	
انتیموان	خارج استان		۶۶۰۰								۶ سال			
فلدسپات	خارج استان	۰	۵۵۰۰۰	۱۶.۰۸	۱۶۰ کیلومتری غرب زنجان-جاده زنجان ماهنشان- پری قزلجه	۷	۰	۱	۰	۱	۵ سال از تاریخ ۱۰۴/۹۷/۱۹	شرکت ت.م. مجتمع اکتشاف زنجان	فلدسپات قزلجه	
فلدسپات	خارج استان	۲۸۵۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۵.۹۴		۱	۱			۱	۱۰ سال	شرکت چشمه سنگ زنجان	فلدسپات سدیک سهند (۲)	
فلدسپات پتاسیک	خارج استان		۳۰۰۰۰۰۰	۲۴.۲۲	۱۴۵ کیلومتری جنوب زنجان	۴	۱			۱	۵	شرکت ستون های کلبیرسال	فلدسپات قره داش	
خاک صنعتی	خارج استان		۲۷۷۵۰۰۰	۶.۶۳	۱۲۶ کیلومتری غرب زنجان	۴				۱	۱۵	شرکت تعاونی ایران توپاز	خاک صنعتی قره ذاکر	
خاک	خارج استان		۳۸۹۷۳۵	۸.۷۶	۱۰۵ کیلومتری	۴	۰	۱	۰	۱	۱۰ سال	ش ت م ایران توپاز	خاک صنعتی میر	

نوع ماده معدنی	ماده خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				خصوصی	تعالی	غیر فعال	فعال				
صنعتی			۰۰		شمال غرب زنجان									آخور
خاک صنعتی	خارج استان	۵۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰	۵.۹۶	۱۱۰ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۹	۰	۱	۰	۱	خاک صنعتی	۱۰ سال	ش ت کانسار افرائ	خاک صنعتی سیاه خانه
خاک صنعتی بنتونیتی	خارج استان	۳۵۰۰۰۰	۱۷۰۰۰۰۰	۳.۵	۱۰۵ کیلومتری جنوب شرق ماهنشان	۴	۱			۱	خاک صنعتی بنتونیتی	۱۰	علی ایده لویی	خاک صنعتی خلیج
خاک صنعتی	خارج استان		۳۰۰۰۰۰۰	۶.۰۰	۶۵ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۶	۱	۰	۰	۱	خاک صنعتی	۱۰ سال	ش م سنگ ولیعصر	خاک صنعتی کلتکه
خاک صنعتی	خارج استان	۷۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	۶.۵۵	۶۳ کیلومتری غرب زنجان	۵	۱			۱	خاک صنعتی	۱۰	خانم سیده فاطمه حسینی	خاک صنعتی دمیشرلو
خاک صنعتی	خارج استان		۲۹۵۲۰۰	۱.۰۱	۱۲۴ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۵	۱			۱	خاک صنعتی	۱۰	شرکت گسترش صنایع و معادن گوهره	خاک صنعتی آقبلاغ سردار
خاک صنعتی	خارج استان		۳۵۰۰۰۰۰	۲.۰۰		۰				۱	خاک صنعتی			خاک صنعتی ماهنشان

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				تعی	تعی	غیر فعال	فعال				
خاک صنعتی	خارج استان		۴۲۰۰۰۰۰۰	۸.۴۲	۱۳۰ کیلومتری غرب زنجان	۴	۰	۰	۱	۰	خاک صنعتی	۱۰ سال	سعد آقاخانی	خاک صنعتی قلعه جوق سیاه منصور
خاک صنعتی	خارج استان	۱۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	۴.۹۱	۹۰ کیلومتری غرب زنجان	۳	۱	۰	۰	۱	خاک صنعتی	۱۰ سال	آقای عباس تیموری	خاک صنعتی گونای
خاک صنعتی	خارج استان	۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۶.۱۵	ماهنشان - روستای سهند - فاصله تاماهنشان ۱۵ کیلومتر	۳	۱	۰	۰	۱	خاک صنعتی	۱۰ سال	ش آسیا کانی آرا	خاک صنعتی سهند سفلی (۱)
تالک شیبست	خارج استان	۵۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۷	۱۱۰ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۰	۰	۰	۱	۰	تالک شیبست		سلب صلاحیت	تالک شیبست ماهنشان
سولفات منیزیم	خارج استان		۶۳۰۰۰۰۰۰	۲.۰۰	۱۵۵ کیلومتری غرب زنجان	۶	۱			۱	سولفات منیزیم	۴	شرکت کان بر کار	سولفات منیزیم میانج
گچ	داخل استان	۳۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱.۱۷	۸۴ کیلومتری جنوب غرب زنجان				۱	۰	گچ			گچ سونتو
گچ	داخل استان		۴۲۰۰۰۰۰۰	۱.۶۰	۸۰ کیلومتری شمال غرب	۲	۱	۰	۰	۱	گچ	۱۰ سال	مسیحا رضایی	گچ ایلن

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				تعیین شده	تعیین نشده	فعال	غیر فعال				
					زنجان									
گچ	داخل استان	۲۴۰۰۰۰		۰.۷۵	۷۰ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۳	۱	۰	۰	۱	گچ	۱۰ سال	میکائیل محمدی	گچ دوزکند
گچ	داخل استان	۶۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	۲.۵۴۳	۱۱۵ کیلومتری شمال غرب زنجان	۴	۱			۱	گچ	۱۰	رحیم کریمی	گچ ینگجه
آهک	داخل استان	۲۰۰۰۰		۵.۲۵	۷۶ کیلومتری شمال غرب زنجان	۰				۱	آهک			آهک قلعه جوق سیاه منصور
تراورتن	داخل استان و خارج استان	۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱.۲۵	۱۰۳ کیلومتری غرب زنجان	۶	۱			۱	تراورتن	۱۰	صادق رادکیا	کپز یک
تراورتن	داخل استان و خارج استان	۶۵۰۰۰	۳۳۰۰۰۰	۱.۲۲	۹۵ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۱۵	۱			۱	تراورتن	۱۰	محمود توکلی	تراورتن کپز دو
تراورتن	داخل استان و خارج استان	۱۵۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	۱.۲۷	۱۱۲ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۸	۱	۰	۰	۱	تراورتن	۸ سال	خانم فاطمه بنی اسد	تراورتن کپز ۳

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				تعیین شده	تعیین نشده	فعال	غیر فعال				
تراورتن	داخل استان و خارج استان	۰.۲۵	۲۰۰۰۰۰	۱.۱۰۲	روستای میانج	۲	۱	۰	۰	۱	تراورتن	۱۰ سال	علی جمالی فلاح	تراورتن میانج دندی
تراورتن	داخل استان و خارج استان		۱۴۱۸۲۰ ۰۰		۱۲۵ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۱ ۸	۰	۱	۰	۱	تراورتن	۱۰	شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران	تراورتن سرب وروی انگوران
مرمریت	خارج استان		۳۷۵۰۰۰ ۰۰						۱	۰	مرمریت			مرمریت سهند
سنگ چینی	داخل استان و خارج استان	۳۴۶۰۰ ۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰ ۰۰		۱۳۴ کیلومتری غرب زنجان				۱	۰	چینی			سنگ چینی آلمالو ۱
سنگ چینی	داخل استان و خارج استان		۳۵۰۰۰۰ ۰	۰.۲۰	۱۴۳ کیلومتری غرب زنجان (جاده زنجان - ماهنشان روستای آلمالو)				۱	۰	چینی			سنگ چینی آلمالو ۲
سنگ چینی	داخل استان و خارج استان	۱۸۵۰۰ ۰۰۰۰۰							۱	۰	چینی			سنگ چینی سهند علیا
سنگ چینی	داخل استان و خارج استان		۱۸۶۰۰۰ ۰۰	۲.۰۰	۱۴۱ کیلومتری غرب زنجان				۱	۰	چینی			سنگ چینی تخته یورد

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				تعیین شده	تعیین نشده	فعال	غیر فعال				
نمک	داخل استان و خارج استان	۹۰۰۰۰۰		۲.۸۵	۶۵ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۵	۱	۰	۰	۱	نمک	۱۵ سال	قلی مقدم شیبانی	نمک دوزکند
نمک	داخل استان و خارج استان		۸۷۶۸۱۲.۰۰	۵.۰۰	۱۲۶ کیلومتری شمال غرب زنجان	۶	۰	۱	۰	۱	نمک	۱۰ سال	ش ت م سفید نمک زنجان	نمک سیدلر
نمک	داخل استان و خارج استان	۳۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰		۱۲۵ کیلومتری غرب زنجان	۲	۱	۰	۰	۱	نمک	۶ سال		نمک ینگجه
بر	خارج استان		۱۰۸۵۱	۶.۸۹	زنجان - ماهنشان - روستای قره گل	۵	۱			۱	بر	۸	شرکت معدنی دماوند	معدن بر قره گل
بر	خارج استان		۲۵۰۰۰۰۰	۲.۲۲	۸۷ کیلومتری جنوب غرب زنجان جاده دنی ماهنشان	۰			۱	۰	بر			بر اینچه
بر	خارج استان	۲۰۰۰۰۰	۱۵۳۳۰۰۰			۰			۱	۰	بر			بر اورجک
پرلیت	داخل استان	۵۰۰۰۰۰	۴۷۴۰۰۰۰	۱.۶۰	۱۱۰ کیلومتری غرب زنجان	۹	۱	۰	۰	۱	پرلیت	۱۰	ش عمران مومان چاپهار	پرلیت قیزلار گنبدی
سنگ	داخل استان	۱۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰			۰	۰	۰	۱	۰	سنگ لاشه		سلب صلاحیت	سنگ لاشه و

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				خاص	تعمیری	غیر فعال	فعال				
لاشه		۰۰												مالون قرایی
شن و ماسه کوهی	داخل استان	۳۰۰۰۰ ۰۰	۱۵۰۰۰۰ ۰	۰.۵	۸۰ کیلومتری جاده دندی	۴	۱			۱	شن و ماسه کوهی	۱۰	اقای نصراله دوقانلو	شن و ماسه کوهی ابراهیم اباد
آهن	داخل استان - خارج استان و صادرات به خارج از کشور	۸۰۰,۰۰۰ ۰.۰	۴۵۰,۰۰۰ ۰	۵.۶		۷	۱	۰	۰	۱	آهن	۱۵ سال	شرکت جهان نمو	آهن علم کندی
آهن و منگنز	داخل استان - خارج استان و صادرات به خارج از کشور	۶۵۰,۰۰۰ ۰.۰	۴۸۰,۰۰۰ ۰	۱۰.۴	۱۴۰ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۲ ۱	۱	۰	۰	۱	آهن و منگنز	۱۰ سال	محمد جعفر اکبری	آهن و منگنز حلب دندی
مگنتیت ۲۰٪ - هماتیت ۸۰٪	داخل استان - خارج استان و صادرات به خارج از کشور	۲۰۰,۰۰۰ ۰.۰	۷۰,۰۰۰ ۰	۱۳.۱	۱۳۰ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۶	۱	۰	۰	۱	۲۰٪ مگنتیت - ۸۰٪ هماتیت	۵ سال	خلیل عباسی	آهن قوزیجاق
آهن هماتیتی	داخل استان - خارج استان و	۵۰۰,۰۰۰ ۰.۰	۲۰۰,۰۰۰ ۰	۲۹.۵	۱۵۵ کیلومتری شمال غربی	۸	۱			۱	آهن هماتیتی	۱۰	احمد نجفلو	آهن علم کندی دو

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				خاص	تعمیراتی	غیر فعال	فعال				
	صادرات به خارج از کشور				زنجان									
اهن هماتی	داخل استان - صادرات به خارج از کشور	۱۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۱۷.۱۷	زنجان - گلشهر کاظمیه - فاز ۴ - نیش خیابان شرافت ، قطعه ۴۸۰۰	۵	۱			۱	۵	سیمین زر خانی	اهن تورپاخلو دو	
آهن مگنتیتی	داخل استان - صادرات به خارج از کشور	۱۵۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱.۴	روستای میانج	۵	۱			۱	۱۰	شرکت بازرگانی و معدنی افتخار الماس کویر	آهن غرب میانج	
سرب و روی	داخل استان و خارج استان		۱۰۰۰۰۰۰	۲۲.۰۹	۱۲۵ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۵ ۳ ۱	۰ ۰ ۰			۱	۱۵ سال	ش تهیه و تولید مواد معدنی ایران	سرب و روی انگوران	
سرب و روی	داخل استان و خارج استان	۷۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰	۳.۹۷	۱۱۰ کیلومتری غرب زنجان	۹	۱			۱	۱۰	ش کانی کاران اتحاد ماهنشان	سرب و روی ساری آغل	
سرب و روی	داخل استان و خارج استان		۱۷۳۰۰۰	۱۱.۲۵	۲۰۸ کیلومتری غرب زنجان	۸	۱			۱	۱۰	شرکت کالسمین	سرب و روی علم کندی	

نوع ماده معدنی	مواد خام صادر شده مناطق روستایی	ذخیره معدن		مساحت محدوده معدن	موقعیت جغرافیایی معدن	تعداد پرس نل	هویت بهره بردار		وضعیت معدن		نوع ماده معدنی	مدت بهره برداری	نام بهره بردار	نام معدن
		ذخیره احتمالی	ذخیره قطعی				تعیین	غیر فعال						
مس	داخل استان و خارج استان		۱۱۷۰۰۰۰	۳۵.۶۰	۱۴۵ کیلومتری غرب زنجان	۰		۰	۱	۰	مس		سلب صلاحیت	مس بایچه باغ
سرب	داخل استان و خارج استان	۲۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۳۸.۰۴	۷۰ کیلومتری جنوب غرب زنجان	۶	۱	۰	۰	۱	۱۰ سال	شرکت سیمین معدن قزلجا	مس و سرب قزلجه	
مس	داخل استان و خارج استان	۰۰۰۰	۰۰											
طلا	داخل استان	۱۸۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰	۱۳.۱۸	ماهنشان - پری - روستای توزلار	۹	۱			۱	۱۰	صنعتی و معدنی توزلار	طلای توزلار	
سرب	داخل استان و خارج استان	۵۰۰۰۰۰	۳۲۰۰۰۰۰	۲۴.۶۰	زنجان - ماهنشان - روستای چهر اباد	۶	۱			۱	۱۰	جدید الصدور	سرب و مس چهر آباد	
مس	داخل استان و خارج استان	۵۰۰۰۰۰	۳۲۰۰۰۰۰											
منیزیت	خارج استان	۲۸۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۹.۰۰	۱۳۰ کیلومتری غرب زنجان (جاده زنجان - ماهنشان - روستای پری)					۱	۰	منیزیت	منیزیت حسن آباد	

جدول ۱-۶- معادن شن و ماسه

آدرس کارگاه	وضعیت واحد			وضعیت معدن			فعالیت واحد	شماره تماس	نام بهره بردار	واحد	شهرستان
	ظرفیت سالانه	تاریخ مجوز	شماره مجوز	نوع مجوز واحد	محل برداشت	نوع معدن					
ماهانشان - کیلومتر ۲ - میرآخور	۱۰۰۰ ۰۰	۸۹/۱ ۰/۰۹	۱۱۸/ ۱۷۵۸ ۴	پروانه بهره برداری	میرآخور	رودخانه ای	-	۹۱۲۳ ۴۲۴۵ ۱۲	سید جعفر موسوی	شتاب	ماهانشان
ماهانشان - کیلومتر ۲ - میرآخور	۱۰۰	۹۲/۰ ۲/۲۱	۱۱۸/ ۴۷۴۲	جواز تاسیس	میرآخور	رودخانه ای	-	۹۱۲۳ ۴۲۶۰۹ ۹	شهرت بابایی - معرفت بابایی	ماهدشت	ماهانشان
کیلومتر ۷۰ جاده ماهانشان نیک پی - ابراهیم آباد	۱۰۰۰ ۰۰	۹۴/۱ ۲/۰۱	۱۱۸/ ۲۹۶۶ ۷	پروانه بهره برداری		رودخانه ای	-	۹۱۲۷ ۴۰۵۸ ۵۴	سید داود موسوی	نگین آسفالت ماهانشان	ماهانشان
کیلومتر ۷۵ جاده ماهانشان نیک پی - ابراهیم آباد		۹۴/۰ ۹/۱۵	۱۱۸/ ۲۳۳۸ ۰	جواز تاسیس	رودخانه شورچای	رودخانه ای	-	۹۱۴۱ ۵۲۵۱ ۸۷	ایرانی - عجملو	کارخانه آسفالت ماهان راه رضا	ماهانشان

۱-۳-۲- ویژگیهای آب و هوایی با تاکید بر آسایش اقلیمی

الف) شناخت ویژگیهای طبیعی و محیطی

۱- بررسی عوامل و عناصر اقلیمی

ویژگیهای آب و هوایی

بررسی وضعیت آب و هوایی مقیاس مزو (منطقه ای) مطابق با متدولوژی علم اقلیم شناسی می تواند یا منطبق بر داده های آماری ایستگاهی باشد و یا می تواند منطبق بر داده های فضایی شبکه ای تفسیر گردد. اگر روش نخست مورد نظر باشد خروجی نتایج شامل جداول و نمودارهایی از میانگین آماری پارامترهای مهم اقلیمی مثل دما و بارش در طولانی مدت خواهد بود و اگر روش دوم مبنای کار قرار بگیرد خروجی نتایج مربوط به نقشه ها و تحلیل های فضایی از میانگین بلندمدت داده های آماری پارامترهای مهم اقلیمی خواهد بود. در این مطالعه از هر دو روش استفاده می شود و به طور مشخص نیز پارامترهای اقلیمی بارش، دما، رطوبت و باد مورد بررسی قرار می گیرد. برای انجام روش ایستگاه- مبنا داده های نزدیک ترین ایستگاه سینوپتیک مورد نظر خواهد بود که مربوط به ایستگاه ماهنشان طی دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶ می باشد. (آمار به هنگام از طریق سایت سازمان هواشناسی کشور و نیز از اداره کل هواشناسی استان زنجان اخذ گردیده است).

- وضعیت گرمایی در سطح منطقه

- میزان و نوسان درجه حرارت

بر اساس داده های آماری ایستگاه سینوپتیک ماهنشان در طی سال های ۱۳۷۷-۱۳۹۶ وضعیت دمایی منطقه تفسیر می شود. جدول های صفحه بعد نشان دهنده متوسط کمینه دما، متوسط بیشینه دما و متوسط دمای سالانه در طی ۲۰ سال مورد بررسی می باشد. با توجه به اطلاعات مشاهده می شود که سردترین ماه های سال، دی، بهمن و اسفند به ترتیب با حداقل دمای ۲۷-، ۲۲- و ۱۳- درجه سلسیوس و گرمترین ماه های سال، مرداد و تیر به ترتیب با دمای حداکثر ۴۳ و ۴۲.۸ درجه سلسیوس می باشند.

نتایج این جداول نشان می دهد که میانگین متوسط کمینه دمای ۲۰ ساله در منطقه مورد مطالعه حدود 20°C و میانگین متوسط بیشینه دمای ۲۰ ساله در منطقه مورد مطالعه حدود 21.2°C و میانگین دمای سالانه در طول دوره زمانی ۲۰ ساله معادل 14.7°C می باشد. همچنین با بررسی این آمار و اطلاعات می توان نمودار رژیم حرارتی فصلی منطقه را نیز استنباط کرد که در نمودار رژیم حرارتی به آن اشاره شده است. در این نمودار ملاحظه می شود که بیشترین توزیع حرارت فصلی منطقه در فصل تابستان با ۴۵.۱۱ درصد و پس از آن در بهار با ۳۰.۳ درصد به وقوع می پیوندد. بررسی تغییرات دمایی در طی دوره آماری ۲۰ ساله نشان می دهد که متوسط دمای سالانه به ویژه در ۱۰ سال اخیر، دوره آماری (۱۳۸۷-۱۳۹۶)، روندی رو به افزایش داشته است به طوری که متوسط دمای سالانه در این ۱۰ ساله به میزان ۱۵.۰۰ درجه سلسیوس ثبت شده است که در ۱۰ ساله (۱۳۷۷-۱۳۸۶) معادل ۱۴.۴ درجه سلسیوس بوده است. لذا دخالت داده های اقلیمی دوره آماری اخیر که احتمالاً با بحث عمومی گرمایش جهانی هم در ارتباط است، باید در برنامه ریزی های آتی منطقه برای تعیین واقع بینانه وضعیت اقلیمی آن مورد توجه بیشتری باشد.

به داده های آماری ایستگاه سینوپتیک، میانگین سالانه رطوبت نسبی ۴۹٪ است که بیشترین آن مربوط به ماه دی ماه با ۶۵٪ و کمترین آن در ماه مرداد با ۳۵٪ می باشد. همچنین با بررسی این آمار و اطلاعات می توان نمودار رژیم رطوبت فصلی منطقه را نیز استنباط کرد که در نمودار مربوطه به آن اشاره شده است. در این نمودار ملاحظه می شود که توزیع رطوبت نسبی فصلی تقریباً در طول همه فصول یکسان بوده و مابین متوسط ۳۵ تا ۶۵ درصد در نوسان است. همچنین بررسی تغییرات رطوبت نسبی در طی دوره آماری ۲۰ ساله نشان می دهد که میانگین سالانه رطوبت در ۱۰ سال اخیر دوره آماری (۱۳۸۷-۱۳۹۶) با دوره ۲۰ ساله قبلی تفاوتی را نشان نمی دهد و در هر دو دوره به طور متوسط ۴۹٪ ثبت شده است.

جدول ۱-۷- حداقل دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-

۱۳۷۷

سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	حداقل
۱۳۹۶	-۰.۶	۴.۲	۱۰.۶	۱۵.۴	۱۶.۴	۸.۶	۲.۴	-۰.۶	-۶.۰	-۵.۸	-۱۲.۸	۰.۶	-۱۲.۸
۱۳۹۵	۰.۲	۴.۲	۱۱.۲	۱۶.۶	۱۷.۸	۱۱.۸	۲.۶	-۰.۸	-۱۱.۰	-۷.۴	-۱۰.۸	-۱۳.۸	-۱۳.۸
۱۳۹۴	۰.۶	۰.۶	۱۲.۴	۱۴.۰	۱۴.۸	۱۱.۰	۲.۲	-۱.۸	-۷.۰	-۹.۰	-۹.۸	-۱.۶	-۹.۸
۱۳۹۳	-۴.۸	۸.۲	۱۰.۸	۱۶.۲	۱۵.۴	۱۱.۲	۶.۰	-۶.۴	-۱.۸	-۶.۸	-۶.۶	-۶.۲	-۶.۸
۱۳۹۲	۰.۲	۰.۲	۹.۰	۱۳.۸	۱۵.۴	۱۰.۲	۳.۲	۰.۰	-۷.۲	-۱۲.۰	-۱۲.۶	-۲.۴	-۱۲.۶
۱۳۹۱	-۵.۸	۶.۶	۹.۶	۱۳.۶	۱۷.۸	۱۰.۸	۶.۸	۰.۰	-۴.۴	-۹.۴	-۳.۲	-۶.۰	-۹.۴
۱۳۹۰	۰.۶	۶.۰	۱۱.۴	۱۴.۰	۱۵.۶	۹.۶	-۰.۲	-۶.۰	-۸.۶	-۸.۴	-۱۵.۰	-۹.۸	-۱۵.۰
۱۳۸۹	-۳.۶	۴.۸	۹.۲	۱۵.۲	۱۵.۰	۱۱.۰	۵.۲	-۴.۲	-۴.۶	-۲۲.۴	-۲۲.۲	-۵.۲	-۲۲.۴
۱۳۸۸	-۰.۸	۴.۶	۱۰.۴	۱۴.۰	۱۷.۰	۱۱.۴	۲.۴	۱.۶	-۵.۰	-۳.۶	-۱۰.۲	-۲.۴	-۱۰.۲
۱۳۸۷	۳.۰	۵.۲	۱۱.۲	۱۵.۴	۱۶.۸	۱۰.۴	۵.۴	-۲.۶	-۱۰.۰	-۱۱.۰	-۸.۸	-۳.۰	-۱۱.۰
۱۳۸۶	-۰.۴	۴.۸	۱۲.۲	۱۵.۶	۱۴.۸	۱۱.۴	۶.۰	-۲.۸	-۷.۶	-۱۹.۶	-۱۸.۰	-۸.۰	-۱۹.۶
۱۳۸۵	۰.۰	۷.۰	۹.۲	۱۶.۲	۱۶.۶	۷.۲	۶.۶	-۵.۰	-۱۱.۶	-۲۷.۴	-۱۵.۶	-۴.۸	-۲۷.۴
۱۳۸۴	-۵.۲	۶.۰	۹.۴	۱۴.۰	۱۷.۲	۱۲.۶	۱.۸	-۱.۰	-۳.۶	-۱۱.۶	-۸.۶	-۵.۲	-۱۱.۶
۱۳۸۳	-۳.۸	۴.۲	۹.۶	۱۴.۰	۱۶.۶	۱۱.۰	۶.۴	۰.۰	-۱۰.۲	-۱۲.۸	-۲۰.۰	-۱۰.۰	-۲۰.۰
۱۳۸۲	-۲.۰	۱.۲	۹.۸	۱۳.۲	۱۷.۰	۱۱.۰	۷.۲	-۴.۰	-۹.۲	-۶.۶	-۴.۰	-۶.۸	-۹.۲
۱۳۸۱	۰.۴	۵.۰	۱۰.۴	۱۳.۴	۱۶.۰	۱۱.۰	۸.۸	-۱.۴	-۸.۲	-۹.۰	-۶.۴	-۶.۸	-۹.۰
۱۳۸۰	۲.۴	۷.۰	۱۰.۲	۱۴.۰	۱۵.۰	۱۱.۴	۴.۲	-۹.۰	-۲.۸	-۱۱.۶	-۱۸.۸	-۵.۰	-۱۸.۸
۱۳۷۹	۱.۶	۷.۴	۹.۶	۱۵.۲	۱۷.۲	۱۳.۰	۵.۸	-۱.۰	-۴.۰	-۶.۰	-۱۴.۴	-۳.۲	-۱۴.۴
۱۳۷۸	-۵.۴	۶.۰	۱۰.۰	۱۳.۸	۱۶.۰	۱۲.۸	۴.۰	-۱.۴	-۷.۰	-۸.۰	-۱۶.۸	-۵.۸	-۱۶.۸
۱۳۷۷	۰.۰	۳.۸	۱۰.۴	۱۶.۰	۱۶.۰	۱۲.۴	۳.۲	۱.۲	-۵.۶	-۸.۲	-۴.۲	-۳.۲	-۸.۲
۱۳۷۶	-۳.۰	۵.۰	۱۰.۲	۱۵.۸	۱۷.۰	۹.۰	۸.۲	۰.۸	-۲.۸	-۲۱.۸	-۱۵.۴	-۷.۴	-۲۱.۸
حداقل	-۵.۸	۰.۲	۹.۰	۱۳.۲	۱۴.۸	۷.۲	-۰.۲	-۹.۰	-۱۱.۶	-۲۷.۴	-۲۲.۲	-۱۳.۸	-۲۷.۴

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

جدول ۱-۸- متوسط حداقل دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری

۱۳۷۷-۱۳۹۶

ماه/سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۹۶	۶.۴	۱۱.۸	۱۴.۹	۱۹.۶	۲۰.۷	۱۶.۷	۹.۱	۶.۹	-۲.۲	۰.۷	-۱.۹	۵.۶	۹.۰
۱۳۹۵	۶.۱	۱۱.۴	۱۴.۷	۱۹.۴	۲۰.۵	۱۶.۶	۸.۷	۵.۳	-۲.۶	-۴.۰	-۳.۷	۰.۰	۷.۷
۱۳۹۴	۶.۰	۱۱.۰	۱۶.۶	۲۰.۹	۱۹.۳	۱۵.۷	۱۱.۳	۶.۳	-۱.۱	-۱.۸	-۱.۸	۴.۶	۸.۹
۱۳۹۳	۵.۱	۱۴.۵	۱۵.۷	۲۰.۱	۲۰.۰	۱۶.۴	۱۰.۵	۲.۶	۱.۳	-۱.۵	۰.۲	-۰.۲	۸.۷
۱۳۹۲	۶.۸	۹.۰	۱۴.۴	۱۸.۷	۱۹.۰	۱۵.۲	۹.۶	۴.۱	۰.۶	-۵.۴	-۳.۸	۳.۲	۷.۶
۱۳۹۱	۵.۵	۱۰.۷	۱۴.۶	۱۸.۲	۲۰.۰	۱۶.۳	۱۰.۷	۵.۹	۱.۸	-۳.۲	۱.۶	۲.۹	۸.۷
۱۳۹۰	۶.۸	۱۰.۴	۱۵.۵	۱۹.۷	۱۹.۴	۱۵.۰	۹.۸	۲.۷	-۴.۸	-۳.۲	-۳.۹	-۲.۴	۷.۱

ماه/سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۸۹	۶.۳	۱۰.۹	۱۵.۸	۲۰.۱	۱۸.۷	۱۲.۲	۱۲.۲	۳.۴	-۱.۳	-۳.۸	-۵.۸	۱.۱	۷.۵
۱۳۸۸	۴.۸	۱۰.۳	۱۴.۰	۱۹.۵	۱۹.۱	۸.۲	۸.۲	۵.۸	۰.۶	۳.۱	۰.۸	۵.۹	۸.۴
۱۳۸۷	۸.۵	۱۰.۸	۱۵.۳	۱۸.۹	۲۰.۳	۱۱.۴	۱۱.۴	۴.۷	-۱.۱	-۳.۶	۰.۴	۲.۸	۸.۳
۱۳۸۶	۵.۴	۱۱.۰	۱۶.۳	۱۸.۵	۱۹.۳	۱۶.۸	۵.۱	۵.۱	-۰.۵	-۹.۸	-۷.۷	۱.۵	۶.۸
۱۳۸۵	۷.۲	۱۱.۵	۱۵.۸	۱۹.۴	۲۰.۴	۱۶.۶	۵.۶	۵.۶	-۳.۸	-۱۳.۹	-۳.۱	۱.۰	۶.۹
۱۳۸۴	۵.۸	۱۱.۴	۱۴.۵	۱۹.۲	۲۰.۷	۱۵.۸	۱۰.۹	۳.۷	۰.۸	-۲.۸	-۰.۱	۲.۳	۸.۵
۱۳۸۳	۳.۹	۱۰.۵	۱۳.۶	۱۸.۴	۱۹.۶	۱۶.۷	۱۰.۸	۶.۱	-۲.۳	-۴.۳	-۸.۸	۱.۵	۷.۲
۱۳۸۲	۵.۹	۹.۰	۱۳.۵	۱۸.۷	۱۹.۱	۱۶.۷	۱۰.۷	۵.۷	۰.۲	-۱.۳	۰.۲	۲.۰	۸.۴
۱۳۸۱	۷.۴	۹.۸	۱۵.۰	۱۹.۵	۱۸.۸	۱۵.۷	۱۳.۳	۵.۶	-۰.۱	-۲.۶	-۰.۸	۱.۶	۸.۶
۱۳۸۰	۸.۹	۱۱.۱	۱۴.۶	۱۸.۵	۲۰.۳	۱۶.۳	۱۱.۷	۴.۴	۲۰.۱	-۱.۱	-۵.۰	۱.۸	۱۰.۱
۱۳۷۹	۷.۹	۱۲.۱	۱۵.۳	۲۰.۱	۲۰.۱	۱۷.۲	۱۰.۳	۵.۱	۰.۱	-۱.۱	-۳.۶	۱.۸	۸.۸
۱۳۷۸	۵.۵	۱۱.۴	۱۶.۷	۱۸.۸	۲۰.۸	۱۷.۱	۱۱.۰	۴.۵	۰.۰	-۱.۶	-۵.۴	-۰.۴	۸.۲
۱۳۷۷	۷.۶	۱۰.۵	۱۵.۷	۲۰.۱	۱۹.۴	۱۷.۹	۹.۵	۵.۶	۲.۸	-۰.۵	-۰.۷	۰.۷	۹.۱
۱۳۷۶	۴.۵	۱۰.۱	۱۵.۸	۱۹.۴	۲۱.۱	۱۵.۷	۱۲.۵	۵.۵	۱.۷	-۸.۵	-۶.۲	-۰.۶	۷.۶
میانگین	۶.۳	۱۰.۹	۱۵.۲	۱۹.۳	۱۹.۸	۱۵.۵	۱۰.۱	۵.۰	۰.۵	-۳.۳	-۲.۸	۱.۷	۸.۲

جدول ۱-۹- حداکثر دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-

۱۳۷۷

سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	حداکثر
۱۳۹۶.۰	۲۵.۶	۳۴.۰	۳۷.۰	۴۱.۰	۴۱.۶	۴۰.۰	۳۴.۲	۲۹.۸	۱۸.۰	۱۹.۸	۱۵.۰	۲۴.۰	۴۱.۶
۱۳۹۵.۰	۲۲.۲	۳۲.۴	۳۵.۰	۴۱.۶	۴۲.۴	۳۹.۴	۳۲.۶	۲۵.۴	۱۵.۶	۱۲.۲	۱۲.۰	۱۶.۴	۴۲.۴
۱۳۹۴	۲۸.۸	۳۳.۲	۳۸.۴	۴۲.۰	۴۱.۸	۳۶.۴	۳۴.۰	۲۶.۶	۱۶.۸	۱۴.۲	۱۷.۶	۲۲.۰	۴۲.۰
۱۳۹۳	۲۵.۸	۳۲.۰	۳۹.۴	۴۲.۰	۴۲.۲	۳۸.۴	۳۲.۴	۲۳.۴	۱۷.۶	۱۵.۲	۱۸.۸	۲۰.۸	۴۲.۲
۱۳۹۲	۲۷.۶	۲۷.۴	۳۹.۶	۴۲.۴	۳۹.۴	۳۹.۴	۳۱.۸	۲۱.۴	۱۸.۸	۱۱.۰	۱۳.۶	۱۹.۸	۴۲.۴
۱۳۹۱	۲۷.۶	۳۱.۰	۳۶.۴	۳۸.۲	۴۰.۴	۳۹.۲	۳۲.۸	۲۳.۴	۱۴.۴	۱۴.۶	۱۸.۴	۲۵.۲	۴۰.۴
۱۳۹۰	۲۶.۴	۳۰.۰	۳۹.۴	۴۲.۸	۴۲.۶	۳۶.۴	۳۲.۰	۲۱.۴	۱۳.۶	۱۴.۴	۱۲.۸	۱۷.۴	۴۲.۸
۱۳۸۹	۲۵.۰	۲۹.۸	۳۶.۸	۴۲.۶	۴۰.۶	۳۷.۸	۳۵.۰	۲۶.۰	۱۸.۴	۱۰.۸	۱۱.۴	۲۲.۰	۴۲.۶
۱۳۸۸	۲۰.۲	۳۰.۲	۳۵.۴	۴۲.۰	۳۷.۸	۳۷.۶	۲۹.۸	۲۳.۰	۱۶.۴	۱۶.۶	۲۰.۲	۲۹.۶	۴۲.۰
۱۳۸۷	۲۸.۶	۳۲.۸	۳۷.۰	۳۹.۶	۴۱.۰	۳۸.۶	۳۳.۲	۲۳.۶	۱۶.۲	۱۳.۰	۱۵.۸	۲۵.۸	۴۱.۰
۱۳۸۶	۲۲.۲	۲۹.۶	۳۶.۲	۳۸.۴	۳۹.۰	۳۷.۰	۳۲.۸	۲۵.۰	۱۷.۰	۵.۰	۱۳.۰	۲۲.۶	۳۹.۰
۱۳۸۵	۲۷.۶	۳۰.۶	۴۰.۲	۴۱.۰	۴۱.۰	۳۹.۶	۳۲.۶	۲۲.۸	۸.۶	۴.۴	۱۲.۶	۱۸.۲	۴۱.۰
۱۳۸۴	۲۷.۶	۳۲.۴	۳۷.۸	۴۲.۶	۴۰.۸	۳۷.۸	۳۲.۴	۲۵.۰	۱۹.۸	۱۲.۴	۱۷.۴	۲۲.۲	۴۲.۶
۱۳۸۳	۲۶.۴	۳۰.۴	۳۷.۰	۳۸.۸	۴۱.۶	۳۷.۸	۳۲.۴	۲۴.۰	۱۵.۶	۱۰.۲	۱۱.۶	۱۷.۶	۴۱.۶
۱۳۸۲	۲۸.۶	۳۰.۴	۳۵.۶	۴۱.۲	۴۲.۰	۳۷.۰	۳۰.۶	۲۸.۶	۱۶.۶	۱۱.۰	۱۶.۴	۲۷.۰	۴۲.۰
۱۳۸۱	۲۵.۰	۳۱.۶	۳۶.۶	۳۹.۸	۳۹.۲	۳۷.۲	۳۵.۴	۲۶.۶	۱۶.۲	۱۵.۴	۱۳.۴	۱۷.۲	۳۹.۸

سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	حداکثر
۱۳۸۰	۲۹.۴	۳۳.۲	۳۷.۰	۴۱.۴	۴۰.۶	۳۸.۲	۳۲.۲	۲۴.۶	۱۵.۲	۱۵.۸	۱۴.۲	۲۳.۴	۴۱.۴
۱۳۷۹	۲۶.۶	۳۰.۴	۳۶.۴	۴۱.۰	۳۹.۶	۳۷.۶	۲۹.۶	۲۰.۶	۱۳.۲	۱۱.۶	۱۱.۰	۲۰.۶	۴۱.۰
۱۳۷۸	۲۶.۰	۳۱.۶	۳۷.۲	۴۰.۰	۳۹.۸	۳۹.۸	۳۱.۴	۲۴.۴	۱۶.۴	۱۶.۴	۱۱.۸	۱۹.۴	۴۰.۰
۱۳۷۷	۲۹.۸	۳۷.۰	۳۵.۲	۳۹.۶	۴۰.۰	۴۰.۶	۳۲.۶	۳۴.۴	۲۲.۶	۱۴.۲	۱۶.۲	۱۹.۶	۴۰.۶
۱۳۷۶	۲۲.۰	۳۱.۰	۳۶.۰	۴۰.۰	۴۳.۰	۳۹.۰	۳۰.۰	۲۲.۰	۱۷.۴	۱۰.۰	۱۰.۴	۱۶.۶	۴۳.۰
حداکثر	۲۹.۸	۳۷.۰	۴۰.۲	۴۲.۸	۴۳.۰	۴۰.۶	۳۵.۴	۳۴.۴	۲۲.۶	۱۹.۸	۲۰.۲	۲۹.۶	۴۳.۰

جدول ۱-۱- متوسط حداکثر دمای مطلق ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری

۱۳۷۷-۱۳۹۶

ماه/سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۹۶	۱۸.۰	۲۶.۵	۳۲.۴	۳۶.۴	۳۷.۸	۳۵.۷	۲۵.۴	۱۹.۷	۱۱.۰	۱۲.۰	۷.۲	۱۶.۰	۲۳.۲
۱۳۹۵	۱۷.۱	۲۶.۶	۳۰.۹	۳۵.۱	۳۶.۸	۳۴.۱	۲۶.۲	۱۸.۳	۸.۱	۷.۴	۴.۲	۱۰.۹	۲۱.۳
۱۳۹۴	۱۹.۸	۲۷.۴	۳۳.۲	۳۶.۵	۳۷.۷	۳۰.۷	۲۶.۳	۱۴.۴	۶.۹	۶.۶	۹.۱	۱۶.۳	۲۲.۱
۱۳۹۳	۱۸.۷	۲۶.۸	۳۲.۰	۳۵.۸	۳۷.۳	۳۵.۳	۲۴.۶	۱۴.۲	۹.۴	۹.۵	۱۲.۷	۱۳.۸	۲۲.۵
۱۳۹۲	۲۱.۴	۲۲.۷	۳۱.۱	۳۴.۹	۳۴.۳	۳۴.۲	۲۵.۲	۱۵.۲	۸.۴	۳.۱	۶.۸	۱۵.۱	۲۱.۰
۱۳۹۱	۱۸.۰	۲۵.۵	۳۰.۹	۳۳.۱	۳۷.۶	۳۲.۸	۲۷.۰	۱۷.۵	۱۰.۲	۷.۷	۱۲.۹	۱۵.۱	۲۲.۴
۱۳۹۰	۲۰.۱	۲۲.۴	۳۱.۹	۳۶.۲	۳۶.۷	۳۰.۹	۲۵.۸	۱۱.۷	۷.۷	۶.۰	۵.۴	۸.۹	۲۰.۳
۱۳۸۹	۱۸.۷	۲۱.۵	۳۲.۸	۳۷.۴	۳۵.۱	۲۹.۰	۲۹.۰	۱۹.۲	۱۳.۹	۱.۰	۳.۳	۱۱.۳	۲۱.۰
۱۳۸۸	۱۵.۵	۲۳.۴	۲۸.۹	۳۴.۹	۳۳.۲	۲۴.۵	۲۴.۵	۱۶.۹	۹.۱	۱۲.۴	۹.۳	۱۶.۴	۲۰.۸
۱۳۸۷	۲۲.۹	۲۶.۲	۳۱.۴	۳۳.۸	۳۶.۵	۲۶.۸	۲۶.۸	۱۲.۳	۱۰.۲	۶.۲	۹.۶	۱۴.۴	۲۱.۴
۱۳۸۶	۱۴.۸	۲۳.۱	۳۱.۴	۳۲.۳	۳۴.۶	۳۳.۰	۲۵.۳	۲۰.۶	۱۰.۰	-۱.۶	۱.۷	۱۲.۳	۱۹.۸
۱۳۸۵	۲۰.۲	۲۵.۰	۳۲.۹	۳۵.۱	۳۶.۵	۳۳.۹	۲۶.۶	۱۶.۰	۴.۸	-۵.۱	۴.۹	۱۱.۰	۲۰.۱
۱۳۸۴	۱۸.۶	۲۵.۱	۳۰.۸	۳۴.۹	۳۶.۵	۳۲.۳	۲۶.۹	۱۴.۷	۱۳.۷	۴.۱	۸.۸	۱۶.۲	۲۱.۹
۱۳۸۳	۱۸.۵	۲۲.۶	۲۹.۲	۳۴.۱	۳۶.۳	۳۳.۰	۲۷.۵	۱۷.۱	۷.۷	۴.۲	-۱.۳	۱۲.۰	۲۰.۱
۱۳۸۲	۱۷.۴	۲۲.۹	۲۸.۲	۳۴.۳	۳۵.۱	۳۳.۰	۲۷.۴	۱۸.۱	۸.۶	۶.۶	۸.۵	۱۴.۴	۲۱.۲
۱۳۸۱	۱۷.۰	۲۱.۹	۳۱.۴	۳۴.۸	۳۵.۵	۳۳.۷	۲۹.۴	۱۸.۶	۶.۹	۶.۹	۶.۸	۱۱.۰	۲۱.۲
۱۳۸۰	۲۲.۳	۲۵.۷	۳۰.۹	۳۳.۹	۳۷.۳	۳۲.۷	۲۶.۴	۱۶.۸	۹.۵	۷.۷	۴.۵	۱۵.۵	۲۱.۹
۱۳۷۹	۱۹.۶	۲۵.۲	۳۱.۱	۳۵.۷	۳۶.۰	۳۲.۳	۲۱.۲	۱۳.۶	۸.۱	۶.۸	۴.۰	۱۴.۶	۲۰.۷
۱۳۷۸	۱۷.۸	۲۶.۳	۳۳.۱	۳۳.۸	۳۵.۶	۳۳.۶	۲۶.۷	۱۵.۰	۷.۵	۶.۷	۳.۴	۱۱.۸	۲۰.۹
۱۳۷۷	۱۹.۵	۲۳.۲	۳۰.۹	۳۵.۰	۳۴.۱	۳۴.۲	۲۵.۷	۲۰.۲	۱۴.۷	۷.۸	۹.۷	۱۳.۶	۲۲.۴
۱۳۷۶	۱۵.۹	۲۴.۰	۳۱.۰	۳۴.۲	۳۷.۹	۳۱.۶	۲۶.۴	۱۵.۰	۹.۳	-۰.۷	۱.۳	۷.۸	۱۹.۵
میانگین	۱۸.۶	۲۴.۵	۳۱.۳	۳۴.۹	۳۶.۱	۳۲.۲	۲۶.۲	۱۶.۴	۹.۳	۵.۵	۶.۳	۱۳.۳	۲۱.۲

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

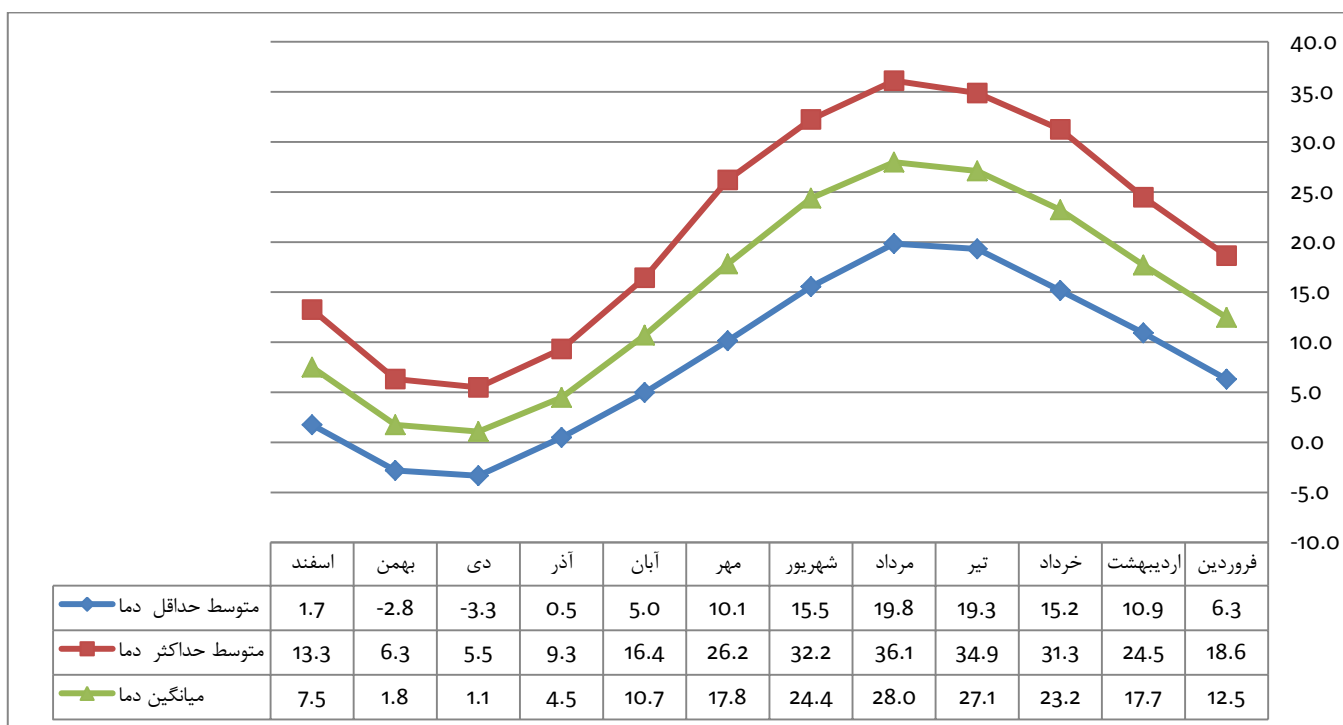
جدول ۱-۱- میانگین دمای ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-

۱۳۷۷

سال / ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۹۶	۱۲.۲	۱۹.۱	۲۳.۷	۲۸.۰	۲۹.۳	۲۶.۲	۱۷.۲	۱۳.۳	۴.۴	۶.۳	۲.۷	۱۰.۸	۱۶.۱
۱۳۹۵	۱۱.۶	۱۹.۰	۲۲.۸	۲۷.۲	۲۸.۷	۲۵.۴	۱۷.۴	۱۱.۸	۲.۷	۱.۷	۰.۲	۵.۳	۱۴.۵
۱۳۹۴	۱۲.۹	۱۹.۲	۲۴.۹	۲۸.۷	۲۸.۵	۲۳.۲	۱۸.۸	۱۰.۴	۲.۹	۲.۴	۳.۷	۱۰.۴	۱۵.۵
۱۳۹۳	۱۱.۹	۲۰.۶	۲۳.۸	۲۷.۹	۲۸.۶	۲۵.۸	۱۷.۶	۸.۴	۵.۴	۴.۰	۶.۴	۶.۸	۱۵.۶
۱۳۹۲	۱۴.۱	۱۵.۸	۲۲.۸	۲۶.۸	۲۶.۷	۲۴.۷	۱۷.۴	۹.۶	۴.۵	-۱.۲	۱.۵	۹.۲	۱۴.۳
۱۳۹۱	۱۱.۸	۱۸.۱	۲۲.۷	۲۵.۷	۲۸.۸	۲۴.۶	۱۸.۸	۱۱.۷	۶.۰	۲.۳	۷.۳	۹.۰	۱۵.۶
۱۳۹۰	۱۳.۴	۱۶.۴	۲۳.۷	۲۷.۹	۲۸.۰	۲۲.۹	۱۷.۸	۷.۲	۱.۵	۱.۴	۰.۸	۳.۳	۱۳.۷
۱۳۸۹	۱۲.۵	۱۶.۲	۲۴.۳	۲۸.۸	۲۶.۹	۲۴.۳	۲۰.۶	۱۱.۳	۶.۳	-۱.۴	-۱.۳	۶.۲	۱۴.۶
۱۳۸۸	۱۰.۱	۱۶.۹	۲۱.۴	۲۷.۲	۲۶.۲	۲۳.۰	۱۶.۴	۱۱.۳	۴.۸	۷.۸	۵.۱	۱۱.۲	۱۵.۱
۱۳۸۷	۱۵.۷	۱۸.۵	۲۳.۴	۲۶.۴	۲۸.۴	۱۹.۱	۱۹.۱	۸.۵	۴.۵	۱.۳	۵.۰	۸.۶	۱۴.۹
۱۳۸۶	۱۰.۱	۱۷.۱	۲۳.۹	۲۵.۴	۲۶.۹	۲۴.۹	۱۲.۹	۱۲.۹	۴.۷	-۵.۷	-۳.۰	۶.۹	۱۳.۱
۱۳۸۵	۱۳.۷	۱۸.۲	۲۴.۳	۲۷.۲	۲۸.۴	۲۵.۳	۱۰.۸	۱۰.۸	۰.۵	-۹.۵	۰.۹	۶.۰	۱۳.۱
۱۳۸۴	۱۲.۲	۱۸.۳	۲۲.۷	۲۷.۱	۲۸.۶	۲۴.۱	۱۸.۹	۹.۲	۷.۳	۰.۶	۴.۴	۹.۲	۱۵.۲
۱۳۸۳	۱۱.۲	۱۶.۶	۲۱.۴	۲۶.۳	۲۸.۰	۲۴.۸	۱۹.۱	۱۱.۶	۲.۷	۰.۰	-۵.۰	۶.۸	۱۳.۶
۱۳۸۲	۱۱.۷	۱۶.۰	۲۰.۹	۲۶.۵	۲۷.۱	۲۴.۹	۱۹.۱	۱۱.۹	۴.۴	۲.۶	۴.۳	۸.۲	۱۴.۸
۱۳۸۱	۱۲.۲	۱۵.۹	۲۳.۲	۲۷.۱	۲۷.۲	۲۴.۷	۲۱.۳	۱۲.۱	۳.۴	۲.۲	۳.۰	۶.۳	۱۴.۹
۱۳۸۰	۱۵.۶	۱۸.۴	۲۲.۸	۲۶.۲	۲۸.۸	۲۴.۵	۱۹.۱	۱۰.۶	۵.۸	۳.۳	-۰.۳	۸.۶	۱۵.۳
۱۳۷۹	۱۳.۷	۱۸.۶	۲۳.۲	۲۷.۹	۲۸	۲۴.۷	۱۵.۷	۹.۳	۴.۱	۲.۸	۰.۲	۸.۳	۱۴.۷
۱۳۷۸	۱۱.۶	۱۸.۸	۲۴.۹	۲۶.۳	۲۸.۲	۲۵.۴	۱۸.۸	۹.۷	۳.۸	۲.۶	-۱	۵.۷	۱۴.۶
۱۳۷۷	۱۳.۵	۱۶.۸	۲۳.۳	۲۷.۶	۲۶.۷	۲۶	۱۷.۶	۱۲.۹	۸.۸	۳.۶	۴.۵	۷.۱	۱۵.۷
۱۳۷۶	۱۰.۲	۱۷.۱	۲۳.۴	۲۶.۸	۲۹.۵	۲۳.۷	۱۹.۵	۱۰.۲	۵.۵	-۴.۶	-۲.۵	۳.۶	۱۳.۵
میانگین	۱۲.۵	۱۷.۷	۲۳.۲	۲۷.۱	۲۸.۰	۲۴.۴	۱۷.۸	۱۰.۷	۴.۵	۱.۱	۱.۸	۷.۵	۱۴.۷

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

نمودار ۱-۱- رژیم حرارتی ماهانه ایستگاه سینوپتیک زنجان

ماخذ: مشاور طرح

جدول ۱-۱۲- متوسط حداکثر رطوبت نسبی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-

۱۳۷۷

سال/ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۹۶	۷۹	۶۷	۴۹	۵۸	۵۵	۵۶	۷۴	۸۱	۸۵	۷۵	۹۲	۷۹	۷۰.۸
۱۳۹۵	۷۹	۶۹	۵۰	۵۲	۵۰	۴۸	۵۳	۷۵	۷۰	۸۸	۸۸	۸۸	۶۷.۵
۱۳۹۴	۶۸	۵۲	۴۹	۳۲	۴۳	۴۱	۴۵	۶۴	۶۷	۶۳	۵۴	۵۱	۵۲.۲
۱۳۹۳	۷۳	۶۴	۵۱	۵۷	۴۸	۵۰	۷۱	۸۴	۹۰	۸۰	۷۸	۷۷	۶۹
۱۳۹۲	۶۷	۶۸	۵۲	۵۱	۵۹	۵۱	۵۳	۸۵	۸۴	۸۸	۷۹	۷۷	۶۸
۱۳۹۱	۸۰	۷۶	۶۲	۶۴	۵۱	۶۴	۶۴	۸۷	۸۷	۷۴	۷۷	۶۹	۷۱
۱۳۹۰	۶۰	۷۹	۵۴	۴۹	۵۳	۶۴	۵۳	۸۳	۸۷	۹۱	۸۲	۷۲	۶۹
۱۳۸۹	۷۴	۸۱	۵۵	۴۸	۴۳	۵۵	۵۵	۶۶	۶۲	۸۶	۷۹	۷۸	۶۵
۱۳۸۸	۶۹	۶۹	۶۲	۵۶	۵۹	۶۱	۶۱	۸۴	۸۶	۷۵	۷۹	۶۷	۶۹
۱۳۸۷	۵۶	۵۶	۴۸	۵۶	۵۰	۵۸	۵۸	۸۸	۷۸	۷۶	۸۲	۶۸	۶۵
۱۳۸۶	۷۶	۷۳	۶۳	۶۳	۵۷	۵۸	۵۹	۵۸	۸۳	۸۱	۸۳	۷۶	۶۹
۱۳۸۵	۷۴	۷۵	۵۳	۵۳	۴۶	۵۲	۶۴	۷۹	۸۷	۸۷	۸۵	۸۲	۷۰
۱۳۸۴	۵۸	۷۱	۵۸	۵۴	۵۶	۵۷	۵۶	۷۶	۸۳	۷۸	۸۰	۶۴	۶۶
۱۳۸۳	۷۰	۷۴	۷۱	۶۲	۶۲	۵۱	۵۵	۸۳	۸۴	۸۲	۸۱	۸۲	۷۱
۱۳۸۲	۷۱	۷۳	۷۰	۶۰	۵۸	۵۴	۶۲	۷۷	۸۶	۸۷	۸۰	۷۳	۷۱
۱۳۸۱	۷۲	۷۴	۵۲	۵۴	۵۲	۵۳	۵۰	۷۵	۸۵	۸۲	۸۲	۸۲	۶۸

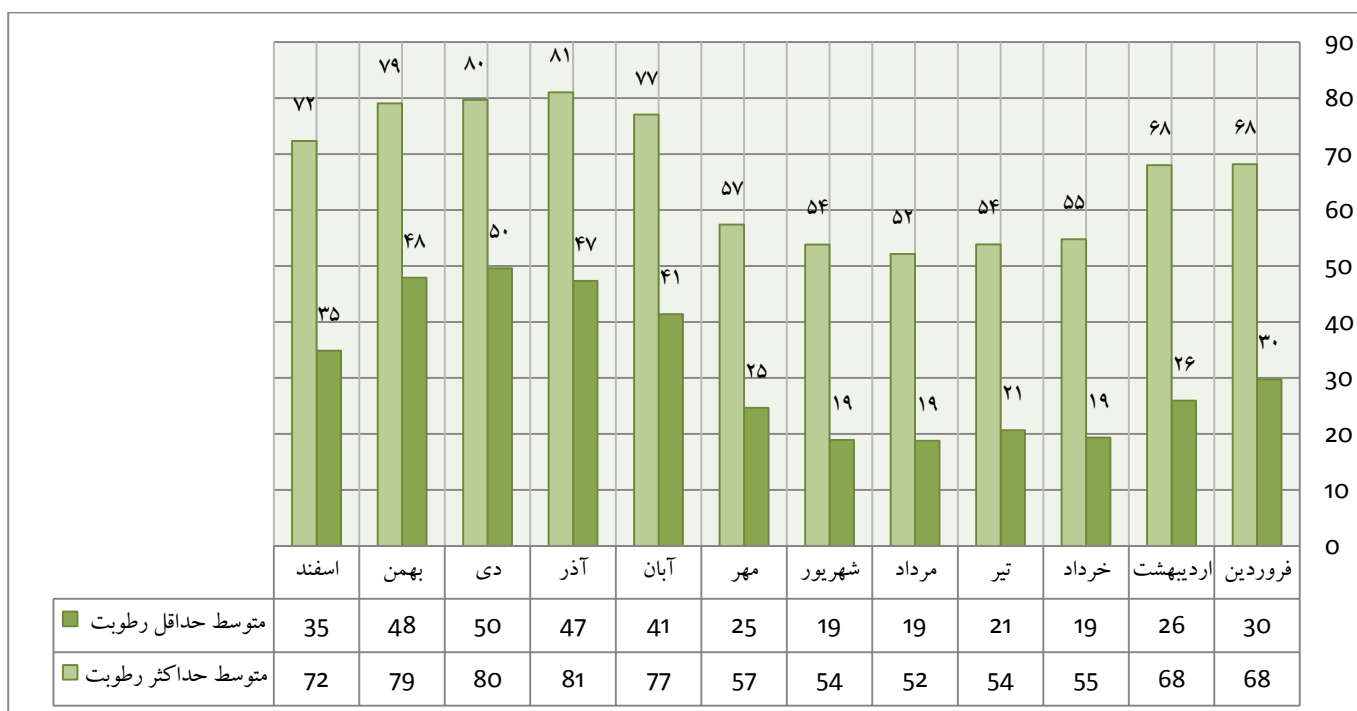
سال/ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۸۰	۶۳	۵۹	۴۷	۵۶	۴۸	۵۶	۵۶	۷۳	۸۴	۷۶	۸۴	۶۷	۶۴
۱۳۷۹	۶۶	۶۱	۵۶	۵۰	۴۶	۴۸	۶۰	۸۰	۸۵	۷۹	۸۱	۶۹	۶۵
۱۳۷۸	۵۹	۵۷	۴۰	۵۰	۴۷	۵۱	۴۹	۷۴	۷۵	۷۸	۶۸	۶۶	۵۹
۱۳۷۷	۶۶	۷۵	۵۴	۵۱	۶۲	۵۰	۶۰	۶۷	۷۱	۷۹	۷۲	۵۸	۶۴
۱۳۷۶	۵۴	۵۷	۵۶	۵۷	۵۱	۵۱	۴۷	۷۹	۸۴	۷۰	۷۲	۷۴	۶۳
میانگین	۶۸	۶۸	۵۵	۵۴	۵۲	۵۴	۵۷	۷۷	۸۱	۸۰	۷۹	۷۲	۶۶

جدول ۱-۱۳- متوسط حداقل رطوبت نسبی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-۱۳۷۷

سال/ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۹۶	۳۴	۲۲	۱۳	۲۲	۱۷	۱۶	۳۸	۳۸	۳۷	۳۲	۵۲	۳۳	۲۹.۶
۱۳۹۵	۳۶	۲۰	۱۷	۱۸	۱۴	۱۲	۱۸	۳۱	۳۵	۴۰	۵۰	۴۰	۲۷.۷
۱۳۹۴	۲۵	۱۵	۱۴	۱۸	۱۳	۲۶	۲۸	۵۰	۵۳	۴۷	۴۱	۳۹	۳۰.۶
۱۳۹۳	۲۴	۲۰	۱۶	۲۱	۱۶	۱۴	۳۱	۴۱	۵۵	۳۸	۳۴	۲۹	۲۸.۴
۱۳۹۲	۲۱	۲۷	۱۶	۱۶	۲۲	۱۴	۱۹	۴۵	۵۰	۵۳	۴۱	۳۳	۳۰
۱۳۹۱	۳۶	۲۹	۲۲	۲۱	۱۳	۲۰	۲۲	۴۳	۵۳	۳۸	۳۶	۲۹	۳۰
۱۳۹۰	۲۰	۳۰	۱۶	۱۵	۱۷	۲۱	۱۹	۴۸	۳۹	۵۶	۴۸	۳۶	۳۰
۱۳۸۹	۳۲	۳۹	۱۶	۱۳	۱۳	۱۷	۱۷	۲۵	۲۷	۶۳	۴۹	۳۸	۲۹
۱۳۸۸	۳۳	۲۴	۲۵	۲۰	۲۵	۲۲	۲۲	۴۵	۵۰	۴۱	۴۵	۳۶	۳۲
۱۳۸۷	۱۷	۱۴	۱۳	۲۰	۱۶	۲۱	۲۱	۵۴	۳۷	۴۲	۴۴	۲۸	۲۷
۱۳۸۶	۳۸	۳۴	۲۲	۲۶	۲۱	۱۹	۲۱	۲۱	۴۵	۵۵	۵۷	۳۱	۳۳
۱۳۸۵	۲۹	۳۱	۲۱	۲۳	۱۹	۱۶	۴۲	۴۲	۵۲	۶۴	۵۴	۳۹	۳۶
۱۳۸۴	۲۸	۲۵	۱۸	۲۱	۲۰	۲۰	۱۹	۴۲	۳۶	۵۴	۴۵	۱۹	۲۹
۱۳۸۳	۳۲	۳۳	۳۴	۲۷	۲۶	۱۸	۲۲	۴۹	۴۱	۵۱	۶۱	۴۲	۳۶
۱۳۸۲	۳۴	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۱۹	۲۵	۳۹	۵۳	۵۵	۴۲	۳۱	۳۴
۱۳۸۱	۳۸	۲۹	۲۱	۲۳	۱۶	۱۵	۱۹	۳۲	۶۱	۴۳	۴۹	۴۱	۳۲
۱۳۸۰	۲۵	۲۱	۱۷	۲۳	۱۹	۲۳	۲۳	۳۳	۵۱	۴۳	۵۲	۲۷	۳۰
۱۳۷۹	۳۱	۲۳	۲۵	۲۰	۲۰	۲۱	۳۱	۵۴	۶۰	۵۷	۶۲	۳۳	۳۶
۱۳۷۸	۲۶	۲۰	۱۳	۱۹	۱۷	۲۱	۲۶	۴۹	۵۶	۵۸	۴۵	۴۳	۳۳
۱۳۷۷	۳۳	۳۶	۲۰	۲۱	۲۷	۲۲	۳۴	۴۲	۴۴	۵۷	۴۶	۳۱	۳۵
۱۳۷۶	۳۳	۲۳	۲۱	۲۱	۱۸	۲۰	۲۱	۴۷	۶۰	۵۵	۵۳	۵۳	۳۶
میانگین	۳۰	۲۶	۱۹	۲۱	۱۹	۱۹	۲۵	۴۱	۴۷	۵۰	۴۸	۳۵	۳۲

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

نمودار ۱-۲- حداقل و حداکثر رطوبتی ماهانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان

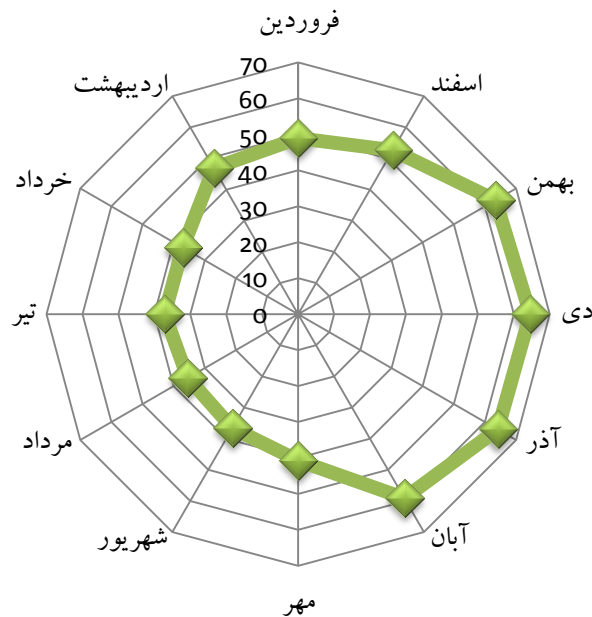

جدول ۱-۱۴- متوسط رطوبت نسبی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶

سال/ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۹۶	۵۷	۴۴	۳۱	۴۰	۳۶	۳۶	۵۶	۶۰	۶۱	۵۳	۷۲	۵۶	۵۰.۲
۱۳۹۵	۵۷	۴۵	۳۴	۳۵	۳۲	۳۰	۳۵	۵۳	۵۳	۶۴	۶۹	۶۴	۴۷.۶
۱۳۹۴	۴۶	۳۳	۳۱	۲۵	۲۸	۳۴	۳۶	۵۷	۶۰	۵۵	۴۷	۴۵	۴۱.۴
۱۳۹۳	۴۹	۴۲	۳۳	۳۹	۳۲	۳۲	۵۱	۶۳	۷۳	۵۹	۵۶	۵۳	۴۸.۵
۱۳۹۲	۴۴	۴۷	۳۴	۳۴	۴۱	۳۳	۳۶	۶۵	۶۷	۷۰	۶۰	۵۵	۴۹
۱۳۹۱	۵۸	۵۲	۴۲	۴۲	۳۲	۴۲	۴۳	۶۵	۷۰	۵۶	۵۶	۵۰	۵۱
۱۳۹۰	۴۰	۵۴	۳۵	۳۲	۳۵	۴۲	۳۶	۶۵	۶۳	۷۳	۶۵	۵۴	۵۰
۱۳۸۹	۵۳	۶۰	۳۵	۳۱	۲۸	۳۷	۳۶	۴۶	۴۴	۷۴	۶۴	۵۸	۴۷
۱۳۸۸	۵۱	۴۶	۴۳	۳۸	۴۲	۴۵	۴۱	۶۴	۶۸	۵۸	۶۲	۵۲	۵۱
۱۳۸۷	۳۷	۳۵	۳۰	۳۸	۳۳	۴۰	۴۰	۷۱	۵۷	۵۹	۶۳	۴۸	۴۶
۱۳۸۶	۵۷	۵۴	۴۳	۴۵	۳۹	۳۸	۴۱	۳۹	۶۴	۶۸	۷۰	۵۴	۵۱
۱۳۸۵	۵۱	۵۳	۳۷	۳۸	۳۳	۳۴	۴۶	۶۱	۷۰	۷۵	۷۰	۶۱	۵۲
۱۳۸۴	۴۳	۴۸	۳۸	۳۷	۳۸	۳۸	۳۸	۵۹	۶۰	۶۶	۶۲	۴۲	۴۷
۱۳۸۳	۵۲	۵۴	۵۳	۴۴.۷	۴۳.۹	۳۵.۲	۳۸.۷	۶۶	۶۳	۶۷	۷۱.۲	۶۳	۵۴
۱۳۸۲	۵۲	۵۰	۴۸	۴۲.۴	۴۱.۴	۳۶.۲	۴۳.۱	۵۷.۴	۶۹	۷۰	۶۰.۵	۵۱	۵۲
۱۳۸۱	۵۵	۵۱	۳۶	۳۸	۳۳.۸	۳۴.۱	۳۴.۳	۵۳	۷۲	۶۲	۶۴.۴	۴۱	۴۸
۱۳۸۰	۴۴	۴۰	۳۲	۳۹	۳۴	۳۹	۳۹	۵۲	۶۷	۵۹	۶۷	۴۶	۴۷
۱۳۷۹	۴۹	۴۲	۴۰	۳۵	۳۳	۳۵	۴۶	۶۷	۷۳	۶۸	۷۲	۵۱	۵۱

سال/ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	میانگین سالانه
۱۳۷۸	۴۲	۳۸	۲۷	۳۴	۳۲	۳۶	۳۸	۶۱	۶۶	۶۸	۵۷	۵۵	۴۶
۱۳۷۷	۴۹	۵۵	۳۷	۳۶	۴۴	۳۶	۴۷	۵۵	۵۷	۶۸	۵۹	۴۵	۴۹
۱۳۷۶	۴۳	۴۰	۳۸	۳۹	۳۵	۳۶	۳۴	۶۳	۷۲	۶۳	۶۳	۶۳	۴۹
میانگین	۴۹	۴۷	۳۷	۳۷	۳۵	۳۷	۴۱	۵۹	۶۴	۶۵	۶۳	۵۳	۴۹

نمودار ۱-۳- رژیم رطوبتی ماهانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

- تجزیه و تحلیل نوسانات دما

مقایسه کلی میان مقادیر شاخص های دمایی در ایستگاه ماهنشان که هر دو نمایانگر خصوصیات اقلیمی در ناحیه ماهنشان و در محدوده منظومه انگوران هستند، نشان می دهد که سقوط شدید دما در فصل زمستان به شکل مقادیر حداقل مطلق در ایستگاه ماهنشان به مراتب شدیدتر از سایر مناطق است به طوری که دامنه تغییرات دمایی در ایستگاه ماهنشان از $27.4 -$ در زمستان تا $43 +$ درجه در تابستان حدود 70.4 درجه سانتی گراد در طی سال است که نوسان دمایی بالایی می باشد.

نوسانات دما در ارتفاعات پائین و نقاط دشتی به مراتب شدیدتر از دامنه های کوهستانی و ارتفاعات بالا است. این امر، یعنی ثبات نسبی شرایط دمایی در ارتفاعات که بیش ترین سطوح مورد مطالعه را هم تشکیل می دهند، در پایداری شرایط آبدهی رودخانه های منطقه اثرات گسترده ای دارد. همچنین بررسی و مطالعه ی اصلی دما در ایستگاه مورد مطالعه نشان می دهد که ایستگاه ماهنشان از اردیبهشت تا اول مهر از لحاظ دمائی دارای شرایط متعادل می باشد.

با آغاز فصل پائیز و گسترش و نفوذ توده های هوای سرد از نیمکره شمالی، افت دمای هوا با شتاب شروع می گردد و این سیر کاهشی تا پایان اسفندماه ادامه یافته و سپس به کندی شروع به افزایش می کند و تدریجاً از شدت سرما کاسته شده و به آرامی گرم می شود.

در ایستگاه ماهنشان، دی ماه سردترین و مرداد ماه گرمترین ماه سال می باشند و افزایش و کاهش دما بستگی کامل به فعالیت و گسترش سیستم های پرفشار مناطق سیبری و قطبی دارد که منطقه را تحت تأثیر خود قرار می دهند.

هر زمان که سیستم های مذکور با فعالیت بیشتری به نواحی پائین تر گسترش یابند دمای هوا به کمتر از ۲۷- درجه سانتی گراد نزول می کند که یخبندان سختی را به همراه دارد. بنابراین در ماه اردیبهشت تا اول مهرماه که شرایط دمائی مساعد می باشد، برای هر گونه فعالیتی بخصوص گردشگری مناسب بوده و در دیگر ماهها برای علاقمندان به تفریحات زمستانی جذابیت کافی وجود دارد. براساس اطلاعات مربوط به میانگین دمای هوا در فصول مختلف سال، میانگین دمای هوا در ایستگاه ماهنشان در سردترین فصل یعنی زمستان ۳.۴ درجه سانتیگراد و میانگین دمای فصل بهار ۱۷.۸ درجه سانتیگراد و مقدار این پارامتر در فصل تابستان ۲۶.۵ درجه سانتیگراد و میانگین دما در فصل پاییز ۱۱ درجه سانتیگراد می باشد و مقدار این پارامتر در فصل های بهار و تابستان نشانگر معتدل بودن این دو فصل در منطقه و با توجه به مشابهت اقلیمی در محدوده مورد مطالعه برای امور مختلف، بسیار مناسب و مطلوب می باشد ولی در فصل زمستان هوا در این منطقه برای اجرای بسیاری فعالیت ها محدودیت ایجاد می کند.

- ویژگی های بارش

نوسان بارش

برای تعیین رژیم بارش منطقه از آمار ۲۰ ساله بارش مربوط به دوره آماری ۱۳۷۷-۱۳۹۶ ایستگاه سینوپتیک ماهنشان استفاده شده است.

در جدول مربوط آمار متوسط بارش ماهانه، مشاهده می شود که اولاً میزان متوسط بارش سالانه منطقه معادل ۲۴۱.۸ میلیمتر می باشد که در این میان بیشترین بارش سال، در ماه فروردین برابر با ۴۰ میلیمتر می باشد. نمودار رژیم بارش ماهانه منطقه نیز نشان می دهد که عمده بارش فصلی منطقه شامل ۳۷ درصد بارش سالانه در فصل بهار به وقوع می پیوندد. در مرتبه بعدی ۲۹ درصد بارش سالانه در فصل زمستان به وقوع می پیوندد.

میزان، نوع و پراکنش بارش

بارش در محدوده مطالعاتی عمدتاً از نوع برف است و عامل اصلی ایجاد آن ترکیب جریان های سرد سیکلونی مدیترانه ای و غربی با سامانه پرفشار گرم دریای خزر است وجود کوهستان های اطراف، تأثیر بخارهای دریای خزر و بادهای سرد شمالی و وجود مراتع شمال و شرق آن در میزان بارندگی و نوسان دمای شهرستان ماهنشان بسیار مؤثر است. بررسی تغییرات بارش در طی دوره آماری ۲۰ ساله نشان می دهد که میانگین بارش سالانه به ویژه در ۱۰ سال اخیر دوره آماری (۱۳۸۷-۱۳۹۶) روندی رو به کاهش داشته است به طوری که میانگین بارش سالانه در این

۱۰ سال تقریباً ۲۴۷ میلیمتر ثبت شده است در حالی که در ۱۰ سال قبل ۲۵۰ میلی متر بوده است. نکته جالب توجه اینکه رژیم توزیع بارندگی فصلی منطقه هم در طی این دو دوره با کاهش درصد بارش در فصول زمستان و پائیز و انباشت بیشتر آن در فصل بهار پیش رفته یعنی به تشدید رژیم بارندگی بهاره انجامیده است. این موضوع می تواند ناشی از تغییر الگوهای سینوپتیک سطوح فوقانی اتمسفر و تغییر الگوی امواج مردیونال و جریان های غربی باشد. به هر حال با مقایسه نوسانات دمایی این دو دهه با نوسانات بارشی می توان نتیجه گیری کرد که تغییر اقلیم منطقه ای در محدوده مطالعاتی همزمان با افزایش ظرفیت گرمایی همراه با وقوع بارش های بیشتر و افزایش احتمال خطر سیل خیزی خصوصاً در فصل بهار خواهد بود. این موضوع به خصوص در برنامه ریزی فضایی حوضه های کوهستانی و حفاظت از عرصه های مرتعی آن ضرورت خواهد داشت.

جدول ۱-۱۵- متوسط مجموع بارش ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری

۱۳۹۶-۱۳۷۷

سالانه	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	سال/ماه
۱۷۹.۳	۲۱.۸	۸۰.۵	۸.۰	۳.۴	۱۹.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۳	۱.۱	۰.۰	۱۷.۹	۲۷.۳	۱۳۹۶
۲۳۸.۱	۱۸.۱	۲۹.۵	۲۲.۳	۲۶.۲	۳۴.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۲۴.۱	۹.۷	۱۸.۲	۵۵.۵	۱۳۹۵
۲۲۱.۱	۳۹.۰	۱۱.۰	۵.۱	۱۷.۹	۶۰.۴	۱۷.۸	۲۲.۱	۰.۰	۳.۳	۹.۵	۲.۶	۳۲.۴	۱۳۹۴
۲۱۱.۷	۲۰.۴	۱۵.۹	۲.۲	۳۷.۵	۱۹.۳	۳۴.۷	۰.۰	۰.۰	۲۴.۹	۶.۷	۲۰.۷	۲۹.۴	۱۳۹۳
۲۳۳.۵	۴۴.۷	۱۵.۸	۳.۰	۴۶.۹	۵۴.۶	۱.۰	۰.۰	۰.۷	۰.۰	۱۲.۰	۳۰.۷	۲۴.۱	۱۳۹۲
۳۵۳.۶	۱۹.۶	۳۶.۲	۱۹.۵	۱۸.۸	۸۷.۹	۷.۵	۱.۹	۵.۸	۱۱.۴	۴۲.۶	۴۵.۹	۵۶.۵	۱۳۹۱
۲۶۱.۲	۱۲.۰	۳۵.۰	۲۰.۹	۱.۷	۶۲.۷	۱.۹	۴.۰	۰.۰	۰.۹	۲۰.۷	۷۵.۶	۲۵.۸	۱۳۹۰
۲۷۹.۱	۳۰.۱	۶.۹	۵۱.۸	۲۴.۸	۷.۰	۰.۰	۳.۱	۱.۳	۰.۳	۴.۰	۱۰۷.۸	۴۲.۰	۱۳۸۹
۳۳۵.۶	۳۵.۶	۳۱.۸	۱۰.۰	۱۸.۸	۸۱.۰	۵.۳	۱۹.۵	۰.۰	۱۴.۴	۳۰.۷	۳۶.۷	۵۱.۸	۱۳۸۸
۱۶۴.۷	۱۵.۳	۱۹.۶	۱۲.۷	۴.۱	۶۰.۶	۳.۶	۹.۱	۵.۰	۴.۷	۳.۴	۲۰.۰	۶.۶	۱۳۸۷
۳۴۰.۲	۵۰.۷	۲۵.۱	۶.۳	۴۵.۰	۲.۹	۱.۸	۱۴.۱	۶.۹	۱۳.۶	۲۴.۴	۵۳.۶	۹۵.۸	۱۳۸۶
۲۶۶.۱	۱۴.۰	۲۹.۷	۲۹.۵	۱۴.۰	۴۰.۸	۴۰.۸	۱.۵	۰.۰	۳.۶	۳.۴	۴۲.۱	۴۶.۷	۱۳۸۵
۲۲۷.۳	۴.۴	۶۱.۶	۳۳.۴	۷.۱	۴۸.۰	۰.۴	۰.۰	۶.۵	۰.۰	۴.۸	۴۶.۸	۱۴.۳	۱۳۸۴
۲۴۵.۶	۱۹.۳	۲۵.۵	۲۰.۶	۳.۳	۳۹.۴	۴.۵	۰.۰	۰.۰	۱۳.۱	۱۵.۱	۷۸.۸	۲۶.۰	۱۳۸۳
۳۴۰.۴	۲.۶	۱۶.۲	۳۴.۷	۵۸.۳	۱۹.۷	۲.۲	۳.۵	۷.۳	۳.۰	۶۵.۴	۵۳.۳	۷۴.۲	۱۳۸۲
۲۸۴.۲	۲۹.۴	۴۹.۰	۵.۴	۸۴.۵	۲۱.۰	۱.۲	۰.۰	۷.۱	۱.۶	۰.۰	۲۹.۷	۵۵.۳	۱۳۸۱
۲۳۵.۰	۴۲.۲	۲۰.۸	۱۶.۳	۳۳.۷	۳۷.۲	۹.۶	۲.۴	۱.۶	۷.۰	۰.۱	۲۸.۴	۳۵.۷	۱۳۸۰
۲۳۶.۴	۴.۰	۲۳.۴	۱۰.۰	۲۷.۰	۳۳.۵	۱۲.۵	۰.۰	۲.۰	۷.۰	۳.۵	۳۱.۵	۸۲.۰	۱۳۷۹
۱۶۵.۰	۲۶.۵	۱۶.۵	۲۴.۰	۱۹.۰	۱۶.۰	۰.۰	۰.۰	۳.۰	۱۲.۵	۰.۰	۱۵.۵	۳۲.۰	۱۳۷۸
۲۰۸.۰	۱۲.۰	۱۸.۵	۴۸.۰	۱.۵	۷.۵	۵.۰	۱.۰	۲.۰	۲.۵	۱۱.۵	۵۲.۰	۴۶.۵	۱۳۷۷
۲۹۴.۵	۵۵.۵	۲۴.۵	۴۹.۵	۲۶.۰	۴۷.۰	۱۰.۵	۳.۰	۰.۰	۱۹.۵	۱۷.۵	۲۰.۵	۲۱.۰	۱۳۷۶

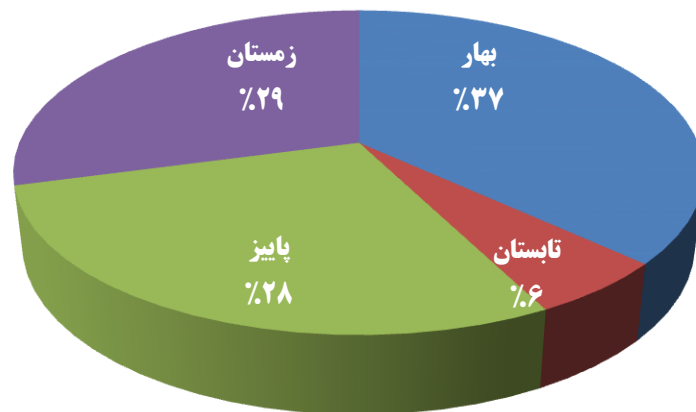
سال/ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	سالانه
۱۳۷۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۲۶.۰	۱۷.۵	۱۵.۰	۱۵.۵	۱.۰	۲۰.۰	۰.۰
حداکثر	۹۵.۸	۱۰۷.۸	۶۵.۴	۲۴.۹	۷.۳	۲۲.۱	۴۰.۸	۸۷.۹	۸۴.۵	۵۱.۸	۸۰.۵	۵۵.۵	۳۵۳.۶
حداقل	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۲.۹	۱.۵	۲.۲	۱.۰	۲.۶	۰.۰
میانگین	۴۰.۰	۳۷.۷	۱۳.۰	۷.۷	۲.۳	۳.۹	۸.۵	۳۷.۲	۲۴.۳	۲۰.۴	۲۷.۰	۲۴.۴	۲۴۱.۸

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

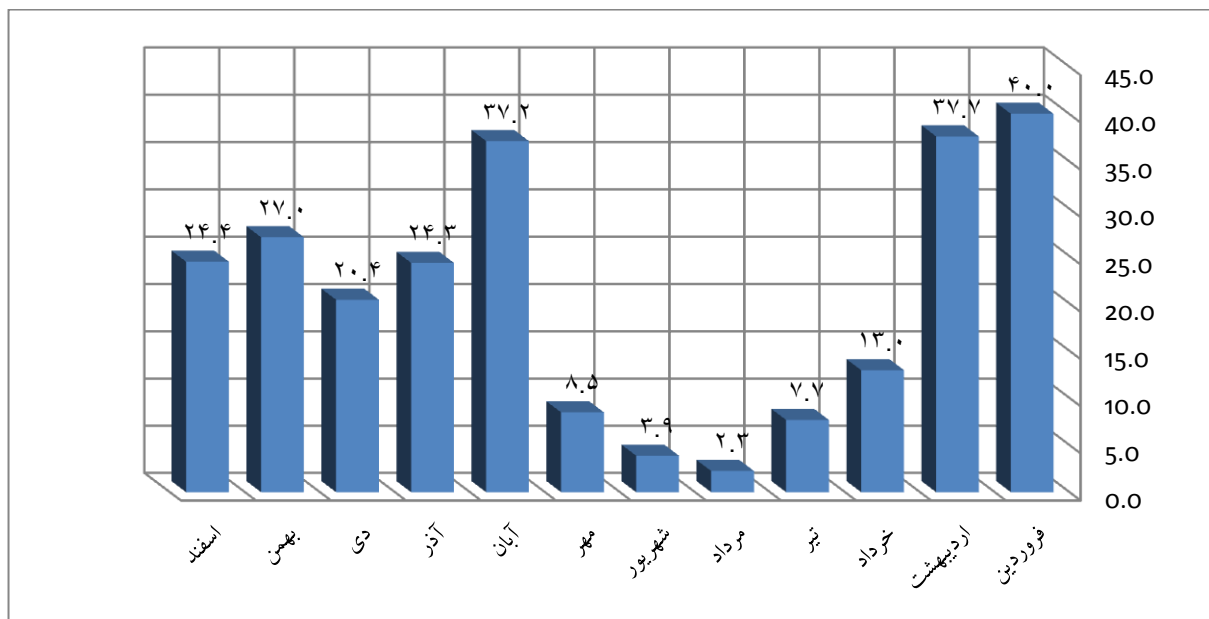
جدول ۱-۱۶- حداکثر بارش ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری ۱۳۹۶-۱۳۷۷

ماه/سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	حداکثر سالانه
۱۳۹۶	۹.۶	۱۲.۸	۰.۰	۱.۱	۰.۳	۰.۰	۰.۰	۱۱.۳	۳.۴	۵.۵	۲۳.۸	۷.۰	۲۳.۸
۱۳۹۵	۱۶.۰	۷.۴	۴.۰	۹.۳	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۲۲.۹	۱۶.۷	۱۳.۲	۷.۳	۴.۵	۲۲.۹
۱۳۹۴	۱۵.۰	۱.۰	۴.۰	۲.۷	۰.۰	۱۷.۳	۷.۷	۲۰.۰	۵.۲	۴.۱	۸.۷	۳۰.۲	۳۰.۲
۱۳۹۳	۱۹.۴	۷.۹	۴.۰	۱۱.۸	۰.۰	۰.۰	۱۵.۷	۹.۰	۹.۵	۱.۷	۶.۷	۱۰.۳	۱۹.۴
۱۳۹۲	۷.۸	۱۳.۰	۸.۰	۰.۰	۰.۷	۰.۰	۱.۰	۲۲.۲	۱۰.۲	۲.۰	۸.۲	۲۴.۷	۲۴.۷
۱۳۹۱	۲۴.۱	۳۱.۸	۲۱.۲	۴.۰	۳.۷	۱.۹	۷.۵	۴۸.۱	۹.۰	۱۸.۸	۲۱.۱	۸.۷	۴۸.۱
۱۳۹۰	۹.۸	۱۰.۸	۱۷.۲	۰.۶	۰.۰	۳.۶	۱.۳	۱۳.۷	۱.۷	۵.۵	۱۷.۸	۶.۲	۱۷.۸
۱۳۸۹	۱۵.۳	۲۲.۶	۳.۳	۰.۳	۱.۳	۰.۰	۰.۰	۶.۹	۲۴.۳	۱۶.۸	۵.۰	۶.۵	۲۴.۳
۱۳۸۸	۳۹.۱	۱۸.۴	۱۱.۵	۱۴.۴	۰.۰	۵.۳	۵.۳	۲۶.۸	۹.۷	۸.۳	۱۲.۶	۱۲.۶	۳۹.۱
۱۳۸۷	۴.۷	۱۲.۳	۳.۴	۴.۱	۵.۰	۲.۶	۲.۶	۲۰.۳	۲.۱	۵.۵	۶.۷	۷.۶	۲۰.۳
۱۳۸۶	۳۸.۴	۱۱.۲	۱۱.۶	۱۲.۴	۳.۲	۱۳.۹	۱.۹	۱.۹	۲۶.۱	۴.۱	۷.۶	۳۱.۱	۳۸.۴
۱۳۸۵	۱۹.۳	۱۳.۹	۱.۸	۳.۶	۰.۰	۱.۵	۱۲.۵	۱۲.۵	۹.۵	۱۸.۵	۲۴.۰	۵.۵	۲۴.۰
۱۳۸۴	۹.۶	۱۲.۵	۱.۶	۰.۰	۳.۸	۰.۰	۰.۳	۲۴.۶	۴.۶	۸.۸	۲۷.۳	۴.۰	۲۷.۳
۱۳۸۳	۷.۵	۲۶.۴	۳.۸	۵.۵	۰.۰	۰.۰	۳.۹	۷.۳	۱.۶	۷.۳	۸.۱	۸.۶	۲۶.۴
۱۳۸۲	۲۲.۲	۱۴.۶	۱۰.۲	۳.۰	۶.۰	۳.۵	۲.۰	۸.۷	۱۱.۶	۲۱.۰	۷.۸	۰.۸	۲۲.۲
۱۳۸۱	۱۹.۰	۶.۲	۰.۰	۱.۶	۳.۶	۰.۰	۱.۰	۱۳.۴	۲۷.۶	۲.۸	۲۰.۴	۷.۴	۲۷.۶
۱۳۸۰	۱۴.۰	۱۹.۰	۰.۱	۵.۶	۱.۰	۱.۶	۶.۸	۱۳.۲	۱۳.۶	۶.۴	۸.۵	۳۰.۶	۳۰.۶
۱۳۷۹	۳۹.۵	۱۸.۰	۲.۰	۴.۰	۲.۰	۰.۰	۴.۰	۱۰.۰	۶.۵	۳.۵	۶.۵	۳.۵	۳۹.۵
۱۳۷۸	۱۴.۰	۴.۵	۰.۰	۶.۵	۱.۵	۰.۰	۰.۰	۶.۵	۱۲.۵	۱۱.۰	۵.۵	۱۰.۵	۱۴.۰
۱۳۷۷	۱۳.۵	۱۲.۰	۵.۵	۱.۵	۲.۰	۱.۰	۳.۰	۴.۰	۱.۰	۲۷.۰	۵.۰	۵.۰	۲۷.۰
۱۳۷۶	۱۱.۰	۸.۰	۷.۰	۷.۰	۰.۰	۳.۰	۴.۰	۱۴.۰	۱۰.۰	۱۳.۰	۱۰.۵	۳۵.۵	۳۵.۵
حداکثر	۳۹.۵	۳۱.۸	۲۱.۲	۱۴.۴	۶.۰	۱۷.۳	۱۵.۷	۴۸.۱	۲۷.۶	۲۷.۰	۲۷.۳	۳۵.۵	۴۸.۱

نمودار ۱-۴- رژیم بارش فصلی ایستگاه سینوپتیک ماهنشان

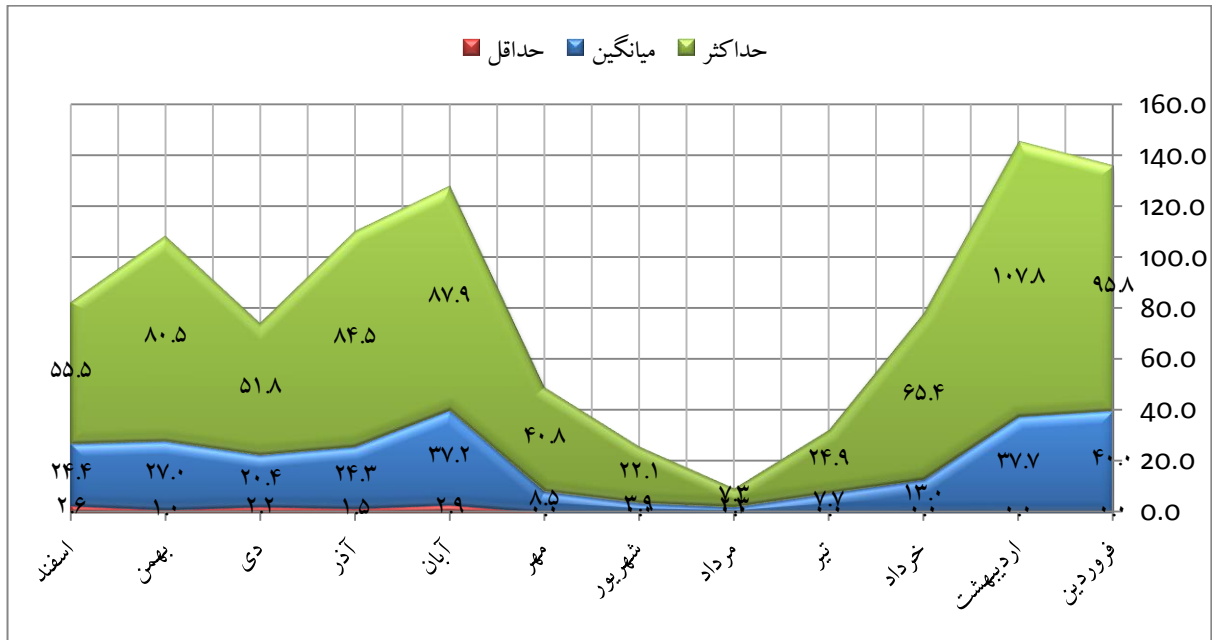
نمودار ۱-۵- رژیم بارندگی ماهانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

نمودار ۱-۶- حداقل، میانگین و حداکثر بارش ماهانه و سالانه ایستگاه سینوپتیک ماهنشان به درجه سلسیوس در دوره آماری

۱۳۷۷-۱۳۹۶

تعداد روزهای یخبندان

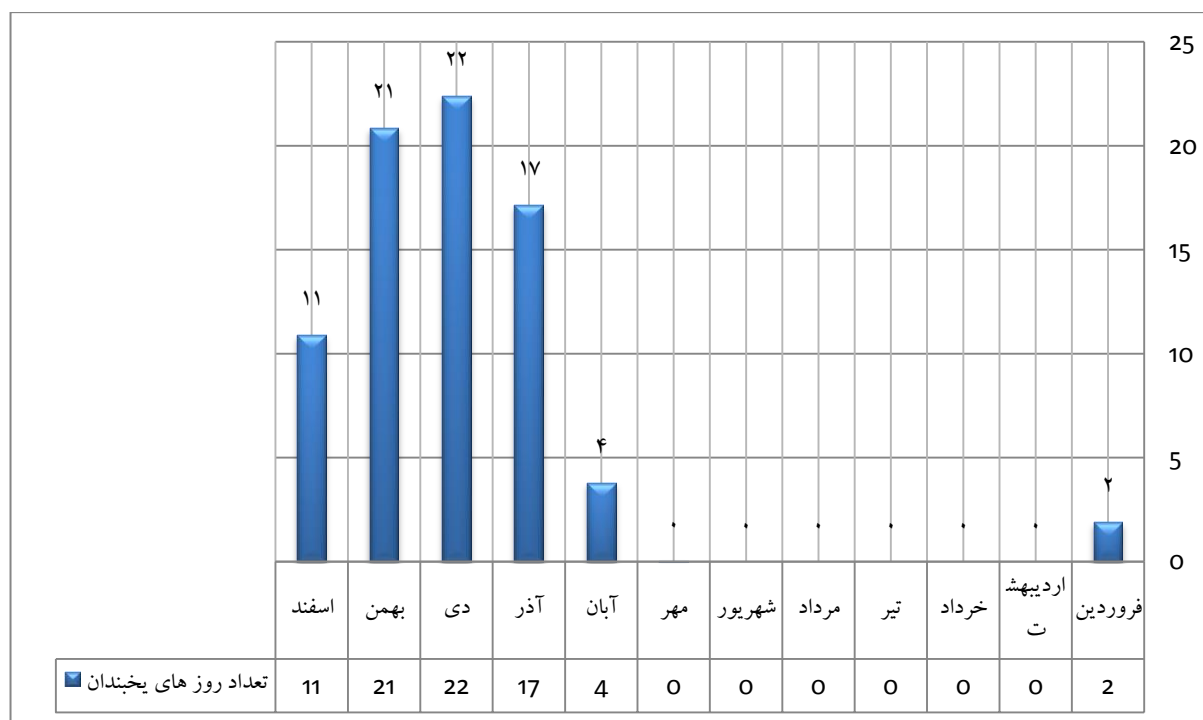
پدیده یخبندان برای پاره‌ای از فعالیت‌های اقتصادی، کشاورزی، عمرانی، گردشگری و غیره ممکن است محدودیت ایجاد کند. فراوانی روزهای یخبندان در محدوده مورد مطالعه بر حسب موقعیت و شرایط جغرافیایی پدیده‌ای عادی است و مناطق مرتفع و کوهستانی برفگیر، نسبت به مناطق دشتی دارای روزهای یخبندان بیشتری می‌باشد. با توجه به اطلاعات مربوط به تعداد روزهای یخبندان در یک دوره طولانی مورد مطالعه در ایستگاه ماهنشان متوسط تعداد روزهای یخبندان در ایستگاه‌های مذکور به ترتیب ۷۷ روز در سال می‌باشد که ۷ ماه‌های احتمال وقوع آن وجود دارد. میانگین ماهیانه تعداد روزهای یخبندان در ماه‌های آذر، دی، بهمن و اسفند حداکثر، در ماه‌های فروردین و آبان متوسط و در ماه‌های اردیبهشت تا شهریور حداقل است.

جدول ۱-۱۷- متوسط مجموع روزهای یخبندان در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه

سال / ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع سالانه
۱۳۹۶	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۲۳	۱۶	۱۸	۰	۶۱
۱۳۹۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۲۲	۳۰	۲۸	۱۳	۹۴
۱۳۹۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۲۴	۱۷	۲۲	۳	۶۸
۱۳۹۳	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹	۱۳	۲۱	۱۸	۱۴	۸۱.۰
۱۳۹۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱۳	۲۹	۲۲	۸	۷۴.۰
۱۳۹۱	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۰	۲۴	۱۰	۸	۵۷.۰

جمع سالانه	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	سال / ماه
۱۰۸۰	۲۲	۲۴	۲۵	۲۸	۸	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۹۰
۹۹۰	۱۲	۲۳	۲۶	۲۵	۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱۳۸۹
۳۸۰	۳	۱۳	۵	۱۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱۳۸۸
۶۲۰	۸	۱۲	۲۳	۱۴	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۸۷
۹۲۰	۱۰	۲۸	۲۸	۱۸	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳	۱۳۸۶
۱۰۴۰	۱۶	۲۱	۳۰	۲۸	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۳۸۵
۷۳۰	۱۱	۱۵	۲۲	۱۶	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۱۳۸۴
۹۱۰	۹	۲۸	۲۵	۲۴	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۱۳۸۳
۶۶۰	۱۰	۱۵	۱۸	۱۳	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵	۱۳۸۲
۷۶۰	۱۱	۲۰	۲۴	۱۷	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۸۱
۶۳۰	۱۲	۲۵	۱۶	۶	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۸۰
۷۶۰	۹	۲۴	۲۲	۱۹	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۷۹
۹۱۰	۱۸	۲۵	۲۴	۱۷	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۳۷۸
۵۹۰	۱۵	۲۰	۱۵	۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱۳۷۷
۸۵۰	۱۷	۲۷	۳۰	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳	۱۳۷۶
۷۷	۱۱	۲۱	۲۲	۱۷	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	میانگین

نمودار ۱-۷- متوسط مجموع روزهای یخبندان در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان

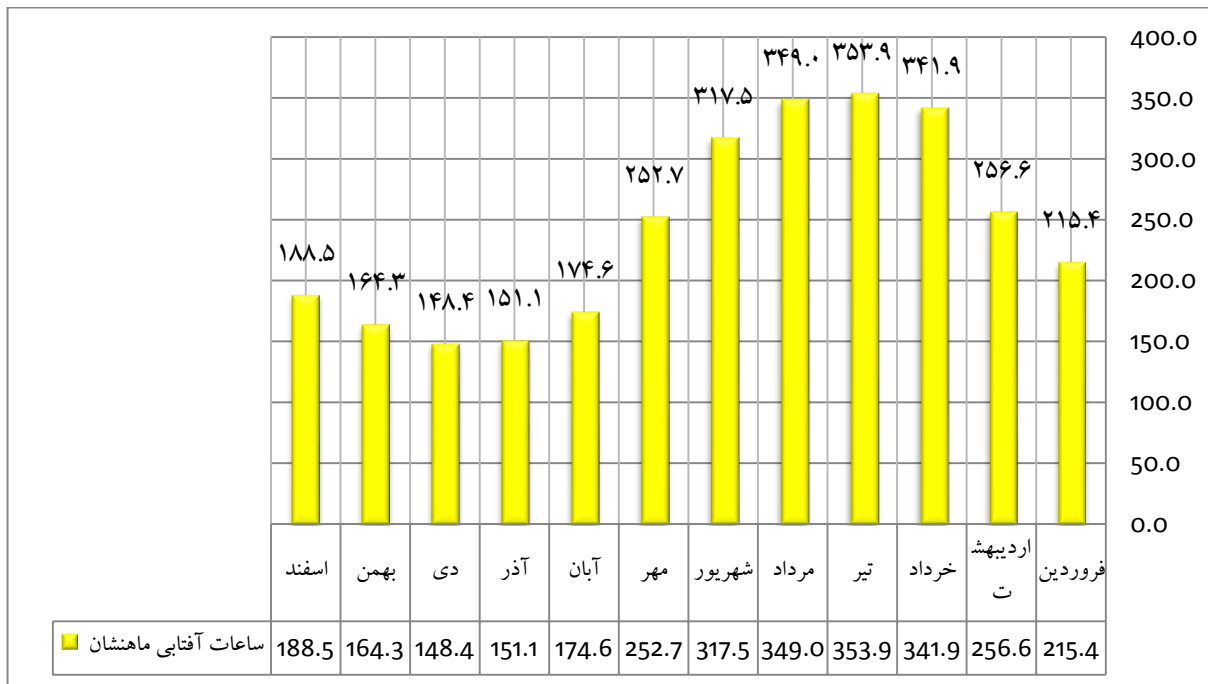
مجموع ساعات آفتابی

براساس داده‌های جدول زیر متوسط ماهانه ساعات حقیقی تابش آفتاب در ایستگاه ماهنشان از ۳۵۳.۹ ساعت در ماه تیرماه تا ۱۴۸.۴ ساعت در ماه دی ماه متغیر است و مقدار سالانه آن برابر ۲۸۸۶.۲ ساعت و میانگین ماهانه آن ۲۴۰.۵ ساعت در ماه می‌باشد.

جدول ۱-۱۸- مجموع ساعات آفتابی در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه

سالانه	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	ماه/سال
۲۹۶۸.۹	۱۵۹.۰	۱۵۴.۱	۱۵۸.۱	۱۹۲.۸	۱۵۶.۷	۲۷۵.۴	۳۲۱.۹	۳۳۶.۹	۳۳۴.۳	۳۸۰.۵	۲۷۵.۱	۲۲۴.۱	۱۳۹۶
۲۸۹۵.۲	۱۹۴.۱	۱۲۲.۲	۱۶۳.۳	۱۸۹.۴	۱۸۳.۲	۲۸۵.۸	۳۱۸.۳	۳۵۱.۶	۳۵۱.۱	۳۱۷.۰	۲۳۷.۹	۱۸۱.۳	۱۳۹۵
۲۸۹۵.۸	۱۹۸.۴	۱۹۷.۴	۱۶۴.۳	۱۲۵.۵	۱۲۸.۵	۲۱۱.۱	۲۹۸.۸	۳۶۷.۷	۳۱۱.۸	۳۳۸.۸	۳۱۷.۶	۲۳۵.۹	۱۳۹۴
۲۹۸۴.۷	۲۳۸.۶	۱۸۱.۶	۱۷۵.۸	۱۰۲.۲	۱۹۲.۸	۲۲۹.۷	۳۲۴.۵	۳۵۲.۹	۳۳۶.۹	۳۲۷.۹	۲۷۷.۳	۲۴۴.۵	۱۳۹۳
۳۰۷۵.۲	۲۰۱.۷	۱۹۲.۲	۱۵۰.۳	۱۴۰.۶	۱۶۵.۸	۲۸۶.۷	۳۴۰.۲	۳۶۶.۱	۳۹۴.۸	۳۳۶.۶	۲۴۵.۴	۲۵۴.۸	۱۳۹۲
۲۹۲۳.۷	۱۸۴.۴	۱۷۸.۸	۱۸۹.۲	۱۰۸.۰	۱۶۰.۰	۲۵۹.۵	۳۲۵.۹	۳۳۱.۵	۳۵۰.۳	۳۴۳.۵	۲۷۸.۷	۲۱۳.۹	۱۳۹۱
۲۹۶۷.۹	۲۲۵.۸	۱۷۷.۸	۱۳۸.۲	۱۸۸.۲	۱۳۷.۱	۲۶۶.۷	۳۲۳.۷	۳۵۴.۳	۳۴۹.۵	۳۴۰.۲	۲۱۲.۲	۲۵۴.۲	۱۳۹۰
۲۹۵۵.۵	۱۷۴.۸	۱۸۵.۰	۱۰۹.۴	۲۰۶.۶	۲۴۵.۳	۲۷۳.۳	۲۷۳.۳	۳۵۰.۴	۳۷۱.۹	۳۲۲.۳	۱۹۸.۹	۲۴۴.۳	۱۳۸۹
۲۶۶۳.۱	۱۳۴.۸	۱۲۴.۴	۱۲۷.۴	۱۴۸.۱	۱۵۸.۸	۲۶۳.۶	۲۶۳.۶	۳۶۴.۲	۳۴۲.۴	۲۹۵.۲	۲۵۰.۱	۱۹۰.۵	۱۳۸۸
۲۹۳۲.۶	۱۹۶.۶	۱۶۰.۸	۱۵۷.۵	۱۹۳.۶	۱۳۲.۱	۲۷۱.۴	۲۷۱.۴	۳۴۳.۲	۳۳۶.۵	۳۷۲.۴	۲۸۲.۳	۲۱۴.۸	۱۳۸۷
۲۸۵۳.۵	۱۸۸.۸	۱۶۰.۷	۱۶۷.۱	۱۷۱.۰	۲۳۳.۱	۲۳۳.۱	۳۳۳.۲	۳۰۷.۵	۳۵۸.۷	۳۲۱.۰	۲۲۹.۴	۱۴۹.۹	۱۳۸۶
۲۷۸۷.۶	۱۶۲.۸	۱۶۰.۹	۱۳۳.۶	۱۳۶.۷	۱۷۵.۲	۱۷۵.۲	۳۱۶.۸	۳۵۱.۷	۳۶۳.۹	۳۵۵.۲	۲۳۵.۷	۲۱۹.۹	۱۳۸۵
۳۰۳۴.۶	۲۲۳.۶	۱۵۴.۶	۱۲۰.۴	۱۹۰.۹	۱۸۹.۲	۲۵۹.۷	۳۴۰.۸	۳۳۷.۴	۳۷۶.۲	۳۵۰.۵	۲۶۱.۴	۲۲۹.۹	۱۳۸۴
۲۹۳۲.۳	۱۹۸.۳	۱۵۸.۲	۱۲۹.۴	۱۶۷.۶	۱۴۱.۸	۲۵۹.۵	۳۳۴.۷	۳۷۲.۲	۳۴۶.۲	۳۴۰.۶	۲۵۱.۲	۲۳۲.۶	۱۳۸۳
۲۸۳۳.۷	۱۶۴.۳	۱۶۹.۵	۱۲۸.۱	۱۱۷.۷	۱۸۲.۴	۲۷۱.۴	۳۳۳.۱	۳۴۸.۹	۳۶۵.۴	۲۹۲.۹	۲۷۸.۷	۱۸۱.۳	۱۳۸۲
۲۸۷۰.۷	۱۵۶.۴	۱۴۴.۶	۱۶۰.۲	۷۵.۹	۱۹۴.۹	۲۳۴.۰	۳۴۴.۴	۳۶۲.۲	۳۶۳.۴	۳۸۵.۵	۲۷۴.۳	۱۷۴.۹	۱۳۸۱
۲۴۸۹.۹	۲۰۱.۳	۱۷۰.۸	۱۵۰.۷	۱۱۳.۸	۱۹۱.۱	۲۴۰.۲	۳۳۳.۴	۳۳۴.۰	۳۶۲.۹	۳۹۱.۷	-	-	۱۳۸۰
۲۸۸۶.۲	۱۸۸.۵	۱۶۴.۳	۱۴۸.۴	۱۵۱.۱	۱۷۴.۶	۲۵۲.۷	۳۱۷.۵	۳۴۹.۰	۳۵۳.۹	۳۴۱.۹	۲۵۶.۶	۲۱۵.۴	میانگین

نمودار ۱-۸- مجموع ساعات آفتابی در ایستگاه ماهنشان در دوره آماری مورد مطالعه

منبع: اداره کل هواشناسی استان زنجان

تعیین نوع آب وهوا

روش دمارتن

برای این منظور ابتدا از روش کار پیشنهادی دمارتن (DeMarton) استفاده می شود. در این روش در واقع ضریب خشکی یک منطقه بر اساس آمار بارش و دمای آن تعیین می شود که قابلیت تعمیم برای تفسیر نوع اقلیم را نیز دارد. برای این منظور از رابطه زیر استفاده می شود:

$$I = \frac{P}{T + 10}$$

که در آن (I) ضریب خشکی، (P) بارش سالانه و (T) متوسط دمای سالانه است. ضریب خشکی (I) بر اساس ۶ نوع اقلیم از خشک تا حاره ای و بر مبنای جدول زیر تعیین میگردد. بر اساس میانگین بارش سالانه ۲۴۱.۸ میلیمتر و میانگین دمای سالانه ۱۴.۷ درجه سانتیگراد، ضریب خشکی منطقه مورد مطالعه معادل ۹.۷۹ به دست آمد که نماینده نوع اقلیم خشک در دوره آماری ۲۰ ساله (۱۳۷۷-۱۳۹۶) است.

جدول ۱-۱۹- طبقه بندی اقلیم بر اساس روش دمارتن

نوع اقلیم	محدوده ضریب خشکی
خشک	$I < 10$
نیمه خشک	$10 \leq I < 20$
مدیترانه ای	$20 \leq I < 24$
نیمه مرطوب	$24 \leq I < 28$
مرطوب	$28 \leq I < 35$

$I \geq 35$	بسیار مرطوب
-------------	-------------

روش کوپن

در روش کار پیشنهادی کوپن (Köppen) در واقع روشی برای طبقه بندی اقلیم بر مبنای شاخص های میانگین دما و بارش است. برای این منظور ابتدا گروه های اولیه کلان تقسیم بندی کوپن ارائه می شوند.

جدول ۱-۲۰- گروه های اولیه کلان تقسیم بندی کوپن

آب وهوا	ویژگی از نظر پوشش گیاهی	ویژگی آب و هوایی	محدوده کمی دما	علامت
حاره ای	بارش و دما جهت رشد جنگلهای حاره ای مناسب است	زمستان ندارد	هیچ ماهی سردتر از ۱۸ درجه نیست	A
خشک	جهت رشد درختان مناسب نیست	کمبود بارش	بارش کمتر از نیاز گیاهان درختی است	B
معتدل	بارش و دما برای رشد جنگلهای خزاندار کافی است	زمستان ملایم	سردترین ماه بین ۳- و ۱۸ درجه قرار دارد	C
سرد	بارش و دما برای رشد مخروطیان کافی است	زمستان سرد	سردترین ماه زیر ۳- درجه است	D
قطبی	به علت سرمای زیاد درخت نمی روید	تابستان ندارد	هیچ ماهی بالای ۱۰ درجه نیست	E

سپس برای هر کدام از گروه های یاد شده با توجه به ویژگی های دیگر اقلیمی به گروه های خردتر اقلیمی تقسیم می شوند

جدول ۱-۲۱- گروه های خردتر اقلیمی در طبقه بندی کوپن

ویژگی ها	گروه ها		
	اول	دوم	سوم
میانگین دمای سردترین ماه سال بیشتر از ۱۸ درجه سانتی گراد	ویژگی		
میانگین بارندگی هر ماهی حداقل ۶ سانتی متر	F		
بارندگی در خشک ترین ماه سال کمتر از ۶ سانتی متر ولی مساوی یا بزرگتر از ۱۰-۲۵ R	M		
بارندگی خشک ترین ماه سال هم کمتر از ۶ سانتی متر و هم کمتر از ۱۰-۲۵ R	W		
مرز بین آب و هوای Am و Aw برابر است با $a=100 - T$ (T بارندگی سالانه بر حسب میلی متر و a بارندگی خشکترین ماه سال)			
میزان بارندگی (R) در مناطق با باران زمستانی از T۲ و در مناطق با باران تابستانی از T۲+۲۸ و در مناطق با	ویژگی		B

ویژگی ها	گروه ها		
	سوم	دوم	اول
باران تقریباً همه فصلی از T_2+14 کمتر			
h میانگین دمای سالانه بیشتر از ۱۸ درجه سانتیگراد	h		
میانگین دمای سالانه کمتر از ۱۸ درجه سانتیگراد ولی میانگین دمای کمترین ماه سال بیشتر از ۱۸ درجه سانتی گراد	k		
میانگین های دمای سالانه و گرمترین ماه سال کمتر از ۱۸ درجه سانتیگراد	k'		
میانگین دمای سردترین ماه سال کمتر از ۱۸ درجه سانتیگراد ولی بیشتر از 3° - درجه سانتی گراد و میانگین دمای گرمترین ماه سال بیشتر از 10° درجه سانتیگراد	ویژگی		
تابستان خشک ، بارندگی خشک ترین ماه سال در فصل گرم کوچکتر از میزان بارندگی مرطوب ترین ماه زمستان و کمتر از ۳ سانتیمتر		S	
زمستان خشک ، بارندگی خشک ترین ماه زمستان کوچکتر از میزان باران مرطوب ترین ماه تابستان		W	
میانگین بارندگی هر ماهی از سال حداقل ۳ سانتی متر		F	
میانگین دمای گرمترین ماه سال بیشتر از 22° درجه سانتیگراد	a		C
میانگین دمای گرمترین ماه سال کمتر از 22° درجه سانتیگراد ولی میانگین دمای حداقل ۴ ماه از سال بیشتر از 10° درجه سانتیگراد	b		
میانگین دمای گرمترین ماه سال کمتر از 22° درجه سانتیگراد ولی میانگین دمای ۱ تا ۳ ماه بیشتر از 10° درجه سانتیگراد	c		
ویژگی میانگین دمای گرمترین ماه سال بیشتر از 10° درجه سانتیگراد و لی میانگین دمای سردترین ماه کمتر از 3° - درجه سانتیگراد	ویژگی		
تابستان خشک ، بارندگی خشک ترین ماه سال در فصل گرم کوچکتر از میزان باران مرطوب ترین ماه زمستان و کمتر از ۳ سانتی متر		S	
زمستان خشک ، بارندگی خشک ترین ماه سال در ماه زمستان کوچکتر از میزان باران مرطوب ترین ماه تابستان		W	
میانگین بارندگی هر ماهی از سال حداقل ۳ سانتی متر		F	
میانگین دمای گرمترین ماه سال بیشتر از 22° درجه سانتی گراد	a		D
میانگین دمای گرمترین ماه سال کمتر از 22° درجه سانتی گراد ولی میانگین دمای حداقل چهار ماه از سال بیشتر از 10° سانتی گراد	b		
میانگین دمای گرمترین ماه سال کمتر از 22° درجه سانتیگراد ولی میانگین دمای ۱ تا ۳ ماه بیشتر از 10° درجه سانتیگراد	c		
d میانگین دمای سردترین ماه سال کمتر از 38° درجه سانتیگراد	d		
میانگین دمای سردترین ماه سال کمتر از 10° درجه سانتی گراد	ویژگی		E
میانگین دمای گرمترین ماه سال کمتر از 10° درجه سانتیگراد ولی بیشتر از 0° (صفر) درجه سانتیگراد		T	

ویژگی ها	گروه ها		
	سوم	دوم	اول
F میانگین دمای تمام ماه های سال کمتر از ۰° (صفر) درجه سانتیگراد		F	

اسامی و علامت های اختصاری انواع آب و هواها در سیستم کوپن نیز در جدول ذیل ارائه می شوند.

جدول ۱-۲۲- انواع آب و هواها در سیستم کوپن

نام	علامت اختصاری
گرم و مرطوب حاره	Af
موسمی	Am
خشک و مرطوب ساوان	Aw , As
مرطوب جنب حاره ای	Cwa , Cfa
مدیترانه ای	Csb , Csa
اقیانوسی	Cfc , Cfb
قاره ای مرطوب	Dfa , Dfb , Dwa , Dwb
جنب قطبی یا سرد	Dfc , Dwc , Dwd
توندرا	Et
یخبندان	Ef
بیابانی	Bwk , Bwh
نیمه بیابانی	Bsk , Bsh

بر اساس انواع اقلیم طبقه بندی کوپن و بر اساس میانگین های دمایی، تیپ اقلیم کلان منطقه از نوع C (معتدل) است چرا که میانگین دمای سردترین ماه سال معادل ۱.۱ درجه در دی ماه است و این میزان بین ۳- و ۱۸+ قرار دارد. اما تیپ خردتر اقلیم منطقه از نوع S و زیرمجموعه a است چرا که بارندگی در ماه های تابستان در حدود ۲.۳ میلیمتر (کمتر از ۳ سانتیمتر) بوده و در حالی که در زمستان بیشترین بارش حدود ۲۷ میلیمتر می باشد و میانگین دمای گرمترین ماه سال حدود ۲۸ درجه و میانگین دمای ۶ ماه از سال بیشتر از ۱۰ درجه سانتیگراد می باشد.

بنابراین طبق جدول انواع آب و هوا در سیستم کوپن می توان اقلیم منطقه را مدیترانه ای طبقه بندی کرد.

روش ایوانف

در روش کار روش ایوانف (Ivanov) نیز بر اساس ضریب رطوبتی (I) از فرمول زیر محاسبه می گردد که در آن (P) و (E) به ترتیب مقدار بارش و تبخیر سالانه منطقه می باشد

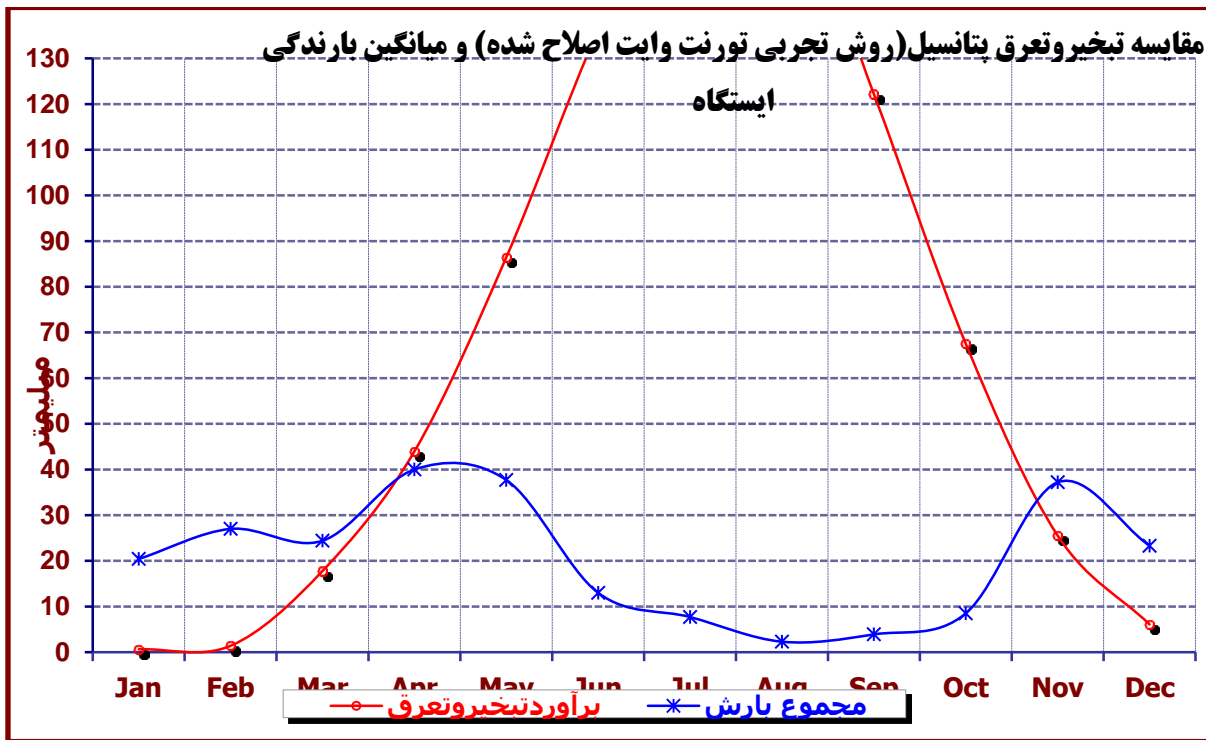
$$I = \frac{P}{E}$$

ضریب (I) پس از انطباق با ضرایب استاندارد جدول ذیل طبقه بندی اقلیمی منطقه را مشخص می کند. بر اساس داده های ایستگاه ماهنشان میزان بارش معادل ۲۴۱.۸ میلیمتر می باشد. میزان تبخیر و تعرق پتانسیل به طور سالانه هم بر اساس مدل پنمن مونتیث تقریباً معادل ۸۵۸.۲ میلیمتر می باشد. با این محاسبات ضریب رطوبتی معادل ۰,۲۸ به دست می آید که نشان دهنده طبقه اقلیمی بیابانی است.

جدول ۱-۲۳- طبقه بندی اقلیم بر اساس روش ایوانف

محدوده ضریب خشکی	نوع اقلیم
$I \geq 1.5$	بسیار مرطوب جنگلی
$1.0 \leq I < 1.5$	مرطوب جنگلی
$0.6 \leq I < 1.0$	استپی جنگلی
$0.3 \leq I < 0.6$	استپی
$0.13 \leq I < 0.3$	بیابانی
$0.0 \leq I < 0.13$	صحرائی

نمودار ۱-۹- مقایسه تبخیر و تعرق پتانسیل (روش تجربی تورنت وایت اصلاح شده) و میانگین بارندگی ایستگاه

ماخذ: مشاور طرح

روش آمبرژه

در روش کار آمبرژه (Emberger) تعیین اقلیم منطقه بر اساس پارامترهای دما و بارش و با استفاده از رابطه زیر صورت می پذیرد:

$$Q = \frac{2000 \cdot P}{(M^2 - m^2)}$$

که در آن Q ضریب اقلیم نمای آمبرژه، P متوسط بارش سالانه و M و m به ترتیب متوسط حداکثرهای دما در گرمترین ماه سال و متوسط حداقل های دما در سردترین ماه سال به درجه کلوین می باشد. به منظور استفاده از فرمول فوق ابتدا بارش سالانه منطقه معادل ۲۴۱.۸ میلیمتر ثبت شد. آنگاه متوسط حداکثرهای دما در گرمترین ماه سال و متوسط حداقل های دما در سردترین ماه سال در دوره آماری ۲۰ ساله برای ایستگاه ماهنشان به ترتیب در مرداد ۳۶.۱ و در دی ماه ۳.۳- درجه سانتیگراد و به عبارتی ۳۰۹.۲۵ و ۲۶۹.۷۵ درجه کلوین محاسبه شدند. سپس ضریب اقلیم نمای آمبرژه معادل ۲۱.۱۴ به دست آمد که طبق اقلیم نمای آمبرژه در جدول های زیر نشان دهنده طبقه اقلیمی خشک برای محدوده مطالعاتی است.

روش آمبرژه به دلیل دخالت دقیق تر پارامترهای دما و بارش روش منتخب مشاور برای تعیین اقلیم منطقه می باشد.

جدول ۱-۲۴- طبقه بندی اقلیم بر اساس روش آمبرژه

نوع اقلیم	محدوده ضریب خشکی
بسیار مرطوب	$Q \geq 150$
مرطوب	$98 \leq Q < 150$
نیمه مرطوب	$57 \leq Q < 98$
نیمه خشک	$30 \leq Q < 57$
خشک	$17 \leq Q < 30$
بسیار خشک	$Q < 17$

جدول ۱-۲۵- طبقه بندی متوسط حداقل های دما در سردترین ماه سال به درجه سانتیگراد

نوع اقلیم	محدوده ضریب خشکی
گرم	$m \geq 7$
معتدل	$3 \leq m < 7$
خنک	$0 \leq m < 3$
سرد	$-3 \leq m < 0$
بسیار سرد	$m < -3$

۳-۳-۱- ویژگیها و قابلیت‌های منابع آب سطحی و زیرزمینی (به تفکیک آب شرب و

کشاورزی)

این بند پس از اخذ اطلاعات لازم از آب منطقه استان بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- خصوصیات و پراکنش انواع خاکها و قابلیت استفاده از اراضی

وضعیت خاک

مطابق با نقشه طبقه بندی خاکهای منطقه، اراضی منطقه در کلاسهای II و IV واقع شده اند. ویژگی های هر یک از کلاس ها عبارتند از:

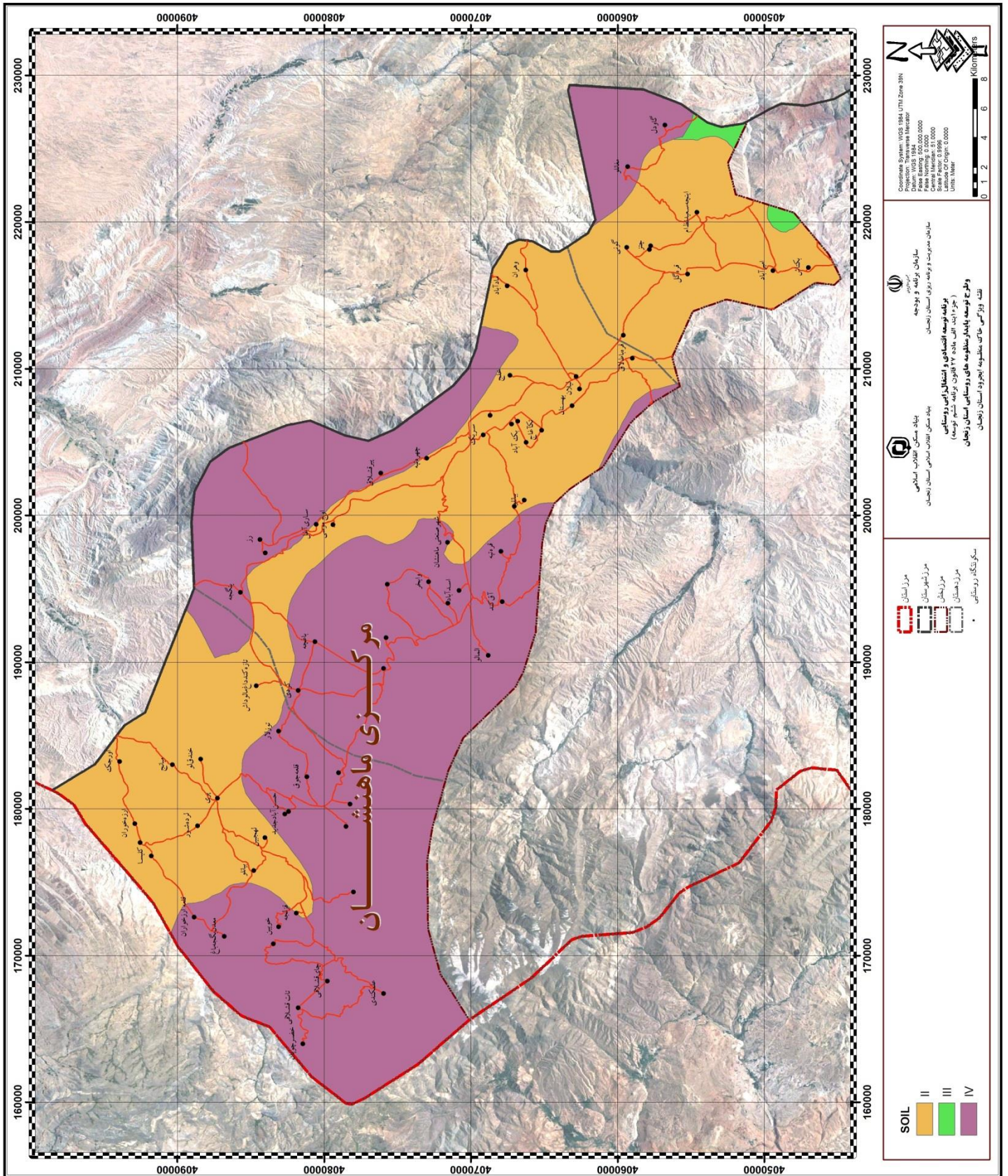
- اراضی کلاس I: اراضی قابل کشت از نظر آبیاری و بدون محدودیت
- اراضی کلاس II: اراضی قابل کشت جهت زراعت آبی با محدودیت کم
- اراضی کلاس III: اراضی نسبتاً قابل کشت از نظر آبیاری با محدودیت نسبتاً زیاد
- اراضی کلاس IV: اراضی با قابلیت کشت محدود که برای زراعت های آبی دارای محدودیت زیادی بوده و فقط در شرایط خاص و جهت کشت نباتات به خصوص قابل استفاده است.

- اراضی کلاس V: قابلیت کشت این نوع اراضی در حال حاضر مشخص شده و برای هر نوع زراعت آبی محدودیت های زیادی داشته و احتیاج به مطالعات بیشتری دارد.
 - اراضی کلاس VI: این اراضی محدودیت های زیادی دارد و برای هر نوع زراعت آبی غیرقابل استفاده می باشد.
- به استثنای اراضی کلاس I که هیچ گونه محدودیت قابل ملاحظه ای ندارد بقیه کلاسها برحسب نوع محدودیتی که دارند به چند تحت کلاس تقسیم می شوند که علائم به شرح زیر است.
- A: معرف محدودیت های شوری و قلیائی می باشد.
- S: معرف محدودیت های خاک از قبیل قابلیت نفوذ، بافت خاک سطحی، میزان سنگریزه در خاک سطحی و زیرین و عمق موثر می باشد.
- T: محدودیت های شیب، پستی و بلندی و فرسایش را مشخص می کند.
- W: محدودیت های مربوط به زهکشی، سیل گیری و سطح آب زیرزمینی را نشان می دهد.

جدول ۱-۲۶- وضعیت خاک منطقه

روستاهای واقع شده در کلاس	کلاس
قره گل- اینچه سعید نظام- اورجک- ارزه خوران- خیرآباد- کلیسا- میانج- لرده شور- خندق لو- پری- بیانلو- تازه کند داغ مالوداش- لهجبین- قزله- ساری آغل- اوج موسی- چهره تپه- سربک- میرآخور- ماداباد- خلج- مزرعه بک آباد- پشتوک- مزرعه تک آغاج- وهران- بیانلو- بک آباد- تک آغاج- بهستان- ایللی بلاغ- لیلان- برون قشلاق- گونی- قره باطلاق- چتر- امیرآباد- بکتاش	II
پیر قشلاق- سهند علیا- سهند سفلی- علمکندی- گندی- قلعه ارزه خوران- معدن بگجه باغ- ینگجه- رز- مزرعه آغدوز- سعید کندی- توزلار- خویین- حسن آباد جدید- حسن آباد قدیم- تات قشلاقی- کردی- خضر چوپان- قلعه جوق- باغچه- چای قشلاقی- قاضی کندی- تازه کند فخرلو- قره داش- تخته یورد- وایخر- بای گلی- اسدآباد- آلمالو- آق کند- قره تپه- مغانلو- گاودل- شهر صنعتی ماهنشان	IV

نقشه ۱-۷- ویژگیهای خاک منظومه ماهنشان

ویژگی فرسایش خاک منطقه

فرسایش عبارت است از فرآیندی که طی آن ذرات خاک از بستر اصلی خود جدا و به کمک یک عامل یا چند عامل انتقال دهنده به مکانی دیگر حمل می شوند. به طور مختصر این فرآیند در قالب سه مرحله زیر می باشد.

الف) مرحله جدا شدن ذرات یا مرحله برداشت

ب) مرحله حمل یا انتقال

ج) مرحله رسوبگذاری

با کاهش شیب رودخانه یا کاهش سرعت باد و یا وجود موانع طبیعی و مصنوعی در مسیر جریان از نیروی خالص کاسته شده و مواد محموله به ترتیب دانه بندی از درشت به ریز رسوب می نمایند.

فرسایش آبی

عامل توپوگرافی نقش مهمی در ایجاد فرسایش آبی ایفا می کند، به طوریکه در اراضی فاقد پستی و بلندی و شیب زیاد، فرسایش آبی محسوس نیست چون در این مناطق هرز آب کمتر جریان می یابد.

فرسایش بادی

فرسایش بادی همانند فرسایش آبی از راه برداشت، انتقال، حمل و بالاخره رسوبگذاری صورت می گیرد. تنها فرقی که با فرسایش آبی دارد این است که:

فرسایش بادی به وسیله باد انجام می شود.

باد فقط ذرات ریز و خیلی ریز را می تواند حمل و انتقال دهد و ذرات بزرگ در سطح زمین باقی می ماند.

بین مناطق برداشت و رسوب گذاری فاصله خیلی زیاد وجود دارد.

اساس عمده تعیین وزن یا پتانسیل فرسایش پذیری واحد های سنگی و نهشته های سست ، ویژگی های مقاومتی ذاتی ماده متأثر از ترکیب کانی شناسی و بافت بوده است. در تعیین مرز رده ها بر مبنای قضاوت مهندسی کارشناس خبره عمل شده است.

- در تعیین پتانسیل فرسایش پذیری سازندی که مجموعه ای از واحدهای سنگ شناسی است، میانگین وزنی کلاس های فرسایش پذیری مجموعه واحدهای تشکیل دهنده آن سازند مبنای وزن دهی قرار گرفته است.

- گسترش کلاس های فرسایش پذیری به ۱۰ رده به دلیل وجود انعطاف پذیری لازم در رده بندی و کاهش خطا در EPM و PSIAC بوده است . علاوه بر آن محدودیت وزن دهی به عامل زمین شناسی در مدل هایی مانند این روش مرتفع شده است.

- در ارزیابی مقاومت به فرسایش سنگهای مختلف علاوه بر بافت، ترکیب کانی شناسی و فراوانی نسبی اجزای تشکیل دهنده نیز دارای اهمیت به سزا و بر میزان مقاومت سنگ تاثیر گذار است . برای مثال سنگ های فلسیک نسبت به سنگ های مافیک حاوی کانی های فشار و حرارت کم تری هستند که برخی از آن ها در شرایط سطح زمین به فرسایش مقاوم ند ولی چون در ترکیب کانی شناسی این گونه سنگ ها، میزان بالایی از کانی های سست و حساس میکایی حضور دارد، لذا حساسیت به فرسایش بیشتری نسبت به انواع مافیک نشان می دهند و به این دلیل سنگ های اسیدی ، مانند گرانیت از نظر مقاومت ذاتی نسبت به سنگ های بازیک مانند گابرو در این طبقه بندی در

رده پایین تری قرار گرفته اند. در نهایت از تجربیات موجود در طبقه بندی های مختلف ارائه شده نیز استفاده شده است. ویژگی های طبقه بندی مذکور به این شرح است:

رده فوق العاده مقاوم به فرسایش (I)

این گروه شامل سنگ های خیلی مقاوم نظیر دیاباز، بازالت متراکم، دلریت، متاکوارتزیت و کوارتزیت است. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۲۵۰ و بیش از ۲۵۰ مگا پاسکال می باشند.

رده بسیار مقاوم (II)

این دسته سنگهای خیلی مقاوم نظیر بازالت، گابرو، میگماتیت، مرمر، گنیس، آمفیبولیت، رادیولاریت، ماسه سنگ سیلیسی بسیار سخت را در برمی گیرد. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۲۰۰ تا ۲۵۰ مگا پاسکال می باشند.

رده مقاوم (III)

این رده دربرگیرنده سنگه ای مقاومی نظیر آندزیت، گرانیت، دیوریت، مونزونیت، گرانودیوریت، داسیت، هورنفلس، گنیس نواری، دولومیت های سخت، آهک های توده ای سخت و کنگلومرا و برش سخت است. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۱۵۰ تا ۲۰۰ مگا پاسکال می باشند.

رده متوسط تا مقاوم (IV)

این دسته شامل ریولیت، ایگنمبریت، کالردملانژ، توفیت، آهک های لایه ای، دولومیت لایه ای، ماسه سنگ با سیمان کلسیت، کنگلومرا و برش با سیمان آهکی و آگلومرا است. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۱۰۰ تا ۱۵۰ مگا پاسکال می باشند.

رده متوسط (V)

انواع توف، توف های شیشه ای، شیست سبز، فیلیت، اسلیت، آهک های نازک لایه، تراورتن، شیل های سخت، آهک مارنی ماسه ای، کنگلومرا با سختی متوسط در این گروه قرار می گیرند. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۵۰ تا ۱۰۰ مگا پاسکال می باشند.

رده متوسط تا ضعیف (VI)

در این گروه سنگ هایی مانند میکاشیست ها، برش با سیمان سست، ماسه سنگ سست، کنگلومرای سست، سیلتستون، مارن آهکی و شیلی قرار دارند. پادگانهای آبرفتی قدیمی سخت شده نیز در این گروه قرار گرفته اند. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۲۵ تا ۵۰ مگا پاسکال می باشند.

رده ضعیف (VII)

در این رده ، سنگ های رسوبی، شامل گل سنگ ها، شیل سست ، مارن و واحدهایی مانند تراس های آبرفتی میانی، خاک های جنگلی و نهشته های لغزشی قدیمی تحکیم شده قرار می گیرند. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۱۲.۵ تا ۲۵ مگا پاسکال می باشند.

رده بسیار ضعیف (VIII)

این گروه شامل شیل های زغالی ضعیف، گنبد های نمکی، نهشته های لغزشی تحکیم نشده، مخروط افکنه ها و خاک های کشاورزی است. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۲.۵ تا ۱۲.۵ مگا پاسکال می باشند.

رده فوق العاده ضعیف (IX)

این گروه، خاکسترهای آتشفشانی - لس های تحکیم شده قدیمی، کوهرفت ها، واریزه ها، کفه های رسی و نمکی و سیلان های لغزشی را دربرمی گیرد. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت ۰.۵ تا ۲.۵ مگا پاسکال می باشند.

رده کاملاً سست و منفصل (X)

این دسته شامل رسوبات منفصل نظیر تلماسه های بادی، لس ها، رسوبات ساحلی و نهشته های منفصل بستر رودخانه ها است. لس ها از شاخص ترین واحد در این گروه بشمار می آیند. این گروه از سنگها عموماً دارای مقاومت کمتر از ۰.۵ مگا پاسکال می باشند.

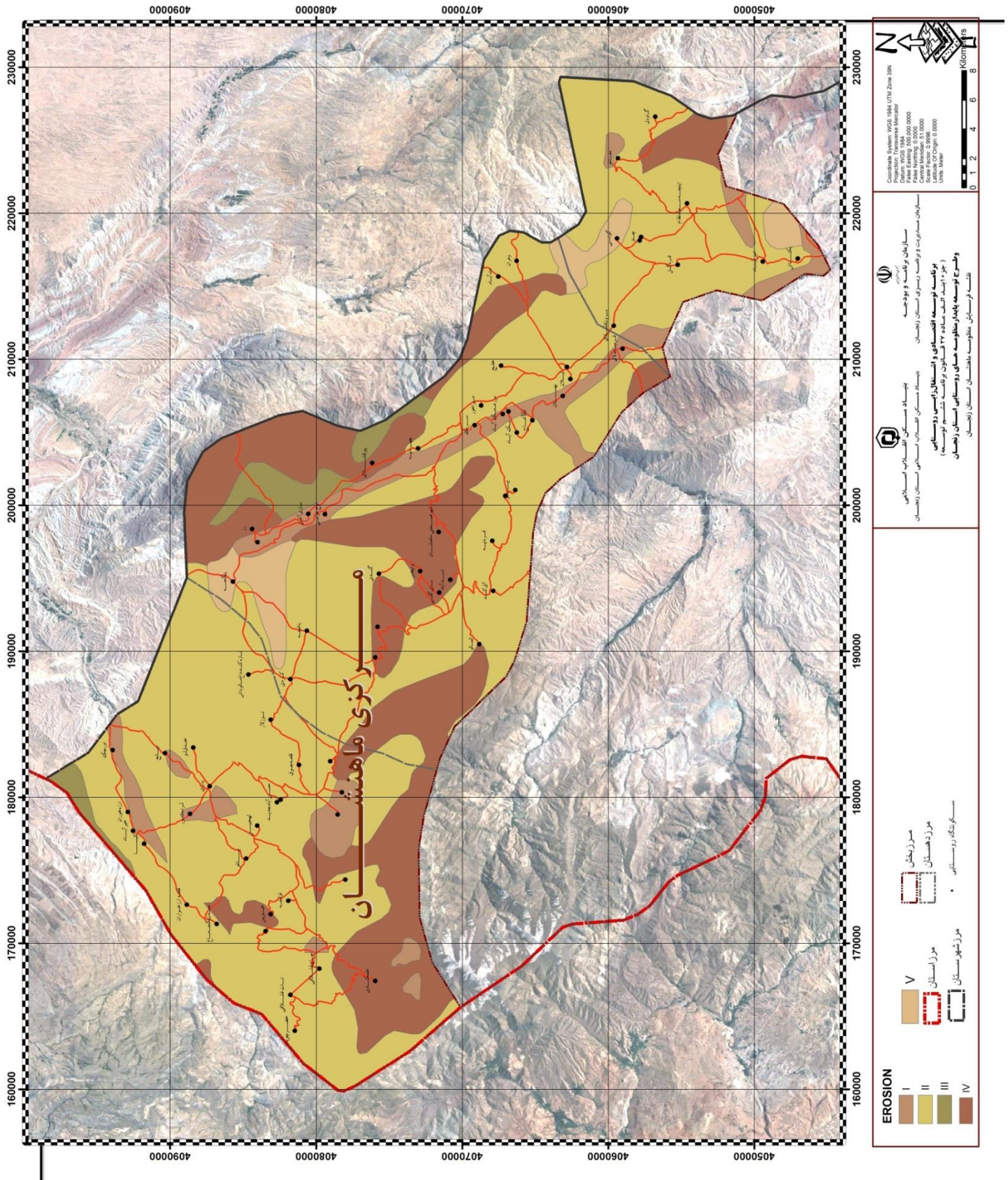
جدول ۱-۲۷- پهنه بندی فرسایش منطقه

پهنه بندی	روستاهای واقع در پهنه
I	اورجک- لرده شور- مزرعه آغدوز- ساری آغل- اوج موسی- تازه کند فخرلو- قره داش - مزرعه بک آباد- مزرعه تک آغاج- بهستان- قره باطلاق
II	گندی- قره گل- اینچه سعید نظام- ارزه خوران- خیرآباد- کلیسا- میانج- قلعه ارزه خوران- خندق لو- پری- معدن بگجه باغ- بیانلو- تازه کند داغ مالوداش- لهجبین- سعید کندی- توزلار- حسن آباد جدید- حسن آباد قدیم- قزلجه- تات قشلاقی- کردی- خضر چوپان- قلعه جوق- باغچه- چای قشلاقی- قاضی کندی- تخته یورد- چهره تپه- سربک- المالو- میرآخور- آق کند- قره تپه- مادآباد- خلج- پشتوک- وهران- بیانلو- بک آباد- تک آغاج- ایلی بلاغ- لیلان- برون قشلاق- مغانلو- چتر- چناق بلاغ- گاودل- امیرآباد- بکتاش
IV	پیر قشلاق- سهند علیا- سهند سفلی- علمکندی- رز- خویین- وایخر- بای گلی- اسدآباد- شهر صنعتی ماهنشان
V	ینگجه- گونی

جدول ۱-۲۸- طبقه بندی حساسیت ذاتی واحدهای سنگ و خاک به فرسایش

واحد‌های سنگ و خاک رده مقاومتی	سنگ های آذرین	سنگ های دگرگونی	سنگ های رسوبی	خاک ها و نهشته های منفصل		
I	فوق العاده مقاوم	دیاباز- بازالت متراکم - آپلیت دلریت	میتاکوارتزیت	-	-	
II	بسیار مقاوم	بازالت-افیولیت - گابرو	میگماتیت، گنیس متراکم، مرمر، آمفیبولیت	رادپولاریت، ماسه سنگ سیلیسی بسیار سخت	-	
III	مقاوم	آندزیت، گرانیت، دیوریت، م ونزونیت، سینیت، کوارتز پرفیری، گرانودیوریت داسیت	هورنفلس، گنیس نواری	دولومیت سخت، آهک های توده ای سخت ریزدانه، کنگلومرای و برش سخت	-	
IV	متوسط تا مقاوم	ریولیت، ایگنمبریت کالردملانژ، توفیت	-	آهک های لایه ای، دولومیت لایه ای، ماسه سنگ با سیمان کلسیت، کنگلومرای با سیمان آهکی، آگلومرا، برش با سیمان آهکی	-	
V	متوسط	توف، توف های شیشه ای	شیست سبز فیلیت، اسلیت	آهک های نازک لایه، تراورتن، شیل سخت، آهک مارنی - ماسه ای، کنگلومرای با سختی متوسط	-	
VI	متوسط تا ضعیف	-	میکاشیست	برش با سیمان سست، ماسه سنگ سست، کنگلومرای سست، سیلتستون، مارن آهکی، شیل معمولی	تراس های آبرفتی قدیمی سخت	
VII	ضعیف	-	-	مادستون، شیل سست مارن	تراس های میانی خاک های جنگلی نهشته های لغزشی قدیمی تحکیم شده	
VIII	بسیار ضعیف	-	-	شیل های زغالی ضعیف، گنبد نمکی، توده های لغزشی تحکیم نشده	تراس های جوان مخروط افکنه ها خاک های کشاورزی	
IX	فوق العاده ضعیف	خاکستر آتشفشانی	-	-	لس های تحکیم شده، لاهارها، کوه رفت ها، واریزه ها، کفه های رسی، نمکی سیلان های لغزشی	
X	کاملاً سست و منفصل	-	-	-	تلماسه های بادی ماسه های ساحلی نهشته های منفصل بستر رودخانه ها	

نقشه ۱-۸- فرسایش منظومه ماهنشان

۱-۳-۵- خصوصیات و پراکنش پوشش گیاهی و قابلیت استفاده از آنها

این بند پس از اخذ اطلاعات لازم بررسی خواهد شد.

۱-۳-۶- عرصه‌های با ارزش زیست‌محیطی (حفاظت‌شده و قابل حفاظت)

- مناطق حفاظت شده

نام منطقه: منطقه حفاظت شده انگوران

تاریخ تاسیس: از سال ۱۳۴۹ تحت حفاظت بوده است.

موقعیت عمومی منطقه: این منطقه با مشخصات جغرافیایی بین ۳۶ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۵۰ دقیقه عرض شمالی تا ۴۷ درجه و ۱۵ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۵۰ دقیقه طول شرقی و در جنوب غربی استان زنجان در شهرستان ماهنشان قرار گرفته است.

وسعت منطقه: ۹۲۲۹۷ هکتار

ویژگی و سیمای عمومی منطقه (شامل وضعیت توپوگرافی، چشم انداز، پوشش گیاهی و گونه های شاخص گیاهی، وضعیت عمومی حیات وحش و گونه های شاخص و کریدور): منطقه حفاظت شده انگوران: این منطقه حفاظت شده که به شکل کرگدن شباهت دارد، منطقه ای است کوهستانی و تپه ماهوری در شهرستان ماهنشان، دامنه ارتفاعی ۱۲۴۰ تا ۳۳۲۰ متر، بارندگی و دمای متوسط سالانه ۴۵۰ میلیمتر و ۶ درجه سانتیگراد منطقه را دارای اقلیم های مدیترانه ای و نیمه مرطوب معتدل نموده اند. گونه های شاخص گیاهی منطقه عبارتند از: لاله واژگون، بنه، بادام، خینجوک و گونه های دیگر آن شامل: درمنه، چوبک، گون، کلاه میر حسن، لاله، شقایق، کما، مرزه، شکر تیغال، گل حسرت به همراه درختان و درختچه هایی نظیر شیرخشت، زرشک، گردو و سنجد می باشد. گونه های شاخص جانوری آن عبارتند از: قوچ و میش ارمنی، پازن، سیاه گوش و گونه های دیگر آن شامل: خرس قهوه ای، روباه معمولی، سمور سنگی، کبک دری، کبک چیل، باقرقره، سار، دال، شاه بوف، غاز خاکستری، تنجه، آنقوت، حواصیل، خوتکا، اگرت بزرگ، افعی زنجان، لاک پشت افغانی و ماهیانی از جمله سفید رودخانه ای، سس، زرده پر، اسبله می شود. ارتفاعات مهم در منطقه حفاظت شده انگوران: کوه بلقیس، قاریاقدی، جانقرتاران، صندوق سندان، قوشکار، ساری گونی، توزلو، دیم کان، چالداغ، قوشاسوری، بلبک می باشد. مهمترین جریان سطحی منطقه: رود قزل اوزن و رودهای دیگر آن شامل انگوران چای، دندی، علم کنده، کاکا، حلب، اله، لوه، قلعه چای، پری چای، گورگور چای می باشد. دره های معروف منطقه: بال قیز، دونقوزدره سی، سوناوولن، درویشلردامی، ساری چمن، او جاقلو، سولی کان، آقبلاغ، ایستی بلاغ، گلابلو، اپراق، کشخان، شور دره، گرده تاج، استقیل درماسی، شهید لره قره ناز، آق کند درماسی، پشتوک، دربند ماهنشان، امیر آباد، کاکا، قلعه جوق، سیاه خانه، قوزلو، قزلجه، قاطرچی، دلیک داش اشاره نمود. دشت های منطقه شامل: ساری یاز، دندی یاز می باشد. این منطقه شامل دو منطقه امن با نامهای بلقیس و گرده تاج می باشد. در این منطقه به دلیل داشتن برکه، آب بندان در زمستان درگذار زمستانی و بهاری پذیرای گونه های زیادی از پرندگان آبی می باشد که از مهم ترین آنها می توان به آنقوت، تنجه، چنگر، برخی از مرغابی ها، لک لک سیاه و فلامینگو

اشاره نمود. یک کریدور مهاجرتی از منطقه امن بلقیس در داخل منطقه حفاظت شده انگوران به سمت منطقه امن قره بوق در داخل پناهگاه حیات وحش انگوران برای گذار زمستانی و بهاری قوچ و میش منطقه وجود دارد.

جاذبه های توریستی:

ارتفاعات، کوهپایه ها، دشت ها، مناظر آبی و در برخی مناطق بکر، پهنه های محدود جنگلی و مرتع زار، مهم ترین جاذبه های دیداری منطقه با هدف طبیعت گردی است. در کنار چشم اندازهای طبیعی، برخی جنبه های زندگی انسانی موجود در منطقه از جمله سکونتگاههای روستایی با بافت و زندگی خاص حاکم بر آن در کنار مزارع، باغ ها و کشت زارها و دیگر جلوه های فعالیت های روستایی شامل رمه گردانی یکی از زیباترین جاذبه های گردشگری را در این منطقه پدید آورده است. از مهم ترین جاذبه های گردشگری منطقه می توان به: روستای یاستی قلعه، روستای قوزلو، دربند قاطرچی، قلعه قوشاسوری، تخت سلیمان، آتشکده آذرگشسب، کوه بلقیس، رودخانه قزل اوزن، لاله واژگون، بیلاقات منطقه و چشمه های آبگرم منطقه اشاره نمود.

وضعیت عمومی اقتصادی - اجتماعی: وضعیت اقتصادی در منطقه: معدن سرب و روی انگوران، معادن بنتونیت، تراورتن و ...، دامداری و کشاورزی. وضعیت اجتماعی منطقه: تعداد روستا ۴۸، تعداد خانوار ۱۹۴۶، تعداد جمعیت ۸۹۰۳ نفر، تعداد مرد ۴۴۰۶ نفر، تعداد زن ۴۴۹۷ نفر، تعداد باسواد ۵۲۰۸ نفر، تعداد بی سواد ۲۶۴۵ نفر می باشد.

تعارضات مهم منطقه:

فعالیت های بی رویه و شدید معدنی، شخم و کشت غیر مجاز، شکار غیر مجاز، اجرای طرح های عمرانی نظیر جاده کشی، عبور خطوط انتقال نیرو، گاز، برق و مخابرات، گسترش راه های ارتباطی، ساخت و سازهای انسانی، ورود فاضلاب و پسماندهای روستایی، تردد وسایل نقلیه.

تجهیزات و امکانات:

سرمحیط بانی دندی: خودرو ۱ دستگاه، موتورسیکلت ۲ دستگاه، پرسنل ۳ نفر، ساختمان ۱۷۹۵ مترمربع، زیربنا ۱۲۰ مترمربع.

سایر ملاحظات:

داخل منطقه حفاظت شده انگوران سه ایستگاه اقلیم شناسی وجود دارد که شامل ایستگاههای سینوپتیک و باران سنجی است، از طرفی می توان به تله کابین کالسیمین که از معدن سرب و روی انگوران به شهر دندی می رسد نیز اشاره نمود. قسمت جنوب و شرق منطقه حفاظت شده انگوران، پناهگاه حیات وحش انگوران مجاورت دارد.

نقشه ۱-۹- پراکنش مناطق چهار گانه شکار ممنوع و تالابهای بین المللی سازمان حفاظت محیط زیست

وزارت محیط زیست، شهرسازی و تغییرات اقلیم
وزارت محیط زیست، شهرسازی و تغییرات اقلیم
وزارت محیط زیست، شهرسازی و تغییرات اقلیم

و تالابهای بین المللی شکار ممنوع چهار گانه

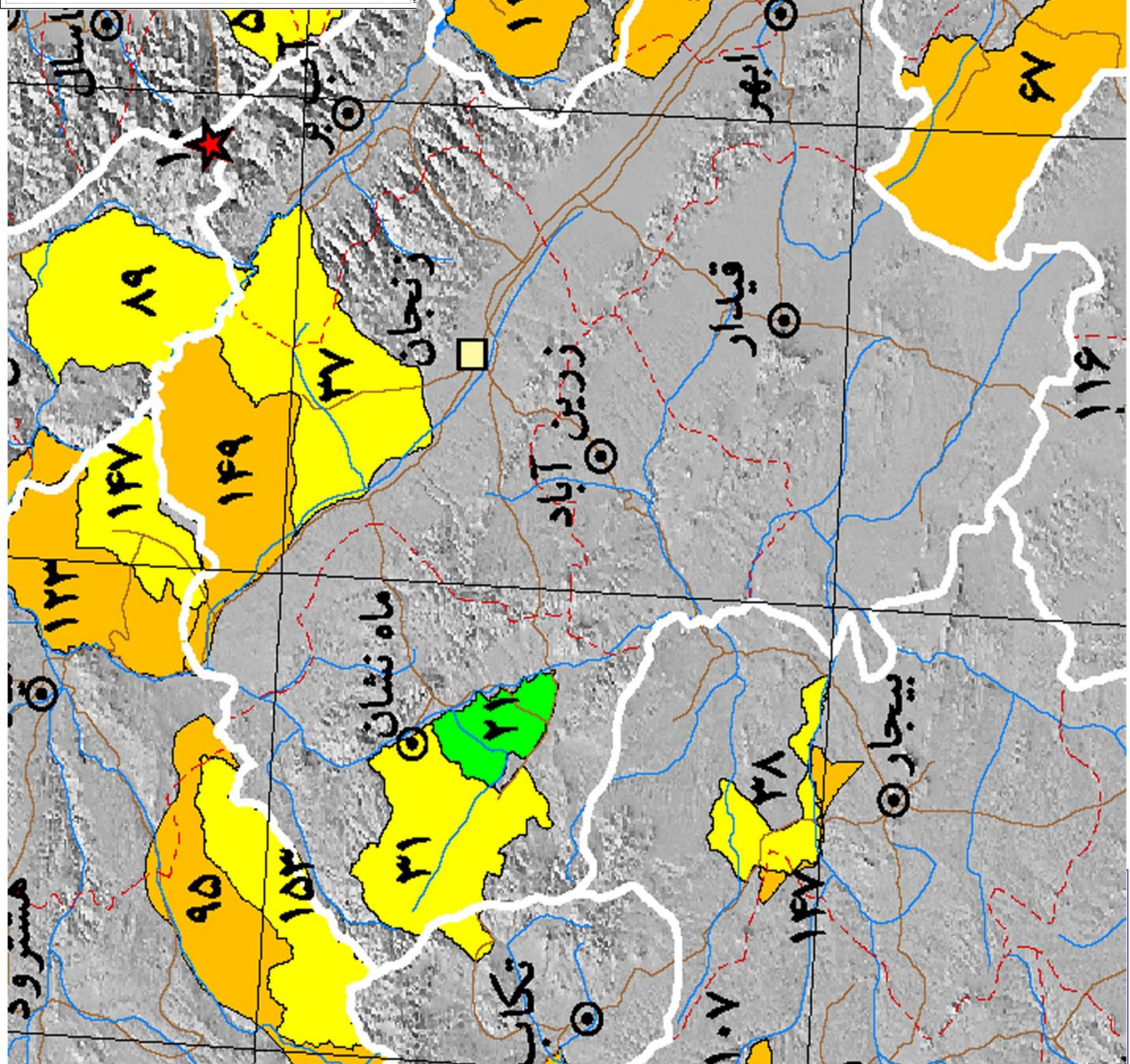
Legend

- Nature
- Capital City
- International Boundary
- Province Boundary
- City Boundary
- Road
- River
- Natural status monument
- Wildlife refuge
- Protected Area
- No Hunting Area
- River Protection Area
- No Shooting Area

مقیاس: ۱:۱۰۰,۰۰۰

تاریخ: ۱۳۹۵

Department: info@doae.ir

ردیف	نام منطقه	مساحت (هکتار)	مختصات جغرافیایی	توضیحات
۱	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۱۱۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۲	تالابهای بین المللی	۱۹	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۳	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۶۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۴	تالابهای بین المللی	۸۹	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۵	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۱۴۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۶	تالابهای بین المللی	۱۴۹	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۷	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۱۲۳	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۸	تالابهای بین المللی	۳۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۹	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۱۴۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۱۰	تالابهای بین المللی	۱۴۹	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۱۱	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۱۱۶	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۱۲	تالابهای بین المللی	۲۱	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۱۳	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۳۱	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۱۴	تالابهای بین المللی	۱۵۳	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۱۵	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۹۵	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۱۶	تالابهای بین المللی	۳۸	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی
۱۷	مناطق شکار ممنوع بین المللی	۱۴۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	مناطق شکار ممنوع بین المللی
۱۸	تالابهای بین المللی	۱۰۷	۲۸° ۳۰' N, ۵۲° ۳۰' E	تالابهای بین المللی

۱-۳-۷- سوانح طبیعی (زلزله، سیل، طوفان، خشکسالی و...)

- الف) لرزه خیزی (زلزله، رانش، لغزش و ...)

- سوانح طبیعی

یکی از عوامل تأثیرگذار بر نظام معیشتی که مطالعه و شناخت آن قبل از اقدام و اجرای هر طرحی لازم و ضروری به نظر می‌رسد، بررسی سوانح طبیعی تأثیرگذار بر طرح می‌باشد که در زیر به بررسی این عوامل می‌پردازیم:

- زمین لرزه

از آنجا که شتاب زلزله‌ها در ارتباط با فاصله آن‌ها از گسل می‌باشد، شناسایی گسل‌ها حایز اهمیت می‌باشد. همانگونه که در بندهای قبلی اشاره شده است، لذا مطابق با نقشه پهنه بندی خطر نسبی زلزله، وضعیت هر کدام از روستاها از حیث خطر پذیری زلزله به قرار جدول ذیل می‌باشد.

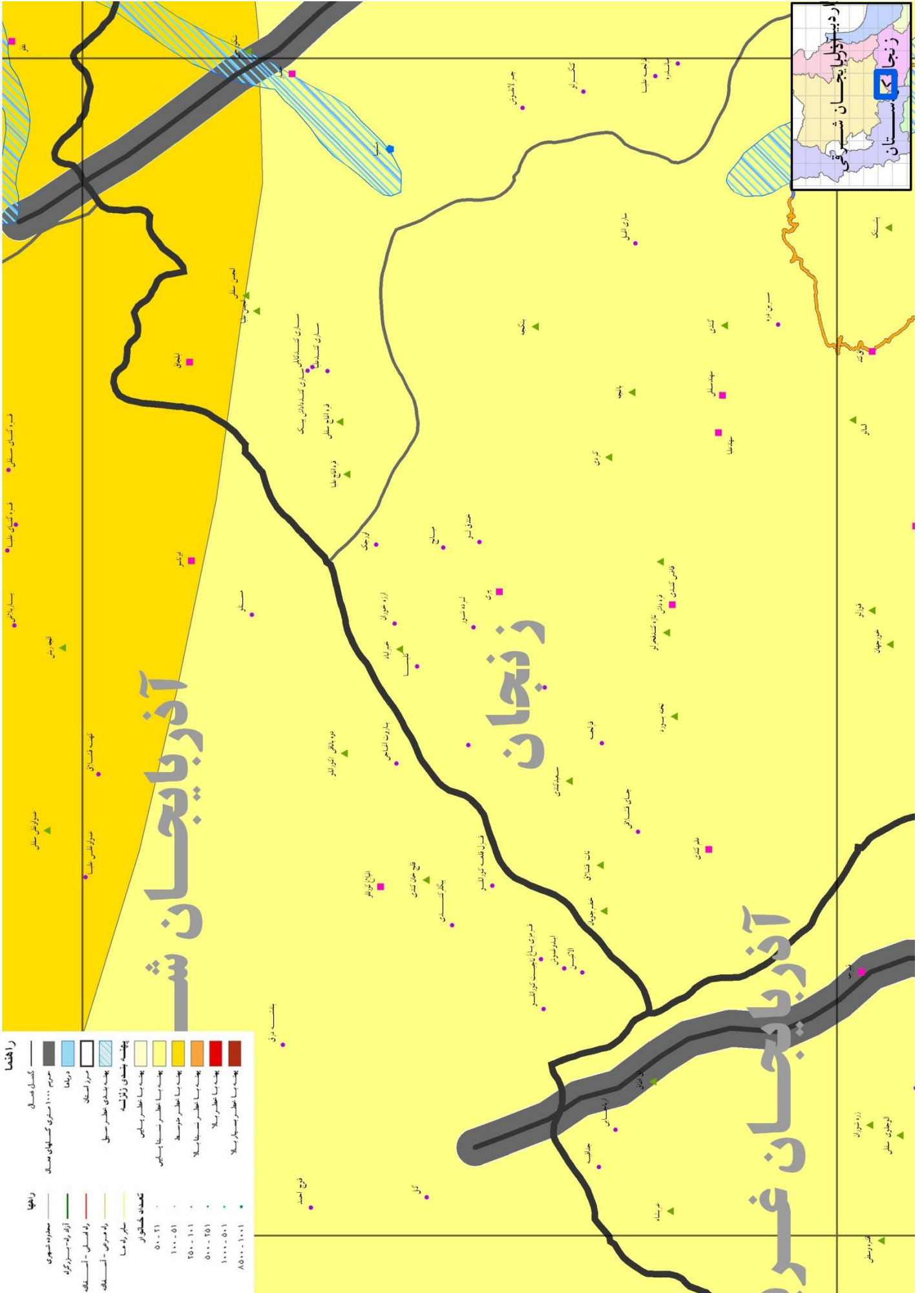
جدول ۱-۲۹- پهنه بندی خطر زلزله

پهنه بندی	روستاهای واقع در پهنه
پهنه خطر نسبی کم	تمام روستاهای بخش مرکزی ماهنشان

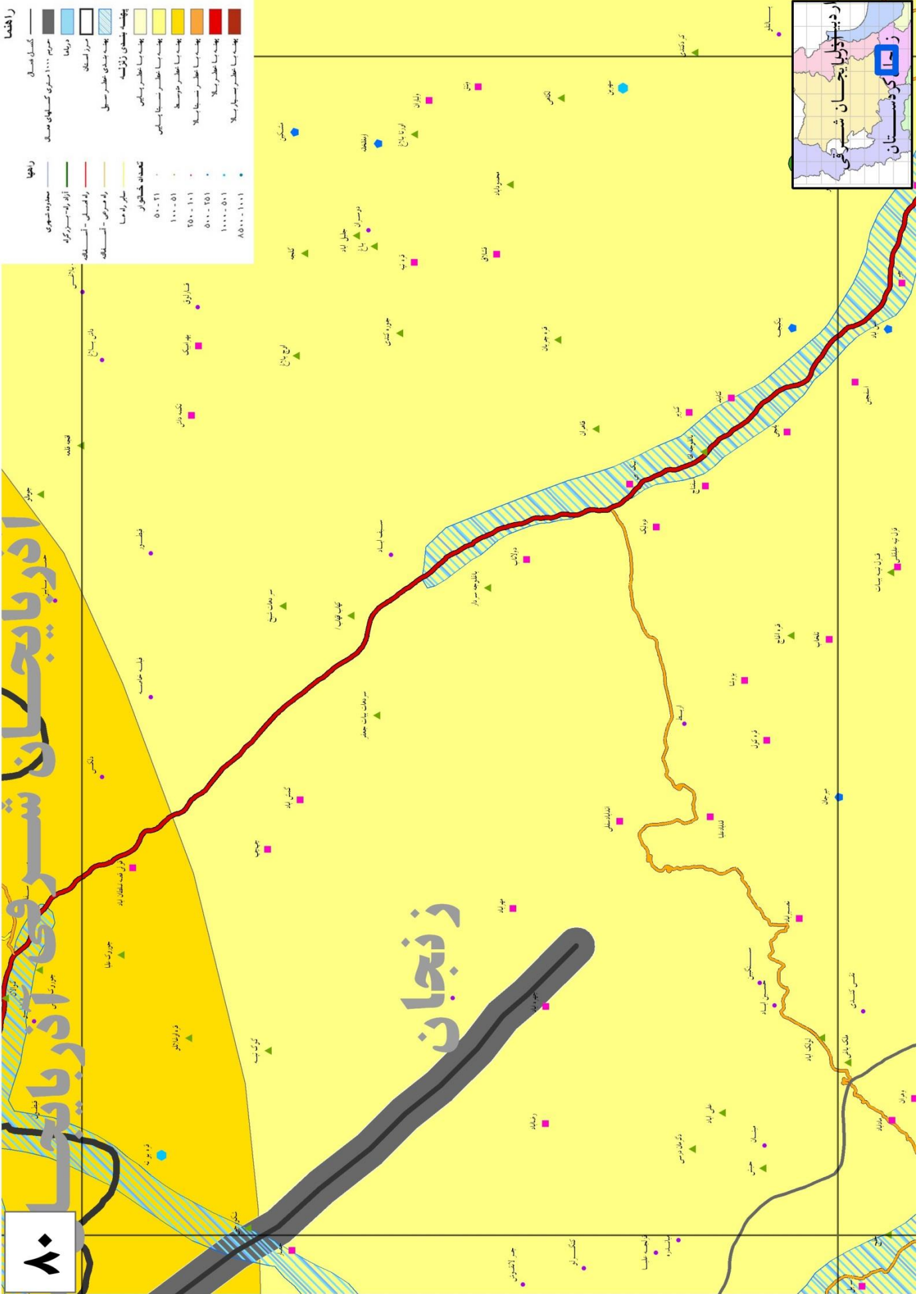
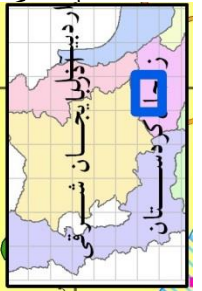
بر اساس آمار ارائه شده، در سال ۲۰۱۴ زلزله ایی به قدرت ۲.۵ درجه در مقیاس ریشتر در محدوده مورد مطالعه رخ داده است که کانون زلزله های مذکور مطابق با جدول ذیل می‌باشد.

جدول ۱-۳۰- کانون های زلزله

کانون	شدت	روستاهای نزدیک کانون
۲۰۱۴/۱۲/۲۶	۲.۵	-

رشته‌ها	رشته‌ها
گسل فعال	محدوده شهری
مهم ۱۰۰۰ متره کشتهای معسال	آزاد راه-بزرگراه
دریما	راه اصلی - آسفاده
مرز استان	راه فرعی - آسفاده
بند بندای عطر سنی	سیر راه ما
پهنه یا عطر سنی	کندانه خشتوار
پهنه یا عطر سنی	۵۰-۲۱
پهنه یا عطر سنی	۱۰۰-۵۱
پهنه یا عطر سنی	۲۵۰-۱۰۱
پهنه یا عطر سنی	۵۰۰-۲۵۱
پهنه یا عطر سنی	۱۰۰۰-۵۰۱
پهنه یا عطر سنی	۸۵۰۰-۱۰۰۱

ادریای بایجان

زنججان

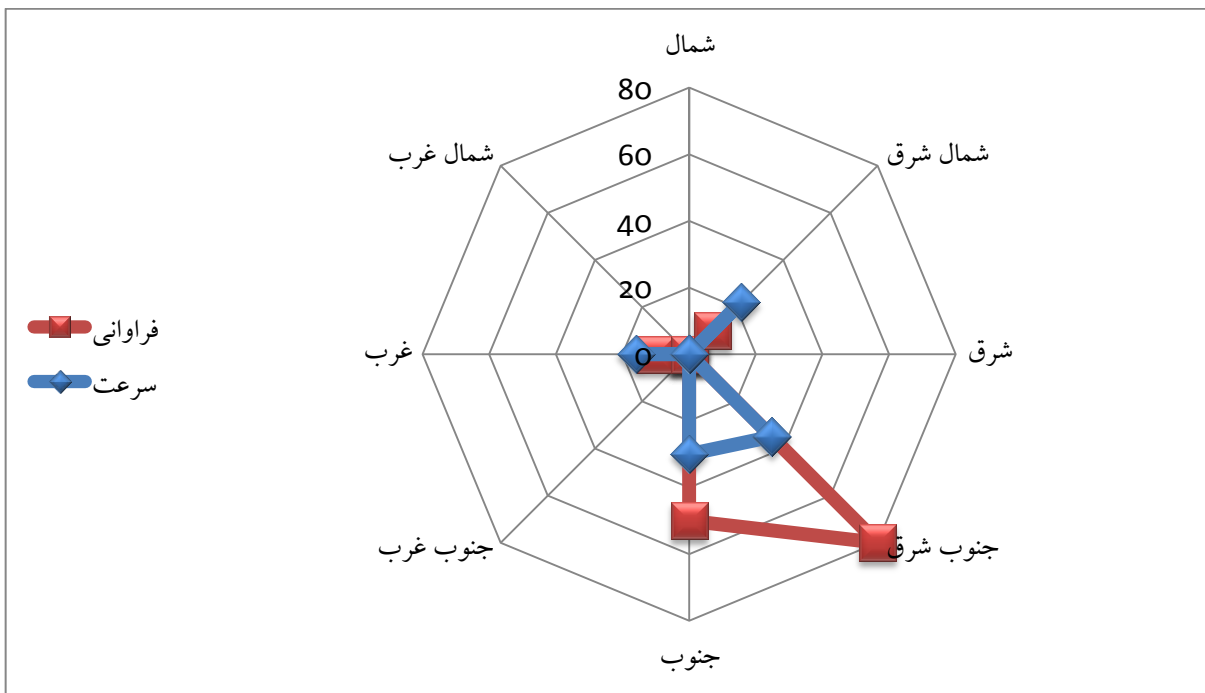
۸۰

ب - جریان و شدت بادها و عوارض آن

بررسی وضعیت باد منطقه

برای تعیین روند غالب جریانات هوایی در منطقه از آمار ۲۰ ساله مربوط به سالهای ۱۳۷۷-۱۳۹۶ ایستگاه سینوپتیک ماهنشان استفاده شد. برای این منظور ابتدا در جدول ذیل فراوانی و میانگین سرعت باد در دوره آماری مذکور در مقیاس ماهانه ارائه می شود. همین طور در نمودار ذیل نیز دیاگرام گلباد منطقه در مقیاس ماهانه و در دوره آماری ۲۰ ساله ارائه شده است. این نمودار نشان می دهد که جهت غالب باد منطقه هم از نظر فراوانی و هم از نظر شدت باد جنوب شرقی و بعد از آن باد جنوب است. بنابراین منطقه مورد مطالعه به طور عمده تحت تأثیر بادهای غالب شرقی است که با میانگین سرعت ۲۰ متر بر ثانیه جریان دارند. بررسی آماری وزش باد در ایستگاه ماهنشان نشان داد که باد جنوب شرقی با پتانسیل حرارتی و رطوبتی بالا همراه است با موج های شرقی تراز بالای اتمسفر در مقیاس سینوپتیک عمدتاً در ماه های تابستان و باد جنوب از سمت کوهستان (در مقیاس میکروکلیماتیک) و باد غربی در مقیاس سینوپتیک عمدتاً در ماه های زمستان جریان دارند.

نمودار ۱-۱۰ - نمودار گلباد منطقه در مقیاس ماهانه برای میانگین دوره آماری ۲۰ ساله

جدول ۱-۳۱ - فراوانی و میانگین سرعت باد ایستگاه ماهنشان در دوره آماری ۱۳۹۶-۱۳۷۷*

سالانه	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	ماه/سال
۲۱۰۳۰	۲۱۰۱۸	۱۵۰۰۹	۲۱۰۳۰	۲۷۰۱۰	۱۵۰۱۲	۱۸۰۱۱	۰۵۰۰۹	۰۶۰۱۰	۲۱۰۱۱	۲۱۰۱۵	۱۸۰۱۶	۲۱۰۱۹	۱۳۹۶
۲۲۰۲۵	۱۵۰۱۷	۱۳۰۱۱	۲۵۰۱۵	۲۴۰۲۰	۲۴۰۱۲	۱۲۰۱۰	۲۱۰۱۱	۲۴۰۱۰	۲۲۰۲۵	۲۹۰۲۱	۳۰۰۱۸	۳۰۰۱۸	۱۳۹۵
۲۴۰۳۵	۲۴۰۳۵	۱۲۰۱۲	۱۵۰۱۳	۱۸۰۱۴	۲۲۰۱۵	۳۳۰۱۲	۳۱۰۱۲	۳۱۰۰۸	۲۴۰۱۰	۳۰۰۱۲	۲۱۰۱۹	۱۶۰۱۵	۱۳۹۴
۱۹۰۲۰	۲۴۰۱۵	۲۴۰۱۲	۱۵۰۱۳	۱۲۰۱۱	۲۴۰۱۴	۲۲۰۰۸	۱۹۰۲۰	۱۲۰۱۰	۲۸۰۱۵	۱۲۰۱۵	۲۲۰۱۵	۳۶۰۱۳	۱۳۹۳
۲۱۰۳۲	۲۱۰۳۲	۱۵۰۱۲	۱۵۰۰۹	۱۵۰۱۷	۳۰۰۰۸	۲۱۰۱۵	۱۵۰۱۲	۲۹۰۱۰	۳۲۰۱۰	۱۲۰۱۰	۲۴۰۱۰	۲۱۰۱۲	۱۳۹۲
۲۴۰۲۰	۲۴۰۲۰	۱۲۰۱۲	۱۵۰۱۸	۱۰۰۰۹	۱۳۰۰۹	۲۴۰۱۳	۳۰۰۱۱	۲۸۰۰۹	۲۲۰۱۲	۲۴۰۱۴	۲۲۰۱۵	۱۲۰۱۳	۱۳۹۱
۲۴۰۲۲	۲۲۰۱۸	۱۲۰۱۲	۱۲۰۱۰	۲۲۰۱۰	۲۲۰۱۰	۳۳۰۱۲	۱۱۰۰۹	۵۰۱۳	۳۴۰۱۲	۲۴۰۲۲	۲۲۰۱۷	۲۲۰۱۶	۱۳۹۰
۱۹۰۱۵	۱۶۰۱۲	۱۲۰۱۲	۱۲۰۱۰	۱۱۰۱۵	۱۹۰۱۵	۳۰۰۰۷	۲۲۰۱۰	۶۰۰۹	۳۲۰۰۸	۳۴۰۰۹	۳۴۰۱۱	۱۶۰۱۰	۱۳۸۹
۲۶۰۲۸	۱۳۰۱۳	۱۲۰۰۸	۲۶۰۲۸	۱۱۰۰۹	۱۸۰۱۲	۲۱۰۱۵	۲۱۰۱۲	۳۲۰۰۹	۳۲۰۱۲	۱۱۰۲۰	۱۸۰۱۶	۲۱۰۲۲	۱۳۸۸
۳۲۰۲۲	۲۲۰۲۰	۲۲۰۱۲	۱۶۰۱۵	۰۱۳۱۰	۱۸۰۱۰	۲۱۰۰۹	۳۲۰۲۲	۳۲۰۱۲	۵۰۱۵	۲۲۰۱۱	۲۲۰۲۰	۱۸۰۱۵	۱۳۸۷
۲۲۰۲۰	۱۶۰۱۲	۱۲۰۱۱	۳۲۰۱۱	۱۳۰۱۱	۲۲۰۲۰	۲۴۰۰۹	۳۳۰۱۲	۲۲۰۱۵	۲۱۰۱۱	۱۸۰۱۲	۳۲۰۱۵	۲۱۰۱۶	۱۳۸۶
۲۵۰۱۸	۲۱۰۱۳	۱۳۰۱۲	۱۴۰۱۵	۳۲۰۱۱	۲۳۰۰۸	۲۵۰۱۵	۳۲۰۱۰	۳۲۰۰۸	۳۲۰۰۸	۲۱۰۰۸	۲۵۰۱۸	۲۲۰۱۴	۱۳۸۵
۲۵۰۳۰	۱۷۰۱۴	۲۴۰۱۵	۱۵۰۰۹	۱۵۰۱۲	۱۲۰۰۸	۱۲۰۱۰	۳۴۰۰۸	۲۱۰۱۰	۳۳۰۰۸	۱۹۰۱۱	۲۵۰۳۰	۱۸۰۱۱	۱۳۸۴
۲۱۰۲۰	۱۶۰۱۲	۲۱۰۲۰	۲۲۰۱۲	۱۲۰۰۹	۱۲۰۰۹	۱۸۰۰۸	۲۵۰۰۹	۲۴۰۱۲	۱۳۰۰۹	۳۲۰۰۸	۱۵۰۰۹	۲۵۰۱۲	۱۳۸۳
۲۴۰۲۲	۱۸۰۲۲	۲۴۰۲۲	۱۵۰۱۲	۲۲۰۱۲	۲۵۰۱۲	۲۲۰۱۶	۲۲۰۰۸	۳۲۰۰۸	۳۲۰۰۸	۲۲۰۰۸	۲۲۰۱۲	۲۲۰۱۶	۱۳۸۲
۲۱۰۲۰	۲۲۰۱۴	۱۶۰۱۰	۱۵۰۰۸	۱۵۰۰۹	۲۲۰۱۰	۲۲۰۱۲	۳۲۰۰۸	۲۱۰۲۰	۰۷۰۱۰	۲۲۰۰۸	۲۲۰۱۴	۲۲۰۱۰	۱۳۸۱
۳۵۰۱۶	۲۱۰۱۰	۳۳۰۱۰	۲۳۰۱۴	۲۲۰۱۰	۱۶۰۰۹	۲۲۰۱۲	۳۵۰۰۷	۳۴۰۰۸	۲۲۰۱۰	۳۵۰۱۶	۳۲۰۱۲	۳۰۰۱۵	۱۳۸۰
۳۳۰۱۴	۲۰۰۱۳	۲۵۰۱۴	۱۶۰۱۲	۱۵۰۱۲	۱۷۰۱۰	۲۰۰۱۲	۳۴۰۰۹	۳۴۰۱۰	۲۱۰۱۲	۳۴۰۱۲	۳۳۰۱۴	۲۷۰۱۳	۱۳۷۹
۱۴۰۱۸	۱۷۰۱۸	۱۲۰۱۶	۱۴۰۱۸	۱۳۰۱۶	۱۳۰۱۲	۱۳۰۱۶	۱۳۰۱۲	۳۴۰۱۲	۲۲۰۱۲	۱۳۰۱۶	۳۴۰۱۶	۱۳۰۱۲	۱۳۷۸
۲۰۰۱۶	۱۸۰۱۶	۱۳۰۱۶	۱۳۰۱۶	۱۳۰۱۶	۱۳۰۱۲	۲۲۰۰۸	۳۴۰۰۶	۰۵۰۰۶	۳۴۰۰۸	۱۷۰۰۶	۳۱۰۱۶	۲۰۰۱۶	۱۳۷۷
۲۵۰۳۵	۲۴۰۳۵	۲۴۰۲۲	۲۱۰۳۰	۲۴۰۲۰	۲۲۰۲۰	۲۲۰۱۶ ، ۱۳۰۱۶	۳۲۰۲۲	۲۱۰۲۰	۲۲۰۲۵	۲۴۰۲۲	۲۵۰۳۰	۲۱۰۲۲	حداکثر

* (دورقم اول از سمت راست سرعت باد (متر بر ثانیه) سه رقم بعدی سمت باد (درجه)

ج - جریان رواناب سطحی و سیل

د - خشکی و خشکسالی

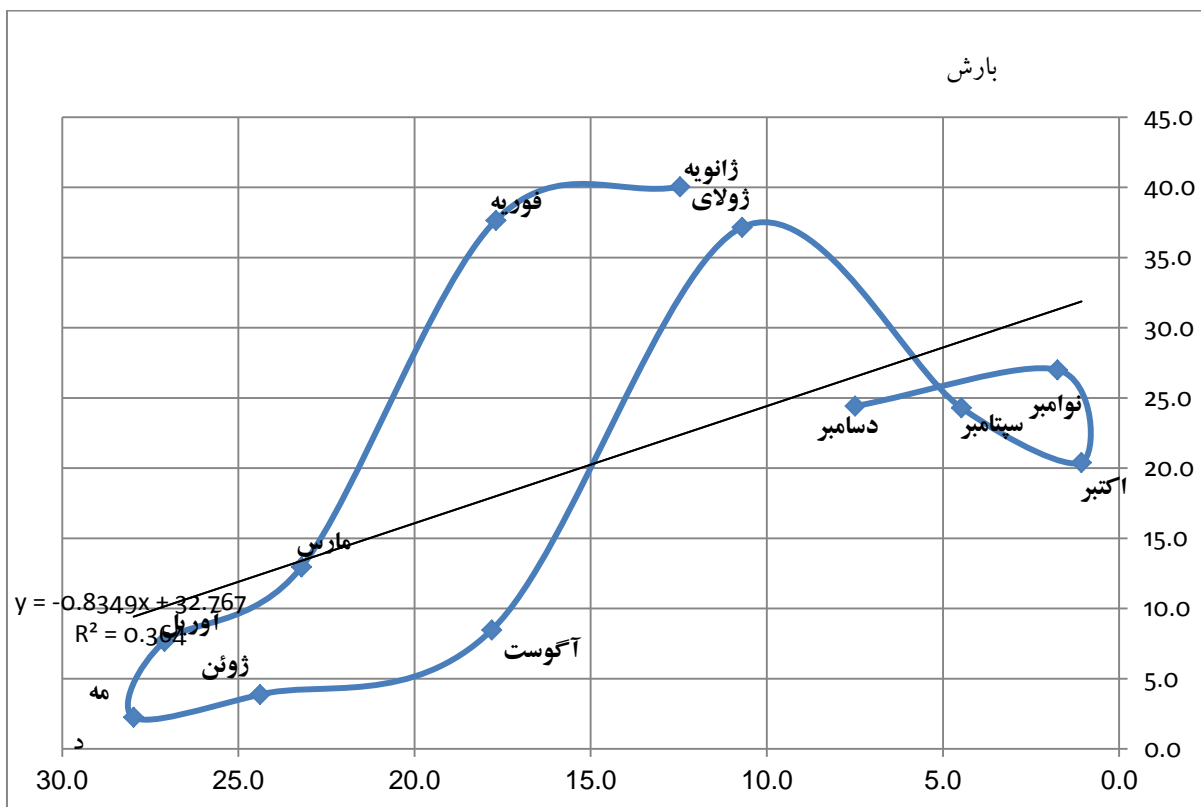
تعیین رابطه گرما، بارش و رطوبت

تعیین نسبت ماهانه و سالانه درجه حرارت و بارش

برای این منظور در مطالعات اقلیم شناسی از نمودار های تروگراف استفاده می شود. در روش کار مبتنی بر ترسیم نمودار های تروگراف آمار بارش و دمای یک منطقه به نحوی در ارتباط با هم ترسیم می شود که محصول نمودار بیان کننده ضریب تغییرات و نوسانات اقلیمی منطقه مورد بررسی است. به طوری که با استفاده از نمودار های تروگراف می توان به راحتی نوسانات شدید اقلیمی و حساسیت اقلیمی منطقه را تشخیص داد. برای این منظور از آمار ۲۰ ساله بارش و دمای مربوط به سال های ۱۳۹۶ - ۱۳۷۷ ایستگاه سینوپتیک ماهنشان استفاده شده است. نمودار

هایتروگراف نشان می دهد که الگوی بارش منطقه مورد مطالعه سالانه اختلافی در حدود ۳.۶ میلیمتر و الگوی حرارتی منطقه نیز سالانه اختلافی در حدود ۳۲ درجه سانتیگراد داشته است. الگوی پهن نمودار ترسیم شده نیز نشان دهنده نوسانات نسبتاً زیاد عناصر اصلی اقلیمی و ضریب حساسیت بالای آن در طول سال می باشد.

نمودار ۱-۱۱- هایتروگراف منطقه

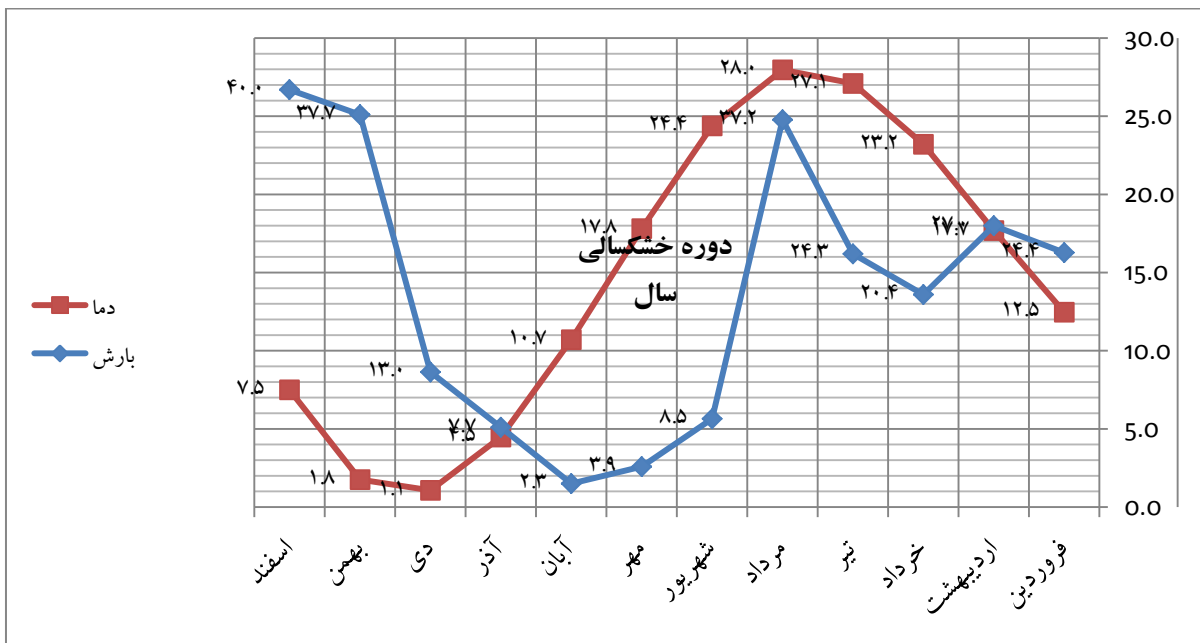
ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان و مشاور طرح

تعیین نسبت ماهانه و سالانه خشکی و رطوبت

برای این منظور در مطالعات اقلیم شناسی از نمودار آمپروترمیک استفاده می شود. در روش ترسیم نمودار آمپروترمیک آمار بارش و دمای یک منطقه به نحوی در ارتباط با هم ترسیم می شود که محصول نمودار بیان کننده میزان تداوم دوره خشک (ماه هایی که دما بیشتر از بارش است) و میزان تداوم دوره مرطوب (ماه هایی که بارش بیشتر از دما است) می باشد. برای این منظور از آمار ۲۰ ساله بارش و دمای مربوط به سال های ۱۳۷۷-۱۳۹۶

ایستگاه سینوپتیک ماهنشان استفاده شده است. نمودار ذیل نشان می دهد که دوره نسبتاً خشک سال در طول ۷ ماه از اواسط اردیبهشت ماه آغاز و تا اواسط آذرماه ادامه پیدا می کند.

نمودار ۱-۱۲- آمپروترمیک منطقه

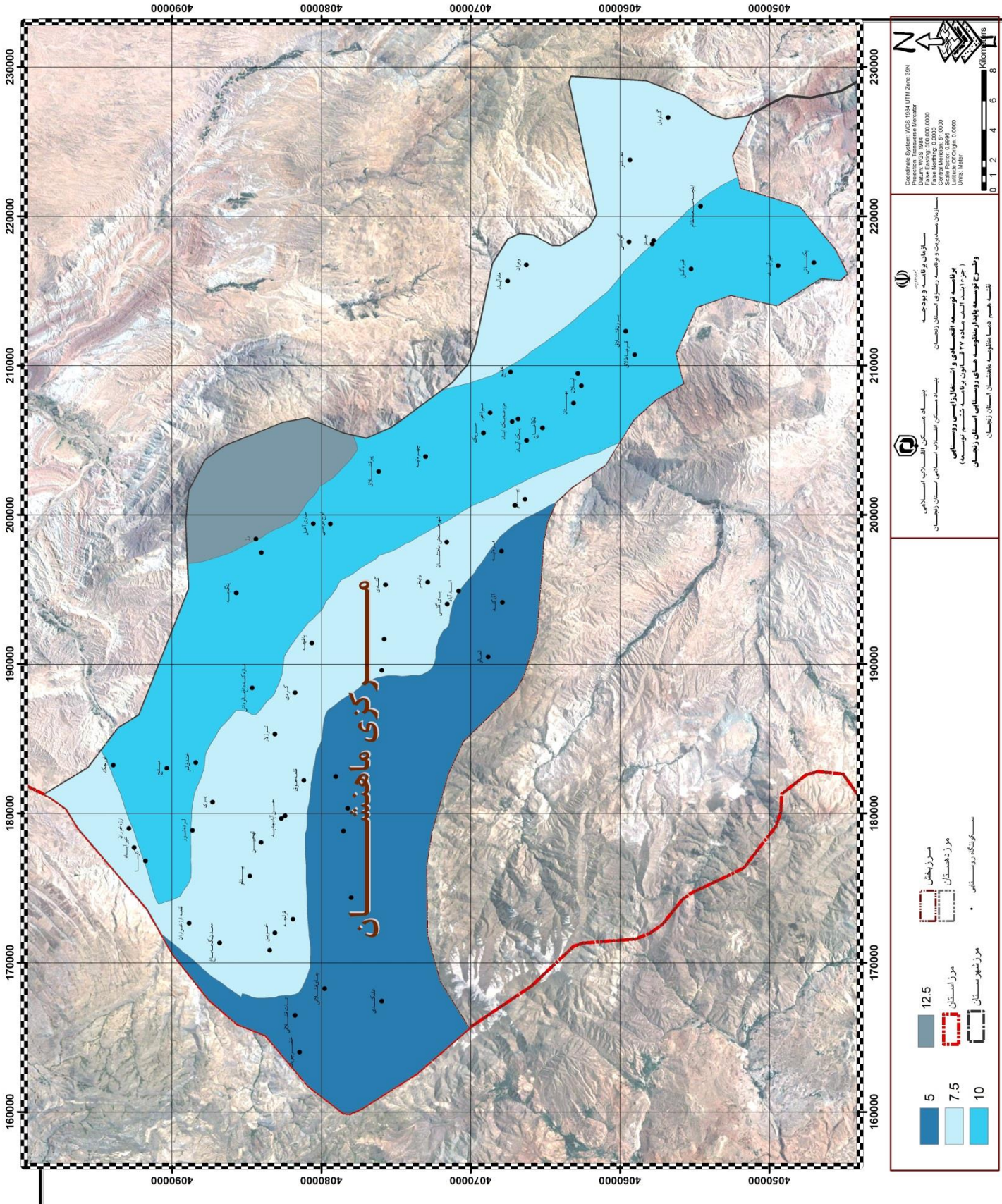

ماخذ: اداره کل هواشناسی استان زنجان و مشاور طرح

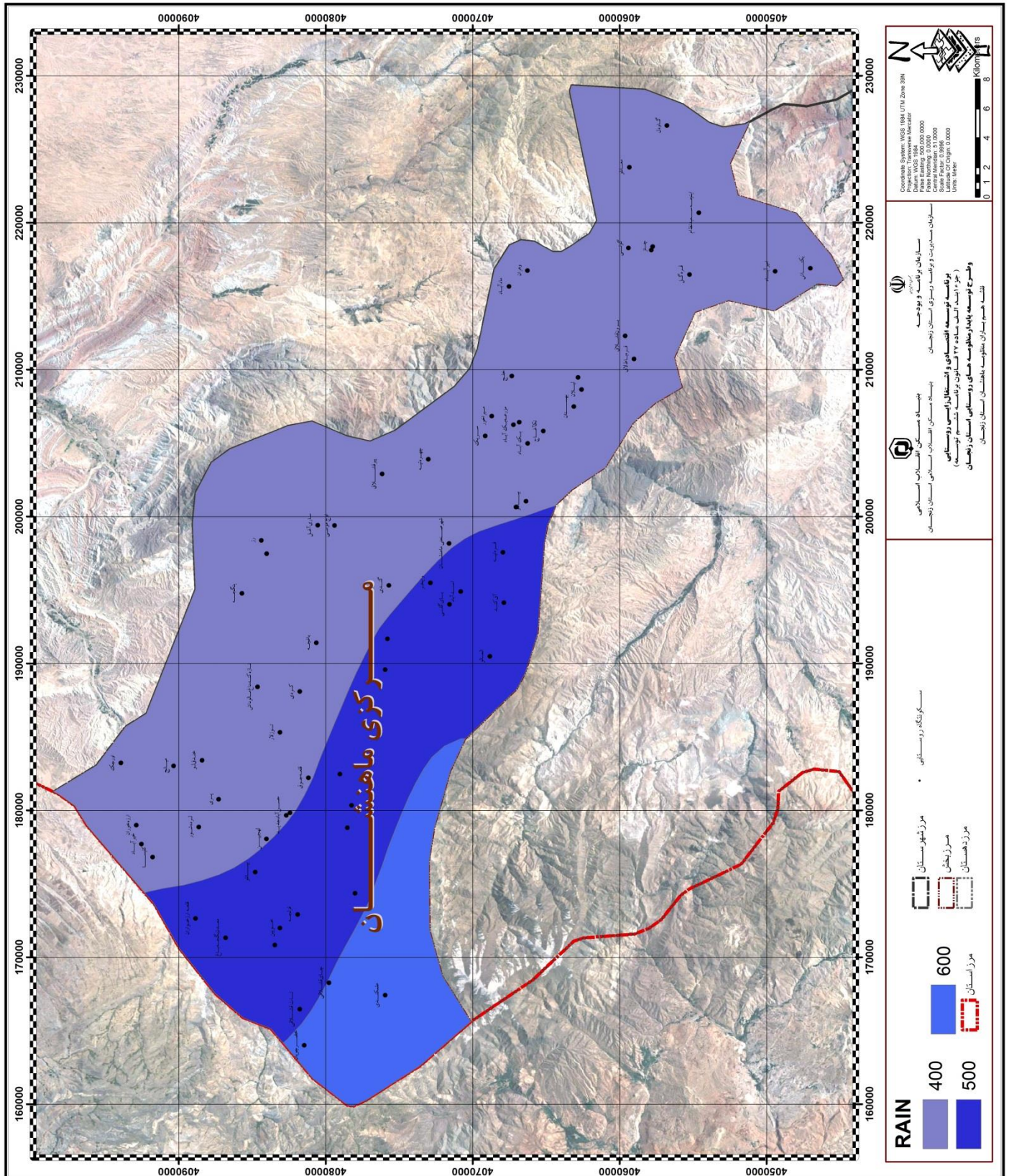
بررسی روابط همبستگی بین بارش، دما و طبقات ارتفاعی

به عنوان یک نتیجه گیری کاربردی از مطالعات اقلیمی ابتدا ضرورت دارد تا روند تغییرات فضایی بارش و دما در منطقه تبیین شود و سپس روابط همبستگی این روند تغییرات با طبقات ارتفاعی در منطقه محاسبه شوند. برای این منظور از روش شبکه- مبنا و از داده های شبکه جهانی اقلیم WorldClim و برای دوره آماری ۵۰ ساله ۱۹۵۱-۲۰۰۰ استفاده می گردد. در ادامه با انجام آزمون همبستگی (Correlation Coefficient) به تفکیک پیکسل های بارش، دما و متغیر ارتفاعی رقومی DEM ضریب همبستگی $R = -0.96$ بین متغیر ارتفاع از یک سو و متغیرهای بارش و دما از سوی دیگر در بازه معناداری (Sig=0,0) به دست آمد که در نقشه های صفحه بعد منعکس شده است.

نقشه ۱-۱- نقشه هم دما منظومه ماهنشان

نقشه ۱-۱۱- نقشه هم باران منظومه ماهشان

م.ح. اداره صن مونسسی استان زنجان و مشاور طرح

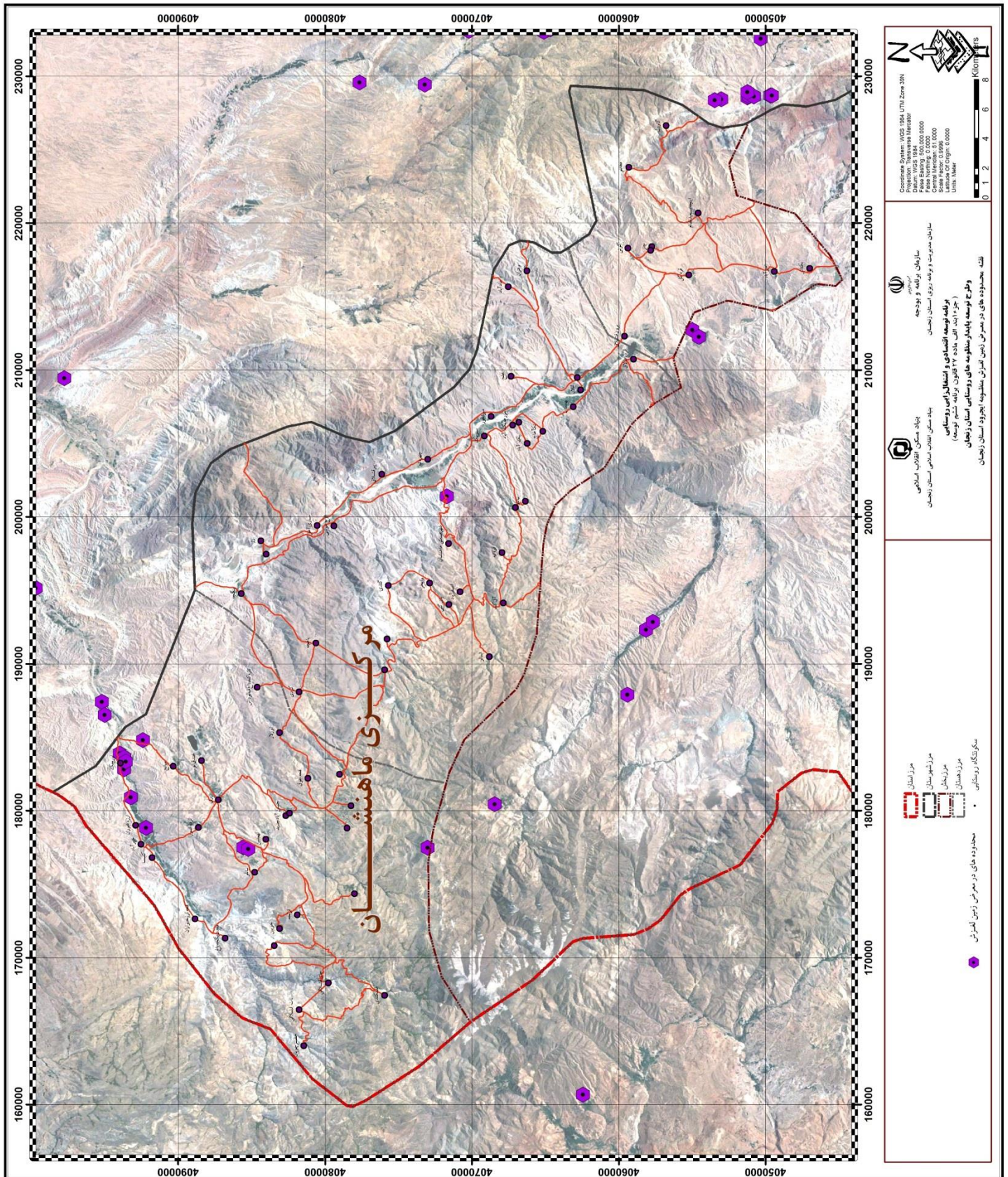
هـ - شناسایی سکونتگاه‌های واقع در محدوده سوانح و خطرات طبیعی

زمین لغزش

زمین لغزش یا رانش زمین یا زمین لغزه به حرکت لایه‌های رسوبی غیر متراکم و متراکمی بر روی سطح شیب‌دار که ناپایدار شده‌اند حال به دلایل متفاوت مانند زمین لرزه یا راه‌سازی به سمت پایین را گویند. عامل حرکت توده رسوبی، نیروی جاذبه، زلزله، جاده‌سازی، باران یا فشار منفذی سیالات، سبک‌سازی پایین دست توده و بسیاری عوامل دیگر است. حرکت نزولی در رانش زمین ممکن است بسیار کند رخ دهد (تنها چند میلی‌متر در سال) یا با سرعت بسیار بروز کند و تأثیرات مصیبت باری به جای بگذارد.

جدول ۱-۳۲- نقاط واقع در معرض زمین لغزش

پهنه بندی	روستاهای واقع شده در معرض زمین لغزش
نقاط واقع در معرض زمین لغزش	اورجک- ارزه خوران

نقشه ۱-۱۲ - محدوده های در معرض زمین لغزش منظومه ماهانشان

جدول ۱-۳۳ - سوانح رخ داده در سطح منطقه

مبلغ خسارات به میلیون ریال	محل وقوع	نوع بلایا	تاریخ وقوع
۷۰۰	عوج موسی - مرکزی - ساری اغل	تگرگ و سیل	۸۱/۵/۱
۳۲۳۸۲	سطح شهرستان	سیل و طوفان و تگرگ	۸۳/۴/۱۹
۸۰	میانج ، اورجک، قاضی کندی، ارزه خوران	سیل و تگرگ	۸۸/۳/۱۷
۶۶۴۴	سطح شهرستان	سیل و تگرگ	۸۸/۳/۲۸
۲۴۰	سطح شهرستان	طوفان	۸۸/۱۰/۱۴
۱۱۶۴	سطح شهرستان	سیل و طوفان و تگرگ	۸۸/۴/۳
۲۴۰	سطح شهرستان	طوفان	۸۸/۱۰/۱۴
۲۱۰	سطح شهرستان	طوفان	۸۸/۱۰/۱۴
۲۰۰	سطح شهرستان	یخ زدگی	۸۹/۱۱/۱
۱۸۰	سطح شهرستان	طوفان	۸۸/۱۲/۲۵
۷۰۰۰۰	سطح شهرستان	تگرگ و سیل	۹۰/۳/۱۹
۱۷۲۰۵۷	سطح شهرستان	سیل	۹۱/۵/۱ - ۹۱/۴/۳۱ و ۹۱/۴/۶
۱۶۱۶۶	دهستان اوریاد(علم کندی، خضر چوپان)	سیل	۹۱/۵/۱
۱۱۷۸۸۰	علم کندی، ایلی بلاغ(بخش مرکزی)	سیل	۹۱/۵/۱۲
۷۱۵۰	بخش مرکزی و انگوران	سیل	۹۱/۴/۱۶ و ۹۱/۴/۳۱
۱۲۸۶۰	پنگجه سینار	سیل	۹۱/۶/۲۰
۱۰۶۰۲	کردی، خندقلو، قلعه ارزه خوران	سیل	۹۱/۶/۲۱
۱۲۲۰۱	سطح شهرستان	سیل	۹۱/۸/۲۳
۱۳۲۰۱	سطح شهرستان	سیل	۹۱/۱۰/۱
۷۴۰	سطح شهرستان	سیل	۹۱/۱/۱۶
۲۱۴۲۴	سطح شهرستان	سیل	پاییز و زمستان ۹۱
۲۵۹۰	کردی، پری، پنگجه سینار، باغچه	سیل	۹۱/۶/۲۲
۳۰۰	سطح شهرستان	سیل	۹۲/۲/۳۱
۲۲۰۰	سطح شهرستان	سیل	۹۳/۴/۱۳-۹۳/۴/۱۴
۱۴۵۰	سطح شهرستان	سیل	۹۲/۳/۱-۹۲/۳/۳- ۹۲/۳/۸
۱۱۹۳۳۷	سطح شهرستان	سرمزدگی	اردیبهشت ۹۲
۲۱۲۶۳	سطح شهرستان	سیل و تگرگ	۹۲/۳/۲۳-۹۲/۳/۳۱

۲۰۰	سطح شهرستان	آتش سوزی مراتع	شهریور ۹۲
۱۵۱۵۰	سطح شهرستان	سیل و طوفان و تگرگ	۹۲/۱۲/۲۱
۲۱۳۹	سطح شهرستان	سیل	۹۳/۲/۲۱
۷۰۴۳۰	سطح شهرستان	سیل	۹۳/۴/۱۳-۹۳/۴/۱۴
۵۵	سطح شهرستان	سیل	۹۳/۶/۶
۲۸۰۰	سطح شهرستان	سیل و طوفان	۹۲/۲/۲۳-۹۲/۲/۲۴- ۹۲/۲/۳۰
۹۶۴۸۰	سطح شهرستان	سیل	۹۴/۱/۲۳- ۹۴/۱/۲۴
۴۹۱۲۲	سطح شهرستان	سیل و تگرگ	۹۴/۶/۱۰
۱۰۰۳۸	سطح شهرستان	سیل	۹۴/۷/۱۶- ۹۴/۷/۱۷- ۹۴/۷/۲۶
۱۲۷۳۹۴	سطح شهرستان	سیل و تگرگ	اردیبهشت ۹۴
۶۹۳	سطح شهرستان	سیل و طوفان	۹۵/۱/۸
۳۳۸۳	سطح شهرستان	سیل	۹۴/۶/۱۰
۲۳۱۳۰۰	سطح شهرستان	سرمازدگی و سیل	۸۹/۱۲/۲۷-۹۵/۱/۴
۱۳۵۹	گونی	سیل	۹۵/۳/۲۹ ۹۵/۳/۳۱-
۳۲۳۵	سطح شهرستان	تگرگ و بارندگی شدید	اردیبهشت و خرداد ۹۵
۷۰۰۹	سطح شهرستان	سیل	۹۵/۴/۱ - ۹۵/۴/۳
	سطح شهرستان	یخبندان و کولاک	۹۵/۱۱/۲۸ ۹۵/۱۲/۵ و
	سطح شهرستان	آتش سوزی مراتع	۹۶/۴/۱۵
	سطح شهرستان	سرمازدگی	۹۶/۷/۲۵
	سطح شهرستان	موریانه	در طول سال ۹۶
	سطح شهرستان	سیل	پاییز ۹۶
	سطح شهرستان	آتش سوزی باغات	۹۶/۹/۱۵
	خلج- میرآخور- قزلجه- پری- قلعه ارزه خوران- تک آغاج	سیل	۹۵/۴/۱۹
	خلج - ماد آباد	سیل	۹۵/۴/۳
	خلج جدید- خلج قدیم- ساری آغل- میرآخور- سریک- پشتک- تک آغاج	سیل	۹۵/۴/۱۸
	سریک- میرآخور- خلج	بارندگی شدید	۹۵/۴/۱۹
	روستاهای بخش مرکزی- گونی	سیل	۹۵/۳/۲۹

	خلج جدید- خلج قدیم- برون قشلاق- قره باتلاق- رز- ساری اغل- مادآباد- اورچک- چتر- قره گل- ارزه خوران	سیل	۹۵/۳/۳۱
	کردی- خندقلو	سیل	۹۶/۱۱/۳۰
	ماهانشان- ساری اغل- ینگجه سینار- خضر چوپان- دندی- زماین	تگرگ	۹۶/۲/۱۰ - ۹۶/۲/۸
	ساری اغل- کردی- باغچه- سهندعلیا- سهند سفلی	سیل	۹۶/۲/۹
	بخش مرکزی	سیل	۹۶/۲/۱۱
	ینگجه سینار	سیل	۹۶/۲/۱۰
	پری - خندقلو- سهند سفلی- علم کندی	سیل	۹۶/۱/۲۷
	روستا های سطح شهرستان	برف و افت دما	۹۶/۱/۱۴
	راههای اصلی و فرعی	برف و یخبندان	بهمن و اسفند ۹۵
۹۶۵۰	مرکزی(ینگجه- کردی و باغچه-خلج- پری- قره باتلاق- ماد آباد)	سیل	۹۷/۲/۲۳
۵۷۰۰	وهران- ایلی بلاغ- کردی - باغچه-گونی	سیل	۹۷/۳/۱۵
۳۷۶۰	آقکند- سربیک	سیل	۹۷/۳/۹
۷۸۸۰	سهند سفلی- بیانلو- سهند سفلی و علیا- آلمالو- آقکند- خندقلو- مغالوی قره گل- پری- گندی- بهستان	سیل	۹۷/۳/۳
۷۹۷۲	گندی - سهند سفلی - میرآخور مرکزی	سیل	۹۷/۳/۸ و ۹
	ماد آباد- ایلی بلاغ- برونقشلاق- قره گل	تگرگ و سیل	۹۷/۲/۸
	اوریاد- ساری	سرمازدگی- تگرگ و سیل	۹۷/۲/۲۶ - ۹۷/۲/۲۷
	دهستان اوریاد	سرمازدگی- تگرگ و سیل	۹۷/۱/۲۹ و ۹۷/۱/۳۰
	پری	سیل	۹۷/۲/۱۴ و ۹۷/۲/۱۶

	کلیسا	بارندگی	۹۷/۱/۲۵
	قره باتلاق - بهستان - ماد آباد	سیل	۹۷/۲/۱۴
	ینگجه سینار - وهران - قره باتلاق - خیرآباد - ارزه خوران - ماد آباد	سیل	۹۷/۲/۸
	دهستان اورباد - ساری آغل	سرمازدگی - نگرگ و سیل	۹۷/۱/۲۶ - ۹۷/۱/۲۸

۱-۳-۸- مسایل زیست محیطی

الف) نحوه دفع فاضلاب، هرز آب و هدایت رواناب

این بند پس از تکمیل اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد

ب) دفع زباله

این بند پس از تکمیل اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد

ج) بهداشت محیط

این بند پس از تکمیل اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد

د) نحوه برخورد و حفاظت از منابع طبیعی

این بند پس از تکمیل اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد

۱-۳-۹- پوشش زمین

این بند پس از تکمیل اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد

۱-۳-۱۰- پهنه بندی محیطی - بوم شناختی منظومه

این بند پس از بررسی کلیه ویژگیهای محیطی - بوم شناختی تکمیل خواهد شد.

جمع بندی: تدوین قابلیتها و محدودیتهای محیطی - بوم شناختی منظومه

۲-۸- قابلیت ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی- انسانی، زیرساختی و فضایی جهت تولید و

عرضه در بخش کشاورزی، صنعت و خدمات روستاهای هدف دهستان یا بخش.

قابلیت ها و محدودیت های طبیعی - محیطی

محدوده مورد مطالعه در طبقه ارتفاعی ۱۲۰۰ تا ۳۰۰۰ متری واقع شده است. پست ترین قسمت از سمت شمال به جنوب شرقی روستا نزدیکی روستاهای سربیک، میرآخور، لیلان و بهستان و... می باشد در حالی که مرتفع ترین قسمت در غرب و در نزدیکی روستای خویین می باشد.

بخش عمده محدوده بر روی دو سازند اصلی گسترش پیدا کرده است. اولی شیل اسلیتی با میان لایه های فرعی ماسه سنگ کوارتزیتی (سازند کهر، سربهای مراد و سازند کلمرد)، نواحی زراعتی و سکونتگاهی را رقم زده است و دومی سازندهای ذخایر تراسی و مخروط افکنه های کوهپایه ای قدیمی مرتفع که در ارتفاعات منطقه پوشش مرتعی را به وجود آورده است.

میانگین متوسط کمینه دمای ۲۰ ساله در منطقه مورد مطالعه حدود 8.2°C و میانگین متوسط بیشینه دمای ۲۰ ساله در منطقه مورد مطالعه حدود 21.2°C و میانگین دمای سالانه در طول دوره زمانی ۲۰ ساله معادل 14.7°C می باشد.

در کل محدوده مورد مطالعه ۶۱۰ حلقه چاه عمیق و نیمه عمیق، ۳۹۰ دهنه چشمه دائمی، ۳۲۹ دهنه چشمه فصلی، ۱۰ آب بندان و ۶ رودخانه اصلی و دائمی دارد که در صورت برنامه ریزی مناسب شرایط بسیار مناسبی برای توسعه اقتصادی می باشد.

در مجموع می توان گفت شرایط اقلیمی و منابع آب متنوع محدوده پتانسیل مناسبی برای فعالیت های مرتبط با کشاورزی پدید آورده است.

سه عرصه مهم اراضی زارعی آبی، اراضی دیم و مراتع، پوشش گیاهی منطقه را شکل داده است که استفاده از این اراضی به عنوان معیشت اصلی مردم منطقه می باشد.

۱-۴- ویژگیهای نظام کالبدی در سطح سکونتگاهها و منظومه

۱-۴-۱- تعداد، وسعت و پراکنش مکانی سکونتگاهها (اعم از شهری، روستایی و عشایری)

- الگوی استقرار سکونتگاه ها در پهنه محیط و در ارتباط با هم

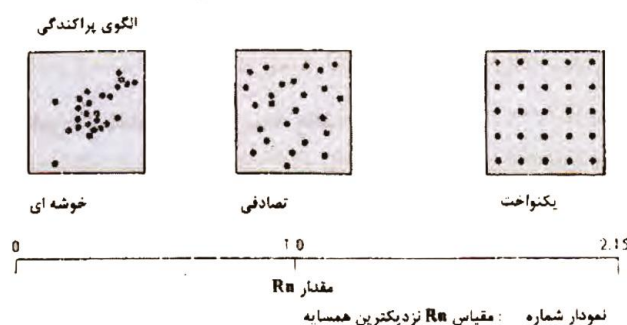
عوامل گوناگونی در موقعیت و نحوه استقرار مکانی و فضایی سکونتگاه های روستایی در پهنه محیط دخالت دارند. اگرچه گاه ممکن است عاملی به تنهایی و به عنوان عامل تعیین کننده و بنیادی در انتخاب محل استقرار روستا نقش بازی کند اما در این میان باز هم عوامل مختلفی هستند که به صورت مجموعه ای مرتبط هر یک سهمی بر عهده می گیرند. عوامل موثر در شکل پذیری و پراکندگی مکانی سکونتگاه های روستایی را به طور کلی می توان در دو دسته عوامل مربوط به محیط طبیعی و عوامل محیط فرهنگی و اجتماعی-اقتصادی تقسیم کرد. الگوی اسکان

به خصوص در سکونتگاه های روستایی بیش از هر چیز عوامل طبیعی است. در بررسی عوامل طبیعی موثر در استقرار روستاها توجه به موارد زیر ضروری است:

- اشکال ناهمواری (پستی و بلندی)
 - آب و هوا و پوشش گیاهی و زیست محیطی
 - نحوه دسترسی به منابع آب و خاک
- از میان عوامل فرهنگی و اجتماعی-اقتصادی می توان به موارد زیر اشاره کرد:
- انگیزه سازگاری و انطباق مطلوب با عرصه های طبیعی و بهره برداری اقتصادی از این گونه عرصه ها
 - انگیزه ها و عوامل اقتصادی دیگر نظیر برخورداری از راه های ارتباطی
 - انگیزه های سیاسی-نظامی
 - انگیزه های فرهنگی و مذهبی و سایر انگیزه ها

عوامل شکل دهنده به استقرار و شکل گیری روستاهای منطقه، در پهنه محیط به تفصیل در بخش های قبلی مورد بحث قرار می گیرد. اما الگوی استقرار سکونتگاه ها در ارتباط با هم در این مطالعه بر اساس روش تحلیل نزدیکترین همسایه بررسی شده است. این روش یکی از روش های عینی سنجش الگوی فضایی سکونتگاه های روستایی به شمار می رود.

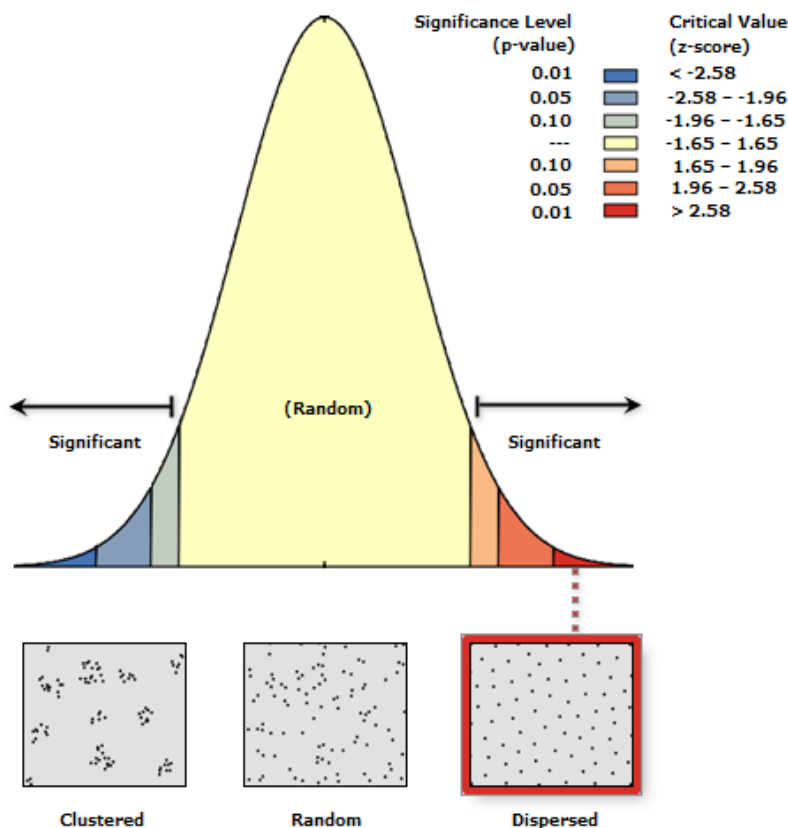
الگوهای پراکنش براساس تحلیل نزدیکترین همسایه

این الگوهای استقرار سکونتگاه ها ارتباط نزدیکی با عوامل مختلف موثر در مکانگزینی سکونتگاه های روستایی دارد (به ویژه عوامل طبیعی) که در بخش قبل مورد بحث قرار می گیرد. به منظور بررسی شاخص نزدیکترین همسایه از نرم افزار Arcgis استفاده شد. این نرم افزار با تلفیق مدل های ریاضی با مدل های مکانی شاخص میانگین نزدیکترین همسایه را محاسبه می کند. شاخص میانگین نزدیکترین همسایه از تقسیم فاصله مشاهده شده میان سکونتگاه ها بر میانگین فاصله مورد انتظار به دست می آید. میانگین فاصله مورد انتظار عبارت است از میانگین فاصله ها در یک توزیع تصادفی در پهنه مورد نظر.

با این توضیح اگر شاخص متوسط نزدیکترین همسایه بیشتر از یک باشد استقرار سکونتگاه ها متمایل به پراکندگی (یکنواختی توزیع) و اگر کوچکتر از یک باشد استقرار سکونتگاه ها متمایل به خوشه ای شدن است. عدد

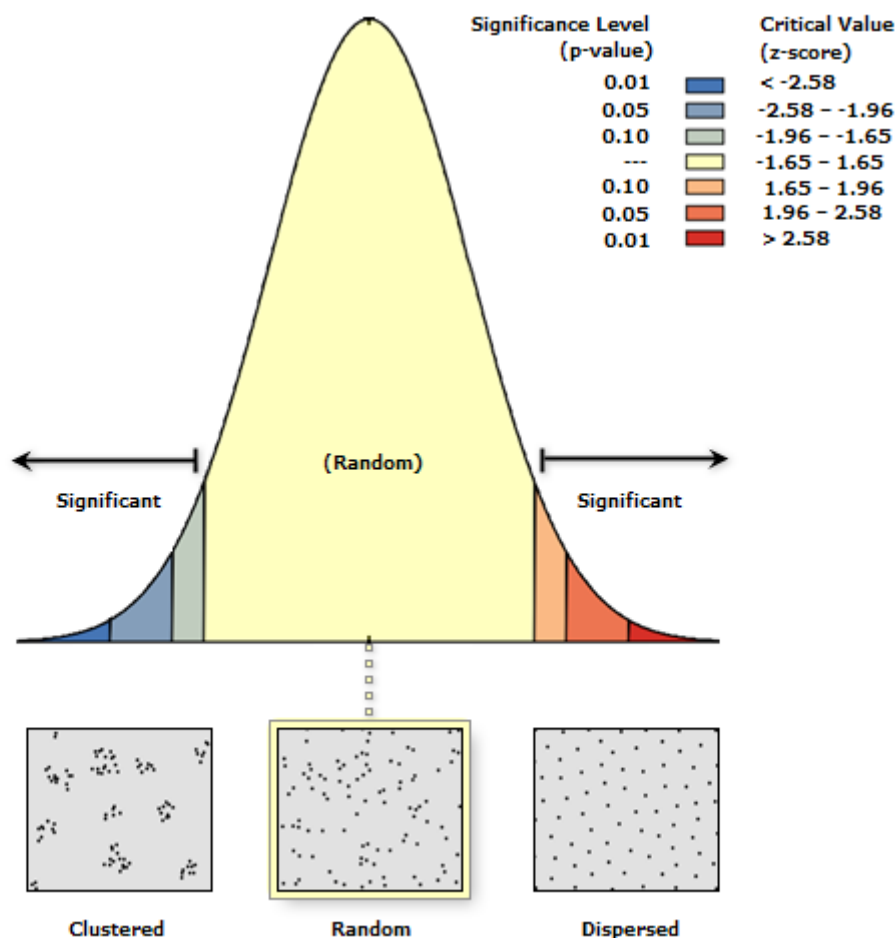
دیگری که با اجرای این مدل در نرم افزار به دست می آید Z Score است. Z-Score نشاندهنده معنی دار بودن رد شدن یا نشدن فرض صفر می باشد. در این مدل فرض صفر برابر با تصادفی بودن توزیع روستاها در منطقه است.

Average Nearest Neighbor Summar

Observed Mean Distance:	۲۱۳۴.۷۹۶۶ Meters
Expected Mean Distance:	۱۶۹۰.۹۹۰۳ Meters
Nearest Neighbor Ratio:	۱.۲۶۲۴۵۳
z-score:	۲.۶۵۶۸۲۱
p-value:	۰.۰۰۷۸۸۸

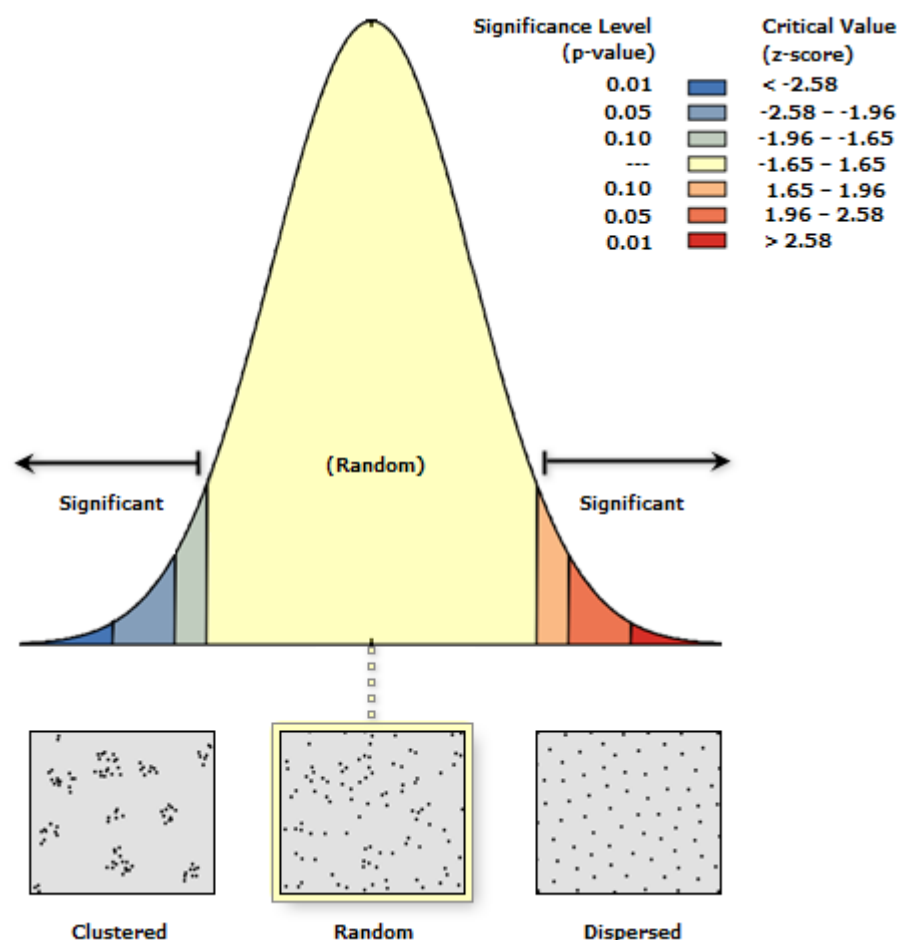
همانطور که در تصویر بالا مشاهده می شود با ورود اطلاعات مربوط به روستاهای دهستان اوریاد و اجرای مدل این شاخص برای منطقه مورد مطالعه عدد ۱.۲۶ به دست می آید که عددی نزدیک ۱ است و Z-Score برابر با ۲.۶۵ می شود. این امر نشان می دهد الگوی استقرار روستاها در سطح دهستان اوریاد با سطح معنی داری ۹۵ درصد یک الگوی یکنواخت محسوب کرد.

Average Nearest Neighbor Summary

Observed Mean Distance:	۲۲۴۴.۵۱۰۶ Meters
Expected Mean Distance:	۲۱۴۲.۳۱۴۰ Meters
Nearest Neighbor Ratio:	۱.۰۴۷۷۰۴
z-score:	۰.۴۸۲۹۰۶
p-value:	۰.۶۲۹۱۶۲

با پیاده سازی این مدل در سطح دهستان قزل گچیلو، شاخص متوسط نزدیکترین همسایه برابر با ۱.۰۴ می شود و Z-Score برابر ۰.۴۸ به دست می آید. این امر نشان دهنده این است که الگوی استقرار روستاها را می توان با سطح معنی داری ۹۵ درصد، یک توزیع یک نواخت به شمار آورد. این امر نشان می دهد توزیع سکونتگاه ها، منظم تر و یک نواخت تر صورت گرفته است که این امر می تواند به دلیل مسطح و دشتی بودن اراضی و وجود منابع آب مناسب در بیشتر قسمت های آن باشد.

Average Nearest Neighbor Summary

Observed Mean Distance:	۱۹۶۲.۷۶۶۳ Meters
Expected Mean Distance:	۱۹۸۱.۸۲۶۰ Meters
Nearest Neighbor Ratio:	۰.۹۹۰۳۸۳
z-score:	-۰.۱۰۷۲۸۱
p-value:	۰.۹۱۴۵۶۶

با پیاده سازی این مدل در سطح دهستان ماهنشان ، شاخص متوسط نزدیکترین همسایه برابر با ۰.۹۹ می شود و Z-Score برابر ۰.۱۰- به دست می آید. این امر نشان دهنده این است که الگوی استقرار روستاها را می توان ، یک توزیع یک تصادفی به شمار آورد. این امر نشان میدهد توزیع سکونتگاه ها، منظم تر و یک نواخت تر صورت گرفته است که این امر می تواند به دلیل مسطح و دشتی بودن اراضی و وجود منابع آب مناسب در بیشتر قسمت های آن باشد.

-عوامل و نیروهای اثرگذار در شکل پذیری و پراکنش روستاها

عوامل گوناگون طبیعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، مذهبی، نظامی، ارتباطی و مانند آن به یک سکونتگاه روستایی از نظر مکانی-فضایی، هویتی خاص می بخشد و تغییر هر یک از این عوامل می تواند اهمیت و نقش هر موقعیت را دگرگون کند. تبیین شکل و نحوه استقرار و در مجموع علت وجودی سکونتگاه های روستایی به صورت گوناگون برپا شده، شکل می گیرد و از نظر مکانی، به نحوی متنوع توزیع می شود. عوامل موثر بر نحوه شکل پذیری و پراکندگی مکانی سکونتگاه های روستایی را می توان به طور کلی به دو دسته تقسیم کرد:

۱. عوامل محیط طبیعی

۲. عوامل محیط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی

با این توضیح در ادامه به بررسی عوامل مذکور در قالب عوامل و نیروهای محیطی اکولوژیک، عوامل و نیروهای تاریخی، عوامل و نیروهای اجتماعی- فرهنگی، عوامل و نیروهای اقتصادی، عوامل و نیروهای سیاسی می پردازیم.

-عوامل و نیروهای محیطی - اکولوژیک

الگوی سکونت گزینی سکونتگاه های روستایی بیش از هر چیز متاثر از عوامل محیطی-اکولوژیک است، تا جایی که الگوی اسکان سکونتگاه های روستایی را از لحاظ بنیادی، انعکاس عوامل و نیروهای محیط طبیعی به شمار آورده اند.

به طور کلی عوامل و نیروهای محیطی-اکولوژیک تاثیرگذار بر شکل گیری روستاها و چشم اندازهای انسانی را به دو دسته تقسیم می کنند:

- عوامل و نیروهای غیرآلی و در واقع آنچه که به اجزاء غیرزنده محیط طبیعی مربوط می شود
 - عوامل و نیروهای آلی که اجزاء زنده محیط طبیعی، مانند خاک و پوشش گیاهی را شامل می شوند.
- بر این اساس، در حالی که تاثیرگذاری اجزاء غیرزنده محیطی پایدارتر به نظر می آید، اجزاء زنده در مقابل دخالت های انسانی حساس تر عمل کرده، ممکن است با ناپایداری همراه گردند از مهمترین معیارهای محیطی که در استقرار روستاهای منطقه موثر بوده اند می توان از ساختار زمین نام برد. همانطور که پیشتر ذکر گردید روستاهای منطقه در سه سطح روستاهای کوهستانی، روستاهای پایکوهی و روستاهای دشتی قابل تقسیم هستند. همانطور که در نقشه پوشش گیاهی مشاهده گردید پراکنش روستاهای بزرگ در بخش های دشتی منطقه دارای بیشترین تراکم بوده به طوری که دسترسی به منابع آب سطحی و زیرزمینی حوضه قزل اوزن و همچنین برخورداری از اراضی هموار و حاصلخیز بر روی سازندهای آبرفتی، امکان توسعه اقتصاد کشاورزی را پیدا کرده اند. تمرکز اراضی کشاورزی در بخش های میانی (کم ارتفاع) در مجاورت منابع آبی سطحی منطقه نمود یافته است. از سوی دیگر استقرار روستاها در مناطق کوهستانی (ارتفاعات) در راستای بهره گیری از منابع آبی محدود (چشمه سارها) و دسترسی به مراتع کوهستانی قابل توجه می باشد به طوری که ویژگی بارز این سکونتگاه ها کم بودن شمار جمعیت آنهاست.

شاید بتوان کم بودن شمار جمعیت روستاهای کوهستانی و بزرگی شمار جمعیت روستاهای دشت را ناشی از نقش دوگانه ارتفاعات دانست چرا که نه تنها عاملی مهم در شکل گیری اولیه سکونتگاه ها به شمار می آید بلکه در عین حال یکی از عوامل محدود کننده رشد و گسترش کالبدی سکونتگاه نیز می باشد به طوریکه در منطقه ماهنشان هر چه به سمت ارتفاعات پیش می رویم سکونتگاه ها کوچکتر و از لحاظ امکانات رشد و گسترش با محدودیت بیشتری روبرو می باشند.

آب از دیگر عوامل اسکان و فعالیت و مکان گزینی سکونتگاههای روستایی به شمار می رود به طوریکه در نقشه صفحه بعد مشاهده می شود سکونتگاه های بزرگ از جمله روستای ایلی بلاغ، سربک، سهند سفلی و میرآخور در طول و کرانه های رودخانه های قزل اوزن استقرار یافته اند. طی مصاحبه های صورت گرفته با مسئولین محلی، مسئولین بیشتر روستاها دلیل پیدایش سکونتگاهشان را نزدیکی به رودخانه قزل اوزن و انشعابات آن دانسته اند. البته استقرار روستاها در مجاورت رودخانه در بخش های مختلف متفاوت است به طوریکه در بخش هایی که شیب اراضی و همچنین خطر سیل گیری کمتر بوده است تراکم سکونتگاهی بیشتر بوده است (بخش های شرقی). شاخه های مصنوعی منشعب از رودخانه قزل اوزن که به منظور بهره برداری زراعی احداث می شوند نقشی اساسی در برپایی روستاهای منطقه علی الخصوص در بخش های جنوبی و غربی داشته اند به طوریکه اراضی زراعی با الگوی نواری شکل یکپارچه، در پیرامون انشعابات اصلی شکل گرفته اند.

در منطقه ماهنشان وجود پهنه های کوهستانی به عنوان عامل محدود کننده شکلگیری سکونت عمل کرده است. به طوریکه تنها چند روستا و گاه فصلی در این پهنه ها شکل گرفته است. شکلگیری این روستاهای اغلب محصول اسکان دامداران عشایر ایل ترک شاهسون و بغدادی و کلهور به دلیل فراهم بودن بستر مناسب برای تعلیف دام هایشان بوده است. عشایر که بیشتر ۳ ماه از سال برای تعلیف دام های شان به این محدوده مراجعه می کردند؛ تدریجاً به دلیل شرایط مناسب این نواحی در همین محدوده ساکن گردیده اند.

-عوامل و نیروهای تاریخی

این گونه نیروها و عوامل را می توان با تاسی به پویایی تمامی پدیده ها، از جمله جماعت ها و سکونتگاه های روستایی، طرز اثرگذاری ویژه روندهای تحولی در بستر زمان به شمار آورد. در این بستر و به تبع تغییرات ناگزیر جوامع انسانی، از جمله دگرگونی های شگرف در فناوری، برخی سکونتگاه ها تاب همپایی نداشته، از میان می روند و البته بعضی دیگر، چهره عوض می کنند و یا اصولا برپا یا ظاهر می شوند.

در بررسی های انجام شده عوامل عمیق تاریخی در شکل پذیری سکونتگاه های منطقه شناسایی نشده است. اما می توان اذعان کرد که جریان های تاریخی در تقویت و یا تضعیف برخی روستاها تاثیر اندکی داشته و برای بقیه روستاها تقریباً بی اثر بوده است.

روستاهایی که عوامل تاریخی در شکل گیری آنها دخیل بوده است به قرار ذیل می باشد:

روستاهای ینگجه سینار- اغلیک علیا- دوزکند- بهستان- قره گل- قاضی کندی- لهجین- تازه کند- پری- لرده شور- ارزه خوران- علم کندی- سهند علیا- عوج موسی- آق کند- ینگجه- کردی- قلعه جوق- پشتک- رز- ماداباد- اینچه سعیدنظام- اورجک- قره داش- ایمیر- مغانلو- امیرآباد- آلمالو- بیاملو- گونی- ساری آغل- سریک- وهران- خندقلو- کلیسا- قلعه- حمزه خان- علم کندی

- عوامل و نیروهای اجتماعی-فرهنگی

نیروها و عوامل فرهنگی- اجتماعی دخیل در نحوه استقرار و شکل پذیری روستاهای منطقه را به طور کلی می توان به شرح زیر مطرح ساخت:

- امکان و نحوه پاسخگویی به برخی نیازهای اساسی جامعه انسانی، مانند سکونت گزینی، زندگی جمعی، تشکیل و حفاظت از خانواده، توالد و تولید مثل، استراحت و مانند آن.
- سابقه و شیوه زندگی اجتماعی برای جمعیتی خاص و همپیوند.
- سوابق، مشترکات و روابط سنتی-قومی.
- امکان حفاظت از یکپارچگی اجتماعی جماعت ساکن امکان گسترده عرصه محفوظ زیستی.
- امکان دسترسی به نهادها و خدمات فرهنگی و اجتماعی

با بررسی های صورت گرفته، علیرغم آنکه علت پیدایش غالب سکونتگاه های منطقه بستر طبیعی مناسب است اما عوامل و نیروهای اجتماعی و فرهنگی در گسترش برخی روستاها موثر بوده است. به عنوان مثال در شمال ماهنشان پیدایش تعدادی از روستاها محصول سکونت دامدارانی بوده است که اراضی آن محدوده را مناسب چرای دام هایشان تشخیص داده اند؛ گسترش این سکونتگاه ها و آهنگ رشد سریعتر از حد متوسط آنها متأثر از مهاجرت و اسکان بستگان ساکنین اولیه این روستاها در این نواحی بوده است.

- عوامل و نیروهای اقتصادی

عوامل یا شاخصه های اقتصادی را می توان از مهمترین، بلکه تعیین کننده ترین عوامل برپایی سکونتگاه های روستایی و نیروهای موثر در شکل و الگوی آنها به شمار آورد. این عوامل و نیروها بنا به ماهیت خود، تا حد زیادی نه تنها در راستای کارکردهای اساسی اجتماع انسانی برآورنده نیازها و تقاضاهای جماعت های روستایی به شمار می روند، بلکه به صورت تنگاتنگی با سایر عوامل و نیروهای موجود سکونتگاه ها، اعم از عوامل محیطی و غیر آن، در ارتباط قرار می گیرند. مهمترین شاخصه های عمومی اقتصادی دخیل در برپایی و شکل پذیری سکونتگاه های روستایی را می توان به شرح ذیل گروه بندی نمود:

- فراهم بودن امکان فعالیت اقتصادی
 - امکان مبادله کالایی و دسترسی به بازار فروش تولیدات و مصرف محصولات
 - امکان دسترسی به راه های مناسب ارتباطی
 - امکان دسترسی به خدمات عمومی، به ویژه خدمات پشتیبانی
- علاوه بر اینها، نوع و حقوق مالکیت و تصرف در بسیاری موارد به عوامل موثر در شکل پذیری آبادی ها مطرح می گردد.

فراهم بودن امکان فعالیت اقتصادی به واسطه وجود زمین حاصلخیز (خاک قابل زرع)، با شیب مناسب و منابع آبی (چه به منظور رفع نیازهای زیستی و چه به عنوان آب آبیاری) از اصلی ترین عوامل در مکان گزینی و گسترش روستاهای بخش دشتی منطقه ماهنشان می باشد به طوریکه رونق فعالیت های در روستاهای ایلی بلاغ، سریک، سهند سفلی، میرآخور و مادابادباغ رشد و توسعه این روستاها در سطح منطقه گردیده است. از دیگر فعالیت های اقتصادی موثر بر توسعه روستاهای منطقه می توان به احداث کارخانه صنعتی و توسعه گردشگری و تاریخی در روستاهای هدف گردشگری منطقه اشاره داشت به طوریکه به واسطه فراهم بودن اشتغال در این مراکز، روستاهای خوین، برون قشلاق، سریک و ... طی سال های اخیر جاذب جمعیت سایر مناطق منطقه علی الخصوص بخش های کوهستانی بوده اند.

منابع آبی محدود (چشمه سارها) و همچنین مراتع مناسب جهت چرای دام در بخش های شرقی، امکان فعالیت های اقتصادی مرتبط با دامداری و دامپروری و زنبورداری، باعث سکونت دائم ییلاق نشینان دامدار ایل ترک شاهسون و ایل بغدادی و ایل کلهور در این منطقه و پیدایش روستاهای کوچک با اشتغال غالب دامداری طی دهه های اخیر گردیده است.

- عوامل و نیروهای سیاسی

عوامل و نیروهای سیاسی موثر بر استقرار سکونتگاه های روستایی به طور کلی به دو دسته زیر تقسیم می گردند:

عوامل و نیروهای موثر در تامین امنیت و یا اثر گذار بر موقعیت های استراتژیک و نظامی

○ انگیزه های حفاظتی و امنیتی محلی

○ ملاحظات نظامی-استراتژیک در سطوح ناحیه ای، منطقه ای و ملی که توسط حکومت مرکزی

اندیشیده و اجرا می گردد

عوامل و نیروهای تاثیرگذار بر تصمیم گیری های حکومتی که معمولاً به صورت سیاستگذاری ها و برنامه های فضایی نمود و بروز می یابند.

بدین ترتیب با بررسی عوامل موثر سیاسی بر پیدایش و شکل گیری سکونتگاه ها نتیجه می گردد که در پیدایش و شکل گیری سکونتگاه های محدوده مورد مطالعه عوامل مذکور دخیل نبوده اند. بررسی ها نشان می دهد در منطقه ماهنشان گسترش و آهنگ رشد سریعتر جمعیت در شهر ماهنشان در مقایسه با سایر نقاط سکونت منطقه متأثر از مرکزیت سیاسی آن و وجود امکانات اداری سیاسی در آن است.

- شبکه ارتباطی بین روستاها و شهر

امروزه وجود رابطه متقابل و تعاملی بین نواحی سکونتگاهی ضروری دانسته می شود و اعتقاد نظریه پردازان و برنامه ریزان توسعه بر این است که توسعه ارتباطات فیزیکی و به ویژه راههای روستایی بستر و لازمه پیدایش انواع ارتباطات روستایی، افزایش تبادلات و تعاملات فضاهای شهری و روستایی و در نتیجه بالفعل شدن استعدادهای این فضاها در زمینه های متعدد می باشد. جدیدترین رویکرد به مسئله توسعه ارتباطات روستایی، توسعه حمل و نقل پایدار است. طبق این نظریه، حمل و نقل به عنوان یکی از زیرساختهای تأثیرگذار بر توسعه روستایی و همچنین یکی از معیارهای توسعه روستایی قلمداد می شود که وجود یا عدم وجود آن باعث ایجاد محدودیت یا برعکس فرصت در دستیابی به رفاه اجتماعی و اقتصادی مردم در نواحی روستایی و در نهایت توسعه یافتگی یا عدم توسعه یافتگی میشود.

زیرساخت های نامناسب در شبکه ارتباطی نشان دهنده وجود نارسایی در دسترسی به اموال عمومی (اموال اجتماعی) است. انزوای جغرافیایی و مشکلات دسترسی باعث محدودیت در دستیابی به فرصت های اقتصادی می شود. علاوه بر این در مناطق روستایی کمبود زیرساخت ها و خدمات حمل و نقل می تواند دسترسی به منابع و تسهیلاتی از قبیل مدارس، مراکز بهداشتی و ... را محدود سازد. کمبود این زیرساخت ها می تواند سهم زیادی در ناتوانی مهارت های انسانی داشته باشد. چنانچه در بخش زیرساخت های حمل و نقل سرمایه گذاری صورت گیرد خود می تواند توسعه اقتصادی و اجتماعی را در به دنبال داشته باشد.

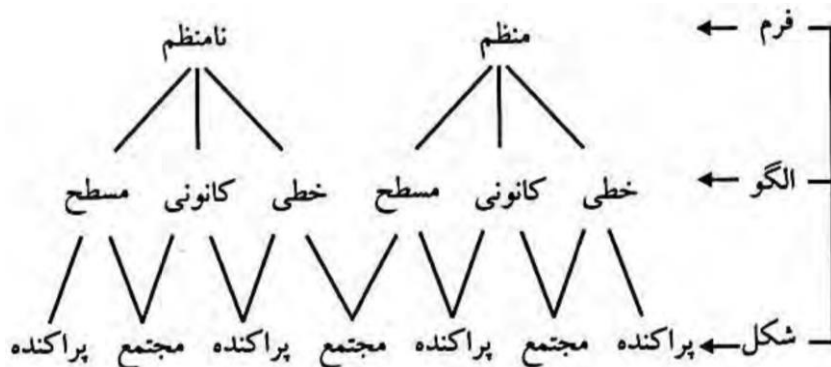
خدمات ارتباطی و حمل و نقل روستاهای منظومه ماهنشان تنها از طریق ارتباط زمینی توسط راه های ارتباطی فرعی درجه یک، راه های روستایی آسفالته صورت می پذیرد.

به غیر از راه دسترسی به روستاهای قره باطلاق، بهستان، خلج، ساری آغل، چهره تپه، رز، خویین، ق سرین دره ، گندی، کردی و باغچه که به صورت خاکی و با کیفیت بسیار پایین می باشد، راه دسترسی کلیه روستاهای مورد مطالعه بصورت آسفالته می باشد البته اشاره به این نکته ضروری است راه های دسترسی در منظومه ماهنشان از کیفیت مطلوب برخوردار نبوده و در فصول پر باران (زمستان) تردد در این معابر به سختی صورت می گیرد.

- بافت روستاها (شکل، فرم و الگو)

بافت روستاهای منطقه را بر اساس ویژگی های عام سکونت گاه بر اساس معیارهای مختلف می توان طبقه بندی کرد. در این طرح بر اساس چارچوب طبقه بندی اشاره شده در کتاب مبانی جغرافیای روستایی عباس سعیدی، بر اساس سه دسته طبقه بندی شده اند.

نمودار ۱-۱۳- رده بندی ویژگیهای عام کالبدی سکونتگاههای روستایی

در ادامه بافت سکونتگاهی منطقه بر اساس هر یک از این سه معیار بررسی می شود.

- طبقه بندی روستاها بر اساس شکل

سکونتگاه های روستایی دو شکل اصلی دارند: سکونت گاه های مجتمع یا کانونی و سکونتگاه های متفرق یا پراکنده. در این ارتباط اصطلاح تراکم مساکن مطرح می شود که طبق ظن سکونتگاه های روستایی از بسیار متراکم که در آن خانه های روستایی بی هیچ فاصله ای کنار هم قرار گرفته اند تا خانه های منفصلی که در آن یک پارچگی واحد سکونتگاهی به سختی قابل تشخیص است تفاوت می کنند. تشخیص و تمایز درجه تراکم و شکل هر روستا می تواند به شناخت ماهیت و همچنین تفاوت های اقتصادی و اجتماعی حاکم بر آن کمک کند.

عوامل موثر بر تجمع روستاها عبارت اند از :

- دفاع (در برابر گروه های مهاجم یا جانوران)
 - محدودیت منابع آب
 - پیوند ها و وابستگی های خانوادگی و طایفه ای
 - فعالیت های خاص زراعی و تاکید بر کشت گروهی
 - سیاست گذاری خاص و برنامه ریزی کالبدی
 - عوامل سیاسی، مذهبی و ایدئولوژیک
- در مقابل عوامل موثر در تفرق سکونتگاه ها عبارت اند از:
- دسترسی به منابع آب کافی و خاک حاصلخیز
 - امنیت سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی و عدم ضرورت دفاع
 - بهره برداری های خصوصی و خانوادگی مبتنی بر مالکیت خصوصی آب و زمین

○ اقتصاد متکی بر دامداری، دامپروری و بهره‌گیری از مراتع

○ وجود اراضی کوهستانی و تپه ماهوری

طی بررسی‌های میدانی صورت گرفته از طریق مشاهدات عینی و همچنین با بررسی تصاویر ماهواره‌ای منطقه، نتیجه می‌گردد که بافت عمومی سکونتگاه‌های روستایی منطقه متشکل از واحدهای مسکونی، اراضی کشاورزی، شبکه معابر و مکان‌های عمومی بوده که غالب آنها دارای شکل تجمعی می‌باشند. از دیگر عوامل موثر بر تجمع روستاها، می‌توان نداشتن امنیت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و عدم ضرورت دفاع در برابر گروه‌های دیگر در ادوار گذشته دانست. علاوه بر آن شرایط اقلیمی سرد منطقه و امکانات گرمایشی و نیز وجود خاک مناسب و اراضی مستعد (به دلیل وابستگی شدید اقتصاد معیشت روستایی به کشاورزی) همواره در نحوه استقرار سهم بسزایی داشته است و به عبارتی هر روستایی با اراضی کشاورزی اطراف آن شناسایی می‌شود و گسترش یا محدودیت آن با زمین مناسب کشت و زرع دیده می‌شود.

– طبقه بندی روستاها بر اساس فرم

از سوی دیگر بافت کالبدی روستایی ممکن است منظم یا نامنظم باشد. این فرم می‌تواند نتیجه روند شکل‌پذیری مبتنی بر برنامه و یا گسترش خود به خود باشد. البته این امکان دارد پس از برپایی مبتنی بر برنامه، گسترش آن خود به خود و به گونه‌ای نامنظم صورت پذیرد و یا بالعکس. لازم به ذکر است نظم در استقرار صرفاً به معنای شکل‌های کم و بیش هندسی خیابان‌ها و میادین سکونتگاهی نیست بلکه قطعه بندی یکنواخت و موزون زمین‌های زراعی نیز مهم است. درجه نظم یا بی‌نظمی در شکل سکونتگاه روستایی به بهترین نحوه نشانگر نقش و میزان برنامه ریزی در نحوه استقرار سکونتگاه است.

بر این مبنی می‌توان فرم روستاهایی که در دامنه کوه واقع شده‌اند بصورت نامنظم و روستاهای کوهپایه‌ای بصورت منظم می‌باشد.

– طبقه بندی روستاها بر اساس الگو

علاوه بر شکل و فرم روستاها را می‌توان بر اساس الگو تقسیم بندی کرد. روستاها بر اساس الگو در قالب سه الگوی روستاهای خطی، روستاهای کانونی و روستاهای مسطح یا صفحه طبقه بندی می‌شوند. روستای خطی روستایی است که از یک یا دو ردیف موازی از خانه‌ها تشکیل شده باشد. سکونتگاه کانونی یا میدانگاهی اصطلاحی است عام برای انواع گوناگون روستاهایی که مرکز آنها را میدانگاه یا مکان عمومی‌ای تشکیل دهد که خانه‌ها گرداگرد آن قرار گیرند. دیگر الگوی سکونتگاهی الگوی مسطح و یا صفحه‌ای می‌باشد. رایج‌ترین این الگوها سکونتگاهی است که کالبدی نامنظم و صفحه‌ای داشته باشد که به روستاهای تلی شهرت یافته است.

جدول ۱-۳۴ - بافت روستاها

نام	شکل	فرم	الگو
ارزه خوران	تجمعی	نامنظم	مسطح
اورجك	تجمعی	نامنظم	خطی
خیرآباد	تجمعی	نامنظم	خطی
کلیسا	تجمعی	نامنظم	خطی
احمد آباد	تجمعی	نامنظم	خطی
خندق لو	تجمعی	نامنظم	مسطح
معدن مس بایچه باغ	تجمعی	نامنظم	خطی
میانج	تجمعی	نامنظم	کانونی
قلعه ارزه خوران	تجمعی	نامنظم	خطی
تات قشلاق	تجمعی	منظم	خطی
چای قشلاقی	تجمعی	نامنظم	خطی
خضر چوپان	تجمعی	منظم	مسطح
خویین	تجمعی	منظم	کانونی
سعیدکندي	تجمعی	منظم	مسطح
علم کندي	تجمعی	منظم	خطی
بیانلو	تجمعی	منظم	کانونی
پری	تجمعی	منظم	مسطح
تازه کند(داغ مالوداش	تجمعی	منظم	خطی
توزلار	تجمعی	منظم	کانونی
حسن ابادجدید	تجمعی	منظم	کانونی
حسن ابادقدیم	تجمعی	منظم	کانونی
قرلجه	تجمعی	نامنظم	مسطح
قلعه جوق	تجمعی	منظم	کانونی
لرده شور	تجمعی	منظم	کانونی
لهجبین	تجمعی	منظم	خطی
تازه کندفخرلو	تجمعی	نامنظم	خطی
تخته یورد	تجمعی	منظم	مسطح
قاضی کندي	تجمعی	منظم	کانونی
قره داش	تجمعی	منظم	مسطح
برون قشلاق	تجمعی	منظم	خطی
قره گل	تجمعی	منظم	کانونی
گونی	تجمعی	منظم	مسطح

نام	شکل	فرم	الگو
امیر اباد	تجمعی	منظم	خطی
اینچه سعیدنظام	تجمعی	منظم	خطی
بکناش	تجمعی	منظم	کانونی
چنتر	تجمعی	منظم	مسطح
چنقابلاغ	تجمعی	منظم	خطی
گادل	تجمعی	منظم	کانونی
مغانلو	تجمعی	نامنظم	مسطح
سهند علیا	تجمعی	نامنظم	خطی
کردی	تجمعی	نامنظم	خطی
باغچه	تجمعی	منظم	کانونی
سهندسفلی	تجمعی	منظم	کانونی
گندی	تجمعی	منظم	مسطح
دام لار	تجمعی	منظم	کانونی
اق کند	تجمعی	منظم	مسطح
المالو	تجمعی	نامنظم	خطی
بای گلی	تجمعی	نامنظم	مسطح
قره تپه	تجمعی	نامنظم	خطی
سرین دره	تجمعی	منظم	مسطح
پیرقشلاق	تجمعی	منظم	کانونی
چهره تپه	تجمعی	منظم	کانونی
ساری اغل	تجمعی	منظم	کانونی
عوج موسی	تجمعی	نامنظم	خطی
سریک	تجمعی	منظم	خطی
ینگجه سینار	تجمعی	نامنظم	خطی
رز	تجمعی	نامنظم	مسطح
مزرعه اغدوز	تجمعی	نامنظم	خطی
سیدلر	تجمعی	نامنظم	خطی
کوشک	تجمعی	منظم	کانونی
شهرک صنعتی ماهانشان	تجمعی	منظم	کانونی
بک اباد	تجمعی	منظم	کانونی
بهستان	تجمعی	منظم	مسطح
تک اغاج	تجمعی	منظم	کانونی
مزرعه لیلان	تجمعی	منظم	مسطح
مزرعه بک اباد	تجمعی	نامنظم	خطی

نام	شکل	فرم	الگو
مزرعه تک آماج /چپ چپ	تجمعی	نامنظم	مسطح
سرپل /میر آخور	تجمعی	منظم	مسطح
بیاملو	تجمعی	منظم	مسطح
پشتک	تجمعی	منظم	کانونی
خلج	تجمعی	منظم	مسطح
ماداباد	تجمعی	نامنظم	خطی
وهران	تجمعی	منظم	کانونی
ایلی بلاغ	تجمعی	منظم	کانونی
قره باطلاق	تجمعی	منظم	کانونی

الگوی تجمعی توسعه مسطح روستای میرآخور

الگوی تجمعی توسعه خطی روستای ماداباد

از نظر نوع سکونت، نتایج بررسی ها نشان می دهند که سکونت رایج در منطقه در سطح روستاهای معمولاً به شکل واحدهای مستقل و تک خانواری است اما در روستاهای کوچک تر عمدتاً به دلیل پیوندهای خویشی و خانوادگی شکل واحدهای همسایگی دسته جمعی و مجتمع های چندخانواری با فضاهای مشترک (مثل محوطه مشترک برای انبار محصولات کشاورزی) دارد.

سلسله مراتب سکونتگاهی

بررسی های بدست آمده از مطالعات بندهای قبلی و طرح ناحیه زنجان، در خصوص ظرفیت توسعه روستاهای منظومه، نشان دهنده این موضوع است که شهر ماهنشان به دلیل داشتن مرکزیت، توسعه زیرساختها، زمینه های مناسب برای اشتغالزایی و تبدیل شدن به حلقه ی اصلی در شبکه منظومه ای، به عنوان شبکه توسعه منطقه می تواند عمل نماید. در نمودار زیر اولویت بندی روستاها از حیث ظرفیت های توسعه و سلسله مراتب که در طرح فرادست نیز بدان اشاره شده است می گردد.

جدول ۱-۳۵- سلسله مراتب سکونتگاهی در منظومه ماهنشان

منظومه	مرکز منظومه	جمعیت منظومه	مجموعه	مرکز مجموعه	جمعیت مجموعه	تعداد سکونتگاه	حوزه	مرکز حوزه
پری	پری	۲۰۷۱۱	ماهنشان	ماهنشان	۸۷۲۲	۲۴	سهندعلیا	سهندعلیا
			قره گل	قره گل	۴۹۷۸		قره باتلاق	قره باتلاق
			پری	پری	۷۰۱۱	۲۷	خیرآباد	خیرآباد
			پری	پری			قزلچه	قزلچه
			پری	پری			پری	پری
			قاضی گندی	قاضی گندی			قاضی گندی	قاضی گندی

جدول ۱-۳۶- رتبه بندی و شاخص مرکزیت در سطح شهرستان ماهنشان

ردیف	نام آبادی	نام دهستان	جمعیت ۸۱	شاخص مرکزیت	رتبه جمعیتی در شهرستان	رتبه شاخص مرکزیت
۱	پری	اورباد	۸۳۷	۶۷۴	۶	۱
۲	دوزکند	قلعه جوق	۸۷۰	۱۸۶/۱	۴	۲
۳	قلعه جوق سیاه منصور	قلعه جوق	۷۲۸	۱۸۶/۱	۸	۳
۴	قره گل	قزل گچیلو	۵۳۶	۱۷۸/۴	۲۱	۴
۵	سهند علیا	ماهنشان	۱۱۹۶	۱۴۰/۳	۱	۵
۶	تبریزک	قلعه جوق	۳۳۱	۱۱۳/۳	۴۱	۶
۷	انگوران	انگوران	۱۰۹۲	۱۱۲/۱	۲	۷
۸	خیر آباد	اورباد	۳۶۱	۸۰/۴	۳۸	۸
۹	حلب سفلی	انگوران	۵۵۴	۶۵/۴	۱۷	۹
۱۰	اوغلبیک علیا	قلعه جوق	۶۳۹	۶۰/۹	۱۴	۱۰
۱۱	قاضی کندی	اورباد	۵۵۲	۵۸/۷	۱۹	۱۱
۱۲	حسن آباد	انگوران	۴۳۲	۵۷	۳۳	۱۲
۱۳	میانج	انگوران	۴۹۶	۵۴/۱	۲۵	۱۳
۱۴	آق کند	ماهنشان	۶۵۷	۵۳/۳	۱۳	۱۴
۱۵	ایلی بلاغ	ماهنشان	۸۵۲	۴۵	۵	۱۵
۱۶	کیز	انگوران	۲۹۰	۳۴/۷	۵۰	۱۶
۱۷	سوتتو	قلعه جوق	۴۷۸	۴۱/۵	۲۸	۱۷
۱۸	قره ناز	انگوران	۶۶۹	۳۹/۷	۱۱	۱۸
۱۹	قشلاق جوق سفلی	انگوران	۱۳۸	۳۵/۳	-	۱۹
۲۰	پشتوک	ماهنشان	۴۷۰	۲۹/۴	۲۹	۲۰
۲۱	کولج علیا	انگوران	۴۲۳	۲۶/۳	۳۴	۲۱
۲۲	شیخ لر	انگوران	۱۹۷	۲۵	-	۲۲
۲۳	بهستان	ماهنشان	۴۲۰	۲۴/۹	۳۶	۲۳
۲۴	باغچه	ماهنشان	۲۹۵	۲۴/۹	۴۶	۲۴
۲۵	سر پل	ماهنشان	۵۱۵	۲۲/۶	۲۳	۲۵
۲۶	مراش	انگوران	۲۹۲	۲۱/۱	۴۹	۲۶
۲۷	قره داش	اورباد	۵۴۱	۱۹/۳	۲۰	۲۷
۲۸	زمان	انگوران	۱۸۸	۱۸/۷	۷۸	۲۸
۲۹	چناق بلاغ	قزل گچیلو	۲۰۹	۱۷/۶	۶۸	۲۹
۳۰	تازه کند فخرلو	ماهنشان	۳۴۱	۱۷/۶	۴۹	۲۸
۳۱	سریک	ماهنشان	۱۳۲	۱۷/۲	۹۵	۲۹
۳۲	آمالو	ماهنشان	۷۱۲	۱۷/۲	۹۰	۲۹
۳۳	میانج	اورباد	۱۵۷	۱۶/۲	۸۵	۳۰
۳۴	یوسف آباد	انگوران	۱۶۳	۱۶	۸۲	۳۱
۳۵	ینگچه	ماهنشان	۴۹۸	۱۵/۵	۲۴	۳۲

ردیف	نام آبادی	نام دهستان	جمعیت ۸۱	شاخص مرکزیت	رتبه جمعیتی در شهرستان	رتبه شاخص مرکزیت
۳۶	بلند پرچین	انگوران	۲۶۸	۱۵/۵	۵۵	۳۲
۳۷	قواق سفلی	انگوران	۶۶۴	۱۴/۹	۱۲	۳۳
۳۸	سهند سفلی	ماهانشان	۹۱۲	۱۴/۴	۳	۳۴
۳۹	قره دره	قلعه جوق	۵۱۷	۱۳/۲	۲۲	۳۵
۴۰	خورجهان	انگوران	۳۲۵	۱۳/۱	۴۲	۳۶
۴۱	وهران	ماهانشان	۵۵۴	۱۲/۶	۱۸	۳۷
۴۲	سفانلو	قزل گچیلو	۵۷۸	۱۲/۲	۱۶	۳۸
۴۳	سفیرآباد	انگوران	۱۵۲	۱۱	۸۹	۳۹
۴۴	ابراهیم آباد	قلعه جوق	۴۵۳	۱۱	۳۲	۳۹
۴۵	ایده لو	قلعه جوق	۲۵۶	۱۱	۶۰	۳۹
۴۶	کوربج سفلی	انگوران	۳۳۳	۱۰/۹	۴۰	۴۰
۴۷	مادآباد	ماهانشان	۶۲۵	۱۰/۴	۱۵	۴۱
۴۸	وزمک	قلعه جوق	۱۷۶	۱۰/۴	۸۰	۴۱
۴۹	حلب علیا	انگوران	۷	۱۰/۱	۱۲۴	۴۲
۵۰	گرگان سفلی	انگوران	۱۲۲	۹/۲	۱۰۰	۴۳
۵۱	خلج	ماهانشان	۴۲۲	۸/۸	۳۵	۴۴
۵۲	علم کندی	اورباد	۷۳۵	۸/۷	۷	۴۵
۵۳	تخته یورد	قلعه جوق	۴۷۹	۸/۷	۲۷	۴۵
۵۴	چتر	قزل گچیلو	۲۹۵	۸/۷	۴۷	۴۵
۵۵	فالینگ	انگوران	۲۸۲	۸/۷	۵۲	۴۵
۵۶	ایلچه سفلی	انگوران	۱۱۵	۸/۳	۱۰۴	۴۶
۵۷	سیرین دره	ماهانشان	۲۱۲	۸/۳	۶۶	۴۶
۵۸	قره باطلاق	ماهانشان	۶۸۲	۸/۲	۱۰	۴۷
۵۹	ایالو	انگوران	۴۷۰	۸/۲	۳۰	۴۷
۶۰	مفانلو	قلعه جوق	۲۷۷	۸/۲	۵۴	۴۷
۶۱	کردی	ماهانشان	۳۱۲	۸/۲	۴۵	۴۷
۶۲	کاروانسرا	انگوران	۱۶۲	۸/۱	۸۴	۴۸
۶۳	امام کندی	قلعه جوق	۲۵۶	۷/۳	۶۱	۴۹
۶۴	کهریز بیک	قلعه جوق	۴۸۲	۷/۳	۲۶	۴۹
۶۵	خضرآباد	انگوران	۱۰۶	۷	۱۰۵	۵۰
۶۶	ساری آغل	ماهانشان	۱۹۹	۶/۵	۷۳	۵۱
۶۷	اوج تاش	قلعه جوق	۳۲۴	۶/۵	۴۳	۵۱
۶۸	قوزلو	انگوران	۳۲۰	۶/۴	۴۴	۵۲
۶۹	قوزبجان سفلی	انگوران	۱۹۸	۶/۴	۷۴	۵۲
۷۰	پیر قشلاق	ماهانشان	۵	۶/۲	۱۲۵	۵۳

ردیف	نام آبادی	نام دهستان	جمعیت ۸۱	شاخص مرکزیت	رتبه جمعیتی در شهرستان	رتبه شاخص مرکزیت
۷۱	آق بلاغ حسن آباد	انگوران	۶۹	۶/۱	۱۱۱	۵۴
۷۲	چهار طاق	قلعه جوق	۱۵۱	۶/۱	۹۰	۵۴
۷۳	گلاب لو	انگوران	۱۳۲	۶	۹۶	۵۵
۷۴	ینگجه	انگوران	۲۶۵	۶	۵۶	۵۵
۷۵	قاسم آباد	قلعه جوق	۱۰۰	۶	۱۰۰	۵۵
۷۶	قره قشلاق	قلعه جوق	۲۳۴	۶	۶۲	۵۵
۷۷	خندق لو	اورباد	۲۰۶	۶	۷۰	۵۵
۷۸	قلعه ارزه خوران	اورباد	۲۰۵	۶	۷۱	۵۵
۷۹	برون قشلاق	قزل گچیلو	۴۶۴	۶	۳۱	۵۵
۸۰	تک آغاچ	ماهانشان	۱۹۳	۶	۷۶	۵۵
۸۱	لیلان	ماهانشان	۱۴۱	۶	۹۱	۵۵
۸۲	اورچک	اورباد	۱۹۲	۵/۹	۷۷	۵۶
۸۳	گاوگل	قلعه جوق	۱۵۴	۵/۹	۸۷	۵۶
۸۴	حسن آباد جدید	اورباد	۳۳	۵/۶	۱۲۰	۵۷
۸۵	حسن آباد قدیم	اورباد	۷۳	۵/۶	۱۱۰	۵۷
۸۶	قزلجه	اورباد	۱۶۳	۵/۶	۸۳	۵۷
۸۷	خضر چریان	اورباد	۲۵۹	۵/۱	۵۷	۵۸
۸۸	سعید کندی	اورباد	۴۱۷	۵/۱	۳۷	۵۸
۸۹	قشلاق جوق علیا	انگوران	۱۳۲	۵	۹۷	۵۹
۹۰	قوزیجان علیا	انگوران	۱۳۶	۵	۹۳	۵۹
۹۱	اینچه علیا	انگوران	۱۰۱	۴/۴	۱۰۶	۶۰
۹۲	ایستی قل	انگوران	۱۲۰	۴/۳	۱۰۲	۶۱
۹۳	اکیز قشلاق	انگوران	۵۷	۴/۳	۱۱۴	۶۱
۹۴	قلعه جوق سادات	انگوران	۲۰۱	۴/۳	۷۲	۶۱
۹۵	مزرعه	انگوران	۱۱۷	۴/۳	۱۰۳	۶۱
۹۶	قلعه جوق	اورباد	۶۴	۴/۳	۱۱۲	۶۱
۹۷	لرده نور	اورباد	۲۵۷	۴/۳	۵۸	۶۱
۹۸	اینچه سعید نظام	قزل گچیلو	۱۵۵	۴/۳	۸۶	۶۱
۹۹	گونای	قزل گچیلو	۲۸۹	۴/۳	۵۱	۶۱
۱۰۰	رز	ماهانشان	۸۷	۴/۳	۱۰۹	۶۱
۱۰۱	کندی	ماهانشان	۲۲۵	۴/۳	۶۴	۶۱
۱۰۲	ساغر چی	انگوران	۱۷۲	۴/۲	۸۱	۶۲
۱۰۳	قره زکی	انگوران	۱۵۴	۴/۲	۸۸	۶۲
۱۰۴	قواق علیا	انگوران	۱۳۰	۴/۳	۹۹	۶۲
۱۰۵	کاکا	انگوران	۲۹۴	۴/۲	۴۸	۶۲

ردیف	نام آبادی	نام دهستان	جمعیت ۸۱	شاخص مرکزیت	رتبه جمعیتی در شهرستان	رتبه شاخص مرکزیت
۱۰۶	یاستی قل	انگوران	۲۱۴	۴/۲	۶۵	۶۲
۱۰۷	ارزه خوران	اورباد	۲۳۲	۴/۲	۶۳	۶۲
۱۰۸	بیانلو	اورباد	۲۱۲	۴/۲	۶۷	۶۲
۱۰۹	تات قشلاق	اورباد	۲۵۷	۴/۲	۵۹	۶۲
۱۱۰	قره آبی	قلعه جوق	۱۲۱	۳/۵	۱۰۱	۶۳
۱۱۱	حمزه آباد	قلعه جوق	۵۷	۳/۵	۱۱۵	۶۳
۱۱۲	گنج آباد	انگوران	۵۰	۳/۴	۱۱۶	۶۴
۱۱۳	ایمیر	قلعه جوق	۱۸۵	۳/۴	۷۹	۶۴
۱۱۴	توت آغاجی	قلعه جوق	۳۶	۳/۴	۱۱۹	۶۴
۱۱۵	چای قشلاق	اورباد	۱۳۱	۳/۴	۹۸	۶۴
۱۱۶	کلیسا	اورباد	۲۰۸	۳/۴	۶۹	۶۴
۱۱۷	سهر جبین	اورباد	۳۹	۳/۴	۱۱۷	۶۴
۱۱۸	امیر آباد	قزل گچیلو	۲۸۰	۳/۴	۵۳	۶۴
۱۱۹	چهر تپه	ماهانشان	۴	۳/۴	۱۲۶	۶۴
۱۲۰	عوج موسی	ماهانشان	۳۹	۳/۴	۱۱۸	۶۴
۱۲۱	سیاه خانه	انگوران	۶۰	۳/۳	۱۱۳	۶۵
۱۲۲	قرا گل	انگوران	۱۳۶	۳/۳	۹۴	۶۵
۱۲۳	خوبین	اورباد	۳۰	۲/۵	۱۲۱	۶۶
۱۲۴	معدن ینگجه باغ	اورباد	۱۲	۲/۵	۱۲۲	۶۶
۱۲۵	قرقان علیا	انگوران	۹۲	۲/۴	۱۰۸	۶۷
۱۲۶	امیر آباد	انگوران	۸	۱/۷	۱۲۳	۶۸

۱-۴-۲- شبکه ارتباطی درون منظومه‌ای (بین سکونتگاههای منظومه) و برون منظومه‌ای

۱-۴-۳- کمیت و کیفیت کاربریهای مختلف در سطح منظومه (شامل: کاربری

سکونتی، کشاورزی، صنعتی، خدماتی، شبکه راهها و سایر کاربریها)

۱-۴-۴- پراکنش و کیفیت خدمات در وضع موجود

۱-۴-۴-۱- زیرساختها (آب، برق، گاز، راه و ...)

خدمات زیرساختی موجود در منطقه شامل تاسیسات زیربنایی آب، برق، گاز، راه دسترسی و مخابرات می شود

که وضعیت زیرساختهای روستاهای مورد مطالعه به قرار جدول ذیل می باشد.

جدول ۱-۳۷- وضعیت زیرساخت های روستاهای منظومه ماهنشان

ارتباطات و حمل و نقل			برق ، گاز و آب						مشخصات جغرافیایی	
دسترسی به ایستگاه راه آهن	دسترسی به وسیله نقلیه عمومی	دسترسی به روزنامه و مجله	سامانه تصفیه آب	آب لوله کشی	گاز لوله کشی	انرژی نو (خورشیدی ، بادی و...)	موتور برق دیزلی	شبکه سراسری برق	نام آبادی	نام دهستان
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ارزه خوران	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	اورجک	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	خیرآباد	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	کلیسا	اوریاد
•	•	•	•	•	•	•	•	•	احمد آباد	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	خندق لو	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	•	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	معدن مس بایچه باغ	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	میانج	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قلعه ارزه خوران	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	تات قشلاق	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	چای قشلاقی	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	خضرچوپان	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	•	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	خوین	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	سعیدکندی	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	علم کندی	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	بیانلو	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	پری	اوریاد
•	•	•	•	•	•	•	•	•	تازه کند(داغ مالوداش	اوریاد
•	•	•	•	•	•	•	•	•	توزلار	اوریاد
•	•	•	•	•	•	•	•	•	حسن ابادجدید	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	حسن ابادقدیم	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قزلجه	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قلعه جوق	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	لرده شور	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	•	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	لهجبین	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	تازه کندفخرلو	اوریاد
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	تخته یورد	اوریاد
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قاضی کندی	اوریاد

ارتباطات و حمل و نقل			برق ، گاز و آب						مشخصات جغرافیایی	
دسترسی به ایستگاه راه آهن	دسترسی به وسیله نقلیه عمومی	دسترسی به روزنامه و مجله	سامانه تصفیه آب	آب لوله کشی	گاز لوله کشی	انرژی نو (خورشیدی ، بادی و...)	موتور برق دیزلی	شبکه سراسری برق	نام آبادی	نام دهستان
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قره داش	اورباد
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	برون قشلاق	قزل گچیلو
ندارد	دارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قره گل	قزل گچیلو
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	گونی	قزل گچیلو
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	امیرآباد	قزل گچیلو
ندارد	ندارد	ندارد	۹	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	اینچه سعیدنظام	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بکتاش	قزل گچیلو
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	چتر	قزل گچیلو
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	چناقبلاغ	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	گادل	قزل گچیلو
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	مغانلو	قزل گچیلو
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	سهندعلیا	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	کردی	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	باغچه	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	سهندسغلی	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	گندی	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	دام لار	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	اق کند	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	المالو	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بای گلی	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قره تپه	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	سرین دره	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	پیرقشلاق	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	۰	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	چهره تپه	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	ساری اغل	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	۹	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	عوج موسی	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	سریک	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	یینگجه سینار	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	رز	ماه نشان

ارتباطات و حمل و نقل			برق ، گاز و آب						مشخصات جغرافیایی	
دسترسی به ایستگاه راه آهن	دسترسی به وسیله نقلیه عمومی	دسترسی به روزنامه و مجله	سامانه تصفیه آب	آب لوله کشی	گاز لوله کشی	انرژی نو (خورشیدی ، بادی و...)	موتور برق دیزلی	شبکه سراسری برق	نام آبادی	نام دهستان
•	•	•	•	•	•	•	•	•	مزرعه اغدوز	ماه نشان
•	•	•	•	•	•	•	•	•	سیدلر	ماه نشان
•	•	•	•	•	•	•	•	•	کوشک	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	شهرک صنعتی ماهنشان	ماه نشان
•	•	•	•	•	•	•	•	•	بک اباد	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	بهستان	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	تک اغاج	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	مزرعه لیلان	ماه نشان
•	•	•	•	•	•	•	•	•	مزرعه بک اباد	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	مزرعه تک اغاج /چپ چپ	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	سرپل /میر آخور	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	•	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	بیاملو	ماه نشان
ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	پشتک	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	خلج	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ماداباد	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	وهران	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	دارد	ایلی بلاغ	ماه نشان
ندارد	دارد	ندارد	دارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	قره باطلاق	ماه نشان

ادامه جدول ۱-۳۸- وضعیت زیرساخت های روستاهای منظومه ماهشان

توسعه دستگاه خودپرداز روستایی در سال ۹۶	دفتر ارتباط روستایی	اینترنت ثابت	اینترنت پرسرعت فایزوم (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	اینترنت پرسرعت فاز اول (زمان بهره برداری سال ۹۶)	ارتباط تلفن ثابت در برنامه توسعه های - وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۷)	ارتباط تلفن ثابت های - وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	الحاقیه های وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	رایتل (در بخش روستایی فعالیت ندارد)	ایرانسل (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	همراه اول (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	کوه نور (زمان بهره برداری از سال ۸۹-۹۳)	تلفن موبایل روستایی (زمان بهره برداری از سال ۸۶-۹۳)	تلفن خانگی (زمان بهره برداری قبل از سال ۸۶)	ارتباط دارد / ندارد	آبادی	شهر / دهستان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	احمد آباد	اورباد
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱	ارزه خوران	اورباد
۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	اق کند	ماه نشان
۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	المالو	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	امیرآباد	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱	اورجک	اورباد
۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	ایلی بلاغ	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	اینچه سعیدنظام	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	باغچه	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بای گلی	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	برون قشلاق	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بک آباد	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بکتاش	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	بهستان	ماه نشان

شهر / دهستان	آبادی	ارتباط دارد / ندارد	تلفن خانگی (زمان بهره برداری قبل از سال ۸۶)	تلفن موبایل روستایی (زمان بهره برداری از سال ۸۶-۹۳)	گروه نور (زمان بهره برداری از سال ۸۹-۹۳)	همراه اول (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	ایرانسل (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	رایتل (در بخش روستایی فعالیت ندارد)	الحاقیه های وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	ارتباط تلفن ثابت های - وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۷)	ارتباط تلفن ثابت در برنامه توسعه های - وب (زمان بهره برداری سال ۹۶)	اینترنت پرسرعت فاز اول (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	اینترنت پرسرعت فاز دوم (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	اینترنت ثابت	دفتر ارتباط روستایی	توسعه دستگاه خودپرداز روستایی در سال ۹۶
ماه نشان	باملو	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	بیانلو	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	پری	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ماه نشان	پشتک	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ماه نشان	پیرقشلاق	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	تات قشلاق	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	تازه کند(داغ مالوداش	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	تازه کندفخرلو	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	تخته یورد	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ماه نشان	تک اغاج	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	توزلار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اورید	چای قشلاقی	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قزل گچیلو	چتر	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰

توسعه دستگاه خودپرداز روستایی در سال ۹۶	دفتر ارتباط روستایی	اینترنت ثابت	اینترنت پرسرعت فائز دوم (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	اینترنت پرسرعت فاز اول (زمان بهره برداری سال ۹۶)	ارتباط تلفن ثابت در برنامه توسعه های- وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۷)	ارتباط تلفن ثابت های- وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	الحاقیه های وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	رایتل (در بخش روستایی فعالیت ندارد)	ایرناسل (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	همراه اول (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	گوشه نور (زمان بهره برداری از سال ۸۹-۹۳)	تلفن موبایل روستایی (زمان بهره برداری از سال ۸۶-۹۳)	تلفن خانگی (زمان بهره برداری قبل از سال ۸۶)	ارتباط دارد / ندارد	آبادی	شهر / دهستان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	چنابلاغ	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	چهره تپه	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	حسن اباد جدید	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	حسن اباد قدیم	اورباد
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	خضر چوپان	اورباد
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	خلج	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۱	خندق لو	اورباد
۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	خویین	اورباد
۱	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱	خیرآباد	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	دام لار	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	رز	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	ساری اغل	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۱	۱	سرپل /میر آخور	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۱	۱	سریک	ماه نشان

توسعه دستگاه خودداز روستایی در سال ۹۶	دفتر ارتباط روستایی	اینترنت ثابت	اینترنت پرسرعت فاز دوم (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	اینترنت پرسرعت فاز اول (زمان بهره برداری سال ۹۶)	ارتباط تلفن ثابت در برنامه توسعه های- وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۷)	ارتباط تلفن ثابت های- وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	الحاقیه های وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	رایتل (در بخش روستایی فعالیت ندارد)	ایرآنسل (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	همراه اول (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	گوه نور (زمان بهره برداری از سال ۸۹-۹۳)	تلفن موبایل روستایی (زمان بهره برداری از سال ۸۶-۹۳)	تلفن خانگی (زمان بهره برداری قبل از سال ۸۶)	ارتباط دارد / ندارد	آبادی	شهر / دهستان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	سرین دره	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	سعیدکندی	اورباد
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	سهندسفلی	ماه نشان
۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	سهندعلیا	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سیدلر	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان	ماه نشان
۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	علم کندی	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	عوج موسی	ماه نشان
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	قاضی کندی	اورباد
۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	قره باطلاق	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قره تپه	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	قره داش	اورباد
۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	قره گل	قرز گچیو
۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	قرلجه	اورباد

توسعه دستگاه خودپرداز روستایی در سال ۹۶	دفتر ارتباط روستایی	اینترنت ثابت	اینترنت پرسرعت فاز دوم (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	اینترنت پرسرعت فاز اول (زمان بهره برداری سال ۹۶)	ارتباط تلفن ثابت در برنامه توسعه های- وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۷)	ارتباط تلفن ثابت های- وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	الحاقیه های وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)	رایتل (در بخش روستایی فعالیت ندارد)	ایرانسل (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	همراه اول (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)	گوه نور (زمان بهره برداری از سال ۸۹-۹۳)	تلفن موبایل روستایی (زمان بهره برداری از سال ۸۶-۹۳)	تلفن خانگی (زمان بهره برداری قبل از سال ۸۶)	ارتباط دارد / ندارد	آبادی	شهر / دهستان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قلعه ارزه خوران	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قلعه جوق	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کردی	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کلیسا	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کوشک	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	گادل	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	گندی	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	گونی	قزل گچیلو
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لرده شور	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لهجبین	اورباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ماداباد	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه اغدوز	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه بک اباد	ماه نشان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه تک	ماه نشان

توسعه دستگاه خودپرداز روستایی در سال ۹۶																		
دفتر ارتباط روستایی																		
اینترنت ثابت																		
اینترنت پرسرعت فاز دوم (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)			۱															
اینترنت پرسرعت فاز اول (زمان بهره برداری سال ۹۶)																		
ارتباط تلفن ثابت در برنامه توسعه های - وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۷)																		
ارتباط تلفن ثابت های - وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)																		
الحاقیه های وب (زمان بهره برداری شهریور ۹۸)																		
رایتل (در بخش روستایی فعالیت ندارد)																		
ایرنسل (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)																		
همراه اول (زمان بهره برداری از سال ۸۷-۹۷)			۱															
گوه نور (زمان بهره برداری از سال ۸۹-۹۳)																		
تلفن موبایل روستایی (زمان بهره برداری از سال ۸۶-۹۳)																		
تلفن خانگی (زمان بهره برداری قبل از سال ۸۶)																		
ارتباط دارد / ندارد																		
آبادی			آغاج / چپ															
شهر / دهستان			چپ															
			مزرعه لیلان	ماه نشان														
			معدن مس بایچه باغ	اورپاد														
			مغانلو	قزل گچیلو														
			میانج	اورپاد														
			وهران	ماه نشان														
			پینگجه سینار	ماه نشان														

جدول ۱-۳۹- وضعیت ایستگاه های پمپاژ آب به تفکیک روستاها

نام بخش	نام دهستان	نام روستا	کد روستا	تعداد ایستگاه پمپاژ در مدار	حجم ایستگاه پمپاژ در مدار - مترمکعب در روز
مرکزی	ماه نشان	اق کند	۲۳۵۴۷۱	۱	۲۵۹
مرکزی	ماه نشان	ایلی بلاغ	۲۳۵۲۹۲	۱	۳۴۶
مرکزی	ماه نشان	بهستان	۲۳۵۲۹۸	۱	۴۳۲
مرکزی	ماه نشان	پشتک	۲۳۵۴۸۲	۱	۲۵۹
مرکزی	ماه نشان	تک اغاج	۲۳۵۳۰۲	۱	
مرکزی	ماه نشان	چپ چپ	۲۳۵۴۸۹	۱	۳۴۶
مرکزی	ماه نشان	چهره تپه	۲۳۵۲۸۷	۱	۵۱۸
مرکزی	ماه نشان	خلج	۲۳۵۶۴۶	۱	
مرکزی	ماه نشان	سرپل	۲۳۵۳۶۹	۱	۳۴۶
مرکزی	ماه نشان	قره باطلاق	۴۹۰۶۲۶	۱	۵۱۸
مرکزی	ماه نشان	مادآباد	۲۳۵۶۶۳	۱	۵۱۸
مرکزی	ماه نشان	وهران	۲۳۵۶۶۵	۱	۴۳۲
مرکزی	ماه نشان	ینگجه سینار	۲۳۵۵۱۹	۱	۳۴۶
جمع دهستان				۱۳	۴۳۲۰
مرکزی	قزل گچیلو	چناقبلاغ	۲۳۵۶۵۲	۱	۴۳۲
مرکزی	قزل گچیلو	قره گل	۲۳۵۶۵۵	۱	۲۵۹
جمع دهستان				۲	۶۹۱
مرکزی	اوریاد	خیرآباد	۳۷۰۷۰	۱	۲۵۹
مرکزی	اوریاد	قاضی کندی	۲۳۵۵۰۳	۱	۴۳۲
جمع دهستان				۲	۶۹۱

جدول ۱-۴۰- مشخصات شناسه ای روستاهای منظومه ماهنشان

دهستان	کد روستا	روستا	وضعیت برخورداری روستا	تحت پوشش شرکت
اوریاد	۳۷۰۲۱	ارزه خوران	*	*
اوریاد	۳۷۰۳۴	اورجک	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۷۹	بیانلو	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۸۱	پری	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۸۳	تات قشلاق	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۸۵	تازه کندفخرلو	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۸۶	تخته یورد	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۸۸	چای قشلاقی	*	*
اوریاد	۳۲۱۶۸۳۲۰	حسن آباد جدید		
اوریاد	۲۳۵۴۹۰	حسن ابادقدیم	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۹۱	خضرچوپان	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۹۲	خندق لو	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۹۳	خوبین	*	*
اوریاد	۳۷۰۷۰	خیرآباد	*	*
اوریاد	۲۳۵۴۹۹	سعیدکندی	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۰۲	علم کندی	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۰۳	قاضی کندی	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۰۷	قره داش	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۰۸	قزله	*	*
اوریاد	۴۹۰۶۱۵	قلعه ارزه خوران	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۰۹	قلعه جوق	*	*
اوریاد	۳۷۱۲۳	کلیسا	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۱۲	لرده شور	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۱۳	لهجبین	*	*
اوریاد	۲۳۵۵۱۷	میانج	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۳۳	امیرآباد	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۳۵	اینچه سعیدنظام	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۳۶	برون قشلاق	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۴۲	چتر	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۵۲	چناقباغ	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۵۵	قره گل	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۶۲	گونی	*	*
قزل گچیلو	۲۳۵۶۶۴	مغانلو	*	*
ماه نشان	۲۳۵۴۷۱	اق کند	*	*

تحت پوشش شرکت		وضعیت برخورداری روستا				روستا	کد روستا	دهستان
	*				*	المالو	۲۳۵۴۷۲	ماه نشان
	*			*		ایلی بلاغ	۲۳۵۴۹۲	ماه نشان
	*				*	باغچه	۲۳۵۴۷۷	ماه نشان
	*				*	بهستان	۲۳۵۲۹۸	ماه نشان
*		*				بیاملو	۲۳۵۴۸۰	ماه نشان
	*				*	پشتک	۲۳۵۴۸۲	ماه نشان
	*				*	نک اغاج	۲۳۵۳۰۲	ماه نشان
*		*				چپ چپ	۲۳۵۴۸۹	ماه نشان
*		*				چهره تپه	۲۳۵۲۸۷	ماه نشان
	*				*	خلج	۲۳۵۶۴۶	ماه نشان
*		*				رز	۲۳۵۵۸۵	ماه نشان
	*			*		ساری اغل	۲۳۵۳۲۵	ماه نشان
	*			*		سرپل	۲۳۵۳۶۹	ماه نشان
*					*	سریک	۲۱۵۴۸	ماه نشان
	*				*	سرین دره	۲۳۵۵۱۸	ماه نشان
	*			*		سهند سفلی	۲۳۵۵۰۰	ماه نشان
	*				*	سهندعلیا	۲۳۵۵۰۱	ماه نشان
*		*				عوج موسی	۲۳۵۴۷۵	ماه نشان
	*				*	قره باطلاق	۴۹۰۶۲۶	ماه نشان
	*				*	کردی	۲۳۵۵۱۰	ماه نشان
	*			*		گندی	۲۳۵۵۱۱	ماه نشان
	*				*	لیلان	۲۳۵۳۶۱	ماه نشان
	*				*	ماداباد	۲۳۵۶۶۳	ماه نشان
	*				*	وهران	۲۳۵۶۶۵	ماه نشان
	*				*	ینگجه سینار	۲۳۵۵۱۹	ماه نشان

جدول ۱-۴۱- وضعیت مخازن آب به تفکیک روستاها

نام دهستان	نام روستا	کد روستا	تعداد مخازن در مدار	حجم مخازن در مدار - مترمکعب	تعداد مخازن خارج از مدار	حجم مخازن خارج از مدار - مترمکعب	تعداد مخازن سایر وضعیت ها	حجم مخازن سایر وضعیتها - مترمکعب
اوریاد	ارزه خوران	۳۷۰۲۱	۱	۵۰				
اوریاد	اورجک	۳۷۰۳۴	۱	۴۰				
اوریاد	بیانلو	۲۳۵۴۷۹	۱	۷۵				
اوریاد	پری	۲۳۵۴۸۱	۱	۲۰۰				
اوریاد	تات قشلاق	۲۳۵۴۸۳	۱	۷۵				
اوریاد	تازه کندفخرلو	۲۳۵۴۸۵	۱	۵۰				
اوریاد	تخته یورد	۲۳۵۴۸۶	۱	۱۰۰				
اوریاد	چای قشلاقی	۲۳۵۴۸۸	۱	۵۰				
اوریاد	حسن ابادقدیم	۲۳۵۴۹۰	۱	۱۳۰				
اوریاد	خضر چوپان	۲۳۵۴۹۱	۱	۷۵				
اوریاد	خندق لو	۲۳۵۴۹۲	۱	۱۰۰				
اوریاد	خیرآباد	۳۷۰۷۰	۱	۱۰۰				
اوریاد	سعیدکندی	۲۳۵۴۹۹	۱	۱۰۰				
اوریاد	علم کندی	۲۳۵۵۰۲	۱	۱۵۰				
اوریاد	قاضی کندی	۲۳۵۵۰۳	۱	۱۵۰				
اوریاد	قره داش	۲۳۵۵۰۷	۱	۱۰۰				
اوریاد	قرلجه	۲۳۵۵۰۸	۱	۵۰				
اوریاد	قلعه ارزه خوران	۴۹۰۶۱۵	۱	۷۵				
اوریاد	لرده شور	۲۳۵۵۱۲	۱	۵۰				
اوریاد	میانج	۲۳۵۵۱۷	۱	۷۵				
ماه نشان	اق کند	۲۳۵۴۷۱	۱	۱۰۰				
ماه نشان	المالو	۲۳۵۴۷۲	۱	۱۵۰				
ماه نشان	ایلی بلاغ	۲۳۵۲۹۲	۱	۲۰۰				

نام دهستان	نام روستا	کد روستا	تعداد مخازن در مدار	حجم مخازن در مدار - مترمکعب	تعداد مخازن خارج از مدار	حجم مخازن خارج از مدار - مترمکعب	تعداد مخازن سایر وضعیت ها	حجم مخازن سایر وضعیتها - مترمکعب
ماه نشان	باغچه	۲۳۵۴۷۷	۱	۱۵۰				
ماه نشان	بهستان	۲۳۵۲۹۸	۱	۱۰۰				
ماه نشان	پشتک	۲۳۵۴۸۲	۱	۱۰۰				
ماه نشان	تک اغاج	۲۳۵۳۰۲	۱	۱۰۰				
ماه نشان	چپ چپ	۲۳۵۴۸۹	۱	۲۵۰				
ماه نشان	خلج	۲۳۵۶۴۶	۲	۳۰۰				
ماه نشان	ساری اغل	۲۳۵۳۲۵	۱	۵۰				
ماه نشان	سرپل	۲۳۵۳۶۹	۱	۱۰۰				
ماه نشان	سرین دره	۲۳۵۵۱۸	۱	۳۰				
ماه نشان	سهند سفلی	۲۳۵۵۰۰	۱	۱۵۰				
ماه نشان	سهندعلیا	۲۳۵۵۰۱	۱	۲۰۰				
ماه نشان	قره باطلاق	۴۹۰۶۲۶	۱	۱۰۰				
ماه نشان	کردی	۲۳۵۵۱۰	۱	۷۰				
ماه نشان	گندی	۲۳۵۵۱۱					۱	۱۰۰
ماه نشان	لیلان	۲۳۵۳۶۱	۱	۳۰				
ماه نشان	ماداباد	۲۳۵۶۶۳	۱	۱۵۰				

نام دهستان	نام روستا	کد روستا	تعداد مخازن در مدار	حجم مخازن در مدار - مترمکعب	تعداد مخازن خارج از مدار	حجم مخازن خارج از مدار - مترمکعب	تعداد مخازن سایر وضعیت ت ها	حجم مخازن سایر وضعیت تھا - مترمکعب
ماه نشان	وهران	۲۳۵۶۶۵	۱	۱۵۰				
ماه نشان	پینگجه سینار	۲۳۵۵۱۹	۱	۱۵۰				
قزل گچیلو	امیرآباد	۲۳۵۶۳۳	۱	۱۰۰				
قزل گچیلو	اینچه سعیدنظام	۲۳۵۶۳۵	۱	۵۰				
قزل گچیلو	برون قشلاق	۲۳۵۶۳۶	۱	۷۰				
قزل گچیلو	چناق‌بلاغ	۲۳۵۶۵۲	۱	۱۰۰				
قزل گچیلو	قره گل	۲۳۵۶۵۵	۱	۲۰۰				
قزل گچیلو	مغانلو	۲۳۵۶۶۴	۱	۱۰۰				

نقشه ۱-۱۲- وضعیت شبکه های گاز در سطح منطقه

جدول ۱-۴۲- روستاهای دارای طرح هادی مصوب

شهر / دهستان	آبادی	منطقه	خانوار	جمعیت	هادی
اوریاد	ارزه خوران	آبادی	۶۲	۲۱۶	دارد
اوریاد	اورجک	آبادی	۳۹	۱۴۱	دارد
اوریاد	خیرآباد	آبادی	۱۲۰	۳۹۸	دارد
اوریاد	کلیسا	آبادی	۵۹	۱۷۹	دارد
اوریاد	لرده شور	آبادی	۶۱	۱۸۲	دارد
اوریاد	میانج	آبادی	۳۰	۹۵	دارد
اوریاد	قلعه ارزه خوران	آبادی	۴۷	۱۵۹	دارد
اوریاد	تات قشلاق	آبادی	۶۱	۱۶۶	دارد
اوریاد	چای قشلاقی	آبادی	۲۶	۷۵	دارد
اوریاد	خضرچوپان	آبادی	۷۴	۲۱۸	دارد
اوریاد	سعیدکندی	آبادی	۶۹	۲۵۲	دارد
اوریاد	علم کندی	آبادی	۱۸۰	۵۸۴	دارد
اوریاد	قزلجه	آبادی	۳۰	۹۲	دارد
اوریاد	بیانلو	آبادی	۴۹	۱۸۱	دارد
اوریاد	پری	آبادی	۲۴۶	۸۵۰	دارد
اوریاد	تخته یورد	آبادی	۸۹	۳۱۲	دارد
اوریاد	خندق لو	آبادی	۴۴	۱۴۳	دارد
اوریاد	تازه کندفخرلو	آبادی	۵۴	۱۶۴	دارد
اوریاد	قاضی کندی	آبادی	۱۱۷	۳۶۵	دارد
اوریاد	قره داش	آبادی	۸۲	۲۵۷	دارد
قزل گچیلو	برون قشلاق	آبادی	۱۵۹	۵۰۹	دارد
قزل گچیلو	گونی	آبادی	۸۲	۲۵۹	دارد
قزل گچیلو	امیرآباد	آبادی	۷۵	۲۳۲	دارد
قزل گچیلو	اینچه سعیدنظام	آبادی	۱۱	۳۸	دارد
قزل گچیلو	قره گل	آبادی	۱۳۳	۳۷۳	دارد
قزل گچیلو	مغانلو	آبادی	۸۶	۲۶۲	دارد
ماه نشان	باغچه	آبادی	۵۵	۱۸۴	دارد
ماه نشان	سهندعلیا	آبادی	۲۰۱	۶۴۹	دارد
ماه نشان	کردی	آبادی	۹۵	۲۸۶	دارد

شهر / دهستان	آبادی	منطقه	خانوار	جمعیت	هادی
ماه نشان	المالو	آبادی	۷۰	۲۲۳	دارد
ماه نشان	سهندسفلی	آبادی	۲۰۳	۷۳۱	دارد
ماه نشان	گندی	آبادی	۶۰	۲۳۴	دارد
ماه نشان	سرین دره	آبادی	۲۵	۹۸	دارد
ماه نشان	ساری اغل	آبادی	۴۱	۱۵۲	دارد
ماه نشان	اق کند	آبادی	۱۳۷	۴۴۴	دارد
ماه نشان	ینگجه سینار	آبادی	۸۳	۲۵۶	دارد
ماه نشان	سرپل /میر آخور	آبادی	۲۱۲	۷۱۴	دارد
ماه نشان	سریک	آبادی	۲۶۳	۹۰۴	دارد
ماه نشان	بهستان	آبادی	۱۳۲	۴۴۶	دارد
ماه نشان	تک اغاج	آبادی	۴۳	۱۴۹	دارد
ماه نشان	پشتک	آبادی	۱۰۷	۳۱۶	دارد
ماه نشان	خلج	آبادی	۱۵۲	۴۸۴	دارد
ماه نشان	ماداباد	آبادی	۱۹۰	۶۶۶	دارد
ماه نشان	وهرا	آبادی	۱۵۴	۵۳۵	دارد
ماه نشان	ایلی بلاغ	آبادی	۳۴۸	۱۱۵۵	دارد
ماه نشان	قره باطلاق	آبادی	۱۹۸	۶۵۱	دارد

کلیه امکانات و زیرساختهای روستاهای مورد مطالعه از شرایط مناسبی برخوردار بوده ولی راه دسترسی در منطقه نیاز مند بهسازی می باشد و نیز در روستاهای دشتی تامین آب شرب در تابستان با مشکلات خاصی روبرو می باشد.

۱-۴-۲- خدمات عمومی (شامل: خدمات آموزشی، بهداشتی-درمانی، ارتباطی و حمل و

نقل، رفاهی - فراغتی و ...)

۱-۴-۵- پهنه بندی کالبدی منظومه

جمع بندی: تدوین قابلیتها و محدودیتهای کالبدی منظومه

در این بخش ساختار کالبدی و خدماتی منطقه در دو بخش سکونتگاه ها و شبکه ارتباطی مورد مطالعه قرار گرفت. سکونتگاه های منطقه به عنوان یکی از اجزاء ساختاری منطقه در دو سطح مورد مطالعه قرار گرفتند. در سطح اول در مقیاس کلان این روستاها هر یک به عنوان یک نقطه (گره)، در کنار راه ها و شبکه ارتباطی به عنوان

خطوط تشکیل دهنده ساختار کالبدی منطقه مطرح گردیدند. در سطح دوم با خردتر شدن مقیاس مطالعه روستاها هریک خود به عنوان یک ساختار مورد مطالعه قرار گرفته و مطالعه آن ها ابعادی شامل شکل، فرم و الگوی روستاها و همچنین زمین های کشاورزی مرتبط و خدمات موجود در آن ها را در بر می گرفت. در مطالعه روستاها در مقیاس کلان (که روستاها به عنوان نقاط در پهنه زمین در کنار خطوط و سطوح ساختار کلی منطقه را شکل داده اند. وسعت سکونتگاه های روستایی به طور طبیعی هم نشانگر قابلیت ها و توانمندیهای روستا در پذیرش جمعیت و گسترش فعالیت هاست و هم خود جزئی اساسی در تعیین ویژگی و بافت کالبدی آن به شمار می رود. در منطقه ماهنشان به طور کلی روستاهای مرکز محدوده از وسعت بیشتری در قیاس با روستاهای حاشیه برخوردارند. این مساله علاوه بر موقعیت عملکردی متأثر از موقعیت طبیعی این سکونتگاه ها نیز می باشد. چراکه این سکونتگاه ها در اراضی دشتی و نزدیک به رودخانه قزل اوزن و تخته یورد واقع شده اند در حالیکه اراضی حاشیه ای منطقه را غالباً اراضی کوهپایه ای و کوهستانی تشکیل می دهند. همین شرایط خاص محیطی موجب دوگانگی در وسعت روستاها شده است به طوری که ۷۰ درصد از سکونتگاه ها در گروه روستاهای متوسط و حدود ۳۰ درصد در گروه روستاهای بزرگ جای میگیرند.

علاوه بر وسعت روستاها، توزیع آنها در سطح منطقه را نیز می توان متأثر از شرایط طبیعی دانست. به طوریکه در مرکز محدوده و اطراف شهر ماهنشان که بستر طبیعی مساعدتر است، توزیع روستاها به سوی یک توزیع یکنواخت میل کرده است در حالیکه در دامنه کوه و اراضی کوهپایه ای که بخش های زیادی از آن را مراتع تشکیل می دهند سکونتگاه ها با الگوی تصادفی توزیع شده اند (به این معنا که فاصله روستاها در برخی نواحی بیشتر و برخی نواحی کمتر است). بررسی ها نشان می دهد علیرغم اینکه عامل شکلگیری روستاها بیشتر عوامل محیطی و به تبع آن اقتصادی بوده است اما در گسترش برخی روستاها می توان تاثیر عوامل سیاسی و عوامل اجتماعی را نیز مشاهده کرد.

پس از بررسی نقاط ساختار روستاها، به بررسی خطوط تشکیل دهنده این ساختار در قالب شبکه ارتباطی پرداخته شد. در این بخش اشاره گردید که در مجموع شبکه ارتباطی منطقه تا حد زیادی متکی به معابر شهر ماهنشان می باشد و ارتباطات بیشتر سکونت گاه های از طریق شهر ماهنشان و راه های فرعی متصل به آن تامین می شود.

محور های فرعی درون منطقه ای موجود غالباً ارتباط میان سکونتگاه های کوچک را با سکونتگاه های با وسعت بیشتر و همچنین با بیرون منطقه از طریق اتصال به محور های اصلی برقرار می کنند. به عبارت دیگر می توان گفت محور های فرعی درون منطقه بیشتر به برقراری ارتباط عمودی در ساختار سکونتگاهی اختصاص دارند که این مساله یعنی غلبه ارتباط عمودی بین سکونتگاه ها بر ارتباطات افقی میانشان از نقطه نظر تئوری شبکه منطقه ای یک ضعف به شمار می رود. ضمناً در روستاهای مورد مطالعه کلیه زیرساختها اعم از برق، گاز، آب شرب، مخابرات موجود بوده و مشکل خاصی در این زمینه احساس نمی شود که همین امر باعث کاهش مهاجرت در سطح روستاها می شود.

۵-۱- ساختار و عملکرد اجتماعی - فرهنگی در سطح سکونتگاهها و منظومه

۱-۵-۱- ساختار و ترکیب جمعیت

ساختار جمعیتی و ترکیب جمعیت

بر اساس نتایج حاصل از سرشماری سال های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ شهرستان ماهنشان به ترتیب دارای ۴۰۳۱۲ و ۳۹۴۲۵ نفر جمعیت بوده است که نرخ رشد پنج ساله اخیر شهرستان ماهنشان برابر ۰.۴۴- درصد می باشد.

جدول ۱-۴۳- پراکنش جمعیت در شهرستان ماهنشان در سال های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵

نرخ رشد	۱۳۹۵		سال ۱۳۹۰		بخش	شهرستان
	درصد	جمعیت	درصد	جمعیت		
-۰.۱۵	۴۳.۵۴	۱۷۱۶۴	۴۲.۸۹	۱۷۲۹۹۰	انگوران	ماهنشان
-۱.۰۱	۵۶.۴۶	۲۲۲۶۱	۵۷.۱۱	۲۳۰۲۲	مرکزی	
-۰.۴۴	۱۰۰.۰۰	۳۹۴۲۵	۱۰۰.۰۰	۴۰۳۱۲	مجموع	

به استناد آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، بخش مرکزی شهرستان ماهنشان دارای جمعیتی معادل ۲۲۲۶۱ نفر می باشد که متناسب با مساحت ۱۲۸۲.۴۰ کیلومترمربعی آن، تراکم جمعیتی معادل ۳۰.۷۷ نفر در کیلومترمربع می باشد که از این میزان ۱۲۶۵۷ نفر در مناطق روستایی با ۱۵۳۰.۳۰ کیلومترمربع دارای تراکم ۸.۲۷ نفر در کیلومترمربع می باشد. با مقایسه این میزان با متوسط تراکم جمعیتی شهری و روستایی (۳۰.۷۷ نفر در کیلومتر مربع) در سال ۱۳۹۵ نتیجه می گردد که تراکم جمعیتی در مناطق روستایی به میزان ۲۲.۵ نفر در کیلو متر مربع کمتر می باشد.

جدول ۱-۴۴- تراکم نسبی جمعیت در سطح شهرستان ماهنشان

تراکم جمعیتی	مساحت (کیلومترمربع)	جمعیت	بخش	
۳۰.۷۷	۱۲۸۱.۴۰	۳۹۴۲۵	شهری و روستایی	مرکزی
۸.۲۷	۱۵۳۰.۳۰	۱۲۶۵۷	روستایی	

همانگونه در بندهای پیشین اشاره شد، ۷۵ روستای مورد مطالعه در محدوده بخش مرکزی شهرستان ماهنشان واقع شده اند، بر اساس آستانه جمعیتی، روستاهای مذکور در قالب شش دسته، روستا- شهر (جمعیت بالای ۲۵۰۰ نفر) روستاهای مرکزی (جمعیت بالای ۱۰۰۰ تا ۲۴۹۹ نفر)، روستاهای بزرگ (جمعیت ۵۰۰ تا ۹۹۹ نفر)، روستاهای متوسط (جمعیت ۲۵۰ تا ۴۹۹ نفر) و روستاهای کوچک (جمعیت ۱۰۰ تا ۲۴۹ نفر) و رباط یا آبادی (کمتر از ۱۰۰ نفر) دسته بندی شده اند. تمرکز روستاهای متوسط و بزرگ نظیر روستاهای پری ، سربک ، علم کندی و ایلی بلاغ ، در دهستان ماه نشان بیشتر بوده و جمعیت بیشتری را در خود جای داده است. لازم به ذکر است که این نحوه پراکنش روستاها ناشی از ساختارهای طبیعی منطقه می باشد. جدول ذیل پراکنش روستاها بر حسب دسته بندی آستانه جمعیتی را نشان می دهد.

جدول ۱-۴۵- پراکنش جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان

دهستان	رده جمعیتی	سکونتگاه	خانوار	جمعیت	مرد	زن
ماه نشان	روستا- شهر	ماه نشان	۱۶۲۶	۴۵۸۷	۲۷۵۹	۲۷۲۸
	روستا های مرکزی	ایلی بلاغ	۳۴۸	۱۱۵۵	۶۰۲	۵۵۳
	روستاهای بزرگ	سربک	۲۶۳	۹۰۴	۴۵۵	۴۴۹
		سهندسفلی	۲۰۳	۷۳۱	۳۶۶	۳۶۵
		سرپل /میر آخور	۲۱۲	۷۱۴	۳۷۰	۳۴۴
		ماداباد	۱۹۰	۶۶۶	۳۲۴	۳۴۲
		قره باطلاق	۱۹۸	۶۵۱	۳۲۹	۳۲۲
		سهندعلیا	۲۰۱	۶۴۹	۳۳۶	۳۱۳
		وهران	۱۵۴	۵۳۵	۲۶۱	۲۷۴
		خلج	۱۵۲	۴۸۴	۲۳۳	۲۵۱
	روستاهای متوسط	اق کند	۱۳۷	۴۴۴	۲۲۶	۲۱۸
		بهستان	۱۳۲	۴۴۶	۲۳۵	۲۱۱
		پشتک	۱۰۷	۳۱۶	۱۵۶	۱۶۰
		کردی	۹۵	۲۸۶	۱۴۹	۱۳۷
		گندی	۶۰	۲۳۴	۱۱۵	۱۱۹
		ینگجه سینار	۸۳	۲۵۶	۱۴۲	۱۱۴
		المالو	۷۰	۲۲۳	۱۲۰	۱۰۳
	روستاهای کوچک	باغچه	۵۵	۱۸۴	۹۵	۸۹
		مزرعه لیلان	۴۷	۱۵۴	۸۲	۷۲
		تک اغاج	۴۳	۱۴۹	۷۹	۷۰
		ساری اغل	۴۱	۱۵۲	۸۴	۶۸
		رباط یا آبادی	سربین دره	۲۵	۹۸	۵۲

زن	مرد	جمعیت	خانوار	سکونتگاه	رده جمعیتی	دهستان
۳۷	۵۲	۸۹	۲۶	رز		
۱۵	۲۰	۳۵	۱۱	عوج موسی		
۱۲	۱۳	۲۵	۶	بیاملو		
۴	۱۰	۱۴	۴	مزرعه تک آماج /چپ چپ		
۰	۰	۰	۰	دام لار		
۰	۰	۰	۰	بای گلی		
۰	۰	۰	۰	قره تپه		
۰	۰	۰	۰	پیرقشلاق		
۰	۰	۰	۰	چهره تپه		
۰	۰	۰	۰	مزرعه اغدوز		
۰	۰	۰	۰	سیدلر		
۰	۰	۰	۰	کوشک		
۰	۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان		
۰	۰	۰	۰	بک اباد		
۰	۰	۰	۰	مزرعه بک اباد		

جدول ۱-۴۶- پراکنش جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان ، دهستان اوریاد

زن	مرد	جمعیت	خانوار	سکونتگاه	رده جمعیتی	دهستان
۳۷۰	۴۸۵	۸۵۵	۲۴۷	پری	روستاهای بزرگ	اوریاد
۲۸۴	۳۰۰	۵۸۴	۱۸۰	علم کندی		
۱۹۰	۲۰۸	۳۹۸	۱۲۰	خیراباد	روستاهای متوسط	
۱۶۲	۲۰۳	۳۶۵	۱۱۷	قاضی کندی		

دهستان	رده جمعیتی	سکونتگاه	خانوار	جمعیت	مرد	زن	
روستاهای کوچک	تخته یورد	تخته یورد	۸۹	۳۱۲	۱۶۳	۱۴۹	
		سعیدکندی	۶۹	۲۵۲	۱۲۱	۱۳۱	
		قره داش	۸۲	۲۵۷	۱۲۶	۱۳۱	
	روستاهای کوچک	ارزه خوران	خضرچوپان	۷۴	۲۱۸	۱۰۵	۱۱۳
			ارزه خوران	۶۲	۲۱۶	۱۱۷	۹۹
			لرده شور	۶۱	۱۸۲	۹۹	۸۳
			بیانلو	۴۹	۱۸۱	۸۵	۹۶
			کلیسا	۵۹	۱۷۹	۹۱	۸۸
			تات قشلاق	۶۱	۱۶۶	۸۶	۸۰
			تازه کندفخرلو	۵۴	۱۶۴	۹۳	۷۱
			خندق لو	۴۴	۱۴۳	۷۱	۷۲
			اورجک	۳۹	۱۴۱	۷۱	۷۰
			میانج	۳۰	۹۵	۴۷	۴۸
رباط یا آبادی	قزلجه	قزلجه	۳۰	۹۲	۴۷	۴۵	
		چای قشلاقی	۲۶	۷۵	۴۳	۳۲	
	قلعه ارزه خوران	قلعه ارزه خوران	۴۷	۶۸	۷۳	۸۶	
		حسن ابادقدیم	۲۰	۵۷	۳۲	۲۵	
	رباط یا آبادی	خوین	خوین	۱۰	۵۰	۲۴	۲۶
			لهجبین	۸	۲۲	۱۴	۸
			قلعه جوق	۴	۱۷	۷	۱۰
			احمد آباد	۰	۰	۰	۰
			معدن مس باپچه باغ	۰	۰	۰	۰
			تازه کند(داغ مالوداش	۰	۰	۰	۰
			توزلار	۰	۰	۰	۰
حسن ابادجدید			۰	۰	۰	۰	

جدول ۱-۴۷- پراکنش جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان قزل گچیلو

دهستان	رده جمعیتی	سکونتگاه	خانوار	جمعیت	مرد	زن
قزل گچیلو	روستاهای بزرگ	برون قشلاق	۱۵۹	۵۰۹	۲۷۰	۲۳۹
		قره گل	۱۳۳	۳۷۳	۱۹۵	۱۷۸
	روستاهای متوسط	گونی	۸۲	۲۵۹	۱۲۰	۱۳۹

دهستان	رده جمعیتی	سکونتگاه	خانوار	جمعیت	مرد	زن
روستاهای کوچک	مغانلو	۸۶	۲۶۲	۱۲۸	۱۳۴	
	امیرآباد	۷۵	۲۳۲	۱۲۹	۱۰۳	
	چناق‌بلاغ	۵۰	۱۶۲	۸۲	۸۰	
	چتر	۴۷	۱۳۹	۶۸	۷۱	
رباط یا آبادی	اینچه سعیدنظام	۱۱	۳۸	۱۵	۲۳	
	بکتاش	۰	۰	۰	۰	
	گادل	۰	۰	۰	۰	

۱-۵-۱-۱- ساختار سنی و جنسی

به استناد آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰، از جمعیت ۱۷۵۴۴ نفری روستاهای مورد مطالعه، ۸۸۱۹ نفر را زنان و ۸۷۲۵ نفر را مردان تشکیل می دهند. به عبارت دیگر نسبت جنسی جمعیت به طور متوسط در سطح روستاهای منطقه برابر با ۹۸.۹۳ درصد (به ازای هر صد زن، حدود ۹۸ مرد) می باشد.

از میان روستاهای مورد مطالعه، ۲۷ روستا شامل روستاهای میانج، قلعه ارزه خوران، تات قشلاق، خضرچوپان، سعیدکندی، علم کندی، بیانلو، قزلجه، قلعه جوق، لرده شور، تخته یورد، قاضی کندی، قره داش، گونی، اینچه سعیدنظام، چتر، سهندعلیا، کردی، سهند سفلی، گندی، آق کند، سرین دره، سربک، تک آجاج، مادآباد، وهران و قره باطلاق دارای نسبت جنسی کمتر از ۱۰۰ درصد و مابقی دارای نسبت جنسی بیشتر از ۱۰۰ درصد می باشند.

نتایج مطالعات نشان می دهد که روستاهای متوسط و بزرگ از نسبت جنسی پایین تری نسبت به روستاهای کوچک و آبادی‌ها برخوردارند که شاید علت آن ایجاد مزیت مجاورت با منابع اقتصادی و رفاهی بزرگ تر در شهر های ماه نشان و زنجان و شهرهای اطراف و مهاجرت بخشی از جمعیت مردان باشد. معمولاً در بسیاری از موارد مهاجرت نیز، نسبت مردان در بین مهاجران بیش از نسبت زنان است. در این حالت مهاجرت باعث افزایش نسبت جنسی جمعیت در منطقه مهاجر پذیر و کاهش آن در منطقه مهاجر فرست می شود.

طی بررسی های صورت گرفته در خصوص نسبت سنی جمعیت در سطح منطقه نتیجه می گردد که از مجموع جمعیت روستاها، در حدود ۲۷.۶۳٪ را جمعیت کودکان و جوانان (۰-۱۴ سال) ۶۶.۱۸٪ را جمعیت میانسال (۱۵-۶۴ سال) و ۶.۱۹٪ را جمعیت کهنسال (۶۵ سال و بیشتر) تشکیل می دهند. بر این اساس می توان گفت جمعیت ساکن در روستاها جمعیت جوانی می باشند.

جداول ذیل نمایش دهنده جمعیت روستاها به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی می باشند.

جدول ۱-۴۸- جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰

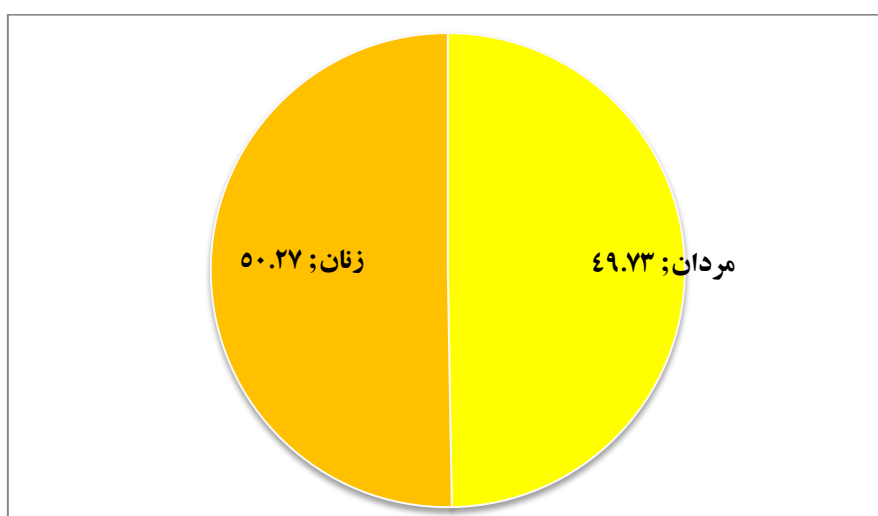
نام بخش	نام دهستان	نام آبادی	جمعیت کل	مجموع (کلیه رده های سنی)					
				مرد		زن		نسبت جنسی	
				تعداد	درصد	تعداد	درصد		
مرکزی	اوریاد	ارزه خوران	۲۴۰	۱۳۱	۵۴.۵۸	۱۰۹	۴۵.۴۲	۲۴۰	۱۲۰.۱۸

مجموع (کلیه رده های سنی)						جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش	
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد					درصد
۱۰۰.۰۰	۱۴۶	۵۰.۰۰	۷۳	۵۰.۰۰	۷۳	۱۴۶	اورجک			
۱۰۸.۱۴	۳۵۸	۴۸.۰۴	۱۷۲	۵۱.۹۶	۱۸۶	۳۵۸	خیرآباد			
۱۰۳.۳۳	۱۸۳	۴۹.۱۸	۹۰	۵۰.۸۲	۹۳	۱۸۳	کلیسا			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	احمد آباد			
۱۰۹.۰۹	۱۶۱	۴۷.۸۳	۷۷	۵۲.۱۷	۸۴	۱۶۱	خندق لو			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	معدن مس بابچه باغ			
۷۴.۶۰	۱۱۰	۵۷.۲۷	۶۳	۴۲.۷۳	۴۷	۱۱۰	میانج			
۸۴.۶۲	۱۶۸	۵۴.۱۷	۹۱	۴۵.۸۳	۷۷	۱۶۸	قلعه ارزه خوران			
۸۷.۱۰	۲۳۲	۵۳.۴۵	۱۲۴	۴۶.۵۵	۱۰۸	۲۳۲	تات قشلاق			
۱۰۵.۶۶	۱۰۹	۴۸.۶۲	۵۳	۵۱.۳۸	۵۶	۱۰۹	چای قشلاقی			
۸۴.۹۶	۲۴۶	۵۴.۰۷	۱۳۳	۴۵.۹۳	۱۱۳	۲۴۶	خضرچوپان			
۱۰۶.۶۷	۳۱	۴۸.۳۹	۱۵	۵۱.۶۱	۱۶	۳۱	خوبین			
۷۲.۱۶	۳۰۳	۵۸.۰۹	۱۷۶	۴۱.۹۱	۱۲۷	۳۰۳	سعیدکندی			
۹۴.۳۴	۶۱۸	۵۱.۴۶	۳۱۸	۴۸.۵۴	۳۰۰	۶۱۸	علم کندی			
۹۵.۵۱	۱۷۴	۵۱.۱۵	۸۹	۴۸.۸۵	۸۵	۱۷۴	بیانلو			
۱۲۱.۰۹	۹۳۳	۴۵.۲۳	۴۲۲	۵۴.۷۷	۵۱۱	۹۳۳	پری			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	توزلار			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	حسن ابادجدید			
۱۵۰.۰۰	۵۵	۴۰.۰۰	۲۲	۶۰.۰۰	۳۳	۵۵	حسن ابادقدیم			
۹۳.۶۵	۱۲۲	۵۱.۶۴	۶۳	۴۸.۳۶	۵۹	۱۲۲	قزلجه			
۶۱.۹۰	۳۴	۶۱.۷۶	۲۱	۳۸.۲۴	۱۳	۳۴	قلعه جوق			
۹۷.۰۰	۱۹۷	۵۰.۷۶	۱۰۰	۴۹.۲۴	۹۷	۱۹۷	لرده شور			
۱۷۵.۰۰	۲۲	۳۶.۳۶	۸	۶۳.۶۴	۱۴	۲۲	لهجبین			
۱۰۴.۸۵	۲۱۱	۴۸.۸۲	۱۰۳	۵۱.۱۸	۱۰۸	۲۱۱	تازه کندفخرلو			
۸۵.۷۱	۳۵۱	۵۳.۸۵	۱۸۹	۴۶.۱۵	۱۶۲	۳۵۱	تخته یورد			
۹۴.۹۲	۲۳۰	۵۱.۳۰	۱۱۸	۴۸.۷۰	۱۱۲	۲۳۰	قاضی کندی			
۷۸.۲۶	۲۸۷	۵۶.۱۰	۱۶۱	۴۳.۹۰	۱۲۶	۲۸۷	قره داش			
۱۰۹.۵۷	۴۳۸	۴۷.۷۲	۲۰۹	۵۲.۲۸	۲۲۹	۴۳۸	برون قشلاق			
۱۳۰.۳۴	۴۱۰	۴۳.۴۱	۱۷۸	۵۶.۵۹	۲۳۲	۴۱۰	قره گل	قزل گچیلو		
۸۹.۸۱	۲۰۵	۵۲.۶۸	۱۰۸	۴۷.۳۲	۹۷	۲۰۵	گونی			
۱۰۵.۲۲	۲۷۵	۴۸.۷۳	۱۳۴	۵۱.۲۷	۱۴۱	۲۷۵	امیرآباد			

مجموع (کلیه رده های سنی)						جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش	
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد					درصد
۹۲.۸۶	۸۱	۵۱.۸۵	۴۲	۴۸.۱۵	۳۹	۸۱	اینچه سعیدنظام	ماه نشان		
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بکتاش			
۹۱.۲۵	۱۵۳	۵۲.۲۹	۸۰	۴۷.۷۱	۷۳	۱۵۳	چتر			
۱۰۶.۶۷	۱۸۶	۴۸.۳۹	۹۰	۵۱.۶۱	۹۶	۱۸۶	چنابلاغ			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	گادل			
۱۰۴.۷۴	۴۳۲	۴۸.۸۴	۲۱۱	۵۱.۱۶	۲۲۱	۴۳۲	مغانلو			
۸۸.۵۷	۸۴۱	۵۳.۰۳	۴۴۶	۴۶.۹۷	۳۹۵	۸۴۱	سهندعلیا			
۸۸.۸۰	۲۳۶	۵۲.۹۷	۱۲۵	۴۷.۰۳	۱۱۱	۲۳۶	کردی			
۱۰۵.۶۶	۲۱۸	۴۸.۶۲	۱۰۶	۵۱.۳۸	۱۱۲	۲۱۸	باغچه			
۹۴.۱۶	۸۶۴	۵۱.۵۰	۴۴۵	۴۸.۵۰	۴۱۹	۸۶۴	سهندسفلی			
۹۱.۸۴	۱۸۸	۵۲.۱۳	۹۸	۴۷.۸۷	۹۰	۱۸۸	گندی			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	دام لار			
۹۶.۴۳	۴۹۵	۵۰.۹۱	۲۵۲	۴۹.۰۹	۲۴۳	۴۹۵	اق کند			
۱۰۶.۸۲	۳۶۴	۴۸.۳۵	۱۷۶	۵۱.۶۵	۱۸۸	۳۶۴	المالو			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بای گلی			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	قره تپه			
۹۶.۰۸	۱۰۰	۵۱.۰۰	۵۱	۴۹.۰۰	۴۹	۱۰۰	سرین دره			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	پیرقشلاق			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	چهره تپه			
۱۱۲.۰۷	۱۲۳	۴۷.۱۵	۵۸	۵۲.۸۵	۶۵	۱۲۳	ساری اغل			
۲۰۰.۰۰	۳۰	۳۳.۳۳	۱۰	۶۶.۶۷	۲۰	۳۰	عوج موسی			
۹۶.۳۴	۸۵۸	۵۰.۹۳	۴۳۷	۴۹.۰۷	۴۲۱	۸۵۸	سریک			
۱۰۵.۴۹	۳۳۷	۴۸.۶۶	۱۶۴	۵۱.۳۴	۱۷۳	۳۳۷	ینگجه سینار			
۱۲۴.۲۴	۷۴	۴۴.۵۹	۳۳	۵۵.۴۱	۴۱	۷۴	رز			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه اغدوز			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	سیدلر			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	کوشک			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان			
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بک اباد			
۱۰۶.۳۵	۳۹۰	۴۸.۴۶	۱۸۹	۵۱.۵۴	۲۰۱	۳۹۰	بهستان			
۹۶.۳۹	۱۶۳	۵۰.۹۲	۸۳	۴۹.۰۸	۸۰	۱۶۳	تک اغاج			
۱۰۴.۲۹	۱۴۳	۴۸.۹۵	۷۰	۵۱.۰۵	۷۳	۱۴۳	مزرعه لیلان			

مجموع (کلیه رده های سنی)						جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع	زن		مرد					
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه بک اباد		
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه تک آغاج /چپ چپ		
۱۰۲.۷۹	۶۵۵	۴۹.۳۱	۳۲۳	۵۰.۶۹	۳۳۲	۶۵۵	سرپل /میر آخور		
۱۰۰.۰۰	۱۲	۵۰.۰۰	۶	۵۰.۰۰	۶	۱۲	بیاملو		
۱۰۰.۶۰	۳۳۳	۴۹.۸۵	۱۶۶	۵۰.۱۵	۱۶۷	۳۳۳	پشتک		
۱۰۱.۳۲	۴۵۹	۴۹.۶۷	۲۲۸	۵۰.۳۳	۲۳۱	۴۵۹	خلج		
۸۷.۵۷	۶۹۴	۵۳.۳۱	۳۷۰	۴۶.۶۹	۳۲۴	۶۹۴	ماداباد		
۸۹.۱۳	۶۰۹	۵۲.۸۷	۳۲۲	۴۷.۱۳	۲۸۷	۶۰۹	وهران		
۱۱۲.۷۰	۱۰۳۸	۴۷.۰۱	۴۸۸	۵۲.۹۹	۵۵۰	۱۰۳۸	ایلی بلاغ		
۸۷.۰۱	۶۱۹	۵۳.۴۷	۳۳۱	۴۶.۵۳	۲۸۸	۶۱۹	قره باطلاق		
۹۸.۹۳	۱۷۵۴۴	۵۰.۲۷	۸۸۱۹	۴۹.۷۳	۸۷۲۵	۱۷۵۴۴	مجموع		

نمودار ۱-۱۴- وضعیت جمعیت به تفکیک جنسیت در سطح روستاهای منظومه

ادامه جدول ۱-۴۹- جمعیت روستاهای منظومه ماهشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰

جمعیت ۰-۱۴ ساله							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۱۶۸.۹۷	۳۲.۵۰	۷۸	۳۷.۱۸	۲۹	۶۲.۸۲	۴۹	۲۴۰	ارزه خوران	اورباد	مرکزی
۹۱.۶۷	۳۱.۵۱	۴۶	۵۲.۱۷	۲۴	۴۷.۸۳	۲۲	۱۴۶	اورجک		
۱۱۸.۷۵	۲۹.۳۳	۱۰۵	۴۵.۷۱	۴۸	۵۴.۲۹	۵۷	۳۵۸	خیرآباد		
۹۲.۰۰	۲۶.۲۳	۴۸	۵۲.۰۸	۲۵	۴۷.۹۲	۲۳	۱۸۳	کلیسا		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	احمد آباد		
۱۰۶.۶۷	۱۹.۲۵	۳۱	۴۸.۳۹	۱۵	۵۱.۶۱	۱۶	۱۶۱	خندق لو		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	معدن مس بابچه باغ		
۶۶.۶۷	۲۲.۷۳	۲۵	۶۰.۰۰	۱۵	۴۰.۰۰	۱۰	۱۱۰	میانج		
۶۹.۷۰	۳۳.۳۳	۵۶	۵۸.۹۳	۳۳	۴۱.۰۷	۲۳	۱۶۸	قلعه ارزه خوران		
۹۷.۰۶	۲۸.۸۸	۶۷	۵۰.۷۵	۳۴	۴۹.۲۵	۳۳	۲۳۲	تات قشلاق		
۱۴۱.۶۷	۲۶.۶۱	۲۹	۴۱.۳۸	۱۲	۵۸.۶۲	۱۷	۱۰۹	چای قشلاقی		
۶۳.۱۶	۲۵.۲۰	۶۲	۶۱.۲۹	۳۸	۳۸.۷۱	۲۴	۲۴۶	خضرچوپان		
۱۵۰.۰۰	۴۸.۳۹	۱۵	۴۰.۰۰	۶	۶۰.۰۰	۹	۳۱	خویین		
۶۵.۶۷	۳۶.۶۳	۱۱۱	۶۰.۳۶	۶۷	۳۹.۶۴	۴۴	۳۰۳	سعیدکندی		
۱۰۴.۱۲	۳۲.۰۴	۱۹۸	۴۸.۹۹	۹۷	۵۱.۰۱	۱۰۱	۶۱۸	علم کندی		
۱۰۳.۵۷	۳۲.۷۶	۵۷	۴۹.۱۲	۲۸	۵۰.۸۸	۲۹	۱۷۴	بیانلو		
۱۱۲.۵۰	۲۹.۱۵	۲۷۲	۴۷.۰۶	۱۲۸	۵۲.۹۴	۱۴۴	۹۳۳	پری		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	توزلار		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	حسن آباد جدید		
۳۳۳.۳۳	۲۳.۶۴	۱۳	۲۳.۰۸	۳	۷۶.۹۲	۱۰	۵۵	حسن آباد قدیم		
۸۶.۹۶	۳۵.۲۵	۴۳	۵۳.۴۹	۲۳	۴۶.۵۱	۲۰	۱۲۲	قزلجه		
۱۰۰.۰۰	۱۱.۷۶	۴	۵۰.۰۰	۲	۵۰.۰۰	۲	۳۴	قلعه جوق		
۱۲۴.۰۰	۲۸.۴۳	۵۶	۴۴.۶۴	۲۵	۵۵.۳۶	۳۱	۱۹۷	لرده شور		
۲۰۰.۰۰	۱۳.۶۴	۳	۳۳.۳۳	۱	۶۶.۶۷	۲	۲۲	لهجبین		
۲۰۷.۶۹	۱۸.۹۶	۴۰	۳۲.۵۰	۱۳	۶۷.۵۰	۲۷	۲۱۱	تازه کند فخرلو		
۸۷.۲۷	۲۹.۳۴	۱۰۳	۵۳.۴۰	۵۵	۴۶.۶۰	۴۸	۳۵۱	تخته یورد		
۲۲۲.۲۲	۱۲.۶۱	۲۹	۳۱.۰۳	۹	۶۸.۹۷	۲۰	۲۳۰	قاضی کندی		
۶۳.۸۹	۲۰.۵۶	۵۹	۶۱.۰۲	۳۶	۳۸.۹۸	۲۳	۲۸۷	قره داش		
۱۳۲.۷۳	۲۹.۲۲	۱۲۸	۴۲.۹۷	۵۵	۵۷.۰۳	۷۳	۴۳۸	برون قشلاق		
۱۸۳.۳۳	۲۰.۷۳	۸۵	۳۵.۲۹	۳۰	۶۴.۷۱	۵۵	۴۱۰	قره گل	قرل گچیلو	

جمعیت ۰-۱۴ ساله							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش		
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد							
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد						
۱۰۴.۰۰	۲۴.۸۸	۵۱	۴۹.۰۲	۲۵	۵۰.۹۸	۲۶	۲۰۵	گونی				
۱۲۰.۰۰	۲۸.۰۰	۷۷	۴۵.۴۵	۳۵	۵۴.۵۵	۴۲	۲۷۵	امیرآباد				
۹۰.۰۰	۲۳.۴۶	۱۹	۵۲.۶۳	۱۰	۴۷.۳۷	۹	۸۱	اینچه سعیدنظام				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بکتاش				
۸۵.۷۱	۱۶.۹۹	۲۶	۵۳.۸۵	۱۴	۴۶.۱۵	۱۲	۱۵۳	چتر				
۱۰۵.۵۶	۱۹.۸۹	۳۷	۴۸.۶۵	۱۸	۵۱.۳۵	۱۹	۱۸۶	چنابلاغ				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	گادل				
۱۱۸.۱۸	۲۷.۷۸	۱۲۰	۴۵.۸۳	۵۵	۵۴.۱۷	۶۵	۴۳۲	مغانلو				
۹۱.۸۹	۲۵.۳۳	۲۱۳	۵۲.۱۱	۱۱۱	۴۷.۸۹	۱۰۲	۸۴۱	سهندعلیا			ماه نشان	
۶۸.۹۷	۲۰.۷۶	۴۹	۵۹.۱۸	۲۹	۴۰.۸۲	۲۰	۲۳۶	کردی				
۱۴۳.۳۳	۳۳.۴۹	۷۳	۴۱.۱۰	۳۰	۵۸.۹۰	۴۳	۲۱۸	باغچه				
۹۷.۳۰	۳۳.۸۰	۲۹۲	۵۰.۶۸	۱۴۸	۴۹.۳۲	۱۴۴	۸۶۴	سهندسفلی				
۹۳.۳۳	۳۰.۸۵	۵۸	۵۱.۷۲	۳۰	۴۸.۲۸	۲۸	۱۸۸	گندی				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	دام لار				
۱۱۸.۸۷	۲۳.۴۳	۱۱۶	۴۵.۶۹	۵۳	۵۴.۳۱	۶۳	۴۹۵	اق کند				
۱۵۸.۰۶	۲۱.۹۸	۸۰	۳۸.۷۵	۳۱	۶۱.۲۵	۴۹	۳۶۴	المالو				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بای گلی				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	قره تپه				
۱۴۰.۰۰	۲۴.۰۰	۲۴	۴۱.۶۷	۱۰	۵۸.۳۳	۱۴	۱۰۰	سرین دره				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	پیرقشلاق				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	چهره تپه				
۱۸۰.۰۰	۲۲.۷۶	۲۸	۳۵.۷۱	۱۰	۶۴.۲۹	۱۸	۱۲۳	ساری اغل				
۵۰۰.۰۰	۲۰.۰۰	۶	۱۶.۶۷	۱	۸۳.۳۳	۵	۳۰	عوج موسی				
۱۱۷.۰۷	۳۱.۱۲	۲۶۷	۴۶.۰۷	۱۲۳	۵۳.۹۳	۱۴۴	۸۵۸	سریک				
۱۱۴.۶۳	۲۶.۱۱	۸۸	۴۶.۵۹	۴۱	۵۳.۴۱	۴۷	۳۳۷	ینگجه سینار				
۱۶۶.۶۷	۲۱.۶۲	۱۶	۳۷.۵۰	۶	۶۲.۵۰	۱۰	۷۴	رز				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه اغدوز				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	سیدلر				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	کوشک				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بک آباد				
۱۳۰.۲۳	۲۵.۳۸	۹۹	۴۳.۴۳	۴۳	۵۶.۵۷	۵۶	۳۹۰	بهستان				

جمعیت ۰-۱۴ ساله							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۱۲۵.۰۰	۲۷.۶۱	۴۵	۴۴.۴۴	۲۰	۵۵.۵۶	۲۵	۱۶۳	تک اغاج		
۱۲۳.۵۳	۲۶.۵۷	۳۸	۴۴.۷۴	۱۷	۵۵.۲۶	۲۱	۱۴۳	مزرعه لیلان		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه بک اباد		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه تک آغاج /چپ چپ		
۱۱۷.۳۹	۳۰.۵۳	۲۰۰	۴۶.۰۰	۹۲	۵۴.۰۰	۱۰۸	۶۵۵	سرپل /امیر آخور		
۵۰.۰۰	۲۵.۰۰	۳	۶۶.۶۷	۲	۳۳.۳۳	۱	۱۲	بیاملو		
۱۰۸.۸۲	۲۱.۳۲	۷۱	۴۷.۸۹	۳۴	۵۲.۱۱	۳۷	۳۳۳	پشتک		
۹۱.۸۹	۳۰.۹۴	۱۴۲	۵۲.۱۱	۷۴	۴۷.۸۹	۶۸	۴۵۹	خلج		
۸۰.۰۰	۲۷.۲۳	۱۸۹	۰.۰۰	۱۰۵	۴۴.۴۴	۸۴	۶۹۴	ماداباد		
۱۰۲.۱۱	۳۱.۵۳	۱۹۲	۰.۰۰	۹۵	۵۰.۵۲	۹۷	۶۰۹	وهران		
۱۲۳.۳۶	۲۹.۴۸	۳۰۶	۴۴.۷۷	۱۳۷	۵۵.۲۳	۱۶۹	۱۰۳۸	ایلی بلاغ		
۷۲.۰۴	۲۵.۸۵	۱۶۰	۵۸.۱۳	۹۳	۴۱.۸۸	۶۷	۶۱۹	قره باطلاق		
۱۰۶.۹۱	۲۷.۶۳	۴۸۴۸	۴۸.۳۳	۲۳۴۳	۵۱.۶۷	۲۵۰۵	۱۷۵۴۴	مجموع		

ادامه جدول ۱-۴۹- جمعیت روستاهای منظومه ماهنشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰

جمعیت ۱۵-۶۴ ساله							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۹۷.۳۰	۶۰.۸۳	۱۴۶	۵۰.۶۸	۷۴	۴۹.۳۲	۷۲	۲۴۰	ارزه خوران	اورباد	مرکزی
۱۰۰.۰۰	۶۵.۷۵	۹۶	۵۰.۰۰	۴۸	۵۰.۰۰	۴۸	۱۴۶	اورچک		
۱۰۰.۰۰	۶۴.۲۵	۲۳۰	۵۰.۰۰	۱۱۵	۵۰.۰۰	۱۱۵	۳۵۸	خیراباد		
۱۰۵.۱۷	۶۵.۰۳	۱۱۹	۴۸.۷۴	۵۸	۵۱.۲۶	۶۱	۱۸۳	کلیسا		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	احمد آباد		
۱۱۲.۲۸	۷۵.۱۶	۱۲۱	۴۷.۱۱	۵۷	۵۲.۸۹	۶۴	۱۶۱	خندق لو		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	معدن مس بایچه باغ		
۷۶.۷۴	۶۹.۰۹	۷۶	۵۶.۵۸	۴۳	۴۳.۴۲	۳۳	۱۱۰	میانج		
۸۹.۰۹	۶۱.۹۰	۱۰۴	۵۲.۸۸	۵۵	۴۷.۱۲	۴۹	۱۶۸	قلعه ارزه خوران		
۸۵.۹۰	۶۲.۵۰	۱۴۵	۵۳.۷۹	۷۸	۴۶.۲۱	۶۷	۲۳۲	تات قشلاق		
۹۷.۳۷	۶۸.۸۱	۷۵	۵۰.۶۷	۳۸	۴۹.۳۳	۳۷	۱۰۹	چای قشلاقی		
۹۷.۶۵	۶۸.۲۹	۱۶۸	۵۰.۶۰	۸۵	۴۹.۴۰	۸۳	۲۴۶	خضر چوپان		
۸۷.۵۰	۴۸.۳۹	۱۵	۵۳.۳۳	۸	۴۶.۶۷	۷	۳۱	خوبین		
۷۶.۰۰	۵۸.۰۹	۱۷۶	۵۶.۸۲	۱۰۰	۴۳.۱۸	۷۶	۳۰۳	سعیدکندی		
۸۹.۴۷	۶۴.۰۸	۳۹۶	۵۲.۷۸	۲۰۹	۴۷.۲۲	۱۸۷	۶۱۸	علم کندی		

جمعیت ۱۵-۶۴ ساله							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۸۷.۹۳	۶۲.۶۴	۱۰۹	۵۳.۲۱	۵۸	۴۶.۷۹	۵۱	۱۷۴	بیانلو		
۱۱۷.۱۵	۶۳.۷۷	۵۹۵	۴۶.۰۵	۲۷۴	۵۳.۹۵	۳۲۱	۹۳۳	پری		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	توزلار		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	حسن ابادجدید		
۱۱۵.۷۹	۷۴.۵۵	۴۱	۴۶.۳۴	۱۹	۵۳.۶۶	۲۲	۵۵	حسن ابادقدیم		
۹۵.۰۰	۶۳.۹۳	۷۸	۵۱.۲۸	۴۰	۴۸.۷۲	۳۸	۱۲۲	قزلیجه		
۴۴.۴۴	۷۶.۴۷	۲۶	۶۹.۲۳	۱۸	۳۰.۷۷	۸	۳۴	قلعه جوق		
۷۴.۶۵	۶۲.۹۴	۱۲۴	۵۷.۲۶	۷۱	۴۲.۷۴	۵۳	۱۹۷	لرده شور		
۱۷۱.۴۳	۸۶.۳۶	۱۹	۳۶.۸۴	۷	۶۳.۱۶	۱۲	۲۲	لهجبین		
۸۵.۸۸	۷۴.۸۸	۱۵۸	۵۳.۸۰	۸۵	۴۶.۲۰	۷۳	۲۱۱	تازه کندفخرلو		
۸۴.۸۰	۶۵.۸۱	۲۳۱	۵۴.۱۱	۱۲۵	۴۵.۸۹	۱۰۶	۳۵۱	تخته یورد		
۷۸.۰۰	۷۷.۳۹	۱۷۸	۵۶.۱۸	۱۰۰	۴۳.۸۲	۷۸	۲۳۰	قاضی کندی		
۸۰.۵۱	۷۴.۲۲	۲۱۳	۵۵.۴۰	۱۱۸	۴۴.۶۰	۹۵	۲۸۷	قره داش		
۹۸.۶۱	۶۵.۳۰	۲۸۶	۵۰.۳۵	۱۴۴	۴۹.۶۵	۱۴۲	۴۳۸	برون قشلاق		
۱۱۷.۷۸	۷۱.۷۱	۲۹۴	۴۵.۹۲	۱۳۵	۵۴.۰۸	۱۵۹	۴۱۰	قره گل		
۸۲.۱۹	۶۴.۸۸	۱۳۳	۵۴.۸۹	۷۳	۴۵.۱۱	۶۰	۲۰۵	گونی		
۹۵.۶۰	۶۴.۷۳	۱۷۸	۵۱.۱۲	۹۱	۴۸.۸۸	۸۷	۲۷۵	امیرآباد		
۹۳.۱۰	۶۹.۱۴	۵۶	۵۱.۷۹	۲۹	۴۸.۲۱	۲۷	۸۱	اینچه سعیدنظام		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بکتاش		
۹۴.۷۴	۷۲.۵۵	۱۱۱	۵۱.۳۵	۵۷	۴۸.۶۵	۵۴	۱۵۳	چتر		
۹۵.۳۱	۶۷.۲۰	۱۲۵	۵۱.۲۰	۶۴	۴۸.۸۰	۶۱	۱۸۶	چناقباغ		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	گادل		
۹۹.۲۷	۶۳.۱۹	۲۷۳	۵۰.۱۸	۱۳۷	۴۹.۸۲	۱۳۶	۴۳۲	مغانلو		
۸۷.۶۷	۶۶.۹۴	۵۶۳	۵۳.۲۹	۳۰۰	۴۶.۷۱	۲۶۳	۸۴۱	سهندعلیا	ماه نشان	
۸۴.۲۷	۶۹.۴۹	۱۶۴	۵۴.۲۷	۸۹	۴۵.۷۳	۷۵	۲۳۶	کردی		
۹۲.۳۱	۵۷.۳۴	۱۲۵	۵۲.۰۰	۶۵	۴۸.۰۰	۶۰	۲۱۸	باغچه		
۸۷.۱۹	۶۰.۸۸	۵۲۶	۵۳.۴۲	۲۸۱	۴۶.۵۸	۲۴۵	۸۶۴	سهندسقلی		
۸۸.۷۱	۶۲.۲۳	۱۱۷	۵۲.۹۹	۶۲	۴۷.۰۱	۵۵	۱۸۸	گندی		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	دام لار		
۸۸.۴۰	۶۸.۸۹	۳۴۱	۵۳.۰۸	۱۸۱	۴۶.۹۲	۱۶۰	۴۹۵	اق کند		
۹۲.۰۹	۷۳.۳۵	۲۶۷	۵۲.۰۶	۱۳۹	۴۷.۹۴	۱۲۸	۳۶۴	المالو		

جمعیت ۱۵-۶۴ ساله							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بای گلی		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	قره تپه		
۸۵.۷۱	۶۵.۰۰	۶۵	۵۳.۸۵	۳۵	۴۶.۱۵	۳۰	۱۰۰	سرین دره		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	پیرقشلاق		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	چهره تپه		
۸۷.۲۳	۷۱.۵۴	۸۸	۵۳.۴۱	۴۷	۴۶.۵۹	۴۱	۱۲۳	ساری اغل		
۱۶۶.۶۷	۸۰.۰۰	۲۴	۳۷.۵۰	۹	۶۲.۵۰	۱۵	۳۰	عوج موسی		
۸۵.۵۲	۶۴.۲۲	۵۵۱	۵۳.۹۰	۲۹۷	۴۶.۱۰	۲۵۴	۸۵۸	سریک		
۹۵.۶۹	۶۷.۳۶	۲۲۷	۵۱.۱۰	۱۱۶	۴۸.۹۰	۱۱۱	۳۳۷	ینگجه سینار		
۱۱۱.۱۱	۷۷.۰۳	۵۷	۴۷.۳۷	۲۷	۵۲.۶۳	۳۰	۷۴	رز		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه اغدوز		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	سیدلر		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	کوشک		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بک اباد		
۹۳.۶۲	۷۰.۰۰	۲۷۳	۵۱.۶۵	۱۴۱	۴۸.۳۵	۱۳۲	۳۹۰	بهستان		
۸۶.۴۴	۶۷.۴۸	۱۱۰	۵۳.۶۴	۵۹	۴۶.۳۶	۵۱	۱۶۳	تک اغاج		
۹۱.۸۴	۶۵.۷۳	۹۴	۵۲.۱۳	۴۹	۴۷.۸۷	۴۵	۱۴۳	مزرعه لیلان		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه بک اباد		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه تک آغاج /چپ چپ		
۹۶.۳۵	۶۵.۶۵	۴۳۰	۵۰.۹۳	۲۱۹	۴۹.۰۷	۲۱۱	۶۵۵	سرپل /امیر آخور		
۱۰۰.۰۰	۶۶.۶۷	۸	۵۰.۰۰	۴	۵۰.۰۰	۴	۱۲	بیاملو		
۹۰.۱۶	۶۹.۶۷	۲۳۲	۵۲.۵۹	۱۲۲	۴۷.۴۱	۱۱۰	۳۳۳	پشتک		
۱۰۲.۱۱	۶۲.۵۳	۲۸۷	۴۹.۴۸	۱۴۲	۵۰.۵۲	۱۴۵	۴۵۹	خلج		
۸۸.۹۸	۶۹.۱۶	۴۸۰	۵۲.۹۲	۲۵۴	۴۷.۰۸	۲۲۶	۶۹۴	ماداباد		
۷۷.۷۳	۶۱.۵۸	۳۷۵	۵۶.۲۷	۲۱۱	۴۳.۷۳	۱۶۴	۶۰۹	وهران		
۱۰۶.۲۹	۶۶.۳۸	۶۸۹	۴۸.۴۸	۳۳۴	۵۱.۵۲	۳۵۵	۱۰۳۸	ابلی بلاغ		
۸۵.۹۰	۶۸.۱۷	۴۲۲	۵۳.۷۹	۲۲۷	۴۶.۲۱	۱۹۵	۶۱۹	قره باطلاق		
۹۲.۷۶	۶۶.۱۸	۱۱۶۱۰	۵۱.۸۸	۶۰۲۳	۴۸.۱۲	۵۵۸۷	۱۷۵۴۴	مجموع		

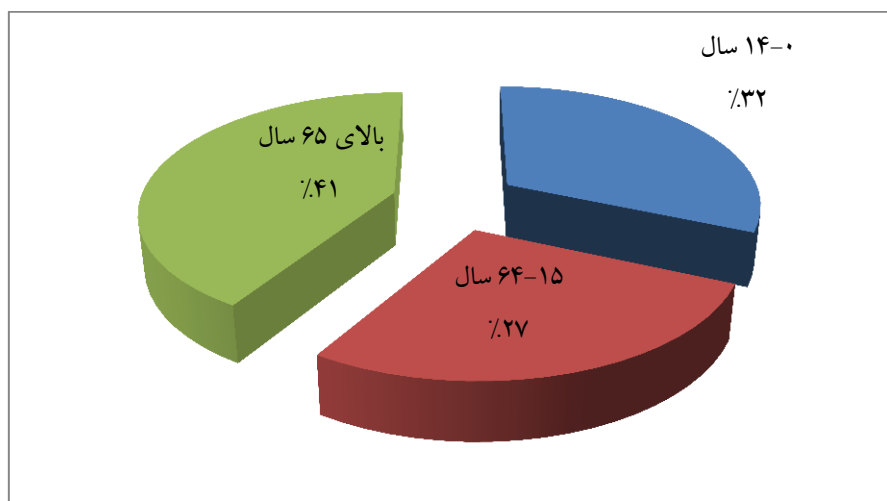
ادامه جدول ۱-۴۹- جمعیت روستاهای منظومه ماهشان به تفکیک جنس و گروه های بزرگ سنی در سال ۱۳۹۰

جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۱۶۶.۶۷	۶.۶۷	۱۶	۳۷.۵۰	۶	۶۲.۵۰	۱۰	۲۴۰	ارزه خوران	اوریاد	مرکزی
۳۰۰.۰۰	۲.۷۴	۴	۲۵.۰۰	۱	۷۵.۰۰	۳	۱۴۶	اورجک		
۱۵۵.۵۶	۶.۴۲	۲۳	۳۹.۱۳	۹	۶۰.۸۷	۱۴	۳۵۸	خیرآباد		
۱۲۸.۵۷	۸.۷۴	۱۶	۴۳.۷۵	۷	۵۶.۲۵	۹	۱۸۳	کلیسا		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	احمد آباد		
۸۰.۰۰	۵.۵۹	۹	۵۵.۵۶	۵	۴۴.۴۴	۴	۱۶۱	خندق لو		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	معدن مس بایچه باغ		
۸۰.۰۰	۸.۱۸	۹	۵۵.۵۶	۵	۴۴.۴۴	۴	۱۱۰	میانج		
۱۶۶.۶۷	۴.۷۶	۸	۳۷.۵۰	۳	۶۲.۵۰	۵	۱۶۸	قلعه ارزه خوران		
۶۶.۶۷	۸.۶۲	۲۰	۶۰.۰۰	۱۲	۴۰.۰۰	۸	۲۳۲	تات قشلاق		
۶۶.۶۷	۴.۵۹	۵	۶۰.۰۰	۳	۴۰.۰۰	۲	۱۰۹	چای قشلاقی		
۶۰.۰۰	۶.۵۰	۱۶	۶۲.۵۰	۱۰	۳۷.۵۰	۶	۲۴۶	خضرچوپان		
۰.۰۰	۳.۲۳	۱	۱۰۰.۰۰	۱	۰.۰۰	۰	۳۱	خوبین		
۷۷.۷۸	۵.۲۸	۱۶	۵۶.۲۵	۹	۴۳.۷۵	۷	۳۰۳	سعیدکندی		
۱۰۰.۰۰	۳.۸۸	۲۴	۵۰.۰۰	۱۲	۵۰.۰۰	۱۲	۶۱۸	علم کندی		
۱۶۶.۶۷	۴.۶۰	۸	۳۷.۵۰	۳	۶۲.۵۰	۵	۱۷۴	بیانلو		
۲۳۰.۰۰	۷.۰۷	۶۶	۳۰.۳۰	۲۰	۶۹.۷۰	۴۶	۹۳۳	پری		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	توزلار		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	حسن ابادجدید		
۰.۰۰	۱.۸۲	۱	۰.۰۰	۰	۱۰۰.۰۰	۱	۵۵	حسن ابادقدیم		
۰.۰۰	۰.۸۲	۱	۰.۰۰	۰	۱۰۰.۰۰	۱	۱۲۲	قزلجه		
۳۰۰.۰۰	۱۱.۷۶	۴	۲۵.۰۰	۱	۷۵.۰۰	۳	۳۴	قلعه جوق		
۳۲۵.۰۰	۸.۶۳	۱۷	۲۳.۵۳	۴	۷۶.۴۷	۱۳	۱۹۷	لرده شور		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۲۲	لهجبین		
۱۶۰.۰۰	۶.۱۶	۱۳	۳۸.۴۶	۵	۶۱.۵۴	۸	۲۱۱	تازه کندفخرلو		
۸۸.۸۹	۴.۸۴	۱۷	۵۲.۹۴	۹	۴۷.۰۶	۸	۳۵۱	تخته یورد		
۱۵۵.۵۶	۱۰.۰۰	۲۳	۳۹.۱۳	۹	۶۰.۸۷	۱۴	۲۳۰	قاضی کندی		
۱۱۴.۲۹	۵.۲۳	۱۵	۴۶.۶۷	۷	۵۳.۳۳	۸	۲۸۷	قره داش		
۱۴۰.۰۰	۵.۴۸	۲۴	۴۱.۶۷	۱۰	۵۸.۳۳	۱۴	۴۳۸	برون قشلاق		

جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش		
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد							
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد						
۱۳۸.۴۶	۷.۵۶	۳۱	۴۱.۹۴	۱۳	۵۸.۰۶	۱۸	۴۱۰	قره گل	گچیلو			
۱۱۰.۰۰	۱۰.۲۴	۲۱	۴۷.۶۲	۱۰	۵۲.۳۸	۱۱	۲۰۵	گونی				
۱۵۰.۰۰	۷.۲۷	۲۰	۴۰.۰۰	۸	۶۰.۰۰	۱۲	۲۷۵	امیرآباد				
۱۰۰.۰۰	۷.۴۱	۶	۵۰.۰۰	۳	۵۰.۰۰	۳	۸۱	اینچه سعیدنظام				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بکتاش				
۷۷.۷۸	۱۰.۴۶	۱۶	۵۶.۲۵	۹	۴۳.۷۵	۷	۱۵۳	چتزر				
۲۰۰.۰۰	۱۲.۹۰	۲۴	۳۳.۳۳	۸	۶۶.۶۷	۱۶	۱۸۶	چنابلاغ				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	گادل				
۱۰۵.۲۶	۹.۰۳	۳۹	۴۸.۷۲	۱۹	۵۱.۲۸	۲۰	۴۳۲	مغانلو				
۸۵.۷۱	۷.۷۳	۶۵	۵۳.۸۵	۳۵	۴۶.۱۵	۳۰	۸۴۱	سهندعلیا			ماه نشان	
۲۲۸.۵۷	۹.۷۵	۲۳	۳۰.۴۳	۷	۶۹.۵۷	۱۶	۲۳۶	کردی				
۸۱.۸۲	۹.۱۷	۲۰	۵۵.۰۰	۱۱	۴۵.۰۰	۹	۲۱۸	باغچه				
۱۸۷.۵۰	۵.۳۲	۴۶	۳۴.۷۸	۱۶	۶۵.۲۲	۳۰	۸۶۴	سهندسفلی				
۱۱۶.۶۷	۶.۹۱	۱۳	۴۶.۱۵	۶	۵۳.۸۵	۷	۱۸۸	گندی				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	دام لار				
۱۱۱.۱۱	۷.۶۸	۳۸	۴۷.۳۷	۱۸	۵۲.۶۳	۲۰	۴۹۵	اق کند				
۱۸۳.۳۳	۴.۶۷	۱۷	۳۵.۲۹	۶	۶۴.۷۱	۱۱	۳۶۴	المالو				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بای گلی				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	قره تپه				
۸۳.۳۳	۱۱.۰۰	۱۱	۵۴.۵۵	۶	۴۵.۴۵	۵	۱۰۰	سرین دره				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	پیرقشلاق				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	چهره تپه				
۶۰۰.۰۰	۵.۶۹	۷	۱۴.۲۹	۱	۸۵.۷۱	۶	۱۲۳	ساری اغل				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۳۰	عوج موسی				
۱۳۵.۲۹	۴.۶۶	۴۰	۴۲.۵۰	۱۷	۵۷.۵۰	۲۳	۸۵۸	سریک				
۲۱۴.۲۹	۶.۵۳	۲۲	۳۱.۸۲	۷	۶۸.۱۸	۱۵	۳۳۷	ینگجه سینار				
۰.۰۰	۱.۳۵	۱	۰.۰۰	۰	۱۰۰.۰۰	۱	۷۴	رز				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه اغدوز				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	سیدلر				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	کوشک				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان				
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بک آباد				

جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر							جمعیت کل	نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
نسبت جنسی	مجموع		زن		مرد					
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد				
۲۶۰.۰۰	۴.۶۲	۱۸	۲۷.۷۸	۵	۷۲.۲۲	۱۳	۳۹۰	بهستان		
۱۰۰.۰۰	۴.۹۱	۸	۵۰.۰۰	۴	۵۰.۰۰	۴	۱۶۳	تک آغاچ		
۱۷۵.۰۰	۷.۶۹	۱۱	۳۶.۳۶	۴	۶۳.۶۴	۷	۱۴۳	مزرعه لیلان		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه بک آباد		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه تک آغاچ / چپ		
۱۰۸.۳۳	۳.۸۲	۲۵	۴۸.۰۰	۱۲	۵۲.۰۰	۱۳	۶۵۵	سرپل / امیر آخور		
۰.۰۰	۸.۳۳	۱	۰.۰۰	۰	۱۰۰.۰۰	۱	۱۲	بیاملو		
۲۰۰.۰۰	۹.۰۱	۳۰	۳۳.۳۳	۱۰	۶۶.۶۷	۲۰	۳۳۳	پشتک		
۱۵۰.۰۰	۶.۵۴	۳۰	۴۰.۰۰	۱۲	۶۰.۰۰	۱۸	۴۵۹	خلج		
۱۲۷.۲۷	۳.۶۰	۲۵	۴۴.۰۰	۱۱	۵۶.۰۰	۱۴	۶۹۴	ماداباد		
۱۶۲.۵۰	۶.۹۰	۴۲	۳۸.۱۰	۱۶	۶۱.۹۰	۲۶	۶۰۹	وهران		
۱۵۲.۹۴	۴.۱۴	۴۳	۳۹.۵۳	۱۷	۶۰.۴۷	۲۶	۱۰۳۸	ایلی بلاغ		
۲۳۶.۳۶	۵.۹۸	۳۷	۲۹.۷۳	۱۱	۷۰.۲۷	۲۶	۶۱۹	قره باطلاق		
۱۳۹.۷۴	۶.۱۹	۱۰۸۶	۴۱.۷۱	۴۵۳	۵۸.۲۹	۶۳۳	۱۷۵۴۴	مجموع		

نمودار ۱-۱۵- وضعیت جمعیت به تفکیک گروه های سنی بزرگ در روستاهای منظومه

۱-۵-۱-۲- رشد جمعیت (نرخ رشد، میزان باروری، مرگ و میر و مانند آن)

به استناد آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن طی دوره آماری ۵۰ ساله ۱۳۴۵-۹۵، نرخ رشد جمعیت در سطح روستاهای منظومه ماهنشان به طور متوسط برابر با ۰.۰۷٪ برآورد می‌گردد به عبارت دیگر جمعیت منظومه از ۱۷۲۴۷ نفر در سال ۱۳۴۵ به ۱۶۶۷۳ نفر در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است. آمار جمعیتی سکونتگاه‌های منطقه طی ۷ دوره آماری (۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵) و همچنین نرخ رشد جمعیت سکونتگاه‌های مذکور در جداول ذیل ارائه گردیده‌اند.

همانطور که در جداول نمایش داده شده است جمعیت ساکن در روستاهای منظومه از نرخ پائین تری نسبت به نرخ رشد کشوری و استانی دارد. از سوی دیگر به استناد آمار جمعیتی سکونتگاه‌های منطقه طی ۲۰ سال اخیر (۱۳۷۵-۹۵)، به طور متوسط جمعیت منطقه با کاهش محسوس همراه بوده است به طوری که جمعیت ساکن با نرخ رشدی معادل ۱.۷۵٪- از ۲۳۷۵۱ نفر به ۱۶۶۷۳ نفر تنزل یافته است.

با بررسی روند تغییرات جمعیت در سطح روستاهای منظومه طی ۲۰ سال اخیر، نتیجه می‌گردد که روند تغییرات جمعیت در روندی متعادل برخوردار نمی‌باشد به طوری که پراکنش فضایی ارائه شده در نقشه مربوطه برخی روستاها دارای نرخ رشد افزایشی سریع، برخی نسبتاً متعادل، برخی متعادل، برخی منفی و برخی دارای جمعیت ناپایدار بوده‌اند.

از جمله روستاهای دارای نرخ رشد منفی در سطح منطقه می‌توان به روستاهایی همچون ارزه خوران، خضر چوپان، بیانلو، حسن آباد قدیم، قاضی کندی، سهند علیا، کردی، سهند سفلی، گندی و بیاملو نام برد که علت این امر را می‌توان به نداشتن فرصت‌های شغلی مناسب، مکانیزه نبودن تولیدات کشاورزی و خدماتی، روش‌های سنتی استفاده از آب و بازار نامساعد اقتصادی کشور و منطقه و همچنین زمینه‌های فعالیت اقتصادی مساعد در شهرهای بزرگ و اطراف و یا مخاطرات طبیعی همچون وقوع سیل، تگرگ و فرسایش خاک و سایر موارد اشاره شده در بند مخاطرات طبیعی و همچنین توسعه غیر اصولی صنعتی و آلودگی‌های محیطی دانست.

روستای سربک از رشد جمعیتی سریعی برخوردار بوده‌اند.

روستاهای مادآباد و خویین از رشد جمعیتی متعادلی برخوردار بوده‌اند.

روستاهای برون قشلاق، بهستان، مزرعه لیلان، میرآخور، خلج، ایلی بلاغ و قره باطلاق از رشد جمعیتی نسبتاً متعادلی (بین صفر تا ۰.۵ درصد در طول ۲۰ سال) برخوردار بوده‌اند.

همچنین در بررسی نرخ رشد ۲۰ ساله نقاط روستایی، برخی روستاها از قبیل خیرآباد، علم کندی، لهجین، گونی، امیرآباد، چنابلاغ، ساری آغل، عوج موسی، رز، تک آجاج و وهران دارای روند تغییرات ناپایدار (به صورت سینوسی) هستند که یک دوره مثبت و دوره بعد بصورت نزولی و این امر در دوره‌های مختلف تکرار می‌شود همچنین مطابق با رده بندی آنها قابل مشاهده می‌باشد که روستاهای بزرگ عمدتاً دارای روند تغییرات جمعیتی مثبت و روستاهای متوسط بیشتر روند نزولی دارند.

جدول ۱-۵۰- نحوه توزیع جمعیت در سطح روستاهای منظومه شهرستان ماه نشان در طی دوره های آماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵

نام آبادی	جمعیت ۱۳۴۵		جمعیت ۱۳۵۵		جمعیت ۱۳۶۵		جمعیت ۱۳۷۵		جمعیت ۱۳۸۵		جمعیت ۱۳۹۰		جمعیت ۱۳۹۵	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
ارزه خوران	۶۰۹	۳۵۳	۴۱۵	۲۰۳	۴۱۲	۱۷۳	۲۰۳	۰۸۵	۲۴۳	۱۲۷	۲۴۰	۱۳۷	۲۱۶	۱۳۰
اورجک	۱۸۴	۱۰۷	۲۵۳	۱۲۴	۱۹۳	۰۸۱	۲۱۶	۰۹۱	۱۷۵	۰۹۲	۱۴۶	۰۸۳	۱۴۱	۰۸۵
خیرآباد	۴۹۴	۲۸۶	۵۱۵	۲۵۲	۳۹۷	۱۶۷	۳۶۵	۱۵۴	۳۷۴	۱۹۶	۳۵۸	۲۰۴	۳۹۸	۲۳۹
کلیسا	۳۴۱	۱۹۸	۳۹۴	۱۹۳	۲۷۴	۱۱۵	۲۱۶	۰۹۱	۱۹۵	۱۰۲	۱۸۳	۱۰۴	۱۷۹	۱۰۷
احمد آباد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خندق لو	۲۷۹	۱۶۲	۳۳۸	۱۶۵	۴۸۴	۲۰۳	۳۸۹	۱۶۴	۲۰۶	۱۰۸	۱۶۱	۰۹۲	۱۴۳	۰۸۶
معدن مس بایچه باغ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
میانج	۲۱۸	۱۲۶	۱۹۷	۰۹۶	۲۲۸	۰۹۶	۱۸۹	۰۸۰	۱۳۰	۰۶۸	۱۱۰	۰۶۳	۹۵	۰۵۷
قلعه ارزه خوران	۱۲۴	۰۷۲	۱۴۹	۰۷۳	۱۱۷	۰۴۹	۹۵	۰۴۰	۸۳	۰۴۴	۱۶۸	۰۹۶	۶۸	۰۴۱
تات قشلاق	۲۹۵	۱۷۱	۳۱۹	۱۵۶	۴۲۵	۱۷۸	۳۲۹	۱۳۹	۲۶۱	۱۳۷	۲۳۲	۱۳۲	۱۶۶	۱۰۰
چای قشلاقی	۸۷	۰۵۰	۱۱۲	۰۵۵	۱۷۵	۰۷۳	۱۵۲	۰۶۴	۱۳۳	۰۷۰	۱۰۹	۰۶۲	۷۵	۰۴۵
خضرچوپان	۲۱۰	۱۲۲	۲۴۱	۱۱۸	۱۸۵	۰۷۸	۲۶۱	۱۱۰	۲۷۹	۱۴۶	۲۴۶	۱۴۰	۲۱۸	۱۳۱
خوبین	۵۹	۰۳۴	۶۱	۰۳۰	۷۷	۰۳۲	۲۷	۰۱۱	۳۶	۰۱۹	۳۱	۰۱۸	۵۰	۰۳۰
سعیدکندی	۳۱۹	۱۸۵	۳۶۷	۱۷۹	۳۸۷	۱۶۲	۴۱۸	۱۷۶	۴۱۶	۲۱۸	۳۰۳	۱۷۳	۲۵۲	۱۵۱
علم کندی	علم کندی	۵۷۳	۳۳۲	۶۳۳	۳۰۹	۷۷۱	۳۲۳	۶۸۶	۲۸۹	۶۳۰	۳۳۰	۶۱۸	۳۵۲	۵۸۴
بیانلو	بیانلو	۳۰۵	۱۷۷	۳۶۴	۱۷۸	۳۰۰	۱۲۶	۲۳۴	۰۹۹	۲۱۴	۱۱۲	۱۷۴	۱۸۱	۰۹۹
پری	پری	۱۳۸۹	۸۰۵	۱۳۲۹	۶۵۰	۱۳۱۰	۵۵۰	۱۰۶۸	۴۵۰	۹۳۶	۴۹۱	۹۳۳	۸۵۵	۵۳۲
تازه کند(داغ) مالوداش	تازه کند(داغ) مالوداش	۷۲	۰۴۲	۷۸	۰۳۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
توزلار	توزلار	۸۵	۰۴۹	۸۰	۰۳۹	۶۰	۰۲۵	۲۰	۰۰۸	۰	۰	۰	۰	۰
حسن آبادجدید	حسن آبادجدید	۳۱۵	۱۸۳	۳۶۵	۱۷۸	۳۵۵	۱۴۹	۱۹۵	۰۸۲	۳۰	۰۱۶	۰	۰	۰
حسن آبادقدیم	حسن آبادقدیم	۳۱۲	۱۸۱	۳۶۵	۱۷۸	۲۳۹	۱۰۰	۱۴۰	۰۵۹	۶۷	۰۳۵	۵۵	۵۷	۰۳۱
قزله	قزله	۱۶۹	۰۹۸	۲۰۵	۱۰۰	۳۱۷	۱۳۳	۱۹۱	۰۸۰	۱۶۶	۰۸۷	۱۲۲	۹۲	۰۷۰
قلعه جوق	قلعه جوق	۲۲۸	۱۳۲	۲۷۹	۱۳۶	۳۵۲	۱۴۸	۱۷۲	۰۷۲	۵۲	۰۲۷	۳۴	۱۷	۰۱۹

جمعیت ۱۳۹۵		جمعیت ۱۳۹۰		جمعیت ۱۳۸۵		جمعیت ۱۳۷۵		جمعیت ۱۳۶۵		جمعیت ۱۳۵۵		جمعیت ۱۳۴۵		نام آبادی
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۸۲	۱.۱۲	۱۹۷	۰.۹۶	۱۸۴	۱.۱۷	۲۷۸	۱.۴۵	۳۴۵	۱.۹۵	۳۹۹	۱.۹۱	۳۲۹	لرده شور	لرده شور
۲۲	۰.۱۳	۲۲	۰.۱۵	۲۹	۰.۱۱	۲۷	۰.۳۳	۷۸	۰.۳۳	۶۷	۰.۶۴	۱۱۰	لهجبین	لهجبین
۱۶۴	۱.۲۰	۲۱۱	۱.۵۵	۲۹۶	۲.۰۵	۴۸۶	۱.۹۶	۴۶۶	۱.۸۰	۳۶۹	۱.۷۴	۳۰۰	تازه کندفخرلو	تازه کندفخرلو
۳۱۲	۲.۰۰	۳۵۱	۲.۲۵	۴۲۹	۲.۴۰	۵۷۰	۲.۵۲	۶۰۱	۲.۱۱	۴۳۱	۱.۸۸	۳۲۴	تخته یورد	تخته یورد
۳۶۵	۱.۳۱	۲۳۰	۱.۹۴	۳۶۹	۳.۶۴	۸۶۴	۴.۰۹	۹۷۵	۳.۵۹	۷۳۴	۳.۶۶	۶۳۱	قاضی کندی	قاضی کندی
۲۵۷	۱.۶۴	۲۸۷	۲.۶۷	۵۱۰	۲.۷۷	۶۵۷	۲.۴۳	۵۸۰	۲.۲۰	۴۵۱	۲.۲۳	۳۸۵	قره داش	قره داش
۵۰۹	۲.۵۰	۴۳۸	۲.۲۵	۴۲۹	۱.۵۹	۳۷۸	۱.۴۱	۳۳۶	۱.۰۷	۲۱۹	۱.۰۹	۱۸۸	برون قشلاق	برون قشلاق
۳۷۳	۲.۳۴	۴۱۰	۲.۹۰	۵۵۳	۳.۰۸	۷۳۱	۳.۱۹	۷۶۰	۳.۰۶	۶۲۷	۳.۱۱	۵۳۷	قره گل	قره گل
۲۵۹	۱.۱۷	۲۰۵	۱.۲۳	۲۳۴	۱.۲۱	۲۸۷	۱.۰۲	۲۴۲	۰.۹۴	۱۹۳	۰.۸۵	۱۴۶	گونی	گونی
۲۳۲	۱.۵۷	۲۷۵	۱.۴۶	۲۷۹	۱.۲۸	۳۰۳	۱.۲۴	۲۹۶	۱.۲۹	۲۶۳	۱.۱۲	۱۹۳	امیرآباد	امیرآباد
۳۸	۰.۴۶	۸۱	۰.۷۰	۱۳۳	۰.۹۶	۲۲۸	۱.۵۲	۳۶۳	۱.۵۸	۳۲۴	۱.۵۶	۲۶۹	اینچه سعیدنظام	اینچه سعیدنظام
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۳۲	۶۵	۰.۳۱	۵۳	بکتاش	بکتاش
۱۳۹	۰.۸۷	۱۵۳	۰.۸۵	۱۶۲	۱.۱۳	۲۶۹	۱.۱۷	۲۸۰	۱.۱۳	۲۳۱	۱.۱۷	۲۰۲	چتر	چتر
۱۶۲	۱.۰۶	۱۸۶	۰.۸۵	۱۶۳	۰.۸۶	۲۰۴	۰.۵۵	۱۳۲	۰.۴۵	۹۳	۰.۶۰	۱۰۳	چنابلاغ	چنابلاغ
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	گادل	گادل
۲۶۲	۲.۴۶	۴۳۲	۲.۷۴	۵۲۲	۲.۸۰	۶۶۴	۲.۶۳	۶۲۷	۲.۳۱	۴۷۲	۲.۲۲	۳۸۳	مغانلو	مغانلو
۶۴۹	۴.۷۹	۸۴۱	۵.۱۱	۹۷۴	۵.۵۲	۱۳۱۲	۴.۷۵	۱۱۳۲	۴.۲۷	۸۷۴	۳.۴۸	۶۰۰	سهندعلیا	سهندعلیا
۲۸۶	۱.۳۵	۲۳۶	۱.۵۶	۲۹۸	۱.۹۵	۴۶۳	۲.۱۰	۵۰۰	۲.۲۳	۴۵۶	۲.۳۳	۴۰۲	کردی	کردی
۱۸۴	۱.۲۴	۲۱۸	۱.۶۲	۳۰۹	۲.۲۶	۵۳۷	۱.۹۰	۴۵۴	۱.۶۷	۳۴۲	۱.۵۸	۲۷۲	باغچه	باغچه
۷۳۱	۴.۹۲	۸۶۴	۵.۰۴	۹۶۱	۴.۵۵	۱۰۸۱	۴.۲۳	۱۰۰۸	۳.۹۵	۸۰۹	۳.۴۱	۵۸۸	سهندسفلی	سهندسفلی
۲۳۴	۱.۰۷	۱۸۸	۱.۳۳	۲۵۴	۱.۴۵	۳۴۵	۱.۴۴	۳۴۴	۱.۱۶	۲۳۷	۱.۱۵	۱۹۸	گندی	گندی
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	دام لار	دام لار
۴۴۴	۲.۸۲	۴۹۵	۳.۰۴	۵۸۰	۳.۶۱	۸۵۷	۳.۵۹	۸۵۶	۳.۱۰	۶۳۵	۲.۸۵	۴۹۲	اق کند	اق کند
۲۲۳	۲.۰۷	۳۶۴	۲.۲۳	۴۲۶	۳.۵۵	۸۴۲	۳.۳۹	۸۰۷	۳.۰۴	۶۲۱	۲.۳۸	۴۱۰	المالو	المالو
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	بای گلی	بای گلی
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	قره تپه	قره تپه
۹۸	۰.۵۷	۱۰۰	۰.۹۱	۱۷۳	۱.۴۹	۳۵۳	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	سرین دره	سرین دره

جمعیت ۱۳۹۵		جمعیت ۱۳۹۰		جمعیت ۱۳۸۵		جمعیت ۱۳۷۵		جمعیت ۱۳۶۵		جمعیت ۱۳۵۵		جمعیت ۱۳۴۵		نام آبادی
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۳	۶	۰.۲۵	۵۹	۰.۷۵	۱۵۴	۰.۷۵	۱۳۰	۰.۷۵	پیرقشلاق
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۱۵	۳۵	۰.۵۰	۱۱۹	۰.۵۴	۱۱۰	۰.۶۰	۱۰۳	۰.۶۰	چهره تپه
۱۵۲	۰.۷۰	۱۲۳	۰.۷۴	۱۴۲	۱.۱۶	۲۷۵	۰.۹۲	۲۱۹	۰.۷۱	۱۴۶	۰.۶۷	۱۱۵	۰.۶۷	ساری اغل
۳۵	۰.۱۷	۳۰	۰.۱۸	۳۴	۰.۲۰	۴۸	۰.۱۳	۳۲	۰.۵۸	۱۱۹	۰.۶۱	۱۰۵	۰.۶۱	عوج موسی
۹۰۴	۴.۸۹	۸۵۸	۳.۵۰	۶۶۸	۲.۱۷	۵۱۶	۱.۷۶	۴۱۹	۱.۴۳	۲۹۳	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	سریک
۲۵۶	۱.۹۲	۳۳۷	۲.۳۷	۴۵۱	۳.۰۹	۷۳۵	۳.۹۵	۹۴۱	۴.۲۸	۸۷۵	۴.۱۶	۷۱۸	۴.۱۶	ینگجه سینار
۸۹	۰.۴۲	۷۴	۰.۴۶	۸۷	۰.۷۵	۱۷۷	۱.۴۱	۳۳۶	۱.۴۸	۳۰۳	۱.۴۱	۲۴۳	۱.۴۱	رز
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	مزرعه اغدوز
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	سیدلر
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	کوشک
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	شهرک صنعتی ماهنشان
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	بک اباد
۴۴۶	۲.۲۲	۳۹۰	۱.۹۴	۳۷۰	۱.۵۴	۳۶۵	۱.۵۰	۳۵۸	۱.۱۳	۲۳۱	۱.۱۵	۱۹۹	۱.۱۵	بهستان
۱۴۹	۰.۹۳	۱۶۳	۰.۹۱	۱۷۳	۰.۷۹	۱۸۸	۰.۷۳	۱۷۴	۰.۶۵	۱۳۳	۰.۶۱	۱۰۶	۰.۶۱	تک اغاج
۱۵۴	۰.۸۲	۱۴۳	۰.۶۹	۱۳۱	۰.۴۳	۱۰۳	۰.۰۴	۱۰	۰.۰۶	۱۲	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	مزرعه لیلان
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۱۰	۲۳	۰.۱۲	۲۸	۰.۰۰	۰	۰.۱۷	۳۰	۰.۱۷	مزرعه بک اباد
۱۴	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۱۱	۲۶	۰.۰۹	۲۲	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	مزرعه تک اغاج / چپ
۷۱۴	۳.۷۳	۶۵۵	۲.۹۸	۵۶۹	۱.۹۷	۴۶۸	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	سرپل امیر آخور
۲۵	۰.۰۷	۱۲	۰.۱۰	۲۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	بیاملو
۳۱۶	۱.۹۰	۳۳۳	۱.۸۸	۳۵۸	۲.۱۲	۵۰۳	۲.۲۷	۵۴۱	۲.۰۲	۴۱۳	۱.۹۸	۳۴۱	۱.۹۸	پشتک
۴۸۴	۲.۶۲	۴۵۹	۲.۲۱	۴۲۱	۱.۵۹	۳۷۸	۱.۲۷	۳۰۲	۱.۱۱	۲۲۷	۱.۰۳	۱۷۸	۱.۰۳	خلج
۶۶۶	۳.۹۶	۶۹۴	۳.۲۶	۶۲۲	۲.۷۴	۶۵۱	۲.۳۵	۵۶۰	۱.۷۶	۳۶۱	۱.۶۵	۲۸۴	۱.۶۵	ماداباد
۵۳۵	۳.۴۷	۶۰۹	۳.۳۰	۶۳۰	۲.۵۹	۶۱۴	۲.۲۸	۵۴۳	۱.۹۷	۴۰۴	۲.۰۱	۳۴۷	۲.۰۱	وهران

جمعیت ۱۳۹۵		جمعیت ۱۳۹۰		جمعیت ۱۳۸۵		جمعیت ۱۳۷۵		جمعیت ۱۳۶۵		جمعیت ۱۳۵۵		جمعیت ۱۳۴۵		نام آبادی
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۱,۱۵۵	۵.۹۲	۱۰۳۸	۴.۵۶	۸۷۰	۳.۲۲	۷۶۴	۲.۲۱	۵۲۷	۱.۹۳	۳۹۵	۱.۹۰	۳۲۷	۱.۹۰	ایلی بلاغ
۶۵۱	۳.۵۳	۶۱۹	۳.۳۰	۶۲۹	۲.۴۲	۵۷۴	۱.۷۰	۴۰۶	۱.۵۲	۳۱۰	۱.۳۹	۲۳۹	قره باطلاق	
۱۰۰۰۰	۱۶۶۰	۱۰۰	۱۷۵۴	۱۰۰	۱۹۰	۱۰۰	۲۳۷۵	۱۰۰۰	۲۳۸۳	۱۰۰۰	۲۰۴۵	۱۰۰۰	۱۷۲۴۷	مجموع

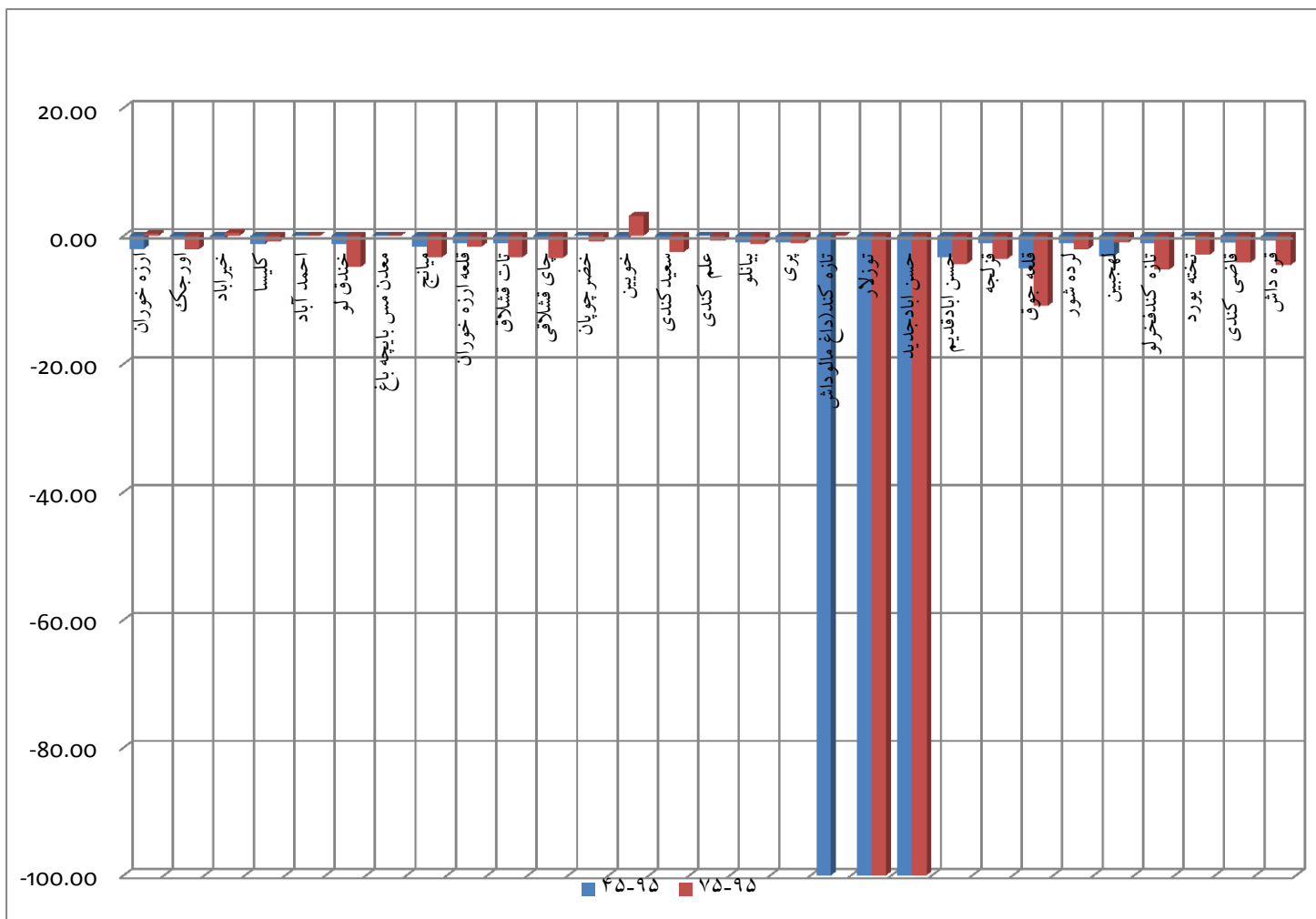
جدول ۱-۵۱- تغییرات جمعیتی در طی دوره های سرشماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵

تغییرات جمعیتی در طی دوره های سرشماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵								نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
۷۵-۹۵	۴۵-۹۵	۹۵-۹۵	۸۵-۹۰	۷۵-۸۵	۶۵-۷۵	۵۵-۶۵	۴۵-۵۵			
۰.۳۱	-۲.۰۵	-۲.۰۹	-۰.۱۲	۱.۸۱	-۶.۸۳	-۰.۰۷	-۳.۷۶	ارزه خوران	اورباد	مرکزی
-۲.۱۱	-۰.۵۳	-۰.۶۹	-۱.۸۰	-۲.۰۸	۱.۱۳	-۲.۶۷	۳.۲۴	اورجک		
۰.۴۳	-۰.۴۳	۲.۱۴	-۰.۴۴	۰.۲۴	-۰.۸۴	-۲.۵۷	۰.۴۲	خیرآباد		
-۰.۹۴	-۱.۲۸	-۰.۴۴	-۰.۶۳	-۱.۰۲	-۲.۳۵	-۳.۵۷	۱.۴۶	کلیسا		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	احمد آباد		
-۴.۸۸	-۱.۳۳	-۲.۳۴	-۲.۴۳	-۶.۱۶	-۲.۱۶	۳.۶۶	۱.۹۴	خندق لو		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	معدن مس بایچه باغ		
-۳.۳۸	-۱.۶۵	-۲.۸۹	-۱.۶۶	-۳.۶۷	-۱.۸۶	۱.۴۷	-۱.۰۱	میانج		
-۱.۶۶	-۱.۱۹	-۱۶.۵۵	۷.۳۱	-۱.۳۴	-۲.۰۶	-۲.۳۹	۱.۸۵	قلعه ارزه خوران		
-۳.۳۶	-۱.۱۴	-۶.۴۸	-۱.۱۷	-۲.۲۹	-۲.۵۳	۲.۹۱	۰.۷۹	تات قشلاق		
-۳.۴۷	-۰.۳۰	-۷.۲۰	-۱.۹۷	-۱.۳۳	-۱.۴۰	۴.۵۶	۲.۵۶	چای قشلاقی		
-۰.۹۰	۰.۰۷	-۲.۳۹	-۱.۲۵	۰.۶۷	۳.۵۰	-۲.۶۱	۱.۳۹	خضرچوپان		
۳.۱۳	-۰.۳۳	۱۰.۰۳	-۱.۴۸	۲.۹۲	-۹.۹۵	۲.۳۶	۰.۳۳	خوین		
-۲.۵۰	-۰.۴۷	-۳.۶۲	-۳.۱۲	-۰.۰۵	۰.۷۷	۰.۵۳	۱.۴۱	سعیدکندی		
-۰.۸۰	۰.۰۴	-۱.۱۳	-۰.۱۹	-۰.۸۵	-۱.۱۶	۱.۹۹	۱.۰۰	علم کندی		
-۱.۲۸	-۱.۰۴	۰.۷۹	-۲.۰۵	-۰.۸۹	-۲.۴۵	-۱.۹۲	۱.۷۸	بیانلو		
-۱.۱۱	-۰.۹۷	-۱.۷۳	-۰.۰۳	-۱.۳۱	-۲.۰۲	-۰.۱۴	-۰.۴۴	پری		
۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۸۰	تازه کند(داغ مالوداش		
-۱۰۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	-۱۰.۴۰	-۲.۸۴	-۰.۶۰	توزلار		
-۱۰۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	-۱۷.۰۷	-۵.۸۲	-۰.۲۸	۱.۴۸	حسن ابادجدید		
-۴.۳۹	-۳.۳۴	۰.۷۲	-۱.۹۵	-۷.۱۰	-۵.۲۱	-۴.۱۵	۱.۵۸	حسن ابادقدیم		
-۳.۵۹	-۱.۲۱	-۵.۴۹	-۳.۰۳	-۱.۳۹	-۴.۹۴	۴.۴۶	۱.۹۵	قزلجه		

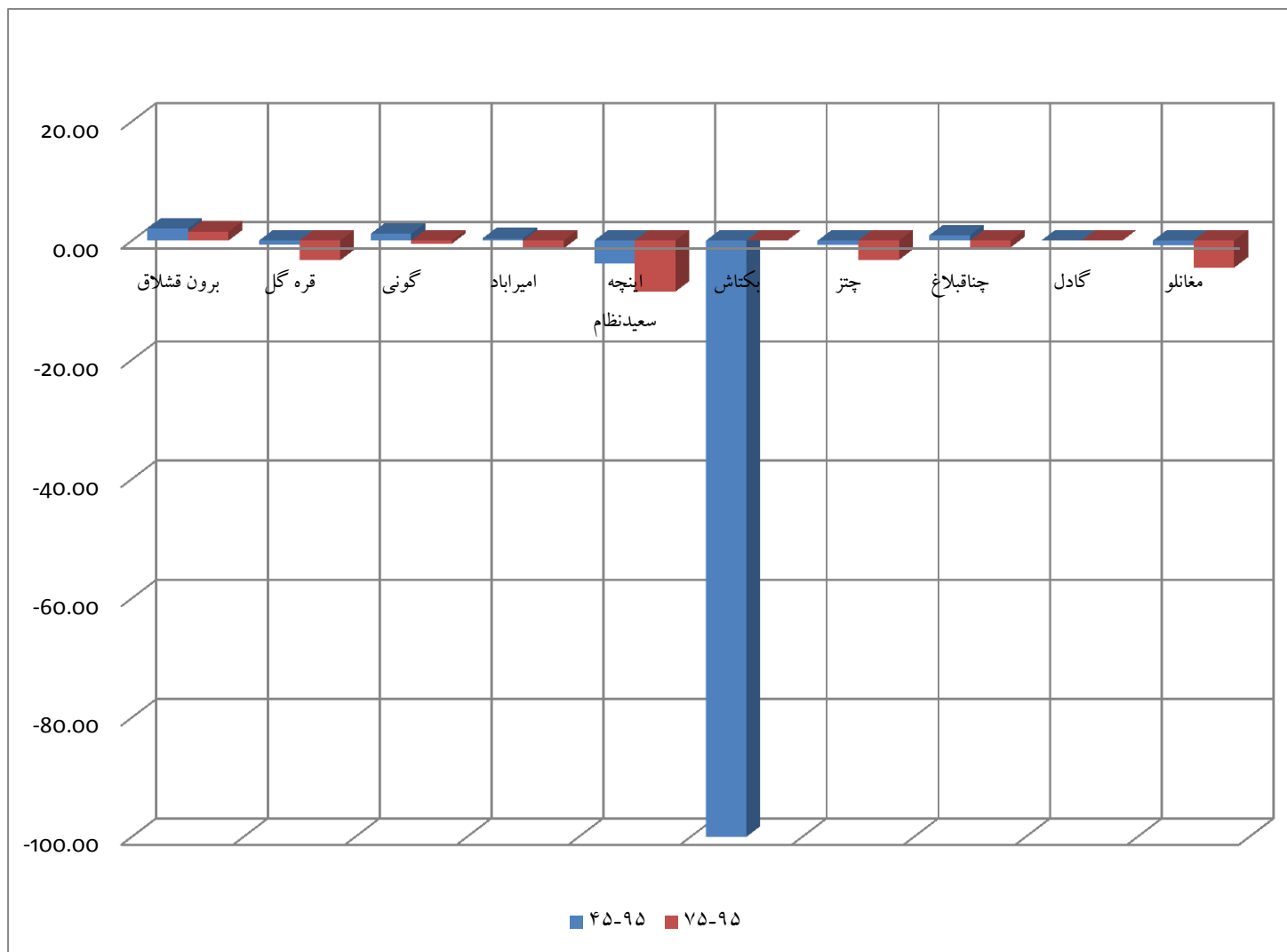
تغییرات جمعیتی در طی دوره های سرشماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵								نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
۷۵-۹۵	۴۵-۹۵	۹۵-۹۵	۸۵-۹۰	۷۵-۸۵	۶۵-۷۵	۵۵-۶۵	۴۵-۵۵			
-۱۰.۹۳	-۵.۰۶	-۱۲.۹۴	-۴.۱۶	-۱۱.۲۷	-۶.۹۱	۲.۳۵	۲.۰۴	قلعه جوق		
-۲.۱۰	-۱.۱۸	-۱.۵۷	۰.۶۹	-۴.۰۴	-۲.۱۴	-۱.۴۴	۱.۹۵	لرده شور		
-۱.۰۲	-۳.۱۷	۰.۰۰	-۲.۷۲	۰.۷۲	-۱۰.۰۷	۱.۵۳	-۴.۸۴	لهجبین		
-۵.۲۹	-۱.۲۰	-۴.۹۱	-۳.۳۳	-۴.۸۴	۰.۴۲	۲.۳۶	۲.۰۹	تازه کندفخرلو		
-۲.۹۷	-۰.۰۸	-۲.۳۳	-۱.۹۹	-۲.۸۰	-۰.۵۳	۳.۳۸	۲.۸۹	تخته یورد		
-۴.۲۲	-۱.۰۹	۹.۶۸	-۴.۶۲	-۸.۱۶	-۱.۲۰	۲.۸۸	۱.۵۲	قاضی کندی		
-۴.۵۸	-۰.۸۱	-۲.۱۸	-۵.۵۹	-۲.۵۰	۱.۲۵	۲.۵۵	۱.۵۹	قره داش		
۱.۵۰	۲.۰۱	۳.۰۵	۰.۲۱	۱.۲۷	۱.۱۸	۴.۳۷	۱.۵۴	برون قشلاق		
-۳.۳۱	-۰.۷۳	-۱.۸۷	-۲.۹۵	-۲.۷۵	-۰.۳۹	۱.۹۴	۱.۵۶	قره گل		
-۰.۵۱	۱.۱۵	۴.۷۹	-۱.۳۱	-۲.۰۲	۱.۷۲	۲.۲۹	۲.۸۳	گونی		
-۱.۳۳	۰.۳۷	-۳.۳۴	-۰.۱۴	-۰.۸۲	۰.۲۳	۱.۱۹	۳.۱۴	امیرآباد		
-۸.۵۷	-۳.۸۴	-۱۴.۰۵	-۴.۸۴	-۵.۲۵	-۴.۵۴	۱.۱۴	۱.۸۸	اینچه سعیدنظام		
۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۲.۰۶	بکتاش		
-۳.۲۵	-۰.۷۴	-۱.۹۰	-۰.۵۷	-۴.۹۴	-۰.۴۰	۱.۹۴	۱.۳۵	چترز		
-۱.۱۵	۰.۹۱	-۲.۷۳	۱.۳۳	-۲.۲۲	۴.۴۵	۳.۵۶	-۱.۰۲	چناقبلاغ		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	گادل	ماه نشان	
-۴.۵۴	-۰.۷۶	-۹.۵۲	-۱.۸۷	-۲.۳۸	۰.۵۸	۲.۸۸	۲.۱۱	مغانلو		
-۳.۴۶	۰.۱۶	-۵.۰۵	-۱.۴۶	-۲.۹۴	۱.۴۹	۲.۶۲	۳.۸۳	سهندعلیا		
-۲.۳۸	-۰.۶۸	۳.۹۲	-۲.۳۱	-۴.۳۱	-۰.۷۷	۰.۹۳	۱.۲۷	کردی		
-۵.۲۱	-۰.۷۸	-۳.۳۳	-۳.۴۳	-۵.۳۸	۱.۶۹	۲.۸۷	۲.۳۲	باغچه		
-۱.۹۴	۰.۴۴	-۳.۲۹	-۱.۰۶	-۱.۱۷	۰.۷۰	۲.۲۲	۳.۲۴	سهندسفلی		
-۱.۹۲	۰.۳۳	۴.۴۷	-۲.۹۶	-۳.۰۲	۰.۰۳	۳.۸۰	۱.۸۱	گندی		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	دام لار		
-۳.۲۳	-۰.۲۱	-۲.۱۵	-۱.۵۷	-۳.۸۳	۰.۰۱	۳.۰۳	۲.۵۸	اق کند		
-۶.۴۳	-۱.۲۱	-۹.۳۳	-۱.۵۶	-۶.۵۹	۰.۴۳	۲.۶۵	۴.۲۴	المالو		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	بای گلی		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	قره تپه		
-۶.۲۱	۰.۰۰	-۰.۴۰	-۵.۳۳	-۶.۸۸	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	سرین دره		
-۱۰۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	-۲۰.۴۳	-۹.۱۵	۱.۷۱	پیرقشلاق		
-۱۰۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	-۱۱.۵۲	۰.۷۹	۰.۶۶	چهره تپه		
-۲.۹۲	۰.۵۶	۴.۳۲	-۱.۴۳	-۶.۴۰	۲.۳۰	۴.۱۴	۲.۴۲	ساری اغل		
-۱.۵۷	-۲.۱۷	۳.۱۳	-۱.۲۴	-۳.۳۹	۴.۱۴	-۱۲.۳۱	۱.۲۶	عوج موسی		
۲.۸۴	۰.۰۰	۱.۰۵	۲.۵۳	۲.۶۲	۲.۱۰	۳.۶۴	۰.۰۰	سریک		
-۵.۱۴	-۲.۰۴	-۵.۳۵	-۲.۸۷	-۴.۷۷	-۲.۴۴	۰.۷۳	۲.۰۰	ینگجه سینار		

تغییرات جمعیتی در طی دوره های سرشماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵								نام آبادی	نام دهستان	نام بخش
۷۵-۹۵	۴۵-۹۵	۹۵-۹۵	۸۵-۹۰	۷۵-۸۵	۶۵-۷۵	۵۵-۶۵	۴۵-۵۵			
-۳.۳۸	-۱.۹۹	۳.۷۶	-۱.۶۱	-۶.۸۶	-۶.۲۱	۱.۰۴	۲.۲۳	رز		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	مزرعه اغدوز		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	سیدلر		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	کوشک		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	شهرک صنعتی ماهنشان		
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	بک اباد		
۱.۰۱	۱.۶۳	۲.۷۲	۰.۵۳	۰.۱۴	۰.۱۹	۴.۴۸	۱.۵۰	بهستان		
-۱.۱۶	۰.۶۸	-۱.۷۸	-۰.۵۹	-۰.۸۳	۰.۷۸	۲.۷۲	۲.۳۰	تک اغاج		
۲.۰۳	۰.۰۰	۱.۴۹	۰.۸۸	۲.۴۳	۲۶.۲۷	-۱.۸۱	۰.۰۰	مزرعه لیلان		
-۱۰۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	-۱.۹۵	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	مزرعه بک اباد		
-۳.۰۵	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۱۰۰.۰۰	۱.۶۸	۰.۰۰	۰.۰۰	مزرعه تک اغاج /چپ چپ		
۲.۱۳	۰.۰۰	۱.۷۴	۱.۴۲	۱.۹۷	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	سرپل /میر آخور		
۰.۰۰	۰.۰۰	۱۵.۸۱	-۴.۹۸	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	بیاملو		
-۲.۳۰	-۰.۱۵	-۱.۰۴	-۰.۷۲	-۳.۳۴	-۰.۷۳	۲.۷۴	۱.۹۳	پشتک		
۱.۲۴	۲.۰۲	۱.۰۷	۰.۸۷	۱.۰۸	۲.۲۷	۲.۹۰	۲.۴۶	خلج		
۰.۱۱	۱.۷۲	-۰.۸۲	۱.۱۰	-۰.۴۵	۱.۵۲	۴.۴۹	۲.۴۳	ماداباد		
-۰.۶۹	۰.۸۷	-۲.۵۶	-۰.۳۴	۰.۲۶	۱.۲۴	۳.۰۰	۱.۵۳	وهران		
۲.۰۹	۲.۵۶	۲.۱۶	۱.۷۸	۱.۳۱	۳.۷۸	۲.۹۳	۱.۹۱	ایلی بلاغ		
۰.۶۳	۲.۰۲	۱.۰۱	-۰.۱۶	۰.۹۲	۳.۵۲	۲.۷۳	۲.۶۴	قره باطلاق		
-۱.۷۵	-۰.۰۷	-۱.۰۱	-۰.۸۳	-۲.۱۷	-۰.۰۴	۱.۵۴	۱.۷۲	مجموع		

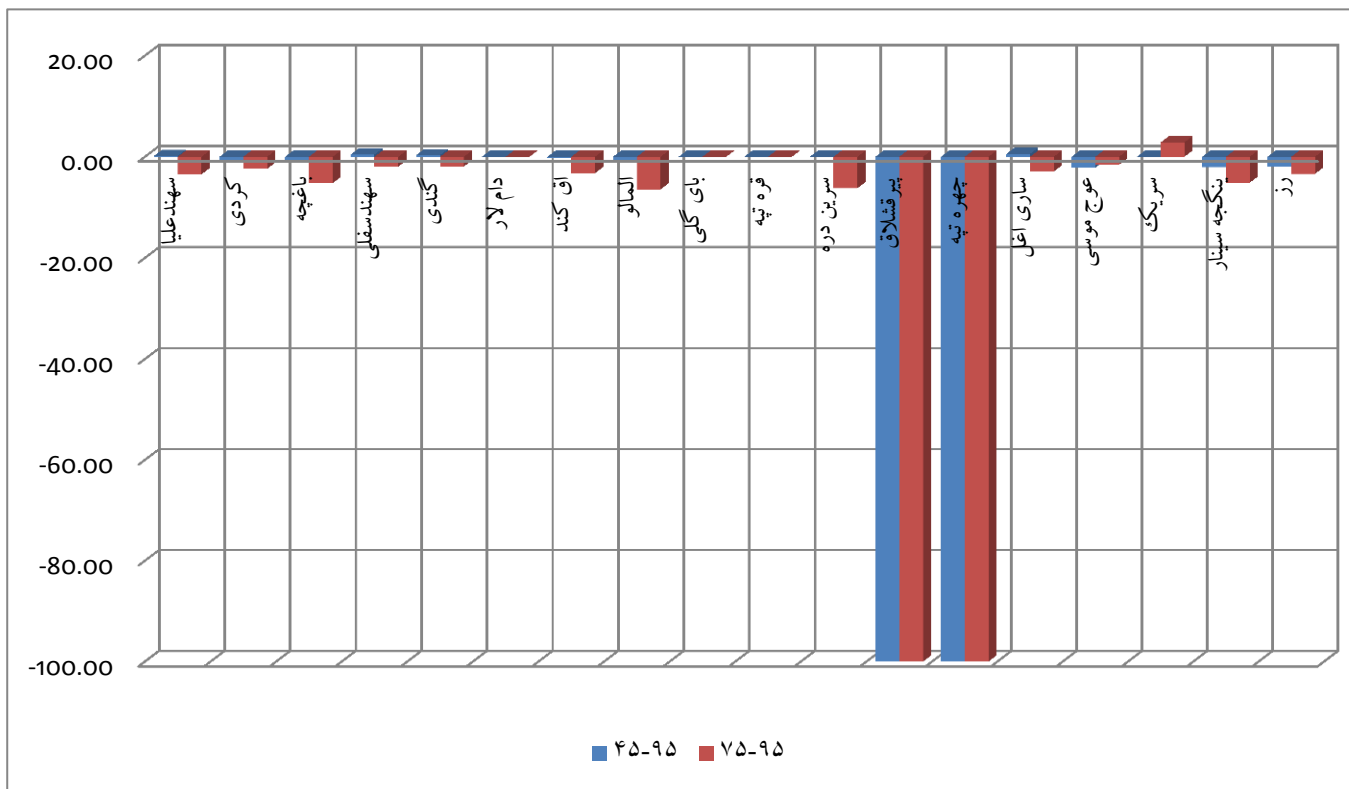
نمودار ۱-۱۶- روند تغییرات جمعیتی دهستان اوریاد در دوره های مختلف سرشماری

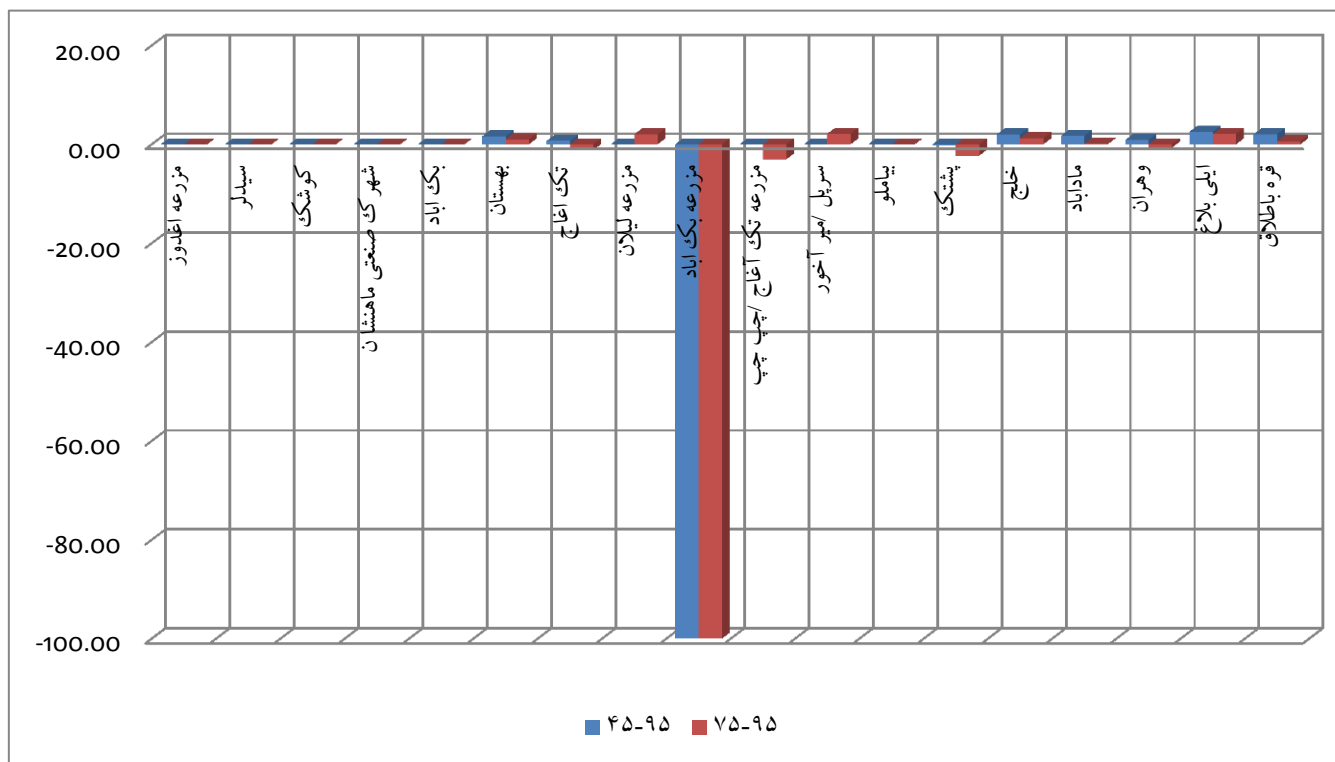
نمودار ۱-۱۷- روند تغییرات جمعیتی دهستان قزل گچیلو در دوره های مختلف سرشماری

نمودار ۱-۱۸- روند تغییرات جمعیتی دهستان ماه نشان در دوره های مختلف سرشماری

ادامه نمودار ۱-۱۹- روند تغییرات جمعیتی دهستان ماه نشان در دوره های مختلف سرشماری

– ساختار خانواده و خانوار

در یک دسته بندی کلی می توان ساختار خانواده را در سه سطح ذیل دسته بندی نمود:
خانواده گسترده: معروفترین گونه خانواده در جهان قدیم و شایعترین ساختار خانوادگی در جوامع کشاورزی و توسعه نیافته. خانواده گسترده از چندین خانواده هسته ای و شماری از خویشاوندان مجرد یا وابسته تشکیل می شود که تحت ریاست پدر خانواده قرار دارند.

خانواده گسترده محدود: در برخی از جوامع در حال گذار از نظام خانواده گسترده به خانواده هسته‌ای، نظام واسطه‌های ملاحظه می شود. در این نظام تعداد اعضا و وابستگیهای خانواده گسترده کاهش می یابد. مثلا پسر خانواده تا زمانی با خانواده پدری زندگی میکند که بتواند به طور مستقل نیازهای مالی خانوار خود را تأمین کند و پس از آن خانوار مستقلی را تشکیل می دهد. با این حال این اجزای جدانشدنی از بدنه خانوار پدری در عین حال همچنان عضو وابسته خانواده گسترده محسوب می شوند و در فعالیتهای آن مشارکت دارند.

خانواده هسته ای: این ساختار خانوادگی شامل پدر، مادر و فرزندان به واسطه آنان است. گاه این ساختار صرفاً دربردارنده یک زوج و گاه شامل یکی از والدین به همراه فرزندان است که در یک خانوار زندگی می کنند. خانواده هسته‌ای به مثابه واحد اجتماعی مستقل عمل می کنند و کمابیش به لحاظ سکونت و اقتصاد از دیگر واحدهای خانواده اصلی و خانوار پدری جداست.

طی بررسی های میدانی صورت گرفته در سطح روستاها، ساختار خانواده در بخش های شمالی و غربی (مناطق کوهستانی) از نوع خانوارهای گسترده و گسترده محدود می باشد. لازم به ذکر است که این نوع ساختار خانواده در وضعیت کنونی ناگزیر از عدم امکان ساخت مسکن مجزا برای هر خانوار به واسطه کمبود زمین می باشد.
ساخت بنای مسکونی در منطقه با محدودیت روبرو می باشد(از سوی دیگر ساختار خانواده در مناطق جنوبی و شرقی محدوده از نوع خانوارهای هسته ای می باشد. به طوریکه پس از ازدواج فرزندان هریک به طور مستقل در واحد مسکونی مجزا زندگی می نمایند.

به استناد نتایج مصاحبه های صورت گرفته با خانوارهای ساکن در سطح روستاهای منطقه، در حدود ۷۰٪ از خانوارهای مورد مطالعه از نوع خانوارهای هسته‌ای و ۳۰٪ از نوع خانوارهای گسترده می باشند. از سوی دیگر بررسی بعد خانوار در سطح سکونتگاه های منطقه نیز حاکی از روند کاهشی این میزان طی ۵۰ سال اخیر (همانند سایر نقاط کشور) می باشد (۱۳۴۵-۱۳۹۵) به طوریکه بعد خانوار طی دوره آماری ۵۰ ساله (۱۳۴۵-۱۳۹۵) از ۴.۸۹ نفر در سال ۱۳۴۵ به ۳.۲۸ نفر در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است. به عبارت دیگر تعداد افراد تشکیل دهنده خانوار در سطح روستاها به طور متوسط ۱.۶۲ نفر کاهش یافته است. همانطور که در جدول صفحه بعد نمایش داده شده است این روند کاهش بعد خانوار در ۱۰ سال اخیر به دلیل نزدیک شده به بعد خانوار ۳، روند نزولی ملایمتری داشته است و بعد خانوار اکثر روستا در بازه ۳ تا ۴ نفر در هر خانوار می باشد.

جدول ۱-۵۲- تحولات بعد خانوار در روستاهای هدف شهرستان ماهنشان در دوره های آماری ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵

خانوار ۱۳۹۵		خانوار ۱۳۹۰		خانوار ۱۳۸۵		خانوار ۱۳۷۵		خانوار ۱۳۶۵		خانوار ۱۳۵۵		خانوار ۱۳۴۵		نام آبادی
تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	
۶۲	۳.۴۸	۵۹	۴.۰۷	۴۶	۵.۲۸	۲۷	۷.۵۲	۴۷	۸.۷۷	۸۶	۴.۸۳	۹۰	۶.۷۷	ارزه خوران
۳۹	۳.۶۲	۳۱	۴.۷۱	۲۹	۶.۰۳	۳۲	۶.۷۵	۳۲	۶.۰۳	۴۹	۵.۱۶	۳۳	۵.۵۸	اورجک
۱۲۰	۳.۳۲	۹۳	۳.۸۵	۸۳	۴.۵۱	۶۷	۵.۴۵	۷۱	۵.۵۹	۱۰۳	۵.۰۰	۸۹	۵.۵۵	خیرآباد
۵۹	۳.۰۳	۴۹	۳.۷۳	۴۲	۴.۶۴	۴۱	۵.۲۷	۴۰	۶.۸۵	۷۵	۵.۲۵	۶۸	۵.۰۱	کلیسا
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	احمد آباد
۴۴	۳.۲۵	۴۲	۳.۸۳	۴۶	۴.۴۸	۶۸	۵.۷۲	۷۵	۶.۴۵	۶۱	۵.۵۴	۵۶	۴.۹۸	خندق لو
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۳	۰.۰۰	۲	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	معدن مس بایچه باغ
۳۰	۳.۱۷	۲۸	۳.۹۳	۲۸	۴.۶۴	۲۷	۷.۰۰	۳۷	۶.۱۶	۳۵	۵.۶۳	۳۹	۵.۵۹	میانج
۴۷	۱.۴۵	۴۵	۱.۸۰	۳۹	۲.۱۳	۳۵	۲.۷۱	۵۸	۲.۰۲	۶۵	۲.۲۹	۴۹	۲.۵۳	قلعه ارزه خوران
۶۱	۲.۷۲	۴۸	۴.۸۳	۵۴	۴.۸۳	۵۹	۵.۵۸	۷۶	۵.۵۹	۶۲	۵.۱۵	۶۴	۴.۶۱	تات قشلاق
۲۶	۲.۸۸	۲۴	۴.۵۴	۲۸	۴.۷۵	۳۰	۵.۰۷	۳۳	۵.۳۰	۲۰	۵.۶۰	۲۰	۴.۳۵	چای قشلاقی
۷۴	۲.۹۵	۴۷	۵.۲۳	۵۲	۵.۳۷	۳۹	۶.۶۹	۳۷	۵.۰۰	۵۰	۴.۸۲	۴۷	۴.۴۷	خضرچوپان
۱۰	۵.۰۰	۸	۳.۸۸	۸	۴.۵۰	۷	۳.۸۶	۱۴	۵.۵۰	۱۳	۴.۶۹	۱۳	۴.۵۴	خوپین
۶۹	۳.۶۵	۶۳	۴.۸۱	۷۳	۵.۷۰	۷۰	۵.۹۷	۷۹	۴.۹۰	۷۵	۴.۸۹	۶۷	۴.۷۶	سعیدکندی
۱۸۰	۰.۰۰	۱۴۷	۰.۰۰	۱۲۳	۰.۰۰	۱۲۶	۰.۰۰	۱۵۶	۴.۹۴	۱۴۱	۴.۴۹	۱۵۵	۳.۷۰	علم کندی
۴۹	۳.۶۹	۳۲	۵.۴۴	۳۶	۵.۹۴	۳۸	۶.۱۶	۴۶	۶.۵۲	۷۴	۴.۹۲	۶۵	۴.۶۹	بیانلو
۲۴۷	۳.۴۶	۱۸۹	۴.۹۴	۱۷۷	۵.۲۹	۱۸۶	۵.۷۴	۲۳۴	۵.۶۰	۲۴۸	۵.۳۶	۲۷۵	۵.۰۵	پری
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۱۵	۵.۲۰	۱۶	۴.۵۰	تازه کند(داغ مالوداش
۰	-۴.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۳	۶.۶۷	۱۵	۴.۰۰	۱۸	۴.۴۴	۲۰	۴.۲۵	توزلار
۰	-۴.۵۰	۰	۱.۱۳	۵	۶.۰۰	۳۳	۵.۹۱	۶۳	۵.۶۳	۷۵	۴.۸۷	۶۰	۵.۲۵	حسن ابادجدید
۲۰	۲.۸۵	۱۴	۳.۹۳	۱۴	۴.۷۹	۲۵	۵.۶۰	۳۹	۶.۱۳	۷۵	۴.۸۷	۶۰	۵.۲۰	حسن ابادقدیم
۳۰	۳.۰۷	۲۸	۴.۳۶	۲۶	۶.۳۸	۳۰	۶.۳۷	۵۲	۶.۱۰	۳۸	۵.۳۹	۲۹	۵.۸۳	قرلجه
۴	۴.۲۵	۷	۴.۸۶	۱۱	۴.۷۳	۳۳	۵.۲۱	۵۶	۶.۲۹	۵۳	۵.۲۶	۴۳	۵.۳۰	قلعه جوق
۶۱	۲.۹۸	۵۵	۳.۵۸	۴۴	۴.۱۸	۴۰	۶.۹۵	۶۱	۵.۶۶	۷۹	۵.۰۵	۶۷	۴.۹۱	لرده شور
۸	۲.۷۵	۴	۵.۵۰	۵	۵.۸۰	۴	۶.۷۵	۱۱	۷.۰۹	۱۴	۴.۷۹	۲۱	۵.۲۴	لهجبین
۵۴	۳.۰۴	۵۶	۳.۷۷	۶۲	۴.۷۷	۷۸	۶.۲۳	۷۶	۶.۱۳	۷۱	۵.۲۰	۶۴	۴.۶۹	تازه کندفخرلو
۸۹	۳.۵۱	۷۵	۴.۶۸	۷۵	۵.۷۲	۸۵	۶.۷۱	۱۰۰	۶.۰۱	۸۵	۵.۰۷	۷۰	۴.۶۳	تخته یورد
۱۱۷	۳.۱۲	۸۰	۲.۸۸	۸۶	۴.۲۹	۱۴۲	۶.۰۸	۱۶۰	۶.۰۹	۱۴۶	۴.۹۷	۱۲۷	۴.۹۷	قاضی کندی
۸۲	۰.۰۰	۸۲	۰.۰۰	۱۰۵	۰.۰۰	۹۸	۶.۷۰	۱۰۱	۵.۷۴	۹۹	۴.۵۶	۷۹	۴.۸۷	قره داش
۱۵۹	۳.۲۰	۱۲۶	۳.۴۸	۱۱۰	۳.۹۰	۶۶	۵.۷۳	۷۳	۴.۶۰	۴۲	۵.۲۱	۳۹	۴.۸۲	برون قشلاق
۱۳۳	۰.۰۰	۹۶	۰.۰۰	۱۱۳	۴.۸۹	۱۲۱	۶.۰۴	۱۳۷	۵.۵۵	۱۳۴	۴.۶۸	۱۱۲	۴.۷۹	قره گل

خانوار ۱۳۹۵		خانوار ۱۳۹۰		خانوار ۱۳۸۵		خانوار ۱۳۷۵		خانوار ۱۳۶۵		خانوار ۱۳۵۵		خانوار ۱۳۴۵		نام آبادی
تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	
۸۲	۳.۱۶	۵۹	۳.۴۷	۶۲	۳.۷۷	۵۶	۵.۱۳	۴۷	۵.۱۵	۴۶	۴.۲۰	۳۴	۴.۲۹	گونی
۷۵	۳.۰۹	۷۶	۳.۶۲	۶۳	۴.۴۳	۵۲	۵.۸۳	۵۶	۵.۲۹	۵۷	۴.۶۱	۴۶	۴.۲۰	امیرآباد
۱۱	۳.۴۵	۲۱	۳.۸۶	۳۲	۴.۱۶	۴۴	۵.۱۸	۶۹	۵.۲۶	۶۵	۴.۹۸	۶۴	۴.۲۰	اینچه سعیدنظام
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۱۱	۵.۹۱	۱۲	۴.۴۲	بکناش
۴۷	۲.۹۶	۴۴	۳.۴۸	۴۱	۳.۹۵	۵۵	۴.۸۹	۶۲	۴.۵۲	۵۳	۴.۳۶	۴۲	۴.۸۱	چتر
۵۰	۳.۲۴	۴۷	۳.۹۶	۳۶	۴.۵۳	۴۰	۵.۱۰	۳۵	۳.۷۷	۲۱	۴.۴۳	۲۲	۴.۶۸	چنابلاغ
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	گادل
۸۶	۳.۰۵	۱۱۷	۳.۶۹	۱۲۴	۴.۲۱	۱۲۴	۵.۳۵	۱۲۹	۴.۸۶	۱۰۱	۴.۶۷	۸۴	۴.۵۶	مغانلو
۲۰۱	۳.۲۳	۲۳۲	۳.۶۳	۲۳۱	۴.۲۲	۲۴۸	۵.۲۹	۲۴۸	۴.۵۶	۱۷۷	۴.۹۴	۱۲۹	۴.۶۵	سهندعلیا
۹۵	۳.۰۱	۷۰	۰.۰۰	۶۳	۴.۷۳	۸۶	۵.۳۸	۹۷	۵.۱۵	۱۰۰	۴.۵۶	۸۶	۴.۶۷	کردی
۵۵	۳.۳۵	۵۲	۴.۱۹	۶۴	۴.۸۳	۹۳	۵.۷۷	۸۴	۵.۴۰	۷۲	۴.۷۵	۶۳	۴.۳۲	باغچه
۲۰۳	۳.۶۰	۲۱۳	۴.۰۶	۲۱۳	۴.۵۱	۱۹۵	۵.۵۴	۲۰۰	۵.۰۴	۱۶۷	۴.۸۴	۱۱۷	۵.۰۳	سهندسغلی
۶۰	۳.۹۰	۴۸	۳.۹۲	۵۷	۴.۴۶	۶۱	۵.۶۶	۶۴	۵.۳۸	۵۴	۴.۳۹	۴۷	۴.۲۱	گندی
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	دام لار
۱۳۷	۳.۲۴	۱۳۶	۳.۶۴	۱۳۷	۴.۲۳	۱۵۲	۵.۶۴	۱۹۴	۴.۴۱	۱۳۱	۴.۸۵	۱۰۷	۴.۶۰	اق کند
۷۰	۳.۱۹	۹۳	۳.۹۱	۹۳	۴.۵۸	۱۵۲	۵.۵۴	۱۷۵	۴.۶۱	۱۱۹	۵.۲۲	۸۶	۴.۷۷	المالو
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	بای گلی
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	قره تپه
۲۵	۳.۹۲	۲۵	۴.۰۰	۴۲	۴.۱۲	۶۱	۵.۷۹	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	سرین دره
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۱	۶.۰۰	۱۲	۴.۹۲	۳۰	۵.۱۳	۲۶	۵.۰۰	پیرقشلاق
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۷	۵.۰۰	۲۸	۴.۲۵	۲۷	۴.۰۷	۲۵	۴.۱۲	چهره تپه
۴۱	۳.۷۱	۳۲	۳.۸۴	۲۹	۴.۹۰	۴۷	۵.۸۵	۴۱	۵.۳۴	۲۵	۵.۸۴	۲۳	۵.۰۰	ساری اغل
۱۱	۳.۱۸	۹	۳.۳۳	۷	۴.۸۶	۹	۵.۳۳	۶	۵.۳۳	۲۳	۵.۱۷	۲۱	۵.۰۰	عوج موسی
۲۶۳	۳.۴۴	۲۲۸	۳.۷۶	۱۵۸	۴.۲۳	۱۰۲	۵.۰۶	۷۸	۵.۳۷	۶۰	۴.۸۸	۰	۰.۰۰	سریک
۸۳	۳.۰۸	۸۳	۴.۰۶	۹۱	۴.۹۶	۱۱۹	۶.۱۸	۱۶۳	۵.۷۷	۱۷۰	۵.۱۵	۱۸	۳۹.۸۹	ینگجه سینار
۲۶	۳.۴۲	۱۹	۳.۸۹	۱۹	۴.۵۸	۳۴	۵.۲۱	۵۱	۶.۵۹	۵۵	۴.۹۶	۴۹	۴.۹۶	رز
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	مزرعه اغدوز
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	سیدلر
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	کوشک
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	شهرک صنعتی ماهنشان
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	بک اباد

خانوار ۱۳۹۵		خانوار ۱۳۹۰		خانوار ۱۳۸۵		خانوار ۱۳۷۵		خانوار ۱۳۶۵		خانوار ۱۳۵۵		خانوار ۱۳۴۵		نام آبادی
تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	تعداد	بعد خانوار	
۰.۰۰	۱۳۲	۳.۷۹	۱۰۳	۴.۵۷	۸۱	۵.۶۲	۶۵	۵.۵۹	۶۴	۵.۵۰	۴۲	۵.۲۴	۳۸	بهستان
۳.۴۷	۴۳	۳.۵۴	۴۶	۴.۶۸	۳۷	۴.۸۲	۳۹	۴.۸۳	۳۶	۴.۲۹	۳۱	۴.۶۱	۲۳	تک اغاج
۳.۲۸	۴۷	۴.۲۱	۳۴	۴.۲۳	۳۱	۴.۹۰	۲۱	۵.۰۰	۲	۴.۰۰	۳	۰.۰۰	۰	مزرعه لیلان
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۷.۶۷	۳	۴.۶۷	۶	۰.۰۰	۰	۳.۳۳	۹	مزرعه بک اباد
۳.۵۰	۴	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۶.۵۰	۴	۴.۴۰	۵	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	مزرعه تک اغاج /چپ چپ
۳.۳۷	۲۱۲	۳.۶۴	۱۸۰	۴.۳۴	۱۳۱	۴.۹۸	۹۴	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	سرپل /میر آخور
۴.۱۷	۶	۲.۴۰	۵	۴.۰۰	۵	۰.۰۰	۱۳	۰.۰۰	۲۲	۰.۰۰	۳۰	۰.۰۰	۲۶	بیاملو
۲.۹۵	۱۰۷	۳.۳۳	۱۰۰	۳.۹۸	۹۰	۵.۴۷	۹۲	۵.۰۶	۱۰۷	۴.۸۶	۸۵	۴.۶۱	۷۴	پشتک
۳.۱۸	۱۵۲	۳.۷۳	۱۲۳	۴.۳۴	۹۷	۴.۲۵	۸۹	۴.۱۴	۷۳	۴.۲۸	۵۳	۴.۸۱	۳۷	خلج
۳.۵۱	۱۹۰	۳.۴۷	۲۰۰	۴.۴۴	۱۴۰	۵.۵۶	۱۱۷	۵.۲۸	۱۰۶	۴.۳۵	۸۳	۴.۱۸	۶۸	ماداباد
۳.۴۷	۱۵۴	۳.۶۰	۱۶۹	۴.۱۴	۱۵۲	۵.۰۳	۱۲۲	۴.۰۲	۱۳۵	۴.۰۸	۹۹	۴.۱۸	۸۳	وهران
۳.۳۲	۳۴۸	۴.۰۵	۲۵۶	۴.۴۴	۱۹۶	۵.۸۳	۱۳۱	۴.۷۹	۱۱۰	۴.۶۵	۸۵	۴.۲۵	۷۷	ایلی بلاغ
۳.۲۹	۱۹۸	۳.۸۰	۱۶۳	۴.۵۶	۱۳۸	۶.۱۱	۹۴	۵.۸۰	۷۰	۵.۳۴	۵۸	۴.۶۹	۵۱	قره باطلاق
۳.۲۸	۵۰۸۸	۳.۸۹	۴۵۱۱	۴.۵۶	۴۱۸۰	۵.۶۱	۴۲۳۵	۵.۲۳	۴۵۵۶	۴.۸۳	۴۲۳۴	۴.۸۹	۳۵۲۴	مجموع

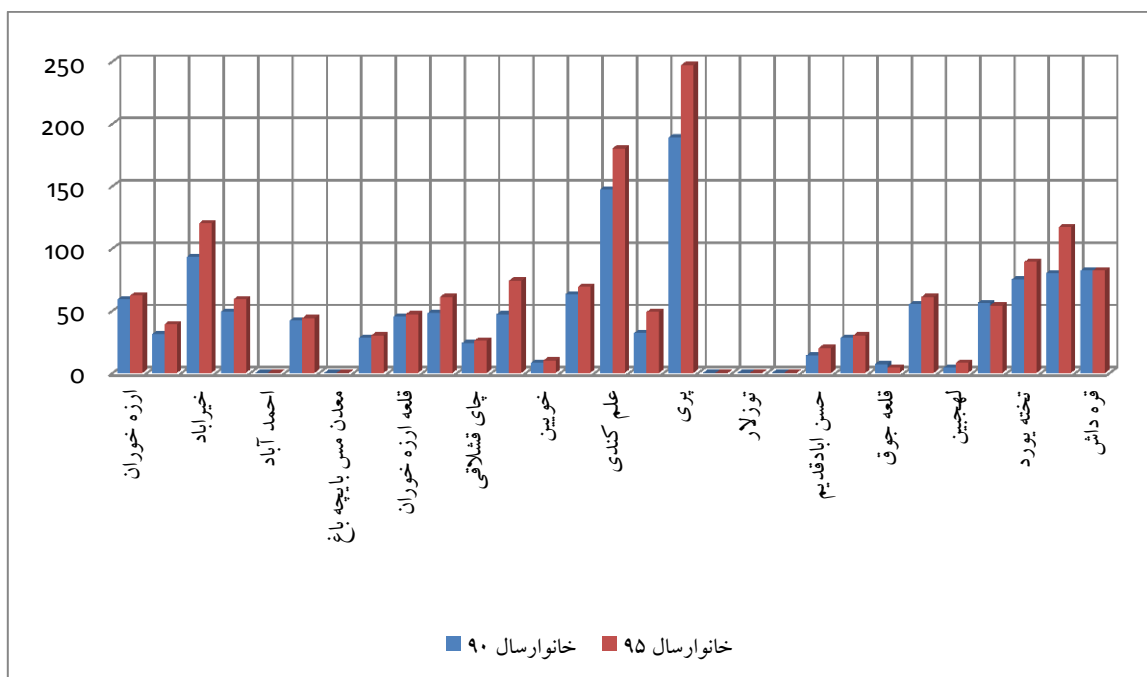
جدول ۱-۵۳- تغییرات بعد خانوار در روستاهای منظومه ماهنشان- بخش مرکزی از سال ۱۳۴۵-۱۳۹۵

نام آبادی	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵
ارزه خوران	-۳.۲۸	-۴.۰۳	-۱.۸۰
اورجک	-۱.۹۶	-۳.۱۳	-۲.۴۲
خیرآباد	-۲.۲۳	-۲.۱۳	-۱.۱۹
کلیسا	-۱.۹۸	-۲.۲۳	-۱.۶۱
احمد آباد	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰
خندق لو	-۱.۷۳	-۲.۴۷	-۱.۲۳
معدن مس بایچه باغ	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰
میانج	-۲.۴۲	-۳.۸۳	-۱.۴۸
قلعه ارزه خوران	-۱.۰۸	-۱.۲۷	-۰.۶۸
تات قشلاق	-۱.۸۹	-۲.۸۵	-۲.۱۱
چای قشلاقی	-۱.۴۷	-۲.۱۸	-۱.۸۷
خضرچوپان	-۱.۵۲	-۳.۷۵	-۲.۴۲
خویین	۰.۴۶	۱.۱۴	۰.۵۰
سعیدکندی	-۱.۱۱	-۲.۳۲	-۲.۰۵
علم کندی	-۳.۷۰	۰.۰۰	۰.۰۰
بیانلو	-۱.۰۰	-۲.۴۶	-۲.۲۵
پری	-۱.۵۹	-۲.۲۸	-۱.۸۳
تازه کند(داغ مالوداش	-۴.۵۰	۰.۰۰	۰.۰۰
توزلار	-۸.۲۵	-۱۰.۶۷	-۴.۰۰
حسن ابادجدید	-۹.۷۵	-۱۰.۴۱	-۱۰.۵۰
حسن ابادقدیم	-۲.۳۵	-۲.۷۵	-۱.۹۴
قزلجه	-۲.۷۶	-۳.۳۰	-۳.۳۲
قلعه جوق	-۱.۰۵	-۰.۹۶	-۰.۴۸
لرده شور	-۱.۹۳	-۳.۹۷	-۱.۲۰
لهجبین	-۲.۴۹	-۴.۰۰	-۳.۰۵
تازه کندفخرلو	-۱.۶۵	-۳.۱۹	-۱.۷۴
تخته یورد	-۱.۱۲	-۳.۲۰	-۲.۲۱
قاضی کندی	-۱.۸۵	-۲.۹۶	-۱.۱۷
قره داش	-۴.۸۷	-۶.۷۰	۰.۰۰
برون قشلاق	-۱.۶۲	-۲.۵۳	-۰.۷۰
قره گل	-۴.۷۹	-۶.۰۴	-۴.۸۹
گونی	-۱.۱۴	-۱.۹۷	-۰.۶۲
امیرآباد	-۱.۱۰	-۲.۷۳	-۱.۳۴

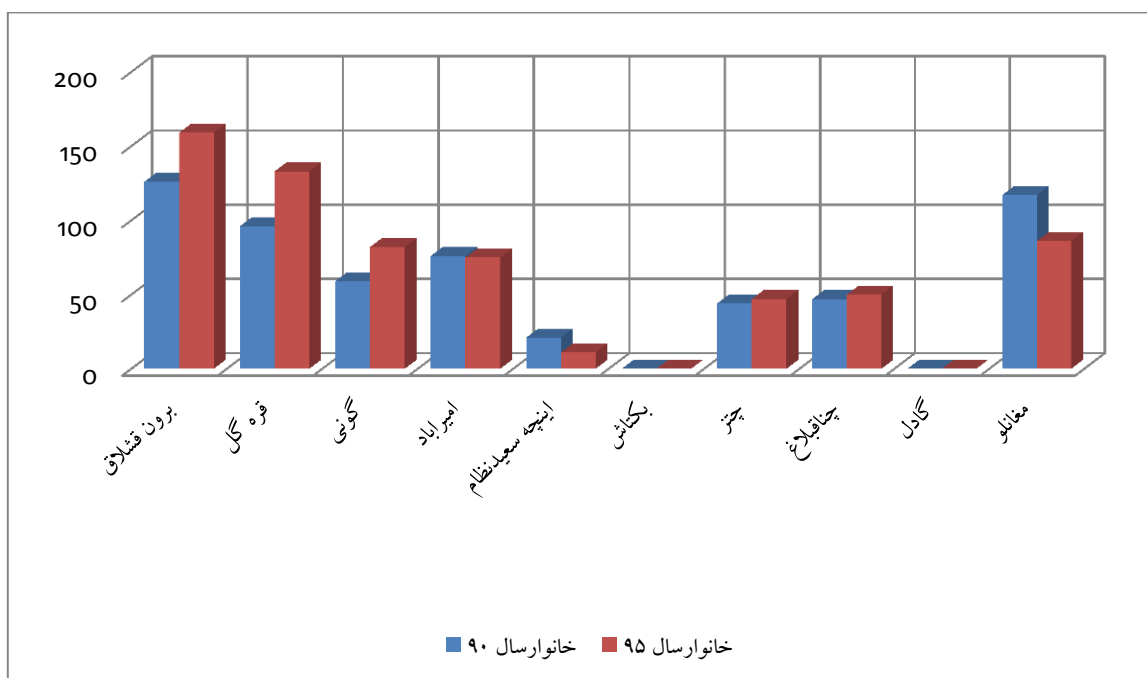
تغییرات بعد خانوار از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵	نام آبادی
-۰.۷۰	-۱.۷۳	-۰.۷۵	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰.۰۰	-۴.۴۲	بکتاش
-۰.۹۹	-۱.۹۳	-۱.۸۵	چتر
-۱.۲۹	-۱.۸۶	-۱.۴۴	چناقبلاغ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	گادل
-۱.۱۶	-۲.۳۱	-۱.۵۱	مغانلو
-۰.۹۹	-۲.۰۶	-۱.۴۲	سهندعلیا
-۱.۷۲	-۲.۳۷	-۱.۶۶	کردی
-۱.۴۸	-۲.۴۳	-۰.۹۷	باغچه
-۰.۹۱	-۱.۹۴	-۱.۴۲	سهندسفلی
-۰.۵۶	-۱.۷۶	-۰.۳۱	گندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	دام لار
-۰.۹۹	-۲.۴۰	-۱.۳۶	اق کند
-۱.۳۹	-۲.۳۵	-۱.۵۸	المالو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	بای گلی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	قره تپه
-۰.۲۰	-۱.۸۷	۳.۹۲	سرین دره
۰.۰۰	-۶.۰۰	-۵.۰۰	پیرقشلاق
۰.۰۰	-۵.۰۰	-۴.۱۲	چهره تپه
-۱.۱۹	-۲.۱۴	-۱.۲۹	ساری اغل
-۱.۶۸	-۲.۱۵	-۱.۸۲	عوج موسی
-۰.۷۹	-۱.۶۲	۳.۴۴	سریک
-۱.۸۷	-۳.۰۹	-۳۶.۸۰	ینگجه سینار
-۱.۱۶	-۱.۷۸	-۱.۵۴	رز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	سیدلر
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	کوشک
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	شهرک صنعتی ماهنشان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	بک اباد
-۴.۵۷	-۵.۶۲	-۵.۲۴	بهستان
-۱.۲۱	-۱.۳۶	-۱.۱۴	تک اغاج
-۰.۹۵	-۱.۶۳	۳.۲۸	مزرعه لیلان
۰.۰۰	-۷.۶۷	-۳.۳۳	مزرعه بک اباد
۳.۵۰	-۳.۰۰	۳.۵۰	مزرعه تک آغاج /چپ چپ

نام آبادی	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۹۵ تا ۱۳۸۵	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۹۵ تا ۱۳۷۵	تغییرات بعد خانوار از ۱۳۹۵ تا ۱۳۴۵
سرپل /میر آخور	-۰.۹۸	-۱.۶۱	۳.۳۷
بیاملو	۰.۱۷	۴.۱۷	۴.۱۷
پشتک	-۱.۰۲	-۲.۵۱	-۱.۶۵
خلج	-۱.۱۶	-۱.۰۶	-۱.۶۳
ماداباد	-۰.۹۴	-۲.۰۶	-۰.۶۷
وهران	-۰.۶۷	-۱.۵۶	-۰.۷۱
ایلی بلاغ	-۱.۱۲	-۲.۵۱	-۰.۹۳
قره باطلاق	-۱.۲۷	-۲.۸۲	-۱.۴۰
مجموع	-۱.۲۸	-۲.۳۳	-۱.۶۲

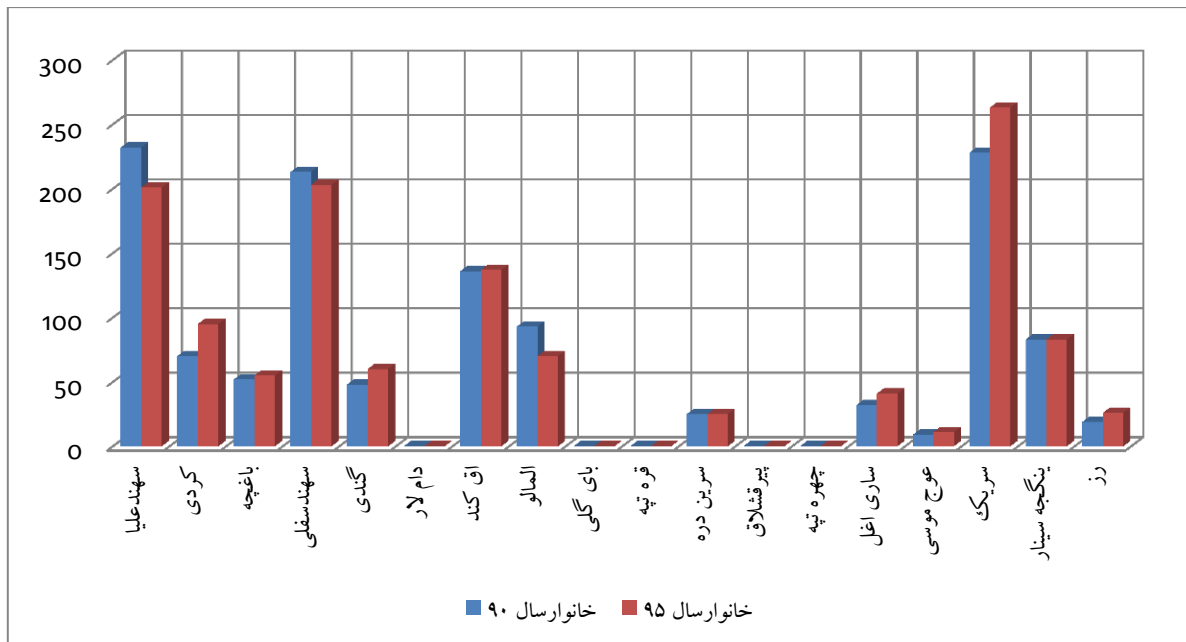
نمودار ۱-۲۰- روند تغییرات خانوار در دهستان اوریاد دوره های مختلف سرشماری

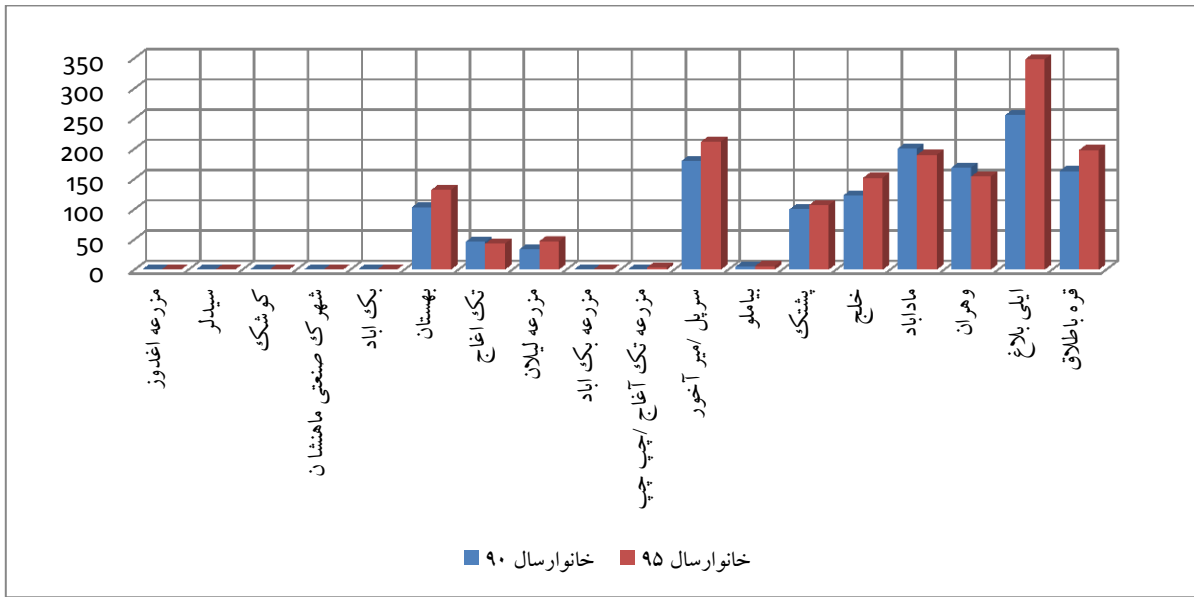
نمودار ۱-۲۱- روند تغییرات خانوار در دهستان قزل گچیلو دوره های مختلف سرشماری

نمودار ۱-۲۲- روند تغییرات خانوار در دهستان ماه نشان دوره های مختلف سرشماری

ادامه نمودار ۱-۲۳- روند تغییرات خانوار در دهستان ماه نشان دوره های مختلف سرشماری

۱-۵-۱-۳- تحرک جمعیت و مهاجرت

این بند پس از اخذ اطلاعات از مرکز بهداشت شهرستان و خانه های بهداشت روستاها بررسی خواهد شد.

۱-۵-۲- ساختارهای آموزشی

۱-۲-۵-۱- امکانات آموزش تحصیلی، مذهبی و حرفه ای

به استناد بررسی های میدانی صورت گرفته، امکانات آموزشی موجود در سطح روستاها تنها محدود به آموزش تحصیلی در چهار مقطع آمادگی، ابتدایی، دوره اول متوسطه و دوره دوم متوسطه می باشد و هیچ گونه امکانات آموزش حرفه ای در سطح روستاها وجود ندارد. همچنین لازم به ذکر است که امکانات آموزش مذهبی نیز تنها به برگزاری کلاسهای مذهبی و دوره قرآن در مساجد و پایگاه های بسیج منطقه محدود می گردد.

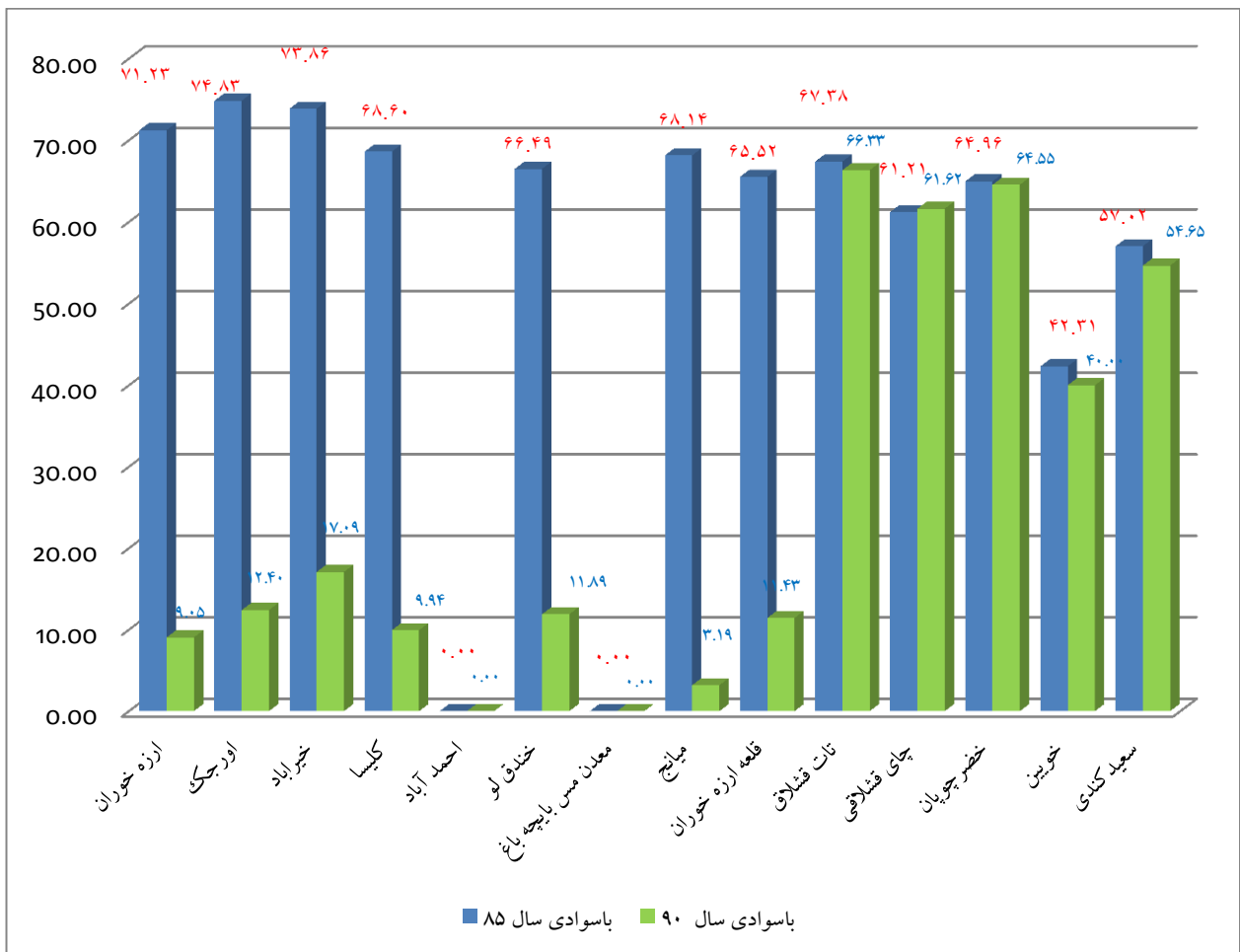
۱-۲-۵-۲- سطح آموزش و سواد (با تاکید بر ساختهای سنی و جنسی)

طبق بررسی های به عمل آمده مطابق با آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰، از مجموع جمعیت بالای ۶ سال روستاهای منظومه مورد مطالعه، در حدود ۶۴.۸۵٪ با سواد می باشند که روستای بیاملو با ۹۱.۶۷ درصد بیشترین درصد باسوادی و روستای میانج با ۳.۱۹ درصد کمترین میزان باسوادی در بین روستاهای منظومه را دارد. جدول صفحه بعد وضعیت سواد در سطح روستاهای منظومه را مطابق با آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سه دوره سرشماری را نشان میدهد.

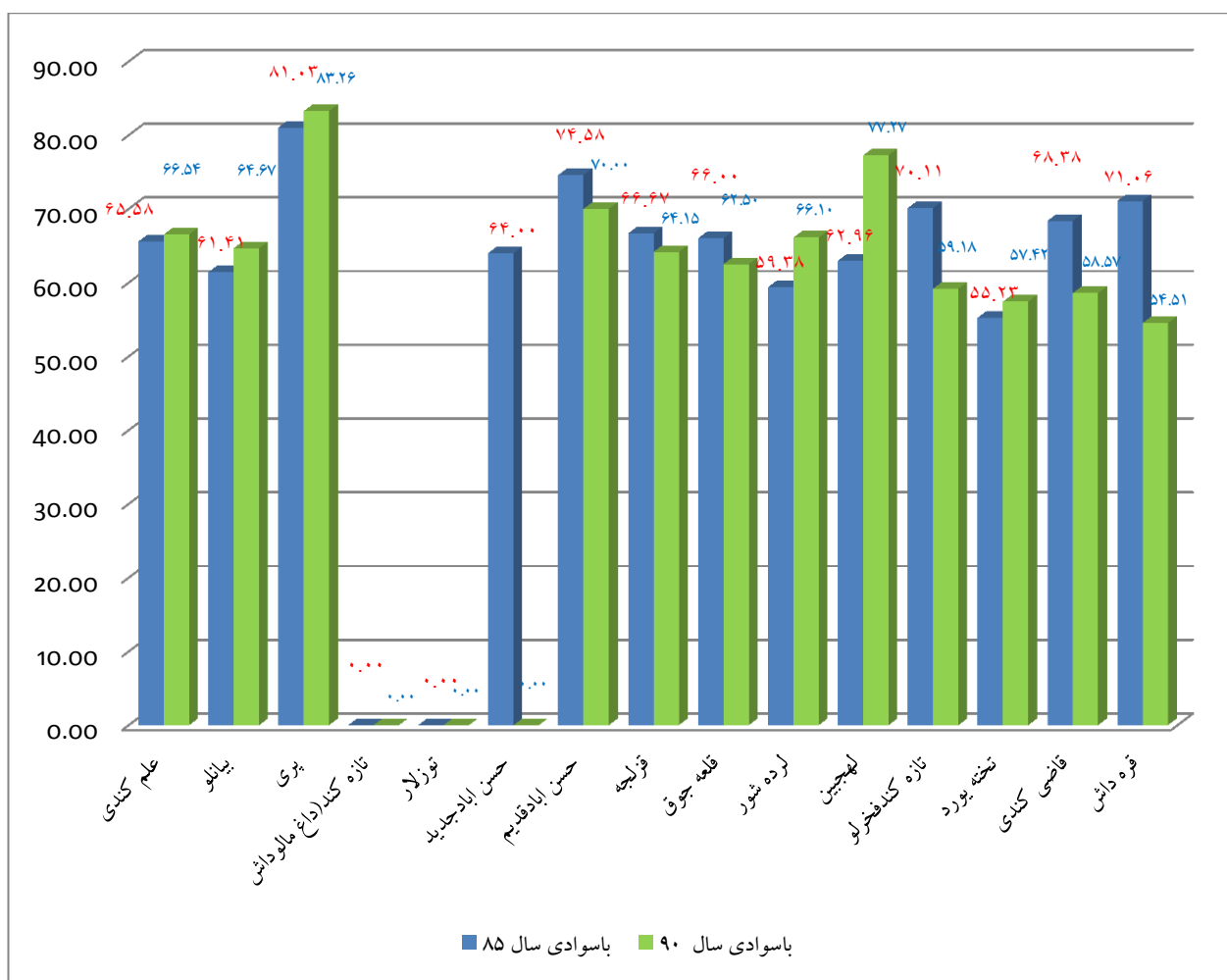
در یک بررسی دوره ای به استناد آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن طی دوره آماری ۱۵ ساله ۱۳۹۰-۱۳۷۵، میزان باسوادی در سطح روستاهای منطقه با نرخ حدود ۰.۷۰٪ رشد داشته است به طوری که از ۵۸.۳۷٪ در سال ۱۳۷۵ به ۶۴.۸۵٪ در سال ۱۳۹۰ رسیده است. از طرفی همانطور که در جداول قابل مشاهده می باشد میزان باسوادی در روستاهای متوسط به طور متوسط بالاتر از این میزان در روستاهای بزرگ می باشد.

بررسی میزان باسوادی زنان و مردان در سطح روستاهای مطابق با آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰ نشان دهنده فزونی باسوادی مردان نسبت به زنان می باشد به طوری که مردان با متوسط نرخ باسوادی ۷۲.۱۰٪، به میزان ۱۴.۳۶٪ از متوسط نرخ باسوادی زنان بیشتر است. جداول ذیل نمایش دهنده وضعیت سواد و متوسط نرخ باسوادی زنان و مردان در دوره های سرشماری عمومی نفوس و مسکن از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ می باشد.

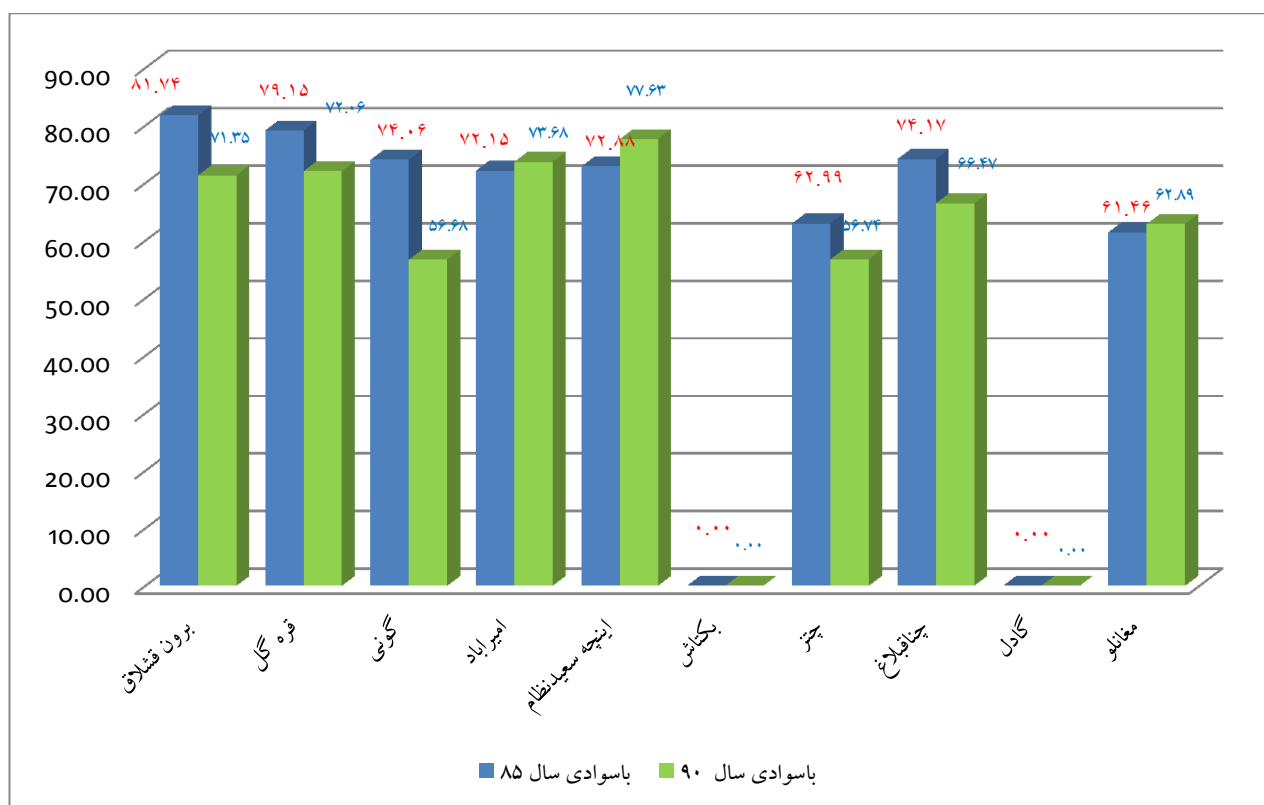
نمودار ۱-۲۴- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اورباد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

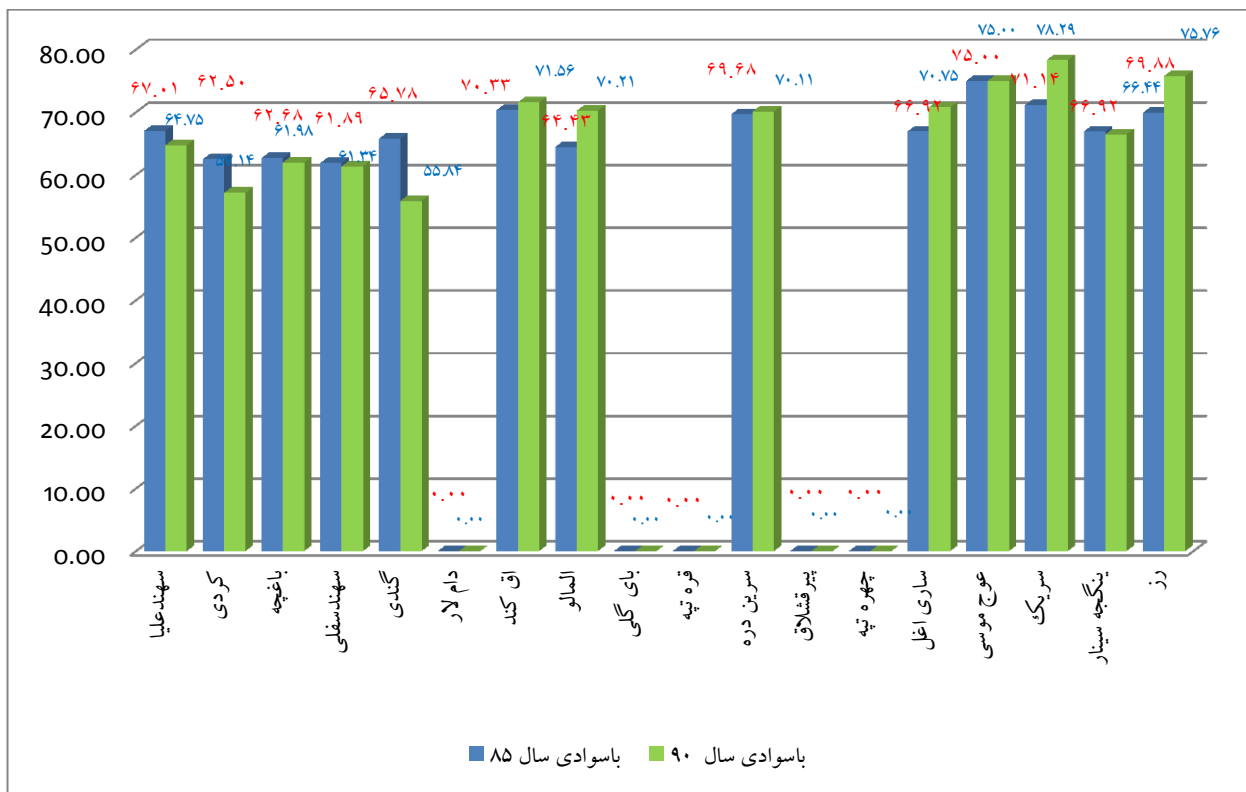
ادامه نمودار ۱-۲۵- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

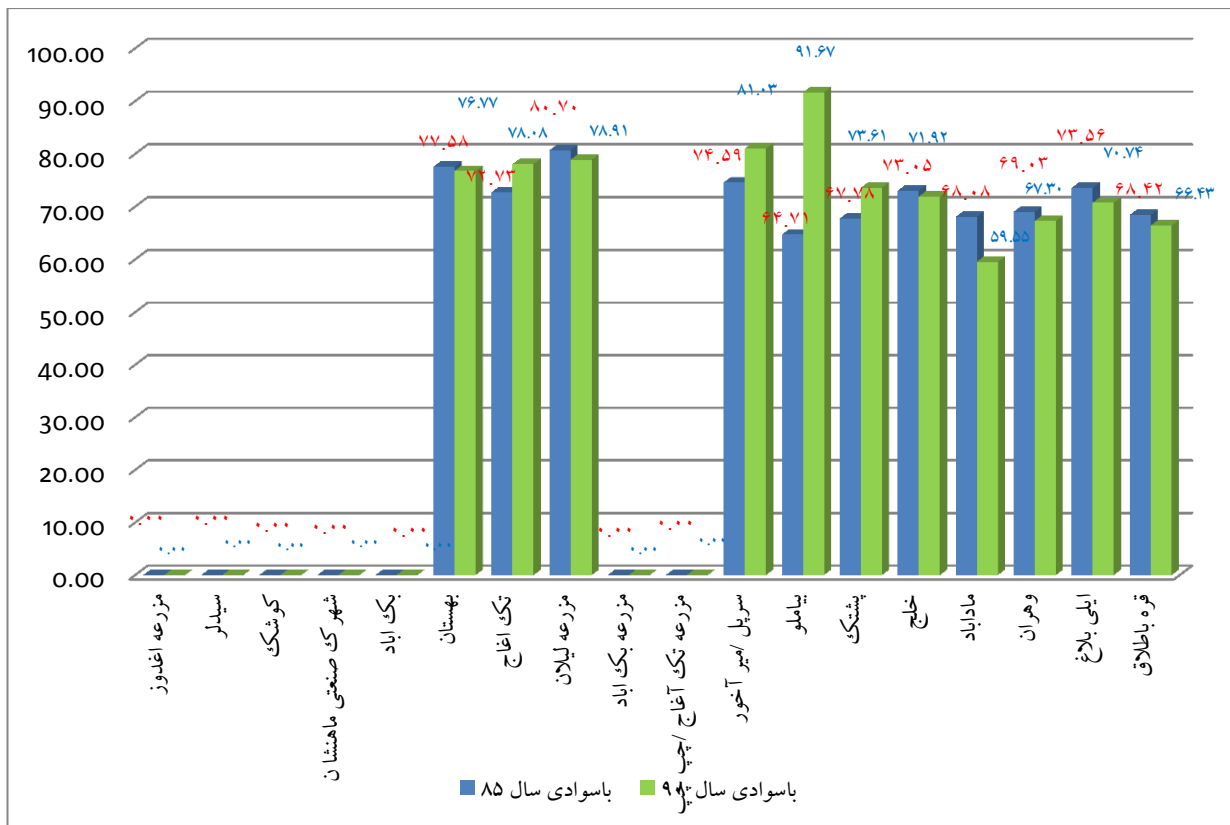
نمودار ۱-۲۶- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان قزل گچیلو در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

نمودار ۱-۲۷- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

ادامه نمودار ۱-۲۸- وضعیت سواد در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

جدول ۱-۵۴- میزان باسوادی در روستاهای منظومه ماهنشان در دوره های آماری ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰

۱۳۸۵						۱۳۷۵						نام آبادی
باسواد			بالای ۶ سال			باسواد			تعداد	بالای ۶ سال		
میزان باسوادی	کل	میزان باسوادی	زن	میزان باسوادی	مرد	کل	زن	مرد			میزان باسوادی	
۷۱.۲۳	۱۵۱	۶۷.۶۵	۶۹	۷۴.۵۵	۸۲	۲۱۲	۱۰۲	۱۱۰	۶۴.۶۷	۱۰۸	۱۶۷	ارزه خوران
۷۴.۸۳	۱۱۳	۷۲.۵۰	۵۸	۷۷.۴۶	۵۵	۱۵۱	۸۰	۷۱	۷۲.۲۵	۱۲۵	۱۷۳	اورجک
۷۳.۸۶	۲۴۳	۶۹.۸۲	۱۱۸	۷۸.۱۳	۱۲۵	۳۲۹	۱۶۹	۱۶۰	۷۰.۴۳	۲۱۲	۳۰۱	خیرآباد
۶۸.۶۰	۱۱۸	۵۹.۷۶	۴۹	۷۶.۶۷	۶۹	۱۷۲	۸۲	۹۰	۶۳.۴۹	۱۲۰	۱۸۹	کلیسا
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	احمد آباد
۶۶.۴۹	۱۲۷	۵۸.۳۳	۵۶	۷۴.۷۴	۷۱	۱۹۱	۹۶	۹۵	۶۲.۹۵	۱۹۲	۳۰۵	خندق لو
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۵۵.۵۶	۵	۹	معادن مس بایچه باغ
۶۸.۱۴	۷۷	۵۸.۴۶	۳۸	۸۱.۲۵	۳۹	۱۱۳	۶۵	۴۸	۶۸.۴۲	۱۰۴	۱۵۲	میانج
۶۵.۵۲	۱۱۴	۰.۰۰	۵۴	۷۷.۹۲	۶۰	۱۷۴	۹۷	۷۷	۵۶.۵۷	۹۹	۱۷۵	قلعه ارزه خوران
۶۷.۳۸	۱۵۷	۵۰.۸۸	۵۸	۸۳.۱۹	۹۹	۲۳۳	۱۱۴	۱۱۹	۳۷.۷۴	۹۷	۲۵۷	تات قشلاق
۶۱.۲۱	۷۱	۴۲.۵۹	۲۳	۷۷.۴۲	۴۸	۱۱۶	۵۴	۶۲	۳۳.۳۳	۳۹	۱۱۷	چای قشلاقی
۶۴.۹۶	۱۶۵	۵۳.۴۴	۷۰	۷۷.۲۴	۹۵	۲۵۴	۱۳۱	۱۲۳	۴۶.۱۵	۹۰	۱۹۵	خضر چوپان
۴۲.۳۱	۱۱	۱۸.۱۸	۲	۶۰.۰۰	۹	۲۶	۱۱	۱۵	۲۹.۴۱	۵	۱۷	خوین
۵۷.۰۲	۱۹۵	۰.۰۰	۸۰	۷۰.۵۵	۱۱۵	۳۴۲	۱۷۹	۱۶۳	۳۸.۴۱	۱۲۱	۳۱۵	سعیدکندی
۶۵.۵۸	۳۶۲	۰.۰۰	۱۶۲	۷۶.۰۵	۲۰۰	۵۵۲	۲۸۹	۲۶۳	۵۴.۲۰	۲۹۷	۵۴۸	علم کندی
۶۱.۴۱	۱۱۳	۵۳.۳۳	۴۸	۶۹.۱۵	۶۵	۱۸۴	۹۰	۹۴	۵۳.۸۹	۹۷	۱۸۰	بیانلو
۸۱.۰۳	۷۰۵	۷۵.۷۶	۳۰۰	۸۵.۴۴	۴۰۵	۸۷۰	۳۹۶	۴۷۴	۷۵.۵۰	۶۸۴	۹۰۶	پری
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۶.۶۷	۳	۱۸	توزلار
۶۴.۰۰	۱۶	۰.۰۰	۸	۷۲.۷۳	۸	۲۵	۱۴	۱۱	۵۷.۴۲	۸۹	۱۵۵	حسن ابادجدید
۷۴.۵۸	۴۴	۷۴.۱۹	۲۳	۷۵.۰۰	۲۱	۵۹	۳۱	۲۸	۶۰.۰۰	۶۶	۱۱۰	حسن ابادقدیم
۶۶.۶۷	۹۰	۵۳.۰۳	۳۵	۷۹.۷۱	۵۵	۱۳۵	۶۶	۶۹	۵۴.۴۲	۸۰	۱۴۷	قرلجه
۶۶.۰۰	۳۳	۶۵.۵۲	۱۹	۶۶.۶۷	۱۴	۵۰	۲۹	۲۱	۵۳.۷۹	۷۸	۱۴۵	قلعه جوق
۵۹.۳۸	۹۵	۴۸.۱۵	۳۹	۷۰.۸۹	۵۶	۱۶۰	۸۱	۷۹	۶۲.۶۱	۱۳۹	۲۲۲	لرده شور
۶۲.۹۶	۱۷	۵۰.۰۰	۷	۷۶.۹۲	۱۰	۲۷	۱۴	۱۳	۵۵.۰۰	۱۱	۲۰	لهجین

۱۳۸۵						۱۳۷۵						نام آبادی
با سواد			بالای ۶ سال			با سواد			بالای ۶ سال			
میزان باسوادی	کل	میزان باسوادی	زن	میزان باسوادی	مرد	کل	زن	مرد	میزان باسوادی	تعداد	سال	
۷۰.۱۱	۱۹۷	۶۱.۷۴	۹۲	۷۹.۵۵	۱۰۵	۲۸۱	۱۴۹	۱۳۲	۵۳.۰۳	۲۰۱	۳۷۹	تازه کندفخرلو
۵۵.۲۳	۲۰۶	۳۶.۶۰	۷۱	۷۵.۴۲	۱۳۵	۳۷۳	۱۹۴	۱۷۹	۵۱.۴۷	۲۲۸	۴۴۳	تخته یورد
۶۸.۲۸	۲۴۰	۶۴.۱۳	۱۱۸	۷۳.۰۵	۱۲۲	۳۵۱	۱۸۴	۱۶۷	۶۵.۲۳	۴۵۴	۶۹۶	قاضی کندی
۷۱.۰۶	۳۳۴	۰.۰۰	۱۷۶	۷۶.۷۰	۱۵۸	۴۷۰	۲۶۴	۲۰۶	۵۶.۵۰	۲۸۷	۵۰۸	قره داش
۸۱.۷۴	۳۰۰	۷۶.۰۴	۱۴۶	۸۸.۰۰	۱۵۴	۳۶۷	۱۹۲	۱۷۵	۶۴.۲۴	۱۹۴	۳۰۲	برون قشلاق
۷۹.۱۵	۴۱۰	۶۵.۸۴	۱۳۳	۸۷.۶۶	۲۷۷	۵۱۸	۲۰۲	۳۱۶	۶۷.۳۵	۴۲۷	۶۳۴	قره گل
۷۴.۰۶	۱۵۷	۶۷.۲۱	۸۲	۸۳.۳۳	۷۵	۲۱۲	۱۲۲	۹۰	۵۸.۱۲	۱۳۶	۲۳۴	گونی
۷۲.۱۵	۱۷۱	۶۶.۳۹	۸۱	۷۸.۲۶	۹۰	۲۳۷	۱۲۲	۱۱۵	۶۱.۸۹	۱۵۱	۲۴۴	امیرآباد
۷۲.۸۸	۸۶	۶۷.۱۶	۴۵	۸۰.۳۹	۴۱	۱۱۸	۶۷	۵۱	۶۱.۸۶	۱۲۰	۱۹۴	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بکتاش
۶۲.۹۹	۹۷	۵۷.۶۵	۴۹	۶۹.۵۷	۴۸	۱۵۴	۸۵	۶۹	۵۰.۰۰	۱۱۰	۲۲۰	چتر
۷۴.۱۷	۱۱۲	۶۶.۲۳	۵۱	۸۲.۴۳	۶۱	۱۵۱	۷۷	۷۴	۵۷.۵۴	۱۰۳	۱۷۹	چناقبلغ
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	گادل
۶۱.۴۶	۲۸۷	۵۱.۹۳	۱۲۱	۷۰.۹۴	۱۶۶	۴۶۷	۲۳۳	۲۳۴	۵۴.۲۶	۲۹۳	۵۴۰	مغانلو
۶۷.۰۱	۵۸۳	۰.۰۰	۲۷۳	۷۳.۸۱	۳۱۰	۸۷۰	۴۵۰	۴۲۰	۵۹.۵۴	۶۲۱	۱۰۴۳	سهندعلیا
۶۲.۵۰	۱۷۵	۵۴.۶۱	۷۷	۷۰.۵۰	۹۸	۲۸۰	۱۴۱	۱۳۹	۴۴.۵۴	۱۵۱	۳۳۹	کردی
۶۲.۶۸	۱۷۳	۵۳.۱۰	۷۷	۷۳.۲۸	۹۶	۲۷۶	۱۴۵	۱۳۱	۴۹.۴۰	۲۰۵	۴۱۵	باغچه
۶۱.۸۹	۵۱۸	۰.۰۰	۲۱۹	۷۳.۲۸	۲۹۹	۸۳۷	۴۲۹	۴۰۸	۴۲.۳۴	۳۴۸	۸۲۲	سهندسقلی
۶۵.۷۸	۱۴۸	۵۱.۷۹	۵۸	۷۹.۶۵	۹۰	۲۲۵	۱۱۲	۱۱۳	۵۷.۳۵	۱۵۶	۲۷۲	گندی
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	دام لار
۷۰.۳۳	۳۶۵	۶۲.۷۸	۱۶۷	۷۸.۲۶	۱۹۸	۵۱۹	۲۶۶	۲۵۳	۶۰.۸۶	۴۲۶	۷۰۰	اق کند
۶۴.۴۳	۲۵۹	۵۹.۳۵	۱۲۷	۷۰.۲۱	۱۳۲	۴۰۲	۲۱۴	۱۸۸	۵۹.۲۲	۴۱۱	۶۹۴	المالو
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بای گلی
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	قره تپه
۶۹.۶۸	۱۰۸	۵۸.۲۳	۴۶	۸۱.۵۸	۶۲	۱۵۵	۷۹	۷۶	۵۵.۸۰	۱۵۴	۲۷۶	سرین دره
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۶.۶۷	۱	۶	پیرقشلاق
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۵۷.۱۴	۱۶	۲۸	چهره تپه
۶۶.۹۲	۸۷	۶۰.۰۰	۳۹	۷۳.۸۵	۴۸	۱۳۰	۶۵	۶۵	۶۷.۱۴	۱۴۱	۲۱۰	ساری اغل
۷۵.۰۰	۲۴	۶۱.۵۴	۸	۸۴.۲۱	۱۶	۳۲	۱۳	۱۹	۷۴.۳۶	۲۹	۳۹	عوج موسی
۷۱.۱۴	۴۱۹	۶۹.۳۳	۲۱۷	۷۳.۱۹	۲۰۲	۵۸۹	۳۱۳	۲۷۶	۶۷.۶۲	۲۸۴	۴۲۰	سریک

۱۳۸۵						۱۳۷۵						نام آبادی
با سواد			بالای ۶ سال			با سواد			تعداد	بالای ۶ سال		
میزان باسواد	کل	میزان باسواد	زن	میزان باسواد	مرد	کل	زن	مرد			میزان باسواد	
۶۶.۹۲	۲۶۷	۶۳.۱۱	۱۳۰	۷۰.۹۸	۱۳۷	۳۹۹	۲۰۶	۱۹۳	۶۳.۵۹	۳۷۲	۵۸۵	ینگجه سینار
۶۹.۸۸	۵۸	۶۱.۵۴	۲۴	۷۷.۲۷	۳۴	۸۳	۳۹	۴۴	۶۲.۱۲	۸۲	۱۳۲	رز
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	سیدلر
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	کوشک
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهانشان
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بک اباد
۷۷.۵۸	۲۵۶	۰.۰۰	۱۱۵	۸۴.۹۴	۱۴۱	۳۳۰	۱۶۴	۱۶۶	۶۷.۱۲	۱۹۸	۲۹۵	بهستان
۷۲.۷۳	۱۱۲	۶۸.۲۹	۵۶	۷۷.۷۸	۵۶	۱۵۴	۸۲	۷۲	۵۳.۰۲	۷۹	۱۴۹	تک اغاج
۸۰.۷۰	۹۲	۷۶.۶۷	۴۶	۸۵.۱۹	۴۶	۱۱۴	۶۰	۵۴	۶۰.۲۶	۴۷	۷۸	مزرعه لیلان
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۴۷.۰۶	۸	۱۷	مزرعه بک اباد
۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۵۷.۸۹	۱۱	۱۹	مزرعه تک اغاج /چپ چپ
۷۴.۵۹	۳۶۷	۰.۰۰	۱۶۷	۸۰.۳۲	۲۰۰	۴۹۲	۲۴۳	۲۴۹	۶۰.۱۷	۲۱۳	۳۵۴	سرپل امیر آخور
۶۴.۷۱	۱۱	۰.۰۰	۶	۷۱.۴۳	۵	۱۷	۱۰	۷	۵۷.۴۱	۳۱	۵۴	بیاملو
۶۷.۷۸	۲۲۳	۰.۰۰	۱۲۱	۷۰.۸۳	۱۰۲	۳۲۹	۱۸۵	۱۴۴	۶۴.۰۱	۲۶۵	۴۱۴	پشتک
۷۳.۰۵	۲۷۱	۶۸.۶۵	۱۲۷	۷۷.۴۲	۱۴۴	۳۷۱	۱۸۵	۱۸۶	۵۴.۲۷	۱۵۹	۲۹۳	خلج
۶۸.۰۸	۳۸۶	۰.۰۰	۱۶۶	۷۷.۱۹	۲۲۰	۵۶۷	۲۸۲	۲۸۵	۵۲.۸۷	۲۷۶	۵۲۲	ماداباد
۶۹.۰۳	۳۷۹	۰.۰۰	۱۷۶	۷۸.۶۸	۲۰۳	۵۴۹	۲۹۱	۲۵۸	۵۵.۴۹	۲۶۸	۴۸۳	وهران
۷۳.۵۶	۵۶۲	۶۲.۸۷	۲۳۲	۸۳.۵۴	۳۳۰	۷۶۴	۳۶۹	۳۹۵	۶۱.۸۰	۳۶۴	۵۸۹	ایلی بلاغ
۶۸.۴۲	۳۷۷	۵۹.۵۹	۱۷۴	۷۸.۳۸	۲۰۳	۵۵۱	۲۹۲	۲۵۹	۵۸.۷۴	۲۶۲	۴۴۶	قره باطلاق
۶۹.۱۷	۱۱۸۳۴	۶۱.۱۴	۵۳۲۹	۷۷.۵۱	۶۵۰۵	۱۷۱۰۹	۸۷۱۶	۸۳۹۳	۵۸.۳۷	۱۱۱۴۳	۱۹۰۹۰	مجموع

ادامه جدول ۱-۵۵- میزان باسوادی در روستاهای منظومه ماهانشان در دوره های آماری ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰

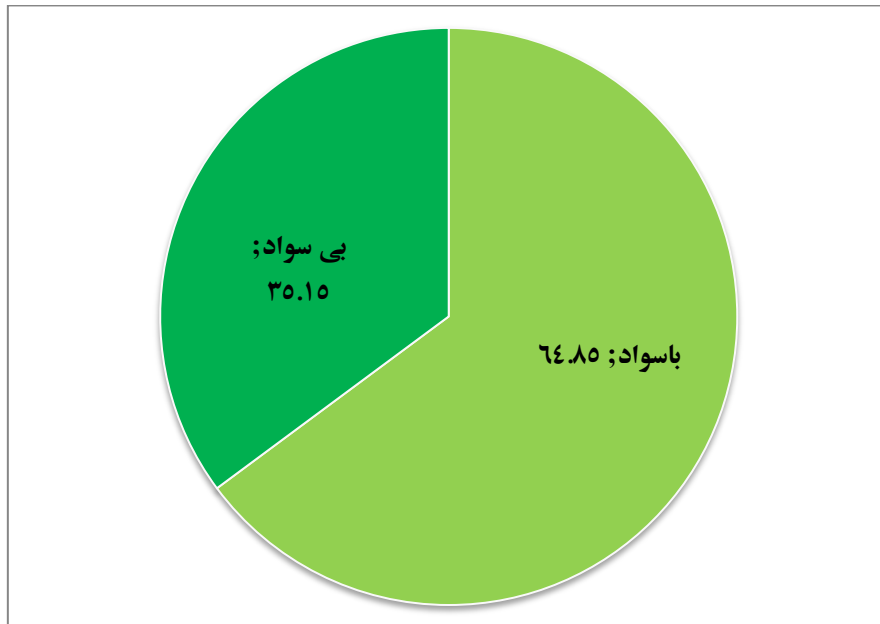
نرخ رشد میزان باسواد طی دوره آماری ۷۵ تا ۹۰	۱۳۹۰									نام آبادی
	با سواد					بالای ۶ سال				
	میزان باسواد	کل	میزان باسواد	زن	میزان باسواد	مرد	کل	زن	مرد	

نرخ رشد میزان باسوادی طی دوره آماري ۷۵ تا ۹۰	۱۳۹۰									نام آبادی
	با سواد						بالای ۶ سال			
	میزان باسوادی	کل	میزان باسوادی	زن	میزان باسوادی	مرد	کل	زن	مرد	
-۱۲.۸۵	۹.۰۵	۱۸	۴.۳۵	۴	۱۳.۰۸	۱۴	۱۹۹	۹۲	۱۰۷	ارزه خوران
-۱۱.۲۹	۱۲.۴۰	۱۶	۹.۳۸	۶	۱۵.۳۸	۱۰	۱۲۹	۶۴	۶۵	اورجک
-۹.۳۰	۱۷.۰۹	۵۴	۱۶.۲۵	۲۶	۱۷.۹۵	۲۸	۳۱۶	۱۶۰	۱۵۶	خیرآباد
-۱۲.۰۹	۹.۹۴	۱۶	۶.۴۹	۵	۱۳.۱۰	۱۱	۱۶۱	۷۷	۸۴	کلیسا
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	احمد آباد
-۱۰.۸۴	۱۱.۸۹	۱۷	۴.۴۸	۳	۱۸.۴۲	۱۴	۱۴۳	۶۷	۷۶	خندق لو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	معدن مس بایچه باغ
-۱۸.۴۶	۳.۱۹	۳	۳.۷۷	۲	۲.۴۴	۱	۹۴	۵۳	۴۱	میانج
-۱۰.۹۹	۱۱.۴۳	۱۶	۱۲.۱۶	۹	۱۰.۶۱	۷	۱۴۰	۷۴	۶۶	قلعه ارزه خوران
-۰.۱۰	۶۶.۳۳	۱۳۲	۵۲.۸۸	۵۵	۸۱.۰۵	۷۷	۱۹۹	۱۰۴	۹۵	تات قشلاق
۰.۰۴	۶۱.۶۲	۶۱	۴۷.۹۲	۲۳	۷۴.۵۱	۳۸	۹۹	۴۸	۵۱	چای قشلاقی
-۰.۰۴	۶۴.۵۵	۱۴۲	۵۱.۶۹	۶۱	۷۹.۴۱	۸۱	۲۲۰	۱۱۸	۱۰۲	خضرچوپان
-۰.۳۷	۴۰.۰۰	۱۰	۱۶.۶۷	۲	۶۱.۵۴	۸	۲۵	۱۲	۱۳	خوبین
-۰.۲۸	۵۴.۶۵	۱۴۱	۴۵.۶۴	۶۸	۶۶.۹۷	۷۳	۲۵۸	۱۴۹	۱۰۹	سعیدکندی
۰.۱۰	۶۶.۵۴	۳۵۴	۵۷.۰۹	۱۵۷	۷۶.۶۵	۱۹۷	۵۳۲	۲۷۵	۲۵۷	علم کندی
۰.۳۴	۶۴.۶۷	۹۷	۶۱.۰۴	۴۷	۶۸.۴۹	۵۰	۱۵۰	۷۷	۷۳	بیانلو
۰.۱۸	۸۳.۲۶	۷۲۱	۷۸.۷۰	۳۰۳	۸۶.۹۰	۴۱۸	۸۶۶	۳۸۵	۴۸۱	پری
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	توزلار
-۱۰۰.۰۰	۰.۰۰	۱۲۸	۰.۰۰	۶۴	۰.۰۰	۶۴	۰	۰	۰	حسن ابادجدید
-۰.۴۲	۷۰.۰۰	۳۵	۶۰.۰۰	۱۲	۷۶.۶۷	۲۳	۵۰	۲۰	۳۰	حسن ابادقدیم
-۰.۲۶	۶۴.۱۵	۶۸	۵۴.۷۲	۲۹	۷۳.۵۸	۳۹	۱۰۶	۵۳	۵۳	قزljه
-۰.۳۶	۶۲.۵۰	۲۰	۶۰.۰۰	۱۲	۶۶.۶۷	۸	۳۲	۲۰	۱۲	قلعه جوق
۰.۷۲	۶۶.۱۰	۱۱۷	۵۵.۵۶	۵۰	۷۷.۰۱	۶۷	۱۷۷	۹۰	۸۷	لرده شور
۱.۳۷	۷۷.۲۷	۱۷	۶۲.۵۰	۵	۸۵.۷۱	۱۲	۲۲	۸	۱۴	لهجبین
-۱.۱۲	۵۹.۱۸	۱۱۶	۵۱.۰۲	۵۰	۶۷.۳۵	۶۶	۱۹۶	۹۸	۹۸	تازه کندفخرلو
۰.۲۶	۵۷.۴۲	۱۷۸	۴۵.۸۳	۷۷	۷۱.۱۳	۱۰۱	۳۱۰	۱۶۸	۱۴۲	تخته یورد
-۱.۰۳	۵۸.۵۷	۱۲۳	۵۵.۳۶	۶۲	۶۲.۲۴	۶۱	۲۱۰	۱۱۲	۹۸	قاضی کندی
-۱.۷۵	۵۴.۵۱	۱۴۵	۵۵.۱۰	۸۱	۵۳.۷۸	۶۴	۲۶۶	۱۴۷	۱۱۹	قره داش
-۰.۹۰	۷۱.۳۵	۲۷۴	۶۵.۴۱	۱۲۱	۷۶.۸۸	۱۵۳	۳۸۴	۱۸۵	۱۹۹	برون قشلاق

نرخ رشد میزان باسوادی طی دوره آماري ۷۵ تا ۹۰	۱۳۹۰									نام آبادی
	با سواد						بالای ۶ سال			
	میزان باسوادی	کل	میزان باسوادی	زن	میزان باسوادی	مرد	کل	زن	مرد	
-۰.۶۲	۷۲.۰۶	۲۷۶	۶۱.۷۶	۱۰۵	۸۰.۲۸	۱۷۱	۳۸۳	۱۷۰	۲۱۳	قره گل
-۱.۷۷	۵۶.۶۸	۱۰۶	۴۶.۴۶	۴۶	۶۸.۱۸	۶۰	۱۸۷	۹۹	۸۸	گونی
۰.۱۴	۷۳.۶۸	۱۸۲	۷۰.۹۷	۸۸	۷۶.۴۲	۹۴	۲۴۷	۱۲۴	۱۲۳	امیرآباد
۰.۴۲	۷۷.۶۳	۵۹	۷۱.۷۹	۲۸	۸۳.۷۸	۳۱	۷۶	۳۹	۳۷	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	بکتاش
-۰.۶۹	۵۶.۷۴	۸۰	۵۰.۰۰	۳۶	۶۳.۷۷	۴۴	۱۴۱	۷۲	۶۹	چترز
-۰.۷۳	۶۶.۴۷	۱۱۵	۵۶.۴۷	۴۸	۷۶.۱۴	۶۷	۱۷۳	۸۵	۸۸	چناقباغ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	گادل
۰.۱۵	۶۲.۸۹	۲۴۴	۵۳.۱۹	۱۰۰	۷۲.۰۰	۱۴۴	۳۸۸	۱۸۸	۲۰۰	مغانلو
-۰.۲۳	۶۴.۷۵	۴۸۳	۵۶.۸۹	۲۲۳	۷۳.۴۵	۲۶۰	۷۴۶	۳۹۲	۳۵۴	سهندعلیا
-۰.۶۰	۵۷.۱۴	۱۲۴	۵۵.۲۶	۶۳	۵۹.۲۲	۶۱	۲۱۷	۱۱۴	۱۰۳	کردی
-۰.۰۸	۶۱.۹۸	۱۱۹	۵۲.۰۸	۵۰	۷۱.۸۸	۶۹	۱۹۲	۹۶	۹۶	باغچه
-۰.۰۶	۶۱.۳۴	۴۵۷	۵۳.۸۷	۲۰۹	۶۹.۴۷	۲۴۸	۷۴۵	۳۸۸	۳۵۷	سهندسفلی
-۱.۰۹	۵۵.۸۴	۸۶	۴۳.۷۵	۳۵	۶۸.۹۲	۵۱	۱۵۴	۸۰	۷۴	گندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	دام لار
۰.۱۲	۷۱.۵۶	۳۲۲	۶۲.۰۱	۱۴۲	۸۱.۴۵	۱۸۰	۴۵۰	۲۲۹	۲۲۱	اق کند
۰.۵۷	۷۰.۲۱	۲۳۱	۶۱.۸۸	۹۹	۷۸.۱۱	۱۳۲	۳۲۹	۱۶۰	۱۶۹	المالو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	بای گلی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	قره تپه
۰.۰۴	۷۰.۱۱	۶۱	۵۹.۵۷	۲۸	۸۲.۵۰	۳۳	۸۷	۴۷	۴۰	سرین دره
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	پیرقشلاق
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	چهره تپه
۰.۳۷	۷۰.۷۵	۷۵	۶۴.۸۱	۳۵	۷۶.۹۲	۴۰	۱۰۶	۵۴	۵۲	ساری اغل
۰.۰۰	۷۵.۰۰	۱۸	۵۵.۵۶	۵	۸۶.۶۷	۱۳	۲۴	۹	۱۵	عوج موسی
۰.۶۴	۷۸.۲۹	۵۷۷	۷۴.۹۳	۲۸۴	۸۱.۸۴	۲۹۳	۷۳۷	۳۷۹	۳۵۸	سریک
-۰.۰۵	۶۶.۴۴	۱۹۶	۵۸.۳۹	۸۷	۷۴.۶۶	۱۰۹	۲۹۵	۱۴۹	۱۴۶	ینگجه سینار
۰.۵۴	۷۵.۷۶	۵۰	۶۸.۷۵	۲۲	۸۲.۳۵	۲۸	۶۶	۳۲	۳۴	رز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	سیدلر
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	کوشک

نرخ رشد میزان باسوادی طی دوره آماري ۷۵ تا ۹۰	۱۳۹۰									نام آبادی
	با سواد						بالای ۶ سال			
	میزان باسوادی	کل	میزان باسوادی	زن	میزان باسوادی	مرد	کل	زن	مرد	
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشا ن
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	بک اباد
-۰.۰۷	۷۶.۷۷	۳۷۱	۶۸.۷۹	۱۱۹	۸۴.۴۴	۱۵۲	۳۵۳	۱۷۳	۱۸۰	بهستان
۰.۴۷	۷۸.۰۸	۱۱۴	۷۳.۹۷	۵۴	۸۲.۱۹	۶۰	۱۴۶	۷۳	۷۳	تک اغاج
-۰.۱۵	۷۸.۹۱	۱۰۱	۷۲.۱۳	۴۴	۸۵.۰۷	۵۷	۱۲۸	۶۱	۶۷	مزرعه لیلان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه بک اباد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه تک اغاج /چپ چپ
۰.۵۵	۸۱.۰۳	۴۵۷	۷۷.۵۸	۲۱۸	۸۴.۴۵	۲۳۹	۵۶۴	۲۸۱	۲۸۳	سرپل /میر آخور
۲.۳۵	۹۱.۶۷	۱۱	۸۳.۳۳	۵	۱۰۰.۰۰	۶	۱۲	۶	۶	بیاملو
۰.۵۵	۷۳.۶۱	۲۱۲	۶۶.۹۰	۹۵	۸۰.۱۴	۱۱۷	۲۸۸	۱۴۲	۱۴۶	پشتک
-۰.۱۰	۷۱.۹۲	۲۹۲	۶۵.۵۳	۱۳۵	۷۸.۵۰	۱۵۷	۴۰۶	۲۰۶	۲۰۰	خلج
-۰.۸۹	۵۹.۵۵	۳۴۶	۵۲.۴۳	۱۶۲	۶۷.۶۵	۱۸۴	۵۸۱	۳۰۹	۲۷۲	ماداباد
-۰.۱۷	۶۷.۳۰	۳۵۶	۶۱.۳۲	۱۷۶	۷۴.۳۸	۱۸۰	۵۲۹	۲۸۷	۲۴۲	وهران
-۰.۲۶	۷۰.۷۴	۶۳۱	۶۲.۲۳	۲۶۲	۷۸.۳۴	۳۶۹	۸۹۲	۴۲۱	۴۷۱	ایلی بلاغ
-۰.۲۰	۶۶.۴۳	۳۶۸	۵۹.۶۶	۱۷۳	۷۳.۸۶	۱۹۵	۵۵۴	۲۹۰	۲۶۴	قره باطلاق
۰.۷۰	۶۴.۸۵	۱۰۰۳۹	۵۷.۷۴	۴۵۱۰	۷۲.۱۰	۵۵۲۹	۱۵۴۸۰	۷۸۱۱	۷۶۶۹	مجموع

نمودار ۱-۲۹- وضعیت باسواد و روستاهای منطقه

۱-۵-۳- مهارت‌های فردی و گروهی

این بند پس از اخذ اطلاعات میدانی بررسی خواهد شد.

۱-۵-۴- طایفه‌بندی سطح سکونتگاه‌های منظومه

- سابقه یکجانشینی و قدمت سکونتگاه‌های منطقه

تاریخ یکجانشینی هر منطقه ای را می توان از مراجعی چون جای نام ها و آب نام ها و یادگارهای تاریخی و مذهبی بر جای مانده تفسیر کرد. بررسی کتابخانه‌ای این موضوع در منطقه نشان دهنده طیف وسیعی از عوامل طبیعی و فرهنگی مؤثر بر یکجانشینی در سکونتگاه‌ها می باشد. در نامگذاری سکونتگاه‌های استان زنجان از واژگان "آباد" و "قشلاق" استفاده زیادی شده که مورد اول به مفهوم فرد آباد کننده و مورد دوم به جهت نوع سکونت که عمدتاً و بیشتر عشایر شاهسون بغدادی و بقایایی از طایفه ی کلهپور و همچنین طایفه ی تات در سطح منظومه مستقر می باشند که مورد اول جنبه اجتماعی و مورد دوم جنبه طبیعی دارد.

علاوه بر مطالعات کتابخانه ای انجام شده در این زمینه، طی برنامه گسترده میدانی و تکمیل پرسش نامه توسط مسئولین محلی، ریش سفیدان و اهالی منطقه نتیجه گردید که قدمت اغلب روستاها در حدود ۲۰۰ تا ۴۰۰ سال می باشد که آثار تاریخی در محدوده مورد مطالعه، قدمت بیش از ۲۰۰ سال را برای اکثر روستاها تأیید می کند.

جدول ۱-۵۶- آثار تاریخی در سطح روستاها

نام اثر	شماره ثبت	تاریخ ثبت	قدمت	موقعیت
گاور تپه	۱۴۳۶	۱۳۵۲/۰۲/۱۹	هزاره ۳ ق . م	روستای ینگجه سینار- ۱/۵ کیلومتری شمال روستا

نام اثر	شماره ثبت	تاریخ ثبت	قدمت	موقعیت
تپه ارآجی	۱۴۴۹	۱۳۵۶/۰۷/۱۱	هزاره ۳ و ۲ ق.م	روستای اغلبیک علیا
تپه قلعه	۱۴۵۲	۱۳۵۶/۰۷/۱۱	قرون اولیه اسلام تا قرن ۱۰ هـ.ق	داخل روستای دوزکند
قلعه باستانی بهستان	۱۴۵۸	۱۳۵۶/۰۷/۱۱	قرن ۵ هـ.ق	روستای بهستان - حاشیه جنوبی رودخانه قزل اوزن
بقایای قلعه قشلاق	۱۹۷۴۰	۱۳۸۶/۰۶/۲۸	اشکانی	دهستان قزل گچیلو - ۷ ک م شمال شرق روستای قره گل - چسبیده به رودخانه قزل اوزن
تپه خرابه دالی	۲۳۸۲۶	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	عصر برنز - عصر آهن	دهستان اورباد - نرسیده به روستای قاضی کندی
حمام بری	۲۳۸۲۷	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	اشکانی - ساسانی	دهستان اورباد - روستای قاضی کندی - ۲۰۰ متری جنوب جاده آسفالته
تپه تندیرلی	۲۳۸۳۴	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	قرون میانی و متاخر اسلامی	دهستان اورباد - ۵۰ متری جنوب غرب روستای لهجبین و غرب جاده خاکی روستا
تپه قوشابولاغ	۲۳۸۳۵	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	اشکانی - ساسانی - اوایل و میانی اسلامی	دهستان اورباد - روستای تازه کند - ۲ کیلومتری شمال روستا
تپه علمدار	۲۳۸۳۸	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	ساسانی - قرون اولیه اسلامی	دهستان اورباد - ۲۰۰ م شمال روستای پری - ۲۰۰ متری شرق جاده پری - میانچ
چال تپه	۲۳۸۴۰	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	آهن و اشکانی - ساسانی	دهستان اورباد - روستای لرده شور - حدود ۵۰ متری شمال غرب روستا
تپه اهکلیک یر	۲۳۸۴۲	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	ساسانی	دهستان اورباد - روستای ارزه خوران - ۱۶۰۰ متری شرق روستا - ۵۰ متری رود قلعه چای
قارقای تپه	۲۳۸۴۵	۱۳۸۷/۰۸/۲۵	اشکانی - ساسانی	دهستان اورباد - ۵۰۰ متری شمال روستای علم کندی
تپه قوشا بولاغ ۱	۲۴۰۵۳	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - ۳ ک م جنوب غربی روستای سهند علیا
تپه قزلار قلعه سی	۲۴۰۵۴	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	ساسانی - اشکانی	دهستان ماهنشان - ۳ ک م جنوب شرق روستای اوجلو موسی
منجوق تپه	۲۴۰۵۵	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۵۰ م غرب روستای آق کند
تپه گوور قلعه سی	۲۴۰۵۶	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	مس و سنگ - قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۵/۱ ک م شمال روستای ینگجه
شورا تپه	۲۴۰۵۷	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	سلجوقی	دهستان اورباد - ۱ ک م جنوب غرب روستای کردی - در میان مزارع کشاورزی

نام اثر	شماره ثبت	تاریخ ثبت	قدمت	موقعیت
بقایای گوور قلعه	۲۴۰۵۸	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	قرون میانه اسلامی	دهستان اورباد - ۵۰۰ م جنوب غربی روستای قلعه جوق - بر فراز ارتفاعات
تپه خرابه لر	۲۴۰۵۹	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی - قرون اولیه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۱۰۰ م شمال روستای روستای پشتوک - کنار رودخانه
تپه قلعه رز	۲۴۰۶۰	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی - قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۵۰ م شمال شرق روستای رز
محوطه خرابه گندی	۲۴۰۶۱	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۱ ک م غرب روستای گندی - سمت چپ جاده خاکی
محوطه آقا جاقیه	۲۴۰۶۲	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - ۲۰۰ م جنوب روستای مادآباد
تپه بورماقیلان	۲۴۰۶۳	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - ۲۰۰ م غرب جاده خاکی روستای وایخر
تپه قلعه سینار	۲۴۰۶۴	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	قرون میانه و متاخر اسلامی	دهستان ماهنشان - ۵ ک م شمال روستای ینگجه
هارای تپه	۲۴۰۶۵	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی	دهستان قزل گچیلو - ۵۰۰ م غرب روستای عشرت آباد
تپه آق یر ۲	۲۴۰۶۶	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	آهن - اشکانی	دهستان اورباد - روستای ارزه خوران - ۵۰ م جنوب جاده خاکی ارزه خوران
تپه آق یر ۱	۲۴۰۶۷	۱۳۸۷/۱۰/۱۵	اشکانی - ساسانی - قرون اولیه اسلامی	دهستان اورباد - ۲ ک م شرق روستای ارزه خوران - ۲۰۰ م جاده خاکی روستا
تپه قلعه اینچه ۱	۲۴۵۷۴	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	اشکانی - ساسانی	دهستان قزل گچیلو - ۳ ک م جنوب غرب روستای اینچه سعید نظام
گوردخمه اورجک	۲۴۵۷۸	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	ماد	دهستان اورباد - ۲۰۰ م غرب روستای اورجک
تپه قبرستان پری	۲۴۵۸۰	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	اشکانی - ساسانی	دهستان اورباد - شمال روستای پری - چسبیده به خانه های روستا
محوطه شهر بربر	۲۴۵۸۶	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	آهن - اشکانی - ساسانی	دهستان اورباد - روستای قره داش - مابین دو روستای تازه کند و قره داش
محوطه خرابه لیق	۲۴۵۸۷	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	قرون میانه اسلامی	دهستان قزل گچیلو - ۷۰۰ م غرب روستای ایمر
تپه قلعه مغانلو	۲۴۵۹۰	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	قرون میانه اسلامی	دهستان قزل گچیلو - ۱۰۰ م شمال غرب روستای مغانلو
تپه پاپی قبری	۲۴۵۹۴	۱۳۸۷/۱۱/۲۷	مس و سنگ - اشکانی	دهستان قزل گچیلو - روستای امیرآباد - ۵۰۰ م غرب سه راه دندی - ماهنشان - زنجان

نام اثر	شماره ثبت	تاریخ ثبت	قدمت	موقعیت
تپه قلعه اینچه ۲	۲۴۶۰۰	۱۳۸۷/۱۱/ ۲۷	قرون میانه اسلامی	دهستان قزل گچیلو- روستای اینچه سعید نظام
محوطه جابر یوردی	۲۴۶۰۱	۱۳۸۷/۱۱/ ۲۷	آهن	دهستان قزل گچیلو - ۵۰۰ م جنوب روستای اینچه سعید نظام
تپه اق بر ۴	۲۴۶۰۶	۱۳۸۷/۱۱/ ۲۷	اشکانی - ساسانی	دهستان اورباد - ۲ ک م شرق روستای ارزه خوران - ۲۰۰ م جنوب جاده خاکی روستا
تپه چمن باشی	۲۴۶۰۹	۱۳۸۷/۱۱/ ۲۷	کالکولتیک	دهستان قزل گچیلو - جنوب روستای مغانلو - چسبیده به خانه های روستا
محوطه حاجی دره سی	۲۴۶۱۲	۱۳۸۷/۱۱/ ۲۷	آهن	دهستان اورباد - ۱ ک م جنوب روستای قاضی کندی
محوطه عسگر باغی	۲۴۶۱۴	۱۳۸۷/۱۱/ ۲۷	قرون میانه اسلامی	دهستان قزل گچیلو - غرب روستای امیرآباد
محوطه خرابه لر	۲۵۳۲۹	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - ۳ ک م غرب روستای آلمالو
محوطه جوش جوش بلاغ	۲۵۳۳۰	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - ۵/۳ ک م غرب روستای آلمالو
تپه سنگر	۲۵۳۳۱	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۱۸۰۰ م جنوب روستای بیاملو
محوطه قمیشلی گل	۲۵۳۳۲	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	آهن	دهستان ماهنشان - ۵/۳ ک م جنوب غرب روستای آلمالو
محوطه شیخ نبی	۲۵۳۳۳	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۵/۳ ک م شرق روستای ساری اغل
محوطه حمام یری	۲۵۳۳۶	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان ۱۸۰۰ م - جنوب روستای آلمالو
تپه قلعه جوق	۲۵۳۳۹	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	قرون میانه اسلامی	دهستان قزل گچیلو - ۲۰۰ م شمال روستای گونی
محوطه کلک لی	۲۵۳۴۰	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	آهن	دهستان ماهنشان - ۲ ک م روستای وایخر
تپه هاد دره سی	۲۵۳۴۱	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - روستای ساری اغل - ۳ ک م شرق روستای ساری اغل
تپه کند ایچی	۲۵۳۴۲	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	قرون میانه و متاخر اسلامی	دهستان ماهنشان - غرب روستای سرپک
محوطه قلعه بوی	۲۵۳۴۴	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	قرون میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۷۰۰ م جنوب روستای سهند علیا

نام اثر	شماره ثبت	تاریخ ثبت	قدمت	موقعیت
محوطه کت یری وهران	۲۵۳۴۵	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	هخامنشی - اشکانی - ساسانی - قرون اولیه و میانه اسلامی	دهستان ماهنشان - ۲ ک م شرق روستای وهران
تپه قوشا بولاغ ۲	۲۵۳۴۶	۱۳۸۷/۱۲/ ۱۸	اشکانی - ساسانی	دهستان ماهنشان - روستای سه‌پند علیا - سمت شرق قوشا بولاغ ۱
قازان تپه	۲۵۹۴۰	۱۳۸۷/۱۲/ ۲۶	آهن	دهستان اورباد - روستای خندقلو - ۷۰۰ م جنوب دریاچه خندقلو
بقایای قلعه دربند قاطرچی	۲۵۹۴۱	۱۳۸۷/۱۲/ ۲۶	سلجوقی	دهستان ماهنشان - ۳ ک م غرب روستای ساری اغل
تپه گوور کندی	۲۵۹۴۳	۱۳۸۷/۱۲/ ۲۶	قرون میانه و متاخر اسلامی	دهستان ماهنشان - ۲ ک م جنوب روستای گندی
بقایای چهار طاقی کلیسا	۲۸۰۱۳	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	قرون اولیه اسلامی	دهستان اورباد - روستای کلیسا - کنار جاده آسفالته روستای کلیسا به ارزه خوران
بقایای قلعه ارزه خوران	۲۸۰۲۸	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	قرون میانه اسلامی	دهستان اورباد ۵۰ - م شمال شرقی روستای قلعه خوران
تپه کلک لی یر	۲۸۰۳۲	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	اشکانی - ساسانی	دهستان قزل گچلو - روستای امیر آباد - ۲ ک م شرق روستای امیر آباد
تپه قلعه ماهنشان	۲۸۰۳۳	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	قرون میانه اسلامی	شهر ماهنشان - منتهی الیه شمال غرب و چسبیده به خانه های شهر
تپه کولوک	۲۸۰۳۴	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	کالکولتیک	دهستان قلعه جوق - ۱ ک م شمال روستای حمزه خان
چهارطاقی لهجبین	۲۸۰۳۶	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	قرون اولیه و میانه اسلامی	دهستان اورباد - ۵۰۰ م جنوب روستای لهجبین
بقایای چهارطاقی بیاملو	۲۸۰۳۸	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	قرون میانه اسلامی	دهستان اورباد - ۲ ک م جنوب روستای بیاملو
بقایای چهارطاقی خوین	۲۸۰۳۹	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	قرون اولیه اسلامی	دهستان اورباد - روستای خوین - ۵۰۰ م غرب جاده خاکی قزلجه علم کندی - ضلع جنوبی دره
حسینیه ارزه خوران	۲۸۱۵۱	۱۳۸۸/۰۹/ ۰۱	۵۱۳۳۴ . ش	دهستان اورباد - روستای ارزه خوران - سمت غربی روستا در میان خانه ها

از سوی دیگر با توجه به آمار سرشماری نفوس و مسکن سال های ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵ می توان گفت که تمامی روستاسابقه سکونت دائم بیشتر از ۱۰۰ سال دارند. این موضوع به طور مکانی در نقشه صفحه بعد نمایش داده شده است.

طایفه بندی منطقه

در روستاهای مورد مطالعه طایفه بندی خاصی که شاخص باشد وجود ندارد ولی به دلیل شرایط اقلیمی و محیطی حاکم بر محدوده مورد مطالعه، منطقه ماهنشان ییلاق عشایر ترک شاهسون بغدادی و بقابای لر کلهور می باشد.

۵-۵-۱- روابط و مناسبات فردی و گروهی

۵-۵-۱-۱- مشارکت و همیاری

۵-۵-۲- اعتماد جمعی

۵-۵-۳- انسجام اجتماعی در سطح روستاها

۵-۶- ارزشها، باورها و هنجارهای اجتماعی - فرهنگی (دینی - مذهبی و ...)

۵-۷- پهنه بندی اجتماعی - فرهنگی (با تاکید بر همگرایی و واگرایی)

جمع بندی: قابلیت‌ها و محدودیت‌های ساختار اجتماعی-فرهنگی

علیرغم آنکه که غالب روستاها قدمتی در حدود ۱۰۰ تا ۲۰۰ سال دارند، اما عشایر ایل ترک شاهسون و بغدادی و کلهور در مناطقی از منظومه ییلاق می کنند و آداب رسوم آنها در سطح منطقه گسترش یافته است و در برخی از روستاها نیز اسکان یافته و یکجا نشین شده اند ولی بسیاری از طوایف ایل مذکور کمان ۳ تا ۴ ماه از سال در این مناطق مستقر می شوند.

میان طوایف مستقر در سطح روستا نوعی همسانی به لحاظ مذهبی و اعتقادی و آداب رسوم وجود دارد و این طایفه ها به طور مسالمت آمیز در کنار هم زندگی می کنند؛ به این ترتیب طایفه بندی روستاها و ایل ترک شاهسون و بغدادی و کلهور به عنوان مانعی در برابر شکلگیری روابط بین سکونتگاهی تلقی نمی شود. علاوه بر این تاکید روستائیان بر مناسک مذهبی اجتماعی و شرکت در این آداب مذهبی در روستاهای مجاور زمینه شکلگیری پیوندهای اجتماعی بین روستاها را فراهم نموده است.

جمعیت روستاهای منطقه با توجه به بررسی های صورت گرفته شده بر اساس آمار اطلاعات سرشماری دوره های مختلف، روند نزولی داشته و با نرخ رشد ۱.۷۵- درصد در طی ۲۰ سال گذشته، شاهد کاهش جمعیت در این منطقه هستیم بطوریکه جمعیت منطقه از ۲۳۷۵۱ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۱۶۶۷۳ نفر در سال ۱۳۹۵ رسیده است در کنار این موضوع جمعیت جوان منطقه نیز پتانسیل های منطقه می باشد که از مجموع جمعیت منطقه، ۲۷٪ در رده ۱۵ تا ۶۵ سال واقع شده اند. مطالعه تحرکات جمعیت در میان روستاها نشان می دهد مهمترین بخش از مهاجرت های دائمی در روستاها به شکل مهاجر فرستی در غالب روستاهای منطقه در جریان است. مهاجر فرستی

از روستاهای بزرگتر غالباً به مقصد شهرهای بزرگ (زنجان) و از روستاهای کوچکتر غالباً به روستاهای بزرگ و مرکزی (پری، برون قشلاق، علم کندی، ایلی بلاغ، سریک، سهند سفلی، میرآخور، وهران، قره باطلاق، سهند علیا) به وقوع پیوسته است. مهمترین دلیل مهاجرت از روستاهای منطقه بیکاری است.

در روستاهای منطقه پایین بودن نسبت جنسی ضرورت توانمند سازی زنان به عنوان یکی از گروه های آسیب پذیر اجتماعی را دوچندان می سازد.

به طور کلی امکانات آموزشی منطقه از سطح مناسبی برخوردار نبوده و در تمام روستاها از چهار مقطع آمادگی، ابتدایی، دوره اول متوسطه و دوره دوم متوسطه فراتر نمی رود. متعاقب آن نرخ باسوادی روستا با متوسط شهرستان ماهنشان تقریباً برابر بوده است. لذا در طرح توسعه اقتصادی می بایست به باسوادی روستائیان به عنوان یک سرمایه مهم اجتماعی از اهمیت ویژه ای داد.

به طور خلاصه ساختار اجتماعی - فرهنگی روستاها در بر دارنده قوت ها و کاستی هایی است که در ادامه به آن اشاره می شود که تاثیر مستقیم بر توسعه اقتصادی منطقه و روستاها دارد:

قوت ها و فرصت ها

- وجود آثار تاریخی متعدد در بیشتر روستاها ، که علاوه بر هویت بخشی به روستاها می توانند به جذب گردشگر به این روستاها کمک نمایند.
- داشتن فضاهای اداری و سیاسی لازم برای توسعه منطقه
- داشتن جمعیت شاغل باسواد در حوزه کشاورزی
- عدم وجود تمایزات و تفاوت های اعتقادی در اغلب روستاها علیرغم وجود طوایف مختلف، که با ایجاد هشته های مشارکتی و همفکری، توسعه اقتصادی همگن می تواند صورت گیرد.
- داشتن حقاچه مشخص برای بهره گیری از مزایای آن
- عدم وجود اختلاف میان طوایف موجود در روستاها
- عدم وجود اختلاف بین ساکنین روستاهای مختلف پرنسب بودن آداب و رسوم جمعی مذهبی نظیر مراسم های محرم و صفر در بین ساکنان .
- عدم وجود پیش داوری ذهنی در مخالفت با حضور گردشگران و افراد غریبه در روستاها
- روند فزاینده باسوادی در روستاها و استفاده از افراد تحصیل کرده در توسعه اقتصادی و بهره برداری از فعالیت های اقتصادی همگام با علوم روز دنیا.
- بالابودن میزان تولیدات خصوصاً در زمینه دامداری
- روند صعودی افزایش جمعیت
- بالابودن نرخ فعالیت عمومی زنان
- جمعیت جوان و با انرژی
- قرار گیری شهرک صنعتی شماره ۲ در نزدیکی روستاهای هدف
- داشتن پتانسیل های لازم در خصوص توسعه حمل و نقل کالا و خدمات

ضعف ها و محدودیت ها

- عدم وجود زیرساخت های آموزش حرفه ای و کارگاه های آموزشی برای آشنایی مردم با علوم روز و کارآفرینی
- نرخ باسوادی پایینتر از استاندارد
- پایین بودن نرخ باسوادی در میان زنان به عنوان قطب دوم اقتصاد منطقه
- نداشتن جاذبه های گردشگری در بیشتر روستاهای منظومه برای جذب گردشگر و استفاده از اقتصادگردشگری روستایی

۱-۶-۱- ساختار و عملکرد اقتصادی در سطح سکونتگاهها و منظومه ۱

۱-۶-۱-۱- منابع اقتصادی منظومه و روستاهای آن

۱-۶-۱-۱-۱- منابع طبیعی تولید (آب، خاک و...)

-منابع طبیعی تولید (آب، خاک و...)

منابع طبیعی به عنوان یکی از منابع اقتصادی منطقه در قالب آب، خاک و زمین عبارتند از رودخانه ها، چشمه ها و چاه ها، آبیندان ها، خاک های مستعد کشاورزی، مراتع خوب و متوسط و انبوه که در ادامه به بررسی تفصیلی هر یک در سطح روستاها می پردازیم:

رودخانه ها و انهار:

رودخانه قزل اوزن که اصلی ترین رودخانه منطقه می باشد از ضلع شمال به جنوب وارد محدوده مورد مطالعه شده و پس از تغذیه اراضی کشاورزی روستاهای پیرامون خود که در حاشیه این رودخانه شکل گرفته و از مزایای همجواری با آن سود می برند از ضلع شمالی محدوده خارج می شود و از روستاهای قره باتلاق، بهستان، لیلان، سرپل، چهره تپه، پیر قشلاق، عوج موسی، ساری آغل و رز و بکتاش عبور می کند.

رودخانه دربند دومین رود اصلی منطقه نیز از ضلع غرب به شرق وارد منطقه شده و پس از عبور از حاشیه روستاهای سهند سفلی و سهند علیا به رودخانه قزل اوزن سرازیر می شود.

رودخانه تخته یورد از رودخانه های فرعی منطقه می باشد و از ضلع جنوب غرب به شمال شرق وارد منطقه می شود و با عبور از اراضی کشاورزی روستاهای تخته یورد، لهجین، پری و خندقلو و میانج به سمت قزل اوزن حرکت کرده و روستاهای مذکور از آب این رودخانه جهت آبیاری اراضی استفاده می کنند.

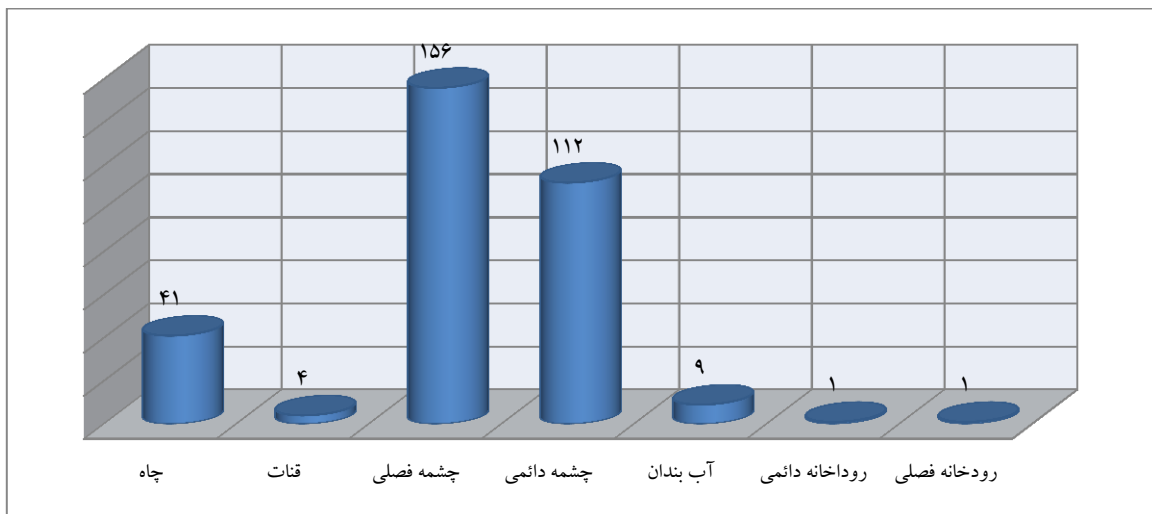
چشمه ها

در محدوده مورد مطالعه ۳۹۰ دهنه چشمه دائمی و ۳۲۹ دهنه چشمه فصلی وجود دارد که از این تعداد، در دهستان اوریاد ۱۱۲ دهنه چشمه دائمی و ۱۵۶ دهنه چشمه فصلی و در دهستان قزل گچیلو ۱۶ دهنه چشمه دائمی و ۱۰ دهنه چشمه فصلی و در دهستان ماهنشان ۲۶۲ دهنه چشمه دائمی و ۱۶۳ دهنه چشمه فصلی قرار گرفته است که عمداً برای مصارف کشاورزی و پرورش ماهی مورد استفاده قرار می گیرد.

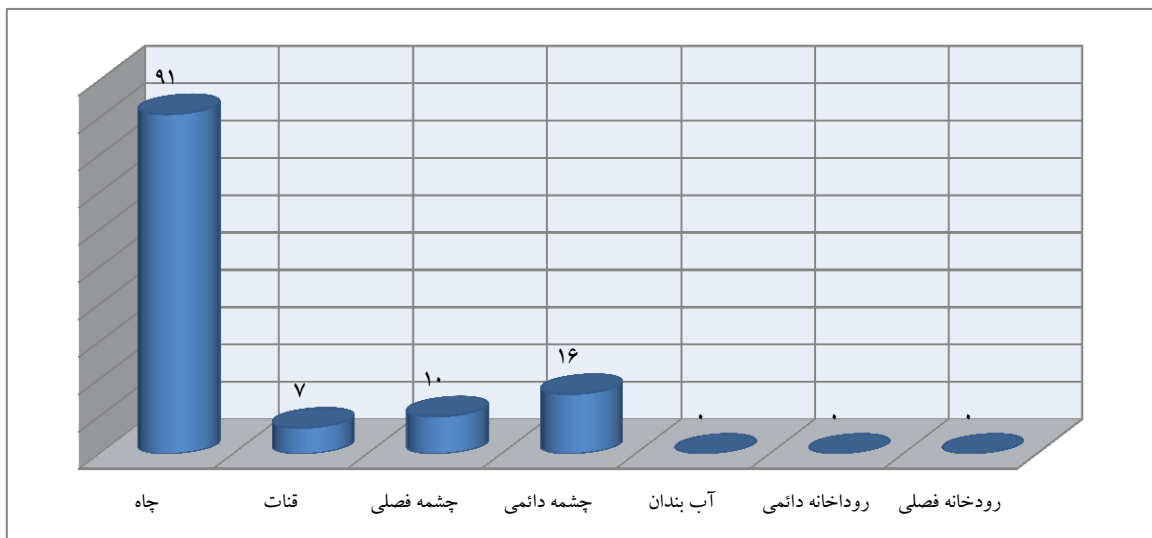
چاه های عمیق و نیمه عمیق: در روستاهای منظومه ماهنشان، ۶۱۰ حلقه چاه عمیق و نیمه عمیق وجود دارد که عمق آنها از ۸۰ تا ۱۲۰ متر در تغییر است. از میان چاه های مذکور، حدود ۲۹ حلقه چاه در دهستان اوریاد، ۱۰ حلقه چاه در دهستان قزل گچیلو و ۳۶ حلقه چاه در دهستان ماهنشان واقع شده است.

قنات: درمنظومه ماهنشان به دلیل شرایط طبیعی حاکم بر منطقه، ۲۳ قنات وجود داشته و از مجموع روستاهای منظومه، ۴ رشته قنات در دهستان اوریاد و ۷ رشته قنات در دهستان قزل گچیلو و ۱۲ رشته قنات در دهستان ماهنشان وجود دارد که عمدتاً برای مصارف کشاورزی کاربرد دارند.

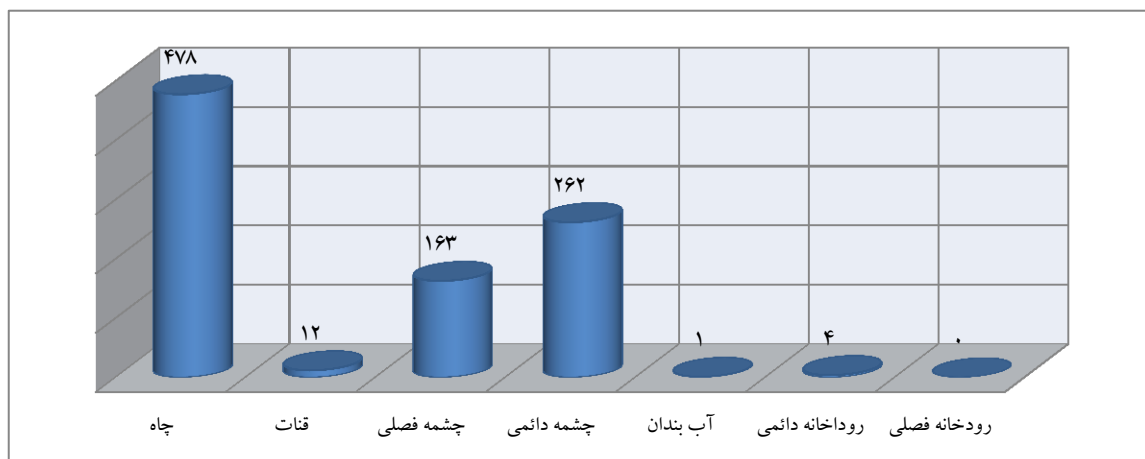
نمودار ۳۰-۱- منابع آب کشاورزی دهستان اوریاد

نمودار ۳۱-۱- منابع آب کشاورزی دهستان قزل گچیلو

نمودار ۱-۳۲- منابع آب کشاورزی دهستان ماهنشان

جدول ۱-۵۷- منابع آب کشاورزی آبادی‌های و تعداد آبادی‌های استفاده کننده از آب رودخانه‌ها

بخش مرکزی	دهستان اوریاد	دهستان قزل گچیلو	دهستان ماه نشان	تعداد کل آبادی	عمیق و (تعداد چاه نیمه عمیق)	تعداد قنات	تعداد چشمه		رودخانه دائمی از طریق موتور پمپ دیزلی یا تعداد	تعداد رودخانه فصلی از طریق موتور پمپ دیزلی یا	آب بندان تعداد	تعداد آبادی‌های استفاده کننده از							
							فصلی	دائمی				سایر (برکه، آبیگر طبیعی و زهکش چاه‌های سطحی و ...)	(سدهای بتنی یا خاکی) از طریق نهر و کانال	رودخانه فصلی از طریق موتور پمپ دیزلی یا	رودخانه دائمی از طریق موتور پمپ دیزلی یا	رودخانه فصلی از طریق نهر و کانال	رودخانه دائمی از طریق نهر و کانال		
۷۵	۲۹	۱۰	۳۶	۶۱۰	۲۳	۳۲۹	۳۹۰	۵	۱	۱۰	۱	۵	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲۹	۲۹	۱۰	۳۶	۴۱	۴	۱۵۶	۱۱۲	۱	۱	۹	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۹۱	۷	۱۰	۱۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۶	۳۶	۳۶	۳۶	۴۷۸	۱۲	۱۶۳	۲۶۲	۴	۰	۱	۰	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

منابع خاک: همانطور که در بندهای پیشین به تفصیل ذکر گردید در محدوده مورد مطالعه سه واحد ارضی و تیپ خاک گسترش پیدا کرده است. تیپ کوهستانی در غرب منطقه که در حال حاضر پوشیده از مراتع می باشد. در اثر دخالت به خصوص انجام فعالیت های باغداری و زراعت دیمی منظره طبیعی آن در برخی قسمت ها عوض شده است. این تیپ از نظر اقتصادی دارای استعداد نسبتاً خوب برای چرای تحت کنترل، و احداث مکان های توریستی کنترل شده می باشند. تیپ تپه ای در ضلع جنوب و جنوب شرقی محدوده که در حال حاضر دارای اراضی کشاورزی و باغی از نظر اقتصادی دارای استعداد خوب برای توسعه کنترل شده باغداری است. تیپ دشتی که در حال حاضر رودخانه های قزل اوزن و دربند و تخته یورد تحت کشت نباتات آبی و باغات است و دارای استعداد بسیار خوبی برای انواع فعالیت های کشاورزی است.

۱-۶-۱-۲- کیفیت و کمیت منابع انسانی (سطح اشتغال، نیروی کار، منابع دانشی رسمی و

ضمنی، مهارتها

و ...)

- اشتغال و فعالیت

طبق بررسی های به عمل آمده مطابق با آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰، از مجموع جمعیت فعال اقتصادی استان زنجان در حدود ۴.۳۶٪ در شهرستان ماهنشان می باشند. همچنین میزان فعالیت در شهرستان ماهنشان ۴۵.۳۷ درصد بوده که حدود پنج درصد بیشتر از نرخ فعالیت استان می باشد. از سوی دیگر با بررسی نرخ اشتغال در سطح استان و شهرستان نتیجه می گردد که شهرستان ماهنشان با متوسط نرخ اشتغال ۹۵.۸۲ درصد در سال ۱۳۹۰، تقریباً پنج درصد بیشتر از نرخ اشتغال استان زنجان می باشد.

جدول ۱-۵۸- میزان فعالیت و اشتغال در استان و شهرستان ماهنشان- سال ۱۳۹۰

نرخ فعالیت	میزان اشتغال	نسبت به استان	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	نسبت به استان	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال						
						نسبت به استان	مجموع	نسبت به استان	بیکار	نسبت به استان	شاغل	
۴۰.۱۱	۸۹.۱۱	-	۸۵۸۴۵۵	-	۵۱۴۰۸۷	-	۳۴۴۳۶۸	-	۳۷۵۱۷	-	۳۰۶۸۵۱	استان زنجان
۴۵.۳۷	۹۵.۸۲	۳.۸۶	۳۳۱۰۹	۳.۵۲	۱۸۰۸۷	۴.۳۶	۱۵۰۲۲	۱.۶۷	۶۲۸	۴.۶۹	۱۴۳۹۴	شهرستان ماهنشان

به استناد آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰، از مجموع جمعیت ۳۳۱۰۹ نفری بالای ۱۰ سال در شهرستان ماهنشان ۱۵۰۲۲ نفر فعال اقتصادی و ۱۸۰۸۷ نفر غیر فعال می باشند به عبارت دیگر نرخ فعالیت در شهرستان ماهنشان در این سال برابر با ۴۵.۳۷٪ برآورد می گردد این درحالی است که در سطح شهرستان ماهنشان ۱۴۳۹۴ نفر شاغل و ۶۲۸ نفر بیکار وجود دارد که نرخ اشتغال محاسبه شده برابر ۹۵.۸۲٪ می باشد، شهرستان ماهنشان ۴.۶۹٪ از شاغلان استان را به خود اختصاص داده است.

با این مقدمه، در ادامه به بررسی وضعیت فعالیت و اشتغال در روستاهای منظومه ماهنشان پرداخته می شود.

از میان ۷۵ روستای مورد مطالعه، روستاهای اورجک، خندق لو، چای قشلاقی، خضرچوپان، خویین، بیانلو، حسن آبادقدیم، لهجین، تازه کند فخرلو، قاضی کنده، امیرآباد، اینچه سعیدنظام، چتر، چنابلاغ، مغانلو، گندی، آلمالو، سرین دره، ساری آغل، عوج موسی، رز و تک آغاج با نرخ اشتغال ۱۰۰٪ دارای بیشترین اشتغال بوده و روستاهای ارزه خوران، کلیسا، میانج، تات قشلاق، پری، قرلجه، لرده شور، تخته یورد، برون قشلاق، گونی، باغچه، آق کند، سربک، ینگجه سینار، مزرعه لیلان، خلج، ایلی بلاغ و قره باطلاق نرخ اشتغال بالای ۹۰٪ داشته اند و روستای قلعه جوق با نرخ اشتغال ۸۷.۵۰٪ کمترین اشتغال در سطح منطقه را داشته است.

جدول ۱-۵۹- میزان فعالیت و اشتغال در روستاهای منظومه ماهنشان- سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰

سال ۱۳۸۵				سال ۱۳۷۵				نام آبادی						
نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			نرخ فعالیت		نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال		
				مجموع	بیکار	شاغل						مجموع	بیکار	شاغل
۵۶.۷۷	۹۹.۰۸	۱۹۲	۸۳	۱۰۹	۱	۱۰۸	۴۰.۱۴	۱۰۰.۰۰	۱۴۲	۸۵	۵۷	۰	۵۷	ارزه خوران
۶۹.۱۲	۹۸.۹۴	۱۳۶	۴۲	۹۴	۱	۹۳	۳۶.۵۷	۱۰۰.۰۰	۱۳۴	۸۵	۴۹	۰	۴۹	اورجک
۵۷.۳۸	۹۷.۰۸	۲۹۸	۱۲۷	۱۷۱	۵	۱۶۶	۳۶.۹۵	۹۸.۹۱	۲۴۹	۱۵۷	۹۲	۱	۹۱	خیرآباد
۵۰.۹۴	۹۶.۳۰	۱۵۹	۷۸	۸۱	۳	۷۸	۴۵.۶۳	۹۸.۶۳	۱۶۰	۸۷	۷۳	۱	۷۲	کلیسا
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	احمد آباد
۴۴.۵۱	۹۸.۷۷	۱۸۲	۱۰۱	۸۱	۱	۸۰	۳۱.۸۴	۱۰۰.۰۰	۲۴۵	۱۶۷	۷۸		۷۸	خندق لو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۸.۵۷	۱۰۰.۰۰	۷	۵	۲	۰	۲	معدن مس بایچه باغ
۴۸.۰۸	۹۸.۰۰	۱۰۴	۵۴	۵۰	۱	۴۹	۳۷.۸۲	۱۰۰.۰۰	۱۱۹	۷۴	۴۵	۰	۴۵	میانج

سال ۱۳۸۵							سال ۱۳۷۵							نام آبادی
نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
				مجموع	بیکار	شاغل					مجموع	بیکار	شاغل	
۵۷.۸۶	۹۲.۳۹	۱۵۹	۶۷	۹۲	۷	۸۵	۳۸.۷۸	۹۸.۲۵	۱۴۷	۹۰	۵۷	۱	۵۶	قلعه ارزه خوران
۷۳.۹۳	۹۸.۰۸	۲۱۱	۵۵	۱۵۶	۳	۱۵۳	۴۰.۸۵	۱۰۰.۰۰	۲۱۳	۱۲۶	۸۷	۰	۸۷	تات قشلاق
۷۴.۲۹	۱۰۰.۰۰	۱۰۵	۲۷	۷۸	۰	۷۸	۵۰.۵۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۱	۵۰	۵۱	۰	۵۱	چای قشلاقی
۷۱.۹۸	۹۷.۰۱	۲۳۲	۶۵	۱۶۷	۵	۱۶۲	۳۹.۷۵	۹۸.۴۴	۱۶۱	۹۷	۶۴	۱	۶۳	خضر چوپان
۴۲.۸۶	۱۰۰.۰۰	۲۱	۱۲	۹	۰	۹	۵۳.۳۳	۱۰۰.۰۰	۱۵	۷	۸	۰	۸	خوبین
۶۹.۹۳	۹۳.۲۴	۲۹۶	۸۹	۲۰۷	۱۴	۱۹۳	۴۱.۰۹	۱۰۰.۰۰	۲۵۸	۱۵۲	۱۰۶	۰	۱۰۶	سعیدکندی
۶۵.۱۴	۹۸.۴۷	۵۰۲	۱۷۵	۳۲۷	۵	۳۲۲	۳۸.۱۲	۹۹.۴۴	۴۶۷	۲۸۹	۱۷۸	۱	۱۷۷	علم کندی
۶۵.۴۳	۱۰۰.۰۰	۱۶۲	۵۶	۱۰۶	۰	۱۰۶	۴۱.۱۸	۱۰۰.۰۰	۱۵۳	۹۰	۶۳	۰	۶۳	بیانلو
۳۶.۰۹	۹۸.۳۲	۸۲۳	۵۲۶	۲۹۷	۵	۲۹۲	۲۷.۱۱	۱۰۰.۰۰	۷۹۳	۵۷۸	۲۱۵	۰	۲۱۵	پری
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۳.۷۵	۷۱.۴۳	۱۶	۹	۷	۲	۵	توزلار
۰.۰۰	۰.۰۰	۲۱	۲۱	۰	۰	۰	۴۵.۵۲	۹۶.۷۲	۱۳۴	۷۳	۶۱	۲	۵۹	حسن ابادجدید
۴۷.۲۷	۱۰۰.۰۰	۵۵	۲۹	۲۶	۰	۲۶	۳۷.۹۳	۱۰۰.۰۰	۸۷	۵۴	۳۳	۰	۳۳	حسن ابادقدیم
۶۵.۴۹	۱۰۰.۰۰	۱۱۳	۳۹	۷۴	۰	۷۴	۴۰.۱۶	۱۰۰.۰۰	۱۲۷	۷۶	۵۱	۰	۵۱	قرلجه
۵۶.۲۵	۱۰۰.۰۰	۴۸	۲۱	۲۷	۰	۲۷	۴۱.۹۴	۹۴.۲۳	۱۲۴	۷۲	۵۲	۳	۴۹	قلعه جوق
۵۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۴۲	۷۱	۷۱	۰	۷۱	۳۹.۲۵	۹۸.۶۳	۱۸۶	۱۱۳	۷۳	۱	۷۲	لرده شور
۶۱.۹۰	۱۰۰.۰۰	۲۱	۸	۱۳	۰	۱۳	۵۳.۳۳	۱۰۰.۰۰	۱۵	۷	۸	۰	۸	لهجین
۷۰.۵۹	۱۰۰.۰۰	۲۵۵	۷۵	۱۸۰	۰	۱۸۰	۳۲.۰۳	۱۰۰.۰۰	۳۰۶	۲۰۸	۹۸	۰	۹۸	تازه کندفخرلو

سال ۱۳۸۵							سال ۱۳۷۵							نام آبادی
نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
				مجموع	بیکار	شاغل					مجموع	بیکار	شاغل	
۶۵.۴۹	۱۰۰.۰۰	۳۳۹	۱۱۷	۲۲۲	۰	۲۲۲	۳۷.۰۶	۱۰۰.۰۰	۳۶۷	۲۳۱	۱۳۶	۰	۱۳۶	تخته یورد
۴۷.۹۰	۱۰۰.۰۰	۳۳۴	۱۷۴	۱۶۰	۰	۱۶۰	۳۵.۹۴	۹۸.۵۵	۵۷۶	۳۶۹	۲۰۷	۳	۲۰۴	قاضی کندی
۷۴.۶۵	۱۰۰.۰۰	۴۳۰	۱۰۹	۳۲۱	۰	۳۲۱	۴۲.۰۴	۱۰۰.۰۰	۴۰۲	۲۳۳	۱۶۹	۰	۱۶۹	قره داش
۴۱.۱۴	۹۶.۳۵	۳۳۳	۱۹۶	۱۳۷	۵	۱۳۲	۳۹.۹۲	۹۶.۰۴	۲۵۳	۱۵۲	۱۰۱	۴	۹۷	برون قشلاق
۳۲.۰۶	۱۰۰.۰۰	۴۹۹	۳۳۹	۱۶۰	۰	۱۶۰	۲۷.۷۶	۹۹.۳۴	۵۴۴	۳۹۳	۱۵۱	۱	۱۵۰	قره گل
۵۳.۹۳	۹۸.۰۶	۱۹۱	۸۸	۱۰۳	۲	۱۰۱	۳۱.۸۶	۱۰۰.۰۰	۲۰۴	۱۳۹	۶۵	۰	۶۵	گونی
۴۰.۰۹	۱۰۰.۰۰	۲۲۲	۱۳۳	۸۹	۰	۸۹	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	امیرآباد
۴۴.۱۴	۱۰۰.۰۰	۱۱۱	۶۲	۴۹	۰	۴۹	۳۳.۷۴	۹۶.۳۶	۱۶۳	۱۰۸	۵۵	۲	۵۳	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بکتاش
۴۶.۵۸	۹۷.۰۶	۱۴۶	۷۸	۶۸	۲	۶۶	۳۲.۸۰	۹۸.۳۶	۱۸۶	۱۲۵	۶۱	۱	۶۰	چتر
۵۷.۲۵	۹۸.۷۳	۱۳۸	۵۹	۷۹	۱	۷۸	۳۲.۷۰	۱۰۰.۰۰	۱۵۹	۱۰۷	۵۲	۰	۵۲	چناقباغ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	گادل
۴۷.۶۳	۹۹.۵۰	۴۲۲	۲۲۱	۲۰۱	۱	۲۰۰	۳۹.۸۲	۱۰۰.۰۰	۴۴۷	۲۶۹	۱۷۸	۰	۱۷۸	مغانلو
۵۲.۴۲	۹۷.۸۷	۸۰۵	۳۸۳	۴۲۲	۹	۴۱۳	۳۵.۳۶	۹۹.۶۸	۸۷۱	۵۶۳	۳۰۸	۱	۳۰۷	سهندعلیا
۵۰.۲۰	۱۰۰.۰۰	۲۵۳	۱۲۶	۱۲۷	۰	۱۲۷	۴۱.۲۸	۱۰۰.۰۰	۲۸۱	۱۶۵	۱۱۶	۰	۱۱۶	کردی
۵۷.۹۶	۹۹.۳۰	۲۴۵	۱۰۳	۱۴۲	۱	۱۴۱	۴۲.۷۷	۹۹.۳۲	۳۴۶	۱۹۸	۱۴۸	۱	۱۴۷	باغچه
۵۶.۱۷	۷۹.۷۱	۷۳۷	۳۲۳	۴۱۴	۸۴	۳۳۰	۴۸.۱۸	۱۰۰.۰۰	۶۸۵	۳۵۵	۳۳۰	۰	۳۳۰	سهندسفلی
۶۰.۵۱	۹۰.۶۸	۱۹۵	۷۷	۱۱۸	۱۱	۱۰۷	۳۴.۰۷	۱۰۰.۰۰	۲۲۶	۱۴۹	۷۷	۰	۷۷	گندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	دام لار
۳۹.۳۵	۸۶.۰۸	۴۹۳	۲۹۹	۱۹۴	۲۷	۱۶۷	۳۶.۰۵	۹۹.۰۴	۵۷۷	۳۶۹	۲۰۸	۲	۲۰۶	اق کند
۶۰.۶۴	۹۳.۸۶	۳۷۶	۱۴۸	۲۲۸	۱۴	۲۱۴	۴۷.۵۸	۹۹.۲۵	۵۵۷	۲۹۲	۲۶۵	۲	۲۶۳	المالو

سال ۱۳۸۵							سال ۱۳۷۵							نام آبادی
نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
				مجموع	بیکار	شاغل					مجموع	بیکار	شاغل	
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بای گلی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	قره تپه
۴۴.۶۸	۸۷.۳۰	۱۴۱	۷۸	۶۳	۸	۵۵	۴۰.۱۸	۹۷.۷۸	۲۲۴	۱۳۴	۹۰	۲	۸۸	سرین دره
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۷۵.۰۰	۱۰۰.۰۰	۴	۱	۳	۰	۳	پیرفشلاق
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۱.۶۷	۸۰.۰۰	۲۴	۱۴	۱۰	۲	۸	چهره تپه
۳۵.۰۰	۸۸.۱۰	۱۲۰	۷۸	۴۲	۵	۳۷	۳۷.۴۲	۹۶.۷۲	۱۶۳	۱۰۲	۶۱	۲	۵۹	ساری اغل
۵۵.۱۷	۸۷.۵۰	۲۹	۱۳	۱۶	۲	۱۴	۴۵.۱۶	۱۰۰.۰۰	۳۱	۱۷	۱۴	۰	۱۴	عوج موسی
۳۹.۰۲	۹۵.۶۳	۵۲۸	۳۲۲	۲۰۶	۹	۱۹۷	۳۵.۶۷	۱۰۰.۰۰	۳۵۶	۲۲۹	۱۲۷	۰	۱۲۷	سریک
۳۷.۰۳	۸۳.۲۱	۳۷۰	۲۳۳	۱۳۷	۲۳	۱۱۴	۴۳.۳۳	۹۸.۱۰	۴۸۷	۲۷۶	۲۱۱	۴	۲۰۷	ینگجه سینار
۴۰.۲۶	۷۴.۱۹	۷۷	۴۶	۳۱	۸	۲۳	۴۳.۱۴	۹۳.۱۸	۱۰۲	۵۸	۴۴	۳	۴۱	رز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	سیدلر
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	کوشک
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بک اباد
۴۱.۸۹	۹۰.۳۲	۲۹۶	۱۷۲	۱۲۴	۱۲	۱۱۲	۳۴.۶۰	۱۰۰.۰۰	۲۳۷	۱۵۵	۸۲	۰	۸۲	بهستان
۳۹.۵۷	۸۹.۰۹	۱۳۹	۸۴	۵۵	۶	۴۹	۳۳.۸۸	۱۰۰.۰۰	۱۲۱	۸۰	۴۱	۰	۴۱	تک اغاج
۴۱.۷۵	۱۰۰.۰۰	۱۰۳	۶۰	۴۳	۰	۴۳	۳۹.۱۹	۸۹.۶۶	۷۴	۴۵	۲۹	۳	۲۶	مزرعه لیلان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۶.۳۶	۷۵.۰۰	۱۱	۷	۴	۱	۳	مزرعه بک اباد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۸.۵۷	۷۵.۰۰	۱۴	۱۰	۴	۱	۳	مزرعه تک اغاج / چپ چپ

سال ۱۳۸۵							سال ۱۳۷۵							نام آبادی
نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
				مجموع	بیکار	شاغل					مجموع	بیکار	شاغل	
۳۶.۷۸	۸۸.۰۲	۴۵۴	۲۸۷	۱۶۷	۲۰	۱۴۷	۳۹.۸۶	۱۰۰.۰۰	۲۸۱	۱۶۹	۱۱۲	۰	۱۱۲	سرپل / امیر آخور
۳۵.۷۱	۱۰۰.۰۰	۱۴	۹	۵	۰	۵	۳۷.۷۸	۸۸.۲۴	۴۵	۲۸	۱۷	۲	۱۵	بیاملو
۴۲.۱۶	۹۰.۷۰	۳۰۶	۱۷۷	۱۲۹	۱۲	۱۱۷	۴۱.۵۳	۹۷.۹۶	۳۵۴	۲۰۷	۱۴۷	۳	۱۴۴	پشتک
۳۳.۷۵	۹۹.۰۸	۳۲۳	۲۱۴	۱۰۹	۱	۱۰۸	۴۲.۳۲	۹۹.۰۲	۲۴۱	۱۳۹	۱۰۲	۱	۱۰۱	خلج
۵۰.۴۷	۹۹.۲۶	۵۳۷	۲۶۶	۲۷۱	۲	۲۶۹	۳۷.۳۳	۹۷.۵۸	۴۴۲	۲۷۷	۱۶۵	۴	۱۶۱	ماداباد
۵۷.۲۰	۹۸.۵۸	۴۹۳	۲۱۱	۲۸۲	۴	۲۷۸	۴۲.۵۲	۹۹.۴۴	۴۲۱	۲۴۲	۱۷۹	۱	۱۷۸	وهران
۳۶.۱۰	۹۲.۸۶	۶۹۸	۴۴۶	۲۵۲	۱۸	۲۳۴	۳۶.۳۲	۱۰۰.۰۰	۴۶۸	۲۹۸	۱۷۰	۰	۱۷۰	ایلی بلاغ
۴۱.۰۵	۹۱.۱۸	۴۹۷	۲۹۳	۲۰۴	۱۸	۱۸۶	۴۲.۰۱	۱۰۰.۰۰	۳۶۹	۲۱۴	۱۵۵	۰	۱۵۵	قره باطلاق
۴۹.۸۱	۹۵.۴۳	۱۵۶۳۱	۷۸۴۵	۷۷۸۶	۳۵۶	۷۴۳۰	۳۸.۳۰	۹۹.۰۲	۱۵۶۷۲	۹۶۷۰	۶۰۰۲	۵۹	۵۹۴	مجموع

جدول ۱-۶۰- میزان فعالیت و اشتغال در روستاهای منظومه ماهنشان- سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰

میانگین نرخ فعالیت سه دوره	میانگین نرخ اشتغال سه دوره	سال ۱۳۹۰							نام آبادی
		نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
						مجموع	بیکار	شاغل	
۴۸.۱۲	۹۸.۵۰	۴۷.۴۶	۹۶.۴۳	۱۷۷	۹۳	۸۴	۳	۸۱	ارزه خوران
۴۹.۵۱	۹۹.۶۵	۴۲.۸۶	۱۰۰.۰۰	۱۱۹	۶۸	۵۱	۰	۵۱	اورچک
۴۶.۶۹	۹۵.۳۰	۴۵.۷۴	۸۹.۹۲	۲۸۲	۱۵۳	۱۲۹	۱۳	۱۱۶	خیرآباد
۴۸.۲۹	۹۷.۳۷	۴۸.۳۰	۹۷.۱۸	۱۴۷	۷۶	۷۱	۲	۶۹	کلیسا
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	احمد آباد
۴۱.۱۳	۹۹.۵۹	۴۷.۰۶	۱۰۰.۰۰	۱۳۶	۷۲	۶۴	۰	۶۴	خندق لو

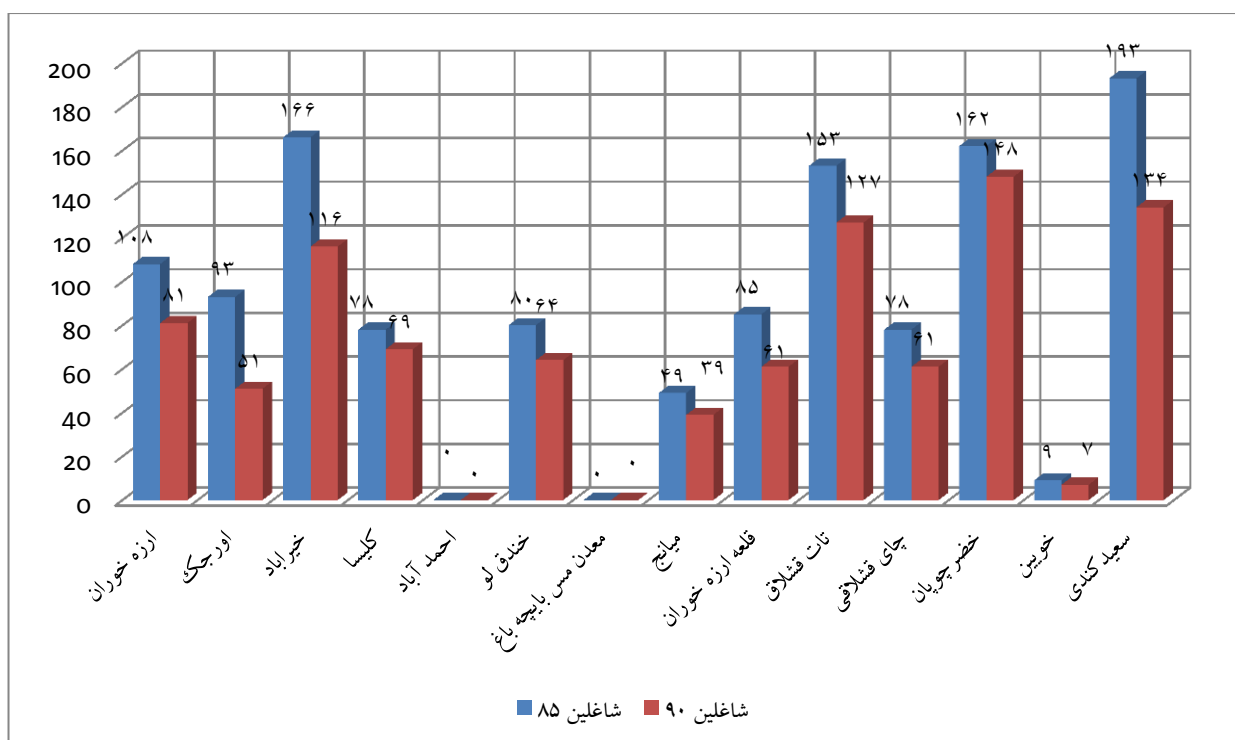
میانگین نرخ فعالیت سه دوره	میانگین نرخ اشتغال سه دوره	سال ۱۳۹۰							نام آبادی
		نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله وبیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
						مجموع	بیکار	شاغل	
۹۵۲	۳۳۳۳	۰۰۰	۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	معدن مس بایچه باغ
۴۳۷۸	۹۸۵۰	۴۵۴۵	۹۷۵۰	۸۸	۴۸	۴۰	۱	۳۹	میانج
۳۲۲۱	۶۳۵۵	۰۰۰	۰۰۰	۱۲۵	۶۱	۶۴	۳	۶۱	قلعه ارزه خوران
۶۱۴۵	۹۹۱۰	۶۹۵۷	۹۹۲۲	۱۸۴	۵۶	۱۲۸	۱	۱۲۷	تات قشلاق
۶۴۱۹	۱۰۰۰۰	۶۷۷۸	۱۰۰۰۰	۹۰	۲۹	۶۱	۰	۶۱	چای قشلاقی
۶۱۰۸	۹۸۴۸	۷۱۵۰	۱۰۰۰۰	۲۰۷	۵۹	۱۴۸	۰	۱۴۸	خضرچوپان
۴۵۰۳	۱۰۰۰۰	۳۸۸۹	۱۰۰۰۰	۱۸	۱۱	۷	۰	۷	خوبین
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۲۲۱	۸۵	۱۳۶	۲	۱۳۴	سعیدکندی
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۴۸۳	۱۹۵	۲۸۸	۴	۲۸۴	علم کندی
۵۴۶۵	۱۰۰۰۰	۵۷۳۵	۱۰۰۰۰	۱۳۶	۵۸	۷۸	۰	۷۸	بیانلو
۳۱۶۴	۹۸۱۶	۳۱۷۱	۹۶۱۷	۸۲۳	۵۶۲	۲۶۱	۱۰	۲۵۱	پری
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	تازه کند(داغ) مالوداش
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	توزلار
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	حسن ابادجدید
۴۴۳۱	۱۰۰۰۰	۴۷۷۳	۱۰۰۰۰	۴۴	۲۳	۲۱	۰	۲۱	حسن ابادقدیم
۵۶۷۰	۹۹۴۳	۶۴۴۴	۹۸۲۸	۹۰	۳۲	۵۸	۱	۵۷	قزلجه
۴۱۳۳	۹۳۹۱	۲۵۸۱	۸۷۵۰	۳۱	۲۳	۸	۱	۷	قلعه جوق
۴۵۳۰	۹۷۱۶	۴۶۶۷	۹۲۸۶	۱۵۰	۸۰	۷۰	۵	۶۵	لرده شور
۵۳۴۱	۱۰۰۰۰	۴۵۰۰	۱۰۰۰۰	۲۰	۱۱	۹	۰	۹	لهجبین
۵۲۸۲	۱۰۰۰۰	۵۵۸۵	۱۰۰۰۰	۱۸۸	۸۳	۱۰۵	۰	۱۰۵	تازه کندفخرلو
۶۳۴۵	۹۹۸۶	۸۷۸۱	۹۹۵۹	۲۷۹	۳۴	۲۴۵	۱	۲۴۴	تخته یورد

میانگین نرخ فعالیت سه دوره	میانگین نرخ اشتغال سه دوره	سال ۱۳۹۰							نام آبادی
		نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله وبیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
						مجموع	بیکار	شاغل	
۴۴.۳۷	۹۹.۵۲	۴۹.۲۷	۱۰۰.۰ .	۲۰۵	۱۰۴	۱۰۱	۰	۱۰۱	قاضی کندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۲۵۵	۸۹	۱۶۶	۰	۱۶۶	قره داش
۳۹.۵۶	۹۴.۶۹	۳۷.۶۱	۹۱.۶۷	۳۵۱	۲۱۹	۱۳۲	۱۱	۱۲۱	برون قشلاق
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۳۶۲	۲۴۴	۱۱۸	۹	۱۰۹	قره گل
۴۱.۸۹	۹۸.۳۹	۳۹.۸۸	۹۷.۱۰	۱۷۳	۱۰۴	۶۹	۲	۶۷	گوئی
۲۷.۰۳	۶۶.۶۷	۴۱.۰۱	۱۰۰.۰ .	۲۱۷	۱۲۸	۸۹	۰	۸۹	امیرآباد
۴۰.۹۹	۹۸.۷۹	۴۵.۰۷	۱۰۰.۰ .	۷۱	۳۹	۳۲	۰	۳۲	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بکتاش
۴۲.۳۹	۹۸.۴۷	۴۷.۷۹	۱۰۰.۰ .	۱۳۶	۷۱	۶۵	۰	۶۵	چتر
۴۳.۷۲	۹۹.۵۸	۴۱.۲۱	۱۰۰.۰ .	۱۶۵	۹۷	۶۸	۰	۶۸	چنابلاغ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	گادل
۴۵.۶۸	۹۹.۸۳	۴۹.۵۸	۱۰۰.۰ .	۳۵۹	۱۸۱	۱۷۸	۰	۱۷۸	مغانلو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۶۹۰	۳۷۸	۳۱۲	۶	۳۰۶	سهندعلیا
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۲۰۷	۸۷	۱۲۰	۰	۱۲۰	کردی
۵۲.۴۴	۹۹.۲۰	۵۶.۵۷	۹۸.۹۹	۱۷۵	۷۶	۹۹	۱	۹۸	باغچه
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۶۶۷	۳۳۸	۳۲۹	۱۰	۳۱۹	سهندسفلی
۵۱.۱۵	۹۶.۸۹	۵۸.۸۷	۱۰۰.۰ .	۱۴۱	۵۸	۸۳	۰	۸۳	گندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	دام لار
۴۴.۶۱	۹۴.۳۴	۵۸.۴۴	۹۷.۹۱	۴۰۹	۱۷۰	۲۳۹	۵	۲۳۴	اق کند
۵۷.۸۴	۹۷.۷۰	۶۵.۳۰	۱۰۰.۰ .	۳۱۷	۱۱۰	۲۰۷	۰	۲۰۷	المالو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بای گلی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	قره تپه
۵۳.۷۰	۹۵.۰۳	۷۶.۲۵	۱۰۰.۰	۸۰	۱۹	۶۱	۰	۶۱	سرین دره

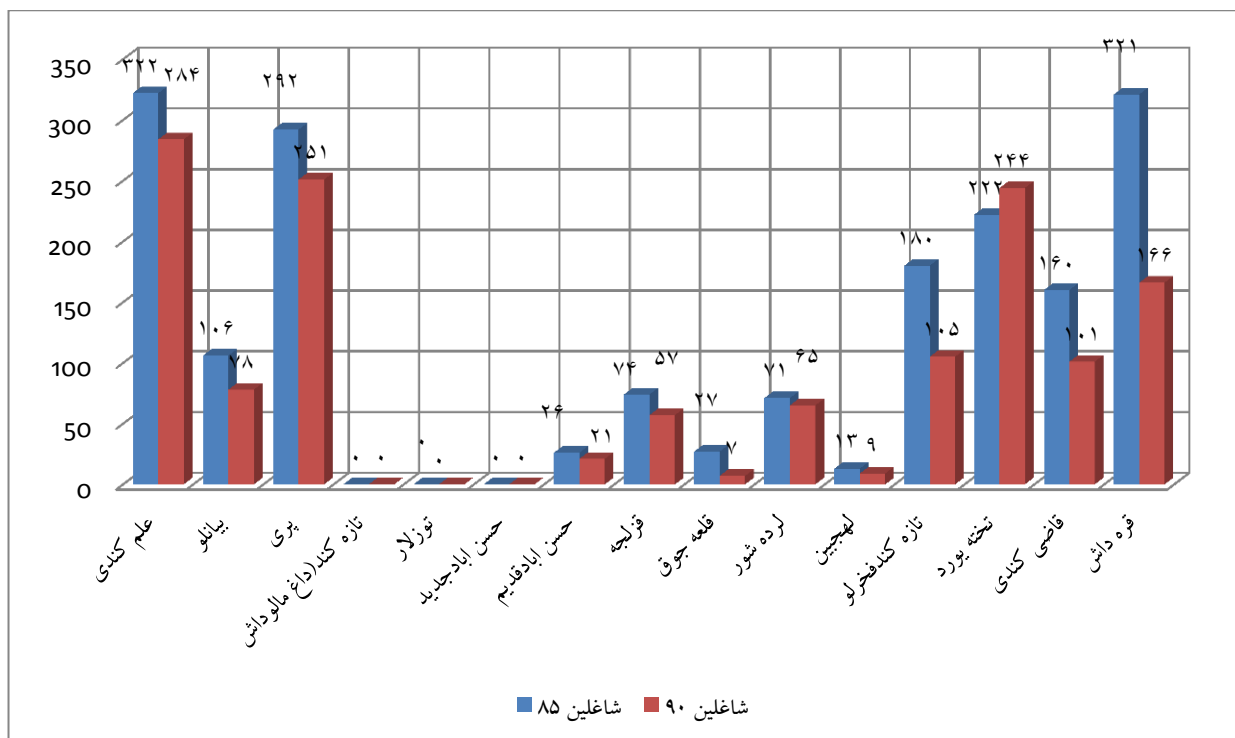
میانگین نرخ فعالیت سه دوره	میانگین نرخ اشتغال سه دوره	سال ۱۳۹۰							نام آبادی
		نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله وبیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
						مجموع	بیکار	شاغل	
			۰						
۲۵.۰۰	۳۳.۳۳	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	پیرقشلاق
۱۳.۸۹	۲۶.۶۷	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	چهره تپه
۴۸.۲۳	۹۴.۹۴	۷۲.۲۸	۱۰۰.۰۰	۱۰۱	۲۸	۷۳	۰	۷۳	ساری اغل
۵۴.۲۸	۹۵.۸۳	۶۲.۵۰	۱۰۰.۰۰	۲۴	۹	۱۵	۰	۱۵	عوج موسی
۴۰.۲۵	۹۸.۰۰	۴۶.۰۵	۹۸.۳۸	۶۷۱	۳۶۲	۳۰۹	۵	۳۰۴	سریک
۴۴.۳۲	۹۳.۳۰	۵۲.۵۹	۹۸.۵۹	۲۷۰	۱۲۸	۱۴۲	۲	۱۴۰	ینگجه سینار
۴۶.۰۳	۸۹.۱۳	۵۴.۶۹	۱۰۰.۰۰	۶۴	۲۹	۳۵	۰	۳۵	رز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	سیدلر
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	کوشک
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهانشان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بک اباد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۳۲۲	۱۱۹	۲۰۳	۰	۲۰۳	بهستان
۴۴.۸۴	۹۶.۳۶	۶۱.۰۷	۱۰۰.۰۰	۱۳۱	۵۱	۸۰	۰	۸۰	تک اغاج
۴۳.۵۱	۹۵.۹۹	۴۹.۵۸	۹۸.۳۱	۱۱۹	۶۰	۵۹	۱	۵۸	مزرعه لیلان
۱۲.۱۲	۲۵.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه بک آباد
۹.۵۲	۲۵.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه تک آغاج / چپ چپ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۵۱۵	۲۷۱	۲۴۴	۸	۲۳۶	سرپل / میر آخور
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۱۱	۵	۶	۰	۶	بیاملو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۲۷۰	۱۱۲	۱۵۸	۰	۱۵۸	پشتک

میانگین نرخ فعالیت سه دوره	میانگین نرخ اشتغال سه دوره	سال ۱۳۹۰							نام آبادی
		نرخ فعالیت	نرخ اشتغال	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال	جمعیت فعال			
						مجموع	بیکار	شاغل	
۳۸.۴۸	۹۸.۹۲	۳۹.۳۶	۹۸.۶۵	۳۷۶	۲۲۸	۱۴۸	۲	۱۴۶	خلج
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۵۴۴	۳۲۹	۲۱۵	۱۲	۲۰۳	مادآباد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۴۶۷	۲۸۵	۱۸۲	۱۱	۱۷۱	وهران
۳۷.۵۷	۹۵.۵۸	۴۰.۲۷	۹۳.۸۸	۸۱۲	۴۸۵	۳۲۷	۲۰	۳۰۷	ایلی بلاغ
۴۱.۰۲	۹۴.۱۲	۴۰.۰۰	۹۱.۱۸	۵۱۰	۳۰۶	۲۰۴	۱۸	۱۸۶	قره باطلاق
۴۵.۷۶	۹۷.۳۴	۴۹.۱۷	۹۷.۵۷	۱۴۲۲۵	۷۲۳۱	۶۹۹۴	۱۷۰	۶۸۲۴	مجموع

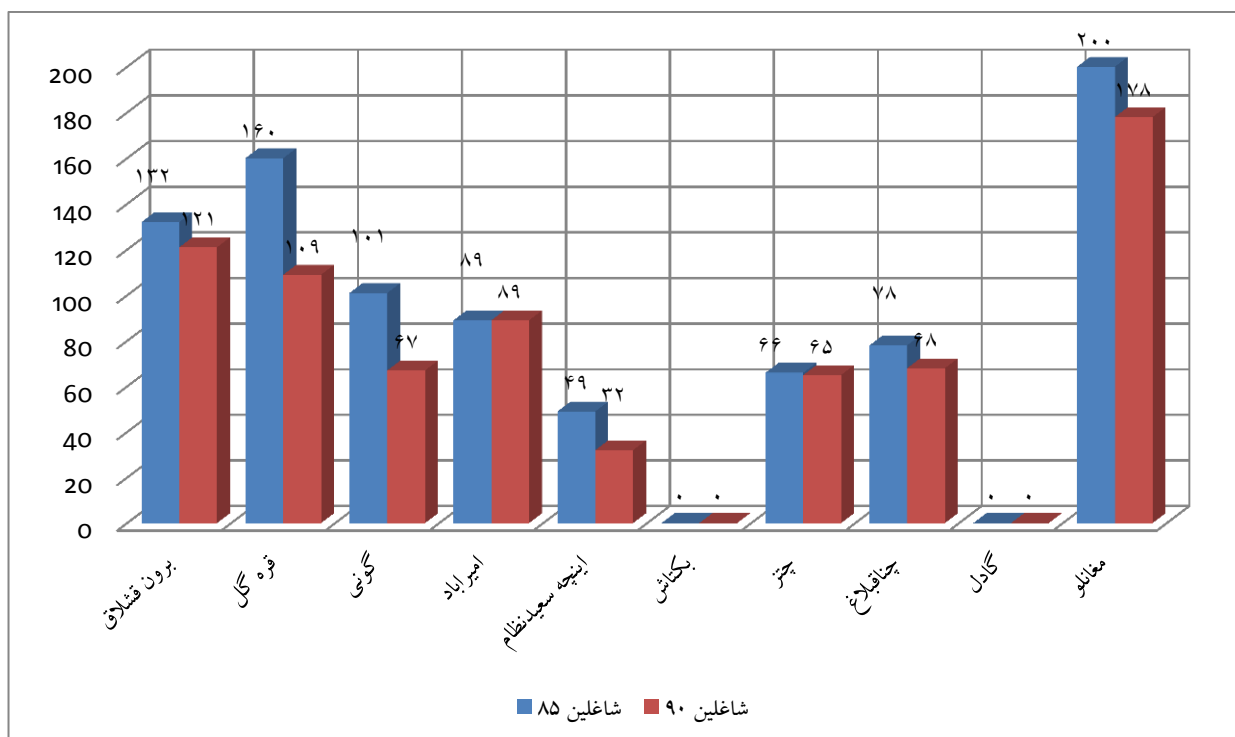
نمودار ۱-۳۳- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵

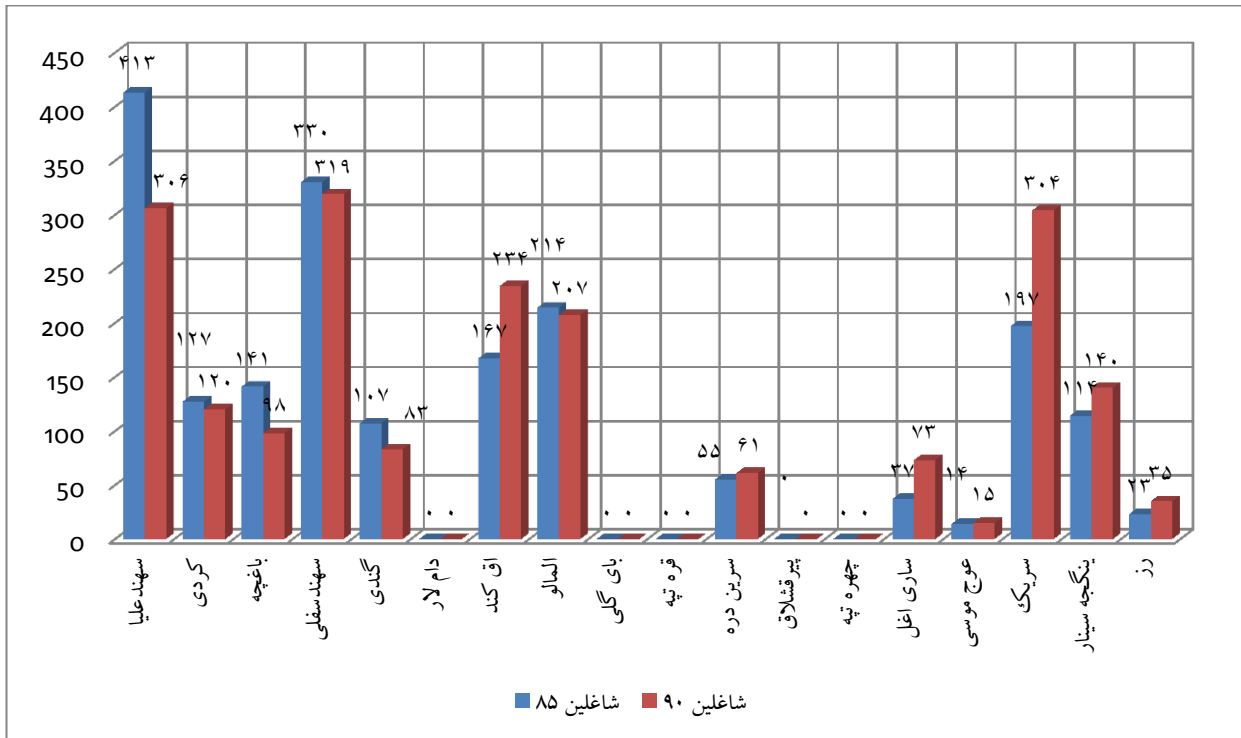
ادامه نمودار ۱-۳۳- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان اوریاد در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵

نمودار ۱-۳۴- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان قزل گچیلو در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

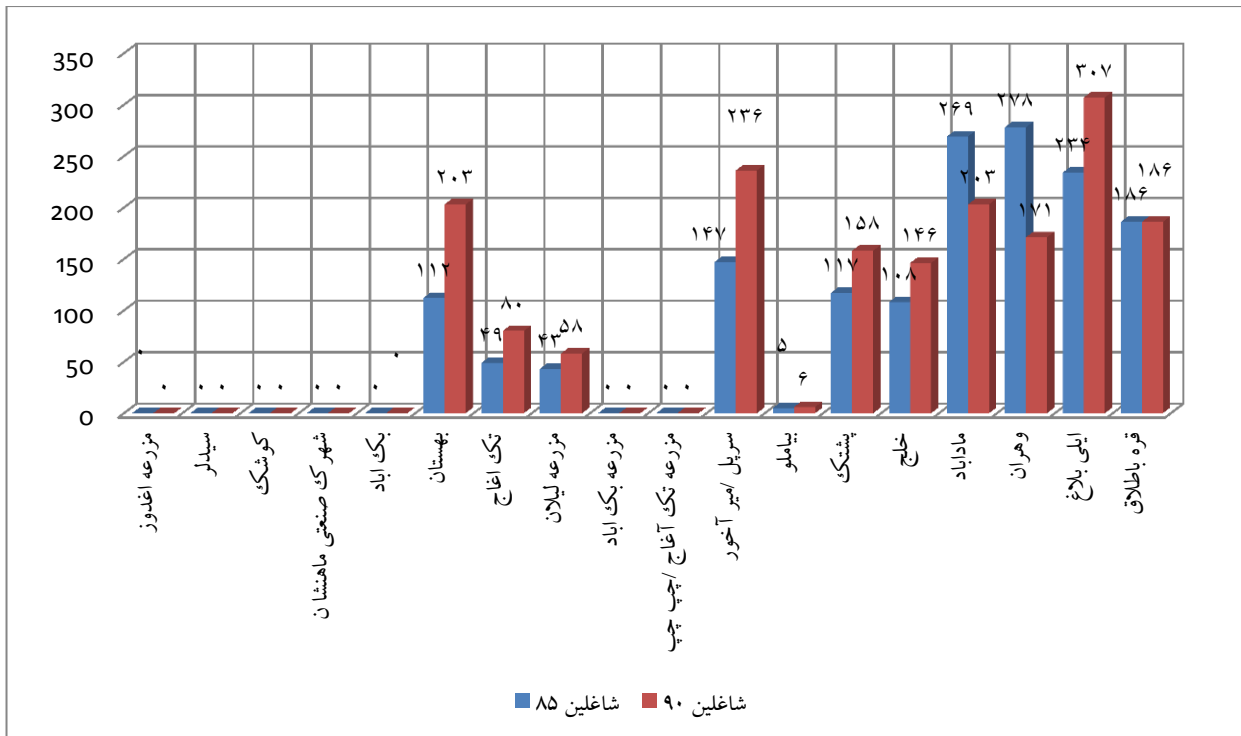

نمودار ۱-۳۵- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵

ادامه نمودار ۱-۳۵- وضعیت تعداد شاغلین در روستاهای منظومه ماهنشان، دهستان ماه نشان در دوره های سرشماری ۱۳۸۵ و

۱۳۹۵

با بررسی نرخ اشتغال زنان و مردان روستاهای منطقه در سال ۱۳۸۵ (در سرشماری سال ۱۳۹۰ آمار زنان و مردان شاغل و بیکار ارائه نشده است) نتیجه می‌گردد که متوسط نرخ اشتغال برای مردان در حدود ۵ درصد کمتر از رقم متناظر آن برای زنان می‌باشد به عبارت دیگر از مجموع جمعیت فعال اقتصادی مرد در حدود ۹۴.۶۰٪ و از جمعیت فعال اقتصادی زن در حدود ۹۷.۶۱٪ شاغل می‌باشند. روستاهای میانج، قلعه ارزه خوران، تات قشلاق، چایقشلاقی، خویین، علم کندی، بیانلو، حسن آباد جدید، حسن آباد قدیم، قزلجه، قلعه جوق، لرده شور، لهجین، تازه کند فخرلو، تخته یورد، قاضی کندی، قره داش، قره گل، امیرآباد، اینچه سعید نظام، کردی، مزرعه لیلان و بیاملو با نرخ اشتغال مردان ۱۰۰.۰۰٪ بیشترین اشتغال مردان و روستای سهندسغلی با ۶۵.۱۱٪ کمترین نرخ اشتغال مردان را به خود اختصاص داده است.

از سوی دیگر متوسط نرخ فعالیت مردان در منطقه به استناد آمار سال ۱۳۸۵، برابر با ۷۳.۵۷٪ برآورد گردیده است و متوسط نرخ فعالیت زنان در منطقه در حدود ۲۷.۲۳٪ می‌باشد. روستای خلج با ۱.۲۶٪ کمترین و قره داش با ۶۸.۸۸٪ نرخ فعالیت بیشترین نرخ فعالیت را دارد.

جدول ۱-۶۱- میزان فعالیت و اشتغال زنان و مردان در روستاهای منظومه ماهنشان در سال ۱۳۸۵

۱۳۸۵														نام آبادی
نرخ فعالیت زنان	نرخ اشتغال زنان	جمعیت زن ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال زن	جمعیت فعال زنان			نرخ فعالیت مردان	نرخ اشتغال مردان	جمعیت مرد ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال مرد	جمعیت فعال مردان			
				مجموع	بیکار زن	شاغل زن					مجموع	بیکار مرد	شاغل مرد	
۳۱.۱۸	۱۰۰.۰۰	۹۳	۶۴	۲۹	۰	۲۹	۸۰.۸۱	۹۸.۷۵	۹۹	۱۹	۸۰	۱	۷۹	ارزه خوران
۵۲.۰۵	۱۰۰.۰۰	۷۳	۳۵	۳۸	۰	۳۸	۸۸.۸۹	۹۸.۲۱	۶۳	۷	۵۶	۱	۵۵	اورجک
۳۰.۸۷	۰.۰۰	۱۴۹	۱۰۳	۴۶	۱	۴۵	۸۳.۸۹	۹۶.۸۰	۱۴۹	۲۴	۱۲۵	۴	۱۲۱	خیرآباد
۱۱.۸۴	۷۷.۷۸	۷۶	۶۷	۹	۲	۷	۸۶.۷۵	۹۸.۶۱	۸۳	۱۱	۷۲	۱	۷۱	کلیسا
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	احمد آباد
۷.۷۸	۱۰۰.۰۰	۹۰	۸۳	۷	۰	۷	۸۰.۴۳	۹۸.۶۵	۹۲	۱۸	۷۴	۱	۷۳	خندق لو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	معدن مس بایچه باغ
۱۸.۰۳	۹۰.۹۱	۶۱	۵۰	۱۱	۱	۱۰	۹۰.۷۰	۱۰۰.۰۰	۴۳	۴	۳۹	۰	۳۹	میانج
۴۴.۹۴	۸۲.۵۰	۸۹	۴۹	۴۰	۷	۳۳	۷۴.۲۹	۱۰۰.۰۰	۷۰	۱۸	۵۲	۰	۵۲	قلعه ارزه خوران
۵۹.۴۳	۹۵.۲۴	۱۰۶	۴۳	۶۳	۳	۶۰	۸۸.۵۷	۱۰۰.۰۰	۱۰۵	۱۲	۹۳	۰	۹۳	تات قشلاق
۶۳.۲۷	۱۰۰.۰۰	۴۹	۱۸	۳۱	۰	۳۱	۸۳.۹۳	۱۰۰.۰۰	۵۶	۹	۴۷	۰	۴۷	چای قشلاقی
۵۹.۶۶	۹۵.۷۷	۱۱۹	۴۸	۷۱	۳	۶۸	۸۴.۹۶	۹۷.۹۲	۱۱۳	۱۷	۹۶	۲	۹۴	خضرچوپان

۱۳۸۵														نام آبادی
نرخ فعالیت زنان	نرخ اشتغال زنان	جمعیت زن ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال زن	جمعیت فعال زنان			نرخ فعالیت مردان	نرخ اشتغال مردان	جمعیت مرد ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال مرد	جمعیت فعال مردان			
				مجموع	بیکار زن	شاغل زن					مجموع	بیکار مرد	شاغل مرد	
۱۱.۱۱	۱۰۰.۰۰	۹	۸	۱	۰	۱	۶۶.۶۷	۱۰۰.۰۰	۱۲	۴	۸	۰	۸	خوبین
۵۶.۲۱	۸۹.۵۳	۱۵۳	۶۷	۸۶	۹	۷۷	۸۴.۶۲	۹۵.۸۷	۱۴۳	۲۲	۱۲۱	۵	۱۱۶	سعیدکندی
۵۳.۲۶	۹۶.۴۰	۲۶۱	۱۲۲	۱۳۹	۵	۱۳۴	۷۸.۰۱	۱۰۰.۰۰	۲۴۱	۵۳	۱۸۸	۰	۱۸۸	علم کندی
۴۳.۲۱	۱۰۰.۰۰	۸۱	۴۶	۳۵	۰	۳۵	۸۷.۶۵	۱۰۰.۰۰	۸۱	۱۰	۷۱	۰	۷۱	بیانلو
۶.۱۷	۹۵.۶۵	۳۷۳	۳۵۰	۲۳	۱	۲۲	۶۰.۸۹	۹۸.۵۴	۴۵۰	۱۷۶	۲۷۴	۴	۲۷۰	پری
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	تازه کند(داغ مالوداش
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	توزلار
۴۶.۱۵	۱۰۰.۰۰	۱۳	۷	۶	۰	۶	۸۷.۵۰	۱۰۰.۰۰	۸	۱	۷	۰	۷	حسن ابادجدید
۷.۱۴	۱۰۰.۰۰	۲۸	۲۶	۲	۰	۲	۸۸.۸۹	۱۰۰.۰۰	۲۷	۳	۲۴	۰	۲۴	حسن ابادقدیم
۴۲.۸۶	۱۰۰.۰۰	۵۶	۳۲	۲۴	۰	۲۴	۸۷.۷۲	۱۰۰.۰۰	۵۷	۷	۵۰	۰	۵۰	قرلجه
۳۹.۲۹	۱۰۰.۰۰	۲۸	۱۷	۱۱	۰	۱۱	۸۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۲۰	۴	۱۶	۰	۱۶	قلعه جوق
۱۷.۱۱	۱۰۰.۰۰	۷۶	۶۳	۱۳	۰	۱۳	۸۷.۸۸	۱۰۰.۰۰	۶۶	۸	۵۸	۰	۵۸	لرده شور
۲۲.۲۲	۱۰۰.۰۰	۹	۷	۲	۰	۲	۹۱.۶۷	۱۰۰.۰۰	۱۲	۱	۱۱	۰	۱۱	لهجبین
۵۸.۹۹	۱۰۰.۰۰	۱۳۹	۵۷	۸۲	۰	۸۲	۸۴.۴۸	۱۰۰.۰۰	۱۱۶	۱۸	۹۸	۰	۹۸	تازه کندفخرلو
۵۴.۲۴	۱۰۰.۰۰	۱۷۷	۸۱	۹۶	۰	۹۶	۷۷.۷۸	۱۰۰.۰۰	۱۶۲	۳۶	۱۲۶	۰	۱۲۶	تخته یورد
۱۶.۱۸	۱۰۰.۰۰	۱۷۳	۱۴۵	۲۸	۰	۲۸	۸۱.۹۹	۱۰۰.۰۰	۱۶۱	۲۹	۱۳۲	۰	۱۳۲	قاضی کندی
۶۸.۸۸	۱۰۰.۰۰	۲۴۱	۷۵	۱۶۶	۰	۱۶۶	۸۲.۰۱	۱۰۰.۰۰	۱۸۹	۳۴	۱۵۵	۰	۱۵۵	قره داش
۵.۶۲	۱۰۰.۰۰	۱۷۸	۱۶۸	۱۰	۰	۱۰	۸۱.۹۴	۹۶.۰۶	۱۵۵	۲۸	۱۲۷	۵	۱۲۲	برون قشلاق
۱۱.۰۵	۱۰۰.۰۰	۱۹۰	۱۶۹	۲۱	۰	۲۱	۴۴.۹۸	۱۰۰.۰۰	۳۰۹	۱۷۰	۱۳۹	۰	۱۳۹	قره گل
۳۲.۱۴	۱۰۰.۰۰	۱۱۲	۷۶	۳۶	۰	۳۶	۸۴.۸۱	۹۷.۰۱	۷۹	۱۲	۶۷	۲	۶۵	گونی
۵.۳۱	۱۰۰.۰۰	۱۱۳	۱۰۷	۶	۰	۶	۷۶.۱۵	۱۰۰.۰۰	۱۰۹	۲۶	۸۳	۰	۸۳	امیرآباد
۱۹.۳۵	۱۰۰.۰۰	۶۲	۵۰	۱۲	۰	۱۲	۷۵.۵۱	۱۰۰.۰۰	۴۹	۱۲	۳۷	۰	۳۷	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بکتاش
۳۵.۰۰	۱۰۰.۰۰	۸۰	۵۲	۲۸	۰	۲۸	۶۰.۶۱	۹۵.۰۰	۶۶	۲۶	۴۰	۲	۳۸	چتر

۱۳۸۵														نام آبادی
نرخ فعالیت زنان	نرخ اشتغال زنان	جمعیت زن ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال زن	جمعیت فعال زنان			نرخ فعالیت مردان	نرخ اشتغال مردان	جمعیت مرد ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال مرد	جمعیت فعال مردان			
				مجموع	بیکار زن	شاغل زن					مجموع	بیکار مرد	شاغل مرد	
۳۹.۴۴	۱۰۰.۰۰	۷۱	۴۳	۲۸	۰	۲۸	۷۶.۱۲	۹۸.۰۴	۶۷	۱۶	۵۱	۱	۵۰	چناق‌بلاغ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	گادل
۲۴.۶۵	۱۰۰.۰۰	۲۱۵	۱۶۲	۵۳	۰	۵۳	۷۱.۵۰	۹۹.۳۲	۲۰۷	۵۹	۱۴۸	۱	۱۴۷	مغانلو
۳۷.۹۲	۱۰۰.۰۰	۴۱۴	۲۵۷	۱۵۷	۰	۱۵۷	۶۷.۷۷	۹۶.۶۰	۳۹۱	۱۲۶	۲۶۵	۹	۲۵۶	سهندعلیا
۳۲.۸۰	۱۰۰.۰۰	۱۲۵	۸۴	۴۱	۰	۴۱	۶۷.۱۹	۱۰۰.۰۰	۱۲۸	۴۲	۸۶	۰	۸۶	کردی
۴۰.۷۷	۱۰۰.۰۰	۱۳۰	۷۷	۵۳	۰	۵۳	۷۷.۳۹	۹۸.۸۸	۱۱۵	۲۶	۸۹	۱	۸۸	باغچه
۴۶.۳۷	۹۸.۸۸	۳۸۶	۲۰۷	۱۷۹	۲	۱۷۷	۶۶.۹۵	۶۵.۱۱	۳۵۱	۱۱۶	۲۳۵	۸۲	۱۵۳	سهندسفلی
۳۷.۷۶	۹۷.۳۰	۹۸	۶۱	۳۷	۱	۳۶	۸۳.۵۱	۸۷.۶۵	۹۷	۱۶	۸۱	۱۰	۷۱	گندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	دام لار
۷.۰۰	۹۴.۴۴	۲۵۷	۲۳۹	۱۸	۱	۱۷	۷۴.۵۸	۸۵.۲۳	۲۳۶	۶۰	۱۷۶	۲۶	۱۵۰	اق کند
۴۷.۳۲	۹۸.۹۷	۲۰۵	۱۰۸	۹۷	۱	۹۶	۷۶.۶۱	۹۰.۰۸	۱۷۱	۴۰	۱۳۱	۱۳	۱۱۸	المالو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بای گلی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	قره تپه
۱۸.۰۶	۱۰۰.۰۰	۷۲	۵۹	۱۳	۰	۱۳	۷۲.۴۶	۸۴.۰۰	۶۹	۱۹	۵۰	۸	۴۲	سرین دره
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	پیرقشلاق
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	چهره تپه
۰.۰۰	۰.۰۰	۶۰	۶۰	۰	۰	۰	۷۰.۰۰	۸۸.۱۰	۶۰	۱۸	۴۲	۵	۳۷	ساری اغل
۱۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰	۹	۱	۰	۱	۷۸.۹۵	۸۶.۶۷	۱۹	۴	۱۵	۲	۱۳	عوج موسی
۱۰.۸۴	۸۳.۸۷	۲۸۶	۲۵۵	۳۱	۵	۲۶	۷۲.۳۱	۹۷.۷۱	۲۴۲	۶۷	۱۷۵	۴	۱۷۱	سریک
۳.۱۹	۵۰.۰۰	۱۸۸	۱۸۲	۶	۳	۳	۷۱.۹۸	۸۴.۷۳	۱۸۲	۵۱	۱۳۱	۲۰	۱۱۱	ینگچه سینار
۸.۵۷	۶۶.۶۷	۳۵	۳۲	۳	۱	۲	۶۶.۶۷	۷۵.۰۰	۴۲	۱۴	۲۸	۷	۲۱	رز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	سیدلر
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	کوشک
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	شهرک صنعتی ماهنشان

۱۳۸۵														
نرخ فعالیت زنان	نرخ اشتغال زنان	جمعیت زن ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال زن	جمعیت فعال زنان			نرخ فعالیت مردان	نرخ اشتغال مردان	جمعیت مرد ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت غیر فعال مرد	جمعیت فعال مردان			نام آبادی
				مجموع	بیکار زن	شاغل زن					مجموع	بیکار مرد	شاغل مرد	
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	بک آباد
۳.۳۶	۱۰۰.۰۰	۱۴۹	۱۴۴	۵	۰	۵	۸۰.۹۵	۸۹.۹۲	۱۴۷	۲۸	۱۱۹	۱۲	۱۰۷	بهستان
۹.۳۳	۱۰۰.۰۰	۷۵	۶۸	۷	۰	۷	۷۵.۰۰	۸۷.۵۰	۶۴	۱۶	۴۸	۶	۴۲	تک اغاج
۱۶.۰۷	۱۰۰.۰۰	۵۶	۴۷	۹	۰	۹	۷۲.۳۴	۱۰۰.۰۰	۴۷	۱۳	۳۴	۰	۳۴	مزرعه لیلان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه بک آباد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	مزرعه تک اغاج / چپ
۳.۰۶	۵۷.۱۴	۲۲۹	۲۲۲	۷	۳	۴	۷۱.۱۱	۸۹.۳۸	۲۲۵	۶۵	۱۶۰	۱۷	۱۴۳	سرپل / امیر آخور
۰.۰۰	۰.۰۰	۸	۸	۰	۰	۰	۸۳.۳۳	۱۰۰.۰۰	۶	۱	۵	۰	۵	بیاملو
۱۸.۹۳	۹۳.۷۵	۱۶۹	۱۳۷	۳۲	۲	۳۰	۷۰.۸۰	۸۹.۶۹	۱۳۷	۴۰	۹۷	۱۰	۸۷	پشتک
۱.۲۶	۱۰۰.۰۰	۱۵۹	۱۵۷	۲	۰	۲	۶۵.۲۴	۹۹.۰۷	۱۶۴	۵۷	۱۰۷	۱	۱۰۶	خلج
۳۰.۱۱	۱۰۰.۰۰	۲۶۹	۱۸۸	۸۱	۰	۸۱	۷۰.۹۰	۹۸.۹۵	۲۶۸	۷۸	۱۹۰	۲	۱۸۸	ماداباد
۳۸.۷۸	۱۰۰.۰۰	۲۶۳	۱۶۱	۱۰۲	۰	۱۰۲	۷۸.۲۶	۹۷.۷۸	۲۳۰	۵۰	۱۸۰	۴	۱۷۶	وهران
۳.۲۷	۱۰۰.۰۰	۳۳۶	۳۲۵	۱۱	۰	۱۱	۶۶.۵۷	۹۲.۵۳	۳۶۲	۱۲۱	۲۴۱	۱۸	۲۲۳	ایلی بلاغ
۱۱.۰۳	۹۶.۵۵	۲۶۳	۲۳۴	۲۹	۱	۲۸	۷۴.۷۹	۹۰.۲۹	۲۳۴	۵۹	۱۷۵	۱۷	۱۵۸	قره باطلاق
۲۷.۲۳	۹۷.۶۱	۷۹۸۵	۵۸۱۱	۲۱۷۴	۵۲	۲۱۲۲	۷۳.۵۷	۹۴.۶۰	۷۶۴۶	۲۰۲۱	۵۶۲۵	۳۰۴	۵۳۲۱	مجموع

بار تکفل

بار تکفل خالص یا 'نسبت بستگی خالص' نشان دهنده بار حقیقی جمعیتی و اقتصادی است که از نظر تأمین زندگی افراد غیرشاغل بر دوش افراد شاغل جامعه قرار دارد. بار تکفل خالص از طریق تقسیم جمعیت غیرشاغل بر جمعیت شاغل به دست می‌آید. روستای قلعه ارزه خوران با بار تکفل ۰.۳۳ نفر برای هر شاغل کمترین بار تکفل و روستای خویین با ۲.۹۳ نفر برای هر شاغل بیشترین بار تکفل در سال ۱۳۹۰ را داراست و متوسط بار تکفل برای روستاهای منطقه در سال ۱۳۹۰، ۲.۰۹ نفر می باشد.

جدول ۱-۶۲- بار تکفل در روستاهای منظومه ماهنشان از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰

نام آبادی	۱۳۷۵			۱۳۸۵			۱۳۹۰			بار تکفل متوسط سه دوره
	جمعیت	شاغل	بار تکفل	جمعیت	شاغل	بار تکفل	جمعیت	شاغل	بار تکفل	
ارزه خوران	۲۰۳	۵۷	۲.۵۶	۲۴۳	۱۰۸	۱.۲۵	۲۴۰	۸۱	۱.۹۶	۱.۹۲
اورجک	۲۱۶	۴۹	۳.۴۱	۱۷۵	۹۳	۰.۸۸	۱۴۶	۵۱	۱.۸۶	۲.۰۵
خیرآباد	۳۶۵	۹۱	۳.۰۱	۳۷۴	۱۶۶	۱.۲۵	۳۵۸	۱۱۶	۲.۰۹	۲.۱۲
کلیسا	۲۱۶	۷۲	۲.۰۰	۱۹۵	۷۸	۱.۵۰	۱۸۳	۶۹	۱.۶۵	۱.۷۲
احمد آباد	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
خندق لو	۳۸۹	۷۸	۳.۹۹	۲۰۶	۸۰	۱.۵۸	۱۶۱	۶۴	۱.۵۲	۲.۳۶
معدن مس بایچه باغ	۰	۲	-۱.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
میانج	۱۸۹	۴۵	۳.۲۰	۱۳۰	۴۹	۱.۶۵	۱۱۰	۳۹	۱.۸۲	۲.۲۲
قلعه ارزه خوران	۹۵	۵۶	۰.۷۰	۸۳	۸۵	۰.۰۰	۸۱	۶۱	۰.۰۰	۰.۲۳
تات قشلاق	۳۲۹	۸۷	۲.۷۸	۲۶۱	۱۵۳	۰.۷۱	۲۳۲	۱۲۷	۰.۸۳	۱.۴۴
چای قشلاقی	۱۵۲	۵۱	۱.۹۸	۱۳۳	۷۸	۰.۷۱	۱۰۹	۶۱	۰.۷۹	۱.۱۶
خضرچوپان	۲۶۱	۶۳	۳.۱۴	۲۷۹	۱۶۲	۰.۷۲	۲۴۶	۱۴۸	۰.۶۶	۱.۵۱
خویین	۲۷	۸	۲.۳۸	۳۶	۹	۳.۰۰	۳۱	۷	۳.۴۳	۲.۹۳
سعیدکندی	۴۱۸	۱۰۶	۲.۹۴	۴۱۶	۱۹۳	۰.۰۰	۳۰۳	۱۳۴	۰.۰۰	۰.۹۸
علم کندی	۶۸۶	۱۷۷	۲.۸۸	۶۳۰	۳۲۲	۰.۰۰	۶۱۸	۲۸۴	۰.۰۰	۰.۹۶
بیانلو	۲۳۴	۶۳	۲.۷۱	۲۱۴	۱۰۶	۱.۰۲	۱۷۴	۷۸	۱.۲۳	۱.۶۵
پری	۱۰۶۸	۲۱۵	۳.۹۷	۹۳۶	۲۹۲	۲.۲۱	۹۳۳	۲۵۱	۲.۷۲	۲.۹۶
تازه کند(داغ مالوداش	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
توزلار	۲۰	۵	۳.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۱.۰۰
حسن ابادجدید	۱۹۵	۵۹	۲.۳۱	۳۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۷۷
حسن ابادقدیم	۱۴۰	۳۳	۳.۲۴	۶۷	۲۶	۱.۵۸	۵۵	۲۱	۱.۶۲	۲.۱۵
قزلجه	۱۹۱	۵۱	۲.۷۵	۱۶۶	۷۴	۱.۲۴	۱۲۲	۵۷	۱.۱۴	۱.۷۱
قلعه جوق	۱۷۲	۴۹	۲.۵۱	۵۲	۲۷	۰.۹۳	۳۴	۷	۳.۸۶	۲.۴۳
لرده شور	۲۷۸	۷۲	۲.۸۶	۱۸۴	۷۱	۱.۵۹	۱۹۷	۶۵	۲.۰۳	۲.۱۶
لهجبین	۲۷	۸	۲.۳۸	۲۹	۱۳	۱.۲۳	۲۲	۹	۱.۴۴	۱.۶۸
تازه کندفخرلو	۴۸۶	۹۸	۳.۹۶	۲۹۶	۱۸۰	۰.۶۴	۲۱۱	۱۰۵	۱.۰۱	۱.۸۷

بار تکفل متوسط سه دوره	۱۳۹۰			۱۳۸۵			۱۳۷۵			نام آبادی
	بار تکفل	شاغل	جمعیت	بار تکفل	شاغل	جمعیت	بار تکفل	شاغل	جمعیت	
۱.۵۲	۰.۴۴	۲۴۴	۳۵۱	۰.۹۳	۲۲۲	۴۲۹	۳.۱۹	۱۳۶	۵۷۰	تخته یورد
۱.۹۴	۱.۲۸	۱۰۱	۲۳۰	۱.۳۱	۱۶۰	۳۶۹	۳.۲۴	۲۰۴	۸۶۴	قاضی کندی
۰.۹۶	۰.۰۰	۱۶۶	۲۸۷	۰.۰۰	۳۲۱	۵۱۰	۲.۸۹	۱۶۹	۶۵۷	قره داش
۲.۵۹	۲.۶۲	۱۲۱	۴۳۸	۲.۲۵	۱۳۲	۴۲۹	۲.۹۰	۹۷	۳۷۸	برون قشلاق
۲.۱۱	۰.۰۰	۱۰۹	۴۱۰	۲.۴۶	۱۶۰	۵۵۳	۳.۸۷	۱۵۰	۷۳۱	قره گل
۲.۲۶	۲.۰۶	۶۷	۲۰۵	۱.۳۲	۱۰۱	۲۳۴	۳.۴۲	۶۵	۲۸۷	گونگی
۱.۴۱	۲.۰۹	۸۹	۲۷۵	۲.۱۳	۸۹	۲۷۹	۰.۰۰	۰	۳۰۳	امیرآباد
۲.۱۸	۱.۵۳	۳۲	۸۱	۱.۷۱	۴۹	۱۳۳	۳.۳۰	۵۳	۲۲۸	اینچه سعیدنظام
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بکتاش
۲.۱۰	۱.۳۵	۶۵	۱۵۳	۱.۴۵	۶۶	۱۶۲	۳.۴۸	۶۰	۲۶۹	چتر
۱.۹۲	۱.۷۴	۶۸	۱۸۶	۱.۰۹	۷۸	۱۶۳	۲.۹۲	۵۲	۲۰۴	چناقباغ
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	گادل
۱.۰۹	۰.۰۰	۳۰۶	۸۴۱	۰.۰۰	۴۱۳	۹۷۴	۳.۲۷	۳۰۷	۱۳۱۲	سهندعلیا
۱.۴۵	۰.۰۰	۱۲۰	۲۳۶	۱.۳۵	۱۲۷	۲۹۸	۲.۹۹	۱۱۶	۴۶۳	کردی
۱.۶۹	۱.۲۲	۹۸	۲۱۸	۱.۱۹	۱۴۱	۳۰۹	۲.۶۵	۱۴۷	۵۳۷	باغچه
۰.۷۶	۰.۰۰	۳۱۹	۸۶۴	۰.۰۰	۳۳۰	۹۶۱	۲.۲۸	۳۳۰	۱۰۸۱	سهندسفلی
۲.۰۴	۱.۲۷	۸۳	۱۸۸	۱.۳۷	۱۰۷	۲۵۴	۳.۴۸	۷۷	۳۴۵	گندی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	دام لار
۲.۲۵	۱.۱۲	۲۳۴	۴۹۵	۲.۴۷	۱۶۷	۵۸۰	۳.۱۶	۲۰۶	۸۵۷	اق کند
۱.۳۲	۰.۷۶	۲۰۷	۳۶۴	۰.۹۹	۲۱۴	۴۲۶	۲.۲۰	۲۶۳	۸۴۲	المالو
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بای گلی
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	قره تپه
۱.۹۳	۰.۶۴	۶۱	۱۰۰	۲.۱۵	۵۵	۱۷۳	۳.۰۱	۸۸	۳۵۳	سرین دره
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۱.۰۰	۳	۶	پیرقشلاق
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۳.۳۸	۸	۳۵	چهره تپه
۲.۳۹	۰.۶۸	۷۳	۱۲۳	۲.۸۴	۳۷	۱۴۲	۳.۶۶	۵۹	۲۷۵	ساری اغل
۱.۶۲	۱.۰۰	۱۵	۳۰	۱.۴۳	۱۴	۳۴	۲.۴۳	۱۴	۴۸	عوج موسی
۲.۴۳	۱.۸۲	۳۰۴	۸۵۸	۲.۳۹	۱۹۷	۶۶۸	۳.۰۶	۱۲۷	۵۱۶	سریک
۲.۳۰	۱.۴۱	۱۴۰	۳۳۷	۲.۹۶	۱۱۴	۴۵۱	۲.۵۵	۲۰۷	۷۳۵	ینگجه سینار
۲.۴۰	۱.۱۱	۳۵	۷۴	۲.۷۸	۲۳	۸۷	۳.۳۲	۴۱	۱۷۷	رز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	مزرعه اغدوز
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	سیدلر
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	کوشک
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	شهرک صنعتی

بار تکفل متوسط سه دوره	۱۳۹۰			۱۳۸۵			۱۳۷۵			نام آبادی
	بار تکفل	شاغل	جمعیت	بار تکفل	شاغل	جمعیت	بار تکفل	شاغل	جمعیت	
										ماه نشان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	بک اباد
۱.۱۵	۰.۰۰	۲۰۳	۳۹۰	۰.۰۰	۱۱۲	۳۷۰	۳.۴۵	۸۲	۳۶۵	بهستان
۲.۳۸	۱.۰۴	۸۰	۱۶۳	۲.۵۳	۴۹	۱۷۳	۳.۵۹	۴۱	۱۸۸	تک اغاج
۲.۱۶	۱.۴۷	۵۸	۱۴۳	۲.۰۵	۴۳	۱۳۱	۲.۹۶	۲۶	۱۰۳	مزرعه لیلان
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۶.۶۷	۳	۲۳	مزرعه بک اباد
۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۷.۶۷	۳	۲۶	مزرعه تک اغاج / چپ
۱.۰۶	۰.۰۰	۲۳۶	۶۵۵	۰.۰۰	۱۴۷	۵۶۹	۳.۱۸	۱۱۲	۴۶۸	سرپل / امیر آخور
-۰.۳۳	۰.۰۰	۶	۱۲	۰.۰۰	۵	۲۰	-۱.۰۰	۱۵	۰	بیاملو
۰.۸۳	۰.۰۰	۱۵۸	۳۳۳	۰.۰۰	۱۱۷	۳۵۸	۲.۴۹	۱۴۴	۵۰۳	پشتک
۲.۵۹	۲.۱۴	۱۴۶	۴۵۹	۲.۹۰	۱۰۸	۴۲۱	۲.۷۴	۱۰۱	۳۷۸	خلج
۱.۰۱	۰.۰۰	۲۰۳	۶۹۴	۰.۰۰	۲۶۹	۶۲۲	۳.۰۴	۱۶۱	۶۵۱	ماداباد
۰.۸۲	۰.۰۰	۱۷۱	۶۰۹	۰.۰۰	۲۷۸	۶۳۰	۲.۴۵	۱۷۸	۶۱۴	وهران
۲.۸۶	۲.۳۸	۳۰۷	۱۰۳۸	۲.۷۲	۲۳۴	۸۷۰	۳.۴۹	۱۷۰	۷۶۴	ایلی بلاغ
۲.۴۷	۲.۳۳	۱۸۶	۶۱۹	۲.۳۸	۱۸۶	۶۲۹	۲.۷۰	۱۵۵	۵۷۴	قره باطلاق
۲.۰۹	۱.۴۴	۶۸۲۴	۱۱۸۹۷	۱.۶۸	۷۴۳۰	۱۳۶۰۸	۳.۰۰	۵۹۴۳	۲۳۷۵۱	مجموع

انواع فعالیتهای اقتصادی

- بررسی وضعیت فعالیت در بخش های مختلف وضعیت اقتصادی هر روستائی بر نوع فعالیتی که در روستا انجام می پذیرد ارتباط مستقیم دارد به همین دلیل برای این که بتوان وضعیت اقتصادی یک منظومه را بررسی نمود نیاز هست که فعالیت هایی که در روستاهای آن منظومه انجام می پذیرد را آنالیز کرد. (با توجه به عدم پاسخگویی سازمان جهاد کشاورزی استان در این بند به آمار اخذ شده از سرشماری های عمومی نفوس و مسکن استناد می گردد و این بند پس از اعلام نظر سازمان مذکور تکمیل خواهد شد).

الف- ویژگیهای کشاورزی

باتوجه به مطالعات انجام شده، معیشت اصلی روستاهای منظومه از طریق زراعت و دامداری تامین می شود. براساس آمار سال ۱۳۹۰ و بنا به بررسی های مشاور شاغلین در بخش کشاورزی در حدود ۳۲۱۵ نفر می باشد که از کل جمعیت شاغل در منظومه ۵۳.۸۳٪ در این بخش اقتصادی مشغول به کار می باشند. عمده ترین محصولات تولیدی منظومه ماهنشان در بخش کشاورزی گندم، جو، ذرت، یونجه و می باشد. سرانه بیولوژیک هر یک از روستاها پس از اخذ استعلام جهاد کشاورزی بررسی خواهد شد.

فعالیت های دامپروری نیز عمداً به شکل سنتی بوده وعمده محصولات دامی شامل کره، شیر، ماست و سایر فرآورده های لبنی می باشد. شیوه دامداری در ناحیه بیشتر به صورت سنتی و به اشکالی چون دامداری دهقانی^۱، چوپانی می باشد. شیوه تغلیف در دامداری های دهقانی به صورت چرای آزاد در مراتع داخل یا حاشیه منظومه، استفاده از پس چرا و علوفه محلی (عمدتاً در فصول گرم) و تغلیف دستی در فصل سرد سال می باشد. میزان تولید فرآورده های دامی (پس از اخذ پاسخ استعلام مربوطه صورت خواهد گرفت)

ب- ویژگیهای فعالیتهای صنعتی

کشاورزی اگرچه از مشخصه های بارز کارکرد روستاهای منظومه محسوب می شود لیکن در کنار این فعالیت اگر مشاغل دیگر نیز وجود داشته باشد می تواند در رونق اقتصادی و افزایش درآمد روستائیان کمک شایان توجهی بنماید. در روستاهای کوچک و متوسط منظومه در اقتصاد خانوارها زراعت- دامداری می باشد ولی در روستاهای بزرگ و مرکزی در کنار این شغل افرادی از اهالی روستا در سایر فعالیت های صنعتی نیز مشغول به کار می باشند بر اساس آمار سرشماری سال ۱۳۹۰ از مجموع شاغلین منظومه که ۲۰۹۰ نفر (۳۵.۰۰٪) در حوزه فعالیتهای صنعتی مشغول می باشند..

ج- ویژگی های فعالیت های خدماتی

در هر روستایی برای رفاه ساکنین روستا نیاز به وجود خدمات ویژه ای دارند بررسی ها و نتایج حاصل از برداشت های میدانی و سرشماری سال ۱۳۹۰ نشان از آن دارد که در سطح منظومه، ۶۶۷ نفر که ۱۱.۱۷٪ که از کل شاغلین منظومه را شامل می شود در این بخش اقتصادی فعالیت می کنند. در جدول زیر اطلاعات مربوط به وضعیت تعداد شاغلین در گروه های اصلی اقتصادی ارائه شده است. همانگونه که در جدول مشخص شده است فعالیت های صنعتی و خدماتی بیشتر در روستاهایی واقع شده است که عملکرد ناحیه ای و منطقه ای دارد. روستاهای مرکزی و بزرگ جزء این مراکز هستند که علاوه بر تأمین نیاز های روستا برای سکونتگاه های مجاور نیز خدمات رسانی می کنند.

جدول ۱-۶۳- تعداد و سهم هر یک از فعالیت های اقتصادی در سطح روستاها

نام آبادی	کشاورزی	درصد	صنعت	شاغلان در گروه فعالیت		خدمات	درصد	شاغلین	درصد از کل روستاها
				جمع	درصد				
ارزه خوران	۵	۰.۱۶	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۵	۰.۰۸
اورچک	۴	۰.۱۲	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۴	۰.۰۷
خیرآباد	۱۳	۰.۴۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۱۳	۰.۲۲
کلیسا	۴	۰.۱۲	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۴	۰.۰۷
احمد آباد	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰
خندق لو	۸	۰.۲۵	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۸	۰.۱۳

^۱ - این اصطلاحات بر گرفته از کتاب "مقدمه ای بر جغرافیای روستایی ایران" دکتر مسعود مهدوی (ص ۱۹۰) می باشد

نام آبادی	شاغلان در گروه فعالیت									
	کشاورزی	درصد	صنعت	درصد	خدمات	درصد	شاغلین	جمع	درصد از کل روستاها	نام آبادی
معدن مس	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
بایچه باغ	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
میانج	۷	۰.۲۲	۰	۱۰۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۷	۰.۱۲	۷
قلعه ارزه خوران	۵	۰.۱۶	۰	۱۰۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۵	۰.۰۸	۵
تات قشلاق	۶۸	۲.۱۲	۵۴	۵۳.۵۴	۵	۴۲.۵۲	۲.۵۸	۱۲۷	۲.۱۳	۶۸
چای قشلاقی	۳۱	۰.۹۶	۲۶	۵۳.۴۵	۱	۴۴.۸۳	۱.۲۴	۵۸	۰.۹۷	۳۱
خضرچوپان	۸۳	۲.۵۸	۶۰	۵۶.۴۶	۴	۴۰.۸۲	۲.۸۷	۱۴۷	۲.۴۶	۸۳
خوبین	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
سعیدکندی	۵۵	۱.۷۱	۶۷	۴۴.۳۵	۲	۵۴.۰۳	۳.۲۱	۱۲۴	۲.۰۸	۵۵
علم کندی	۱۴۱	۴.۳۹	۱۱۳	۵۱.۰۹	۲۲	۴۰.۹۴	۵.۴۱	۲۷۶	۴.۶۲	۱۴۱
بیانلو	۵۰	۱.۵۶	۲۴	۶۴.۱۰	۴	۳۰.۷۷	۱.۱۵	۷۸	۱.۳۱	۵۰
پری	۷۴	۲.۳۰	۷۱	۳۰.۰۸	۱۰۱	۲۸.۸۶	۳.۴۰	۲۴۶	۴.۱۲	۷۴
تازه کند(داغ)	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
مالوداش	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
توزلار	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
حسن	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
ابادجدید	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
حسن ابادقدیم	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
قزلبه	۲۸	۰.۸۷	۲۶	۴۹.۱۲	۳	۴۵.۶۱	۱.۲۴	۵۷	۰.۹۵	۲۸
قلعه جوق	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
لرده شور	۵۴	۱.۶۸	۹	۸۳.۰۸	۲	۱۳.۸۵	۰.۴۳	۶۵	۱.۰۹	۵۴
لهجبین	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰
تازه کندفخرلو	۷۶	۲.۳۶	۲۹	۷۲.۳۸	۰	۲۷.۶۲	۱.۳۹	۱۰۵	۱.۷۶	۷۶
تخته یورد	۱۵۲	۴.۷۳	۹۰	۶۲.۳۰	۲	۳۶.۸۹	۴.۳۱	۲۴۴	۴.۰۹	۱۵۲
قاضی کندی	۶۴	۱.۹۹	۲۶	۶۳.۳۷	۱۱	۲۵.۷۴	۱.۲۴	۱۰۱	۱.۶۹	۶۴
قره داش	۱۱۲	۳.۴۸	۵۱	۶۷.۴۷	۳	۳۰.۷۲	۲.۴۴	۱۶۶	۲.۷۸	۱۱۲
برون قشلاق	۵۹	۱.۸۴	۴۱	۵۰.۰۰	۱۸	۳۴.۷۵	۱.۹۶	۱۱۸	۱.۹۸	۵۹
قره گل	۶۰	۱.۸۷	۳۳	۵۸.۸۲	۹	۳۲.۳۵	۱.۵۸	۱۰۲	۱.۷۱	۶۰
گونی	۴۴	۱.۳۷	۱۹	۶۶.۶۷	۳	۲۸.۷۹	۰.۹۱	۶۶	۱.۱۱	۴۴
امیرآباد	۲۸	۰.۸۷	۵۱	۳۲.۱۸	۸	۵۸.۶۲	۲.۴۴	۸۷	۱.۴۶	۲۸
اینچه سعیدنظام	۲۰	۰.۶۲	۵	۶۲.۵۰	۷	۱۵.۶۳	۰.۲۴	۳۲	۰.۵۴	۲۰

نام آبادی	شاغلان در گروه فعالیت									
	کشاورزی	درصد	صنعت	درصد	خدمات	درصد	شاغلین	جمع	درصد	درصد از کل روستاها
بکتاش	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
چتر	۳۶	۱.۱۲	۲۲	۵۶.۲۵	۶	۳۴.۳۸	۱.۰۵	۶۴	۹.۳۸	۱.۰۷
چناق‌بلاغ	۳۰	۰.۹۳	۱۷	۵۰.۰۰	۱۳	۲۸.۳۳	۰.۸۱	۶۰	۲۱.۶۷	۱.۰۰
گادل	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
مغانلو	۷۵	۲.۳۳	۳۱	۴۲.۱۳	۷۲	۱۷.۴۲	۱.۴۸	۱۷۸	۴۰.۴۵	۲.۹۸
سهندعلیا	۱۷۲	۵.۳۵	۹۸	۵۶.۷۷	۳۳	۳۲.۳۴	۴.۶۹	۳۰۳	۱۰.۸۹	۵.۰۷
کردی	۹۴	۲.۹۲	۲۲	۷۸.۹۹	۳	۱۸.۴۹	۱.۰۵	۱۱۹	۲.۵۲	۱.۹۹
باغچه	۷۹	۲.۴۶	۱۶	۸۰.۶۱	۳	۱۶.۳۳	۰.۷۷	۹۸	۳.۰۶	۱.۶۴
سهندسفلی	۱۸۴	۵.۷۲	۱۱۵	۵۷.۸۶	۱۹	۳۶.۱۶	۵.۵۰	۳۱۸	۵.۹۷	۵.۳۲
گندی	۴۷	۱.۴۶	۳۳	۵۷.۳۲	۲	۴۰.۲۴	۱.۵۸	۸۲	۲.۴۴	۱.۳۷
دام لار	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
اق کند	۱۰۷	۳.۳۳	۷۳	۵۵.۴۴	۱۳	۳۷.۸۲	۳.۴۹	۱۹۳	۶.۷۴	۳.۲۳
المالو	۱۱۲	۳.۴۸	۵۰	۶۵.۸۸	۸	۲۹.۴۱	۲.۳۹	۱۷۰	۴.۷۱	۲.۸۵
بای گلی	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
قره تپه	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
سرین دره	۲۶	۰.۸۱	۱۹	۵۵.۳۲	۲	۴۰.۴۳	۰.۹۱	۴۷	۴.۲۶	۰.۷۹
پیرفشلاق	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
چهره تپه	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
ساری اغل	۵۶	۱.۷۴	۱۵	۷۷.۷۸	۱	۲۰.۸۳	۰.۷۲	۷۲	۱.۳۹	۱.۲۱
عوج موسی	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
سریک	۶۸	۲.۱۲	۱۳۱	۲۷.۶۴	۴۷	۵۳.۲۵	۶.۲۷	۲۴۶	۱۹.۱۱	۴.۱۲
ینگجه سینار	۷۱	۲.۲۱	۱۸	۶۰.۶۸	۲۸	۱۵.۳۸	۰.۸۶	۱۱۷	۲۳.۹۳	۱.۹۶
رز	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
مزرعه اغدوز	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
سیدلر	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
کوشک	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
شهرک صنعتی ماهنشان	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
بک آباد	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
بهستان	۱۲۹	۴.۰۱	۲۱	۶۴.۵۰	۵۰	۱۰.۵۰	۱.۰۰	۲۰۰	۲۵.۰۰	۳.۳۵
تک اغاج	۴۴	۱.۳۷	۱۹	۵۷.۱۴	۱۴	۲۴.۶۸	۰.۹۱	۷۷	۱۸.۱۸	۱.۲۹
مزرعه لیلان	۴۱	۱.۲۸	۶	۷۱.۹۳	۱۰	۱۰.۵۳	۰.۲۹	۵۷	۱۷.۵۴	۰.۹۵

نام آبادی	کشاورزی	شاغلان در گروه فعالیت					صنعت	درصد	خدمات	درصد	شاغلین جمع	درصد از کل روستاها
		کشاورزی	صنعت	خدمات	درصد	شاغلین						
مزرعه بك اباد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
مزرعه تك آغاج /چپ چپ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
سرپل /میر آخور	۸۷	۲۰۸	۲۶	۲۵	۳۵	۴۸۳	۳۹۰۱	۱۰۱	۴۵۲۹	۲۲۳	۳۰۷۳	
بیاملو	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
پشتک	۷۹	۲۰۸	۲۶	۸	۳۵	۳۱۱	۵۱۹۷	۶۵	۴۲۷۶	۱۵۲	۲۰۵۵	
خلج	۶۷	۲۰۸	۲۶	۲۵	۲۵	۱۲۴	۵۶۷۸	۲۶	۲۲۰۳	۱۱۸	۱۰۹۸	
ماداباد	۶۷	۲۰۸	۲۶	۱۰	۱۰	۱۱۶	۳۴۷۲	۱۱۶	۶۰۱۰	۱۹۳	۳۰۲۳	
وهران	۷۱	۲۰۸	۲۶	۲۱	۲۱	۷۶	۴۲۲۶	۷۶	۴۵۲۴	۱۶۸	۲۰۸۱	
ایلی بلاغ	۱۲۹	۴۰۱	۱۳۷	۲۶	۲۶	۱۳۷	۴۴۱۸	۱۳۷	۴۶۹۲	۲۹۲	۴۰۸۹	
قره باطلاق	۹۹	۳۰۸	۶۸	۱۳	۱۳	۳۲۵	۵۵۰۰	۶۸	۳۷۷۸	۱۸۰	۳۰۰۱	
مجموع	۳۲۱۵	۱۹۶۰	۵۳۸۳	۲۰۹	۳۵۰۰	۲۱۵۳	۵۳۸۳	۲۰۹	۳۵۰۰	۵۹۷۲	۲۰۵۰	

-کیفیت و کمیت منابع انسانی (نیروی کار، مهارت‌ها و...)

نیروی کار فعال و متخصص به عنوان یکی از منابع مهم اقتصاد هر منطقه تلقی می شود. در روستاهای منظومه اشتغالزایی شهرستان ماهنشان نیروی انسانی بیشتر در امر کشاورزی و دامداری به طور سنتی درگیر هستند. اما در این میان در اکثر سکونتگاه‌ها اقلیتی با تخصص‌های ویژه مشاهده می شوند. با توجه به شرایط توپوگرافیک منطقه که در آن بخش‌های غربی را دامنه‌های کوهستانی، ساکنان بخش‌های مختلف منطقه جهت امرار و معاش دارای مهارت‌های متنوعی می باشند. از جمله مهارت‌های امرار و معاش مردم روستاهای خندقلو و علم‌کندی؛ ارزه خوران و لیلان اشاره کرد که به فعالیت‌های گردشگری مشغول هستند و سایر روستاهای این منطقه به زنبورداری، پرورش ماهی و دامداری مشغول می باشند.

مهارت‌های ساکنان بخش‌های کوهپایه‌ای نیز علاوه بر موارد مذکور شامل فرش بافی، صنایع لبنی، پرورش قارچ و... می باشد.

در مناطق دشتی نیز علاوه بر فعالیت‌های کشاورزی و دامداری، فعالیت‌های خدماتی از قبیل فعالیت‌های بسته بندی، فعالیت‌های کوچک دسته بندی می باشد.

بیکاری یکی از اساسی‌ترین دشواری‌ها در سطح کلان هر کشور است و ایجاد فرصت شغلی یک هنر مدیریت اقتصادی است. از نظر اقتصادی بیکاری بالاتر از ۱۰ درصد، زمینه اتلاف منابع، عامل کاهش درآمد ملی و کاهش رفاه و عامل بسیاری از آسیب‌های اجتماعی و در نهایت تضعیف‌کننده پایداری سیاسی و تضعیف حکومت مرکزی است. از

این رو در جهان پیشرفته، برای حل مشکل بیکاری، تمامی دستگاه‌ها و قوای تاثیرگذار (قضائیه، مقننه، مجریه و قوای نظامی و انتظامی) در یک برنامه هماهنگ کمک می‌کنند که این بیماری عظیم اقتصاد کلان درمان شود. قوه مجریه، برای ایجاد فرصت‌های شغلی، استراتژی‌های لازم را ارائه می‌دهد، قوه مقننه خلأ قانونی اشتغال را رفع می‌کند و قوه قضائیه فضایی فراهم می‌آورد که مردم با نشاط هر چه بیشتر کسب و کار کنند، دشواری‌های حقوقی کسب و کار را حل می‌کند و جلو انواع تنش‌ها را می‌گیرد، زمینه ارتباط اهالی کسب و کار داخل و خارج را فراهم می‌آورد و تلاش می‌کند هر جا مانعی در برابر امور کسب و کار، سرمایه‌گذاری و مانند آن فراهم آید آن را بردارد. قوای نظامی و انتظامی تمام کوشش خود را می‌کند تا فضای امن سرمایه‌گذاری و کسب و کار مولد را ایجاد کند. ایران در این زمینه‌ها در حال حاضر محدودیت‌های معنی داری دارد.

لذا؛ از منظر تئوری‌های اقتصاد کلان علاوه بر محیط اقتصادی، محیط مناسب سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و به‌طور خاص وضعیت فناوری تاثیر بسزایی در ایجاد فرصت شغلی و کاهش بیکاری دارند؛ چون برای ایجاد فرصت شغلی نیاز به سرمایه‌گذاری مولد است و برای شکل‌گیری سرمایه‌گذاری مولد نیاز به وضعیت محیط استاندارد وجود دارد. در ضمن بیشترین مشاغل جدید با تلاش بخش خصوصی ایجاد می‌شود و دولت در کنار بخش خصوصی و ضمن نظارت بر عملکرد آن، امور مربوط به کسب‌وکار را تسهیل می‌کند و موانع قانونی پیشرفت کار را بر می‌دارد، از طریق سیاست‌های پولی و مالی مناسب و با کمک بازارهای پولی و مالی زمینه تامین اعتبارات مورد نیاز بخش خصوصی را فراهم می‌آورد و پیشرفت کار را رصد می‌کند تا اگر دشواری احتمالی بروز کند، با تدبیر و آرامش آن را حل و فصل کند.

همچنین؛ برای ایجاد فرصت شغلی پایدار، لازم است از ورود انواع ریسک‌ها به سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار جلوگیری شود. یکی از مهم‌ترین ریسک‌ها در بازار کسب و کار که بسترهای فرصت شغلی را نابود می‌کند، امنیتی شدن فضای مربوطه است. به همین دلیل است که در تمامی کشورهای پیشرفته هیچ نوع فضای امنیتی بر کسب و کار حاکم نمی‌شود و قوای نظامی و انتظامی تنها حافظ امنیت استاندارد برای فعالیت آرام کسب و کار هستند. دست کم تجربه ۲۵ کشور در حال توسعه در این زمینه وجود دارد که ورود قوای نظامی و امنیتی به اقتصاد موجب کاهش فرصت‌های شغلی شده است.

از دیگر سو؛ مهم‌ترین عامل برای ایجاد فرصت شغلی، انجام سرمایه‌گذاری برای رشد اقتصادی است. در یکی از قواعد مشهور علم اقتصاد، تاکید می‌شود که برای کاهش یک درصد بیکاری نیاز به بیش از ۲ درصد رشد اقتصادی است. اگر قرار باشد بیکاری از ۱۴ درصد به ۱۰ درصد کاهش یابد نیاز به رشد اقتصادی ۸ درصد است. رشد اقتصادی ۸ درصد نیازمند عزم ملی و همکاری تمامی قوای تاثیرگذار کشور با برنامه‌های اقتصادی دولت است. بدیهی است اگر قرار باشد بیکاری تک رقمی شود، رشد اقتصادی باید از ۱۰ درصد بالاتر رود که در شرایط فعلی ایران ناممکن است. اما برای رسیدن به رشد پایدار در ادامه قرن ۲۱ علاوه بر هماهنگی قوای اثرگذار، نیاز جدی به پیشرفت‌های تکنولوژیک وجود دارد. بخش عظیمی از کسب و کار در قرن ۲۱ در عرصه خدمات فناورانه، تولید دانش، تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان، استارت آپ‌ها و مانند آن صورت می‌گیرد. آشکار است که برای فراهم شدن زمینه فرصت شغلی نیاز به استفاده از اینترنت کارآمد، آزادی استفاده از فضاهای مجازی و نبود انواع موانع پیشرفت در دنیای

دیجیتالی است. در حال حاضر بیشترین زمینه ایجاد فرصت شغلی در کشورهای پیشرفته از این راه صورت می‌گیرد. آشکار است که در صورت نبود دسترسی فراگیر و ارزان به اینترنت، نبود آزادی کافی استفاده از پردازش داده‌ها، امکان مانور در این عرصه نوین برای شغل آفرینی فراهم نخواهد شد. این امر در ایران به‌طور نسبی با دشواری‌های خاص خود همراه است.

ضمناً؛ با فرض ثبات سایر شرایط و از جمله زمینه‌های استاندارد برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، یکی از راه‌های اساسی ایجاد فرصت شغلی، استفاده از این ظرفیت است. از سوی دیگر همواره یک رقابت جدی بین کشورهای مختلف، تلاش برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی بوده است. جالب توجه است که برخلاف تصور، کشورهای پیشرفته در این موضوع پیشتاز بوده و هستند. کشورهای پیشرفته در آستانه سال ۲۰۱۷ بیش از ۴۸ درصد کل سرمایه‌گذاری خارجی را جذب کرده‌اند. با وجودی که یکی از مهم‌ترین راه‌های ایجاد فرصت شغلی جدید، انجام سرمایه‌گذاری و به‌ویژه سرمایه‌گذاری خارجی است اما شرایط عملیاتی شدن آن دست کم برای ایران خیلی ساده نیست. زمینه‌ها و عوامل جذب سرمایه‌گذاری شامل امنیت، فقدان تنش، پایداری حقوق مالکیت، حفاظت از قراردادها، تضمین بازگشت اصل سرمایه و بازدهی آن و رعایت دیگر قواعد بازی در داخل و سطح منطقه‌ای و جهانی است. هر کشوری بتواند این فضاها را فراهم کند، می‌تواند سرمایه‌گذاری بیشتری جذب کند و فرصت شغلی بیشتری ایجاد کند. علاوه بر کشورهای پیشرفته که بیشترین میزان سرمایه‌گذاری خارجی را در ۱۰ سال گذشته جذب کرده‌اند، کشورهای در حال توسعه نیز همواره در تلاش بوده‌اند میزان بیشتری به خود اختصاص دهند. به‌عنوان نمونه حکومت چین توانسته است از طریق جذب سرمایه‌گذاری ارزان خارجی در دهه گذشته حدود ۱۷۰ میلیون فرصت شغلی (سالانه ۱۷ میلیون) ایجاد کند. در حال حاضر فضای استاندارد و لازم برای بهره‌برداری بهینه از ظرفیت سرمایه‌گذاری خارجی در ایران با دشواری‌هایی روبه‌رو است. از این رو انتظار ایجاد فرصت شغلی جدید به میزان قابل توجه از این طریق معنی دار نیست.

از سوی دیگر؛ یک عامل اساسی و راه حل بلند مدت حل و فصل مشکل بیکاری و ایجاد فرصت شغلی، وجود ظرفیت کارآفرینی در نظام آموزشی و سازگاری آن با زیر سیستم‌های اقتصادی است. نظام آموزشی کارآمد از یکسو به تربیت نیروهایی اقدام می‌کند که مولد باشند. از سوی دیگر فارغ‌التحصیلان نظام آموزشی کارآمد، متناسب با نیاز صنعت، خدمات و دیگر زیر بخش‌های اقتصادی بوده و جذب بخش‌های تقاضادهنده می‌شوند. به‌طور آشکار می‌توان دریافت که نظام آموزشی فعلی ایران ویژگی‌های پویایی، کارآمدی، کارآفرینی و دیگر ابعاد استاندارد را ندارد.

و نیز؛ در یک فضای استاندارد و با فرض وجود بخش خصوصی کارآمد، دسترسی به فضاهای فناورانه جدید، اطلاعات مورد نیاز کارآفرینان و متقاضیان کار به‌طور رایگان تامین می‌شود. بنابراین افراد جویای کار با توجه به تخصص و علاقه خود از طریق یک روابط عمومی کارآمد به شبکه‌های تقاضای کار وصل شده و دعوت به کار می‌شوند. آشکار است که چنین ابزارها و کانال‌های کارآمد در شرایط فعلی کشور در همه سطوح موجود نیست. از این رو به آسانی نمی‌توان منتظر ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و اثر بخش بود.

همچنین؛ استفاده از تجربه‌های موفق دیگر کشورها از دیگر راه‌های ایجاد فرصت شغلی جدید است. یکی از این تجربه‌ها راه‌اندازی فعالیت‌های مربوط به کسب و کارهای کوچک و متوسط (SMEs) است. علاوه بر کشورهای

پیشرفته، کشورهای زیادی از مناطق در حال توسعه و حتی توسعه نیافته از این فرصت استفاده می‌کنند. کشورهای کره جنوبی، سنگاپور، مالزی، تایوان و مانند آن برای حل بیکاری از این رویکرد استفاده بهینه برده‌اند. معروف است که متجاوز از ۹۰ درصد بنگاه‌های کشورهای مختلف (پیشرفته و در حال پیشرفت) به شکل SMEs فعالیت دارند. تلاش برای توسعه روستاها از دیگر تجربه‌های موفق کشورهای مختلف (و به‌ویژه کشورهای پیشرفته) برای حل و فصل بیکاری است. این کشورها از طریق راه‌اندازی و حمایت از تولیدات صنایع دستی، ساخت جاده روستایی، ایجاد یا انتقال صنایع، کارخانه‌ها، موسسات آموزشی، مراکز ورزشی و تفریحی و مانند آن، از یک سو زمینه اشتغال بیشتر در روستا را فراهم کرده‌اند. از دیگر سو مانع مهاجرت روستاییان به شهر شده‌اند. وانگهی زندگی در محیط کوچک و کم جمعیت روستایی دارای هزینه کمتر، دشواری‌های زیست محیطی کمتر و سایر مزیت‌ها است.

در ایران به دلیل بی توجهی به توسعه روستاها، پدیده مشکل آفرین مهاجرت بی‌رویه به شهر حاکم است. به این خاطر در خوش‌بینانه‌ترین وضعیت، سالانه بیش از ۱۶۰ هزار نفر از روستاییان به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند. این موضوع علاوه بر خالی شدن روستاها موجب گسترش حاشیه نشینی شده است. در ایران بیش از ۱۱ میلیون نفر حاشیه نشین وجود دارد که با سختی روزگار خود را می‌گذرانند. توجه به رشد فناوری و گسترش وسیع اطلاعات برای پژوهشگران، پشتیبانی دیگری است که برای ایجاد کسب و کار جدید کارساز است. تجربه بسیاری از کشورهای دنیا نشان می‌دهد که به‌ویژه گروه عظیمی از جوانان توسط این کانال‌ها مشغول به کار شده‌اند. بسترهای فناوری و اطلاعات جهانی در دو دهه اخیر بیش از ۳۰۰ درصد رشد داشته است. جهان توسعه یافته با گسترش دسترسی به اینترنت، فرصت جدید ایجاد می‌کند و جهان توسعه نیافته با فیلترینگ به نابودی عرصه‌های کارآفرینی کمک می‌کند. کشورهایی که فناوری کارآمد و به روز را تشویق می‌کنند، عقیده دارند که گسترش فناوری جدید در واقع بستر ایده پردازی را فراهم می‌آورد که نوعی تبدیل ایده به ثروت است. خود این منشا ایجاد فرصت شغلی جدید است. در این زمینه در ایران دشواری‌های ساختاری، سازمانی، مدیریتی و فرهنگی گوناگونی وجود دارد.

حال آکنه؛ افزایش جمعیت جویای کار در ایران، موضوع دیگری است که کار را برای حل و فصل بیکاری دشوار می‌کند. آمارها نشان می‌دهند که سالانه تنها حدود ۶۵۰ هزار نفر فارغ‌التحصیل دانشگاهی در ایران به متقاضیان کار اضافه می‌شوند. جمعیت جویای کار غیر فارغ‌التحصیل دانشگاهی نیز سالانه نزدیک ۳۵۰ هزار نفر است. از این رو در ایران ایجاد یک میلیون فرصت شغلی در سال مورد نیاز است. در صورتی که ایجاد هر شغل به‌طور متوسط و با توجه به شرایط استاندارد بین‌المللی نیازمند ۱۰۰ هزار دلار سرمایه‌گذاری باشد و قرار باشد یک میلیون جویای کار سالانه شاغل شوند، یکصد میلیارد دلار اعتبار مورد نیاز است. دسترسی به این میزان سرمایه‌گذاری در شرایط فعلی کشور، بسیار دشوار است. میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی پس‌ابرجام در ایران، حداکثر ۱۰ میلیارد دلار بوده است. همچنین نمره سهولت قوانین و مقررات برای کسب و کار در ایران نسبت به استانداردهای بین‌المللی بسیار نامناسب است. سهولت قوانین و مقررات برای کسب و کار می‌تواند زمینه اشتغال زایی را افزایش دهد. ایران در آستانه سال ۲۰۱۷ از میان ۱۹۱ کشور رتبه ۱۲۰ را در این زمینه به خود اختصاص داده که بسیار مشکل آفرین است.

نهایتاً؛ موارد فوق، می‌بایست در برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی مد نظر تصمیم‌گران قرار گیرد ولی علاوه بر موارد ذکر شده می‌توان به پاره‌ای محدودیت که توسط مسئولین محلی ذکر شد نیز اشاره نمود؛

- برسر حقا به و تقسیم آب کشاورزی
- تصرف اراضی اطراف روستاها توسط اداره منابع طبیعی و ایجاد محدودیت برای استفاده در فعالیت های کشاورزی و دامداری
- محدودیت های ایجاد فضاهای تجاری با عملکرد منطقه ای در طرح های هادی روستایی
- محدودیت های ناشی از طرح های روستایی که نگاهی صرفا کالبدی به روستاها دارد.
- محدودیت های ایجاد شده از سوی جهاد کشاورزی برای ایجاد کاربریهای اقتصادی که نیازمند ساخت ابنیه هستند.
- محدودیت و مشکلات ناشی از اعطای وام (ضامن، نحوه بازپرداخت و ...).
- نداشتن قوانین مشخص برای حمایت از تولیدات داخلی و روستایی
- محدودیتهای فرهنگی و اجتماعی برای اشتغال زنان.
- محدودیت قوانین برای مقابله با افرادی که به دلایل نامشخص مانع از توسعه اقتصادی می شوند خصوصا گردشگری

۱-۶-۱-۳- منابع انرژی و سوخت

طبق بررسی های به عمل آمده از میان منابع انرژی تجدید پذیر و تجدید ناپذیر شامل:

منابع انرژی تجدید ناپذیر

انرژی سوخت های فسیلی

انرژی هسته ای

منابع انرژی تجدید پذیر

انرژی خورشیدی

انرژی باد

انرژی امواج دریا

انرژی هیدروالکتریک یا برق آبی انرژی زمین گرمایی

سوخت های گیاهی یا بیومس

در منطقه مورد مطالعه می توان به وجود سوخت های فسیلی و همچنین گیاهی اشاره نمود. با توجه به تعدد باغات، سوخت های فسیلی که از فضولات حیوانی، تنه های پوسیده درختان و باقیمانده جانوران در زیر گل و لای، تحت فشار و دمای مناسب به وجود می آیند. در وضعیت موجود توسط روستائیان در حد مصارف زندگی مورد استفاده قرار می گیرند. سوخت های گیاهی نیز که شامل تفراله محصول های زراعی نظیر دانه های روغنی و بقایای این محصول ها مانند کاه، چوباز یک سو و فضله های حیوان ها از سوی دیگر می باشند در منطقه در حد مصارف زندگی مورد استفاده ساکنان قرار می گیرد.

علاوه بر این موارد مذکور در روستاهایی که شبکه ی گاز رسانی در آنها اجرا شده است) در بند قبل در این مورد توضیحات لازم ارائه شد) استفاده از منبع تأمین فوق در راس کلیه ی منابع انرژی می باشد.

۱-۶-۲- مالکیت عوامل تولید

- مالکیت و ساختار حقوقی بهره برداری از منابع آب

همانطور که در بندهای پیشین ذکر گردید منابع آب استفاده شده در زمینه فعالیت های تولید کشاورزی در قالب رودخانه، چاه عمیق و نیمه عمیق، قنات، آب بندان و چشمه می باشند که چشمه ها و رودخانه ها به صورت عمومی توسط ساکنان بهره برداری می گردد. چاه های عمیق و نیمه عمیق مالکیت خصوصی داشته و قنات دارای مالکیت عمومی می باشند.

وضعیت استفاده از منابع آب در سطح روستاهای منظومه به تفکیک هر یک از منابع به قرار جدول ذیل می باشد.

جدول ۱-۶۴- سهم هر یک از منابع آب در نظام تولیدات کشاورزی

سطح جغرافیایی	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق	تعداد چشمه		تعداد قنات	تعداد رودخانه دائمی از طریق موتور پمپ دیزلی یا الکتروپمپ	تعداد رودخانه فصلی از طریق موتور پمپ دیزلی یا الکتروپمپ	آب بندان تعداد
		فصلی	دایمی				
سهم در کل منظومه	۴۴.۵۹	۱.۶۸	۲۴.۰۵	۲۸.۵۱	۰.۳۷	۰.۰۷	۰.۷۳
سهم در دهستان اوریاد	۱۲.۶۵	۱.۲۳	۴۸.۱۵	۳۴.۵۷	۰.۳۱	۰.۳۱	۲.۷۸
سهم در دهستان قزل گچیلو	۷۳.۳۹	۵.۶۵	۸.۰۶	۱۲.۹۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰
سهم در دهستان ماهنشان	۱۲.۶۵	۱.۲۳	۴۸.۱۵	۳۴.۵۷	۰.۳۱	۰.۳۱	۲.۷۸

- مالکیت زمین و انواع آن (ابعاد، وسعت زمین های روستایی و...)

مالکیت زمین به عنوان یکی از عوامل تولید در منطقه با توجه به شرایط توپوگرافیک موجود در بخش های مختلف متفاوت می باشد. به طوریکه باغات و مراتع چرای دام در بخش های شمالی جزء اراضی ملی می باشند که توسط ساکنان مورد بهره برداری قرار گرفته اند. از سوی دیگر زمین های زراعی و باغات بخش های جنوبی عمدتاً در اختیار و مالکیت خرده مالکان روستایی قرار داشته و غالباً در ابعاد کوچک مورد بهره برداری قرار می گیرند.

از دیگر اراضی مورد بهره برداری اقتصادی می توان به محدوده شهرک های صنعتی که تحت مالکیت دولتی واگذاری شده به بخش خصوصی می باشد.

مالکیت سایر اراضی اختصاص یافته به تولید در سطح روستاهای منظومه در اختیار اشخاص بوده که غالبا دارای ابعاد کوچکی می باشند به طوریکه در مصاحبه های صورت گرفته با ساکنین تمام کشاورزانی که مورد مصاحبه قرار گرفته بودند مالکیت زمین خود را شخصی عنوان کرده اند.

۱-۶-۳- ساختار تولید و تاسیسات تولیدی

- ساختار و تاسیسات تولید کشاورزی (تولید زراعی، تولید باغی، واحدهای پرورش دام و طیور و ذخیره سازی و نگهداری)

- شکل و ساختار واحدهای تولید زراعی

ساختار واحدهای تولید زراعی منطقه از نوع سنتی می باشد به طوریکه واحد های تولیدی دارای زمین های کوچک و تکنولوژی بسیار محدود در حد تراکتور و عمیق کار می باشند. از نظر عرضه کالا به بازار، واحد های کوچک زراعی این عمل را بی برنامه انجام می دهند به طوریکه در کشاورزی سنتی هدف اصلی تامین غذای کشاورز و خانواده اش است و چیزی که به عنوان هدف دنبال می شود پرهیز کردن از ریسک می باشد. در این حالت کشاورز آن منطقه سود نهایی را با دستاورد نهایی مبادله می کنند و از مقدار سود چشم پوشی می کند. بدین ترتیب محصولات زراعی منطقه که عمدتا در غالب گندم، جو و یونجه می باشد به انبارها و سیلوهای شهر زنجان و یا بازار های فروش ارسال می گردد.

شکل و ساختار زمین های باغی

باغات منطقه عمدتا با مساحت های کمتر از یک هکتار نیز همانند اراضی زراعی به صورت سنتی مورد بهره برداری قرار می گیرند به طوریکه محصولات باغی منطقه که عمده تولیدات آنها شامل سیب و زردآلو می باشد غالبا پیش فروش شده و سپس توسط واسطه ها به میادین میوه شهرهای اطراف علی الخصوص زنجان ارسال می گردد.

شکل و ساختار واحدهای پرورش دام و طیور

واحدهای پرورش دام در روستاهای منظومه عمدتا به شکل سنتی فعال می باشند و در فضاهای دامی صنعتی که بیشتر به صورت دام های سنگین (گاو گوشتی و شیری) در دامداری های صنعتی اطراف روستاها پرورش یافته و مورد بهره برداری قرار می گیرند و همچنین شیر تولیدی توسط ماشین های جمع آوری شیر در سطح منطقه جمع آوری و پس از انتقال به ایستگاه های شیر و به کارخانه فدک لبنه زنجان و ضبیحیان منتقل می شود. پرورش زنبور عسل عمدتا بصورت سنتی در اکثر روستاهای دامنه کوه ها و ارتفاعات به عنوان سوغات و محصول جانبی این منطقه دایر می باشد.

– شکل و ساختار تاسیسات ذخیره سازی و نگهداری (انبارها، سردخانه و مانند آن...)

مطابق با بررسی های میدانی صورت گرفته، نحوه ذخیره سازی و نگهداری محصولات کشاورزی در منطقه سنتی می باشد به طوری که غالب کشاورزان دارای انبارهای کوچک خانگی جهت ذخیره سازی تولیدات کشاورزی خود در حد محدود می باشند. در سطح منطقه فضای مناسب برای انبارداری وجود نداشته و یکی از مسائل و مشکلات اصلی مردم می باشد. به طوریکه برای انبار محصولات روستاییان می بایست از فضاهای انبارداری شهر زنجان استفاده نمایند. از سوی دیگر نبود سردخانه مناسب و متناسب با تولیدات کشاورزی و عدم وجود فضاهای خدماتی پشتیبانی و همچنین توان مالی کم اهالی در منطقه، غالباً محصولات کشاورزی ذخیره نمی شوند و توسط دلالان خریداری و به شهرهای اطراف صادر می گردند.

– ساختار و تاسیسات تولید صنعتی و معدنی (صنایع دستی، کارگاهی و کارخانه ای، معدن و

ساختمان)

* ساختار و تاسیسات صنایع دستی

صنایع دستی پیشتر توسط عشایر و ساکنان روستاهای کوچک منطقه صورت می گیرد. قالی بافی، گلیم بافی و جاجیم بافی از کهن ترین صنایع دستی شهرستان ماهنشان است که دارای شهرت فراوان و اهمیت ویژه ای هستند. با توجه به بررسی های به عمل در روستاهای مورد مطالعه، صنایع دستی به قرار ذیل می باشد.

جدول ۱-۶۵- صنایع دستی موجود در روستاها

رشته فعالیت	روستای محل سکونت	روستای محل فعالیت	زیر رشته فعالیت
تولیدات چرمی دست دوز	میانج	میانج	
گلیم بافی	میانج	میانج	ساده/دورو
بافتنی های سنتی*	خیر آباد	خیر آباد	بافت با چهارمیل و یا پنج میل
پای پوشهای سنتی*	خیر آباد	خیر آباد	گیوه بافی (روواربافی، ملکی دوزی)
گلیم بافی	خیر آباد	خیر آباد	ساده/دورو
بافتنی های سنتی*	خیر آباد	خیر آباد	قلاب بافی با الباف طبیعی
گلیم بافی	خوئین	خوئین	ساده/دورو
گلیم بافی	علم کندی	علم کندی	ساده/دورو
گلیم بافی	بیانلو	بیانلو	ساده/دورو
گلیم بافی	پری	پری	ساده/دورو
گلیم بافی	روستای قزلجه	روستای قزلجه	ساده/دورو
گلیم بافی	قلعه جوق	قلعه جوق	ساده/دورو
گلیم بافی	تخته یورد	تخته یورد	ساده/دورو
گلیم بافی	قاضی کندی	قاضی کندی	ساده/دورو
پته دوزی (سلسله دوزی/قطه دوزی)	قاضی کندی	قاضی کندی	
پته دوزی (سلسله دوزی/قطه دوزی)	قاضی کندی	خیر آباد	
چلنگری (آهنگری سنتی)	قاضی کندی	قاضی کندی	

رشته فعالیت	روستای محل سکونت	روستای محل فعالیت	زیر رشته فعالیت
گلیم بافی	قره داش	قره داش	ساده/دورو
گلیم بافی	قره داش	قره داش	ساده/دورو
گلیم بافی	قره داش	قره داش	ساده/دورو
گلیم بافی	قره داش	قره داش	ساده/دورو
گلیم بافی	برون قشلاق	برون قشلاق	ساده/دورو
گلیم بافی	برون قشلاق	برون قشلاق	ساده/دورو
گلیم بافی	برون قشلاق	برون قشلاق	ساده/دورو
گلیم بافی	برون قشلاق	برون قشلاق	ساده/دورو
گلیم بافی	قره گل	قره گل	ساده/دورو
گلیم بافی	امیرآباد	امیرآباد	ساده/دورو
سفال سنتی لعابدار	روستای چترز		نقاشی رولعابی
گلیم بافی	چناق بلاغ	چناق بلاغ	ساده/دورو
گلیم بافی	مغانلو	مغانلو	ساده/دورو
گلیم بافی	بخش مرکزی روستای سهند علیا	بخش مرکزی روستای سهند علیا	ساده/دورو
گلیم بافی	روستای سهند سفلی	روستای سهند سفلی	
گلیم بافی	سهند علیا	سهند علیا	ساده/دورو
گلیم بافی	گندی	گندی	ساده/دورو
گلیم بافی	آق کند	آق کند	ساده/دورو
گلیم بافی	آفکند	سهند سفلی	ساده/دورو
گلیم بافی	المالو	المالو	ساده/دورو
گلیم بافی	آمالو	اغلبیک	ساده/دورو
گلیم بافی	سرین دره	سرین دره	ساده/دورو
گلیم بافی	روستای ساری آغل	روستای ساری آغل	ساده/دورو
گلیم بافی	سریک	سریک	ساده/دورو
گلیم بافی	سریک	خیر آباد	ساده/دورو
گلیم بافی	سریک	سریک	ساده/دورو
گلیم بافی	بهستان	بهستان	ساده/دورو
تراش سنگهای قیمتی ونیمه قیمتی	بهستان	بهستان	
گلیم بافی	ینگجه سینار	ینگجه سینار	ساده/دورو
گلیم بافی	میر آخور	میر آخور	ساده/دورو
گلیم بافی	میر آخور	پشتوک	ساده/دورو
گلیم بافی	ایل بلاغی	ایل بلاغی	ساده/دورو
گلیم بافی	وهران	وهران	ساده/دورو

ساختار و تاسیسات صنایع کارگاهی و کارخانه ای

صنایع کارخانه ای و کارگاهی مستقر در شهرک صنعتی ماهنشان با ساختار مکانیزه می باشد و مطابق با بررسی های انجام شده صنایع کارگاهی در قالب نیمه صنعتی - نیمه سنتی در برخی روستاها پراکنده می باشد به طوریکه مطابق با استعلام صورت گرفته از سازمان صنایع و معادن استان ، واحد های صنعتی مستقر در سطح روستاهای منظومه ماهنشان به قرار ذیل می باشد.

جدول ۱-۶۶- واحدهای صنعتی مستقر در منظومه

نام واحد	آدرس کارگاه	اشتغال مجوز	گروه فعالیت ۴ رقمی	گروه فعالیت ۲ رقمی
علی محمد حسنی	۲۲ کیلومتری ماهنشان روستای خلیج	۹	ساخت کالاهای بتونی- سیمانی و گچی (۲۶۹۵)	سایر محصولات کانی غیر فلزی (۲۶)
جهان نمو	بخش اورباد- کیلومتر ۲ جاده روستای پری به روستای علم کندی	۴۵	استخراج کانه های فلزی آهنی (۱۳۱۰)	استخراج کانه های فلزی (۱۳)
کیمیا جم پارس	جنب کالسیمین	۱۵	ساخت فلزات اساسی قیمتی و فلزات غیر آهنی (۲۷۲۰)	ساخت فلزات اساسی (۲۷)
تولیدی شن و ماسه نگین آسفالت ماهنشان	کیلومتر ۱۵ جاده ماهنشان- نیک پی سه راهی روستای ایلی بلاغ	۲۲	ساخت فراورده های نفتی تصفیه شده (۲۳۲۰)	کک و فراورده های حاصل از نفت (۲۳)
فخرالدین فلاح بهستانی	ماهنشان- روستای ایلی بلاغ	۵	ساخت کالاهای بتونی- سیمانی و گچی (۲۶۹۵)	سایر محصولات کانی غیر فلزی (۲۶)
شتاب ماهنشان	ماهنشان اراضی روستای میر آخور جنب پل قزا اوزن	۴	ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی طبقه بندی نشده در جای دیگر (۲۶۹۹)	سایر محصولات کانی غیر فلزی (۲۶)
محترم عسگری	ماهنشان روستای ماداباد	۳	ساخت کالاهای بتونی- سیمانی و گچی (۲۶۹۵)	سایر محصولات کانی غیر فلزی (۲۶)

۱-۶-۴- فعالیتهای اقتصادی

۱-۴-۶-۱- فعالیتهای تولید کشاورزی (شامل زراعت، باغداری، دامپروری و ...)

منظور از نظام اقتصادی در منطقه شامل مدیریت و سازماندهی های موجود در بحث مالکیت ها و فرآیند تولیدات است و منظور از روابط وجود ارتباطات سیستمی از مرحله تأمین مواد اولیه تا مرحله تولید و فروش

محصولات در بازارهای محلی و فرامحلی است. بر اساس اطلاعات و مشاهدات میدانی انجام شده نظام تولید محصولات کشاورزی در روستاها نشان دهنده غلبه الگوهای سنتی و خرده مالکی در مالکیت و فرایند تولیدات کشاورزی است. کشاورزی منطقه در هر سه سطح زراعت (عمدتاً گندم)، باغداری (عمدتاً سیب) و دامداری (عمدتاً دام های کوچک) شکلی سنتی داشته و فاقد هرگونه سازماندهی و انسجام می باشند. اما در سطح کشاورزی خصوصاً دامداری و پرورش زنبور عسل (شکل نظام تولیدی) به سمت تعاونی های دولتی یا خصوصی با عملکرد مکانیزه و صنعتی حرکت کرده است. به طوری که پرورش زنبور عسل و تولیدات دامی منطقه دارای جایگاه منطقه ای می باشند. بنابراین نظام و روابط تولید کشاورزی همچنان متأثر از الگوهای سنتی می باشد به گونه ای که تامین زنبور ملکه، علوفه و ... از طریق خرده فروشی ها و گاه شرکت تعاونی ها صورت می پذیرد. نوع تولیدات کشاورزی بر گرفته از الگوهای کاشت سنتی منطقه می باشد و مراحل کاشت، داشت و برداشت نیز متأثر از همان الگوها می باشد. در نهایت محصولات تولیدی به صورت غیر رسمی توسط دلالان با قیمت های تعیین شده از طرف آنها خریداری می گردد و کشاورزان در فروش محصولات و نحوه بازاریابی آنها نقش اساسی ندارند. در خصوص پرورش زنبور عسل بایستی مجتمع های نیمه صنعتی را از الگوهای پرورش سنتی مجزا نمود چرا که مجتمع های مذکور تولیداتشان در مقیاس منطقه ای بوده و تحت حمایت دولت به سوی مدرن شدن سوق داده شده است.

از مهمترین این مجتمع های دامداری و پرورش ماهی می توان به مجتمع ساریجلو، پرورش ماهی خلیج، مجتمع حسنی، ملکی و محمدی اشاره کرد که حوزه نفوذ فروش و توزیع آن نیز در سطح منطقه ای می باشد. این مجتمع دارای مالکیت و مدیریت خصوصی است و بخشی از اشتغال منطقه را هم به خود اختصاص داده است. همچنین مجتمع های مرغداری با پرورش مرغ و جوجه از دیگر نظام های تولید کشاورزی منطقه هستند که مدیریت و مالکیت این مجتمع ها نیز خصوصی می باشند. روابط تولید در این مجتمع ها ضرورتاً بر مبنای مواد اولیه محلی نمی باشند. فرآیند تولید و توزیع و فروش آنها نیز به صورت نظام مند و در خارج از منطقه انجام می گیرد. لذا منطقه مورد مطالعه صرفاً محل استقرار این مجتمع ها و محلی برای تأمین نیروی انسانی لازم برای آن است با این حال می توان گفت که نظام تولید کشاورزی بر محوریت تولیدات دام و طیور در روستاها به شکلی است که می تواند به عنوان یک مشخصه این منطقه مطرح باشد.

جدول ۱-۶۷- وضعیت مهمترین تولیدات کشاورزی روستاهای منظومه ماهنشان

نام محصول	میزان تولید (تن در هکتار*)	هزینه تولید (کیلوگرم)	قیمت فروش (کیلوگرم)	الگوی آبیاری	محل تامین نهاده	نحوه و محل ذخیره سازی	نحوه و محل فروش	
							به صورت خام یا فرآوری شده	نحوه فروش
گندم	۲.۷	۱۰۰۰	۱۲۵۰	سنتی ☒ مدرن ☐	ماهنشان- زنجان	فاقد محل مناسب	خام ☒ فرآوری شده ☐	خرید واسطه یا دلال ☒ خرید تضمینی از سوی دولت ☒ در محل روستا به فروش می رسانید ☐ بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐
جو	۲.۵	۵۰۰	۷۰۰	سنتی ☒	ماهنشان-	فاقد	خام ☒	خرید واسطه یا دلال ☒ خرید تضمینی از سوی

محل فروش	نحوه و محل فروش		نحوه و محل ذخیره سازی	محل تامین نهاده	الگوی آبیاری	قیمت فروش (کیلوگرم)	هزینه تولید (کیلوگرم)	میزان تولید (تن در هکتار*)	نام محصول
	نحوه فروش	به صورت خام یا فرآوری شده							
	دولت ☒ در محل روستا به فروش می رسانید ☐ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	فرآوری شده ☐	محل مناسب	زنجان	مدرن ☐				
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☒ خرید تضمینی از سوی دولت ☐ در محل روستا به فروش می رسانید ☐ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	خام ☒ فرآوری شده ☐	فاقد محل مناسب	ماهانشان- زنجان	سنتی ☒ مدرن ☐	۷۰۰	۴۰۰	۱۵	شیر
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☒ خرید تضمینی از سوی دولت ☒ در محل روستا به فروش می رسانید ☐ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	خام ☒ فرآوری شده ☐	فاقد محل مناسب	ماهانشان- زنجان	سنتی ☒ مدرن ☐	۷۵۰	۵۰۰	۲.۴	جو

جدول ۱-۶۸- وضعیت محصولات دامی موجود در روستاهای منظومه ماهانشان

محل عرضه	محل و نحوه عرضه و فروش	متوسط تولید محصول و قیمت فروش	محصول
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☒ خرید تضمینی از سوی دولت ☐ در محل روستا به فروش می رسانید ☐ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☒	تولید ۱۵ تن شیر (روزانه) قیمت یک کیلو شیر ۱۳۰۰ تومان	شیر
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☐ خرید تضمینی از سوی دولت ☐ در محل روستا به فروش می رسانید ☒ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	تولید ۵۰-۱۱۰ کیلوگرم گوشت (هر دام) قیمت یک کیلو گوشت ۳۰ تا ۴۵ هزار تومان	گوشت
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☐ خرید تضمینی از سوی دولت ☐ در محل روستا به فروش می رسانید ☒ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	تولید ۳۰ عدد تخم مرغ (روزانه) قیمت یک کیلو تخم مرغ ۱۵۰۰۰ تومان	مرغ
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☐ خرید تضمینی از سوی دولت ☐ در محل روستا به فروش می رسانید ☒ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	تولید ۱.۵ کیلوگرم گوشت (هر مرغ) قیمت یک کیلو گوشت ۸۵۰۰ تومان	
زنجان	خرید واسطه یا دلال ☐ خرید تضمینی از سوی دولت ☐ در محل روستا به فروش می رسانید ☒ ارائه در بازارهای فروش توسط تولید کننده ☐	تولید ۱.۲ کیلوگرم گوشت (هر مرغ) قیمت یک کیلو گوشت ۱۰۰۰۰ تومان	

جدول ۱-۶۹- سرمایه گذاری های انجام شده در فعالیت های کشاورزی

شهرستان	روستا	نام مجری	عنوان طرح	پیشرفت فیزیکی	سرمایه گذاری (میلیون ریال)			
ماهنشان	حومه	شرکت تعاونی آذر مهر ماهنشان	ماهیان سرد آبی (بتنی)	۰.۳	۵	۱۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰

جدول ۱-۷۰- وضعیت سرمایه گذاری های انجام شده در حوزه کشاورزی و دامداری

شهرستان	منطقه	نوع اعتبار	نوع فعالیت	زیر بخش	ظرفیت	اشتغال (نفر)
ماهنشان - سهند علیا	محروم	جاری	گوساله پرواری	امور دام	۲۰	۱
ماهنشان - خلیج	محروم	جاری	پرورش ماهی	شیلات	۸	۱
ماهنشان - میانج	محروم	جاری	گوسفند داشتی	امور دام	۹۰	۲
ماهنشان - میانج	محروم	جاری	گاو شیری	امور دام	۱۵	۲
ماهنشانمیراخور	محروم	جاری	گوساله پرواری	امور دام	۴۵	۲
ماهنشان - پری	محروم	جاری	کشت نخود	زراعت	۲۰	۲
ماهنشان - کلیسا	محروم	جاری	کشت نخود	زراعت	۱۰	۱
ماهنشان - ایللی بلغ	محروم	جاری	پرورش گاو شیری	امور دام	۱۵ مادر	۲
ماهنشان - پری	محروم	جاری	گلرنگ	زراعت	۲۰	۲
ماهنشان - حومه	محروم	جاری	پرورش ماهی	شیلات	۱۲	۲
ماهنشان - حومه	محروم	جاری	پرورش ماهی	شیلات	۱۲	۲
ماهنشان - اوج موسی	محروم	اساسی	تجهیز و برقدار کردن چاه	اب و خاک	۱.۷	۱

۱-۶-۴-۲- فعالیتهای تولید صنعتی (شامل صنایع کارگاهی، صنایع دستی، صنایع کارخانه‌ای

و...)

در مورد نظام و روابط تولیدات کارگاهی و صنعتی دو سطح مجزا می توان تشخیص داد. اولیل نظام، نظام تولیدات صنعتی و کارگاهی شامل کارگاه های کوچک مقیاس محلی نظیر مصالح ساختمانی، لبنی، خوراک دام، بلوک زنی و ... می باشد. این کارگاه ها عمدتاً مصرف شهر های اطراف را پوشش می دهد و بخش قابل توجهی از مواد اولیه آنها از شهر ماهنشان تامین می گردد.

این کارگاه ها دارای نظام خرده مالکی بوده و عمدتاً دارای نظامی سنتی در تولید می باشند. روابط تولید حاکم بر آنها متکی برتأمین مواد اولیه از روستاها و مناطق اطراف و فروش محصولات آن در شهر ماهنشان و نهایتاً بخش

های مجاور و شهر زنجان است. بازار حاکم بر این نوع تولیدات نیز از شکل منسجمی برخوردار نبوده و در دست واسطه هاست.

جدول ۱-۷۱- صنایع موجود در منظومه

نام واحد	آدرس کارگاه	تلفن دفتر مرکزی	سرمایه مجوز (میلیون ریال)	اشتغال مجوز	گروه فعالیت ۴ رقمی	گروه فعالیت ۲ رقمی	زمین بنا	زیر بنا	نوع مالکیت زمین	نام محصول	ظرفیت	واحد سنجش
علی محمد حسنی	۲۲ کیلومتری ماهنشان روستای خلیج	۲۴۵۸۴ ۲۸۰۷۱	۲۰۶۲	۹	ساخت کالاهای بتونی-سیمانی و گچی (۲۶۹۵)	سایر محصولات ت کانی غیرفلزی (۲۶)	۵۰۰	۱۵۰		محصولات بتنی غیر مسلح از بتن معمولی	۲۰۰۰	تن

دومین سطح از نظام تولیدات صنعتی محدوده مورد مطالعه بر محوریت صنایع متوسط و کوچک در منطقه است. صنایع کوچک و متوسط را می توان به سه دسته کلی تقسیم نمود:

واحدهایی که تولیدات مواد اولیه آنها متکی به صنایع و بازارهای مصرف شهرستان نمی باشد (مانند صنایع مستقر در شهرک ها و نواحی صنعتی)

واحدهای صنعتی که مواد اولیه آن از محدوده تامین نمی شود اما بخشی از بازار فروش محصولات آنها روستاهای اطراف می باشد. همانند قطعات و ادوات کشاورزی

واحد های صنعتی که بخشی از مواد اولیه آنها متکی به منابع داخلی منطقه می باشد اما بازارهای مصرف آنها محدود به شهرستان و منطقه نمی باشد.

این فعالیت های صنعتی کوچک و متوسط مقیاس غالباً در در طراف نواحی صنعتی با مدیریت نیمه خصوصی - نیمه دولتی و خصوصی ساماندهی شده اند. لذا بازار فروش بیشتر این محصولات در خارج از منطقه شکل انسجام یافته تری دارد.

جدول ۱-۷۲- شهرکهای صنعتی مستقر در منظومه

نام	مساحت زمین	مساحت بنا	آمار مورد نیاز			وضعیت	سال آخرین آمار موجود	در چه سطحی	قابلیت اطمینان	از منابع دیگر دریافت شود	معرفی منبع
			مختصات جغرافیایی	نوع استفاده	شهرستان						
شهرک صنعتی ماهنشان	۵۶	-	بر روی نقشه	جهت واگذاری به	ماهنشان	موجود	۱۳۹۷	شهرستان	بلی	خیر	-

						سرمایه گذران صنعتی			
--	--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--

جدول ۱-۷۳- واحدهای صنعتی مستقر در شهرک صنعتی ماهنشان

نام شهرک	نام متقاضی	کاربری	محصولات	ظرفیت سالانه	واحد سنجش
شهرک صنعتی ماهنشان	محمد رضا بیگدلی	کانی غیر فلزی	محصولات بتنی غیر مسلح از بتن معمولی	۱۰	تن
	عایق ماهنشان	کانی غیر فلزی	عایق رطوبتی	۲۰۰۰۰	تن
	حجت ملکی	شیمیایی	کیسه نایلون	۸۵	تن
	افضل فلاح بهستانی	کانی غیر فلزی	بلوک دیواری غیر مسلح از بتن سبک گازی	۲۵۰۰۰۰	عدد
	خشکبار صنعت سهند	غذایی	میوه جات خشک	۲۳۰۰	تن
	عباس مرادی	کانی غیر فلزی	تیرچه زیگزاک سیمانی، بلوک سقفی، کفیوش سیمانی - موزائیک، جدول سیمانی، بلوک دیواری، حلقه چاه سیمانی	۱۴۰۰۰.۰۰، ۱۰۰۰۰.۰۰، ۲۰۰۰۰.۰۰، ۲۵۰۰۰.۰۰، ۲۰۰۰۰.۰۰، ۲۰۰۰۰.۰۰	متر، عدد، مترمربع، عدد، عدد، عدد

۱-۶-۴-۳- دامنه و شکل فعالیتهای خدماتی (شامل حمل و نقل، بازرگانی، گردشگری و ...)

بررسی های انجام شده نشان می دهند که نظام و روابط خدماتی در منطقه صرفاً به فعالیت های خدماتی خرد و کوچک مقیاس خلاصه شده است. روستاها در این زمینه متکی به خرده فروشی های محلی هستند. فعالیت های خدماتی روستاهای منظومه با توجه به نوع آنها به بازارهای عمده شهر ماهنشان وابسته می باشد و بازار فروش آنها تنها محدود به جمعیت روستایی منطقه و فعالیت های اقتصادی سنتی آنها می باشد بطوریکه ارتباط چندانی با بازارهای مصرف اطراف و واحدهای تولیدی صنعتی مدرن و دامداری صنعتی موجود در منطقه ندارد.

علی رغم وجود بسترهای مناسب توسعه گردشگری به دلایل مختلفی از جمله عدم تمایل ساکنان محلی و مشکلات و مسائل زیرساختی های گردشگری توسعه نیافته است.

جدول ۱-۷۴- وضعیت سرمایه گذاری در بخش گردشگری منظومه

روستا	جمعیت	مساحت	تعداد واحد تولیدی و خدماتی	حجم سرمایه گذاری (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)	نوع فعالیت
خندقلو	۴۴		۲	۵۰۰	۴	اقامتگاه بوم گردی
علم کندی	۱۸۰		۱	۲۵۰	۲	اقامتگاه بوم گردی
ارزه خوران	۶۲		۱	۲۵۰	۲	اقامتگاه بوم گردی
لیلان			۱	۲۰۰۰	۵	سفره خانه سنتی (کشاورز)

جدول ۱-۷۵- وضعیت گردشگر پذیری منطقه

نوع گردشگر	روستای مراجعه	مبدأ سفر	فصل سفر	مدت اقامت	محل اقامت شبانه		نوع محل اقامت					تعداد گردشگران در سال	چه خدماتی در روستای شما به گردشگران ارائه می شود	
					پوشه	روستا	هتل	مسافر خانه	خانه روستایی	چادر	خانه سازمانی			سایر
تاریخی و طبیعت	بهبستان	بیشتر نقاط کشور	بهار و تابستان	یک روز	✓					✓		✓	✓	اقامتی، پذیرایی، نماز خانه، سرویس بهداشتی
	کلیسا	بیشتر نقاط کشور	بهار و تابستان	یک روز							✓		✓	فاقد امکانات
	ماداباد	زنجان و اطراف	بهار و تابستان، پاییز	یک روز							✓			فاقد امکانات
	ارزه خوران	مناطق اطراف	بهار و تابستان	عبوری							✓			فاقد امکانات
	خندقلو	مناطق اطراف	بهار و تابستان	یک روز							✓			فاقد امکانات

جدول ۱-۷۶- خدمات و تاسیسات پشتیبانی کشاورزی (زراعت، باغداری، دامداری) در دهستان های منظومه ماهنشان

سطح جغرافیایی	تعمیرگاه تعداد ماشین های کشاورزی	تعمیرکار تعداد ماشین های کشاورزی	تعمیرگاه تعداد تجهیزات آبیاری تحت فشار	تعمیرکار تعداد تجهیزات آبیاری تحت فشار	فروشگاه تعداد لوازم یدکی ماشین آلات کشاورزی	فروشگاه تعداد تجهیزات آبیاری تحت فشار
بخش مرکزی	۴	۵	۰	۰	۱	۰
دهستان اوریاد	۴	۵	۰	۰	۱	۰
دهستان قزل گچیلو	۰	۰	۰	۰	۰	۰
دهستان ماه نشان	۰	۰	۰	۰	۰	۰

۱-۶-۵- بازار و بازاریابی تولیدات

۱-۶-۵-۱- فنون بازاریابی و دسترسی به بازار

فنون بازاریابی در منطقه برای کلیه محصولات کشاورزی و صنعتی کاملاً پراکنده و سنتی بوده و حتی منجر به شکل گیری بازارهای محلی منسجمی نیز نگردیده است. به عبارت دیگر کشاورزان منطقه در امر بازاریابی و دسترسی به بازار عمدتاً دخیل نمی باشند و دسترسی به بازار فروش عمدتاً توسط دلان و واسطه ها صورت می پذیرد. بیشتر کشاورزان منطقه محصولات خود را تنها به دلان عرضه می کنند و مقدار اندکی نیز در داخل روستا عرضه می کنند.

تولیدات مجتمع های مستقر در شهرک صنعتی و تولیدات صنعتی کارخانه و کارگاه های موجود از این موضوع مستثنی می باشد و بازاریابی آن توسط متولیان مربوطه از طریق دفاتر موجود صورت می پذیرد.

۱-۶-۵-۲- سازوکارهای حاکم بر بازار

مجموعه اقتصادی روستاها متکی به بازار تولیدات کشاورزی و صنعتی می باشد. در این میان سازوکار حاکم بر بازار کشاورزی و صنعتی منطقه خصوصی و رقابتی است و فقط صنایع مستقر در شهرک صنعتی تحت نظارت دولتی است.

محصولات صنعتی و تولیدات دامداری ها و صنایع موجود در شهرک صنعتی به صورت رسمی و توسط صاحبان صنایع مذکور در مقیاس منطقه ای و فرامنطقه ای به فروش می رسد اما در خصوص تولیدات سنتی کشاورزی (زراعت، باغداری و دامپروری) به دلیل عدم توانایی مالی عمده کشاورزان مبنی بر ذخیره سازی و فروش محصولات در بازارهای رسمی، به صورت غیر رسمی توسط دلان با قیمت هایی که آنها تعیین می کنند به فروش می رسد.

۱-۶-۶- سرمایه گذاری و تسهیلات مالی

۱-۶-۶-۱- منابع تامین سرمایه (رسمی و غیررسمی)

در این قسمت موضوع سرمایه گذاری و تسهیلات مالی در قالب سه بخش منابع تامین سرمایه، حجم و دامنه سرمایه گذاری ها و ظرفیت ها و مسائل دسترسی به منابع مالی بررسی می شود:

- منابع تامین سرمایه (رسمی و غیر رسمی)

- منابع رسمی تامین مالی

به استناد مصاحبه های صورت گرفته از جامعه آماری روستاها نتیجه گردید که منابع رسمی تامین مالی ساکنان منطقه تنها شامل وام های با بازپرداخت ۵ ساله جهت اصلاح باغ، ارائه شده توسط بانک کشاورزی و بانک سپه می باشد. همچنین وام های با بازپرداخت یک ساله، بدون محدودیت در زمینه سرمایه گذاری، توسط صندوق های قرض الحسنه موجود در روستاهای ایلی بلاغ، سربک، سهند سفلی و میرآخور از دیگر منابع رسمی تامین مالی در منطقه می باشند.

البته با توجه به شرایط اقتصادی روستائیان، بیشتر روستائیان نمی توانند از وام های بانکی استفاده کنند.

- منابع غیر رسمی تامین مالی

منابع غیر رسمی تامین مالی در منطقه شامل پس انداز اشخاص و مهم تر از آن سرمایه ای است که از طریق ارثیه از نسل های گذشته به افراد رسیده است. علاوه بر این قرض گرفتن از اقوام و نزدیکان و صندوق های قرض الحسنه خانوادگی دو منبع غیررسمی تامین مالی روستائیان به شمار می روند. بر اساس مصاحبه های صورت گرفته ۷۰ درصد از اهالی از این منابع غیر رسمی برای تامین نیازهای مالی خود بهره می برند.

۱-۶-۶-۲- حجم و دامنه سرمایه گذاری (با تاکید بر قابلیتها و موانع)

عمده سرمایه گذاری های صورت گرفته در منطقه مربوط به بخش کشاورزی (زراعت، باغداری و دامداری) می باشد. طبق نتایج حاصله از نمونه آماری، مهمترین سرمایه های اقتصادی مردم در منطقه مربوط به زمین، دام و ادوات کشاورزی است که پشتوانه اکثر آن در خانوارها ناشی از میراث خانوادگی بوده است به طوریکه این سرمایه گذاری ها عمدتاً درون روستایی می باشند. از سوی دیگر با توجه به قابلیت اقتصادی در خصوص پرورش زنبور عسل، سرمایه گذاری در راستای ایجاد مجتمع های شهرک صنعتی مورد توجه سرمایه گذاران استانی و در برخی موارد همچون مجتمع عایق ماهنشان فرا استانی و منطقه ای بوده است. در خصوص مجتمع های شهرک صنعتی نیز لازم به ذکر است که سرمایه گذاری های صورت گرفته در مقیاس فرا استانی می باشد. از جمله مشکلات سرمایه گذاری های صورت گرفته در منطقه از سوی سرمایه گذاران خارج از منطقه، مرتبط نشدن این سرمایه گذاری با ظرفیت ها و نظام تولیدات روستاها است. به عبارت دیگر صنایع ایجاد شده از سوی سرمایه گذاران خارج از منطقه غالباً نه منابع اولیه خود را از روستاها تهیه می کنند و نه تولیدات خود را بر مبنی بازار روستاها تنظیم کرده اند. این صنایع عمدتاً مواد اولیه مورد نیاز خود را از خارج از روستاها تهیه کرده و تولیدات خود را نیز به خارج از آن حمل می کنند در نتیجه ارتباط آنها با اقتصاد روستاها تنها از طریق اشتغال نیروی کار برقرار می شود.

۱-۶-۳- ظرفیتها و مسایل دسترسی به منابع مالی و تامین سرمایه

مهمترین ظرفیت های منابع مالی در سطح روستاها شامل سیاست ها و برنامه های دولت مبنی بر حمایت از کشاورزی (علی الخصوص کشت گندم ، یونجه و جو و همچنین پرورش زنبور عسل) و صنایع تبدیلی در مناطق روستایی می باشد. اما از مهمترین مسائل موجود در این زمینه می توان به کمبود اعتبارات دولتی و نبود برنامه و ساز و کارهای روشن و شفاف جهت جذب اعتبارات موجود و همچنین نبود شکل ها و گروه های تخصصی با قدرت چانه زنی بالا جهت جذب اعتبارات اشاره نمود.

در خصوص میزان تولیدات، پس از دریافت اطلاعات لازم، اقدام به بررسی خواهیم کرد.

۱-۶-۷- توان و ظرفیت های کارآفرینی

۱-۶-۸- زنجیره عرضه و ارزش فعالیت های اقتصادی

۱-۶-۹- وضعیت رقابت پذیری منظومه

۱-۶-۱۰- پهنه بندی اقتصادی

جمع بندی: قابلیت ها و محدودیت های فعالیت های اقتصادی

۱-۷- ویژگی ساختارها و عملکردهای سیاسی - مدیریتی در سطح سکونتگاهها و منظومه

۱-۷-۱- نهادهای رسمی مدیریت محلی (شورای اسلامی، دهیاری، تعاونیها و ...)

-نهادهای رسمی مدیریت محلی

مدیریت و اداره روستاهای منطقه در سالهای گذشته در دست مالکین بزرگ بوده است که به آنها ارباب می گفتند. معمولاً بزرگ مالکین منطقه از اهالی عشایر بوده اند. این وضعیت تا سال ۱۳۴۲ (اصلاحات ارضی) ادامه پیدا می کند و اداره روستاها دست کدخدا باقی می ماند. انجام اصلاحات ارضی این نوع مدیریت و مالکیت روستاها را از هم پاشید و به تدریج ابعاد دخالت دولت در امور اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و رفاهی افزایش یافت. بعد از اصلاحات ارضی زمین های کشاورزی روستا بین کشاورزان صاحب نسق تقسیم شد و دولت برای اداره روستا انجمن ده انتخاب نمود، این انجمن با رای مردم و به مدت ۳ سال انتخاب می شد. با پیروزی انقلاب اسلامی تقریباً مدیریت دولتی و غیردولتی وارد روستاها شد، در بخش دولتی سازمانهایی مثل وزارت جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن و فرمانداری ها به صورت مستقیم و غیرمستقیم نمایندگان در امر مدیریت روستاها جهت مشارکت و نظارت داشتند. در بخش نیمه دولتی از همان اوایل انقلاب اسلامی شوراهای اسلامی در روستاها تشکیل شد و اداره روستاها به دست شورای اسلامی افتاد.

در حال حاضر اداره ی روستاها بیشتر توسط دهیاری یا زیر نظر بخشداری صورت می گیرد. وضعیت روستاهای دارای دهیاری در منظومه ی مهنشان به قرار ذیل می باشد.

جدول ۱-۷۷- وضعیت دهیاران در منظومه مهنشان

شهرستان	بخش	زن	مرد	زیر دیپلم	دیپلم	فوق دیپلم	لیسانس	فوق لیسانس	سا	کمتر از ۵۰۰	۱۰۰۰-	۱۵۰۰-	۲۰۰۰-	بیش از ۲۰۰۰	جمع دهیاری	جمع دهیار
ماه نشان	مرکزی	۲	۳۲	-	۲۰	۶	۲	۱	۵	۲۴	۹	۱	-	-	۳۴	۳۴

روستاهای دارای دهیاری در منظومه در جدول ذیل ارائه شده است، شایان ذکر است مدیریت روستا با هماهنگی ادارات ذیربط بر عهده آنها می باشد.

جدول ۱-۷۸- روستاهای دارای دهیاری در منظومه ماهنشان

دهستان	روستا	دهستان	روستا	دهستان	روستا	دهستان	روستا
اوریاد	خیرآباد	اوریاد	قره داش	ماه نشان	سهندسفلی	ماه نشان	پشتک
اوریاد	تات قشلاق	قزل گچیلو	برون قشلاق	ماه نشان	گندی	ماه نشان	خلج
اوریاد	خضرچوپان	قزل گچیلو	قره گل	ماه نشان	اق کند	ماه نشان	مادآباد
اوریاد	سعیدکندی	قزل گچیلو	گونی	ماه نشان	المالو	ماه نشان	وهران
اوریاد	علم کندی	قزل گچیلو	امیرآباد	ماه نشان	سریک	ماه نشان	ایلی بلاغ
اوریاد	پری	قزل گچیلو	مغانلو	ماه نشان	ینگجه سینار	ماه نشان	قره باطلاق
اوریاد	تازه کندفخرلو	ماه نشان	سهندعلیا	ماه نشان	بهستان	-	-
اوریاد	تخته بورد	ماه نشان	کردی	ماه نشان	سرپل / امیر آخور	-	-

۱-۷-۲- نهادهای غیر رسمی مدیریت محلی (صندوقهای قرضالحسنه، نهادهای محلی

همیاری)

۱-۷-۳- افراد موثر در مدیریت محلی

۱-۷-۴- شبکه روابط مدیریتی سازمان ها دولتی، نهادهای رسمی و غیر رسمی در سطح

منظومه

۱-۷-۵- همگرایی و واگرایی سیاست های فرابخشی و بخشی توسعه در منظومه

جمعبندی: قابلیتها و محدودیتهای مدیریتی

۱-۸- ساختار و عملکرد نظام فضایی شبکه سکونتگاهی منظومه

۱-۸-۱- اجزای تشکیل دهنده شبکه سکونتگاهی

۱-۸-۲- ساختار فضایی منظومه

۱-۸-۳- جریانهای فضایی منظومه

- ۱-۸-۳-۱- جریان افراد
 - ۱-۸-۳-۲- جریان محصول (تولید)
 - ۱-۸-۳-۳- جریان کالاها و خدمات
 - ۱-۸-۳-۴- جریان سرمایه
 - ۱-۸-۳-۵- جریان اطلاعات و نوآوری
 - ۱-۸-۴- پیوندهای فضایی
 - ۱-۸-۵- کارکرد و سازمان فضایی منظومه
 - ۱-۸-۵-۱- سلسله مراتب کارکردی شبکه سکونتگاهی
 - ۱-۸-۵-۲- فعالیت ها و روابط درون منظومه ای
 - ۱-۸-۵-۳- فعالیت ها و روابط برون منظومه ای (در سطح منظومه های همجوار و ناحیه)
 - ۱-۸-۵-۴- سازمان فضایی وضع موجود منظومه
- جمع‌بندی: قابلیت‌ها و محدودیت‌های ساختار و سازمان فضایی منظومه (با تاکید بر سامان‌پذیری منظومه)

بخش دوم

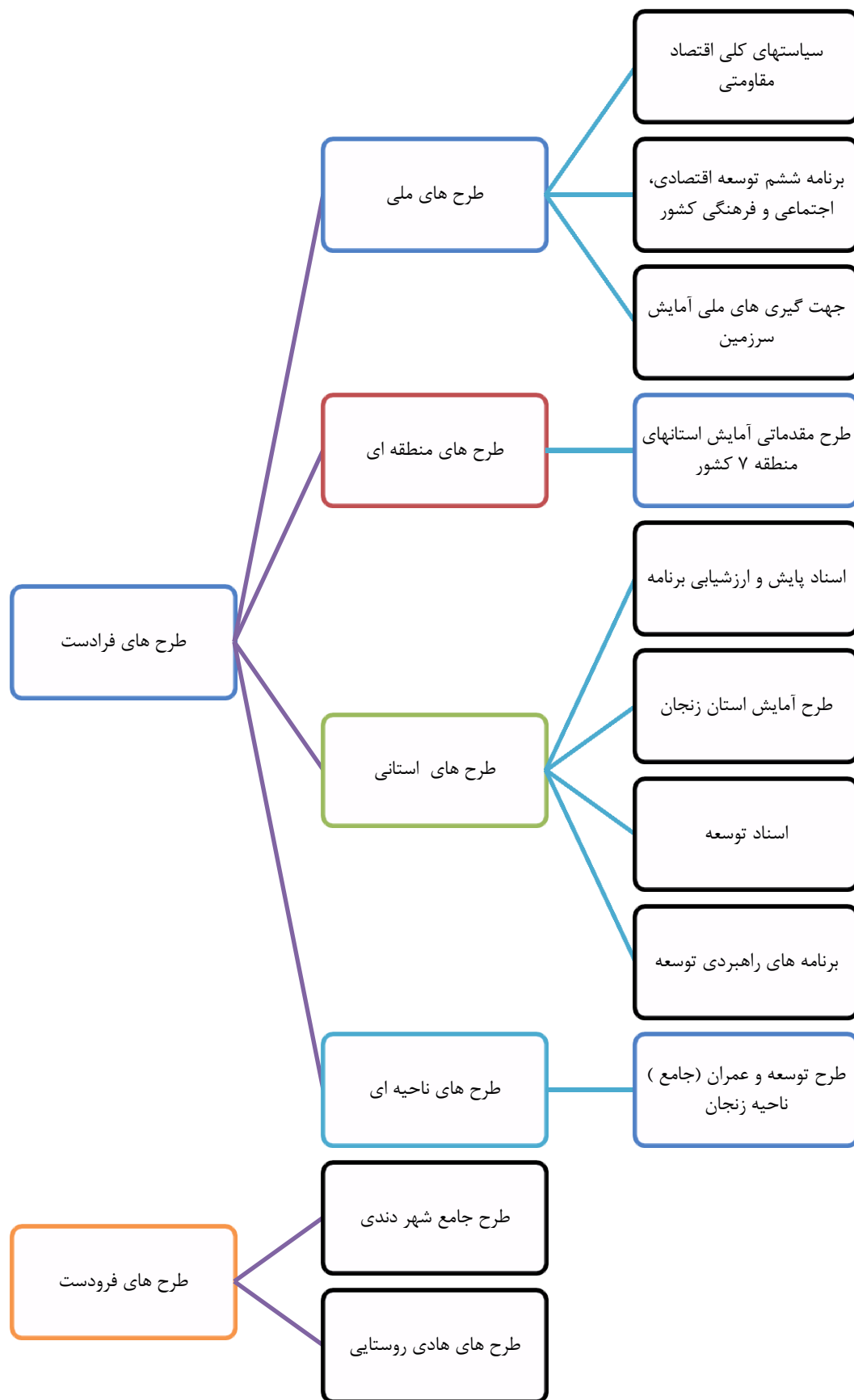
۱-۲- جایگاه منظومه در برنامه‌ها و طرح‌های فرادست

۱-۱-۲- طرح‌های آمایش و توسعه استان

با توجه به آنکه براساس سلسله مراتب و سطوح طرح ریزی و برنامه‌ریزی در کشور، طرح‌ها بایستی تا حد امکان مطابق با اصول و خط‌مشی طرح‌ها و برنامه‌ریزی‌های فرادست باشند لذا بررسی سیاست‌ها و راهبردهای طرح‌های بالادست ضرورت می‌یابد و با توجه به بررسی‌های انجام شده طرح‌های بالادست در مورد شهرستان ایجرود عبارتند از:

۱. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
 ۲. برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور (۱۴۰۰-۱۳۹۶).
 ۳. اسناد پایش و ارزشیابی برنامه، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان، ۱۳۹۴.
 ۴. اسناد توسعه، معاونت برنامه ریزی استانداری زنجان- ۱۳۸۸.
 ۵. برنامه های راهبردی توسعه، معاونت برنامه ریزی استانداری زنجان، ۱۳۹۳.
 ۶. طرح جامع توسعه و عمران ناحیه زنجان، اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان، ۱۳۸۳.
 ۷. فهرست اسناد توسعه شهرستانها، شهرستان ماهنشان، معاونت برنامه ریزی استانداری زنجان- ۱۳۸۸..
 ۸. مطالعات برنامه آمایش استان زنجان، معاونت برنامه ریزی استانداری زنجان- ۱۳۸۹..
 ۹. جهت گیری های ملی آمایش سرزمین، استان زنجان، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان، ۱۳۹۶.
 ۱۰. طرح مقدماتی آمایش استانهای منطقه ۷ کشور، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور- دفتر آمایش و برنامه ریزی منطقه ای - ۱۳۸۲. (تاکنون گزارش طرح مذکور در اختیار این مشاور قرار داده نشده است).
 ۱۱. طرح جامع شهر دندی، اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان،
 ۱۲. طرح هادی روستایی- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان.
- بر اساس سلسله مراتب و سطوح طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی کشور، برنامه‌ها و طرح‌های زیردست بر مبنای اصول و سیاست‌های برنامه‌ها و طرح‌های فرادست انجام می‌گردد. به همین علت به بررسی طرح‌ها و برنامه‌های کلان که اختصاص به تبیین راهبردهای بسیار کلان دارد، پرداخته خواهد شد. مهمترین طرح فرادست که تاثیر بسزایی در این طرح خواهد گذاشت طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه زنجان می باشد، این طرح علاوه بر، در برداشتن اصول و سیاست‌های برنامه‌ها و طرح‌های فرادست، خود نیز راهبردها و سیاست‌های خاصی را در مورد محدوده مورد مطالعه به تفصیل ارائه کرده است.

نمودار ۲-۱- سلسه مراتب طرح های فرادست و فرودست مورد مطالعه

۱. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف پذیر، فرصت ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

- ۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.
- ۲- پیشتازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.
- ۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استانها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
- ۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.
- ۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، بویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.
- ۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (بویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.
- ۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا).
- ۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.
- ۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه‌ی نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزش‌آوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.

- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.

- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.

- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه.

- استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.

- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.

۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه‌ی اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

- توسعه‌ی پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان بویژه همسایگان.

- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.

- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

- انتخاب مشتریان راهبردی.

- ایجاد تنوع در روش‌های فروش.

- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.

- افزایش صادرات گاز.

- افزایش صادرات برق.

- افزایش صادرات پتروشیمی.

- افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، بویژه در میادین مشترک.

۱۵- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

۱۶- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه‌ی دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

- ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.
- ۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.
- ۱۹- شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...
- ۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.
- ۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.
- ۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ‌سازی و بسیج پویای همه‌ی امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:
- شناسایی و بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.
 - رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.
 - مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.
- ۲۳- شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار
- ۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

۲- برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور (۱۴۰۰-۱۳۹۶).

قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی) در راستای توسعه فضاهای روستایی، برنامه های ذیل پیشنهاد نموده است.

جدول ۱-۲- قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران

نام بخش	موضوع قانون	دستگاه های شمول قانون
۲- بودجه و مالیه عمومی	ماده ۶ ۲- عوارض موضوع بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و همچنین عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی موضوع قانون مذکور و عوارض شماره گذاری خودروهای موضوع بند (ج) ماده (۴۳) قانون مذکور به حساب تمرکز وجوه به نام سازمان امور مالیاتی کشور نزد خزانه داری کل کشور واریز می شود. وجوه مذکور حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به نسبت دوازده درصد (۱۲٪) سهم کلانشهرها، پنجاه و سه درصد (۵۳٪) سایر شهرها و سی و پنج درصد (۳۵٪) روستاها و مناطق عشایری براساس شاخصهایی که به موجب دستورالعملی که توسط سازمان و وزارت کشور ابلاغ می شود، محاسبه و بین تمام شهرداریها و دهیاریها و مناطق عشایری توزیع می گردد.	استانداری، برنامه و بودجه، امور مالیاتی، محیط زیست
۵- توازن منطقه ای، توسعه روستایی و توانمند سازی اقشار آسیب پذیر	۵- طرحهای هادی روستایی و تعیین محدوده روستاها در سراسر کشور را با پیشنهاد کارشناسان فنی، زیر نظر بنیاد مسکن و تأیید بخشداری هر بخش و با اطلاع دهیاران و رؤسای شورای اسلامی روستاها و تصویب آن در کمیته ای متشکل از رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان به عنوان رئیس، فرماندار شهرستان، بخشدار بخش، نماینده سازمان مسکن و شهرسازی استان، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان، نماینده سازمان جهاد کشاورزی استان، نماینده معاون امور عمرانی استانداری و رئیس شورای اسلامی روستا به عنوان ناظر، تهیه کند. ب- شوراهای برنامه ریزی و توسعه استان و کمیته برنامه ریزی شهرستان موظفند پنج تا هشت درصد (۵٪ تا ۸٪) از سرجمع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای استانی مصوب قانون بودجه سالانه را صرف تهیه و اجرای طرحهای هادی و بهسازی روستاهای شهرستان، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی نمایند	استانداری، برنامه و بودجه، بنیاد مسکن، سایر دستگاههای اجرایی مرتبط
	ماده ۲۷- دولت موظف است به منظور تحقق سیاستهای کلی برنامه و اقتصاد مقاومتی، شناسایی و بهره برداری از ظرفیتهای موجود در نواحی روستایی و ارتقای منزلت اجتماعی روستاییان و جایگاه روستاها در اقتصاد ملی و ایجاد بستر لازم برای شکوفایی و پیشرفت عدالت محور روستاها اقدامات زیر را مطابق قوانین و در قالب بودجه های سنواتی انجام دهد: ۱- دولت مکلف است در راستای برنامه ریزی منطقه ای و تقویت اقتصاد روستایی و توسعه اقتصاد صادرات محور در طول اجرای قانون برنامه هر سال، در پنج هزار روستا با توجه به استعدادها و ظرفیتهای بومی و محیطی و قابلیت محلی - اقتصادی آن منطقه، با مشارکت نیروهای محلی و با بهره گیری از تسهیلات بانکی، حمایت های دولتی و سرمایه گذاری بخش خصوصی، برنامه توسعه اقتصادی آن روستاها را به وسیله سازمان استان تهیه کند و به	استانداری، برنامه و بودجه، بنیاد مسکن، تعاون روستایی، جهاد کشاورزی، امور عشایر، کمیته امداد، آقبای روستایی

دستگاه های شامل قانون	موضوع قانون	نام بخش
	<p>تصویب شورای توسعه و برنامه ریزی استان مربوطه برساند. سازمان موظف است تعداد روستاهای سهمیه استانی را تا سه ماه اول سال اول اجرای قانون برنامه اعلام نماید.</p> <p>۲- تنظیم و ارائه هدفمند و شفاف اعتبارات مربوط به عمران و توسعه روستایی و عشایری در بودجه سنواتی، تحت پیوستی با عنوان «عمران و توسعه روستایی» و اختصاص بودجه عمرانی مربوط به این فصل انجام پذیرد</p> <p>۳- کاهش مدت زمان پاسخ به استعلامها و صدور پروانه ساخت بنگاههای اقتصادی روستایی و عشایری از هر کدام از دستگاههای ذی ربط، به حداکثر پانزده روز</p> <p>۴- توسعه حداقل پنجاه و چهار خوشه کسب و کار روستایی، بهره برداری و ساخت نود و هشت ناحیه صنعتی روستایی و ایجاد یک میلیون و نهصد و چهارده هزار فرصت شغلی در روستاها و مناطق عشایری از طریق احداث و توسعه بنگاههای اقتصادی رقابت پذیر و صادرات گرا از طریق بخشهای خصوصی و تعاونی</p> <p>۵- تأمین منابع مورد نیاز برای رشد سالانه حداقل پنج درصد (۵٪) شاخصهای برخورداری تعیین شده در ساماندهی عشایر</p> <p>۶- تهیه طرحهای هادی و طرحهای توسعه و بازنگری آنها برای همه روستاها و آبادیهای بالای بیست خانوار و مناطق عشایری در طول اجرای قانون برنامه با اولویت مناطق کمتر برخوردار</p> <p>۷- آموزش صدهزار نفر از روستاییان و عشایر به عنوان عناصر پیشرو و تسهیل گر در زمینه برنامه ریزی محلی، توسعه فعالیت های اقتصادی و برنامه های فرهنگی، بهبود خدمات رسانی، جلب مشارکت های مردمی و نظارت بر اثربخشی طرحهای دستگاههای اجرایی</p> <p>۸- شناسایی روستاهای در معرض خطرسوانح طبیعی جهت اجرای طرحهای ایمن سازی این سکونتگاهها</p> <p>با همکاری دستگاههای مسؤول و مشارکت مردم و نهادهای محلی، به نوعی که حداقل سی درصد (۳۰٪) روستاهای در معرض خطر تا پایان اجرای قانون برنامه ایمن سازی شوند.</p> <p>۹- تعیین شاخصهای بافت های فرسوده و نابسامان روستایی و تهیه و اجرای طرحهای بهسازی بافت های فرسوده در روستاهای دارای اولویت.</p> <p>۱۰- بخشودگی سود و جرائم تسهیلات پرداخت شده به افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی جهت بازسازی اماکن مسکونی مناطق روستایی آسیب دیده از حوادث طبیعی و غیر مترقبه که قادر به بازپرداخت اقساط خود نمی باشند، تا پایان اعتبار قانون برنامه پنجم توسعه کشور با پرداخت معادل آن به بانکهای عامل و امهال آن به مدت سه سال از محل تنخواه گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات و الحاقات بعدی تا پایان اجرای قانون برنامه ششم.</p> <p>ب- اقدامات عمرانی زیربنایی:</p> <p>امکان سنجی، طراحی و ایجاد سامانه های دفع بهداشتی زباله های روستایی محدوده های روستاها و جمع آوری و دفع آنها در خارج از محدوده روستاها و شهرها و تعیین مسؤولیت دستگاههای ذی ربط</p>	

نام بخش	موضوع قانون	دستگاه های شمول قانون
	<p>۲- طراحی و اجرای طرحهای (پروژه‌های) دفع بهداشتی فاضلاب در روستاها با اولویت روستاهای واقع در حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها، سدها و روستاهایی که به دلیل نفوذپذیری کم اراضی دفع فاضلاب در آنها دچار مشکل می‌باشد از طریق بخش خصوصی.</p> <p>۳- یکپارچه‌سازی حداکثری فعالیت‌ها و برنامه‌های عمران و توسعه روستایی، عشایری و کشاورزی کشور و مدیریت آنها با رویکرد جهادی و نظارت‌پذیر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه ششم و ایجاد یکپارچگی برنامه‌ریزی و ارائه خدمات و طرحهای روستایی و عشایری در قالب برنامه‌های جامع، براساس نیازها و مشارکت واقعی مردم و شرایط انسانی، طبیعی، اقتصادی و اجتماعی.</p> <p>۴- تأمین و تخصیص اعتبار مورد نیاز جهت احداث، بهسازی و آسفالت و نگهداری راههای روستایی روستاهای بالای بیست خانوار جمعیت و مناطق عشایری تا پایان اجرای قانون برنامه (هر سال بیست درصد 20%) از طریق سازمان.</p> <p>۵- تهیه و اجرای طرحهای ساماندهی و بهسازی حداقل بیست درصد (20%) روستاهای مرزی با رویکرد پدافند غیرعامل جهت توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی</p>	
۷- کشاورزی	<p>ماده ۳۱-</p> <p>ر- تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی از طریق اعطای کمکهای فنی - اعتباری به تشکلهای فراگیر کشاورزی و روستایی</p>	<p>جهاد کشاورزی- شیلات</p>
۸- آب	<p>ماده ۳۵-</p> <p>ب- عوارض حاصل از چشمه‌های آب معدنی و درمانی در محدوده شهرستانهایی که ظرفیت توسعه گردشگری دارند، با طی مراحل قانونی در اختیار شهرداری‌ها یا دهیاری‌های همان منطقه قرار می‌گیرد. منابع حاصله متناسب با دریافت عوارض که به پیشنهاد شورای اسلامی شهر یا روستا به تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌رسد، با تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان صرف زیرساخت‌های گردشگری همان منطقه می‌شود.</p>	<p>استانداری- برنامه و بودجه- امور آب- میراث فرهنگی</p>
۱۱- حمل و نقل و مسکن	<p>ماده ۶۱-</p> <p>ب- دستگاههای اجرایی ذی‌ربط موظفند به منظور افزایش بهره‌وری و استحصال زمین نسبت به احیای بافتهای فرسوده و نامناسب روستایی اقدام نمایند.</p> <p>پ- تهیه و اجرای طرح هادی برای روستاهای واقع در حریم شهرها با رویکرد کنترل محدوده روستاهای مذکور در حد رشد طبیعی آنها.</p>	<p>استانداری- اداره کل راه و شهرسازی - بنیاد مسکن</p>
۱۳- ارتباطات و فناوری اطلاعات	<p>ماده ۶۷-</p> <p>الف- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه به‌ویژه مسائل امنیتی در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات و سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی فضای مجازی در توسعه زیرساخت‌های خدمات الکترونیکی در مناطق محروم و روستایی سرمایه‌گذاری نماید به گونه‌ای که امکان ارائه حداقل چهار خدمت الکترونیکی اصلی دولت (سلامت، آموزش، کشاورزی و بانکی) در هشتاد درصد (80%) روستاهای بالای بیست خانوار کشور امکان‌پذیر گردد.</p>	<p>کلیه دستگاههای اجرایی</p>

دستگاه های شامل قانون	موضوع قانون	نام بخش
	<p>پ- دستگاه های اجرائی موظفند نسبت به الکترونیکی کردن کلیه فرآیندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی و تکمیل بانک های اطلاعاتی مربوط، تا پایان سال سوم اجرای قانون برنامه اقدام کنند. دستگاه های اجرائی می توانند به منظور الکترونیکی کردن فرآیندها و خدمات از مشارکت بخش خصوصی استفاده نمایند. دستگاه های اجرائی مکلفند کلیه خدمات قابل ارائه در خارج از محیط اداری خود و قابل واگذاری یا برون سپاری رابه دفاتر پستی و دفاتر پیشخوان خدمات دولت و دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی حسب مورد واگذارکنند.</p>	
<p>فرهنگ و ارشاد-اوقاف-راه وشهرسازی-شهرداری ها-ثبت اسناد-آب و فاضلاب-صدا و سیماسایر</p>	<p>ماده ۹۲- ث- دولت مکلف است تمهیدات لازم را نسبت به توسعه فرهنگ کتابخوانی با اولویت کتابخانه های روستایی در مناطق کمتر توسعه یافته، بر اساس طرح آمایش سرزمین و نیازهای منطقه ای با رویکرد تشویق و جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی در تولید کتاب و محصولات فرهنگی و سایر کالاهای فرهنگی و هنری فراهم کند و تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با نرخ رشد سالانه پنج درصد (۵٪) مطابق قانون بودجه سنواتی نسبت به وضعیت موجود در طول اجرای قانون برنامه اقدام نماید.</p> <p>ماده ۹۴- دولت مکلف است بیست و هفت صدم درصد (۲۷٪) از کل نه درصد (۹٪) مالیات بر ارزش افزوده را برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، فدراسیون بین المللی ورزشهای زورخانه ای و کشتی پهلوانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیرساختهای ورزش به ویژه در حوزه معلولان و جانبازان اختصاص دهد. این مبلغ در ردیفهای مربوط به وزارت ورزش و جوانان و وزارت آموزش و پرورش در بودجه سنواتی پیش بینی می شود و پس از مبادله موافقتنامه در اختیار این وزارتخانه ها قرار می گیرد. تبصره ۱- این اعتبار فقط در استان ها هزینه می شود.</p> <p>ماده ۹۹- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با همکاری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است نسبت به تهیه و اجرای طرح بهسازی و احیای حداقل سیصد روستای دارای بافت با ارزش تاریخی و فرهنگی و روستاهای هدف گردشگری را از محل اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای، تا پایان اجرای قانون برنامه در بودجه سنواتی اقدام نماید تا در چهارچوب مفاد این ماده حفظ، نگهداری و مورد بهره برداری قرار گیرد.</p> <p>ماده ۹۹ ج- دولت مکلف است از محل منابع بند(الف) ماده(۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ گازرسانی روستاهای هدف گردشگری را نیز در اولویت قرار دهد.</p>	<p>۱۷- فرهنگ، هنر و ورزش</p>

۳- اسناد پایش و ارزشیابی برنامه ها

۱- آب

۱-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه آب استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه آب استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۱-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه آب استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه آب در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه آب استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه آب استان؛
- تعیین نقاط ضعف و قوت های برنامه توسعه آب استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه آب استان زنجان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه آب استان زنجان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه آب استان زنجان؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه آب استان زنجان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۱-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش آب استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛

- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش آب استان زنجان؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش آب استان زنجان؛ به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش آب استان زنجان و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۲- آموزش

- **۱-۲- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه آموزش عمومی استان زنجان**
- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه آموزش عمومی استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۲-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه آموزش عمومی استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه آموزش عمومی در استان زنجان؛

- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه آموزش عمومی استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه آموزش عمومی استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه آموزش عمومی استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه آموزش عمومی استان زنجان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه آموزش عمومی استان زنجان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه آموزش عمومی استان زنجان؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه آموزش عمومی استان زنجان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۲-۳- راهبردهای پایه و ارزشیابی برنامه توسعه بخش آموزش عمومی استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم ؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایه و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش آموزش عمومی استان زنجان؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش آموزش عمومی استان زنجان؛ به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایه و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایه پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هر یک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایه و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش آموزش عمومی استان زنجان و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛

- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۳- آموزش عالی

۳-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه آموزش عالی استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه آموزش عالی استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زودهنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۳-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه آموزش عالی استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه آموزش عالی در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه آموزش عالی استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه آموزش عالی استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه آموزش عالی استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه آموزش عالی استان زنجان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه آموزش عالی استان زنجان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه آموزش عالی استان زنجان؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه آموزش عالی استان زنجان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability)، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۳-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش آموزش عالی استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش آموزش عالی استان زنجان؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش آموزش عالی استان زنجان به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش آموزش عالی استان زنجان و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۴-بازرگانی

۴-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه بازرگانی استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه بازرگانی استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر با هدف کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۲-۴- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه بازرگانی استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه بازرگانی در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه بازرگانی استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه بازرگانی استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه بازرگانی استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه بازرگانی استان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه بازرگانی استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه بازرگانی استان ؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه بازرگانی استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۳-۴- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش بازرگانی استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاستگذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم ؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش بازرگانی؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش بازرگانی به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛

- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش بازرگانی و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۵-انرژی

۵-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه بخش انرژی استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه انرژی استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاستگذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۵-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه انرژی استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه انرژی در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه انرژی استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه انرژی استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه انرژی استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه انرژی استان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه انرژی استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه انرژی استان ؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه انرژی استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۵-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش انرژی استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش انرژی؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش انرژی به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش انرژی و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۶- حمل و نقل

۶-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر با هدف کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۶-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه حمل و نقل در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه حمل و نقل استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه حمل و نقل استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه حمل و نقل استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه حمل و نقل استان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه حمل و نقل استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه حمل و نقل استان ؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه حمل و نقل استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۶-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش حمل و نقل استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم ؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش حمل و نقل؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش حمل و نقل به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛

- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش حمل و نقل و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۷- کشاورزی

۷-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه کشاورزی استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه کشاورزی استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاستگذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۷-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه کشاورزی استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه کشاورزی در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه کشاورزی استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه کشاورزی استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه کشاورزی استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه کشاورزی استان زنجان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه کشاورزی استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه کشاورزی استان ؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه کشاورزی استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۷-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش کشاورزی استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش کشاورزی؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش کشاورزی به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش کشاورزی و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۸-صنعت

۸-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه صنعت و معدن استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه صنعت و معدن استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاستگذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۸-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه صنعت و معدن استان

زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه صنعت و معدن در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه صنعت و معدن استان زنجان در پاسخ به نیازهای پایه صنعت و معدن استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه صنعت و معدن استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه صنعت و معدن استان زنجان در پاسخ به نیازهای گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه صنعت و معدن استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه صنعت و معدن استان ؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه صنعت و معدن استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارایی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۸-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم ؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش صنعت و معدن ؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش صنعت و معدن به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛

- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش صنعت و معدن و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۹- تربیت بدنی

۹-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه تربیت بدنی استان زنجان

- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه تربیت بدنی استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر به منظور کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.

۹-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه تربیت بدنی استان زنجان

- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه تربیت بدنی در استان زنجان؛
- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه تربیت بدنی استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه تربیت بدنی استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه تربیت بدنی استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کفایت راهبردهای برنامه توسعه تربیت بدنی استان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه تربیت بدنی استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه تربیت بدنی استان؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه تربیت بدنی استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability)، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارآیی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۹-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش تربیت بدنی استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛

- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاست گذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم ؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش تربیت بدنی ؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش تربیت بدنی به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش تربیت بدنی و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛
- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۱۰- زیست

- ۱۰-۱- اهداف نهایی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه محیط زیست استان زنجان
- ایجاد سندی راهنما برای پایش کلیه پروژه ها و فعالیت های در حال اجرا و ارزشیابی دستاوردهای برنامه راهبردی توسعه محیط زیست استان؛
- ارائه اطلاعات مفید و موثر با هدف کمک به برنامه ریزان و سیاست گذاران به منظور اخذ تصمیمات صحیح تر و مبتنی بر شواهد؛
- کشف و شناسایی زود هنگام هرگونه انحراف از اهداف و روند پیش بینی شده اجرای برنامه به منظور انجام اقدامات اصلاحی؛
- تعیین ارزش کلی برنامه و تاثیر آن بر روند توسعه یافتگی استان زنجان.
- ۱۰-۲- اهداف اختصاصی سند پایش و ارزشیابی برنامه راهبردی توسعه محیط زیست استان زنجان
- تعیین و ارزیابی نیازهای پایه محیط زیست در استان زنجان؛

- تعیین میزان تطابق اهداف کلان و شاخص های کلیدی برنامه توسعه محیط زیست استان زنجان در پاسخ به نیاز های پایه محیط زیست استان؛
- تعیین ضعف و قوت های برنامه توسعه محیط زیست استان زنجان در مقایسه با برنامه های قبلی استان و سایر استان ها؛
- تعیین میزان کیفیت راهبردهای برنامه توسعه محیط زیست استان در پاسخ به نیاز های گروه هدف و میزان دسترسی آنان به خدمات؛
- تعیین وضعیت و روند تحقق برنامه ها، طرح ها و پروژه های پیش بینی شده در برنامه توسعه محیط زیست استان با توجه به منابع فراهم شده؛
- تعیین میزان تحقق شاخص های کلیدی برنامه توسعه محیط زیست استان ؛
- ارزیابی خروجی های برنامه توسعه محیط زیست استان بر اساس میزان فراهم بودن (Availability) ، دسترسی (Accessibility)، کمیت و کیفیت خدمات ارائه شده، میزان رضایت، هزینه کارایی (Cost-efficiency)، بهره وری و پایداری.

۱۰-۳- راهبردهای پایش و ارزشیابی برنامه توسعه بخش محیط زیست استان زنجان

- ایجاد و توسعه ابزارهای منظم و یکنواخت جمع آوری داده؛
- طراحی سیستم جریان داده از نقطه ارائه خدمت به مراکز و سطوح بالاتر سیاستگذاری و برنامه ریزی ؛
- هماهنگ کردن کانال های جریان اطلاعات، نقش ها و مسؤولیت ها بین دستگاه های همکار؛
- پیگیری فعالیت های در حال اجرا و هماهنگی با مدیران برای ایجاد کارهای اصلاحی در صورت لزوم ؛
- طراحی فرآیند های شفاف پایش و ارزشیابی به منظور گردآوری، مقایسه، فرآوری و تجزیه و تحلیل نظام مند و تفسیر داده ها؛
- توسعه یک مکانیسم کنترل کیفیت اطلاعات برای اطمینان از روایی، پایایی، کامل بودن، مرتبط و به روز بودن اطلاعات؛
- ایجاد و تقویت ساختارهای نظارتی بر روند اجرای برنامه توسعه بخش محیط زیست ؛
- توانمند سازی مجریان و متصدیان اصلی برنامه توسعه بخش محیط زیست به منظور طراحی، هدایت و اجرای برنامه های پایش و ارزشیابی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی پایش پیشرفت برنامه در محورهای مهم اجرایی؛
- تعریف فهرستی از شاخص های اصلی ارزشیابی تحقق اهداف برنامه؛
- شفاف سازی نقش هریک از ذینفعان در برنامه؛
- تقویت ظرفیت تمامی شرکای برنامه برای مشارکت در پایش و ارزشیابی برنامه؛
- تهیه فهرست و مشخصات طرح های مطالعاتی ارزشیابی برنامه توسعه بخش محیط زیست و اعلام اولویت های پژوهشی مرتبط؛

- تشریح نوع و نحوه توزیع اطلاعات کلیدی به دست آمده از اجرای برنامه، مابین ذینفعان کلیدی، شخصیت های حقیقی و حقوقی و عامه مردم.

۱۱- اسناد توسعه

۱- در راستای تحقق اهداف چشم انداز بلندمدت توسعه کشور، نظریه پایه توسعه ملی و جهت گیری های آمایش سرزمین و با توجه به ویژگی های استان، ماموریت ها و وظایف اصلی استان به ترتیب بر پایه توسعه صنعت، معدن و کشاورزی، استفاده حداکثر از قابلیت های بازرگانی و گردشگری استوار خواهد بود. تکیه بر اولویت های فوق مانع بهره گیری از سایر توانمندی ها و ظرفیت های استان نخواهد بود. بنابراین اصلی ترین راهبردهای توسعه استان به شرح زیر می باشد:

- ۱- توسعه بخش صنعت و ایجاد خوشه های صنعتی با تاکید بر صنایع متالورژی و ذوب فلزات، قطعه سازی، و ماشین آلات، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع نساجی و گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی
- ۲- گسترش و بهره برداری از مواد معدنی و توسعه واحدهای صنعتی فرآوری آن با توجه به قابلیت های استان در زمینه موادمعدنی شیمیایی با تاکید بر معادن سرب، روی و مس.
- ۳- توسعه کشاورزی با بهره برداری از پتانسیل منابع آب، خاک، اقلیم و ارتقاء سطح فناوری و نوین سازی ساختاریخش در استان با اولویت زیربخش باغداری (با تاکید بر محصولات نظیر زیتون و میوه های سردسیری) و زراعت (با تاکید بر نباتات علوفه ای) و توسعه دامپروری صنعتی، زراعت چوب.
- ۴- حفاظت و بهره برداری متعادل و اقتصادی از منابع آبهای زیرزمینی، مهار و بهره برداری مناسب از جریان های سطحی (دایمی و فصلی) در چارچوب راهبردهای ملی توزیع منابع آب.
- ۵- ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی با توجه به چشم انداز توسعه صنعتی آن به منظور بهره گیری از مزیت های تولیدی و فضایی.
- ۶- توسعه و ارتقاء بخش خدمات برتر در زمینه مهندسان مشاور و پیمانکاران، حسابرسان، مشاوران حقوقی، موسسات بازاریابی، مالی (بیمه و بانکداری) و بازارهای سرمایه به منظور پشتیبانی از فرآیند توسعه استان.
- ۷- حفظ و احیاء آثار تاریخی، ایجاد و توسعه زیرساخت های گردشگری، تجهیز کانون های تفریحی-سیاحتی در عرصه های گردشگری استان متناسب با سطح عملکرد ملی و فراملی و توسعه کیفی هنرهای سنتی و صنایع دستی
- ۸- توسعه زیرساخت ها و شبکه های حمل و نقل برای تسهیل ارتباطات فراملی، با توجه به قراگیری در مسیر کریدور اصلی حمل و نقل و گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین استانی
- ۹- گسترش و تجهیز شبکه های توزیع انرژی متناسب با موقعیت فضایی استان در شمالغرب و پراکندگی جمعیت و فعالیت در سطح استان
- ۱۰- ایجاد و توسعه زیر ساخت های ارتباطی و اطلاعاتی و کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ۱۱- توسعه فعالیتهای آموزشی و تحقیقاتی مراکز آموزش عالی استان با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز در سطح ملی در گروه علوم پایه و تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز با توجه به چشم انداز فعالیتهای تخصصی و نقش استان در تمرکززدایی از تهران در سایر رشته ها.
- ۱۲- توسعه فعالیتهای دانش پایه از طریق ساماندهی مجموعه ای از مراکز علمی، پژوهشی و فن آوری در قالب پارک علمی و فن آوری و مراکز رشد تخصصی و گسترش فعالیتهای پژوهشی در گرایش های اصلی توسعه استان
- ۱۳- تقویت و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی استان با هدف ارتقاء عرضه خدمات درمانی
- ۱۴- توسعه آموزش های فنی و حرفه ای با توجه به الزامات توسعه و گرایش های تخصصی فعالیتها در سطح ملی
- ۱۵- تقویت و تجهیز مراکز مستعد جمعیت و فعالیت با تاکید بر نواحی شمالی و جنوبی استان به منظور تعادل بخشی به سازمان فضایی استان و تعدیل حرکت های جمعیتی به سوی تهران با رعایت اصول پدافند غیرعامل
- ۱۶- رعایت ملاحظات محیط زیستی در فرآیند توسعه استان به منظور ارتقاء سطح پایداری توسعه با تاکید بر حفاظت از منابع طبیعی و تنوع زیستی از طریق اعمال مدیریت جامع زیست بومی مبتنی بر رویکرد مشارکتی
- ۱۷- ارتقاء شاخص های توسعه انسانی، سرمایه اجتماعی، هویت فرهنگی و احیاء میراث معنوی
- باتوجه به نقش و ماموریت های تعیین شده و تحقق راهبردهای فوق، استان زنجان در سال ۱۴۰۴ استانی خواهد بود؛ با عملکرد فعال در عرصه تعاملات ملی، برخوردار از زیرساخت های مناسب برای رشد فعالیتهای صنعتی و معدنی، برخوردار از کشاورزی و صنایع مبتنی بر فناوری های نوین با بهره برداری مناسب و متعادل از منابع آب، ارائه کننده خدمات نوین بازرگانی و خدمات برتر در عرصه استان و آموزش فنی و حرفه ای در سطح ملی، دارای نقش مناسب در گردشگری کشور، با توزیع متعادل و ساماندهی شده جمعیت و فعالیت در کل استان به گونه ای که سهم جمعیت استان از کل کشور اندکی افزایش می یابد.

۲- سند ملی توسعه استان یکی از اسناد ملی تعریف شده در ماده ۱۵۵ قانون برنامه چهارم توسعه می باشد که رویکرد توسعه استان را در طول حداقل دو برنامه توسعه مشخص می نماید. این سند حاوی اصلی ترین قابلیت ها و عمده ترین تنگناهای توسعه استان بوده و با ارائه اصلی ترین مسائل و اهداف بلندمدت توسعه، راهبردهای بلندمدت توسعه استان را مشخص می نماید. سند ملی توسعه استان زنجان که در ادامه ارائه شده است پس از طی مراحل قانونی به تصویب هیات محترم وزیران رسیده و جهت اجرا ابلاغ گردیده است.

الف- اصلی ترین قابلیت های توسعه

- ۱- بهره مندی از موقعیت مکانی و جغرافیایی ممتاز به عنوان گلوگاه متصل کننده غرب و شمالغرب کشور با شمال با توجه به استقرار در کریدور شمال- جنوب و واقع شدن در محدوده شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران
- ۲- وجود زیرساخت های صنعتی تجهیز شده در مقیاس ملی و منطقه ای و توان جذب سرریزهای صنعتی تهران.
- ۳- برخورداری از تنوع اقلیمی و پتانسیل مطلوب (آب و خاک) در کشت و تولید محصولات زراعی- باغی

- ۴- برخورداری از پتانسیل بالای آب های سطحی.
- ۵- وجود ذخایر و منابع قابل توجه سرب و روی و کانی های غیرفلزی
- ۶- نزدیکی به عمده ترین کانون های جمعیتی و قطب های صنعتی و وجود بازار مصرف برای محصولات کشاورزی و صنعتی استان
- ۷- برخورداری از زمینه های مناسب فرهنگی و جاذبه های گردشگری تاریخی، طبیعی و اکوتوریسم
- ۸- بهره مندی از شبکه ارتباطی تجهیز شده در محور ترانزیت
- ۹- زمینه گسترش خدمات بازرگانی با تاکید بر ترانزیت، تخلیه و باز توزیع کالا
- ۱۰- وجود مراکز دانشگاهی متعدد و احراز قطب علمی در رشته فیزیک
- ۱۱- وجود زمینه های قانونی برای توسعه ورزش، نگرش مثبت جامعه به فعالیتهای ورزشی، گرایش بخش خصوصی و تشکلهای داوطلب غیردولتی (NGO) به سرمایه گذاری و خدمات رسانی در توسعه ورزش

ب- عمده ترین تنگناها و محدودیت های توسعه

- ۱- محدودیت منابع مالی بخش خصوصی استان جهت سرمایه گذاری و بهره گیری از ظرفیت های استفاده نشده تولیدی
- ۲- کوچک مقیاس بودن تولید در بخش کشاورزی و ضعف مکانیزاسیون و کافی نبودن مراکز نگهداری محصولات زراعی و باغی
- ۳- شیب زیاد اراضی در بیش از نیمی از قلمرو استان
- ۴- کافی نبودن تاسیسات مهار و بهره برداری از منابع آب های سطحی
- ۵- ضعف خدمات برتر و خدمات پشتیبان تولید
- ۶- ضعف شبکه های ارتباطی درون استانی و بین منطقه ای
- ۷- ضعف زیربنای و تاسیسات خدماتی کانون های برخوردار از جاذبه های توریستی
- ۸- وابستگی شدید منابع مالی بخش ورزش به درآمدهای عمومی

ج- اصلی ترین مسائل

- ۱- عدم انتشار توسعه یافتگی در سطح استان و گسترش خطی آن در امتداد جاده ترانزیت
- ۲- توسعه یافتگی اندک بخش صنعت و معدن با وجود قابلیت های طبیعی و اجتماعی و ظرفیت های زیربنایی موجود
- ۳- پیوند ضعیف درون بخشی و بین بخشی در فعالیت های صنعتی و کشاورزی
- ۴- تطابق نامناسب بین منابع آب های سطحی و خاک و بیلان منفی آب های زیرزمینی در شرق استان
- ۵- خروج سرمایه های انسانی و مالی از استان

۶- پائین بودن بهره وری تولید در بخش کشاورزی

۷- کافی نبودن سرمایه گذاری های لازم برای بهره گیری مطلوب از جاذبه های گردشگری استان

۸- ضعف تعامل موثر اقتصادی مرکز استان با برخی از نواحی استان و استان های همجوار

۹- پائین بودن شاخص های توسعه انسانی، فرهنگی و هنری و اقتصادی

۱۰- فقدان نظام شناسایی استعدادهای ورزشی

د- اهداف بلند مدت

باتوجه به قابلیت ها و تنگناها توسعه استان بر پایه توسعه هماهنگ بخش های کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات بازرگانی و گردشگری استوار خواهد بود. بدین ترتیب اهداف بلند مدت توسعه استان عبارتند از:

۱- توسعه صنعتی و معدنی استان متناسب با ظرفیت ها و قابلیت های استان و ارتقاء نقش و جایگاه آن در اقتصاد ملی با حفظ تعادل در محیط زیست

۲- بهره برداری مطلوب از آب های سطحی با رعایت حقوق ذینفعان حوزه آبریز و تقویت منابع آب های زیرزمینی با اولویت آبخوان های با بیلان منفی

۳- حفظ و احیا و بهره برداری بهینه از منابع طبیعی استان

۴- گسترش اراضی آبی کشاورزی، ارتقاء فن آوری و نوین سازی فعالیت های این بخش و توسعه دامداریهای صنعتی و مجتمع های آبرزی پروری

۵- ارتقاء شاخص های توسعه انسانی متناسب با مقتضیات و قابلیت های استان

۶- ساماندهی نظام مراکز زیست و فعالیت، نظام خدمات رسانی و تقویت پیوندهای درون استانی

۷- اعتلای معرفت دینی، ارزشهای فرهنگی و ویژگی های هویتی استان و گسترش تعاملات اقتصادی و فرهنگی با استان های همجوار

۸- تقویت و تجهیز تأسیسات و امکانات زیربنایی در راستای فعالیت های محوری و اولویت دار در توسعه استان و تأکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات

۹- افزایش نقش بخش خصوصی و نظام بانکی در گسترش فعالیت های اقتصادی با توجه به قابلیت های استان

۱۰- توسعه فعالیت های بازرگانی با تأکید بر خدمات بازرگانی نوین با توجه به موفقیت جغرافیائی (مزیت مکانی) استان

۱۱- توسعه ظرفیت های گردشگری استان با سطوح عملکرد استانی، ملی و فراملی

۱۲- نهادینه سازی بهره وری و افزایش آن در بخشهای اقتصادی و عوامل تولید

۱۳- ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندیهای افراد و گروه های اجتماعی

۱۴- دست یابی به هدف های توسعه هزاره (M.D.G) در استان

۱۵- توانمند سازی بخش تعاونی برای ایفای فعالیت های گسترده و اداره بنگاه های اقتصادی بزرگ

۱۶- توسعه نقش و جایگاه زنان در سطوح تصمیم سازی و تصمیم گیری استان

ه- راهبردهای بلند مدت توسعه

۱- ایجاد خوشه های صنعتی با تأکید بر صنایع متالوژی، نساجی، ذوب فلزات و صنایع مرتبط با انرژی و قطعه سازی و ماشین آلات و توسعه صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع تبدیلی، تکمیلی، غذایی، فلزی، خودروسازی، برق و الکترونیک

۲- ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی در توسعه استان

۳- ایجاد و توسعه واحدهای صنعتی فراوری مواد معدنی

۴- مهار و بهره برداری از منابع غنی آب های سطحی با رعایت حقوق تام ذینفعان حوزه آبریز و هماهنگ با نیازهای پایین دست و در چارچوب ظرفیت حوضه آبریز و حفاظت و بهره برداری متعادل و مجاز از منابع آب های زیرزمینی

۵- یکپارچه سازی اراضی و تبدیل اراضی دیم به آبی مکانیزه در چارچوب نظام تخصیص منابع آب در حوضه آبریز و در نظر گرفتن نیاز های پایین دست، توسعه باغداری با تأکید بر زیتون، انگور و سیب، توسعه فعالیت های آبی پروری و تبدیل دامداری های سنتی به صنعتی

۶- ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی به منظور بهره گیری از مزیت های تولیدی و فضای استان

۷- ایجاد و توسعه زیرساخت های گردشگری و تجهیز کانون های تفریحی و سیاحتی در عرصه های گردشگری استان

۸- تقویت مراکز آموزش عالی استان در جهت تمرکز زدائی دوره های کارشناسی دانشگاه های تهران و توسعه تحصیلات تکمیلی و مراکز تحقیقاتی و فناوری اطلاعات و ارتباطات

۹- ارتقاء شاخص های بهداشتی و درمانی، آموزشی، فرهنگی و گذران اوقات فراغت

۱۰- تمهید زمینه های لازم جهت دستیابی به نظام متعادل سلسله مراتب شهری و روستائی و ارتقاء سطح خدمات برتر در شهر زنجان و تجهیز کانونهای شهری به خدمات پشتیبان تولید

۱۱- گسترش شبکه های خطوط انتقال انرژی متناسب با توزیع جمعیت و فعالیت

۱۲- توسعه، تقویت و بهسازی شبکه های ارتباطی استان با استان های همجوار به منظور گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین منطقه ای و بهره گیری از وضعیت ممتاز استان در تسریع ارتباطات غرب و شمال غرب با مناطق شمالی کشور

۱۳- اجرای طرحهای زیست محیطی در نقاط و مناطق بحرانی و صیانت از منابع طبیعی استان

۱۴- استفاده از انرژی باد برای تولید برق

۱۵- ایجاد ساز و کارهای لازم و حمایت از افزایش بهره وری در بخشهای اقتصادی و عوامل تولید

۱۶- گسترش ورزش های پرورشی، همگانی، تفریحی، قهرمانی و حرفه ای در استان

۱۷- ریشه کنی فقر شدید گرسنگی و بهره مندی همگانی از مواهب توسعه اقتصادی و اجتماعی

۱۸- دستیابی همگانی به آموزش ابتدایی و ترویج و بهبود برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان

۱۹- کاهش مرگ و میر مادران و کودکان

- ۲۰- مبارزه با بیماری های عمده (ایدز /H.I.V، سل، مالاریا و...)
- ۲۱- حمایت موثر از تشکیل و توسعه تعاونی ها و ایجاد و گسترش شهرک ها و مجتمع های تعاونی
- ۲۲- بسترسازی برای افزایش مشارکت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی زنان در روند توسعه استان
- ۲۳- نهادینه کردن رویکرد مدیریت عرضه و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی در مدیریت بهینه مصرف آب
- ۲۴- ایجاد زمینه های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب
- ۲۵- گسترش پوشش بیمه های اجتماعی و کاهش تلفات انسانی در اثر حوادث

۵- برنامه های راهبرد توسعه

– راهبردهای توسعه بخش فرهنگ عمومی استان بر اساس موضوعات استراتژیک

۱- فرهنگ عمومی استان:

- ترویج و تقویت جنبه های مثبت فرهنگ اسلامی- ایرانی
 - اصلاح و بهبود رفتارها و هنجارهای اجتماعی
 - اصلاح سبک زندگی
 - تقویت جنبه های مثبت فرهنگ بومی
 - تقویت رویکردهای علمی و فرهنگی جامعه
 - تقویت گردش آزاد اطلاعات در جامعه
- راهبردهای توسعه بخش گردشگری استان زنجان بر اساس موضوعات استراتژیک
- ۱- توسعه زیرساختها :
 - توسعه زیرساختها در محورها و مناطق نمونه گردشگری
 - ۲- گسترش بخش خدمات:
 - ایجاد و توسعه خدمات برتر و نوین
 - تبلیغات و اطلاع رسانی بخش
 - ارتقاء سهم و نقش صنایع دستی در اقتصاد استان
 - ۳- دانش و مهارت و تخصص نیروی انسانی:
 - ارتقاء سطح کمی و کیفی آموزش در بخش
 - ۴- مسائل فرهنگی:
 - تقویت زمینه های فرهنگی و نگرش مثبت در مردم
 - ارتقاء مشارکت عمومی برای حفاظت از میراث فرهنگی، طبیعی و تاریخی استان

– راهبردهای توسعه بخش کشاورزی و آب استان زنجان بر اساس موضوعات استراتژیک

۱- تولید محصولات کشاورزی :

- حفظ و افزایش تولید پایدار محصولات کشاورزی
- کنترل و ارتقاء کیفیت محصولات تولیدی در بخش کشاورزی

۲- بازار نهاده ها و محصولات کشاورزی :

- اصلاح ساختار بازار نهاده ها و خدمات تولید
- تنظیم ساختار عرضه محصولات کشاورزی

۳- منابع طبیعی استان زنجان :

- حفظ، احیاء، توسعه و بهره برداری پایدار از جنگل ها و مراتع استان
- کنترل فرسایش و حفاظت خاک

۴- منابع آبی استان :

- حفظ تعادل سفره های آب های زیرزمینی از لحاظ کمی و کیفی
- افزایش بهره وری مصرف آب
- تلاش برای دستیابی به منابع جدید آب و استفاده از آب های نامتعارف
- توجه به ارزش اقتصادی آب

۵- منابع انسانی :

- اصلاح و تقویت ساختار نیروی انسانی بخش کشاورزی
- ارتقاء دانش فنی و مهارتی بهره برداران

– راهبردهای توسعه بخش خدمات استان زنجان بر اساس موضوعات استراتژیک

۱- توسعه زیر ساختها :

- ساماندهی و تمرکز فعالیت صنوف خدماتی و تولیدی
- توسعه تجارت الکترونیک
- نوسازی و توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی

۲- گسترش بخش خدمات :

- گسترش خدمات انبارداری، مراکز نگهداری و توزیع کالا
- ایجاد و توسعه خدمات برتر و نوین
- تسهیل در راه اندازی و گسترش واحدها و فعالیتهای صنفی جدید

۳- دانش و مهارت و تخصص نیروی انسانی :

- ارتقاء سطح کمی و کیفی آموزش در بخش

۴- مدل اقتصادی توسعه بخش خدمات برای حمایت فعالان :

- تخصصی نمودن فعالیت تجارت (خارجی و داخلی) در استان

۵- مسائل فرهنگی :

- تقویت زمینه های فرهنگی و نگرش مثبت در مردم

- راهبردهای توسعه بخش عمران و شهرسازی استان زنجان بر اساس موضوعات استراتژیک

۱- شهرسازی و مدیریت شهری :

- افزایش میزان تحقق کاربری های عمومی و خدماتی در طرح های توسعه شهری

- ایجاد درآمد مستمر و پایدار شهرداری ها

- بهبود حمل و نقل درون شهری

- بهبود سیستم مدیریت شهری

- بهبود مدیریت زیست محیطی و توسعه پایدار

- تقویت زیر ساخت ها و ارتقا خدمات در مناطق نوساز و حاشیه شهری

۲- فنی و معماری :

- نوسازی بافت فرسوده

۳- فرهنگ شهری :

- احیاء و پایبندی به ارزش های بنیادین معماری ایرانی و استفاده از تجارب بومی سازی شده جهانی

- ترویج قانونمداری در رعایت ضوابط توسط شهروندان

- ترویج حقوق و تکالیف شهروندی و نهادینه کردن آن

۴- اقتصاد شهری :

- ایجاد مزیت های نسبی جدید برای تأثیرگذاری در توسعه شهری

- تقویت اقتصاد شهری با رویکرد توسعه خدمات برتر

- توسعه استفاده از فناوری های نو در مدیریت شهری

- توسعه مشارکت در ایجاد زیر ساخت های شهری

- ایجاد سیستم هماهنگ خدمات شهری جهت نگهداشت طرحها و پروژه ها

- راهبردهای توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان بر اساس موضوعات استراتژیک

۱- سرمایه گذاری صنعتی و معدنی :

- توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی

- تقویت زیرساخت های مورد نیاز توسعه صنعت و معدن

- توسعه صنایع بزرگ و بالادست

- تکمیل زنجیره های تولید با ارزش افزوده مناسب
- تقویت محورهای جدید توسعه صنعتی در استان
- رعایت توان اکولوژیکی و ملاحظات زیست محیطی

۲- بهره وری در بخش صنعت و معدن :

- تغییرات ساختاری مصرف انرژی و کاهش شدت مصرف
- بهسازی مدیریت و نیروی انسانی بخش
- حداکثر نمودن بهره برداری از ظرفیت های مستقر شده تولید

۳- فضای کسب و کار :

- اصلاح و بهبود فرآیند های کسب و کار
- بسترسازی برای ارتقاء نقش شرکت های تجاری، خدمات فنی و مهندسی و تشکل های تخصصی در بخش

۴- فرهنگ توسعه صنعتی :

- ترویج الزامات و دستاورد های توسعه صنعتی

۲-۱-۳- طرحهای توسعه و عمران (جامع) ناحیه ای

۶- طرح جامع توسعه و عمران ناحیه زنجان

اولویت اجرایی پیشنهادهای ارائه شده با توجه به اعتبارات قابل تخصیص

اولویت مهم ترین طرح ها و پروژه های پیشنهادی جهت توسعه ناحیه و تحقق بخشیدن به اهداف طرح جامع ناحیه در ارتباط با اهداف تعیین شده و راهبردهای تدوین شده به شرح ذیل اعلام می گردد:

هدف ۱- دستیابی به توسعه متوازن ناحیه با توجه به قابلیت های موجود آن

راهبرد ۱- تقویت و گسترش شبکه های ارتباطی بین منطقه ای

اقدامات اجرایی و اولویت دار طرح با توجه به راهبرد مذکور عبارت است از:

- ارتقاء محور زنجان، تهم، چورزق به راه اصلی و اتصال آن به ماسوله

- ارتقاء محور زنجان-گیلوان-منجیل به راه اصلی

- ایجاد و ارتقاء محور زنجان، دندی، تخت سلیمان، تکاب به راه اصلی

- ارتقاء محور زنجان-قره پشتلو و ارتباط آن به خلخال

- برخورداری از راه فرعی برای ارتباط مراکز مجموعه روستایی به مراکز منظومه ضمن آنکه تکمیل آزاد راه

زنجان - تبریز و برقراری ارتباط ریلی از طریق گسترش شبکه ی راه آهن به غرب ناحیه به طرف ماهنشان،

دندی و استان های غربی و نیز ایجاد پایانه های حمل و نقل به صورت جدی مورد تاکید می باشد.

راهبرد ۲- توجه به قابلیت های موجود در بخش های مختلف ناحیه

اقدامات اجرایی اولویت دار در ارتباط با این راهبرد جهت دستیابی به هدف مطرح شده به قرار زیر می باشد:

- ایجاد کارخانجات ساخت آجر صنعتی در محدوده روستاهای قمچقای، چسب، ینگگی کند، سفیدکمر و حلب به دلیل گستردگی چشمگیر انباشت های مازنی در سطح منطقه ایچرود و نتایج آزمایشات به عمل آمده جهت ساخت آجر صنعتی و نیز به دلیل برخورداری از دسترسی های مناسب موجود در منطقه ی مذکور.

- ایجاد کارخانه ی سیمان در محور قمچقای-سعیدآباد به دلیل مهیا بودن امکانات اولیه همچون آهک، گچ، مارن مناسب، سیلیس.

- گسترش صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات با توجه به قابلیت های محیط از جمله ایجاد صنایع تولید کنستانتره و کمپوت سازی و یا صنایعی که تولیدشان در ارتباط با مواد معدنی است، در شهرستان ماهنشان و ایچرود.

هدف ۲- ساماندهی نظام فعالیت و اشتغال

راهبرد ۱- توجه به بخش کشاورزی به عنوان یکی از محورهای توسعه

اقدامات اجرایی که انجام آنها موجب شکوفایی و رونق بخش کشاورزی و در نتیجه زمینه ساز توسعه ناحیه می گردد، عبارتند از:

- توسعه اراضی کشاورزی آبی به میزان ۱۱۴۳۸/۶۱ هکتار (موقعیت اراضی مذکور بر روی نقشه ی استفاده از اراضی پیشنهادی طرح جامع ناحیه مشخص می باشد).

- توسعه فعالیت کندوداری و پرورش زنبورعسل

- توسعه جنگلداری به عنوان یکی از زیر گروه های بخش کشاورزی از طریق توسعه ی اراضی جنگلی با قابلیت و تناسب متوسط به میزان ۱۵۹۲۵۷/۹۱ هکتار (موقعیت اراضی مذکور بر روی نقشه ی پیشنهادی طرح منعکس می باشد).

- یکپارچه سازی اراضی

- توسعه کشت های گلخانه ای

- اجرای طرح های به زراعی و به نژادی به منظور افزایش راندمان

- اجرای طرح های اصلاح و احیاء باغات میوه

- اجرای طرح های مربوط به اصلاح و توسعه ی باغات زیتون

- اجرای طرح های مربوط به آبی پروری با توجه به وجود منابع آبی غنی در ناحیه

- تغییر شیوه از دامداری سنتی به صنعتی

- گسترش تعاونی های تولید کشاورزی

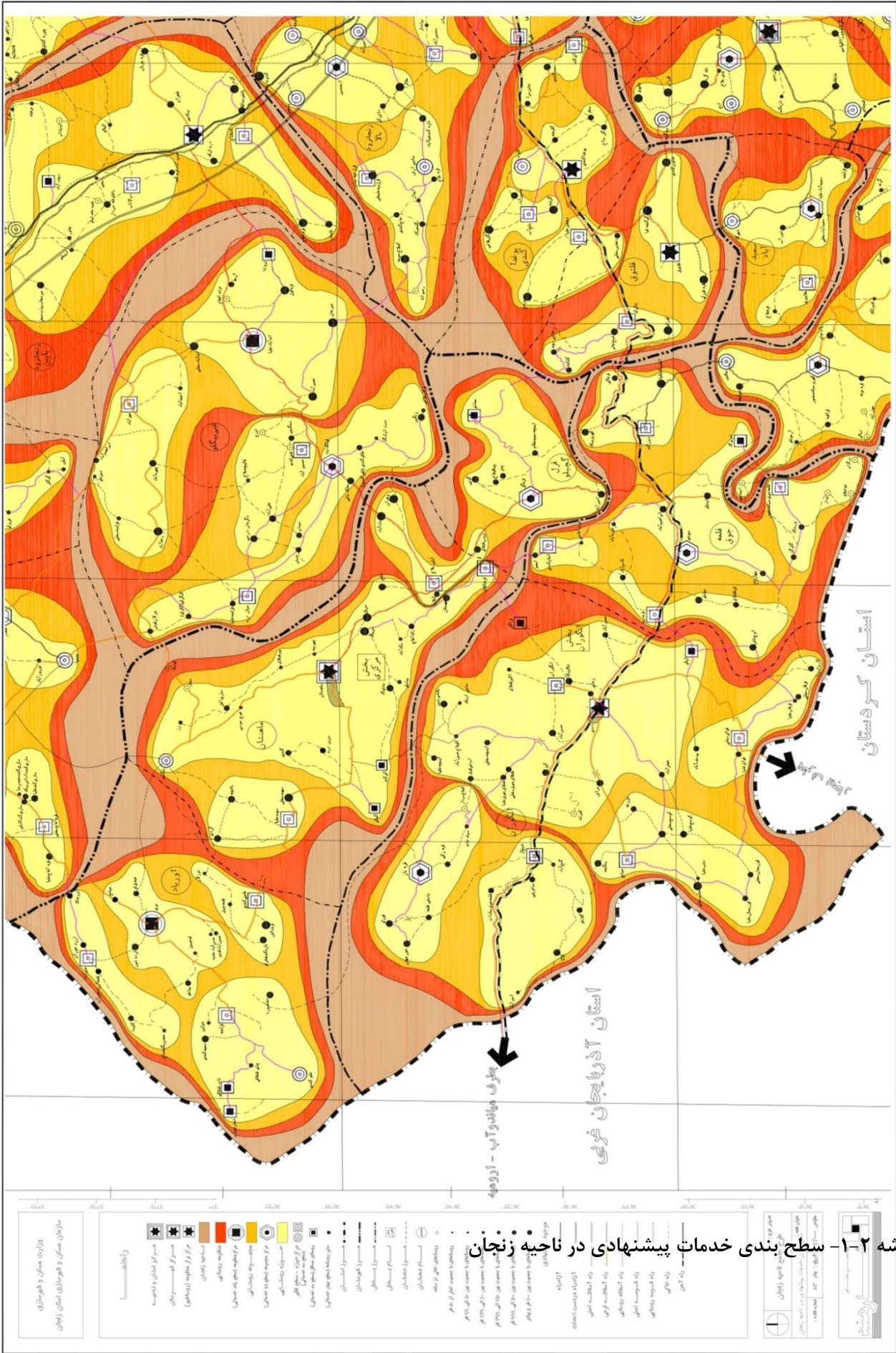
- اجرای طرح های مربوط به اصلاح و احیاء افزایش گیاهان زینتی و دارویی

راهبرد ۲- توسعه صنعت به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه

- با توجه به زیرساخت های موجود و دسترسی به منابع اولیه و نیز نزدیکی به تهران و سایر قطب های صنعتی و جمعیتی و ... توسعه صنعت و توجه به آن زمینه ساز تشدید آهنگ توسعه ی ناحیه خواهد شد. اقدامات اجرایی اولویت دار جهت نیل به این اهداف به شرح ذیل معرفی می گردد:
- تکمیل ظرفیت شهرک های صنعتی موجود
 - ایجاد شهرک صنعتی شماره ۲ زنجان (پیشنهاد می گردد این شهرک در حول محور زنجان-زرین آباد مکانیابی و اجرا گردد).
 - ایجاد نواحی صنعتی در کنار مراکز منظومه ی روستایی (مطابق با مصوبه ی شورایی عالی شهرسازی و معماری ایران).
 - ایجاد و توسعه ی صنایع دستی با توجه به سابقه و پیشینه ای که در منطقه دارا می باشد نظیر فرش بافی، چاقوسازی، مليله کاری و ... و تقویت نهادهای مربوط به آنها.
 - گسترش صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات
 - تهیه طرح های شناسایی منابع کانی ناحیه و سرمایه گذاری جهت اکتشاف ذخایر کانی شناخته شده. راهبرد ۳- توجه به خدمات به عنوان محور اصلی توسعه اقدامات اجرایی اولویت دار در این ارتباط به قرار زیر می باشد:
 - تجهیز شهر زنجان به خدمات تخصصی برتر نظیر بیمارستان های تخصصی
 - تجهیز شهرهای آب بر، زرین آباد، حلب، چورزق، ماهنشان و دندی به خدمات پشتیبان تولید.
 - ساماندهی و تجهیز کانون ها و محورهای جاذب گردشگری و گذران اوقات فراغت جهت رونق صنعت گردشگری.
 - گسترش مراکز آموزش عالی در شهرستان های واقع در ناحیه.
 - ایجاد مجموعه های فرهنگی-هنری و ورزشی در شهرهای ناحیه.
 - ایجاد و گسترش مجتمع های پذیرایی بین راهی در محورهای موجود در ناحیه خصوصاً در محورهای زنجان - گیلوان - رودبار ، زنجان-خلخال و ...
 - تقویت ناوگان حمل و نقل کالا و مسافر
 - توسعه و گسترش فضاهای اقامتی در مکانهای مستعد و جاذب گردشگر
 - ضرورت تعجیل در تهیه طرح جامع گردشگری برای شهرستان های موجود در ناحیه.
- هدف ۳ - ساماندهی نظام خدمات رسانی
- راهبرد ۱: رعایت مفاد مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در ارتباط با نحوه ی خدمات رسانی به سکونتگاه های روستایی
- اقدامات اجرایی مورد نیاز به قرار ذیل می باشد:
- تهیه طرح ساماندهی سکونتگاه های روستایی در محدوده ی بخش

- احداث تاسیسات زیربنایی و مراکز خدماتی و رفاهی در نقاط روستایی ناحیه مطابق با مصوبه ی مذکور برای مراکز منظومه، مجموعه و حوزه روستایی
- اولویت اول- ایجاد دبستان، مسجد، شرکت تعاونی روستایی و جایگاه عرضه ی مواد سوختی در کلیه ی مراکز حوزه ی روستایی.
- اولویت دوم- ایجاد مراکز بهداشتی-درمانی با تسهیلات زایمانی در مراکز منظومه ها، ایجاد داروخانه در کلیه ی مراکز حوزه ی روستایی، ایجاد مطب در مراکز مجموعه و منظومه ی روستایی، ایجاد هنرستان فنی، حرفه ای و کشاورزی در مراکز منظومه ی روستایی، پمپ بنزین در مراکز منظومه روستایی، مجموعه ی ورزشی در مراکز منظومه ی روستایی، امکانات ورزشی روباز در کلیه مراکز خدمات روستایی اعم از حوزه، مجموعه، منظومه و ... احداث دفتر ترویج کشاورزی در مراکز منظومه و مجموعه ی روستایی.
- اولویت سوم- ایجاد سایر موارد پیشنهاد شده توسط شورای عالی شهرسازی و معماری ایرانی در قالب مصوبه استانداردهای ضوابط خدمات رسانی به کانون های روستایی کشور پس از تحقق یافتن اولویت های ۲ قابل اجرا می باشد.
- هدف ۴- دستیابی به محیطی پایدار با تاکید بر منابع طبیعی، آب و خاک
- راهبرد ۱- ضرورت توجه به منابع آبی و مدیریت بهره برداری آن
- در ارتباط با راهبرد مذکور انجام اقدامات اجرای به شرح ذیل از اهمیت و اولویت خاص برخوردار می باشد.
- تکمیل و اجرای طرح سد مخزنی گلابر
- تکمیل و اجرای سدهای خاکی که براساس مطالعات انجام شده ضرورت اجرای آنها تایید گردیده است، نظیر سد خاکی روستای جوره خان در شهرستان زنجان، سدهای خاکی روستاهای جوقین، دهنه شهرک و ...
- اجرای طرح های آبیاری تحت فشار
- مطالعه و اجرای شبکه های آبیاری
- بررسی استفاده از آب های زیرسطحی برای تثبیت بیولوژیک بستر آبراهه ها
- سرپوشیده کردن انهار و کانال های آبیاری جهت جلوگیری از هدر رفتن آب
- مطالعه و اجرای طرح های کوچک تامین آب و پمپاژ ساحلی
- اجرای طرح های لایروبی و مرمت قنوات
- راهبرد ۲- جلوگیری از فرسایش و تخریب خاک
- مهم ترین اقدامات اجرایی و یا به بیان دیگر پروژه های قابل تعریف جهت دستیابی به هدف مورد نظر به شرح ذیل می باشند:
- اجرای طرح های آبخیزداری در وسعتی معادل ۷۲۰۷۴۱/۷ هکتار، خصوصاً در سرشاخه های قزل اوزن (محدوده اراضی مذکور بر روی نقشه ی استفاده از اراضی پیشنهادی منعکس می باشد).
- ارزیابی دوره ای عملکرد اقدامات آبخیزداری

- مطالعه و اجرای طرح های مرتعداری
- امکان توسعه مرتع با تناسب متوسط در سطحی معادل ۱۲۷۴۸۹/۲۵ هکتار مطابق با طرح جامع پیشنهادی ناحیه زنجان.
- توسعه مرتع با تناسب کم در وسعتی معادل ۱۲۵۱۴۷/۲۹ هکتار (موقعیت این اراضی در نقشه استفاده از اراضی پیشنهادی طرح مشخص گردیده است).
- توسعه طرح های جنگل کاری و ایجاد پوشش گیاهی جهت جلوگیری از فرسایش خاک و کنترل سیلاب.
- مطالعه و اجرای طرح تعادل دام و مرتع از طریق تشویق ایجاد دامداری های صنعتی.

نقشه ۱-۲ - سطح بندی خدمات پیشنهادی در ناحیه زنجان

۲-۱-۳- سایر طرحهای تهیه شده در دست اجرا

۷- فهرست اسناد توسعه شهرستان ها

۱- فعالیت های اقتصادی

۱-۱- بخش کشاورزی

الف- اهداف بلند مدت

- تکمیل مطالعه ۶ ایستگاه پمپاژ آب
- افزایش راندمان آبیاری
- بهبود وضعیت انتقال آب مورد نیاز کشاورزی
- تجهیز و نوسازی و یکپارچه سازی اراضی
- کاهش روند شوری اراضی
- ایجاد روشهای نوین آبیاری
- افزایش اراضی آبی
- افزایش سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی و گیاهان دارویی
- ایجاد واحدهای مرغداری و مجتمعهای دامداری و آبی پروری و کشتارگاه
- افزایش تولیدات دامی و آبی

ب- راهبردهای توسعه

- ارائه آموزش در راستای افزایش توان مهارتی بهره برداران در بکارگیری فنون جدید
- اجرای طرحهای زهکشی
- احداث کانالهای آبیاری درجه ۳ و ۴
- بتنی کردن کانالهای خاکی
- اجرای طرحهای کوچک تأمین آب
- افزایش عملکرد محصولات
- ایجاد هنرستانهای کشاورزی
- حمایت از تشکلهای خصوصی و توسعه خدمات کشاورزی
- اصلاح نژاد دام و طیور و توسعه واحدهای نیمه صنعتی و صنعتی دام و طیور
- ترویج و آموزش و انجام مطالعات جامع منابع اراضی مستعد آبی پروری

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- احیاء و مرمت قنوات

- احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی
- ایجاد ایستگاه پمپاژ آب و جاده بین مزارع
- افزایش ضریب مکانیزاسیون
- ایجاد باغات دیم در اراضی شیب دار
- ایجاد میادین عرضه احشام و مراکز جمع آوری شیر
- اصلاح و احیاء باغات از درجه ۳ به ۲ و از ۲ به ۱
- توسعه پرورش ماهی قزل آلا در بستر رودخانه قزل اوزن
- طرح ایجاد مجتمع به وزن رسانی تخم چشم زرده ماهی قزل آلا
- نوسازی و بهسازی اماکن دامی سنتی
- اجرای طرحهای تحقیقاتی
- اصلاح سیستم های سنتی به بارانی و قطره ای

۲-۱- بخش صنعت و معدن

الف- اهداف بلند مدت

- توسعه زیر بناهای موجود و امکانات زیربنایی بویژه در مناطق معدنی و ایجاد زیر بناهای جدید
- توسعه صنایع معدنی و فعالیتهای صنایع تبدیلی
- ایجاد ارتباط بین توسعه صنعتی با قابلیتهای معدنی و کشاورزی
- آموزش نیروی انسانی مورد نیاز بخش صنعت و معدن
- افزایش ظرفیت واحدهای تولیدی معدن

ب- راهبردهای توسعه

- ایجاد صنایع تبدیلی کشاورزی و مجتمع های کشت و صنعت
- انجام طرح های اکتشافی تکمیلی بر روی مواد معدنی شناسایی شده حاصل از نتیجه بررسی ذخایر معدنی شهرستان
- راه اندازی معادن راکد و غیرفعال
- ایجاد زمینه برای فرآوری خاکهای بسیار کم عیار و باطله مخلوط سرب و روی
- ایجاد واحدهای بازیافت ضایعات و خرده های فلزی از کیکها و باطله ها
- رفع مشکلات سیستم بانکی جهت تقویت بنیه مالی سرمایه گذاران جهت راه اندازی و افزایش ظرفیت استخراج معادن
- ایجاد صنایع معدنی مناسب با ذخایر موجود مانند خاک صنعتی فلدسپات، پرلیت و مس و...
- ایجاد واحدهای خدمات فنی و مهندسی جهت تقویت توان تکنولوژیکی و دانش فنی

- ایجاد شهرک تخصصی فرآوری مواد معدنی به لحاظ کنترل آلودگی های زیست محیطی
- تقویت صندوق بیمه سرمایه گذاران معدن
- ایجاد خوشه صنعتی صنایع مرتبط با سرب و روی و ایجاد پیوند با صنایع پایین دستی و بالا دستی
- تشکیل تعاونی های فراگیر برای جمع آوری سرمایه های اندک مردم جهت انجام سرمایه گذاری های بزرگ
- اشاعه فرهنگ توسعه پایدار در بین واحدهای صنعتی و معدنی و تاکید بر حفظ و احیاء محیط زیست و منابع طبیعی و ایجاد دفاتر زیست محیطی
- ایجاد رشته های مرتبط با معدن و متالوژی در دانشگاه پیام نور ماهنشان جهت تربیت نیروی انسانی مورد نیاز بخش

- ایجاد شبکه ارتباطی با استانهای مجاور جهت خروج شهرستان از تنگنای بن بست
- ایجاد منطقه ویژه اقتصادی (با تاکید بر مواد معدنی)
- ایجاد پایانه حمل و نقل جهت ساماندهی حمل و نقل مواد معدنی

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- افزایش ظرفیت واحد تولید کنسانتره سرب و روی
- پیگیری و ایجاد زمینه برای اجرای طرحهای جدید صنعتی و معدنی
- تسریع در رفع مشکل فنی معدن انگوران و افزایش ظرفیت تولید آن
- تسریع در اجرای طرحهای جدید سیمان، فولاد و واحد ۱۰۰ هزار تنی شمش روی و آجر
- تربیت نیروهای بومی ماهر برای فعالیت در واحدهای معدنی و صنایع معدنی
- ایجاد رشته تحصیلی مرتبط با معدن و صنایع معدنی و صنایع تبدیلی کشاورزی در مرکز آموزش عالی و مراکز فنی و حرفه ای شهرستان
- ایجاد و توسعه صنایع معدنی و صنایع وابسته به مواد اولیه معدنی از جمله فرآوری فلدسپات، فرآوری بنتونیت، تولید پودر های معدنی، آلیاژ های سرب و روی و سولفات روی با کیفیت مرغوب برای دارو سازی
- ایجاد صنایع تبدیلی کشاورزی و دامی
- اجرای طرحهای اکتشافی در خصوص دستیابی به ذخایر جدید فلزی مانند سرب و روی و مس
- ایجاد راههای ارتباطی جدید و اصلاح و بهسازی راههای موجود در مناطق معدنی
- تسریع در گاز رسانی و اصلاح و بهسازی جاده ارتباطی ماهنشان به زنجان برای دستیابی راحت به جاده ترانزیت و اتوبان زنجان- تبریز
- تسریع در اجرای طرحهای کلنگ زنی شده
- ایجاد شهرک تخصصی فرآوری مواد معدنی ایران
- ایجاد واحدهای فرآوری مواد معدنی شامل پودرهای معدنی و فرآوری بنتونیت و فلدسپات
- ایجاد صنایع پایین دستی سرب و روی

- ایجاد واحدهای صنایع تبدیلی و بسته بندی محصولات کشاورزی

۳-۱- بخش بازرگانی

الف- اهداف بلند مدت

- توسعه متوازن بخش بازرگانی با بخشهای صنعت و کشاورزی
- افزایش نیروی انسانی آموزش دیده و متخصص در حوزه بازرگانی جهت پشتیبانی فعالیتهای تجاری و صادرات و واردات

- ایجاد تشکلهای تخصصی و صنفی و اتحادیه ها و شرکتهای خدمات بازرگانی
- افزایش صادرات غیر نفتی شهرستان از طریق متنوع کردن تولیدات جنبی و فرآورده های روی
- افزایش امکانات ذخیره سازی کالاهای اساسی به میزان حداقل چهار ماه نیاز مردم منطقه

ب- راهبردهای توسعه

- ایجاد و تقویت بخش بازرگانی در واحدهای تولیدی منطقه
- تقویت و توسعه نیروی انسانی آموزش دیده جهت توسعه بخش بازرگانی ماهنشان
- تقویت و گسترش سرمایه گذاری در راستای توسعه زیرساختهای بخش بازرگانی
- ایجاد زمینه تولید صادرات گرا در صنایع و کشاورزی منطقه

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- تبیین اولویت های سرمایه گذاری شهرستان در بخشهای معدن و کشاورزی و صنایع روستایی به منظور جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی
- فرهنگ سازی عام صادرات و ترویج سیاست تولید برای صادرات در بخشهای کشاورزی و صنایع معدنی
- برگزاری دوره های آموزش عمومی واردات، صادرات و بازاریابی در جهت جذب منابع مالی و انسانی برای گرایش و فعالیت در حوزه تجارت خارجی شهرستان
- ایجاد اتحادیه های صنفی جدید و تشکیل مجمع امور صنفی
- تشکیل حداقل دو شرکت خدمات بازرگانی
- ایجاد حداقل یک واحد انبار مکانیزه گندم ۲۰ هزار تنی و یک واحد سردخانه هزارتنی
- ایجاد یک واحد انبار چند منظوره کالا به ظرفیت ۲۰۰۰ تن
- ایجاد حداقل یک فروشگاه بزرگ و زنجیره ای در شهرستان
- تلاش جهت افزایش تعداد کارتهای بازرگانی شهرستان به ۶ مورد
- حمایت از ایجاد چند کارگاه متمرکز فرش بافی
- ایجاد صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات کشاورزی و صنایع بسته بندی با مقاصد داخلی و صادراتی

- حمایت از احداث شهرکهای تخصصی و صنفی جهت استقرار صنایع جنبی کشاورزی، سرب و روی، پتروشیمی، سیمان و قطعات بتنی و ...
- گسترش امکانات ذخیره سازی انباری، سردخانه ای
- حمایت از ایجاد کارخانه آرد در منطقه
- حمایت از انجام فعالیتهای بازرگانی شامل ثبت سفارش واردات و همچنین صادرات بخشهای تولیدی توسط شرکتهای خدمات بازرگانی
- حمایت تسهیلاتی از ایجاد کارگاههای متمرکز قالببافی و آموزشهای به بافی در جهت هدایت صحیح منابع انسانی و مالی و تولید برای صادرات
- ایجاد صنایع جنبی آرد و گندم و تولید نان حجیم و سنتی در مقیاس صنعتی
- حمایت از ایجاد حداقل ۲ واحد انبار مکانیزه گندم جمعا به ظرفیت ۴۰ هزار تن ظرف پنج سال آتی
- حمایت از ایجاد ۲ واحد سردخانه جمعا به ظرفیت ۲ هزار تن ظرف پنج سال آتی
- افزایش عوامل تجارت خارجی شهرستان و صدور حداقل ۳۰ مورد کارت بازرگانی برای فعالان بخش ظرف پنج سال آتی
- ایجاد میدان عرضه میوه و تره بار

۴-۱- میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

الف- اهداف بلند مدت

- ایجاد و توسعه طرح ها و زیرساخت های گردشگری شهرستان متناسب با عملکرد ملی و فراملی
- تقویت صنعت گردشگری شهرستان
- ایجاد و توسعه بازارچه ها یا فروشگاههای محصولات صنایع دستی و هنرهای سنتی در کنار جاذبه ها و آثار فرهنگی، تاریخی
- ایجاد مراکز گردشگری در منطقه نمونه گردشگری قلعه بهستان واقع در حاشیه قزل اوزن
- ایجاد و توسعه تعامل و تبادل فرهنگی از طریق برپایی جشنواره ها و نمایشگاههای منطقه ای، عرضه صنایع دستی و هنرهای سنتی و بومی

ب- راهبردهای توسعه

- بسترسازی برای جذب و جلب سرمایه های بخش غیردولتی در فعالیتهای گردشگری و صنایع دستی
- حمایت در راستای افزایش تولید صنایع دستی و آفرینش هنرهای سنتی و ایجاد توسعه مراکز عرضه محصولات صنایع دستی وابسته به آن در جهت جذب گردشگر به شهرستان
- گسترش فرهنگ پذیرش گردشگر در منطقه و ارتقاء سطح آگاهی مردم از موارث فرهنگی، جاذبه های گردشگری و صنایع دستی منطقه

- تقویت مشارکت مردم در تصمیم سازی و تصمیم گیری برای منطقه و آثار فرهنگی، تاریخی و طبیعی
- ارتقاء سطح کمی و کیفی در ارائه خدمات گردشگری به مسافران ورودی به منطقه
- توسعه فعالیت های آموزشی مربوط به گردشگری، هنرهای دستی و صنایع دستی منطقه
- تعریف مسیرهای گردشگری، ایجاد امکانات مناسب و زیر ساخت های گردشگری استاندارد، ارتقاء سطح کیفی و کمی فرهنگ مردم در توریست پذیری و...
- استانداردسازی راههای مواصلاتی استان و شهرستان با هدف ایجاد امنیت و آسودگی خاطر برای گردشگران داخلی و خارجی
- استقرار نظام جامع تبلیغات اعم از جاده ای از طریق نصب تابلوهای راهنمای گردشگری و غیره

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- بررسی، شناسایی آثار فرهنگی، تاریخی و طبیعی شهرستان در راستای تهیه و تدوین اطلس و نقشه باستان شناسی استان
- تهیه و تدوین طرحهای مرمت و احیای ابنیه فرهنگی، تاریخی شاخص شهرستان با هماهنگی و همکاری دستگاههای اجرایی ذیربط به منظور آغاز عملیات مستندسازی، آسیب شناسی و مرمت و احیاء آثار مورد نظر
- انجام مطالعات مردم نگاری و پژوهشهای مردم شناسی شهرستان در راستای تهیه و تدوین اطلس مردم شناختی و شناخت آداب، رسوم و آیین های سنتی به منظور برگزاری جشنواره ها و نمایش های آیینی جهت جذب و جلب گردشگر
- روانسازی تورهای ارزان قیمت علمی، آموزشی، تفریحی و زیارتی با ایجاد آژانسهای مسافرتی
- تأمین اعتبار جهت اجرای دوره های آموزشی کوتاه مدت و میان مدت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- تهیه و چاپ اقلام تبلیغاتی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- برگزاری جشنواره ها و نمایشگاهها و شرکت در نمایشگاههای داخلی و خارجی
- مطالعه و مستندسازی هنرهای سنتی و صنایع دستی شهرستان در راستای تهیه اطلس مربوط و انجام پژوهش های بنیادی و کاربردی به منظور استانداردسازی و احیاء هنرهای بومی و توسعه صنایع دستی اصیل شهرستان
- مستندسازی و آوانگاری گویش آبادی های شهرستان در راستای تدوین اطلس زبان شناختی و انجام مطالعات تخصصی ادبیات، زبان و گویش به منظور حفظ و احیاء گویش های اصیل منطقه
- مکان یابی در راستای ایجاد و توسعه هتلها و مجتمع های خدماتی رفاهی بین راهی در مناطق مستعد شهرستان
- بویژه در منطقه نمونه گردشگری شهرستان و ... با هماهنگی مشاورین شرکت توسعه گردشگری ایران
- ایجاد و گسترش انجمنهای میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در سطح شهرستان
- طرح ساماندهی توریسم کشاورزی منطقه
- طرح ایجاد و توسعه اکوتوریسم زمستانی و ورزشی

- تهیه و نصب تابلوهای راهنما در مسیرهای گردشگری با همکاری فرمانداری و دستگاههای ذیربط شهرستان به منظور معرفی جاذبه های فرهنگی و تاریخی و طبیعی

- ایجاد دهکده های گردشگری در محل روستای یاستی قلعه و قلعه بهستان

۲- منابع طبیعی

۲-۱- آب و خاک

الف- اهداف بلند مدت

- توسعه بخشهای مختلف اقتصادی، کشاورزی و... بر اساس اصل توسعه پایدار و مبتنی بر حفظ منابع طبیعی تجدید شونده

- افزایش میزان تأمین آب سطحی و افزایش حجم ذخیره جهت مصارف کشاورزی

- توسعه شبکه های آبیاری زهکشی در شهرستان در اراضی پایاب سدها و تأسیسات آبی

- استفاده از آبیاری تحت فشار جهت بالا بردن راندمان آبیاری (در صورت بهبود کیفیت آب)

- کنترل استفاده از کودها و سموم شیمیایی جهت جلوگیری از آلودگی منابع آب

- انجام عملیات آبخیزداری و جلوگیری از فرسایش خاک، مهار سیلابهای سطحی و بهره برداری از آنها

- جلوگیری از تجمع املاح در خاک و ایجاد شوره زار

- احداث تصفیه خانه و افزایش مخازن آب شرب و واقعی نمودن نرخ آب

- انجام مطالعات آبهای زیرزمینی و تهیه مدل ریاضی و بهنگام کردن ادواری نتایج مطالعات

- نصب کنترلر حجمی بر روی کلیه چاه های در حال بهره برداری و جلوگیری از برداشت های بدون مجوز

- تقویت و بهبود وضعیت پوشش گیاهی جنگل ها و مراتع شهرستان

ب- راهبردهای توسعه

- بهره برداری از منابع و خاک بر اساس اصل توسعه پایدار

- توسعه بهره برداری از پتانسیل منابع آب سطحی جهت مصارف زراعی در نواحی مختلف شهرستان

- حفظ پتانسیل آبدهی آبخوان و تداوم بهره برداری از این منابع اراضی دشتی شهرستان

- افزایش حمایت های قانونی از منابع طبیعی تجدید شونده

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- تخصیص اعتبار جهت احداث طرح بند انحرافی و کانال انتقال آب روستاهای تازه کند فخرلو، قاضی کندی، سهند سفلی، سهند علیا، ماهنشان (لور آرخی)، ایمر و خانکندی، بلند پرچین، زماین، خاینیک

- احداث ایستگاه هشدار وقوع سیل در سطح شهرستان

- تخصیص اعتبار لازم جهت احداث ایستگاه های پمپاژ آب مطالعه شده و روستاهای ابراهیم آباد، امیرآباد، دندی، رز،

سیدلر، ساری آغل، ایلی بلاغ

- تکمیل پروژه احداث چاه فلمن با توجه به شور بودن آب رودخانه و تأثیر منفی آن بر روی الکترو پمپ ها و محصولات کشاورزی
- تخصیص اعتبار جهت اجرای پروژه های پخش سیلاب
- عملیات پخش سیلاب و بهره برداری از سیلابها
- تکمیل مطالعات آبخیزداری و کنترل سیل در سطح شهرستان
- مطالعه کنترل فرسایش و حفاظت آبراهه رودخانه های شهرستان
- مطالعه کنترل سیل آبخیزهای شهری ماهنشان و دندی
- کنترل سیل و هرزآبها با احداث سدهای خاکی کوچک
- احداث ایستگاه پمپاژ روستاهای قره گل، تک آجاج، قره باطلاق، میرآخور، قره دره، ابراهیم آباد، تبریزک، قلعه جوق سیاه منصور، توت آجاجی، کپز، زماین، امیرآباد، دندی، رز، سیدلر، ساری آغل، ایلی بلاغ
- مطالعه و احداث سد مخزنی بر روی رودخانه انگوران چای
- ادامه طرح ساحل سازی حاشیه رودخانه قزل اوزن
- مطالعه سد خاکی روستای تبریزک
- ساحل سازی و احداث اپی در محدوده روستاهای خورجهان، انگوران و اکیز قشلاق
- تخصیص اعتبار لازم برای سد مخزنی مراش
- توسعه شبکه آبیاری و زهکشی در اراضی سدهای شهرستان و اراضی و دشت های حاشیه قزل اوزن
- مطالعه و تهیه نقشه های مناطق سیل خیز و بحرانی شهرستان
- انجام عملیات آبخیز داری در سطح شهرستان برای کنترل جریانهای سیلابی و جلوگیری از فرسایش خاک در روستاهای قره گل، ایلی بلاغ، گونی، انگوران و ینگجه سینار
- شناسایی مناطق مستعد جهت اجرای عملیات پخش سیلاب و آبخیزداری
- شناسایی مناطق مستعد جهت احداث سدهای زیرزمینی
- مطالعات مهندسی رودخانه شامل حریم و بستر رودخانه قزل اوزن جهت بهره برداری بهینه از منابع آب سطحی و اراضی کشاورزی حاشیه در سطح شهرستان

۲-۲- پوشش گیاهی و محیط زیست

الف- اهداف بلند مدت

- عزم برای حفظ، احیاء و توسعه و افزایش بهره وری منابع طبیعی، با ارتقاء فرهنگ عمومی و مشارکت بخش خصوصی
- جامع نگری در مدیریت منابع طبیعی حوضه های آبخیز به منظور دستیابی به توسعه پایدار
- جلب همکاری و مشارکت مردم و بهره برداران در مدیریت پایدار منابع طبیعی
- ممیزی مرتع پلاکهای باقیمانده و اجرای طرح مرتع داری در مناطق دارای طرح مرتعداری

- اصلاح، احیاء و توسعه مراتع و پوشش گیاهی به روش بذرکاری، بذرپاشی، کپه کاری، بوته کاری، نهالکاری، ذخیره نزولات آسمانی، کود پاشی و احداث آبشخور
- تثبیت مالکیت دولتی بر اراضی ملی و تفکیک آن از مالکیت های قانونی اشخاص
- استعداد یابی و تعیین کاربری اراضی به منظور بهره برداری بهینه با استفاده از فناوری های نوین
- مهار عوامل ناپایدار در منابع طبیعی
- ارتقاء بهره وری از طریق بازنگری در برنامه های آموزشی و ترویجی و تقویت پایگاه های اطلاع رسانی
- نیل به اهداف طرح ملی تعادل دام و مرتع و طرح جامع نظارت حفاظت و طرح جامع نهضت سبز
- ایجاد موزه تاریخ طبیعی در شهرستان با همکاری بخش خصوصی
- ایجاد اقامتگاه ها و امکانات مناسب برای توسعه اکوتوریسم
- محدود نمودن توسعه فعالیت های صنعتی به صنایع مرتبط با قابلیت های منطقه و تأکید بر استقرار آنها در شهرک ها و مجتمع های صنعتی و ممانعت از ایجاد صنایع آلاینده محیط زیست
- انجام عملیات آبخیزداری حوزه های آبخیز مشرف بر دشتهای و حوزه های آبخیز شهری
- تصفیه فاضلاب های انسانی و صنعتی و استفاده مجدد از آنها در کشاورزی
- ایجاد مراکز تحقیقاتی و نظارتی مجهز به دستگاههای سنجش آلاینده ها در مناطق مختلف شهرستان و به کارگیری پرسنل متخصص در مراکز
- برنامه ریزی در جهت جلوگیری از انتقال پساب های صنعتی و فاضلاب های شهری به منابع آبی

ب- راهبردهای توسعه

- تهیه و تدوین طرحهای مدیریت منابع طبیعی در حوزه های آبخیز به منظور کنترل و کاهش مخاطرات ناشی از فرسایش خاک، وقوع سیل، زمین لغزش، پرشدن سدها از رسوب و بیابان زدایی
- مدیریت حوزه های آبخیز با نگرش اولویت حفاظت، احیاء و بهره برداری اصولی از صنایع
- حفظ توان اکولوژیکی، احیاء، حوزه های تخریب یافته و کنترل کانون های بحرانی
- تسریع و تکمیل و ممیزی مرتع و متعادل کردن تعداد دام متناسب با ظرفیت تولید مراتع از طریق مدیریت چرا و کنترل ورود و خروج دام و اجرای سیستم های چرای
- مدیریت ذخیره گاههای جنگلی با محوریت صیانت و توسعه
- تهیه و تدوین برنامه های اجرایی مناسب به منظور تقویت همکاری دستگاه های دولتی و تشکل های غیر دولتی در زمینه های حفاظت و توسعه فضای سبز
- تدوین برنامه های آمایش سرزمین و منطقه ای با ارزیابی توان منابع و محیط زیست بعنوان پیش نیاز برای توزیع فعالیت ها و تخصیص فضای مناسب
- تعیین نقاط مجاز و مناسب برای احداث صنایع و بهره برداری از معادن با توجه به موقعیت و ظرفیت قابل تحمل شهرستان و سایر شرایط زیست محیطی

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- تهیه و تصویب و واگذاری و اجرای طرحهای مرتعداری جهت بهبود وضع مراتع و دامداران
- اصلاح و احیاء مرتع از طریق اجرای عملیات بیولوژیکی شامل پروژه های بذر کاری و بذر پاشی در مراتع روستاهای شهرستان
- اجرای پروژه تبدیل دیمزارهای کم بازده (یونجه کاری) در جهت افزایش تولید علوفه
- مدیریت مرتع از طریق احداث آبشخوار، جهت تأمین آب شرب دامها و توزیع یکنواخت دام، کنترل زمان ورود و خروج دام و کنترل تعداد دام بر اساس ظرفیت مرتع
- اجرای پروژه جنگلکاری و صنوبرکاری در سطح شهرستان جهت افزایش تولید چوب
- تأمین آب در جهت توسعه و تکمیل پارک جنگلی شهر ماهنشان
- تأمین و جایگزینی سوخت های مناسب
- ایجاد کمربند حفاظتی در مناطق بحرانی تخریب یافته
- بهبود و تکمیل شبکه بی سیم
- گشت زنی و مراقبت از عرصه های ملی، پناهگاههای حیات وحش و زیستگاههای طبیعی جهت بهره برداری اصولی و به کارگیری نیروی انتظامی جهت برخورد با متجاوزان به عرصه های ملی
- اطلاع رسانی و آگاه سازی و پیشگیری و اطفاء حریق مراتع و جنگلهای شهرستان
- اطلاع رسانی در خصوص آفات گونه های گیاهی جنگلی و مرتعی
- نظارت بر فعالیت های مربوط به معادن در عرصه های ملی
- اجرای پروژه های مکانیکی آبخیزداری و کنترل سیل
- ترویج فرهنگ منابع طبیعی و محیط زیست از طریق برگزاری کلاسهای آموزش عمومی و تخصصی و...
- کنترل و شناسایی واحدها و منابع ایجاد آلودگی در شهرستان
- نصب و مرمت تابلو در مورد ممنوعیت شکار در مناطق حفاظت شده و پناهگاه
- برخورد سریع و قانونی با متخلفان
- تأمین و تجهیز نیروهای پرسنلی، خودرو و امکانات مناسب در بخش منابع طبیعی و محیط زیست
- تکمیل و مرمت ساختمان های اداری و حفاظتی موجود و احداث ساختمان جدید محیط بانی در منطقه اوریاد پری
- اخذ سند مالکیت جهت اراضی ملی و دولتی
- تهیه طرح ها و نقشه های حفاظت اراضی
- احیاء اراضی تخریب شده
- قرق مراتع فقیر در جهت تقویت آن و اجرای سیستمهای چرای

- واگذاری اراضی در قالب طرح طوبی به منظور ایجاد اشتغال و کاهش تعداد بهره برداران و افزایش توان اکولوژیکی منابع ملی
- پیگیری رفع آلودگی و نصب تجهیزات کنترل آلودگی در واحدهای صنعتی
- تدوین برنامه آمایش سرزمین، ارزیابی توان منابع طبیعی و محیط زیست به عنوان پیش نیاز برای توزیع فعالیت ها و تخصیص فضای مناسب
- تکمیل و بهسازی شبکه رادیویی و بی سیم
- تهیه نقشه های فرسایش پذیری و تخریب خاک شهرستان
- تولید نهال از نوع گونه های سریع الرشد به منظور توسعه فضای سبز و تولید چوب
- تولید بذور گیاهان مرتعی خوشخوراک و سازگار با آب و هوای شهرستان جهت اصلاح و احیاء مراتع فقیر و تأمین علوفه دامداران
- احداث سدهای زیرزمینی
- ایجاد چراگاههای مصنوعی برای وحوش جهت تأمین علوفه آن
- جلوگیری از ورود پسماندهای صنعتی و فاضلاب های شهری و روستایی به آبهای سطحی و رودخانه ها و شناسایی و تعیین مکان مناسب جهت دفن اصولی آنها
- احیاء اکوتوریسم و شکارچیان خارجی
- ایجاد مرکز تحقیقاتی زیست محیطی در منطقه حفاظت شده مجهز به دستگاه های سنجش آلاینده ها
- ایجاد تصفیه خانه صنعتی و استفاده از آب آن در بخش کشاورزی
- دفن زباله های شهری و روستایی در تشکیلات زمین شناسی فاقد منابع آب زیرزمینی
- مطالعه کانون های بحرانی شهرستان از نظر استقرار صنایع و برنامه ریزی در جهت حذف تدریجی عوامل بحران زا
- لزوم انتقال دامداری ها به خارج از شهر های دندی و ماهنشان

۳- زیربناها

۳-۱- راه و ترابری

الف- اهداف بلند مدت

- ارتقاء کیفیت راه های روستایی به منظور نوسازی روستاها و ارسال مواد معدنی و محصولات کشاورزی به بازارهای مصرف
- توسعه راه های روستایی از شوسه به آسفالت به طول ۲۷۰ کیلومتر
- ارائه خدمات هر چه بهتر در سهولت و ایمنی تردد جاده ای
- تبدیل راه های روستایی به راه فرعی بر اساس اولویت های موجود
- تبدیل قسمتی از راه های فرعی موجود با عرض استاندارد به راه های اصلی

- ایجاد شبکه های ارتباطی راه آهن در منطقه شامل جاده تبریز (نیک پی) تا ماهنشان و نهایتا تا دندی به لحاظ دارا بودن کارخانه های بزرگ ۱۰۰ هزارتنی روی و فرآوری و کالسیمین
- احداث راه آهن زنجان- دندی- تخت سلیمان و اتصال آن به راه آهن شمالغرب کشور
- احداث راه آهن دندی- ماهنشان

ب- راهبردهای توسعه

- ایجاد راه های ارتباطی مناسب بین منطقه ای به منظور ایجاد زمینه سرمایه گذاری برای رشد اقتصادی منطقه
- ارتقاء راه های موجود
- بهسازی شبکه راه های شهرستان و رفع نقاط حادثه خیز

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- رفع نقاط حادثه خیز در شهرستان و یا به حداقل رساندن آن
- ایجاد کمربندی در روستای قره درق، (محور زنجان - دندی) به طول ۲ کیلومتر
- ایجاد کمربندی ابراهیم آباد به طول ۳ کیلومتر
- حذف پیچ های خطرناک ماهنشان - ینگچه به طول یک کیلومتر
- گابیون بندی محل ریزش ها جمعا به طول ۳۰۰ متر
- احداث گاردریل در راههای روستایی به طول ۱۰ کیلومتر
- انجام روکش آسفالت
- روکش ایلی بلاغی به سه راهی ابراهیم آباد به طول ۲۶ کیلومتر
- روکش آسفالت دندی به قرائی به طول ۳۵ کیلومتر
- احداث پاسگاه پلیس راه در منطقه به جهت جلوگیری از تخریب جاده ناشی از حمل تناژ غیرمجاز به جهت فراوانی معادن و حمل و نقل های ناشی از آن در منطقه
- ترانشه برداری محور روستای خیرآباد- بایچه باغ
- تعریض ۳ دستگاه پل در محور زنجان- دندی
- ساماندهی تقاطع های راه روستایی- فرعی به تعداد ۴ مورد (سه راهی دوزکند- ابراهیم آباد- کیز- قواق)
- ایجاد پایانه های حمل و نقل برون شهری در شهرستان
- تعریض و ارتقاء راههای فرعی موجود به راه های اصلی در محورهای :
- ۱- نیک پی به ماهنشان به طول ۷۰ کیلومتر
- ۲- دندی به قرائی به طول ۳۵ کیلومتر
- ۳- دوزکند به حلب به طول ۷ کیلومتر
- احداث و راه اندازی ورودی و خروجی از آزاد راه در تقاطع جاده ماهنشان به نیک پی
- تعریض ۱۰ دستگاه پل در محور زنجان - دندی

- آسفالت نمودن کلیه راه های شوسه روستایی در عرض ۲ سال آتی برای روستاهای بالای ۲۰ خانوار
- احداث راه شوسه برای راه های دسترسی برای روستاهای با خانوار زیر و بالای ۲۰ خانوار
- روکش آسفالت تمام راه های فرعی موجود در منطقه در عرض ۳ سال آتی
- رفع تدریجی نقاط حادثه خیز در شهرستان
- مرمت و نگهداری پل ها به ترتیب اولویت و درصد خرابی

۲-۳- بخش انرژی

الف- اهداف بلند مدت

- بهره گیری از فناوریهای جدید

ب- راهبردهای توسعه

- توسعه شبکه های برق و ایجاد رینگ با شبکه های برق درون استانی و استانهای همجوار
- مطالعه و امکان احداث نیروگاه آبی کوچک و مطابق با نیاز منطقه با توجه به عملیات احداث سد مشمپا
- بهبود شاخصهای بهره برداری
- بهینه سازی و منطقی نمودن مصارف انرژی

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- خط انتقال گاز حلب
- طراحی گازرسانی شهرهای ماهنشان و دندی
- طراحی گاز رسانی به روستاهای شهرستان
- بررسی و تحلیل و تهیه طرحهای رفع ضعف ولتاژهای مشترکین شهری و روستایی
- اصلاح شبکه های توزیع برق فرسوده و قدیمی و اصلاح سیستمهای هوایی به منظور جلوگیری از اتلاف انرژی و تثبیت نمودن شبکه به جهت تأمین برق مطمئن برای مشترکین
- بهینه سازی و ایجاد روشنایی مطلوب برای استانداردهای موجود
- ارتقاء جایگاه برق شهرستان از اداره به قسمت یا امور
- مطالعه و احداث پست ۶۳ کیلوولت برای تأمین برق کارخانه های ۵۰۰ تنی فولاد و سیمان ماهنشان
- احداث شبکه های ۲۰ کیلوولت توزیع برق به منظور رینگ کردن شبکه های توزیع برق شهرستان با شبکه های شهرستان زنجان و استانهای همجوار جهت تبادل انرژی
- احداث نیروگاه جهت تأمین برق مورد نیاز منطقه و مصارف شهرستان (با توجه به احداث سد مشمپا در سالهای آتی)

۳-۳- توسعه شهری و روستایی

الف- اهداف بلند مدت

- تحقق مدیریت یکپارچه توسعه منطقه ای شهرستان از طریق برپایی شبکه شهری متعادل و منسجم
- ارتقای کارآیی سیستم خدمات رسانی به مراکز روستایی شهرستان با پشتیبانی نظام شهری منطقه

ب- راهبردهای توسعه

- تقویت پیوندهای فیزیکی فرامنطقه ای شهرستان و نقاط شهری آن با محورهای برتر توسعه و مراکز شهری برتر استان با تأکید بر شهرستان های زنجان و ایجرود
- افزایش پیوندهای منطقه ای فرااستانی استان زنجان با آذربایجان غربی با برنامه ریزی نظام شهری شهرستان ماهنشان مبتنی بر استراتژی توسعه هماهنگ محورهای عملکردی توسعه و نظام شهری
- انتخاب برنامه ریزی توسعه یکپارچه و متعادل شهرستان
- تقویت پیوندهای شهری - روستایی از طریق برپایی و برنامه ریزی نظام سلسله مراتب خدمات رسانی با تأکید بر مراکز روستایی برتر

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- تهیه طرح برنامه ریزی توسعه یکپارچه محور توسعه زنجان - دندی - تخت سلیمان
- تهیه طرح برنامه ریزی و مکانیابی راه ارتباطی جدید شهرستان ماهنشان با منطقه ایجرود
- ارتقاء کیفی راه ارتباطی زنجان- دندی- تخت سلیمان و پیش بینی تأسیسات و خدمات بین راهی مابین دندی و تخت سلیمان
- مطالعه تبدیل روستای پری به نقطه شهری بعنوان مرکز منظومه روستایی بعنوان مرکز خدماتی حوزه غربی شهرستان
- ارتقای کیفی راه های ارتباطی ماهنشان- دندی و ماهنشان- پری به راه اصلی معمولی
- ارتقای کیفی راه های ارتباطی مراکز شهری شهرستان با مراکز مجموعه روستایی قره گل- پری- قره ناز و سونتو به راه فرعی درجه ۱
- ارتقای کیفی راه های ارتباطی مراکز مجموعه روستایی به راه روستایی درجه ۱ با رویه آسفالتی جهت تقویت نقش خدماتی آنها بعنوان اولین سطح خدمات رسانی روستایی
- اجرای راه ارتباطی شهرستان با منطقه ایجرود
- مطالعه و امکان سنجی ایجاد شبکه حمل و نقل ریلی در محور زنجان- دندی- آذربایجان غربی جهت پشتیبانی از فعالیت های معدنی و صنعتی شهرستان و تقویت پیوندهای فرامنطقه ای و فرااستانی
- تهیه طرح احیای بافتهای فرسوده و روستایی مناطق شهری شهرستان جهت رفع دوگانگی بافت کالبدی و توسعه منسجم بافت شهرها در ارتباط متوازن با بافت جدید
- تهیه طرح هادی روستایی

- فرهنگ سازی در خصوص مشارکت همه جانبه روستاییان در تحقق و اجرای طرحهای هادی

۴- امور اجتماعی

۴-۱- فرهنگ و هنر

الف- اهداف بلند مدت

- تجهیز شهرستان با استانداردهای فرهنگی و هنری

ب- راهبردهای توسعه

- ایجاد هماهنگی بین دستگاه های متولی در مسائل فرهنگی و هنری
- پرداخت یارانه مناسب به بخش خصوصی جهت فعالیتهای فرهنگی و هنری
- تأسیس آموزشگاه های آزاد

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- صدور مجوز نشریه هفته نامه (۲ مورد)
- صدور مجوز موسسه فرهنگی و هنری از یک مورد به سه مورد
- صدور مجوز چاپخانه (۱ مورد)
- صدور مجوز کانونهای آگهی تبلیغاتی (۲ مورد)
- صدور مجوز آموزشگاه های آزاد هنری (۳ مورد)
- ایجاد اداره شهرستان
- تأسیس انجمن های فرهنگی و هنری (۶ مورد)
- افزایش کانونهای فرهنگی و هنری مساجد از یک مورد به پانزده مورد
- احداث سالن آمفی تئاتر (۱ مورد)
- گالری هنری (۱ مورد)
- فروشگاه عرضه محصولات فرهنگی (۴ مورد)
- احداث مجتمع فرهنگی و هنری

۴-۲- آموزش و پرورش و آموزش فنی و حرفه ای

الف- اهداف بلند مدت

- تعمیق و تحکیم باورهای دینی و گسترش روحیه حقیقت جویی، علم طلبی و تزکیه دانش آموزان

- افزایش انگیزه کسب علم و دانش در دانش آموزان بویژه از طریق مشارکت اولیاء
- مشارکت و همکاری تنگاتنگ بخشهای صنعت، کشاورزی و خدمات با بخشهای آموزش و تربیت نیروی انسانی
- ارتقای کمی و کیفی امکانات آموزشی و پژوهشی

ب- راهبردهای توسعه

- برابری فرصتهای آموزشی و فراهم کردن آموزش یکسان برای لازم التعلیمان در افزایش پوشش تحصیلی
- گزینش، تربیت، جذب و نگهداری و ارتقای معلمان
- دسترسی معلمان به سایتهای اطلاعاتی ملی و محلی
- افزایش سطح رفاه معلمان
- همگام کردن سطح مهارت نیروی کار با تغییر و تحولات فناوری

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- شناسایی کلیه واجدین شرایط از طریق مراکز ثبت احوال و خانه های بهداشت روستاها و دهیارها
- معرفی دقیق شیوه های ادامه تحصیل جهت جذب دانش آموزان بازمانده از تحصیل
- پیگیری تأسیس و احداث مدارس راهنمایی و متوسطه در روستاهای با آمار دانش آموزی بالا و تلاش برای کاهش حد نصاب تشکیل کلاسها با توجه به محرومیت منطقه
- افزایش سرویس های ایاب و ذهاب در طرح سرویس روستا مرکزی
- گسترش و تجهیز امکانات خوابگاهی مراکز شبانه روزی در مقطع راهنمایی و متوسطه
- پیگیری تأمین محل اسکان فرهنگیان در روستاها (معلم سراها) و ایجاد مجتمع های رفاهی، ورزشی، تفریحی برای فرهنگیان در راستای ایجاد انگیزه برای نگاهداشت نیروی انسانی
- هماهنگی با مسئولین ذیربط برای متناسب نمودن جذب مراکز تربیت معلم در رشته های مورد نیاز در مقاطع مختلف تحصیلی
- ایجاد هماهنگی های لازم برای برگزاری دوره های آموزش ضمن خدمت در راستای ارتقاء علمی فرهنگیان
- گسترش تعاونی های مصرف، مسکن و چندمنظوره فرهنگیان
- پیگیری احداث و افزایش تعداد خانه های سازمانی جهت اسکان فرهنگیان

۳-۴- آموزش عالی

الف- اهداف بلند مدت

- توسعه و گسترش فضاهای آموزشی
- توسعه و گسترش دانشکده های فنی، مهندسی، کشاورزی
- توسعه و گسترش رشته های فنی و مهندسی، علوم پایه و انسانی با توجه به پتانسیلهای بالقوه موجود در منطقه

ب- راهبردهای توسعه

- اختصاص فضای مستقل برای دانشگاه
- تأمین اعتبار مورد نیاز پروژه ها
- تسریع در اجرایی نمودن پروژه های پیشنهادی دانشگاه

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- اجرای پروژه فاز ۱ و ۲ دانشگاه (۷ هزار متر مربع)
- احداث سالن چند منظوره (۲ هزار مترمربع)
- احداث سایت آزمایشگاهی و تجهیزات آن (هزار مترمربع)
- احداث سلف سرویس و امکانات تکمیلی (هزار مترمربع)
- احداث خوابگاه های دانشجویی (۳ هزار مترمربع)
- احداث استادسرا در دانشگاه (هزار مترمربع)
- احداث و تکمیل سایت کامپیوتر و اینترنت (هزارمترمربع)
- احداث و تکمیل لابراتور زبان (هزار مترمربع)
- تأمین و خرید سرویسهای ایاب و ذهاب برای دانشجویان، اساتید و کارکنان (۴ دستگاه اتوبوس)

۴-۴- بهداشت و درمان

الف- اهداف بلند مدت

- بهبود شاخصهای بهداشتی
- توسعه و گسترش فضاهای بهداشتی

ب- راهبردهای توسعه

- تشویق بخش خصوصی به مشارکت در امور بخش
- پیگیری های مستمر در خصوص تخصیص منابع به بخش

پ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- افزایش تختهای بیمارستانی (۶۰ تخت)
- خانه های بهداشت برای روستاهای فاقد خانه بهداشت
- افزایش مرکز بهداشتی و درمانی شبانه روزی (از ۲ به ۳ واحد)
- افزایش واحدهای آزمایشگاهی (از ۳ به ۵ واحد)

- افزایش پایگاه های بهداشتی شهری (از ۲ به ۴ واحد)
- افزایش مراکز فوریت‌های پزشکی (از ۲ به ۳ مرکز)
- بهسازی توالت‌های بهداشتی (از ۱ به ۱۰ روستا)
- افزایش خانه های مسکونی (از ۱۵ به ۳۰ واحد)
- افزایش بهسازی کارگاه های خانگی (از ۳ به ۱۷ روستا)
- افزایش تعداد آمبولانس ها و تعویض آمبولانسهای فرسوده فرسوده قبلی (جمعا به ۲۰ دستگاه)
- احداث انباردار و تجهیزات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاهی و تجهیزات اداری
- استقرار نمایندگی سازمان انتقال خون در سطح مرکز شهرستان
- استقرار نمایندگی بیمه های تأمین اجتماعی و خدمات درمانی در مرکز شهرستان
- تأمین امکانات جهت انجام برنامه تنظیم خانواده
- تأمین امکانات در راستای کنترل میزان مرگ و میر نوزادان (یکماه) از ۲۲/۹ به استاندارد کشوری (۱۵/۳) در هر هزار تولد
- تأمین امکانات در زمینه کنترل میزان مرگ و میر کودکان زیر یکسال از ۳۰/۵ به ۲۵ در هر هزار تولد
- تأمین امکانات در زمینه کنترل میزان مرگ و میر کودکان زیر پنج سال از ۳۶/۶ به ۳۴ در هر هزار تولد
- تأمین محل و تجهیزات سیستم معدوم کننده زباله های بیمارستانی
- ساخت مرکز آموزش مداوم و مرکز آموزش بهورزی

۵-۴- تربیت بدنی

الف- راهبردهای توسعه

- فرهنگ سازی ورزشی از طریق اعتبارات مناسب
- مشارکت بخش خصوصی و اختصاص درصدی از اعتبارات واحدهای تولیدی برای توسعه ورزشی و حضور در لیگهای مختلف
- توجه ویژه به ورزش محوری
- تأمین نیروی انسانی ماهر و تحصیلکرده در رشته های مختلف
- توسعه ورزش همگانی

ب- اقدامات اجرایی اولویت دار

- احداث استادیوم ورزشی ۲۰ هزار نفری مجهز به امکانات ورزشی استاندارد
- احداث سکوی تماشاگر برای استادیوم شهر دندی
- احداث استخر سرپوشیده در مرکز شهر دندی
- اعطای تسهیلات برای مشارکت بخش خصوصی در احداث اماکن ورزشی و نگهداری آنها

- احداث زمینهای فوتسال بتنی در روستاها
- احداث مجموعه های روستایی در مراکز دهستانها
- احداث هتلها، سوئیتها و... برای اسکان و پذیرایی مهمانها و ورزشکاران
- تأمین سرویسهای جابه جایی ورزشکاران (اتوبوس، مینی بوس)
- تربیت نیروهای ماهر برای آموزش ورزشکاران
- توسعه ورزش همگانی با توسعه جاده های سلامتی و ایستگاه های تندرستی
- استفاده از امکانات سایر ارگانها برای توسعه ورزش در بین جوانان
- اختصاص اعتبارات بیشتر به مناطق محروم

۸- مطالعات آمایش

۱. اولویت های توسعه فضایی استان از منظر ضوابط ملی جدید آمایش سرزمین

در ضوابط ملی جدید آمایش سرزمین اولویت های زیر برای توسعه فضایی استان های کشور و از جمله استان زنجان تبیین شده است:

- رعایت تناسب بین نیازهای استقرار فعالیت در یک قلمرو با امکانات و قابلیت های آن و رعایت مقیاس مناسب اقتصادی برای فعالیت در یک مکان با توجه به ظرفیت و کشش بازارهای داخلی و خارجی
- افزایش همگرایی و تقویت هویت ملی در طراحی و اجرای طرح های ملی و منطقه ای و تخصصی شدن عملکرد اقتصادی بر اساس قابلیت ها و مزیت های نسبی مناطق برای تقویت وابستگی های متقابل منطقه ای و یکپارچگی ملی و پرهیز از تنوع و گسترش همه نوع فعالیت ها در یک قلمرو جغرافیایی
- هماهنگ سازی، انتظام بخشی و کنترل اقدامات و فرایندهای توسعه ای بخش های مختلف اقتصادی
- توزیع مناسب جمعیت و فعالیت های اقتصادی در قلمرو سرزمین در راستای ایجاد تعادل بیشتر
- ایجاد زمینه های لازم برای استقرار جمعیت در نواحی مستعد از طریق فراهم ساختن زیرساخت ها و تاسیسات موردنیاز و افزایش سرمایه گذاری های اقتصادی به ویژه صنعتی و خدمات عمومی.
- اتخاذ ساز و کارها و تمهیدات مهار و کنترل رشد جمعیت در مناطق کلانشهری به ویژه تهران و بازنگری طرح های توسعه کلان شهری کشور در چارچوب سیاستها و سقف جمعیتی تصویب شده توسط شورایی عالی آمایش سرزمین.
- ساماندهی و هدایت هدفمند جریان های مهاجرت در راستای استراتژی توزیع جمعیت و فعالیت در سرزمین از طریق:
- زمینه سازی به منظور تحول در اقتصاد روستاها و بازگرداندن رونق به اقتصاد روستایی (کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و ...) در چارچوب مقتضیات و مزیت های محلی

- تشویق سرمایه گذاری در طرح های اشتغال زا، توسعه ارائه خدمات عمومی و ارائه مشوق ها و تسهیلات متناسب با مقتضیات محلی در روستاها و شهرهای کوچک به منظور ماندگاری جمعیت در شهرهای کوچک و نواحی روستایی و کاهش روند مهاجرت به کلانشهرها و شهرهای پرتراکم
- سازماندهی شبکه سکونتگاهی با هدف ارتقاء بهره وری از سرزمین با ملاحظات زیست محیطی و کاهش مشکلات و چالش های موجود.
- تقویت و سازماندهی سکونتگاه ها و عرصه های روستایی با هدف حفظ ارتباط پویا و سازنده بین نواحی شهری و روستایی و تقویت زنجیره های ارزش با تاکید بر استقرار صنایع کوچک و اشتغال زا
- انتظام بخشی به فرایندها و رویه های تبدیل و الحاق سکونتگاه های روستایی به شهر با هدف ماندگاری جمعیت مولد در روستاها و حفظ و بهره وری از اراضی قابل کشت.
- ممنوعیت تغییر کاربری زمین خارج از برنامه ها و طرح های مصوب و مغایر با ملاحظات زیست محیطی از طریق اتخاذ تدابیر، ضوابط و مقررات و ساز و کارهای نظارتی موثر و کارآمد و بازنگری ضوابط و معیارهای تغییر کاربری اراضی متناسب با ویژگی های بوم شناختی هر قلمرو
- ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی پیرامون شهرها به ویژه کلان شهرها
- فراهم سازی زمینه ها، امکانات و زیرساخت های موردنیاز به منظور ایفای نقش موثر ترانزیتی کشور در منطقه به ویژه محیط آسیای جنوب غربی و استفاده بهینه از مزیت موقعیت منطقه ای کشور به عنوان مرکز مبادله (HUB) کالا، خدمات، مسافر، انرژی و اطلاعات
- فراهم سازی زمینه های توسعه همه جانبه و تقویت زیرساخت ها و شبکه های زیربنایی
- توسعه، تجهیز، ارتقاء و اصلاح ساختار فضایی شبکه ریلی کشور با رویکرد:
- تحول در ساختار فضایی ریلی کشور به شبکه ای با تاکید بر اتصال سه لایه سکونتگاهی
- برقراری یا تقویت اتصال شبکه ریلی کشور به خطوط ریلی بین المللی
- توسعه و تجهیز محورهای اصلی ارتباطی کشور در کریدورهای حمل و نقل بین المللی (جاده ای) شمال- جنوب و شرقی-غربی کشور با تاکید بر تمرکززدایی از تهران، با اولویت مسیرهای منتهی به دروازه های اقتصادی آبی و زمینی کشور
- فراهم سازی بسترهای موردنیاز برای توسعه شبکه ارتباطات و انتقال داده از طریق:
- تعمیم، گسترش و توزیع شبکه های ارتباطات و فناوری اطلاعات در سراسر کشور با توجه به ویژگی های کمی و کیفی جمعیت مناطق مختلف، فعالیت های اقتصادی و اجتماعی و استقرار متوازن و متعادل آن در پهنه سرزمین
- احداث، توسعه و تجهیز زیرساخت های موردنیاز انتقال و ترانزیت اطلاعات در مقیاس بین المللی از طریق ایجاد خدمات هاب (HUB) منطقه ای و بین المللی اطلاعات

- توسعه زیرساخت های ارتباطی و خدماتی گردشگری با هدف تسهیل دسترسی و استفاده از اماکن، ابنیه و محوطه های با ارزش تاریخی ثبت جهانی و ثبت ملی شده و قطب ها و مناطق نمونه گردشگری (از جنبه میراث فرهنگی و طبیعی)
- تنوع بخشی در منابع تولید انرژی و افزایش سهم انرژی های تجدیدپذیر (به ویژه بادی و خورشیدی) در تولید و تامین بهینه انرژی هر منطقه از کشور متناسب با ظرفیت هر منطقه
- ایجاد و توسعه مناطق ویژه اقتصادی و تخصصی انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی های نو) در مناطق دارای قابلیت با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته
- اعمال مدیریت یکپارچه بر منابع آب
- ممنوعیت برداشت بی رویه و ناپایدار از منابع آب های زیرزمینی و سطحی کشور
- رعایت نیازهای پایه زیست محیطی رودخانه ها، تالاب ها، دریاچه ها، بر اساس میزان تجدیدشوندگی آب و ظرفیت قابل تحمل حوضه های آبریز در مهار و کنترل آب های سطحی کشور
- توجه به محدودیت منابع آب در جانمایی و استقرار فعالیت های اقتصادی آب بر در قلمروهای مختلف
- رعایت ملاحظات ژئوپلیتیکی و اکولوژیکی در طرح های استحصال، تامین، انتقال، توزیع و مصرف آب در سطوح فراملی، ملی، منطقه ای و محلی.
- بازنگری و تجدید نظر در تخصیص آب از سدها به نفع تقویت مخازن دریاچه ها و تالاب ها در پایین دست و حفظ حبابه های زیست محیطی رودخانه ها و تالاب ها
- کاهش نسبت حجم آب مصرفی کل کشور به حجم منابع آب تجدیدشونده متناسب با ظرفیت هر منطقه
- ایجاد تناسب و هماهنگی در اجرای طرح های سد، آبخیزداری، آبخوانداری و شبکه های آبیاری و زهکشی پایین دست
- سازماندهی بخش کشاورزی در پهنه سرزمین به منظور ایجاد تحول متناسب با مقتضیات اقلیمی، ارتقاء بهره وری و تامین امنیت غذایی
- تدوین الگوهای بهینه کشت در دشت ها (واحدهای هیدرولوژیکی) با تاکید بر ارزش اقتصادی آب
- ارتقای بهره وری آب و بکارگیری روش های مناسب آبیاری متناسب با شرایط اقلیمی و منطقه ای در راستای صرفه جویی و استفاده بهینه از منابع آب با توجه به محدودیت های ناشی از تغییرات آب و هوایی
- حفاظت، پیشگیری و کاهش فرسایش خاک و تغذیه آبخوان ها با اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوان داری در حوضه های آبخیز کشور
- محدودیت کشت محصولات با نیاز آبی بالا در فضاها باز و جایگزینی در موارد ممکن از طریق کشت گلخانه ای
- مدیریت جامع و یکپارچه حوضه های آبخیز برای بهره برداری بهینه از منابع پایه (آب، خاک و پوشش گیاهی)
- ایجاد و توسعه مجتمع های کشت و صنعت متناسب با قابلیت های قلمروهای مختلف کشور

- ساماندهی روابط بین بخش کشاورزی و صنعت متناسب با نیازهای پسین و پیشین بخش کشاورزی و مقتضیات سرزمینی
- توسعه، حفاظت و احیاء جنگل ها و مراتع کشور
- رعایت ملاحظات زیست محیطی (توان اکولوژیک و ظرفیت تحمل محیط زیست) در استقرار فعالیت های توسعه ای در پهنه سرزمین
- بیابان زدایی، جلوگیری از بیابان زایی و تثبیت شن های روان و مهار کانون های شکل دهنده ریزگردها با اولویت مناطق بحرانی و بهره گیری از توسعه پوشش گیاهی متناسب با مقتضیات محلی
- شناسایی و ایجاد خوشه های صنعتی با توجه به مزیت های نسبی و رقابتی و تکمیل زنجیره ارزش فعالیت های مبتنی بر منابع در قلمروهای جغرافیایی
- ساماندهی مجتمع های صنعتی اعم از شهرک ها و نواحی صنعتی در پهنه سرزمین متناسب با مقتضیات و ظرفیت های هر یک از قلمروهای جغرافیایی
- توسعه و ساماندهی مجدد فعالیت های صنعتی پایه و آب بر از جمله صنایع فلزات اساسی و پالایشگاهی و پتروشیمی (به ویژه صنایع بالادستی) دارای اولویت سرمایه گذاری مبتنی بر الزامات محدودیت منابع آب، تامین خوراک مورد نیاز و تامین ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل با تاکید بر استقرار آنها در سواحل خلیج فارس و به ویژه دریای عمان پس از انجام ارزیابی راهبردی زیست محیطی
- استقرار صنایع فراوری اولیه منابع معدنی در جوار ذخائر معدنی، استقرار صنایع واسطه ای و سرمایه ای در مکان مناسب و استقرار صنایع مصرفی متناسب با موقعیت مکانی بازارهای نهاده و محصول.
- توسعه صنایع مبتنی بر فناوری های نوین و برتر در مراکز راهبری مناطق ۹ گانه ۱ بر اساس مزیت های نسبی و رقابتی
- ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جدید در پهنه سرزمین صرفاً بر اساس مطالعات آمایش سرزمین
- توسعه و تجهیز باراندازهای بین المللی، ملی و منطقه ای و بنادر خشک در کشور با هدف پشتیبانی توسعه بازرگانی و امور تولیدی در نقاط دور از ساحل و ایجاد تحرک در اقتصاد نواحی پیرامونی بر اساس فهرست مورد تصویب شورای عالی آمایش سرزمین
- توسعه و تقویت قطب های علمی-دانشگاهی در شهرهای منتخب ۲ با هدف ایجاد مرکزیت آموزشی در میان کشورهای همجوار و تربیت و پرورش نیروی انسانی مورد نیاز برای توسعه.
- توسعه فعالیت های پارک ها، مراکز رشد، کریدورهای علم و فن آوری و مراکز تخصصی ICT (فناوری اطلاعات و ارتباطات) در سرزمین متناسب با موقعیت تخصصی عملکرد هر قلمرو
- استفاده از ترکیب صنایع، کریدورهای فناوری اطلاعات، مراکز تحقیق و توسعه و نیروی انسانی دانش آموخته برای برپایی قلمروهای اسکان جمعیت
- دسترسی عادلانه به خدمات سلامت در کشور از طریق طرح ریزی شبکه بهداشت و درمان مبتنی بر سطح بندی ارائه خدمات در پهنه سرزمین

- توسعه و تجهیز مراکز گردشگری سلامت در کشور و تبدیل ایران به قطب پزشکی منطقه آسیای جنوب غربی و جهان اسلام از طریق ایجاد مراکز درمانی تجهیز شده و روزآمد و رونق بخشی به گردشگری سلامت و پزشکی در مناطق و شهرهای دارای قابلیت
- توسعه رفاه و تامین اجتماعی در نواحی مختلف کشور و زمینه سازی تحقق عدالت فراگیر در پهنه سرزمین، کاهش فقر، نابرابری و آسیب های اجتماعی با تاکید بر توانمندسازی و حداکثر استفاده از مشارکت مردم
- صیانت و استفاده بهینه از ظرفیت ها و جاذبه های طبیعی، تاریخی، مذهبی، فرهنگی، علمی، ورزشی و سلامت در هر منطقه برای رونق و ارتقای جایگاه صنعت گردشگری در اقتصاد ملی و دستیابی به سهم مناسب در اقتصاد بین المللی
- رعایت ملاحظات امنیتی، دفاعی و پدافند غیرعامل کشور در ساخت، توسعه و توزیع زیرساخت ها در کشور متناسب با مولفه های جغرافیای سیاسی قلمروهای سرزمینی
- استفاده مناسب از جغرافیای طبیعی و خصوصیات ژئومورفولوژیک قلمروهای سرزمینی در ارتقاء امنیت و پدافند غیرعامل استقرار صنایع و طرح های حیاتی، حساس و مهم
- عدم استقرار صنایع پرخطر (مطابق تعاریف شورای عالی امنیت ملی) در محدوده سکونتگاه ها و رعایت حریم های ایمنی و امنیتی مورد نیاز
- تقویت انسجام ملی و ارتقاء هویت اسلامی-ایرانی اقوام مختلف و مشارکت آنان در اداره امور، توسعه و امنیت مناطق مختلف کشور
- تقویت پیوندهای مناطق مرزی با داخل کشور با رویکرد وحدت و یکپارچگی اجتماعی و ارتقاء سرمایه های اجتماعی ملی در پهنه سرزمین (سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۹۴)

۱-۱- جمع بندی اولویت های توسعه ی فضایی استان

- براساس جهت گیری ها و خط مشی های تعیین شده در اسناد فرادست و همچنین توان ها، مزیت ها، چالش ها و تنگناهای استان زنجان، مجموعه اولویت های توسعه ی فضایی استان زنجان را می توان در موارد زیر خلاصه کرد:
- استفاده بهینه و پایدار از توان سرزمین
 - استفاده بهینه از توانهای مناسب طبیعی در زمینه منابع آب، خاک، مراتع و پوشش گیاهی، زیست گاه ها و حیات وحش؛
 - استفاده بهینه از موقعیت و همجواری های استان با توجه به همسایگی با هفت استان، قرارگیری در کریدور بین المللی و جاده ترانزیت، دسترسی به بازار عمده ی مصرف کشور و نزدیکی به استان های مرزی؛
 - استفاده بهینه از فرصت های موجود به دلیل قرارگیری استان در حد فاصل کلانشهرهای مهم کشور و امکان جذب سرریز جمعیت، فعالیت و سرمایه از این کلانشهرها؛
 - استفاده بهینه از ظرفیت گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی استان؛

- استفاده بهینه از ظرفیت های اقتصاد بومی و سنتی در زمینه صنایع دستی چون چاقوسازی و سنتی در زمینه صنایع دستی چون چاقوسازی، مليله، فرش و گلیم؛
- استفاده بهینه از ظرفیت های زیربنایی موجود با توجه به عبور خطوط مواصلاتی و شبکه های زیربنایی، سوخت و انرژی از استان؛
- استفاده بهینه از مزیت صنایع برق موجود در استان؛
- استفاده بهینه از توانهای مناسب استان در زمینه ی صنایع دارویی و گیاهی و غذایی.
- توزیع متناسب جمعیت، فعالیت و زیرساخت ها در پهنه ی استان
- کاهش تمرکز و تراکم جمعیت و فعالیت از محدوده های پرتراکم در محور زنجان-ابهر؛
- موزون سازی شبکه ی سکونتگاهی و سلسله مراتب شهری و روستایی؛
- کنترل پدیده ی نخست شهری و نسبت بزرگ سری زنجان؛
- حفظ و نگهداشت جمعیت روستایی؛
- ساماندهی و هدایت هدفمند مهاجرت ها با سرمایه گذاری و ایجاد اشتغال در مناطق مهاجرفرست و ایجاد اشتغال و تامین اسکان مناسب برای مهاجرین در مناطق مهاجرپذیر
- تقسیم کار متناسب با استعداد سرزمین در نقاط مختلف استان؛
- شناسایی کانونهای جمعیتی مناسب و مستعد و معرفی آنها به عنوان شهرهای جدید؛
- تعدیل رشد خطی محور متورم رشد استان (ابهر-زنجان).
- بسترسازی برای ساماندهی زندگی و فعالیت در پهنه ی سرزمین
- ایجاد فرصت های شغلی و کاهش میزان بیکاری؛
- توسعه و تجهیز محورهای اصلی ارتباطی شامل راههای زمینی، ریلی، هوایی؛
- استقرار تسهیلات و خدمات پشتیبان تولید در شهرهای کوچک اندام به منظور خدمات رسانی به روستاها؛
- توسعه ی زیرساخت ها و شبکه های زیربنایی شامل انرژی و فناوری اطلاعات؛
- ایجاد زیرساخت ها، تاسیسات و خدمات گردشگری برای بهره گیری از ظرفیت های گردشگری استان؛
- افزایش نقش بخش خصوصی و تعاونی در فرایند توسعه استان؛
- تقویت سرمایه ی اجتماعی، روحیه ی تعاون و مشارکت؛
- ارتقای سطح درآمد ساکنان شهرها و روستاهای استان؛
- توسعه ی رفاه و تامین اجتماعی در مناطق مختلف استان؛
- ایجاد فرصت های برابر و امکانات عادلانه در نقاط مختلف استان.
- تحول در ساختارهای سکونت، فعالیت و مدیریت سرزمین
- ایجاد کشاورزی پایدار، مدرن و رقابتی و اصلاح الگوی کشت؛
- توسعه ی صنایع کشاورزی و تبدیلی و فراوری با توجه به توانهای استان در زمینه تولیدات کشاورزی؛
- توسعه ی صنایع پشتیبان حمل و نقل با توجه به قرارگیری استان در کریدور بین المللی غرب کشور؛

- توسعه ی صنایع معدنی و فراوری با توجه به ذخایر معدنی استان؛
- توسعه ی صادرات و گمرک با تاکید بر بخش کشاورزی، صنایع دستی و بومی و مدرن استان؛
- تغییر نگاه بخشی در مدیریت، تعدیل مدیریت متمرکز و از بالا به پایین؛
- تقویت پیوندهای بخش های مختلف اقتصاد، خوشه های صنعتی و زنجیره های تولید؛
- تقویت و توسعه ی خدمات رسانی به نظام سکونت و تولید روستایی؛
- افزایش بهره وری کار و سرمایه.
- گسترش تعاملات و همکاری های ملی، منطقه ای و بین استانی
- افزایش نقش، عملکرد و ظرفیت های تولیدی و زیربنایی ملی و فراملی استان؛
- توسعه و تجهیز محورهای ارتباطی نواحی شمالی و جنوبی استان؛
- گسترش تبادلات فرهنگی، اجتماعی بین استانی به ویژه با استانهای همجوار؛
- تقویت و توسعه ی حمل و نقل بین المللی؛
- توسعه ی فعالیت های بازرگانی، حمل و نقل و ترانزیت کالا با تاکید بر خدمات بازرگانی نوین؛
- تقویت نقش استان برای جذب جمعیت، سرمایه و فعالیت از استان های هم جوار؛
- توسعه ی شبکه ارتباطات استان با استان های غربی و شمالی کشور؛
- افزایش زمینه های سرمایه گذاری؛
- افزایش میزان جذب گردشگر؛
- حفاظت از اراضی و منابع طبیعی مشترک بین استانی؛
- افزایش ضریب پیوستگی نظام سکونتگاهی شهری و روستایی با استان های هم جوار.
- کاهش تهدیدات و مخاطرات سرزمین
- کنترل آلودگی های آب، هوا و خاک و پسماند، زباله، نخاله و فاضلاب ناشی از فعالیت های صنعتی، معدنی و زندگی شهری و روستایی؛
- مقاوم سازی فضاهای سکونتی و فعالیتی در برابر سوانح و مخاطرات طبیعی؛
- جلوگیری از استقرار جمعیت و فعالیت بیش از ظرفیت تحمل زیست بوم ها؛
- رعایت ملاحظات ایمنی، دفاعی و پدافند غیرعامل در استقرار فعالیت و مراکز سکونت؛
- توجه به محدودیت های آب و تلاش در جهت افزایش راندمان، مهار و انتقال آب و استفاده از شیوه های مدرن آبیاری و شیوه های تولید متراکم؛
- کنترل برداشت بی رویه از منابع آب زیرزمینی؛
- افزایش توان مدیریت بحران برای مدیریت حوادث غیرمترقبه؛
- افزایش سهم استفاده از انرژی های پاک؛
- کنترل سیر قهقراپی روندهای زیست محیطی؛
- کنترل تخریب مرتع و جنگل و کاهش تنوع زیستی.

۲- راهبردهای منتج از تحلیل SWOT وضع موجود سازمان فضایی استان

بر اساس مدل تحلیلی سوات در این بخش ابتدا مهمترین نقاط قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدات سازمان فضایی استان زنجان بررسی می گردد، سپس راهبردهای توسعه فضایی بیان می گردد:

الف) نقاط قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدهای سازمان فضایی استان زنجان

- نقاط قوت

مهم ترین نقاط قوت سازمان فضایی به شرح زیر است:

- S1: وجود منابع آب سطحی در کنار ویژگی های مساعد اقلیمی
- S2: وجود دشت ها و راضی زراعی حاصلخیز
- S3: تولید انبوه برخی محصولات به ویژه گندم در شهرستان خدابنده، زنجان و ایجرود
- S4: میزان بالای اراضی کشاورزی آبی و باغی در سطح دشت های استان و به ویژه در شهرستان های طارم، زنجان، سلطانیه و خرمدره
- S5: مزیت دار بودن مناطق مختلف استان زنجان در تولید برخی محصولات کشاورزی (چون زیتون، سیب، زردآلو و انگور)
- S6: وجود سیستم چند کشتی و امکان برداشت دوباره و چندباره محصولات کشاورزی در طول سال در برخی از مناطق استان (به ویژه در شهرستان طارم)
- S7: امکان تولید انواع محصولات کشاورزی نیمه گرمسیری و سردسیری و تولیدات دامی به دلیل تنوع اقلیمی و تنوع زیستی بالای استان با وجود وسعت کم و اختلاف دمای زیاد
- S8: استقرار قطب تولید روی کشور و بزرگترین معدن سرب و روی خاورمیانه در استان
- S9: برخورداری از منابع عظیم مرغوبترین نوع خاک رس برای تولید انواع مصالح ساختمانی (آجر و سفال)
- S10: وجود ذخایر غنی، بارزش و متنوع مواد معدنی سرب، روی، گچ، باریتین، تراورتن، مرمریت، سنگ لاشه، گرانیت، مارن آهکی و رسی
- S11: وجود قطب مهم صنایع نساجی کشور در استان و صنایع برق در استان (ایران ترانسفو، پارس سوئیچ و شرکت های اقماری وابسته)
- S12: امکان تولید انرژی های نو با توجه به بالا بودن میزان ساعات آفتابی در مناطق مرکزی و جنوبی استان و وجود انرژی های زمین گرمایی به دلیل چشمه های آب گرم موجود در استان
- S13: وجود شهرک های صنعتی و قابل توسعه برای استقرار صنایع مدرن و پیشرفته در اکثر مناطق
- S14: وجود فعالیت های بازرگانی متعدد در زمینه های گوناگون در شهرهای اصلی استان (زنجان، ابهر، خرمدره و قیدار)
- S15: نقش توقفگاهی و منزلگاهی بسیار مناسب برای پذیرش و خدمات دهی به بخش بار و مسافر با توجه به قرارگیری در مسیر ورود کالا از خارج از کشور و استان های مرزی و شمال و شمال غرب کشور
- S16: وجود پایانه های حمل و نقل و راههای ارتباطی مهم تجهیز شده در بخش هایی از استان

- S17: ارتباط موصلاتی مهم استان با هفت استان کشور (تنها استان اصفهان شرایطی مشابه استان زنجان دارد) و امکان استفاده از این مزیت مکانی برای توسعه اقتصادی استان
- S18: وجود زیرساخت های مناسب ارتباطی و اطلاعاتی از جمله راههای ارتباطی، انرژی و سوخت، فیبرنوری و ...
- S19: وجود پوشش گیاهی مناسب و مراتع ارزشمند و گونه های گیاهی متعدد و باارزش
- S20: وجود سطح قابل توجه مناطق حفاظت شده استان
- S21: تعدد و تنوع جاذبه های طبیعی و زیست محیطی استان به دلیل تنوع اقلیمی، ویژگی های پستی و بلندی و شرایط اکولوژیک خاص و وجود مراکز تاریخی و باستانی در نقاط مختلف استان
- S22: قرارگیری شهرهای مهم استان بر سر راه جاده ترانزیت و آزادراه های اصلی کشور

- نقاط ضعف

مهم ترین نقاط ضعف سازمان فضایی استان به شرح زیر است:

- W1: تاثیرپذیری اندک سطح عملکردی و جمعیتی نظام شهری مناطق حاشیه ای استان از منابع و مزیت های طبیعی و اقتصادی موجود و نابسامانی در توزیع، نحوه استقرار، اندازه و ارتباط منطقی میان کانون های زیستی با توجه به امکانات بالقوه و بالفعل آنها
- W2: شتاب پایین گسترش شهرنشینی در شهرهای کوچک اندام استان (تمامی شهرها بجز 4 شهر نخست)
- W3: جایگاه ضعیف شهر زنجان در نظام سلسله مراتب سکونتگاه های شهری کشور
- W4: ضعف زیرساختهای حمل و نقل در مناطق معدنی استان، کمبود صنایع تبدیل در محل و دوری معادل از مکان های مصرف مواد معدنی و هزینه های بالای حمل و نقل
- W5: ضعف ناوگان حمل و نقل و نبود شرکت فعال در زمینه حمل و نقل بین المللی در استان
- W6: ضعف شدید زیرساختها و تاسیسات مورد نیاز توسعه گردشگری در مناطق دارای جاذبه های گردشگری استان (تاسیسات اقامتی، پذیرایی، دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی)
- W7: توسعه خطی زیربنایها و زیرساخت های کالبدی در محور اهر-زنجان و فقدان زیرساخت ها و کمبود راههای زمینی و ریلی در مناطق حاشیه ای استان (شهرستان های ماهنشان، طارم، ایجرود و خدابنده)
- W8: مناسب نبودن پیوندهای ارتباطی مرکز استان با مناطق حاشیه ای استان و استان های مجاور و بالا بودن نقاط حادثه خیز در این محورهای ارتباطی
- W9: کمبود شبکه های مدرن انتقال آب و آبیاری اراضی و دور بودن اراضی مستعد و دشت ها از منابع آب سطحی
- W10: اقلیم ناپایدار و متغیر استان و همچنین محدودیت میزان اراضی مسطح و قابل زراعت در مناطق کوهستانی استان به ویژه در شهرستان های طارم و ماهنشان و عملکرد پایین اراضی زراعی و مرتعی در مناطق روستایی و نواحی طبیعی مرتفع با ارتفاع بیش از 1900 متر

- W11: بالا بودن سهم اراضی دیم به نسبت کل اراضی زیر کشت آبی و باغی استان و ریسک بالای این فعالیت در اقتصاد وابسته به کشاورزی
- W12: بالا بودن ضایعات محصولات کشاورزی به سبب سنتی بودن شیوه های بسته بندی، انبارداری و بازاریابی محصولات و کافی نبودن تعداد و میزان انبارها و سردخانه ها و محدود بودن ظرفیت آن ها
- W13: توزیع فضایی نامتعادل و نامناسب فعالیت های صنعتی در استان و رشد خطی این فعالیت ها در محور ترانزیت ابهر، زنجان
- W14: عدم وجود خوشه های صادرات محور و منسجم و کمبود سرمایه گذاری و گسترش محدود خوشه های صنعتی با توجه به مزیت نسبی در صنایع متالوژی، ذوب فلزات، نساجی و قطعه سازی و ماشین آلات و صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع تبدیلی، تکمیلی، غذایی، فلزی، خودروسازی، برق و الکترونیک
- W15: عدم استفاده بهینه از جاذبه های گردشگری استان و برای توسعه فعالیت های گردشگری، حفظ و احیاء موارث فرهنگی
- W16: برداشت بی رویه از منابع آب زیرزمینی و روند کاهشی سطح آبهای زیرزمینی (بیلان منفی آب خوان ها در بیشتر دشت های استان) و وابستگی شدید مصارف سه گانه به این منابع و راندمان پایین مصرف آب و سنتی بودن شیوه های برداشت آب سطحی
- W17: آلودگی منابع آب سطحی و زیرزمینی و نبود شیوه های مناسب بازیافت آب
- W18: غالب بودن الگوی زراعی دیم، رواج کشت دیم در مراتع و گرایش منفی اکثر تیپ های گیاهی مراتع استان و روند کاهشی تنوع زیستی
- W19: فرسایش خاک به دلیل بهره برداری نامناسب و بیش از ظرفیت تحمل خاک و برداشت بی رویه از معادن شن و ماسه در حریم رودخانه های بزرگ استان
- W20: آلودگی زیست محیطی صنایع سرب و روی در پیرامون شهر زنجان و آلودگی های ناشی از فعالیت های معدنی و رشد زیرساختها در سطح استان به ویژه در منطقه زنجان، ابهر و ماهنشان و روند افزایش تولید نخاله، زباله ها و آلاینده های شهری و روستایی
- W21: غالب بودن شیوه های دامداری سنتی (دام های سبک و بومی) و چرای بی رویه دام و عدم تعادل دام و مراتع در اکثر مناطق استان
- W22: آسیب پذیری ساختمانها و مساکن شهری و روستایی در برابر سیل و زلزله
- W23: عدم انطباق تقسیمات اداری و سیاسی استان با ویژگی های جغرافیایی سرزمین
- W24: دگرگونی های مداوم حدود و مساحت استان و شهرستان ها و زیر تقسیمات آن و مشکلات مدیریت و برنامه ریزی استان
- W25: وجود ناهماهنگی بین مراجع صادرکننده مجوز استقرار صنایع در استان با ضوابط زیست محیطی
- W26: نقش مسلط اداری سیاسی شهر زنجان و نسبت بزرگ سری زنجان به دیگر شهرهای استان
- W27: تمرکز شدید سکونت و فعالیت در محور ابهر-زنجان

- W28: گسیختگی سلسله مراتب شهری و روستایی استان
- W29: توزیع فضایی نامتوازن جمعیت در سطح استان و تمرکز ۸۰/۹ درصد جمعیت استان تنها در ۳ شهرستان زنجان (۴۷/۱ درصد)، خدابنده (۱۷/۱ درصد) و ابهر (۱۶/۷ درصد) و تمرکز ۶۲/۵ درصد جمعیت شهری در شهر زنجان
- W30: روند شتابان شهرنشینی به دلیل مهاجرت های روستا-شهری و ناهمگونی رشد جمعیت در سکونتگاه های شهری و روستایی
- W31: قرارگیری سه شهرستان زنجان، ابهر و خرمدره به عنوان قطب های جذب و مقصد مهاجران و نیروی کار جوان از ۴ شهرستان حاشیه ای استان
- W32: پایین بودن شاخص های توسعه انسانی در مناطق حاشیه ای استان

- فرصت ها

- مهم ترین فرصتهای سازمان فضایی استان به شرح زیر است:
- O1: وجود سیاست ها و تسهیلات مناسب برای تمرکززدایی از تهران و امکان پذیرش نقش و عملکردهای چندگانه در سطوح ملی و منطقه ای
- O2: وجود اشتراکات فرهنگی با استانهای همسایه
- O3: وجود هفت استان در همسایگی و امکان جذب سرریز سرمایه گذاری ها از مهم ترین کانون های جمعیتی و اقتصادی مجاور
- O4: نزدیکی به استان های مرزی و مراکز عمده مبادلات کالا در سطح فراملی (مرز بازرگان، جلفا، آستارا، انزلی و باشماق) و موقعیت مناسب برای استقرار فعالیت های خاص به جهت همسایگی با ۴ استان مرزی؛
- O5: همجواری با ۷ استان و قرارگیری در حد فاصل چند کلانشهر مهم کشور و استقرار حدود نیمی از جمعیت کشور در شعاع ۴۰۰ کیلومتری شهر زنجان و نزدیکی به قطب های صنعتی و بازارهای عمده مصرف در مراکز عمده جمعیت کشور و امکان پذیرش نقش و عملکردهای چندگانه در سطوح ملی و منطقه ای
- O6: نزدیکی و دسترسی مناسب استان به بخش خدمات قوی و زیرساخت های مناسب در سطوح منطقه ای و ملی برای دسترسی آسان به بازار نهاده ها، تولید و عرضه محصولات
- O7: دسترسی مناسب به استان های پرجمعیت و مجاور استان برای استفاده جمعیت آن ها از جاذبه های طبیعت گردی و ژئوتوریسم (به دلیل نسبت ۱۵ درصدی گونه های دارای طبقه خاص حفاظتی استان به کل کشور و پوشش ۱۱/۱ درصد مساحت استان تحت مدیریت خاص محیط زیستی و امکان حفاظت از منابع زیستی استان)
- O8: وجود مزیت مکانی برای توسعه فعالیت های بازرگانی با تاکید بر خدمات بازرگانی نوین

O۹: موقعیت جغرافیایی ویژه استان و دسترسی مناسب به سبب عبور راه ترانزیت و آزادراه های اصلی کشور و قرارگیری به عنوان پل ارتباطی مرکز کشور با شمال و شمال غرب و عبور کریدور بین المللی کشور از این استان

O۱۰: موقعیت ارتباطی مناسب استان برای توسعه شرکت های حمل و نقل منطقه ای، ملی و فراملی

- تهدیدها

مهمترین تهدیدهای سازمان فضایی استان به شرح زیر است:

T۱: ضعف خدمات رسانی به روستاهای دور افتاده و حاشیه ای از کانون ها و محورهای توسعه استان و میل به مهاجرت و تخلیه این روستاها (ایجرود، ماهنشان، خدابنده)

T۲: تسلط تهران بر سایر استان های کشور و پدیده بزرگ سری تهران (در منطقه البرز مرکزی)

T۳: واقع شدن در کمربند زلزله خیز کشور و قرارگیری بیشتر سکونتگاههای شهری و روستایی استان در محدوده های با خطر بالا و متوسط لرزه خیزی

T۴: مهاجرت های بی رویه به شهر زنجان و گسترش سکونتگاههای غیررسمی

T۵: خطر وقوع سیل به دلیل طغیانی و فصلی بودن رودها و عدم وجود امکانات برای جلوگیری از تاثیرات تخریبی سیلاب ها

T۶: عدم بهره برداری بهینه از توان اکولوژیک و روند تخریبی منابع زیستی

T۷: کاهش حقایق استان از منابع آبی قزل اوزن با وجود اینکه ۳۳ درصد از مساحت قزل اوزن در استان زنجان واقع شده است و عدم لحاظ آب تولیدی استان گیلان در تهیه برنامه حقایق بری قزل اوزن

ب) راهبردهای سازمان فضایی استان زنجان

بر اساس مباحث پیشین راهبردهای تهاجمی (قوت فرصت)، راهبردهای بازنگری (فرصت ضعف)، راهبردهای تنوع (قوت تهدید) و راهبردهای تدافعی (تهدید ضعف) حوزه جمعیت، مهاجرت و تحولات اجتماعی و فرهنگی به شرح زیر است:

راهبردهای SO (Maxi-Max):

- توسعه صنایع غذایی و تبدیلی متکی بر فعالیت های کشاورزی و معدنی استان با توجه به مزیت نسبی در

بخش های کشاورزی، و معدن و قابلیت های طبیعی و زیربنایی و موقعیت استراتژیک استان

- گسترش خدمات نوین بازرگانی و توسعه تجارت الکترونیک

- توسعه فضاهای گردشگری طبیعی، تاریخی، باستانی و فرهنگی

- توسعه مبادلات منطقه ای، ملی و فراملی

- استفاده بهینه از نقش ارتباطی استان و توسعه حمل و نقل بین المللی با توسعه گمرک و تقویت پایانه های

حمل و نقل بار و مسافر و تجهیز ناوگان حمل و نقل استان

- توسعه و تولید محصولات خارج از فصل در محیط کنترل شده

راهبردهای ST (Maxi-Min):

- مدیریت بهینه منابع آب سطحی و زیرسطحی
- بهره برداری اصولی و مناسب از توان بالای دشت های استان
- توسعه منابع تولید انرژی با تاکید بر انرژی های نو و شبکه های انتقال با اولویت مناطق صنعتی، معدنی و کشاورزی استان با جلب مشارکت بخش خصوصی
- توسعه صنایع فلزی و غیرفلزی هم سو با توان معدنی استان
- توسعه دامداری های صنعتی و مجتمع های آبی پروری
- توسعه باغداری با تاکید بر زیتون، انگور و سیب
- تقویت ارتباط با مراکز توسعه و کلانشهرهای پیرامون و استان های همجوار از طریق مناطق حاشیه ای استان
- بهره برداری مناسب از مناطق استان با توجه به توان اکولوژیک و قابلیت اراضی و اصول برنامه ریزی حفاظت محیط زیست و ساماندهی کاربریهای ناسازگار در عرصه های طبیعی
- انجام اقدامات حفاظتی در خصوص گونه های گیاهی و جانوری رو به انقراض استان
- جایگزینی محصولات کشاورزی با ارزش افزوده بالا و نیاز آبی کم مانند زعفران، پسته، گل محمدی، سنجد و ... به جای محصولات کشاورزی با مصرف آبی بالا با توجه به کمبود منابع آبی استان
- توسعه کشت گیاهان دارویی در مناطق زری کشت دیم استان به جای محصولات دیم موجود
- بازنگری در برنامه های بهره برداری از سدهای گلابر و تالوار و تخصیص بخشی از آب این سدها به فعالیت های گردشگری با توجه به کمبود آب در این سدها
- بررسی امکان استفاده از انرژی های زمین گرمایی در استان برای تامین انرژی و ایجاد اشتغال

راهبردهای WO (Mini-Max):

- ساماندهی و تعادل بخشی سازمان فضایی و استقرار بهینه جمعیت و فعالیت در پهنه استان
- بسترسازی جذب سرریز جمعیت و فعالیت از استان های همجوار
- افزایش توان رقابتی صنایع استان
- توسعه زیرساخت های اکوتوریسم، ژئوتوریسم، گردشگری تاریخی، باستانی و فرهنگی
- اتصال قطب های تولید کشاورزی و صنعت و معدن به شبکه حمل و نقل اصلی و افزایش پیوندها با استان های همجوار
- ترمیم گسست موجود و تعادل بخشی کالبدی-کارکردی به نظام سلسله مراتب سکونتگاهی استان با تقویت نقش و عملکرد شهرهای متوسط و کوچک اندام
- تجهیز مراکز زیست و فعالیت در دشت های استان با رویکرد توسعه یکپارچه سکونت و فعالیت و استقرار خدمات و امکانات پشتیبان تولید، زندگی و فعالیت با توجه به نقش و جایگاه هر سکونتگاه در سلسله مراتب (شهرهای اصلی، شهرهای میانه اندام، شهرهای کوچک، روستاها و روستاهای مرکزی)

- افزایش پیوستگی نظام شهری استان با استان های همجوار از طریق شهرهای واقع در مناطق حاشیه ای
- توسعه تعاملات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان زنجان در منطقه شمال غرب کشور
- جلوگیری از قطبی شدن نظام شهری استان و تبدیل الگوی تک مرکزی کنونی به الگوی چندمرکزی
- بازآفرینی و روزآمدسازی معماری بناها و ساخت و سازهای سکونتگاههای شهری و روستایی (بر اساس معیارهای معماری بومی، ایرانی، اسلامی و فناوری های روز با هدف هویت بخشی به سیمای کالبدی سکونتگاههای شهری و روستایی استان)
- ارتقای نقش و کارکرد شهر زنجان در نظام سلسله مراتب شهری کشور
- توانمند سازی ساختار مدیریت بر منابع طبیعی استان زنجان
- جلوگیری از تخریب مراتع و منابع طبیعی و ارتقای سطح پوشش گیاهی استان
- استقرار نظام پایش و مدیریت پیشگیری و کنترل فاضلاب (شهری، روستایی، صنعتی، کشاورزی و بیمارستانی)
- تعیین و حفظ حریم های کمی و کیفی و کنترل عوامل آلاینده منابع آب در مکان یابی و توسعه مراکز زیست و فعالیت

راهبردهای WT (Mini-Mini):

- ارتقای شاخص های توسعه انسانی در مناطق کمتر توسعه یافته و ایجاد توازن در مناطق مختلف استان
- مدیریت جامع و بهینه بر منابع آب و عرضه و تقاضای آن در استان
- تنوع بخشی سرمایه گذاری ها و اولویت بندی طرح های تامین و توزیع آب استان
- توسعه نظام بیمه در بخش های مختلف سکونت و فعالیت استان
- دگرگونی، ساماندهی، اصلاح و نوین سازی ساختار و نظام بهره برداری بخش کشاورزی در راستای دستیابی به کشاورزی پایدار، مدرن و رقابتی و توسعه بخش های صنعت و خدمات، به گونه ای که علاوه بر جذب سرریز شاغلین کشاورزی و پشتیبانی از این بخش، فرصت های جدید شغلی ایجاد نماید.
- توسعه بخش دامداری با هدف بهره گیری از توانهای استان در این بخش
- افزایش ضریب پیوستگی استان با مناطق حاشیه ای و استان های همجوار با تقویت و تجهیز مراکز شهری مستعد در نواحی حاشیه ای و ارتقای نقش خدماتی و تولیدی آنها
- ساماندهی خدمات بین راهی و حمایت از توسعه شبکه های رفاهی بین راهی برای مسافرین و گردشگران با توجه به موقعیت ارتباطی استان
- ترمیم گسیختگی های شبکه سلسله مراتب سکونتگاههای استان
- توانمندسازی مناطق حاشیه ای و اسکان غیررسمی در شهرهای اصلی استان
- افزایش ایمنی و مقاوم سازی سکونتگاههای شهری، روستایی و مراکز فعالیت در برابر بلایای طبیعی با اولویت مناطق سیل خیز و زلزله خیز

- متنوع سازی فعالیت های اقتصادی در محیط های روستایی با هدف برقراری تعادل در الگوی استقرار جمعیت شهری و روستایی
- اجرای طرحهای زیست محیطی در نقاط و مناطق بحرانی و صیانت از منابع طبیعی استان
- ایمن سازی مسکن شهری و روستایی با اولویت دهی به مسکن واقع در محدوده های پرخطر زلزله و سیل با ترویج به کارگیری مصالح ساختمانی استاندارد و حمایت از ایجاد کارگاههای تولید و عرضه مصالح ساختمانی
- اجرای طرح های آبخیزداری در مناطق در معرض فرسایش و رسوب و سدهای استان جهت جلوگیری از فرسایش خاک، رسوبگذاری
- مقابله با فرسایش خاک به ویژه در حریم رودخانه ها و دشت های سیلابی
- افزایش آبدهی رودها و کاهش سیل خیزی مناطق سیل خیز استان بویژه در حوزه آبریز قزل اوزن
- حفظ تنوع زیستی استان با حفظ و ارتقای ذخایر و منابع ژنتیکی گیاهی و جانوری در مناطق و اقلیم های مختلف استان
- مدیریت بهینه جهت کنترل آلودگی ناشی از واحدها و کارگاههای صنعتی و مراکز تجاری و خانگی
- تقویت تاسیسات و تجهیزات حفاظتی و امدادی شهرها و روستاها و سازماندهی عوامل تحت نظارت مدیریت شهری

۱-۲- راهبردهای رفع تعارضات سناریوهای شکل بندی سازمان فضایی با اصول آمایش سرزمین

و ارزشهای بنیادین

در این بخش به منظور تعیین و تدوین راهبردهای رفع تعارضات سناریوهای سازمان فضایی با اصول آمایش سرزمین و ارزش های بنیادین حاکم بر این نوع برنامه ریزی، ابتدا چکیده ای از سیاست های کلان ملی و منطقه ای مشخص شده است. در حقیقت این اسناد روشنگر خطوط اساسی توسعه مبتنی بر آمایش سرزمین تبیین گردیده است. در نهایت راهبردهایی برای رفع تعارض این سناریوها با اصول و ارزش های یاد شده پیشنهاد گردیده است:

اصول آمایش سرزمین و ارزش های بنیادین حاکم بر آن

مهمترین اسناد فرادست تبیین کننده ی اصول آمایش سرزمین و ارزش های بنیادین آن به شرح زیر است:

سیاست های کلی آمایش سرزمین

الف) توسعه منابع انسانی به عنوان رکن اصلی آمایش سرزمین از طریق:

- تربیت انسان های سالم، بانگیزه، شاداب، متدین، وطن دوست، جمع گرا، تنظیم پذیر و قانون گرا.
- ارتقاء سطح آموزش، پژوهش و بهره وری نیروی کار در جهت افزایش سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل موثر در تولید ثروت ملی.

- برقراری تناسب کمی و کیفی بین جمعیت و استقرار متعادل آن در پهنه سرزمین و تعمیم و گسترش شبکه های ارتباطی و اطلاعاتی.

- بهبود شاخص های توسعه انسانی با تاکید بر تدین، شکوفایی استعدادها و خلاقیت ها، گسترش سلامت و ارتقاء سطح دانش عمومی.

ب) توجه به یکپارچگی ملی و حفظ هویت اسلامی-ایرانی و مدیریت سرزمین از طریق:

- استفاده موثر از موقعیت، میراث فرهنگی و جاذبه های فرهنگی و طبیعی کشور در مسیر اهداف توسعه، تقویت گردشگری و حفاظت از سوابق تاریخی.

- تنظیم اثربخش رابطه دولت و مردم و افزایش سازمان یافته سهم مردم در امور کشور با توجه به سیاست های کلی مصوب در بخش وحدت و همبستگی ملی، امنیت ملی و اقوام و مذاهب.

- تعامل سازنده میان ارزش ها و مزیت های مناطق گوناگون کشور با استفاده از ظرفیت های فرهنگی، آموزشی، اقتصادی و انگیزه های ملی و اقدام در جهت تفویض اختیارات مناسب قانونی به سطوح منطقه ای و محلی با رعایت تمرکز امور سیاست گذاری و حاکمیتی.

ج) ارتقاء کارایی و بازدهی اقتصادی و تسهیل روابط درونی و بیرونی اقتصاد کشور با:

- تقسیم کار ملی با توجه به استعدادهای طبیعی و خلق مزیت های جدید در مناطق مختلف کشور.

- هم افزایی مزیت های کشور، نوسازی بخش کشاورزی متناسب با منابع تولید و پهنه بندی اقلیمی، اصلاح و تکمیل زنجیره ی تولید صنعتی، ساماندهی بخش خدمات نوین و تولید کالاها و خدمات دانش پایه.

- فراهم آوردن زمینه های مناسب مدیریتی و زیربنایی در مناطق مختلف و ارتقاء مستمر سطح شاخص بهره وری ملی و افزایش سهم منابع انسانی در تولید ثروت ملی متناسب با استعدادهای مناطق کشور.

د) دستیابی به تعادل های منطقه ای متناسب با قابلیت ها و توان های هر منطقه با توجه به نکات زیر:

- ایجاد امکانات عادلانه و فرصت های برابر و رفع تبعیض ناروا در مناطق مختلف کشور.

- تعیین نقش ملی و فرامرزی مناطق مختلف کشور برای رسیدن به تعادل های منطقه ای و تقویت وحدت و یکپارچگی ملی.

- فراهم آوردن زمینه های مناسب برای افزایش سهم جمعیت و فعالیت در مناطق کم تراکم با اولویت مناطق شرقی و جنوبی کشور.

ه) سامان بخشی فضای مناسب مراکز زیست و فعالیت به ویژه در مناطق مرزی با تاکید بر مشارکت موثر مردم با:

- سامان دهی، مدیریت کلان و نظارت مستمر بر پیشرفت و آبادانی کشور با ایجاد شبکه به هم پیوسته مناطق اسکان و فعالیت های ملی و تعریف نقش و کارکرد فراملی هر یک از آن ها در جهت تحقق اهداف چشم انداز و اصول آمایش سرزمین.

- تقویت هدفمند عوامل پیشرفت و آبادانی در مناطق حساس و ویژه با توجه به ملاحظات دفاعی، امنیتی، فرهنگی، اجتماعی و زیست محیطی و افزایش نقش و فعالیت مردم در فرایند توسعه.

- توسعه هماهنگ جزایر و سواحل جنوب و شمال کشور با بهره گیری از ظرفیت استان های هم جوار، موقعیت جغرافیایی، زیربنای اساسی، منابع دریایی و نفت و گاز و استقرار صنایع مرتبط، پشتیبان و انرژی بر و توسعه بازرگانی، گردشگری، آموزش عالی، فنی-حرفه ای و تحقیقات با تقویت تعامل فراملی (طی ده سال در قالب دو برنامه پنج ساله).
- توسعه هماهنگ مناطق مرزی در شرق و غرب کشور با تقویت امور زیربنایی و بهره گیری از مزیت های نسبی جهت توسعه ظرفیت ملی گردشگری، آموزشی، بازرگانی و تعامل فرامرزی.
- (و رعایت ملاحظات امنیتی و دفاعی در استقرار جمعیت و فعالیت در سرزمین با تکیه بر:
- انتخاب مکان های مناسب و استقرار مراکز زیست و فعالیت و همچنین مراکز حیاتی و حساس، متناسب با ملاحظات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی به ویژه امنیتی و پدافند غیرعامل.
- ارتقاء فعالیت های ملی و استانی در مناطق مرزی با اعطای مشوق های اقتصادی و تقویت زیربناها و استقرار مناسب جمعیت و تقویت نیروهای نظامی و انتظامی متناسب با تهدیدات.
- سامان دهی سطوح خدمات و استقرار جمعیت در کشور با توجه به مدیریت سوانح طبیعی، حوادث و منابع آب و رعایت شرایط زمین شناسی جهت افزایش ضریب ایمنی تاسیسات زیربنایی و حیاتی و ابنیه مراکز جمعیتی و شهرها و روستاها.
- تقویت همگرایی، یکپارچگی ملی، وحدت و پیوندهای اجتماعی با ارتقاء سطح توسعه یافتگی مناطق مختلف کشور و ایجاد قطب ها و کانون های توسعه.
- پیشگیری از مهاجرت های بی رویه به مراکز استان ها با تدابیر لازم.
- (ز استفاده از موقعیت ممتاز جغرافیایی در جهت کسب جایگاه شایسته منطقه ای و جهانی از طریق:
- تعامل و همکاری با کشورهای منطقه و جهان به ویژه حوزه تمدن ایرانی-اسلامی با تقویت نقش آفرینی سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی کشور در جهت تامین منافع ملی و مشترک.
- تقویت شبکه ی ریلی و راه های ارتباطی اصلی و شریانی سرزمین و تبدیل کشور به مرکز عبور و مرور هوایی منطقه برای ترانزیت کالا و مسافر و نیز ایفای نقش مرکزیت مبادله انرژی (نفت، گاز، برق) و مخابرات در منطقه به منظور حفظ امنیت منافع ملی.
- جلب مشارکت کشورهای منطقه در طراحی، سرمایه گذاری و فعالیت های مشترک در زمینه های مختلف به ویژه اقتصادی و زیربنایی در جهت تامین منافع مشترک منطقه ای.
- ایجاد و تقویت نهادها و تشکل های منطقه ای در زمینه های گوناگون به ویژه علمی، فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی با بهره گیری از عناصر هویت ایرانی-اسلامی.
- انتخاب تعدادی از کلان شهرها، بنادر و جزایر مستعد کشور و تجهیز آن ها به خدمات پیشرفته ی ارتباطی و اطلاعاتی برای پذیرش نقش فراملی.
- ایفای نقش محوری در تعاملات علمی-فنی با منطقه و سایر کشورها با صدور خدمات فنی، مهندسی و آموزشی.

ح) حفظ، احیاء و بهره برداری بهینه از سرمایه ها، منابع طبیعی تجدیدشونده و حفظ محیط زیست در طرح های توسعه.

۲-۲- راهبردهای بخش جمعیتی، اجتماعی و فرهنگی

راهبردهای تهاجمی (قوت فرصت)، راهبردهای بازنگری (فرصت ضعف)، راهبردهای تنوع (قوت تهدید) و راهبردهای تدافعی (تهدید ضعف) بخش جمعیتی، اجتماعی و فرهنگی استان به شرح زیر است:

راهبردهای (Maxi-Max)SO:

- ارتقاء سطح امنیت استان در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی به منظور تسهیل فرایند توسعه افزایش سطح سرمایه گذاری و
- ارتقاء سطح آگاهی و مشارکت مردم در حوزه های محیط زیست، سکونت و فعالیت
- اصلاح نظام آموزشی فنی و حرفه ای و کارآمد کردن آن و گسترش متناسب آموزش های فنی و حرفه ای با مشارکت بخش خصوصی برای توانمندسازی نیروهای محلی
- افزایش آگاهی مردم استان در مورد علم زمین و زندگی ایمن در برابر زلزله
- توسعه تشکل های مردمی و حمایتی برای حفظ و احیای صنایع دستی
- حفظ و احیای آداب، رسوم، سنن و فرهنگ محلی و تقویت زمینه های مناسب فرهنگی در راستای جذب و پذیرش گردشگران داخلی و خارجی به منظور توسعه فعالیت های گردشگری استان
- توسعه تحقیقات برای ایجاد مقاومت در برابر تنش های محیطی
- اصلاح و بازنگری در متون و برنامه ها و روش های آموزشی و تدوین ساز و کار متناسب نمودن نظام آموزشی استان (نظام آموزش و پرورش و نظام آموزش عالی)
- تأمین نیروی کار ماهرو با کیفیت با تأکید بر رویکرد تقاضا محوری در نیاز سنجی آموزشی و پژوهشی در سطوح متوسطه و عالی

راهبردهای (Maxi-Min)ST :

- استفاده از ابزارهای فرهنگی، آموزشی و رسانه ها برای پیشگیری و مقابله با ناهنجاری های اجتماعی
- ایجاد زمینه برای ایجاد دگرگونی ساختاری نظام مدیریت در بخش های خصوصی و دولتی از نظام سنتی به نظام نوین یکپارچه
- ارتقاء نقش روستائیان استان در توسعه روستایی
- تشویق و حمایت از سازمان های مردم نهاد (NGO)
- اصلاح ساختار شهرداری ها و شوراهای شهر و روستا جهت ساماندهی مسایل نظام سکونتگاهی شهری و روستایی

راهبردهای (Mini-Max)WO :

- ایجاد زمینه های اشتغال حداکثری زنان
- ایجاد نظام جامع تأمین اجتماعی برای حمایت از محرومان به ویژه گسترش نظام فراگیر تأمین اجتماعی روستاییان و حمایت از نهادهای عمومی و مؤسسات خیریه مردمی
- توسعه رفاه اجتماعی بر اساس مشارکت مردم با تأکید بر توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی گروه های آسیب پذیر
- شناسایی فرصت های جدید اشتغال و کسب و کار و رفع موانع موجود جهت کاهش نرخ بیکاری
- گسترش برنامه های فرهنگی، اجتماعی و ورزشی روستاییان

راهبردهای (Mini-Min)WT:

- تقویت سرمایه اجتماعی در استان
- گسترش روحیه تعاون و مشارکت عمومی در همه عرصه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و بهره مند ساختن دولت از همدلی و توانایی های عظیم مردم شهرها و روستاهای استان
- گسترش فضاهای فراغتی فرهنگی و هنری
- تحول در نظام مدیریت و برنامه ریزی استان از بخشی به توسعه ای
- اجرای برنامه های تحول اداری به منظور تقویت میان بخشی وظایف دستگاه های اجرایی و استقرار شایسته گرایی در استخدام، انتصاب و ارتقاء منابع انسانی بخش عمومی
- بهینه سازی دولت و ایجاد دولت الکترونیک و کاهش تصدی های دولت در امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- اصلاح و انطباق ساختار مدیریتی استان بر پایه الگوی مدیریت آمایش و توانمندسازی ساختار مدیریت استان با طراحی و تدوین نظام پایش و ارزشیابی یکپارچه و جامع توسعه پایدار
- توسعه نقش و جایگاه زنان در سطوح تصمیم سازی و تصمیم گیری
- پیاده سازی نظام پشتیبان تصمیم گیری در ساختار مدیریتی استان

۳-۲- راهبردهای بخش اقتصادی:

در این بخش ابتدا مهمترین نقاط قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدات بخش اقتصادی استان زنجان بررسی می گردد، سپس راهبردهای توسعه این بخش بیان می گردد:

الف) نقاط قوت و ضعف و فرصتها و تهدیدهای بخش اقتصادی

- نقاط قوت

مهمترین نقاط قوت بخش اقتصادی استان به شرح زیر است:

- S1: وجود زیرساخت های مناسب جهت توسعه تجارت و بانکداری الکترونیک برای انجام امور مالی و بازرگانی
- S2: وجود گمرک و بورس منطقه ای و نمایشگاه بین المللی کاسپین برای توسعه تجارت و بازرگانی و تسهیل واردات و صادرات محصولات تولیدی استان
- S3: تولیدات کشاورزی و دامی مازاد بر مصرف استان به عنوان مواد اولیه
- S4: قابلیت تولید و پرورش گیاهان دارویی و صنایع فرآوری و بسته بندی وابسته به آن

- S5: وجود بیش از ۲ میلیون واحد دامی و مزیت استان در تولید محصولات دامی و گوشت قرمز و سفید، تخم مرغ، آبیان، عسل و فرآورده های لبنی
- S6: روند رو به رشد گسترش دام پروری های صنعتی در سطح استان طی ده سال گذشته
- S7: وجود نژاد گوسفند افشاری در استان و همچنین تعداد قابل توجه گاو و گوساله اصیل و دورگه در برخی شهرستان ها
- S8: وجود طرح های عظیم صنعتی سیمان، آجر صنعتی، ذوب آهن و پتروشیمی و فرصت مناسب برای توسعه صنایع بالا دستی و پایین دستی
- S9: وجود صنایع دستی با قدمتی چند هزار ساله از جمله ملیله کاری، چارق دوزی، گلیم و جاجیم بافی، چاقو سازی، قالی بافی (فرش افشار و زرنیم)، مسگری، سرامیک سازی و ...
- S10: وجود توان مناسب برای ایجاد صنایع بالادستی و پایین دستی و خوشه های صنعتی با تأکید بر صنایع متالوژی، ذوب فلزات، صنایع مرتبط با انرژی، قطعه سازی ماشین آلات
- S11: توان مناسب استان برای توسعه صنایع (نوبین و بومی) از قبیل صنایع فرآوری، تبدیلی و بسته بندی محصولات کشاورزی و دامی و صنایع وابسته به صنایع موجود و صنایع دستی
- S12: وجود جاذبه های طبیعی و تنوع زیست محیطی و تاریخی و باستانی متعدد و با شهرت جهانی در سطح استان

– نقاط ضعف

مهم ترین نقاط ضعف بخش اقتصادی استان به شرح زیر است:

- W1: توزیع نامتعادل درآمد در سطح شهری و روستایی
- W2: پایین بودن نسبت سرمایه به نیروی کار
- W3: پایین بودن بهره وری سرمایه و نیروی انسانی در بخش صنعت، معدن و کشاورزی
- W4: پایین بودن نرخ رشد تولید ناخالص داخلی استان
- W5: سهم کم استان از ارزش افزوده کارگاههای صنعتی کشور در بخش های صنعت و معدن (در بخش های دولتی، عمومی غیردولتی و خصوصی)
- W6: استقبال اندک سرمایه گذاران بومی جهت سرمایه گذاری های صنعتی و معدنی و کمبود سرمایه گذاری بخش خصوصی در این بخش
- W7: سرمایه گذاری صنعتی نامناسب با ظرفیت های سرزمینی استان
- W8: ضعف هماهنگی دستگاههای اجرایی در شناسایی صنایع بومی استان و جذب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی برای توسعه این صنایع
- W9: ضعف در جذب سرمایه های موجود در بخشهای تولیدی و تمایل کم بخش خصوصی و مردم در سرمایه گذاریهای صنعتی و معدنی
- W10: انرژی بر بودن بخش عمده ای از صنعت استان
- W11: پایین بودن درآمد سرانه و سطح پس انداز استان و عدم سرمایه گذاری مناسب در امور خدمات و بازرگانی

- W12: کمبود تعاونی ها و شرکت های سرمایه گذاری برای جمع آوری سرمایه ها و به کارگیری این سرمایه ها در سرمایه گذاری های مولد
- W13: ضعف در صادرات تولیدات کشاورزی استان و عدم حضور در بازارهای بین المللی
- W14: گرایش بیشتر به بازرگانی داخلی و کم توجهی به توسعه بازرگانی خارجی و فراملی
- W15: نبود تشکل های تخصصی در بخش خدمات بازرگانی به ویژه در زمینه ایجاد تشکل های صادراتی کالای تولیدی مزیت دار استان
- W16: عدم رشد متناسب عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی انسانی، آب و خاک)
- W17: پایین بودن سهم استان از کل منابع بازارهای پولی کشور
- W18: عدم اتکای صنعت مستقر در استان به توان بالای کشاورزی استان
- W19: عدم گسترش بازار سرمایه متناسب با ظرفیت و توان استان
- W20: پایین بودن میزان فعالیتهای مشارکتی و پایدار در اقتصاد استان
- W21: نبود زیرساخت ها و بستر آماده برای سرمایه گذاری های صنعتی و روند کند آماده سازی برخی شهرک های صنعتی در شهرستان های حاشیه ای استان (ایجرود، خدابنده، طارم، ماهنشان)
- W22: غالب بودن شیوه های آبیاری سنتی و راندمان پایین این شیوه ها و اتلاف منابع آب سطحی و زیرسطحی در امور کشاورزی
- W23: ضعف صنایع بسته بندی و صنایع تبدیلی و فرآوری متناسب با سطح تولید کشاورزی استان
- W24: تعداد قابل توجه طرح های نیمه تمام صنعتی و معدنی و سرعت کم تکمیل و بهره برداری از برخی از آنها (پتروشیمی، ذوب آهن و سیمان)
- W25: ضعف فرآوری و تبدیل مواد معدنی و عدم شکل گیری زنجیره های تولید و خوشه های صنعتی مرتبط با فعالیت های صنعتی و معدنی استان به ویژه در زمینه سرب و روی و صنایع بالادستی و پایین دستی
- W26: کیفیت پایین و غیررقابتی بودن صنایع دستی و بومی استان
- W27: کمبود صنایع روستایی، بیکاری و مهاجرفرستی روستاها
- W28: بهره برداری ضعیف از فرودگاه زنجان و عدم وجود پروازهای بین المللی
- W29: سنتی بودن بخش مدیریت در اکثر معادن، پایین بودن سطح سواد شاغلین معدن و پایین بودن راندمان تولید
- W30: ضعف در اطلاع رسانی توانهای گردشگری استان برای گردشگران و سرمایه گذاران خارجی بخش گردشگری
- W31: ضعف خدمات پشتیبان تولید و فقدان شرکت های مشاوره ای، فنی و تحقیقاتی به ویژه در بخش کشاورزی و معدن و بازرگانی
- W32: ضعف شبکه توزیع و رشد نامتناسب واسطه گری ها
- W33: عدم استفاده بهینه از جاذبه های گردشگری استان و برای توسعه فعالیت های گردشگری، حفظ و احیاء موارث فرهنگی

W34: مصرف بالای انرژی در بخشهای مختلف

W35: ضعف در شناسایی توانمندی های استان در بخش صنایع دستی در کشورهای همجوار و دارای تشابهات فرهنگی، مذهبی و قومیتی

W36: کوچک بودن قطعات اراضی کشاورزی

W37: پایین بودن سطح فناوری مورد استفاده در معادن و فرسوده و مستهلک بودن ماشین آلات مورد استفاده

W38: عدم انجام پژوهش های کاربردی و نبود ارتباط و هماهنگی کافی بین مراکز آموزش عالی با بخش های اقتصادی (کشاورزی، صنعت و خدمات) و ارتباط اندک این بخش ها با دانشگاهها در زمینه تربیت نیروی انسانی و کمبود نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده در بخشهای اقتصادی

W39: ناتوانی در استفاده از دانش روز در مدیریت و بهره برداری از واحدهای صنعتی و معدنی در امور مختلف، تولید، صادرات، بازاریابی، انبارداری

- فرصت ها

مهمترین فرصت های بخش اقتصادی استان به شرح زیر است:

O1: وجود پتانسیل مناسب برای ایجاد تشکل های تعاونی در زمینه صنایع دستی به ویژه در بخش قالی بافی

O2: افزایش میل به سفر و گردش

O3: رشد فناوری مدرن در زمینه های مختلف تولیدی

O4: رشد روزافزون فناوری های اطلاعات و ارتباطات در جهان و کشور

O5: افزایش سواد و آگاهی های عمومی

O6: وجود پتانسیل مناسب برای ایجاد صنایع الکترونیک و میکروالکترونیک در استان با توجه به جهت گیری استان برای تبدیل شدن به قطب الکترونیک

- تهدیدها

مهمترین تهدیدهای بخش اقتصادی استان به شرح زیر است:

T1: سهم پایین پژوهش در تصمیمات و سرمایه گذاری های اقتصادی

T2: ضعف زیرساخت ها، تجهیزات و امکانات مخابراتی برای توسعه خدمات بانکداری الکترونیک و عدم رشد کافی بخش خدمات نوین بازرگانی از جمله تجارت الکترونیک در استان

T3: کمبود نیروی متخصص و آموزش دیده و شرکت های فنی و تخصصی در زمینه خدمات بازرگانی و صادرات و واردات

T4: ناملایمات اقلیمی در برخی بخش های استان از جمله سردسیر بودن، بادهای گرم، محدود بودن فصل کاری، پایین بودن میزان بارش و رژیم زمانی و مکانی نامناسب

T5: نوسان زیاد قیمت محصولات کشاورزی در فصل برداشت و ورود خسارت به فعالان بخش کشاورزی استان

- T۶: نظام قیمت گذاری نامناسب در خرید تضمینی محصولات کشاورزی
- T۷: کمبود منابع مالی (ملی) و سرعت رشد پایین اجرای طرح های عمرانی تامین آب و ذخیره سازی منابع آب سطحی استان و طولانی شدن اجرای برخی از این طرح ها
- T۸: وجود پدیده قاچاق کالا و اقتصاد زیرزمینی و واردات بی رویه و خرید و فروش کالاهای غیرمجاز و رکود بازارهای کالاهای داخلی به دلیل همجواری استان با استان های مرزی
- T۹: ضعف شبکه تامین مالی در ارائه تسهیلات به میزان نیاز در بخش های مختلف اقتصادی
- T۱۰: رشد اندک بخش تعاونی و تشکل های اقتصادی مردمی به منظور جمع آوری سرمایه و به کارگیری آن در سرمایه گذاری های مولد
- T۱۱: ضعف پیوندهای اقتصادی درون بخشی و بین بخشی
- T۱۲: عدم آشنایی کافی فعالان اقتصادی با روشهای مختلف تامین مالی
- T۱۳: وجود قوانین و مقررات مخل کسب و کار
- T۱۴: نبود پنجره های واحد ارائه خدمات
- T۱۵: ضعف در تامین زیرساختهای موردنیاز
- T۱۶: اعمال سلیق مختلف در اجرای قوانین مربوط به معافیت های مالیاتی
- T۱۷: نبود سیستم اطلاعات جامع و یکپارچه شامل زیرساختهای موجود و ظرفیت های مناطق مختلف جهت تسهیل در تصمیم گیری استقرار طرح های سرمایه گذاری (نقشه راه سرمایه گذاری)
- T۱۸: وابستگی پروژه های زیرساختی به بودجه های دولتی و عدم وجود مشوق های لازم جهت بهره گیری از ظرفیت های بخش خصوصی در تامین زیرساختها و همچنین در دسترس نبودن مطالعات به روز و کامل فنی و اقتصادی پروژه های مذکور
- T۱۹: مشخص نبودن ساز و کارهای اجرایی و عدم امکان بهره مندی از برخی مشوق ها و معافیتهای مختص شهرک های صنعتی دولتی توسط بخش خصوصی در ایجاد شهرک های صنعتی خصوصی
- T۲۰: انحصاری بودن ارائه خدمات توسط شرکتهای خدمات رسان دولتی و نبود فضای رقابتی در این حوزه
- T۲۱: صادرات بیشتر کالاهای صادراتی استان از پایانه های مرزی و گمرکات سایر استانها
- T۲۲: عدم وجود برنامه مدون و منسجم در مراحل مختلف کاشت، داشت و برداشت محصولات کشاورزی و بهره وری پایین بخش کشاورزی
- T۲۳: عدم بهره برداری مناسب از سیاست های توسعه متوازن منطقه ای و تمرکززدایی از مرکز
- ب) راهبردهای بخش اقتصادی**
- براساس بررسی های انجام شده راهبردهای تهاجمی (قوت فرصت)، راهبردهای بازنگری (فرصت ضعف)، راهبردهای تنوع (قوت تهدید) و راهبردهای تدافعی (تهدید ضعف) بخش اقتصادی استان به شرح زیر است:
- راهبردهای (Maxi-Max) SO:**

- توسعه موزه ها در سطح استان

- توسعه فرهنگ سرمایه گذاری در بورس و ارائه آموزش های مربوطه به اقشار مختلف جامعه
- گسترش زیرساخت فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطاتی
- توسعه ی سخت افزاری و نرم افزاری شبکه های فناوری ارتباطات و اطلاعات مراکز سکونتگاهی استان
- ایجاد شهرک صنعتی الکترونیک و فناوری اطلاعات و سرمایه گذاری در ICT و پارک علم و فناوری صنایع دانش بنیان

راهبردهای ST (Maxi-Min):

- توسعه فرصت های سرمایه گذاری و فراهم نمودن زمینه های تشویق و جذب سرمایه های داخلی و خارجی در فعالیتهای اقتصادی
- افزایش تخصیص بودجه برای پژوهشهای کاربردی و مسئله محور در بخش های مختلف اقتصادی
- توجه به رشد خدمات نوین بازرگانی
- ایجاد تحول در بخش صادرات برای حضور بیشتر در بازارهای بین المللی
- گسترش پوشش های بیمه ای در فعالیتهای کشاورزی
- گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین منطقه ای
- توسعه واحدهای تبدیلی و تکمیلی صنایع غذایی به دلیل وجود محصولات کشاورزی و دامی فراوان و متنوع

راهبردهای WO (Mini-Max):

- ارتقای کیفی صنایع دستی استان با هدف حضور جدی و موثر استان در بازارهای ملی و فراملی
- مدیریت بهینه مصرف انرژی استان
- ارتقای سطح بهره وری استان
- بهره گیری از دانش بومی و فن آوری های نوین در حفاظت، احیا، توسعه و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی
- تهیه بانک جامع اطلاعات زیست محیطی استان
- تکمیل پایگاه داده مکانی استان با مشارکت کلیه دستگاههای اجرایی استان جهت مدیریت بحران
- ایجاد صنایع پایین دستی محصولاتی چون آلیاژهای روی، پودر روی، فراوری سنگ های تزئینی و ساختمانی با تکنولوژی روز

راهبردهای WT (Mini-Min):

- متعادل سازی نقش دولت در کنترل سرمایه گذاری در شهر و شهرستان زنجان و هدایت آن به سمت مناطق مستعد حاشیه ای استان با هدف کاهش تمرکز جمعیت و فعالیت در محورها و مراکز متورم رشد
- تربیت نیروی متخصص و آموزش دیده و توسعه شرکت های فنی و تخصصی در زمینه خدمات بازرگانی نوین و صادرات و واردات
- ارتقای جایگاه پژوهش در سطوح مختلف آموزشی و دانشگاهی و ارتقاء کمی و کیفی مراکز پژوهشی و تحقیقاتی و بهره گیری از دستاوردهای این مراکز در فعالیتهای اقتصادی

- توسعه مراکز خدمات مشاوره فنی و تحقیقاتی جهت پشتیبانی فعالیت های کشاورزی و دامداری استان
- تغییر رویکرد آموزش عالی استان با اولویت نیازها و الزامات توسعه استان و تقویت مراکز آموزش عالی جهت توسعه تحصیلات تکمیلی و پژوهش های تخصصی
- ایجاد واحدهای بازیافت کامل فلزات سنگین از پسماندهای روی، تولید فروآلیاژ، توسعه و تکمیل صنایع فولاد استان با توجه به پتانسیل معادن سنگ آهک استان

۴-۲- راهبردهای بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی

در این بخش ابتدا مهمترین نقاط قوت، ضعف، فرصتها و تهدیدات بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی استان زنجان بررسی می گردد، سپس راهبردهای توسعه این بخش بیان می گردد:

الف) نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و

زیرساختی

نقاط قوت

مهمترین نقاط قوت بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی استان به شرح زیر است:

S۱: ویژگی های مساعد اقلیمی و زیستی

S۲: وجود ذخایر ارزشمند گیاهی و جانوری

S۳: وجود روستاهای مستعد و پرجمعیت

نقاط ضعف

مهمترین نقاط ضعف بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی استان به شرح زیر است:

W۱: تخصیص ناکافی منابع برای حفاظت از منابع آب و خاک استان

W۲: نسبت ۱۰ درصدی کنترل و پایش آلودگی خاک به کل مساحت استان

W۳: مصرف بیش از حد کود و سموم کشاورزی در اراضی زراعی و باغی و ورود خسارات قابل توجه به

منابع آب و خاک استان

W۴: پایین بودن کیفیت زیست در محیط های شهری و روستایی

W۵: حاشیه نشینی و اسکان غیررسمی در شهر زنجان

W۶: از دست رفتن نیروی کار جوان مناطق روستایی به نفع مناطق شهری و ایجاد شکاف نسلی

W۷: عدم توسعه مناسب خطوط ریلی با وجود واقع شدن در مسیر ترانزیت بین المللی

فرصت ها

مهمترین فرصتهای بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی استان به شرح زیر است:

O۱: امکان پذیرش نقش و عملکردهای چندگانه در سطوح ملی و منطقه ای

O۲: شرایط مساعد طبیعی و اقلیمی برای زندگی و فعالیت

O۳: وجود پیمان ها و کمک های بین المللی برای حفظ محیط زیست

O۴: افزایش آگاهی عمومی در رابطه با ضرورت حفاظت از محیط زیست

05: توسعه اکوتوریسم

06: امکان جبران کمبود آب استان از منابع آبی گیلان (با توجه به همجواری با این استان و اینکه سالانه

بیش از ۷ میلیارد متر مکعب از آبهای این استان بدون استفاده وارد دریای خزر می شود)

07: وجود شرایط جغرافیایی ایمن از نظر پدافند غیرعامل جهت تبدیل استان به مرکزیت توسعه صنایع

نظامی و حساس کشور

- تهدیدها

مهمترین تهدیدهای بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی استان به شرح زیر است:

T1: وجود رقیبهای منطقه ای برای نقش پذیری در منطقه شمال غرب

T2: وجود اقلیم نیمه خشک فراسرد و کوهستانی بودن استان و محدودیت برای استقرار جمعیت و انجام

فعالیت های اقتصادی و توسعه زیرساخت ها و امکانات زیربنایی

T3: محدودیت بارش (۲۰۰-۴۵۰ میلی متر) و احتمال وقوع خشکسالی

T4: عدم هماهنگی لازم بین مراجع صادرکننده مجوزهای استقرار فعالیت های صنعتی و معدنی با ضوابط

زیست محیطی

T5: امکان شیوع بیماری های مشترک بین دام و انسان

T6: گسترش شتابان استفاده از وسایل حمل و نقل موتوری

ب) راهبردهای بخش محیطی، زیست محیطی و کالبدی و زیرساختی

بر اساس بررسی های انجام شده راهبردهای تهاجمی (قوت فرصت)، راهبردهای بازنگری (فرصت ضعف)،

راهبردهای تنوع (قوت تهدید) و راهبردهای تدافعی (تهدید ضعف) بخش محیطی، زیست محیطی و

کالبدی و زیرساختی استان به شرح زیر است:

راهبردهای SO (Maxi-Max):

- بهره گیری از ویژگی های مساعد اقلیمی و زیستی جهت پذیرش نقش و عملکرد ملی و منطقه ای

- بهره گیری از ویژگی های مساعد اقلیمی جهت توسعه صادرات محصولات کشاورزی استان

- بهره گیری از ویژگی های مساعد اقلیمی و زیستی جهت جذب جمعیت از کلان شهرهای پیرامون

- بهره گیری از ویژگی های اقلیمی و زیستی به ویژه توان های گردشگری طبیعی جهت توسعه ی اکوتوریسم

و ژئوتوریسم

- استفاده از ذخایر ارزشمند گیاهی استان جهت توسعه ی صنایع غذایی و صنایع گیاهان دارویی

- ارتقای فرهنگ عمومی در پایداری منابع طبیعی و زیست محیطی

- بهره مندی از جاذبه های روستایی استان جهت توسعه ی گردشگری روستایی

راهبردهای ST (Maxi-Min):

- استفاده از توان اقلیمی و زیستی مساعد جهت افزایش نقش پذیری استان در منطقه ی شمال غرب

- استفاده از ویژگی های اقلیمی استان جهت توسعه ی گردشگری ورزشی و زمستانی

- تغییر الگوی فعالیت در روستاهای مواجه با کمبود آب از کشاورزی و دامپروری کم بازده به فعالیت های اقتصادی پربازده چون گردشگری و صنایع دستی بومی
 - تدوین و اجرای ضوابط و مقررات دقیق جهت صدور مجوز استقرار فعالیت ها در پهنه ی استان
- راهبردهای (Mini-Max) WO:**

- تقویت نظام ارزیابی محیط زیستی و توسعه سامانه های پایش و مقابله با تهدیدات زیستی
 - تقویت نظام ارزیابی محیط زیستی و توسعه سامانه های پایش و مقابله با تهدیدات زیستی
 - تخصیص منابع مالی برای حفاظت از منابع آب و خاک استان برای حفظ شرایط مناسب زیست و فعالیت
 - تخصیص منابع برای حفاظت از منابع زیستی استان و توسعه ی اکوتوریسم
 - افزایش کنترل آلودگی های زیستی استان با بهره گیری از سطح بالای آگاهی شهروندان
 - کاهش مصرف کود و سموم کشاورزی برای بهبود شرایط زیست در استان
 - توسعه ی گردشگری روستایی با به کارگیری نیروی کار جوان روستایی
 - ارتقای سطح بهداشت، سلامت و ایمنی صنایع و فراورده های گیاهی، دامی و شیلات
 - توسعه گسترش مناطق عاری از بیماری های دام، طیور و کنترل مبادی ورودی دام
 - ارتقای سطح آمادگی عمومی در مواجهه با تهدیدات بیولوژیک و اپیدمی ها در حوزه های کشاورزی و دامی
- در مبادی و مرزهای ورودی استان

راهبردهای (Mini-Min) WT:

- تدوین ساز و کارهایی برای کاهش مصرف آلاینده های شیمیایی مانند کود و سموم دفع آفات در امور کشاورزی
- توسعه روش های بیولوژیک و غیرشیمیایی جهت کنترل آفات و بیماری های گیاهی و دامی
- شناسایی منابع آلوده و اپیدمیولوژیکی بیماری های دام و بیماری های مشترک بین انسان و حیوان و تاثیرات اقتصادی ناشی از بیماری ها
- ایجاد هماهنگی بین مراجع صادرکننده ی مجوزهای استقرار فعالیت های صنعتی و معدنی با توجه به ضوابط زیست محیطی جهت کنترل آلودگی منابع آب و خاک
- افزایش کیفیت زیست در سکونتگاه های شهری و روستایی به منظور پیشگیری از بیماری ها
- توانمندسازی مناطق اسکان غیررسمی استان (شهر زنجان)

مطالعات برنامه آمایش استان زنجان

۱-۲- شهرستان ماهنشان

- برنامه های توسعه شهرستان ماهنشان در قالب برنامه آمایش استان زنجان :

۱- اجرای طرح های پیشگیری، مهار و پخش سیلاب و کنترل هرز آب ها

- ۲- اجرای طرح های پخش سیلاب و آبخوان داری و تغذیه ی سفره های زیرزمینی
- ۳- ساخت مخازن ذخیره ی آب شهری و روستایی
- ۴- افزایش تولید آبزیان پرورشی به ویژه ماهی در قفس
- ۵- حمایت از ایجاد کشتارگاه صنعتی در بخش توزیع گوشت قرمز و طیور در مراکز شهرستان
- ۶- اجرای پروژه های جنگل کاری و صنوبر کاری
- ۷- تهیه ی نظام جامع اطلاعات فرسایش خاک و شناسایی محدوده های بحرانی فرسایش و تخریب اراضی (کنترل فرسایش)
- ۸- راه اندازی مراکز اطلاع رسانی گردشگری در قطب های گردشگری استان
- ۹- اجرای طرح های مرمت و احیای ابنیه فرهنگی و تاریخی و مذهبی شهرستان ماهنشان
- ۱۰- تهیه شناسنامه و ثبت میراث طبیعی (غارها، درختان کهن سال، چشمه های آبگرم، آبشارها، بسته های فسیلی، گونه های گیاهی و اشکال خاص مورفولوژیک) تاریخی و فرهنگی شهرستان ماهنشان
- ۱۱- برگزاری جشنواره های سنتی استان
- ۱۲- اجرای طرح آزادسازی و ایجاد محوطه گردشگری در کنار جاذبه های فرهنگی- تاریخی استان
- ۱۳- اجرا و معرفی دهکده های گردشگری
- ۱۴- ایجاد و توسعه اردوگاه های کوچک گردشگری در کنار رودخانه قزل اوزن و در کنار آثار فرهنگی، تاریخی و طبیعی شهرستان های طارم و ماهنشان
- ۱۵- ایجاد مراکز پذیرایی و اقامتی با هدف توسعه ی ژئوتوریسم و اکوتوریسم در سه شهرستان ماهنشان، زنجان و طارم
- ۱۶- ایجاد زیرساخت های گردشگری در مناطق نمونه ی گردشگری استان
- ۱۷- احداث مجتمع خدماتی رفاهی در مسیر زنجان- ماهنشان- تخت سلیمان
- ۱۸- اجرای طرح های توسعه صنایع معدنی و صنایع وابسته به مواد اولیه معدنی (از جمله فرآوری فلدسپات، فرآوری بنتونیت، تولید پودرهای معدنی، آلیاژهای سرب و روی و سولفات روی با کیفیت مرغوب برای داروسازی) در شهرستان ماهنشان
- ۱۹- تکمیل زنجیره تولید در صنایع معدنی (روی و سنگ آهن و مس)
- ۲۰- ایجاد صنایع پایین دستی سرب و روی در شهرستان ماهنشان
- ۲۱- اجرای طرح های توسعه صنایع معدنی و صنایع وابسته به مواد اولیه معدنی (از جمله فرآوری فلدسپات، فرآوری بنتونیت، تولید پودرهای معدنی، آلیاژهای سرب و روی و سولفات روی با کیفیت مرغوب برای داروسازی) در شهرستان ماهنشان
- ۲۲- ایجاد شهرک تخصصی فرآوری مواد معدنی ایران در شهرستان ماهنشان
- ۲۳- حمایت از احداث شهرک های تخصصی و صنفی جهت استقرار صنایع جنبی کشاورزی، سرب و روی، پتروشیمی، سیمان و قطعات بتنی و... در شهرستان ماهنشان

- ۲۴- ساحل سازی حاشیه ی رود قزل اوزن
- ۲۵- تأمین آب آشامیدنی روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۲۶- انتقال آب آشامیدنی روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۲۷- احداث و ترمیم مخازن ذخیره آب آشامیدنی روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۲۸- توسعه، بازسازی و اصلاح شبکه آب آشامیدنی روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۲۹- نگهداری و بازسازی تأسیسات آب آشامیدنی روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۳۰- مطالعه و ایجاد تأسیسات فاضلاب
- ۳۱- تکمیل مجتمع های آب رسانی روستایی دارای اولویت شهرستان ماهنشان
- ۳۲- اجرای برنامه پایش ایمنی آب شرب روستاهای شهرستان ماهنشان (از منبع تأمین تا مصرف)
- ۳۳- مطالعه و اجرای طرح های مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب شرب روستاهای تحت پوشش امور آبفاز شهرستان ماهنشان (از منبع تأمین تا مصرف)
- ۳۴- ارتقاء کیفیت آب شرب از طریق نصب سامانه های تصفیه پیشرفته و ایجاد سامانه دوم در روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۳۵- اولویت بندی و مطالعه طرح های تأمین، انتقال، ذخیره و شبکه توزیع آب روستاهای شهرستان ماهنشان
- ۳۶- کنترل کیفی منابع آب سطحی و زیرزمینی به ویژه منابع آب در معرض آلودگی سرب و روی و دیگر آلاینده های شیمیایی
- ۳۷- ایجاد میدان های عرضه احشام و مراکز جمع آوری شیر در شهرستان ماهنشان
- ۳۸- اصلاح و بهسازی راه زنجان، ماهنشان
- ۳۹- ارتقای کیفی راه ارتباطی زنجان- دندی- تخت سلیمان و پیش بینی تأسیسات و خدمات بین راهی ما بین دندی و تخت سلیمان
- ۴۰- مطالعه ایجاد شبکه حمل و نقل ریلی در محور زنجان- دندی- آذربایجان غربی جهت پشتیبانی از فعالیت های معدنی و صنعتی شهرستان و تقویت پیوندهای فرا منطقه ای و فرا استانی

۲-۳- طرح ها، پروژه ها و اقدامات اجرایی مشترک بین شهرستان های استان

برنامه های توسعه مشترک بین شهرستان های استان در قالب برنامه آمایش استان زنجان به شرح زیر است:

- کنترل برداشت از منابع آب زیرزمینی به ویژه در دشت های با آبخوان منفی از جمله دشت های ابهر، سلطانیه، زنجان، خدابنده ، سجاس؛
- مطالعه ی ایجاد منطقه ی شهری در پهنه ی واقع در محدوده های شهری زنجان، ابهر، قیدار؛
- تهیه طرح های مرتع داری؛
- بذرکاری و کپه کاری؛

- کودپاشی؛
- اجرای طرح های حفاظت و قرق مراتع؛
- احداث آبشخورهای فلزی در مراتع جهت کاهش فشار دام بر مراتع؛
- تبدیل دیمزارهای کم بازده و تغییر آن ها به طرح های تولید علوفه (یونجه کاری)؛
- مدیریت و کنترل پروانه چرا؛
- آماده سازی، پیشگیری و اطفای حریق در مراتع و جنگل های استان؛
- اجرای طرح های مبارزه با بیابان زایی؛
- جلوگیری و برخورد قاطع با تخلفات صید و شکار و تخریب منابع طبیعی؛
- احداث و تجهیز ساختمان ها و پاسگاه های ثابت و سیار حفاظت محیط زیست و حیات وحش؛
- ارتقای فرهنگ رفتاری و تعاملی مردم با گردشگران؛
- تهیه نقشه پهنه های واجد ارزش گردشگری استان به تفکیک فصول بر اساس ضوابط اکوتوریسم؛
- تهیه نقشه جامع اکوتوریسم استان با تکیه بر محاسبه توان اکولوژیک سرزمین؛
- ایجاد مراکز آموزش عالی کاربردی صنایع دستی؛
- گسترش و تقویت انجمن ها و سازمان های مردم نهاد صنایع دستی؛
- حمایت از هنرمندان و صنعتگران سنتی و صنایع دستی؛
- توسعه ی مراکز کارگاهی صنایع دستی و بومی استان (کارگاه ها)؛
- تولید و کاشت نهال بوته ای؛
- تکمیل شبکه ی انتقال گاز در سطح استان؛
- اجرای برنامه های تقویت زمینه های کارآفرینی و نوآوری در بین مردم به ویژه جوانان و قشر تحصیل کرده؛
- ایجاد رشته های فنی و حرفه ای و کاردانش در مراکز شهرستان ها؛
- احداث، توسعه، تکمیل، تجهیز و استانداردسازی مراکز بهداشتی و درمانی و خانه های بهداشت؛
- توسعه، استانداردسازی و بهسازی بخش اورژانس بیمارستانی؛
- تامین و نوسازی آمبولانس ۱۱۵؛
- توسعه اورژانس موتوری؛
- راه اندازی پایگاه اورژانس شهری؛
- راه اندازی پایگاه اورژانس جاده ای؛
- راه اندازی پایگاه اورژانس روستایی؛
- تبدیل پایگاه های جاده ای مستقر در کانکس به ساختمان؛
- راه اندازی اورژانس ریلی؛
- توسعه شبکه رادیویی از آنالوگ به دیجیتال GPS؛
- تکمیل و تجهیز آزمایشگاه مرجع سلامت؛

- راه اندازی بخش دندانپزشکی در مراکز منتخب دانشگاه علوم پزشکی؛
- تکمیل و تجهیز و بهینه سازی و توسعه بلوک های زایمانی؛
- احداث و تجهیز و راه اندازی بخش های سوختگی در سطح استان؛
- ایجاد، تجهیز و استانداردسازی بخش های درمان ناباروری؛
- استانداردسازی مراکز پیوند؛
- تکمیل و بازسازی فضای فیزیکی بخش های بستری بیمارستان ها؛
- بهسازی و نوسازی تاسیسات و پشتیبانی و زیربنایی؛
- بازسازی فضای فیزیکی بخش های جراحی؛
- بازسازی و توسعه فضای پاراکلینیک بیمارستان ها؛
- بازسازی فضاهای عمومی و محوطه بیمارستان ها؛
- اجرای طرح های صنعتی Hi-Tech؛
- ایجاد انبارهای چندمنظوره کالا در مراکز شهرستان ها؛
- حمایت از ایجاد سردخانه ها در مراکز شهرستان ها؛
- استفاده حداکثری از مواد معدنی و عناصر همراه و باطله های معدنی؛
- نوسازی ماشین آلات و تجهیزات معدنی با تاکید بر فناوری های روز؛
- پشتیبانی از سرمایه گذاری داخلی و خارجی در زنجیره معدن و صنایع معدنی؛
- ایجاد پنجره واحد تجاری برای روان سازی سرمایه گذاری؛
- ساماندهی واحدهای غیردولتی پخش کالا و شبکه های توزیع و اصلاح ساختارهای غیربهره ور در زنجیره توزیع؛
- اجرای طرح های پهنه بندی تخصصی تخلیه و توزیع کالا در مناطق مختلف استان؛
- اجرای طرح های توسعه ی انبار و دپوی کالا و بار؛
- حمایت از طرح های کوچک صنعتی شهری و روستایی (کارگاه های متمرکز و غیرمتمرکز تولید فرش به تعداد ۲۰۰ واحد)؛
- فرهنگ سازی در جهت عدم استفاده از کالاهای قاچاق؛
- ایجاد مراکز تخصصی صنعتی و خدماتی در روستا شهرها؛
- محدود کردن فعالیت های صنعتی به نواحی و شهرک های صنعتی استان؛
- اجرای طرح های تفکیک زباله؛
- استفاده از پساب ها و رواناب ها در توسعه ی فضاهای سبز و بام های سبز شهری؛
- اجرای طرح های ایمنی در محل ریزش ها؛
- اجرای طرح های توسعه ی شرکت ها و بخش حمل و نقل بین المللی کالا و مسافر؛

- اجرای طرح های توسعه ی حمل و نقل عمومی، شهری و بین شهری و روستایی در بخش حمل و نقل کالا و مسافر؛
- حمایت از اجرای طرح های پوشش بیمه ای در حوزه ی حمل و نقل و جابجایی کالا؛
- ارتقای سطح ایمنی و بهسازی راه های اصلی استان؛
- احداث پایانه های حمل و نقل برون شهری در مراکز شهرستان ها؛
- نوسازی تجهیزات راهداری جدید مثل برف خور و برف روب های مکانیکی؛
- استفاده از فناوری های جدید مانند آسفالت های ماستیکی و رباط های کنترل دار در عملیات راهداری؛
- تعیین ارزش اقتصادی آب برای مصارف مختلف؛
- اعمال مدیریت بهینه تقاضای آب با مشارکت بهره برداران؛
- تجهیز نقاط تحویل آب به وسایل اندازه گیری حجمی در کلیه مصارف؛
- واگذاری طرح ها و تاسیسات آبی به تشکل های بهره برداران؛
- سرمایه گذاری در طرح های بخش آب با منابع بخش خصوصی؛
- حفاظت، احیا، لایروبی و مرمت قنوات؛
- احداث و بهسازی کانال های انتقال آب؛
- اجرای طرح های پاک سازی و لایروبی رودخانه ها؛
- ساخت دیوارهای حفاظتی رودخانه ها؛
- شناسایی چاه های غیرمجاز به منظور جلوگیری از برداشت های غیرمجاز؛
- اجرای طرح های کنترل برداشت مازاد از منابع آب از جمله سامانه های کنترل هوشمند؛
- حفاظت از آبراهه ها و رودخانه ها؛
- احداث ایستگاه هشدار وقوع سیل؛
- به کارگیری فناوری های نوین در شبکه های توزیع انرژی؛
- مطالعه و امکان سنجی قابلیت های طبیعی و محدوده های پرتوان استان برای تولید انرژی های پاک؛
- مدیریت مشارکت بخش خصوصی در سطوح مختلف تامین و تولید انرژی (به ویژه از منابع تجدیدپذیر)؛
- مدیریت مشارکت بخش خصوصی در ایجاد نیروگاه های بادی و خورشیدی؛
- احداث شبکه های تامین برق (صنعتی / کشاورزی)؛
- احداث خطوط و پست های انتقال برق؛
- نوسازی شبکه های فرسوده انتقال برق؛
- احداث نیروگاه های جدید تامین برق (فسیلی / آبی / انرژی های نو)؛
- ارائه ی برنامه های تشویقی برای جلب مشارکت مردمی در بهینه سازی مصرف آب و انرژی؛
- مشارکت جویی از بخش خصوصی در مدیریت استحصال، انتقال و مصرف آب و انرژی؛
- اجرای برنامه های اجتماعی و فرهنگی برای بهینه سازی الگوی مصرف آب و انرژی؛

- مطالعه برای بازسازی و نوسازی خطوط تولید و به کارگیری فناوری های نوین برای کاهش شدت انرژی در فرایندهای تولیدی (مشترکین ۷ مگاوات به بالا)؛
- همکاری و مشارکت با بخش غیردولتی پستی داخلی و بین المللی در عرضه خدمات پستی؛
- توسعه خدمات نیابتی در سطح روستاها؛
- حمایت از تولید محصولات کم آب بر با استفاده از اصلاح الگوی کشت و بذر؛
- کنترل و اعمال مدیریت بهینه بر مصرف کود شیمیایی و سموم دفع آفات؛
- ایجاد صنایع و تاسیسات مورد نیاز برای کاهش ضایعات محصولات کشاورزی از قبیل کارخانه های بسته بندی و عرضه بسته بندی شده کالاهای قابل عرضه به جای روش فله ای؛
- سرمایه گذاری در تولید، فراوری، بازاریابی و عرضه ی گیاهان دارویی و صنعتی؛
- افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی در افزایش ضریب مکانیزاسیون بخش کشاورزی استان؛
- ارتقای سطح پوشش بیمه محصولات گیاهی، دام و طیور و آبزیان؛
- توسعه خوشه های تولید زیر بخش دام و طیور؛
- گسترش کشاورزی دانش بنیان؛
- اجرای طرح های تشویقی و حمایتی برای پیاده سازی الگوهای کشت مناسب مناطق مختلف استان؛
- توسعه کشت محصولات با نیاز آبی کمتر؛
- تبدیل الگوی کشاورزی سنتی به کشاورزی مدرن صنعتی؛
- بهینه سازی الگوی کشت؛
- توسعه کشت دوم با رعایت اصول کشت خاک ورزی حفاظتی؛
- ساماندهی دامداری های سنتی و کاهش سهم جمعیت دامداری های سنتی گسترده؛
- توسعه سطح مکانیزاسیون واحدهای دام، طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم؛
- مطالعه ی امکان سنجی اصلاح نژاد دام و طیور؛
- حمایت از طرح های پرورش زنبور عسل؛
- حمایت از توسعه کشاورزی ارگانیک با کنترل و نظارت بر استفاده صحیح از کودها و سموم شیمیایی؛
- پایش و کنترل سموم، فلزات سنگین و باقیمانده های دارویی در فرآورده های دامی و خوراک دام؛
- جایگزینی کودهای طبیعی (ارگانیک) و مبارزه ی بیولوژیک imp با آفات؛
- استفاده از راهکارهای افزایش راندمان و کاهش مصرف برق در بخش کشاورزی؛
- طراحی، استقرار و توسعه استفاده از سامانه های نرم افزاری؛
- ایجاد، اصلاح و بهبود ساختارهای بازار و تجارت محصولات و نهاده های کشاورزی؛
- مطالعه، پژوهش و ارتقای توانمندی و دانش فعالان و دست اندرکاران بازار و تجارت محصولات کشاورزی؛
- اجرای سیاست های حمایتی دولتی در راستای بهبود مدیریت بازار و تجارت محصولات کشاورزی؛
- توسعه صادرات محصولات کشاورزی؛

- تعیین ظرفیت تحمل زیست بوم ها و منابع طبیعی استان در انواع بهره برداری ها؛
- افزایش سطح نظارت دستگاه های نظارتی حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست؛
- ایجاد انگیزه های لازم برای مشارکت مردم در حفاظت و بهره برداری از منابع جنگلی و مراتع و محیط زیست؛
- حمایت از تشکل ها و سازمان های مردم نهاد فعال زیست محیطی؛
- واگذاری بخشی از تصدی گری های زیست محیطی به سمن های فعال استان؛
- اجرای برنامه های آموزشی و فرهنگی برای ارتقای سطح آگاهی شهروندان نسبت به محیط زیست و توسعه ی پایدار؛
- شناسایی منابع آلاینده (آب / خاک / هوا)؛
- کنترل سطح آلودگی های آب، خاک، هوا و پرتو در حوزه های طبیعی و سکونتگاه های شهری و روستایی استان؛
- احداث ایستگاه های سنجش و پایش آلودگی های آب، هوا، خاک و صوت؛
- نظارت بر رعایت الزامات زیست محیطی در جانمایی دفع و دفن زباله های خانگی، صنعتی و بیمارستانی؛
- حمایت از بخش خصوصی و ارتقاء کیفیت مدیریت پسماندهای پزشکی با لحاظ چرخه تفکیک، جمع آوری و دفع مجزا؛
- پهنه بندی مناطق حساس و بحرانی و ارزشمند محیط زیست؛
- ایجاد قرق های اختصاصی؛
- استقرار واحدهای بازیافت زباله در سکونتگاه های شهری (تولید کمپوست یا تولید برق)؛
- بازآفرینی شهری پایدار در بافت های نارکارآمد شهری (شهرهای مرکزی شهرستان ها)؛
- سیاست های صنعتی سازی با هدف استفاده درست از منابع و جلوگیری از اتلاف آن (مصالح و انرژی)؛
- تکمیل راه های استان در راستای تبدیل ساختار استان از شبکه ای به شعاعی به طول ۳۰۰ کیلومتر؛
- احداث و راه اندازی پایگاه های امداد و نجات بین جاده ای؛
- اصلاح ویژگی های فنی و مهندسی نقاط حادثه خیز جاده ای؛
- رفع نقاط حادثه خیز و خطرناک در محورهای ارتباطی استان؛
- افزایش سرانه فضاهای ورزشی روباز جهت رسیدن به سرانه ۰/۵۲۵ مترمربع برای هر نفر (در قالب چمن های مصنوعی فوتسال در مرکز محلات شهرها - در مرکز دهستان ها یا روستاهای با جمعیت بالا و دارای مرکزیت - چمن طبیعی در مناطق مهم شهری که از بابت تامین آب و زمین مشکل نداشته باشد - زمین های روباز تنیس خاکی و اسکیت در مناطق شهری، ساماندهی فضاهای روباز خاکی موجود)؛
- افزایش سرانه فضاهای ورزشی سرپوشیده جهت رسیدن به سرانه ۰/۲۲۵ مترمربع برای هر نفر (سالن های چندمنظوره تویی در شهرها و روستاهای با جمعیت بالا و دارای مرکزیت، سالن های چندمنظوره سقف

کوتاه، احداث پایگاه قهرمانی در مراکز شهرستان ها، سالن های اختصاصی ژیمناستیک برای مناطق شهری؛

- استانداردهای مهمان پذیرهای موجود استان؛
- مطالعه و پیاده سازی اطلاعات مکانی و توصیفی تاسیسات آب رسانی روستاهای تحت پوشش استان در قالب سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) به منظور آمادگی و مقابله در شرایط اضطراری؛
- پیاده سازی الزامات مدیریت بحران و پدافند غیرعامل در تاسیسات آب و فاضلاب روستایی استان؛
- توسعه شبکه های آب رسانی برای انتقال آب از محدوده های پرآب به محدوده های مواجه با کمبود آب با هدف کاهش مصرف آب های زیرزمینی؛
- اجرای طرح های تفکیک آب شرب و غیرشرب در سکونتگاه های شهری؛
- کاهش هدر رفت آب شهری و روستایی؛
- ایجاد تاسیسات و امکانات جمع آوری، دفع و تصفیه ی فاضلاب های شهری، روستایی و صنعتی؛
- احداث تصفیه خانه های شهری، روستایی و صنعتی فاضلاب و استقرار سامانه های بازچرخانی و استفاده از پساب در مصارف مختلف؛
- اجرای بسته های گردشگری ارزان قیمت در سطح استان.

۹- جهت گیری های ملی آمایش سرزمین، استان زنجان

ملی و منطقه ای

جهت گیری های ملی آمایش سرزمین در راستای توسعه و بالندگی اقتصادی و پیشرفت و اقتدار همه جانبه و پایدار کشور، تحقق اهداف سند چشم انداز ایران ۱۴۰۴ و نیل به سازمان فضایی مطلوب و مناسب کشور، در چارچوب اصول هشت گانه آمایش سرزمین (کارآیی و بازدهی اقتصادی، وحدت و یکپارچگی سرزمین، گسترش عدالت اجتماعی و تعادل های منطقه ای، حفاظت محیط زیست و احیای منابع طبیعی، حفظ هویت اسلامی- ایرانی و حراست از میراث فرهنگی، تسهیل و تنظیم روابط درونی و بیرونی اقتصاد کشور و رفع محرومیت ها به خصوص در مناطق روستایی کشور و ملاحظات امنیتی، دفاعی و پدافند غیرعامل)، مشتمل بر موارد زیر است:

- ۱- رعایت تناسب بین نیاز های استقرار فعالیت در یک قلمرو با امکانات و قابلیت های آن و رعایت مقیاس مناسب اقتصادی برای فعالیت در یک مکان با توجه به ظرفیت و کشش بازارهای داخلی و خارجی.
- ۲- افزایش همگرایی و تقویت هویت ملی در طراحی و اجرای طرح های ملی و منطقه ای و تخصصی شدن عملکرد اقتصادی بر اساس قابلیت ها و مزیت های نسبی مناطق برای تقویت وابستگی های متقابل منطقه ای و یکپارچگی ملی و پرهیز از تنوع و گسترش همه نوع فعالیت ها در یک قلمرو جغرافیایی.
- ۳- هماهنگ سازی، انتظام بخشی و کنترل اقدامات و فرایندهای توسعه ای بخش های مختلف اقتصادی.

- ۴- بستر سازی، انجام ترتیبات نهادی و فراهم سازی الزامات مورد نیاز در قلمرو های سرزمینی به منظور ارتقاء سرمایه های اجتماعی، توسعه سرمایه های انسانی و پرورش انسان های با انگیزه، شاداب، متدین، وطن دوست، جمع گرا، نظم پذیر و قانون گرا به عنوان مهمترین ارکان توسعه.
- ۵- توزیع مناسب جمعیت و فعالیت های اقتصادی در قلمرو سرزمین در راستای ایجاد تعادل بیشتر بین نیمه غربی و شمال غربی کشور و نیمه شرق و جنوب شرقی بر مبنای کارایی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی.
- ۶- ایجاد زمینه های لازم برای استقرار جمعیت در نواحی مستعد از طریق فراهم ساختن زیرساخت ها و تأسیسات مورد نیاز و افزایش سرمایه گذاری های اقتصادی به ویژه صنعتی و خدمات عمومی.
- ۷- اتخاذ ساز و کارها و تمهیدات مهار و کنترل رشد جمعیت در مناطق کلانشهری به ویژه تهران و بازنگری طرح های توسعه کلان شهری کشور در چارچوب سیاستها و سقف جمعیتی که تا شش ماه پس از تصویب این سند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری دستگاه ها و نهاد های ذیربط به تصویب شورایی عالی آمایش سرزمین می رسد.
- ۸- ساماندهی و هدایت هدفمند جریان های مهاجرت در راستای استراتژی توزیع جمعیت و فعالیت در سرزمین.
- ۹- سازماندهی شبکه سکونتگاهی کشور با هدف ارتقاء بهره وری از سرزمین با ملاحظات زیست محیطی و کاهش مشکلات و چالش های موجود.
- ۱۰- به جهت لحاظ رویکردهایی چون گسترش حوزه نفوذ اقتصاد کشور در منطقه و محیط آسیای جنوب غربی، تحقق سازمان فضایی مطلوب توسعه کشور، مولفه های نوین برنامه ریزی و تجارب جدید جهانی و تمرکززدایی از طریق انتخاب مراکز متعدد با اختیارات لازم، شبکه سکونتگاهی شهری کشور در سه لایه طبقه بندی می شود. (لایه پیرامونی، لایه مرکزی، لایه میانی)
- ۱۱- تقویت و سازماندهی سکونتگاه ها و عرصه های روستایی با هدف حفظ ارتباط پویا و سازنده بین نواحی شهری و روستایی و تقویت زنجیره های ارزش با تأکید بر استقرار صنایع کوچک و اشتغال زا.
- ۱۲- انتظام بخشی به فرآیندها و رویه های تبدیل و الحاق سکونتگاه های روستایی به شهر با هدف ماندگاری جمعیت مولد در روستاها و حفظ و بهره وری از اراضی قابل کشت.
- ۱۳- تقویت زمینه های اسکان جمعیت بیشتر و گسترش فعالیت های اقتصادی در جزایر خلیج فارس با تأکید بر تقسیم کار متناسب با ظرفیت ها و توان محیطی، بازاریابی تعاملات با قلمروهای خشکی مجاور و تمهید ترتیبات توسعه پایدار و متوازن در آنها به ویژه در جزایر راهبردی.
- ۱۴- ممنوعیت تغییر کاربری زمین خارج از برنامه ها و طرح های مصوب و مغایر با ملاحظات زیست محیطی از طریق اتخاذ تدابیر، ضوابط و مقررات و ساز و کارهای نظارتی مؤثر و کارآمد و بازنگری ضوابط و معیارهای تغییر کاربری اراضی متناسب با ویژگی های بوم شناختی هر قلمرو.
- ۱۵- ساماندهی سکونتگاه های غیر رسمی پیرامون شهر ها به ویژه کلان شهرها.

- ۱۶- فراهم سازی زمینه ها، امکانات و زیر ساخت های مورد نیاز به منظور ایفای نقش مؤثر ترانزیتی کشور در منطقه به ویژه محیط آسیای جنوب غربی و استفاده بهینه از مزیت موقعیت منطقه ای کشور به عنوان مرکز مبادله (HUB) کالا، خدمات، مسافر، انرژی و اطلاعات.
- ۱۷- فراهم سازی زمینه های توسعه همه جانبه و تقویت زیر ساخت ها و شبکه های زیربنایی با اولویت نواحی شرقی و جنوبی کشور به منظور ایجاد توازن و تعادل منطقه ای.
- ۱۸- توسعه، تجهیز، ارتقاء و اصلاح ساختار فضایی شبکه ریلی کشور.
- ۱۹- توسعه و تجهیز محورهای اصلی ارتباطی کشور در کریدورهای حمل و نقل بین المللی (جاده ای) شمال- جنوب و شرقی- غربی کشور با تأکید بر تمرکززدایی از تهران، با اولویت مسیرهای منتهی به دروازه های اقتصادی آبی و زمینی کشور.
- ۲۰- توسعه، تجهیز، تقویت و سطح بندی بنادر کشور در سواحل دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان متناسب با ارتباطات بین المللی با کشورهای همسایه و هدف و استفاده بهینه از مزیت های ساحلی کشور.
- ۲۱- تقویت و ساماندهی بنادر و اسکله های صیادی در سواحل کشور با هدف ارتقای بهره وری و حفاظت فعال از ذخایر ارزشمند دریایی.
- ۲۲- توسعه، تجهیز و تقویت شبکه حمل و نقل هوایی کشور.
- ۲۳- فراهم سازی بسترهای مورد نیاز برای توسعه شبکه ارتباطات و انتقال داده .
- ۲۴- توسعه زیرساخت های ارتباطی و خدماتی گردشگری با هدف تسهیل دسترسی و استفاده از اماکن، ابنیه و محوطه های با ارزش تاریخی ثبت جهانی و ثبت ملی شده و قطب ها و مناطق نمونه گردشگری (از جنبه میراث فرهنگی و طبیعی).
- ۲۵- اولویت برداشت از میادین مشترک نفت و گاز.
- ۲۶- تنوع بخشی در منابع تولید انرژی و افزایش سهم انرژی های تجدیدپذیر (به ویژه بادی و خورشیدی) در تولید و تأمین بهینه انرژی هر منطقه از کشور متناسب با ظرفیت هر منطقه.
- ۲۷- ایجاد و توسعه مناطق ویژه اقتصادی و تخصصی انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی های نو) در مناطق دارای قابلیت با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته.
- ۲۸- اعمال مدیریت یکپارچه بر منابع آب.
- ۲۹- ممنوعیت برداشت بی رویه و ناپایدار از منابع آب های زیرزمینی و سطحی کشور.
- ۳۰- مهار آب های مرزی و مدیریت کارآمد و بهینه آب های ورودی و خروجی کشور.
- ۳۱- رعایت نیاز های پایه زیست محیطی رودخانه ها، تالاب ها، دریاچه ها، بر اساس میزان تجدیدشوندگی آب و ظرفیت قابل تحمل حوضه های آبریز در مهار و کنترل آب های سطحی کشور.
- ۳۲- تأمین آب مورد نیاز توسعه فعالیت های جدید در قلمرو های راهبردی با استفاده از روش های جدید از جمله از طریق نمک زدایی از آب دریا با اولویت سواحل دریای عمان (سواحل مکران) و نقاط واقع در پسرانه سواحل جنوبی کشور با در نظرگیری ملاحظات اکولوژیکی لازم و حفاظت از اکوسیستم دریا.

- ۳۳- توجه به محدودیت منابع آب در جانمایی و استقرار فعالیت های اقتصادی آب بر در قلمرو های مختلف کشور.
- ۳۴- رعایت ملاحظات ژئوپلیتیکی و اکولوژیکی در طرح های استحصال، تأمین، انتقال، توزیع و مصرف آب در سطوح فراملی، ملی، منطقه ای و محلی.
- ۳۵- افزایش تراز مثبت آب مجازی در تجارت کالا.
- ۳۶- بازنگری و تجدید نظر در تخصیص آب از سدها به نفع تقویت مخازن دریاچه ها و تالاب ها در پایین دست و حفظ حقایق های زیست محیطی رودخانه ها و تالاب ها.
- ۳۷- کاهش نسبت حجم آب مصرفی کل کشور به حجم منابع آب تجدید شونده متناسب با ظرفیت هر منطقه.
- ۳۸- استفاده بهینه از دیپلماسی به منظور تامین و تضمین پایداری دریافت آب از منابع برون مرزی با ملاحظه فرصت ها و تهدید های ژئوپلیتیکی.
- ۳۹- ایجاد تناسب و هماهنگی در اجرای طرح های سد، آبخیزداری، آبخوانداری و شبکه های آبیاری و زهکشی پایین دست.
- ۴۰- سازماندهی بخش کشاورزی در پهنه سرزمین به منظور ایجاد تحول متناسب با مقتضیات اقلیمی، ارتقاء بهره وری و تامین امنیت غذایی.
- ۴۱- تدوین الگوهای بهینه کشت در دشت ها (واحدهای هیدرولوژیکی) با تأکید بر ارزش اقتصادی آب.
- ۴۲- ارتقای بهره وری آب و بکارگیری روش های مناسب آبیاری متناسب با شرایط اقلیمی و منطقه ای در راستای صرفه جویی و استفاده بهینه از منابع آب با توجه به محدودیت های ناشی از تغییرات آب و هوایی.
- ۴۳- حفاظت، پیشگیری و کاهش آلودگی و فرسایش خاک و تغذیه آبخوان ها با اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوان داری در حوضه های آبخیز کشور.
- ۴۴- محدودیت کشت محصولات با نیاز آبی بالا در فضاهای باز و جایگزینی در موارد ممکن از طریق کشت گلخانه ای.
- ۴۵- مدیریت جامع و یکپارچه حوضه های آبخیز برای بهره برداری بهینه از منابع پایه (آب، خاک و پوشش گیاهی).
- ۴۶- ایجاد و توسعه مجتمع های کشت و صنعت متناسب با قابلیت های قلمرو های مختلف کشور.
- ۴۷- ساماندهی روابط بین بخش کشاورزی و صنعت متناسب با نیاز های پسین و پیشین بخش کشاورزی و مقتضیات سرزمینی.
- ۴۸- گسترش زمینه های توسعه کشت های فراسرزمینی ایران در کشور هایی دیگر که قلمروهای مستعد کشاورزی دارند.
- ۴۹- توسعه، حفاظت و احیاء جنگل ها و مراتع کشور.
- ۵۰- توسعه پرورش و صید آبزیان در آب های دور و سرزمینی.
- ۵۱- ارتقاء سطح تعاملات و همکاری های دو یا چند جانبه با کشورهای منطقه به منظور حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی و مقابله با آثار منتج از تغییرات اقلیمی و ریزگردها در چارچوب تفاهم نامه ها، معاهده ها، کنوانسیون ها، موافقت نامه ها و پیمان های منطقه ای.

- ۵۲- الزام به رعایت ملاحظات زیست محیطی (توان اکولوژیک و ظرفیت تحمل محیط زیست) در استقرار فعالیت های توسعه ای در پهنه سرزمین.
- ۵۳- حفاظت از تنوع زیستی و حفظ ذخایر ژنتیکی و زمینه سازی برای بهره مندی جوامع محلی از آن در زمینه هایی مانند گردشگری طبیعی.
- ۵۴- بیابان زدایی، جلوگیری از بیابان زدایی و تثبیت شن های روان و مهار کانون های شکل دهنده ریزگردها با اولویت مناطق بحرانی و بهره گیری از توسعه پوشش گیاهی متناسب با مقتضیات محلی.
- ۵۵- شناسایی و ایجاد خوشه های صنعتی با توجه به مزیت های نسبی و رقابتی و تکمیل زنجیره ارزش فعالیت های مبتنی بر منابع در قلمروهای جغرافیایی.
- ۵۶- توسعه صنایع دریایی و تعمیر و خدمات وسایل حمل و نقل دریایی در جوار بنادر اصلی با رعایت ملاحظات زیست محیطی.
- ۵۷- ساماندهی مجتمع های صنعتی اعم از شهرک ها و نواحی صنعتی در پهنه سرزمین متناسب با مقتضیات و ظرفیت های هر یک از قلمروهای جغرافیایی.
- ۵۸- توسعه و ساماندهی مجدد فعالیت های صنعتی پایه و آب بر از جمله صنایع فلزات اساسی و پالایشگاهی و پتروشیمی (به ویژه صنایع بالادستی) دارای اولویت سرمایه گذاری مبتنی بر الزامات محدودیت منابع آب، تأمین خوراک مورد نیاز و تأمین ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل با تأکید بر استقرار آنها در سواحل خلیج فارس و به ویژه دریای عمان پس از انجام ارزیابی راهبردی زیست محیطی.
- ۵۹- توسعه صنایع تولید کننده کالاهای مورد نیاز کشورهای منطقه به ویژه محیط آسیای جنوب غربی با اولویت استقرار در استان های مرزی مرتبط.
- ۶۰- استقرار صنایع فراوری اولیه منابع معدنی در جوار ذخایر معدنی، استقرار صنایع واسطه ای و سرمایه ای در مکان مناسب و استقرار صنایع مصرفی متناسب با موقعیت مکانی بازارهای نهاده و محصول.
- ۶۱- توسعه صنایع مبتنی بر فناوری های نوین و برتر در مراکز راهبری مناطق ۹ گانه بر اساس مزیت های نسبی و رقابتی.
- ۶۲- تحول در کارکرد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به قطب پردازش صادرات، جذب سرمایه و تکنولوژی، ارتقاء پیوند منطقه با اقتصاد استان، تبدیل آنها به پیشران توسعه اقتصادی قلمروهای سرزمینی و پیشرو در توسعه ملی.
- ۶۳- ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جدید در پهنه سرزمین صرفا بر اساس مطالعات آمایش سرزمین.
- ۶۴- توسعه و تجهیز بارانداز های بین المللی، ملی و منطقه ای و بنادر خشک در کشور با هدف پشتیبانی توسعه بازرگانی و امور تولیدی در نقاط دور از ساحل و ایجاد تحرک در اقتصاد نواحی پیرامونی بر اساس فهرست مورد تصویب شورای عالی آمایش سرزمین.
- ۶۵- توسعه و تقویت قطب های علمی- دانشگاهی در شهر های منتخب با هدف ایجاد مرکزیت آموزشی در میان کشورهای همجوار و تربیت و پرورش نیروی انسانی مورد نیاز برای توسعه.

- ۶۶- توسعه فعالیت های پارک ها، مراکز رشد، کريدورهای علم و فن آوری و مراکز تخصصی ICT (فناوری اطلاعات و ارتباطات) در سرزمین متناسب با موقعیت تخصصی عملکرد هر قلمرو.
- ۶۷- توسعه آموزش های فنی- حرفه ای و مهارت آموزی متناسب با عملکرد تخصصی هر قلمرو به ویژه در نواحی مرزی و حاشیه شهرها با هدف زمینه سازی برای توسعه مشاغل متناسب با مقتضیات محلی و کاهش مهاجرت ها.
- ۶۸- استفاده از ترکیب صنایع، کريدورهای فناوری اطلاعات، مراکز تحقیق و توسعه و نیروی انسانی دانش آموخته برای برپایی قلمرو های اسکان جمعیت.
- ۶۹- توزیع جغرافیایی و ساماندهی دانشگاه ها و مراکز آموزشی و پژوهشی در سطح کشور و جذب دانشجوی آن ها بر اساس مقتضیات و اولویت های توسعه ملی، منطقه ای و استانی و کار ویژه های هر منطقه.
- ۷۰- تأکید بر استفاده از ظرفیت های اجتماعی، فرهنگی و علمی استانها و مناطق کشور به ویژه در کلانشهرها با محدود نمودن توسعه کمی سطوح پایین آموزش عالی به نفع سطوح بالاتر (تحصیلات تکمیلی) و ارتقای سطح کیفی آموزش عالی و مراکز پژوهشی و فن آوری آنها برای توسعه همکاریهای علمی بین المللی و ایفای نقش واسط بین کشورهای پیشرفته علمی.
- ۷۱- طراحی و ساخت فضاهای تربیتی متناسب با اقتضات برنامه درسی، استانداردهای تربیتی، تحولات جمعیتی، اصول شهرسازی و معماری و شرایط اقلیمی.
- ۷۲- الزام به تهیه پیوست نیازمندی های نیروی انسانی برای طرح های توسعه ای، خدماتی و تولیدی عمده برای تعیین نیازهای آموزشی آن در منطقه.
- ۷۳- مأموریت گرا شدن دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی متناسب با فعالیت های محل استقرار و حوزه عملکردی آن در سطوح بین المللی، ملی، منطقه ای و استانی.
- ۷۴- دسترسی عادلانه به خدمات سلامت در کشور از طریق طرح ریزی شبکه بهداشت و درمان مبتنی بر سطح بندی ارائه خدمات در پهنه سرزمین.
- ۷۵- توسعه و تجهیز مراکز گردشگری سلامت در کشور و تبدیل ایران به قطب پزشکی منطقه آسیای جنوب غربی و جهان اسلام از طریق ایجاد مراکز درمانی تجهیز شده و روزآمد و رونق بخشی به گردشگری سلامت و پزشکی در مناطق و شهرهای دارای قابلیت.
- ۷۶- توسعه رفاه و تأمین اجتماعی در نواحی مختلف کشور و زمینه سازی تحقق عدالت فراگیر در پهنه سرزمین، کاهش فقر، نابرابری و آسیب های اجتماعی با تأکید بر توانمندسازی و حداکثر استفاده از مشارکت مردم.
- ۷۷- صیانت و استفاده بهینه از ظرفیت ها و جاذبه های طبیعی، تاریخی، مذهبی، فرهنگی، علمی، ورزشی و سلامت در هر منطقه برای رونق و ارتقای جایگاه صنعت گردشگری در اقتصاد ملی و دستیابی به سهم مناسب در اقتصاد بین المللی.
- ۷۸- توسعه و آبادانی نواحی مرزی و جهت دهی سرمایه گذاری های ملی اعم از دولتی و غیر دولتی به نواحی مرزی و رونق بخشی به صنعت گردشگری و بازرگانی بر اساس مزیت های نسبی و رقابتی با تأکید بر تقویت همگرایی های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی.

۷۹- تأمین همه جانبه و حداکثری منافع ملی و حقوق سرزمینی کشور در قلمروهای پیرامونی از طریق فراهم سازی زیرساخت های مورد نیاز و پیگیری ترتیبات دیپلماتیک و حقوقی لازم.

۸۰- رعایت ملاحظات امنیتی، دفاعی و پدافند غیر عامل کشور در ساخت، توسعه و توزیع زیرساخت ها در کشور متناسب با مؤلفه های جغرافیای سیاسی قلمرو های سرزمینی.

۸۱- استفاده مناسب از جغرافیای طبیعی و خصوصیات ژئومورفولوژیک قلمروهای سرزمینی در ارتقاء امنیت و پدافند غیرعامل استقرار صنایع و طرح های حیاتی، حساس و مهم.

۸۲- عدم استقرار صنایع پرخطر (مطابق تعاریف شورای عالی امنیت ملی) در محدوده سکونتگاه ها و رعایت حریم های ایمنی و امنیتی مورد نیاز.

۸۳- تقویت انسجام ملی و ارتقاء هویت اسلامی- ایرانی اقوام مختلف و مشارکت آنان در اداره امور، توسعه و امنیت مناطق مختلف کشور.

۸۴- تقویت پیوندهای مناطق مرزی با داخل کشور با رویکرد وحدت و یکپارچگی اجتماعی و ارتقاء سرمایه های اجتماعی ملی در پهنه سرزمین.

۱۰- طرح مقدماتی آمایش استانهای منطقه ۷ کشور، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور- دفتر آمایش و برنامه ریزی منطقه ای، ۱۳۸۲. (تاکنون گزارش طرح مذکور در اختیار این مشاور قرار داده نشده است).

۱۱- طرح جامع شهر دندی، اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان، (تاکنون گزارش طرح مذکور در اختیار این مشاور قرار داده نشده است).

۱۲- طرح هادی روستایی

کلیه طرح هادی روستایی تهیه شده برای روستاهای هدف، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان در سالهای مختلف تهیه شده است، این طرح ها با هدف کالبدی تهیه شده ولی برنامه های اقتصادی نیز برای توسعه روستاها در نظر گرفته می شود.

جمع بندی: شناسایی ظرفیتهای قانونی، سیاستی و برنامه ای منظومه

۲-۲- تحلیل قابلیتها و محدودیتها و شناسایی عوامل و نیروهای ساختاری- کارکردی مؤثر

بر توسعه پایدار منظومه

۲-۲-۱- محیطی-اکولوژیک

۲-۲-۲- کالبدی

۲-۲-۳- اجتماعی-فرهنگی

۲-۲-۴- اقتصادی

۲-۲-۵- مدیریتی

۲-۲-۶- ساختار و سازمان فضایی

جمع‌بندی: تحلیل اثرگذاری و اثرپذیری و تعیین عوامل و نیروهای کلیدی منظومه

۲-۲- برنامه‌ریزی فضایی توسعه پایدار منظومه

۲-۳-۱- تبیین اصول نظری، فرایند و چارچوب عملی برنامه‌ریزی توسعه هماهنگ و پایدار

منظومه

چنانچه فصل اول اشاره گردید، چارچوب برنامه های توسعه اقتصادی و اشتغالزایی متأثر از چارچوب های نظر پیش گفته از یک سو و الزامات طرح های فرادست و سیاست های نهادی بخشی از سوی دیگر می باشد که با توجه به سکوت طرح های فرادست و عدم وجود سیاست های مدون و مشخص نهادهای بخشی در ارتباط با بسیاری از جنبه های اشتغالزایی و توسعه اقتصادی، نقش مبانی نظری در تدوین چارچوب های برنامه پر رنگ تر خواهد بود. بر همین اساس اهداف کلان طرح، بر مبنی توسعه یکپارچه اقتصادی و اشتغالزایی در ابعاد مختلف اجتماعی، گردشگری، فرهنگی و زیست محیطی که ابعاد اصلی پایداری توسعه نیز می باشد، تدوین می شوند. در قالب این نظریه، فرض بر این است که پایداری توسعه هر نظام اجتماعی، نتیجه توسعه متناسب این ابعاد در کنار یکدیگر خواهد بود. با پذیرش این فرض، توسعه اقتصادی و اشتغالزایی روستاهای منظومه شهرستان ماهنشان در قالب این ابعاد، هدف کلان طرح را تشکیل خواهد داد.

علاوه بر این، موارد مطروحه در رویکرد شبکه منطقه ای به عنوان راهکارهای آزموده شده در حل مسائل و توسعه مناطق، در ارائه راهبردها و سیاست های طرح اثرگذار خواهند بود. از سوی دیگر نظریه برنامه ریزی راهبردی که خود در تدوین چارچوبی برنامه ریزی مبتنی بر اهداف، راهبردها و سیاستها موثر بوده است که در تدوین محتوای آنها نیز اثرگذار خواهد بود. به عبارت دیگر در تدوین راهبردها و سیاست های طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی، از ابزارهای برنامه ریزی راهبردی استفاده خواهد شد. مطرح ترین تکنیک در این زمینه تکنیک راهبرد نویسی به کمک ماتریس وسات می باشد. در چارچوب این تکنیک راهبردها، به گونه ای روشمند بر مبنی ضعف ها، قوت ها، فرصت ها و تهدیدهای شناسایی شده تدوین می شوند.

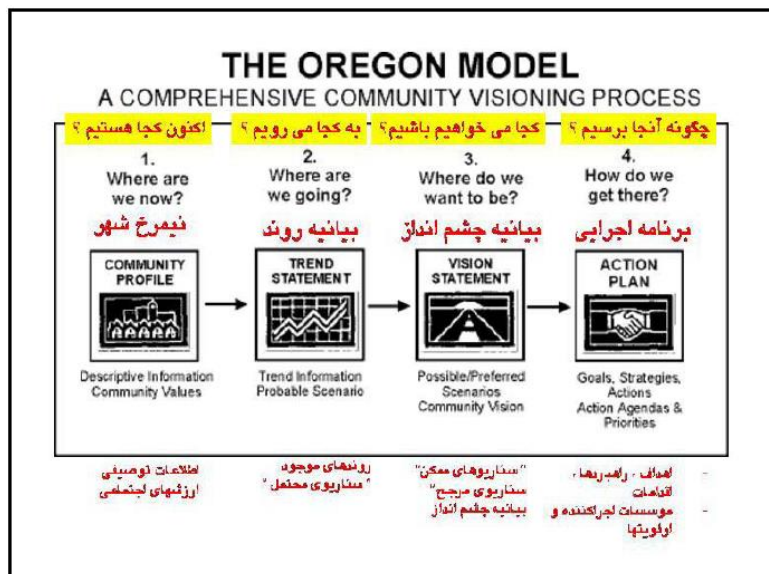
در تمام مراحل تدوین اهداف، راهبردها و سیاست ها، از اتخاذ راهکارهای یکجانبه نگر و فارغ از ویژگی های خاص سطوح مختلف برنامه ریزی پرهیز شده است. علاوه بر این، نکته مهم در چارچوب سلسله مراتب اهداف کلان، اهداف خرد، راهبردها، سیاست های پیشنهادی این است که موارد مطروح در سطوح پائینتر از یک سو می بایستی کاملاً همسو با سطوح بالاتر بوده و از سوی دیگر همه جوانب آنها را به تمامی در بر گیرند. لذا در پایان فرآیند با کنترل همسو بودن و پوشانندگی در هر یک از موارد، در صورت نیاز در راهبردها و سیستمهای اولیه بازنگری خواهد شد.

اهداف کلان طرح متأثر از ابعاد مختلف توسعه اقتصادی و با بومی سازی آنها با توجه به شرایط خاص منطقه، تدوین شده اند. در تدوین اهداف خرد سعی شده است تا این اهداف، در بردارنده جنبه های مختلف اهداف کلان مطروحه می باشند. راهبردهای طرح که در بخش بعدی ارائه می شوند در دو مرحله تدوین خواهند شد. در گام اول این راهبردها بر اساس تکنیک سوات به شیوه ای روشمند بر مبنی قوتها، ضعف ها، فرصتها و تهدیدها تدوین می شوند. با شکلگیری این راهبردهای اولیه در گام بعدی، چنانچه گفته شد همسو بودن و پوشانندگی آنها بر اهداف کلان و خرد کنترل شده و در صورت نیاز با اصلاح، حذف و تدوین راهبردهای جدید، راهبردهای نهایی طرح شکل خواهند گرفت و سیاست های طرح بر مبنی آنها تدوین خواهند شد.

۲-۳-۲- تدوین چشم انداز، اهداف عملی برنامه ریزی توسعه هماهنگ و پایدار منظومه

تدوین چشم انداز آینده برای توسعه اقتصادی و اشتغالزایی روستاها مستلزم انجام مجموعه ای از فعالیتها است که در قالب آن سازماندهی شده اند. در مورد ساختار و محتوای فرآیند چشم اندازسازی دیدگاه های متنوعی وجود دارد که در انطباق با شرایط جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جوامع گوناگون شکل یافته اند. به طور مثال در حالیکه در جوامع توسعه یافته دستیابی به واسطه وجود ساختارها و نهادهای مدنی با سهولت نسبی صورت می گیرد، در چشم انداز کشورهای کمتر توسعه یافته جلب مشارکت سازمان یافته بخش های گوناگون جامعه و حصول اجماع با چالش های قابل ملاحظه ای مواجه است. از این رو شاید بی سبب نیست که برخی نهادها، نظیر بانک جهانی و سازمان ائتلاف شهرها که عمدتاً در رابطه با کشورهای کم توسعه فعالیت می نمایند، الگویی برای فرآیند چشم

اندازسازی توصیه نموده اند. لذا برخی از نهادها الگوهای مشخصی را برای تدوین چشم انداز در مقیاس روستا یا جامعه محلی پیشنهاد نموده اند در این گزارش فرایندهای چشم اندازسازی مدل (Oregon) چشم اندازسازی ارگون ارائه می گردد.

مدل چشم اندازسازی «ارگون»
مدل چشم اندازسازی «ارگون»
مدلی است که توسط شاخه ایالت ارگون «انجمن برنامه ریزان آمریکا» و به

منظور ترویج و حمایت از امر برنامه ریزی شهری بلندمدت تدوین شده و توسط «استیون امس» به رشته تحریر درآمده است. اهداف کلی در تدوین مدل مزبور عبارتند از:

• آسان فهم نمودن امر برنامه ریزی برای آینده

• مشارکت بخشیدن و درگیر نمودن افراد در کار به نحوی که آن را به شکل شهودی مقصد فرایند برنامه ریزی و نقش خودشان را در فرایند مزبور درک نمایند.

• ایجاد انگیزش در افراد برای فراگیری هر چه بیشتر در مورد شهر خود و سرنوشت آینده آن.

مدل ارگون فرایندی متشکل از چهارگام اصلی می باشد که در گام اول و دوم با توجه به بررسی های بعمل آمده از نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای روستا و منطقه و اسناد بالادستی می توان چشم انداز توسعه اقتصادی روستاها نیمرخ و بیانیه روند را چنین ترسیم نمود.

چشم انداز توسعه اقتصادی روستاها که سیمای مطلوب روستا در افق طرح و میثاقی برای توسعه پایدار و اشتغالزایی است، هماهنگ با اسناد بالادستی، بصورت ذیل است:

روستاهای منظومه اشتغالزایی شهرستان ماهنشان، روستاهایی با توانمندیهای اقتصادی و تاب آوری فعالیت های اقتصادی و ویژگی های خاص محیطی-اقتصادی و اجتماعی و دارای مشاغلی با کیفیات منحصربفرد است که؛ توسعه اقتصادی روستاها با استفاده از توانمندیهای محیطی-گردشگری روستایی و همراه با توجه خاص به معیشت روستایی و تولیدات داخلی توانسته است از این ترکیب این دو عنصر در جهت توسعه اقتصادی، اشتغالزایی روستاها، ایجاد شغل های جدید و بویژه توسعه اقتصادی پایدار استفاده کند. اقتصاد پایدار و اشتغالزایی بر پایه حمایت از تولیدات داخلی موجب شکل گیری و همزیستی میان ساکنین، تولیدکنندگان، گردشگران و محیط شده و نقش مهمی در توسعه اقتصادی شهرستان ماهنشان ایفا می کند.

در این روستاها ضمن حفظ ارزش های خاص اجتماعی، کالبدی، فرهنگی و تلفیق آن با روش های توسعه اقتصادی نوین، روستاهایی پویا و سرزنده و دارای امید به ماندگاری برای تمامی ساکنین فراهم آمده است و برای کلیه ساکنین به فراخ سن و جنس، شغل مناسب وجود دارد و به حد مطلوب توسعه اقتصادی رسیده اند.

۲-۳-۳- راهبردها و سیاستهای اجرایی برنامه ریزی توسعه منظومه (فرابخشی و بخشی)

با توجه به چارچوب نظری طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی روستایی، تدوین اهداف کلان، در جدول زیر ارائه گردیده است. در تدوین اهداف خرد ارائه شده برای هر هدف کلان، تلاش بر آن بوده است که از یک سو این اهداف در بر گیرنده تمامی ابعاد اهداف کلان و از سوی دیگر با تاکید بر جنبه عملیاتی آن بوده است.

جدول ۲-۲- اهداف کلان و خرد طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی

اهداف کلان	اهداف خرد
توسعه اقتصادی و اشتغالزایی	توسعه اقتصاد گردشگری
	توسعه و افزایش بهره وری بخش کشاورزی
	توسعه صنعت متناسب با زیرساخت ها با رویکرد صنایع تبدیلی و تکمیلی
	تنوع بخشی به منابع درآمدی روستائیان با توجه به ظرفیت های موجود
	انتظام بخشی به ساز و کارهای تولید و تسهیل دسترسی تولیدکنندگان به نهاده ها
حفظ و بهره برداری غیر مخرب از منابع طبیعی منطقه	کاهش و رفع آلودگی های محیطی
	بهره برداری غیر مخرب و پایدار از منابع طبیعی
	حفاظت از تنوع زیستی و اکوسیستم منطقه
انتظام و توسعه مکانی-فضایی فعالیت های اقتصادی اجتماعی در سطح منطقه هماهنگ با مناطق پیرامونی	برقراری اعتدال بین کارکردها و ساختارهای روستاها
	رسیدن به جایگاه سلسله مراتبی و نقش پذیری روستاها در ارتباط با سایر روستاها
	انتظام فضایی شبکه ای منطقه هماهنگ با مناطق مجاور

با توجه به رویکرد توسعه اقتصادی و اشتغالزایی طرح حاضر در ادامه این فصل اهداف خرد (که جنبه عملیاتی به خود می گیرند)، راهبردها، سیاست ها و پروژهای پیشنهادی به تفکیک روستاهای هدف توسعه اقتصادی ارائه خواهند شد. چراکه اتخاذ رویکرد ها و راهکارهای متفاوت در حوزه های مختلف با توجه به ویژگی ها و شرایط خاص آن روستا بوده است.

جدول ۲-۳- راهبردها و سیاست های اولیه در حوزه اقتصادی

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه	اقتصاد	زنگنه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات اقتصادی			
تهدید هویت بومی	تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	بیمه محصولات کشاورزی					توسعه گردشگری با محوریت عرضه مستقیم محصولات	توسعه بازاریابی محصولات تولیدی منطقه	تغییر الگوی کشت متناسب با منطقه	وجود تنوع محصولات کشاورزی		
	بهره گیری غیر مخرب و پایدار از مراتع		کاهش آلودگی های محیطی	آموزش مهارت های لازم	تولید محصولات صادرات محور		توسعه تولیدات کشاورزی فراوری شده		عدم خروج سود ویژه حاصل از فروش محصولات به واسطه مالکیت روستاییان بر عمده منابع تولید در بخش کشاورزی			

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه										
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی بهینه به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات اقتصادی											
													بیمه محصولات		افزایش نظارت بر عملکرد				توسعه بازاریابی محصولات زراعی منطقه	تولید بخش قابل توجهی از سیب زمینی و گندم کشور
											بهره گیری غیر مخرب از مراتع		بهره گیری از اصول توسعه پایدار		مهارتهای تحصیلکردگان			توسعه تولیدات صنعتی سطح منطقه	توسعه زمینه های اقتصادی نوین	وجود واحدهای تولیدی و صنعتی
بهره گیری غیر مخرب				ارائه آموزش های خاص			توسعه فعالیت های گردشگری و عرضه محصولات	تکمیل زنجیره فرایند تولید عسل و توسعه بازریابی این	افزایش راندمان تولید و توسعه صادرات	میزان نسبتا بالای تولید سالانه عسل										

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه	
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات اقتصادی		
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه							محصول	محور		
	و پایدار از مراتع		کاهش آلودگی های محیطی	افزایش اعتماد اجتماعی با رونق اقتصادی				تکمیل زنجیره فرایند تولید شیر و توسعه بازریابی این محصول			میزان نسبتا بالای تولید شیر
	حفاظت از محیط زیست			ارائه آموزش های نوین و افزایش نظارت				تکمیل زنجیره فرایند تولید دانه های روغنی و توسعه بازریابی این محصول	افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	کشت محصولات صنعتی (دانه های روغنی)	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه		
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات اقتصادی			
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه		استفاده از روشهای نوین آبیاری			مدیریت منابع آب		عدم توسعه فعالیت های آب بر	افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	وجود منابع آب برای مصارف کشاورزی و پرورش ماهی		
					استفاده از توان اجتماعی ایل شاهسون و کلهور		توسعه گردشگری عشایر		توسعه فعالیت های عشایری خاص منطقه	زندگی عشایر و فعالیت های وابسته		
تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه		

تهدید هویت بومی	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادهای متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی بهینه به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات		
				مدیریت منابع آب				جلوگیری از هدر رفت منابع به منظور بهینه سازی فرایند تولید و افزایش راندمان	عدم گسترش صنایع آب بر	هدررفت منابع آبی منطقه به واسطه سنتی بودن شیوه تولید	صعف ها
			کاهش آلودگی ها با تاسیسات نوین			توسعه زیرساختها		گسترش تاسیسات پشتیبان تولید کشاورزی	زمینه سازی برای افزایش تنوع و کیفیت محصولات	محدودیت در تاسیسات پشتیبان تولید کشاورزی	
				افزایش					بهبود زیرساخت	دشواری عرضه	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات	
				نظارت				های حمل و نقل به منظور افزایش تنوع و توسعه کیفی محصولات	محصولات کشاورزی در بازارهای مصرف توسط روستاییان	
				ارانه آموزش های لازم	فرآوری محصولات توسط مردم			گسترش صنایع تبدیلی	عدم وجود صنایع تبدیلی مرتبط با تولیدات کشاورزی منطقه	
		تحت پوشش بیمه قرار			افزایش امید به ماندگاری				تحت پوشش بیمه نبودن غالب تولیدات کشاورزی و دامی	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه	
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات		
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب مراتع منطقه	دادن								منطقه	
	تعیین مکانهای مناسب برای فعالیت ها در خواستی									تخریب مراتع با اهداف اقتصادی تغییر کاربری غیر مجاز	
	توسعه کشت نباتات علوفه ای به عنوان کشت دوم برای جلوگیری از تخریب مراتع و فرسایش خاک								افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	بیشتر بودن تعداد دام نسبت به ظرفیت چراگاه ها	
				ارانه آموزش					ایجاد زیرساخت های آموزش	عدم وجود زیرساخت های آموزش تخصصی	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی بهینه به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات	
			های لازم						تخصصی کشاورزی	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی بهینه به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه		
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی			
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	کاهش موانع صادرات				تکمیل زنجیره های ارزش تولیدات صادرات محور	افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	حاصلخیزی خاک در بخش های دشتی و کوهپایه ای		
آگاه سازی روستائیان و غیر بومیان نسبت به مزیت های منطقه							توسعه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)		توجه فعالیت های مرتبط با پرورش دام های خاص و فرآورده های مرتبط با آنها	وجود گونه های متنوع جانوری		
	بهره برداری و غیر مخرب و پایدار از مراتع		توسعه پایدار و کاهش					توسعه تولیدات کشاورزی فرآوری شده	توسعه تولیدات منطقه در زمینه گیاهان	رویش گیاهان دارویی		

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	آلودگیها						دارویی	
آگاه سازی روستائیان و غیر بومیان نسبت به مزیت های منطقه	توسعه پایدار گردشگری با رویکرد گردشگری			افزایش برنامه های گردشگری ارگانها	بهره گیری از توان مردمی	توسعه زیرساختها	توسعه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)	تکمیل زنجیره های مناطق گردشگری و مناطق پیرامون		وجود جاذبه های گردشگری طبیعی

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	

				متولتوسعه منطقه	منطقه	ساکنین منطقه		تولید و عرضه				
	جلوگیری از تخریب مراتع و منابع طبیعی با کاهش اثرات سو دفع نامناسب زباله ها								کاهش آلودگی محیط در راستای افزایش عملکرد و توسعه کمی و کیفی محصولات کشاورزی و دامی	آلودگی منابع آب و خاک	محیطی - بوم شناختی	صعف ها
			کنترل آلودگی های منابع طبیعی با اصلاح سیستم دفع فاضلاب روستاها						کاهش آلودگی محیط در راستای افزایش عملکرد و توسعه کمی و کیفی محصولات کشاورزی و دامی	دفع نامناسب فاضلاب (چاه جذبی)		
			کنترل آلودگی های منابع طبیعی با اصلاح سیستم دفع پسماندها				کاهش آلودگی های محیطی منطقه در راستای استفاده از پتانسیل های گردشگری آن			دفع پساب های برخی واحدهای کارگاهی		
		ایمن سازی سکونتگاههای واقع در پهنه های زلزله خیز با هدف کاهش خسارات جانی و مالی در صورت								قرار گرفتن بخش زیادی از محدوده در خطر نسبی پایین زلزله		

		بروز سوانح												
		ایمن سازی سکونتگاه‌های واقع در پهنه های سیل خیز با هدف کاهش خسارات جانی و مالی در صورت بروز سوانح										قرار گرفتن برخی روستاها در پهنه خطر سیل خیزی کم		

تهدیدها			فرصت ها						ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه			
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی				وجود تنوع محصولات کشاورزی
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه						توسعه گردشگری با محوریت عرضه مستقیم محصولات خاص منطقه	توسعه بازاریابی محصولات تولیدی منطقه		افزایش عملکرد در هکتار محصولات			
	بهره گیری غیر مخرب و پایدار از مراتع												

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه								کشاورزی	
	بهره گیری غیر مخرب و پایدار از مراتع							توسعه تولیدات کشاورزی فراوری شده		عدم خروج سود ویژه حاصل از فروش محصولات به واسطه مالکیت روستاییان بر عمده منابع تولید در بخش کشاورزی
								توسعه بازاریابی محصولات زراعی منطقه		تولید بخش قابل توجهی از سیب زمینی و گندم

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه	احتمال	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی بهینه به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی		
		بروز								
		خسارات جانی و مالی در منطقه								
		در صورت بروز سوانح طبیعی								
									منطقه	
	بهره گیری غیر مخرب از مراتع						توسعه تولید خوراک دام سطح منطقه		وجود واحدهای تولید صنعتی خوراک دام	
	بهره گیری غیر مخرب و پایدار از مراتع						تکمیل زنجیره فرایند تولید عسل و توسعه بازریابی این محصول		میزان نسبتا بالای تولید سالانه عسل	
							تکمیل زنجیره فرایند تولید		میزان نسبتا بالای تولید شیر	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
								شیر و توسعه بازریابی این محصول		
								تکمیل زنجیره فرایند تولید دانه های روغنی و توسعه بازریابی این محصول	افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	کشت محصولات صنعتی (دانه های روغنی)
								توسعه فرآوری تولیدات		وجود کارگاه های صنعتی و تولیدی

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه							کشاورزی		
							توسعه تولیدات صنایع دستی بومی در سطح منطقه	توسعه فراوری تولیدات کشاورزی		در دسترس بودن مواد اولیه برای احداث صنایع کوچک روستایی
									افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	وجود آبندان های ذخیره آب برای مصارف کشاورزی و پرورش ماهی

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه	
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی		
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب منابع طبیعی غرب منطقه									وجود منابع آبی متعدد سطحی و زیر سطحی	محیطی - بوم شناختی
	افزایش تولید از طریق افزایش عملکرد بر هکتار تولیدات کشاورزی								افزایش عملکرد در هکتار محصولات کشاورزی	حاصلخیزی خاک در بخش های دشتی و کوهپایه ای	
آگاه						توسعه		توسعه فعالیت	وجود گونه های		

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
سازي روستائیان و غير بومیان نسبت به مزیت های منطقه							گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)		خای مرتبط با پرورش دام های خاص و فرآورده های مرتبط با آنها	متنوع جانوری
							توسعه گردشگری طبیعی			تنوع ویژگی های ژئومورفولوژیک (دشت، کوهپایه،

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولی توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
							(اکوتوریسم)			کوسهتان)
آگاه سازی روستائیان و غیر بومیان نسبت به مزیت های منطقه							توسعه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)			وجود جاذبه های گردشگری طبیعی

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه	صنف ها
تهدید	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولتوسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی		
								جلوگیری از هدر رفت منابع به منظور بهینه سازی فرایند تولید و افزایش راندمان		هدررفت منابع آبی منطقه به واسطه سنتی بودن شیوه تولید	اقتصاد
								گسترش تاسیسات پشتیبان تولید کشاورزی به منظور تکمیل زنجیره فرایند تولید		محدودیت در تاسیسات پشتیبان تولید کشاورزی	
فراهم سازی							تقویت و توسعه			افول تولیدات صنایع دستی	

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه مراتع منطقه	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولت توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه مراتع منطقه	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولت توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
بستر ارتقا تولید صنایع دستی بومی منطقه به منظور حفظ هویت بومی							مشاغل خانگی در زمینه تولید صنایع دستی بومی			
									ارتقا وضعیت اطلاع رسانی به	محدودیت در اطلاع رسانی به

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولت توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
									تولید کنندگان محلی در مورد روش های بهینه تولید و وضعیت بازار	تولید کنندگان محلی در مورد روش های بهینه تولید و وضعیت بازار
								زمینه سازی برای سرمایه گذاری بومیان در راستای تکمیل فرایند تولید محصولات کشاورزی		
									ایجاد زیرساخت های آموزش	عدم وجود زیرساخت های

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه	
تهدید	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه در صورت بروز سوانح طبیعی	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولت توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی		
									تخصصی کشاورزی در راستای افزایش کیفیت و تنوع محصولات کشاورزی	آموزش تخصصی حرفه ای مرتبط با کشاورزی در سطح منطقه	
	جلوگیری از تخریب مراتع و منابع طبیعی با کاهش اثرات سو دفع نامناسب						کاهش آلودگی های محیطی منطقه در راستای استفاده از پتانسیل های			آلودگی منابع آب و خاک	محیطی - بوم شناختی

تهدیدها			فرصت ها							ماتریس راهبردهای چهار گانه
تهدید	احتمال	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه مراتع منطقه	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولت توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	امکان گسترش فعالیت های گردشگری	امکان بهینه سازی و تکمیل زنجیره فرایندهای تولید و عرضه	امکان توسعه کیفی و کمی و افزایش تنوع تولید محصولات کشاورزی	
تهدید هویت بومی	احتمال تخریب مراتع منطقه	احتمال بروز خسارات جانی و مالی در منطقه مراتع منطقه	احتمال آلوده شدن منابع طبیعی منطقه	امکان ارتقا عملکرد ساختار نهادی متولت توسعه منطقه	امکان ارتقا ظرفیت های اجتماعی منطقه	امکان خدمات رسانی به ساکنین منطقه	گردشگری آن			
	زباله ها								کاهش آلودگی محیط در راستای افزایش عملکرد و توسعه کمی و کیفی محصولات کشاورزی و دامی	دفع نامناسب فاضلاب (چاه جذبی)
		جانی و مالی در صورت بوز سوانح								قرار گرفتن بخش زیادی از محدوده در خطر نسبی زیاد زلزله

بدین ترتیب راهبردهای تهاجمی، تدافعی، انطباقی و اقتضایی طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی مطابق با جدول فوق بدست می آید. در ادامه چنانچه گفته شد با گروه بندی این راهبردها در قالب اهداف خرد و همچنین انجام اصلاحات مورد نیاز راهبردهای نهایی با اعمال نظرات نخبگان محلی مطابق با جداول زیر به تفکیک هر یک از اهداف کلان ارائه شده است. با توجه به نگاه اقتصادی طرح حاضر، اهداف خرد، راهبرد ها و سیاست های پیشنهادی در هر یک از عرصه ها با توجه به ویژگی های خاص آن محدوده و در مواجهه با مسائل خاص آن تدقیق گردیده است. به عبارت دیگر تحقق اهداف کلان توسعه اقتصادی نیازمند اقدامات متفاوتی در هر یک از عرصه های فضایی با توجه به شرایط خاص آن قلمرو می باشد. به این ترتیب اهداف خرد، راهبردها و سیاست های پیشنهادی را می توان در قالب دو گروه طبقه بندی نمود. در گروه اول اهداف، راهبردها و سیاست های عامی که در تمام عرصه های روستایی مصداق داشته و یا به طور کلی در سطح منطقه معنا می یابند ارائه شده است. در گام بعدی، در هر یک از روستاها و با توجه اهداف کلان طرح، اهداف خرد و راهبردها و سیاست هایی که در آن روستای خاص و در بستر ویژگی های آن محیط واجد اهمیت می باشند و به شکلگیری توسعه اقتصادی همگن و اشتغالزایی منطقه ای کمک می کنند؛ ارائه گردیده است. انتظار می رود اهداف، راهبرد ها و سیاست های عام و خاص پیشنهادی در کنار یکدیگر به شکل گیری کلیتی یکپارچه و منسجم در سطح منطقه ماهشان کمک کنند.

جدول ۲-۴- اهداف خرد، راهبردها و سیاست های عام منطقه

هدف کلان ۱: ارتقا جایگاه اقتصادی روستاها

سیاست ها	راهبردها	اهداف خرد
پشتیبانی نهادی از فعالیت های گردشگری روستایی	توسعه گردشگری روستایی با	
معرفی زیست بوم جاذب گردشگر	محوریت عرضه مستقیم محصولات خاص و معرفی جاذبه های روستایی	
ارتقا تکنولوژی و الگوی کاشت به منظور افزایش راندمان تولیدات	بهبود روش های تولید و نظام بهره برداری به منظور توسعه کمی و کیفی محصولات کشاورزی	افزایش بهره وری بخش کشاورزی
ایجاد زیرساخت های آموزش تخصصی کشاورزی در راستای افزایش کیفیت و تنوع محصولات		
یکپارچه سازی اراضی کشاورزی	توسعه خدمات و تسهیلات پشتیبان بخش کشاورزی	
آموزش حرفه ای و افزایش آگاهی کشاورزان		
تامین نهاده ها و توسعه خدمات حمایتی، تکنیکی، فنی		
توسعه فعالیت های آبی پروری		
ارتقا میزان تولید محصولات کشاورزی دارای پتانسیل	تکمیل زنجیره فرایند تولید محصولات کشاورزی	توسعه صنعت متناسب با زیرساخت ها
فراوری و تبدیل حمایت از واحدهای تولیدی کارگاهی کوچک محلی		
توسعه صنایع بسته بندی مرتبط با تولیدات زراعی و باغی		
معرفی سکونتگاه های دارای قابلیت توسعه فعالیت های کارگاهی و صنعتی محدود (کد الف و ب)	توسعه محدود پهنه های صنعتی کارگاهی	با رویکرد صنایع تبدیلی و
حمایت از واحدهای تولیدی کارگاهی کوچک محلی		

سیاست ها	راهبردها	اهداف خرد
تامین زیرساخت ها و خدمات مورد نیاز واحدهای صنعتی کارگاهی منفرد		تکمیلی
معرفی و حمایت از تولیدات بومی دستی روستائیان	توسعه و تقویت تولید صنایع دستی و محصولات روستایی	تنوع بخشی به منابع درآمدی روستائیان با توجه به ظرفیت های موجود
برندسازی تولیدات دامی و کشاورزی محلی		
ارتقا نقش روستائیان در تامین خدمات و نیازهای پشتیبان گردشگری روستایی	ارتقا نقش روستائیان در توسعه گردشگری روستایی	
توسعه پرورش زنبور عسل	توسعه فعالیت های زراعی، باغی و دامپروری مکمل	انتظام بخشی به ساز و کارهای تولید و تسهیل دسترسی تولیدکنندگان به نهاده ها
توسعه و حمایت از واحدهای دامداری و دامپروری خانگی		
توسعه فعالیت های باغداری در اراضی پر شیب		
توسعه اطلاع رسانی به تولیدکنندگان در زمینه وضعیت بازارهای عرضه و امکانات توسعه تولید	توسعه اطلاع رسانی و تبادل دانش کاربردی میان اجزا نظام تولید	
سازماندهی فعالیت های اقتصادی محلی در قالب نهادهای تخصصی	توسعه تشکل ها و تعاونی های تخصصی در راستای تامین خدمات حمایتی، ترویجی و تکنیکی	کارهای تولید و تسهیل دسترسی تولیدکنندگان
توسعه حمایت نهادی دولت از تشکل های تخصصی روستایی		
توسعه زیر ساخت های ارتباطی و ارتقا وضعیت حمل و نقل	توسعه فعالیت های بازریایی	ن به نهاده ها
توسعه و ارتقاء بازارهای دائمی و موقتی فروش محصولات		

هدف کلان ۲: حفظ و بهره برداری غیر مخرب از منابع طبیعی منطقه

سیاست ها	راهبردها	اهداف خرد
توسعه سیستمهای غیر متمرکز مدیریت و تصفیه فاضلاب خانگی در روستاها	مدیریت سیستم دفع فاضلاب روستاها و مراکز صنعتی	کاهش و رفع آلودگی های محیطی
توسعه سیستم های متمرکز مدیریت و تصفیه فاضلاب خانگی		
ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا	مدیریت نحوه جمع آوری و دفع زباله	کاهش و رفع آلودگی های محیطی
تعبیه سیستم جمع آوری متمرکز زباله از سطح روستاهای منطقه		
آموزش کمیته سازی و استفاده مجدد از پسماندها	مدیریت پسماندهای صنعتی، کشاورزی و ساختمانی	کاهش و رفع آلودگی های محیطی
فراهم سازی تاسیسات پشتیبان و زیرساخت های مورد نیاز مدیریت پسماندها		
ترویج کشاورزی ارگانیک	محدود نمودن استفاده بی رویه از سموم و کودهای شیمیایی	

سیاست ها	راهبردها	اهداف خرد
توسعه کاشت گیاهان صنعتی و دارویی در مناطق با پوشش کم	توسعه و ترویج روش های بهره برداری غیر مخرب از پوشش مرتعی	بهره برداری غیر مخرب و پایدار از منابع طبیعی
جلوگیری از برداشت غیر مجاز آب از طریق حفر چاه	مدیریت بهره برداری اصولی از منابع آبهای سطحی و زیر زمینی	
صدور پروانه بهره برداری از منابع آبهای سطحی برای کشاورزان		
توسعه روش های انتقال و آبیاری نوین		
ایجاد تعاونی های آبیاری (آبران)	مدیریت بهره برداری اصولی از منابع خاک	بهره برداری بهینه از اراضی جهت توسعه سکونتگاه ها
اصلاح روش های کاشت، داشت و برداشت در راستای افزایش بهره وری کشاورزی		
مکان گزینی فعالیت ها متناسب با ویژگی های خاک		
کنترل توسعه در اراضی بالادست حوزه های آبخیز		
جلوگیری از برداشت شن و ماسه از اراضی کشاورزی	تهیه برنامه پیشگیری و کنترل ورود گونه های بیگانه مهاجم	حفاظت از تنوع زیستی و اکوسیستم منطقه
افزایش تراکم جمعیتی و ساختمانی در واحد سطح		
معرفی گونه های جانوری و گیاهی مخرب محیط زیست منطقه		
نظارت بر کشت گونه های غیر بومی		
جلوگیری از شکار بی رویه گونه های جانوری و بهره برداری غیر اصولی از گونه های گیاهی با ارزش		
ارتقاء سطح آگاهی ساکنین و بهره گیری از مشارکت آنها		
زمینه سازی برای توسعه روستاهای با قابلیت اکولوژیک بالاتر برای توسعه کشاورزی	کنترل توسعه کالبدی سکونتگاه های واقع در مناطق مرتعی و کشاورزی	حفاظت از منابع آبی منطقه
جلوگیری از دفع زباله و فاضلاب در رودخانه ها	حفاظت از منابع آبی منطقه	

هدف کلان ۳: توانمند سازی جامعه و برقراری حکمروایی محلی

سیاست ها	راهبردها	اهداف خرد
تامین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی	توسعه خدمات آموزشی،	ارتقا سطح رفاه اجتماعی ساکنین
ارتقا و تسهیل دسترسی پذیری به خدمات عمومی	بهداشتی، درمانی، فرهنگی،	
تهیه و اجرای طرح های هادی روستایی	ورزشی و افزایش کیفیت محیطی سکونتگاه ها	
تامین آب شرب بهداشتی، برق، سوخت و شبکه های فن آوری اطلاعات و ارتباطات	تامین تاسیسات زیربنایی مورد نیاز	
مقابله با حوادث غیر مترقبه طبیعی	تامین ایمنی و امنیت سکونتگاه ها و مراکز حساس فعالیتی	
ایمن سازی مسکن و تاسیسات زیربنایی	گسترش حمایت های اجتماعی	
توسعه خدمات بیمه روستایی		
تعیین نقش و جایگاه سازمانی هر یک از نهادهای دولتی و خصوصی	ارائه راهبرد توسعه مشخص و تقسیم وظایف نهاد ها در چارچوب آن	ارتقا عملکرد نهادهای رسمی و تقویت نقش نهاد های محلی همیاری
تعیین حوزه مداخله و میزان اختیارات هر یک از نهادها	زمینه سازی تعامل افقی میان نهادهای مدیریت محلی و بهره گیری از ظرفیت های موجود	
آگاه سازی نهادهای مدیریت محلی از نقش و اهیت تعاملات فی مابین	زمینه سازی برای مشارکت روستاییان در پیشبرد امور جاری در قالب نهادهای محلی همیاری	
تعیین نقش و جایگاه مدیران محلی در تهیه طرح توسعه اقتصادی		
شناسایی روستائیان راغب در امر مشارکت و گروه بندی آنها در قالب نهادهای تخصصی محلی		
توسعه دفاتر تسهیل گر توسعه	آگاه سازی مردم از ضرورت و نتایج مشارکت در توسعه اقتصادی	جلب مشارکت تمامی اقشار
ارائه آموزش های حرفه ای به روستاییان متناسب برنامه های توسعه ای منطقه	استفاده از ظرفیت نهادهای مشارکتی موجود	
تبادل نظر و تصمیم گیری مشترک		
تشکیل صندوق های عمران روستایی محلی برای پشتیبانی از تصمیم گیری ها		
بهره گیری از نفوذ ائمه و معتمدان محلی		
بهره گیری از ظرفیت شوراهای و تعاونی های محلی		

هدف کلان ۴ : انتظام و توسعه مکانی-فضایی فعالیت های اقتصادی اجتماعی در سطح منطقه و هماهنگی با

مناطق پیرامون

سیاست ها	راهبردها	اهداف خرد
ارتقا نقش سکونتگاه ها متناسب با ساختارهای موجود	انسجام ساختاری و توانمندی کارکردی حوزه های همپیوند	برقراری اعتدال بین کارکردها و ساختارهای منطقه
تقویت سکونتگاه های کمتر برخوردار منطقه با خوشه ای سازی و استفاده از ظرفیت های تعاملی و هم افزایی	بهره گیری یکپارچه و متوازن از منابع موجود در توسعه سازمان فضایی	
تعیین نقش غالب سکونتگاه ها	نگاه سیستمی به اجزا شبکه سکونتگاهی منطقه با تاکید بر ایجاد روابط مکمل و هم افزا افقی	تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش پذیری سکونتگاه ها منطقه
تقویت روابط مکمل سکونتگاه های منطقه با سایر سکونتگاه های همجوار با ارتقا نقش کارکردی آنها	تاکید بر ایجاد روابط و پیوندها افقی میان سکونتگاه های منطقه با مناطق مجاور با نگاه یکپارچه	

